

FVNDATIONIS BALDAVFICÆ.

DVCE NATVRA

ARTIS OPE

QVI IVNGIT VTRVMQVE, TRIVMPHAT.

A IOVE PRINCIPIVM.

NOSTRA CONSTANTE MINERVA

OVA PASCHALIA

SACRO EMBLEMATE
inscripta descriptaq;

à

GEORGIO STENGELIO
SOCIETATIS IESV
Theologo.

Curæ Secundæ.

MONACHII
ANNO CHRISTI
M DC XXXV.

HINC FORTES

S.P.Q.R.

Vltima Latinis.

INDE VIGILANTES

ATHEN.

Vltima Græcis.

F...

VIRTVS.

REGIS
FERDINANDI III.
Bohemica effigies
OVO inclusa.

Omnia dum nostris concludere quærimus OVIS,
Hæc etiam nobis REGIS *imago venit.*
Quâ semel oblatâ, CONCLVSIMVS OMNIA, *dixi:*
Omnia si desint, omnia VICTOR *erit.*

SERENISSIMO,
POTENTISSIMO,
HVNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ,
CROATIAE, ET SCLAVONIAE &c.
REGI,

FERDINANDO III.

ARCHIDVCI AVSTRIÆ,
DVCI BVRGVNDIÆ, MARCHIONI
MORAVIÆ, DVCI LVCENBVRGÆ,
ET SILESIAE;
nec non
STYRIÆ, CARINTHIÆ, CARNIOLÆ,
ET WIRTENBERGÆ, MARCHIONI LVSATIAE, COMITI HABSPVRGI, TYROLIS,
ET GORITIAE &c.

GENERALISSIMO;
REGI, PRINCIPI, VICTORI,
DOMINO, D. clementiſſimo.

PLVTARCHVS auctor eſt, monitum aliquando eſſe à non nemine ſapientiſſimum illum Solonem, REGIBVS *aut minimùm, aut ſuauiſſimè loquendum*; cui Solon reſpon-

 derit:

derit: *Non, per Iouem, at minimè, aut optimè;* Pari judicio cõplures censebunt, REGIBVS aut *minimè, aut optimè* donandum. Eapropter ego quoque multis vilissimum, & Maiestate Tua, recentíq; victoria longè maximâ haud satis dignum munus videbor afferre, SERENISSIME REX, dum OVA affero, rem in villis natam, atque opes rusticanas. Quorum censuram facilè correxero, si ostẽdam, quæ sit Tua virtus, quæ mea facultas, quod precium OVI.

Nam etsi, post graues, diuturnos periculosósque labores; & præter Ratisponam, Donavverdam, Nördlingam, aliáque loca recepta, nuperrimè 8. Idus Septemb. victoriam edidisti, nullis vnquam aut calamis, aut linguis satis memorandã, ne dum remunerandam; attamen Virtus Tua Regia, hoc est, vel isto quoque nomine magna est, quia parua non contemnit. Sinistrè de magnis judicat, qui eos existimat paria facere, & recipere velle, aut contentos esse non posse, nisi magnis. Ditari qui malunt, quàm salutari, inopiam profitentur. Aliud est Maiestas

ſtas, aliud cupiditas; hæc myrmecia, & Dathum, imõ quoddam mare bonorum vbique ſpectat, & expectat; illa vult, meretúrque ab omnibus coli. Quo pacto autem ab omnibus coli poſſet, ſi ab omnibus grandia expectaret? Soluit ergo Maieſtatem, qui humanitatem ab eâ excludit. Neque enim Maieſtas ab omnibus coleretur, ſi humanitas, etiam exigua afferentibus, acceſſum non daret. Auctore Iuſtino *lib.* XI. *Tyriorum ciuitas coronam auream magni ponderis, per legatos, in titulum gratulationis, Alexandro miſit*, & minùs effecit, quàm qui canes donauit, apud Curtium *lib 9.* Tibijs canunt, qui tubis non poſſunt. Sic & Ioui olim farre litabant, qui thure deſtituebantur: & quibus deerant hecatombæ, minoribus hoſtijs ſolebant immolare. Denique alij per portas, alij per ianuas in templa Deorum intrauerunt. Atque vt à profanis ad ſacra veniam, in D. Marci hiſtoriâ, *cap. 12. 41.* iſta lego: *Et ſedens Ieſus contra gazophylacium aſpiciebat, quo modo turba iactaret æs in gazophylacium, & multi diuites iactabant multa. Cum veniſſet autem vidua vna pauper, miſit*

duo minuta, quod est quadrans, & conuocans discipulos suos, ait illis: Amen dico vobis, quoniam vidua hæc pauper plus omnibus misit, qui miserunt in gazophylacium. Omnes enim ex eo, quod abundabat illis, miserunt: hæc verò de penuria sua omnia, quæ habuit, misit, totum victum suum. Nimirum & Deus non quantum, sed ex quanto quid veniat, perpendit, affectum potiùs, quàm donum gnarus arbitrari. Quod scitè aduertit S. Hieronymus, *in cap. 25. Matthæi* scribens: *Illum qui de quinque talentis decem fecerat, & qui de duobus quatuor, Dominus simili recipit gaudio: neque considerat lucri magnitudinem, sed studij voluntatem.* Itaque qui non tam æs, quàm seipsos volebant iactare (ære iactato, vt clangeret, sonúmque excitaret profusæ liberalitatis præconem) diuino calculo postpositi sunt viduæ minutis. Nam, vt verissimè, ac breuissimè *lib. 1. ad Eccles. Cathol.* dixit Saluianus, *Oblata* DEO, *non precio, sed affectu placent.* Adeò etiam parua possunt optima esse, si offerantur affectu non paruo: siue Alexander is sit, siue Deus, cui ea offeruntur. Tametsi itaque *in* Psalmo *81*, nomine *Deorum* ter posito

ſito, Reges, & Principes, & Iudices populi, qui vices Dei agunt, intelliguntur, vel ipſo Chriſto interprete, *Ioan. 10. 35.* dicente: *Nonne ſcriptum eſt in lege veſtra: quia Ego dixi, dij eſtis?* haud tamen verendum eſt, ne Dij iſti honoris paruitate offendantur. Quemadmodum enim Deus non de iuſtitiâ tantùm, & de potentiâ, ac maieſtate; ſed de clementiâ quoq; & benevolentiâ, & benignitate, laudatur; ita tum demum Regibus plenum nominis decus accedit, ſi comitas accedit ad maieſtatem; qua virtute temperatur fulgor ille coronarum, & æquè ſuſcipiuntur dona paruorum, ac lautia ſenatusconſulto decreta. Hanc mixturam, FERDINANDE REX, in virtutibus Tuis, quia ſæpius audiui prædicari; & non raró etiam ipſe expertus ſum, quàm ſis placidè potens, quàm ſuauiter gravis, quàm non faſtidiosè excelſus, & planè factus ad ingenium illius, quem apibus præfecit natura manſuetum, aculeo, non dominio, aut poteſtate carentem; idcirco arbitratus ſum, non peccaturum me, ſi vel minutum munuſculum ad Regiæ Maieſtatis Tuæ

victrices manus afferrem, eóque ipso humanitatis Tuæ laudibus subscriberem. Neque enim parui facit, qui Magno parua consecrat, præsertim ipse paruus; sed eam in Magno esse virtutem declarat, quæ parua non despiciat, consecutáque sit difficilem illam societatẽ grauitatis cũ humanitate. Quàm malo astro nos inopes animæ natæ essemus, si nobis fas non esset Reges venerari? quorum tamen præsidijs atque auctoritate quotidie indigemus; quorúmque armis defendimur, & periculis in tuto sumus. Qua re autem eos venerabimur, nisi paruâ parui? Igitur, ne tot debitis obstrictissimus, inter tot lætissimè gratulantium voces acclamationésque officio meo desim, munere, quẽ debeo, colam, quantumvis non preciosè concinno. Hostiam mactat, cui cædere victimam negatur. Liber si est exiguus, si *oua* sunt vilia, auctori suo conueniunt; mittuntur, vt meam testentur obligationem, non vt Maiestatis Tuæ exæquent dignitatem. Etiam exigua sæpe res grandis fuit indicium opinionis. Clarè, & in compendio dicam,

supra

ſupra humanam ſententiam, magnitndine animi præditum, imo Superis parem. Te exiſtimat, FERDINANDE REX, quicunque etiam paruo munere adire audet.

Quanquam non immeritò dubitari poteſt, an aliquid contra decus regium, hoc eſt, an paruas res donet, qui *Oua* donat? Ælianus *lib. 14. de animal. c. 13.* vbi de ſecundis menſis & delicijs Indorum Regis agit, *eidem*, inquit, *tragematum loco ſunt, Olorum, Struthiocamelorum, & Anſerum oua.* Eadem *oua* memorat Lampridius, in Alexandri Seueri conuiuijs, loco ſuo non caruiſſe. *Oua*, apud Græcos pariter & Latinos, in precio fuerunt; ſed apud Græcos itidem, vt apud Indos, inter bellaria, & pocœnia, apud Romanos primâ menſâ, & in promulſidem apponebantur. *Ab ouo*, ait politiſſimus Erycius Puteanus *orat. 20. cœnam ordiri ſolebant veteres Romani, vt honorem haberent cibo, qui ante reliquos aliquando extitiſſet. Sed Græci, vt oſtenderent, opinor, præ reliquis delicijs oua eſſe, inter bellaria habuerunt.* Et meritò; eſt enim *ouum*, vt idem ait, *promptiſſimum ruris donum, vrbis patrimonium, omniúmque*

menſarum delicium; in quo eſt, *quidquid natura habet.* Vt proinde non minùs verè, quàm fidenter exclamet: *Ite, ite mortales, & paratiſſimo compendio ingentia explete vota. Ouum tollite, vt omnia habeatis. Si auari eſtis, hîc theſaurus eſt; ſi famelici, cibus; ſi ægri, pharmacum; ſi curioſi, prodigium*; penè etiam dixerim, miraculum. Quid aio, miraculum? Voluenti librũ hunc meum perſpicuum fiet, omnia in *Ouo* reperiri, tanquam in quodam Vniuerſo; enimverò ipſum etiam vniuerſum, quod hiſtoriæ Scholaſticæ Magiſter Petrus Comeſtor *cap. 4. in Geneſ.* non dubitauit Ovo comparare, dum dixit: *Fecit Deus firmamentum in medio aquarum, id eſt, quandam exteriorem Mundi ſuperficiem, ex aquis congelatis, adinſtar cryſtalli, conſolidatam, & pellucidam, intra ſe cetera ſenſibilia continentem, ad imaginem teſtæ, quæ in Ovo eſt; & in eo fixa ſunt ſidera.*

Quapropter licet parua eſſe res *ouum* videatur, parua tamen non eſt; ſed rebus maximis comparata, atque omni æuo digna habita, quæ in oculos, im̃o & in menſas Regum veniret. Neque in menſas Regum duntaxat,

taxat, ſed etiam in aras Diuorum. Et vel hodie paſſim cernimus, *Oua* veri quoque Numinis altaribus, inter donaria ſacra, imponi. Cur igitur Ariſtarchus aliquis nimis parum eſſe cenſeat Regi, quod ſufficit Numini? Tantum abeſt, vt timeam *ouorum* meorum vilitati; etiam precium in illis invenio ipſis Superis dignum. Sed nihil tam poteſt eſſe preciosum, quo Tua Maieſtas non mereatur honorari: addo, & honoratè oblectari. Notum eſt orbi ingenium illud ſublimium diſciplinarum capaciſſimum; genius ſcientijs, ac ſcientibus affectiſſimus; ſapientia altiſſimarum rerum indagatrix ſolertiſſima; labor & induſtria nullis fatigationibus obnoxia; æquitas iniuſtè preſſis ſummè ſperanda, prementibus maximopere formidanda; conſtantia & fortitudo ſumma, ſum̃is rebus & temporibus, ab ipſo Numine reſervata; pietas etiam inter arma, atq; in ipſis caſtris non minùs, quàm in templis conſpicienda; dextera bellatrix; pectus Martium; denique caput illud virtute & arte pleniſſimum, ac verè dignum, vt plurium
regno-

regnorum ſit CAPVT. Nota, inquam, ſunt hæc omnia, & Orbi nota; quare meritò ab omnibus honoranda. Quòd ſi verò non tantùm honoranda eſt virtus Tua, ſed etiam oblectandus caſtrenſis labor, nihil tam idoneum poteſt eſſe, quàm *ouum*, quod tot habet oblectationes, quot artes; vt proinde vel hac de cauſſa dignum ſit, non tantùm venire in menſas atque cœnas, ſed etiam in cognitionem Regum, Principúmque.

Fas mihi ſit *oua* alio quoque ex capite commendare, & Regiâ Tuâ manu digna eſſe oſtendere. Nam etſi, inter ceteros plurimos Gentilium errores, ominum quoque obſervationes rectiſſimè emendauit Chriſtianitas, olim tamen *oua* vel hinc etiam maximè fuerunt nobilitata. Nihil enim priſcis illis ſæculis tam fuit ominoſum, quàm ſi aut ſomniantibus per imaginem *oua*, aut vigilantibus per munus obvenirent. Neque omina illa fuerunt malè ominata. Siue enim natiuum in illis colorem, ſiue tincturam arte inductam intueamur, ſemper *ouo* ineſt felicitas. Natura *ouis* dat candorem. At fau-

faustum est, quidquid candidum est. Quocirca hoc ipso colore prosperi olim dies distinguebantur, & albis calculis bona suffragia ferebantur. Quod si *oua Paschalia* (etiam extra Paschale tempus dici, scribi, donaríq; dignissima) *rubra* & esse, & appellari plerumque solent, aut *rubris alba* permixta; ecce in hac ipsâ tibi mixturâ Austriacos fero colores, qui clypei purpureum campum, velut zonâ, aut fasciâ candidâ distinguunt. Ita aiũt quondam fortissimè pugnantis Herois candidam vestem, sanguine hostili totam fuisse purpuratam, nisi quà fascia militaris pectus præcingebat, vestémque niueam aspergi non sinebat. Hic ergo baltheus, & iste gentilitius decor, qui Austriacæ domûs æternũ pariter candorem, & constantis, sanguinémque, pro religione, pro æquitate, pro patriâ fundere parati animi non fictum colorem repræsentat, his ipsis quoque *ouis* meis repræsentatur; vt vel hinc ad Augustam illam domum spectent. Ad Tuam autem Regiam Maiestatem in campis, atque inter infestissimas acies versantem, eo quoque nomine,

quòd

quòd, inter militares *aciei ordinandæ figuras*, ab Ilione Thessalo vtilissimè inventas, ac ab Iasone non sine magnis laudibus usurpatas, ab Æliano, *in tractatu, de instruendis aciebus, ad D. Hadrianum scripto*, memoretur *oui* etiam fuisse similitudo. Quam figuram in proximâ luculētissimâ Nördlingensi pugnâ, quia non ambigo, sæpius expressam, cum hostis in gyrum rotaretur, sursum atque deorsum actus, haud immeritò arbitror etiam rubricâ suâ non caruisse, inter tot riuos cruoris. Siquidem non meminit Germania ullius prælij, in quo plus sanguinis factum. Et quidem nec procul ista contigerunt: ad latus Tuæ Maiestatis cecidêre, qui OVVM rubefacere, & purpuræ purpuram addere, testaríque possent, Regiam generositatem discrimini se non subduxisse.

Enimuerò quia Paschalia *oua*, vulgò plerumque *rubra oua* vocari consueuerūt, quòd eo maximè colore, in honorem ac memoriā sanguinis Christi Redemptoris, tum ab alijs nationibus, tum verò maximè à Germanis, pro festiuiore Paschatis sollennitate, soleant

im-

imbui, erunt illa fortasse & hoc nomine inter omina felicioris notæ reponenda. Certè Ælius Lampridius, inter omina Imperij, quæ Alexander Severus habuit, ait, etiam istud extitisse, *quòd ouum purpurei coloris eâdem die natum, quâ ille natus est.* Hoc cum matri eius oblatum esset, aruspices dixerunt, Imperatorem illum futurum. Quod & postea fuit, non ob omen quidem, sed ob virtutem, cui debitos honores *ouum* ominabatur. Nã, eodem Lampridio teste, *dignum se exhibuit, quem senatus seruaret, quem saluum milites cuperent, quem omnium bonorum sententia Principem diceret. Erat cunctis hominibus amabilis, & ab alijs pius appellabatur, ab omnibus certè sanctus, & utilis Reipublicæ. Huic sors in templo Prænestinæ Vestæ talis extitit, cum illi Heliogabalus insidiaretur:*

Si quà fata aspera rumpas,
Tu Marcellus eris.

Notum est, cur Alexandri nomen acceperit. Vnde ergo huic nomen & omen, inde mihi; imò & Tibi, REX FERDINANDE, de quo utique licebit repetere, quod de altero illo Alexandro vetus seculum dixit: *Cum nullo ho-*

hoſtium unquam congreſſus eſt, quem non vicerit: nullam urbem obſedit, quam non expugnauerit, aut adegerit ad deditionem. Quas tam feliciter à Te inchoatas laudes, virtutum tuarum pręſagia mihi promittunt, nunquam interſcindendas. Ceterùm Alexandro Imperatori, etiam *ob ingentem vigorem animi, & mirandam ſingularémque conſtantiam*, ut ait Lampridius, *contra militum inſolentiam Severi nomen à militibus inditum eſt; quod illi ingentem in præſentiâ reverentiam, magnam, apud poſteros, gloriam peperit: cum eò acceſſiſſet, ut de animi virtute nomen acceperit; ſiquidem ſolus inventus ſit, qui tumultuantes legiones exauctorauerit.* Nihil hîc explicatiùs ſadicam. Suauitatem morum nunquam ſe ſatis admirari poſſe arbitrantur, qui experiri meruerunt: hoſtes tui & Imperij, Te, FERDINANDE, pro Severo habent, quos nominis terrore, ita (niſi vanus ſim augur) poſthac, uti patratâ hac capitali prorſus victoriâ cœpiſti, porrò es exauctoraturus, ut non victoriam, ſed fugam ſint cogitaturi; & magis receptui, quàm bellicum canere parati ſpem in pedibus poſituri, quam Te experti ſenſe-

runt

ſerunt in lacertis. Neque enim unquam ex eorum memoria eradetur, & Te, & ſe OVVM rubrum in Nördlingenſi prælio extitiſſe. Nam Te quidem ſanguine hoſtili, ſe autem ſuo & ſanguine, & pudore erubuiſſe. Qui utriuſque partis diuerſus rubor, quid portendat, Lampridio permitto dicere, ex quo mihi ſufficit indicaſſe, quid portẽdere poſſit.

Quòd ſi cui hæc fortè videbuntur, tanquam ab Alexandri *ouo*, remotiùs petita, aliud aptiſſimum magnitudinis Tuæ prodigium, & prorſus Auſtriacum *ouum* invenio, *in Hercule Prodicio*, Stephani Vinandi Pighij. Deſcribit is *Pannonicæ coronationis agones apparatiſſimè triduo factos, anno Christiano ſalutis* ∞ DLXXII. *cum Rudolphus maior natu Maximiliani Imper. ac Regis Hungariæ filius, Poſſonij, ab ordinibus eius regni, magno conſenſu & gaudio, in locum Patris inaugurararetur,* VII. *Kal. Octobris.* Ibi, inter cetera primi diei denarrata ſpectacula, ſcribit: *Splendidus ille dies fuit pompis, magnificentia, ſumtibúſque immenſis Principum, & Illuſtrium hominum, ad agona deſcendentium appa-*

 ratu

ratu personarum, & equorum ornamentis, fictorúmque argumentorum varijs inventionibus spectabilis, & iucundus : quarum elegantissimæ præmium etiam erat propositum. Longum esset enarrare singula, ridiculos personarum mimos, peregrinos vestitus, militares apparatus sumtuosos, & phasmata personarum portentosa: AQVILAM *ingentem* OVO *maximo incubantem, & equitem cataphractum in Circo excludentem, qui mox ad annulum decursurus esset.* Quid huic tempori accommodatius? Tertius iam annus est, cum vel vi, vel fraude insolentissimi hostis, omnia súsque déque vertuntur in Imperio. Vidit hæc pijssimus Imperator Ferdinandus II. regiæ Tuæ Maiestatis Augustissimus Parens. Vidit, inquam, & dum humana remedia defecerunt, more suo, ad Superos ingemuit, auxiliúmq; cæleste flagitauit. Itaq; posset quis suspicari, de illo locutum S. Ioannem, quando *Apoc. 8. 13.* scripsit: *Et vidi, & audiui vocem unius* AQVILÆ *volantis per medium cæli, dicentis voce magna: Væ, væ, væ.* Nam & per tria *væ*, trium tristium annorum nostrorum tempora possunt scitè intelligi, quibus scilicet armatæ cohortes,

tanquam loricatæ putei *locustæ*, Germaniam miſerrimè depopulandi vaſtandíque poteſtatem acceperunt. Nunc ergo, vbi tria illa *væ* abire cœperunt, & Deus quaſi mappam miſit denuò, & ſeriò, pro Eccleſiâ, & æquitate certandi: illico apparuit, quàm magno OVO AQVILA illa ingens & ſublimis incubârit; quantáque conſilia excluſerit. Ex quibus non iam, ut ex equo Troiano, ſed tanquam ex ovo maximo, Tua Maieſtas, verè EQVES CATAPHRACTVS, prodijt; non ut iam ad aunulum decurreret; ſed ut Germaniâ, Bohemiâ, Sileſiâ, aliarúmque ditionum terrâ maximis concuſsâ motibus, hoſtem domaret; ut decumanos Reipublicæ fluctus frangeret, ſedaret, cõponeret; ut armorum inſanientes procellas trans mare Balticum, eò, unde malum pedem attulerunt, ablegaret; denique ut cœlum terramque ſerenaret & tempeſtates, in tot provincijs ac regnis, excitatas. Ad quod negotium, magnæ AQVILÆ magno OVO, & magni OVI magno EQVITE opus fuit; ut tantarum rerum moli ac diſcrimini reſponderet opitulator.

Et respondit profectò. Idcirco enim immensas immortali Deo gratias commemorant, quotquot agnoscunt Maiestatem Tuam, eo temporum tractu, venisse suppetias, quo res Imperij in extremâ lineâ starēt; itáque ferre suppetias cœpisse, ut post alia egregia facinora, nunc etiam exercitum hostilem, & viribus, & victorijs suis, & fortasse fulcro occultiore confidentem, ad internecionem, & cum equitatu æquè, ac peditatu funditus deleuerit; summa capita, ac Duces vel ferro strauerit in acie; vel captiuitate strinxerit in custodiâ; vel fugâ dissipauerit in campo. Quanquam nec fuga Tibi multos eripuit: ut, ad tot milliaria, passim omnia, longè latéque, fugientiũ cadaueribus strata non sinunt dubitare. Itaque alios in acie stantes, & dimicantes vicisti, ne hostiũ ignauiâ vicisse videreris: alios tutiora quærentes, & trepidatione suâ virtutem Tuam testantes superauisti; ut ostenderes, tam tibi expeditos pedes esse ad hostem persequendum, quàm hosti fuerant ad fugiendum. Nempe, ut virtutis est atque felicitatis, vin-

cere, ita non inter minimas censetur esse artes militares, *victoria uti posse.* Qua Maiestatē Tuam bellissimè usam esse, docebunt posteros nostros tot tormenta curulia, tantus numerus signorum, támque ingens prædæ copia, quibus omnibus prædatores Catholicorum, partim in pugnâ, partim in fugâ exuisti, Tuæq; æternæ gloriæ trophæum erexisti.

Ita Superis placuit, contra ferocissimū hostem, fortissimū nobis suppeditare Achillem, immo Gedeonem; ut summa pericula, & summa auxilia coniungerent, atq; ex ipsa rerum necessitate inclaresceret magnitudo auxiliatoris, regij generis, regiæ potestatis, regiæ virtutis: nempe totas noctes in equo excubantis, atque inter ipsa discrimina, intrepido, imō sitientissimo pectore prælium anhelantis; neque contenti pugnantes strauisse, sed etiam suo equo, suáque dexterâ & ferro, per longissima itinera fugitantibus reliquijs acerrimè instantis, & cum Iessæo Rege *Psal. 17. 38.* dicentis: *Persequar inimicos meos, & comprehendam illos: & non conuertar, donec deficiant:* ita me Deus, & Dei Filius, &, quæ mihi

in

in tesseram est pugnę, SANCTA MARIA, Dei Mater adiuuet. Defecerunt sanè, & quidem claro certamine, tantáque cum clade, quantam Germania nostra, inter tam prolixum, tot annorum bellum, & tot atroces pugnas. hac ætate non vidit: ut dici possit prælium *sine exemplo maximum*, & opus Regis, supra ingentia multorum excelsissimè florentium, virorum opera se se extendentis.

Hunc ergo talem opitulatorẽ, quia vel ex OVI omine dudum coniecimus, duris quidem ac difficilibus principijs, felicissimi tamen spe exitus (qui semper post aspera initia solet esse lætior) sum̃am belli administrationem suscepisse, haud absq; re & causâ acclamauimus, acclamamus, acclamaturi sumus, quod Alexandro Seuero, supra laudatus Lampridius testatur fuisse acclamatum: *Auguste innocens, dij te seruent. Dij te nobis dederunt. Dij conseruent. Dij te ex manibus impuri eripuerunt. Dij te perpetuent. Dij illum eradicauerunt. Dij te seruent. Contaminator honorum iure punitus est. Dij immortales* (FERDINANDO) *vitam. Iudicia Deorum hinc apparent. Iniuriam Marci tu*

vin-

vindica. Iniuriam Veri tu vindica. Iniuriam Baſsiani tu vindica. In te ſalus, in te vita, vt viuere delectet. Antoninorum (AVSTRICORVM) *nomen Dij conſeruent.*

Quod vt verus Deus porrò ſemper faciat, non ceſſabo dicere, cum Dauide, *Pſal.* 71. 1. *Deus iudicium tuum REGI da: & iuſtitiam tuam FILIO REGIS* FERDINANDI etiam hoc titulo SECVNDI, ut in FERDINANDO III. REGE, & in FERDINANDO quarto REGIO INFANTE, ceteríſq; amicis PRINCIPIBVS ac viris, de hoſte, pergat triũphare.

Quos triumphos, ut & ipſe, pro modulo meo, adiuuarem, ecce REX FERDINANDE, in hoc libro Maieſtati Tuæ inſcripto, inſtitui, ut ita dicam, in ipſis OVIS, OVATIONEM. Vale, & PLVS VLTRA vince. Monachij Añо Chriſti M.DC.XXXIV. 4. Idus Septemb. quo die hîc præpotenti DEO, bene re per Maieſtatem Tuam geſtâ, ſecundò gratulati ſumus.

Regiæ Maieſtatis Tuæ

infimus ſeruus

GEORGIVS STENGELIVS
Societatis IESV.

AD LECTOREM.

Iraberis fortaſſe, Lector, cur ad hæc EMBLEMATA *potiſſimè animum applicuerim; aut unde mihi excitatus ſit iſte ad* OVA *appetitus? Ingenuè tibi dicam. Chalcographus, cum non haberet, quod ederet, ad aliquot* OVA *Emblemate ornanda me exorauit, eo tempore, quo in vicinia, & circa hoc ipſum Monachium noſtrum, hoſtis miſerabiliter agros depopulabatur, pagos incendebat, homines & pecora abducebat, vexabat, iugulabat; verbo dicam, hoſtem agebat. Ego, ut opem meã imploranti, morem gererem, & ſimul antiquiſſimum Catholicorum, in* ovis Paſchalibus *benedicendis, pingendis, varióque Emblemate ſeu radendis, ſeu inſcribendis, illuſtrarem; quæ de* OVIS *me legiſſe memineram, obiter cœpi annotare. Ibi mihi contigit, quod ignotum flumen ingredienti, & in profundum incidenti, ubi vadum eſſe exiſtimârat. Nam & in* OVORVM *hiſtoriis, fabulis, experientiis, & ſcientiis, pro riuo fluuiũ, pro fluuio Oceanum inueni. Itaq; è charta ambulatoria, liber; è tabula, factum eſt volumen. Nec piguit operæ. Primò ſic temporum triſtitiam mitigaui. Iniurias, rapinas, cædes, mortes, & ſæpe, uno die, ſex ſeptemq; pagorum incendia ſpectaui; enimuerò, inter ſaucios, & ſauciantes verſatus calidum à multorum vulnere ſanguinem manantem crebrò vidi; gemitus atq; eiulatus aſſiduos audiui; & incolumis ipſe, dolore aliorum identidem dolui: à quibus rebus utiq; animus erat refrigerandus. Refrigeraui* OVIS, *quæ contra flammas, & ardorem eſſe remedia,* in Emblematis, *doce-*

bo. Vt enim succus eorum inunctus, corporis; ita historia perquàm curiosa, animi æstum restinguit, & mentem auocat mœstis agitatam. Isaac Genes. 24. 63. *maternæ mortis dolorem vt temperaret*, egressus fuerat ad meditandum in agro: *& Assuerus* rex iratus surrexit, & de loco convivij, intrauit in hortum arboribus consitum. Esther. 7. 7. *In tanta funestissimorum casuum acerbitate, libuit & mihi, per amœniora, excurrere. Amœniora autem, dum quæro, non iam* ouum *in horto, sed hortum in* ovo *inuenio. Quod ne quis à me fingi existimet, testē adduco scitissimum, atq; elegantissimum scriptorem Io. Baptistam Ferrarium, qui* lib. 1. de Florum cultura ca. 3. *inter eximias hortorū imagines, etiam oualem depingit, aitq;:* Si Circense spectaculū, non olim procurrentiū equorum fugitiua, sed assiduè vernantium florum statařia voluptate exhibere mauis: en tibi OVATI circuitus cōmodum circum, honestissimæ Floræ nouus Ædilis aperio, ijsdémq; cellis extruendis opportunos similimos angulos propono. *Licet ergo in ouis, tanquam in hortis spaciari.*

Secundò, ita iudico, ut sperem, hunc eundem de OVIS *Librum non minùs legenti voluptatis allaturū, quàm pepererit scribenti. Aut sanè, nonnullos fore, cōfido, belli istius procellis percussos aq; afflictos, qui dum lectione, aut inspectione istorum Emblematum detinentur, aliquam sibi horam faciant à tristitia, & memoria calamitatis suæ vacuam, & quietam.*

Et fortasse tertiò, si rebus, quas admiscui, volent im-

pensius animum aduertere, vel nescientes penitus sanabuntur tacitâ medicinâ. Ita enim mysteria sacra, & diuinarum rerum scientia meditatióque sunt constituta, ut non solùm magnam gignant consolationem; sed etiam ut animum roborent in aduersis, & inducant incredibilem fluxorum bonorum contemptum, dum meliora bona ostendunt, promittúntque. Hæc autem mysteria sacra, istámque rerum diuinarum scientiam præcipuam his OVIS *inclusi; ab ipsis Mundi primordijs, à creatione, & Creatoris potentia, prouidentia, sapientia, bonitate, æquitate, misericordia exorsus; atque inde per ipsa Redemtionis beneficia, per virtutes Theologicas & Morales, perque diuina Sacramenta; indéque per opposita vitia, vsque ad hominis Nouissima (quanquam strictim, &, ut in emblematis solet, ex occasione duntaxat) progressus. Vt proinde quasi quoddã compendiũ hîc sis reperturus totius doctrinæ Christianæ; si, iuxta vetus dictum, ruminata volueris remandere.* Ova, *quæ virtutem, acres diuinas habent insculptas, pro cibo erunt, & pro pharmaco; cetera vitijs, aut vitiosis deformata, pro reiectaneis, aut rebus reijculis. Quas res ipsas, si didiceris à te abarcere, sanaberis, & cum sancto illo Tobia, ad lumen venies. Ait enim diuina pagina.* Tob. 11. 13. Tunc sumens Tobias de felle piscis, liniuit oculos patris sui. Et sustinuit quasi dimidiam ferè horã: & cœpit albugo ex oculis eius, quasi membrana OVI egredi. Quam apprehendens, Tobias traxit ab oculis eius, statímq; visum recepit. Et glorificabant Deum, ipse videlicet, & vxor eius, & omnes qui sciebãt eum.

Hoc

Hoc vtinam & mihi, & tibi contingat, Lector, ut ex oculis tuis, OVIS *meis*, *cæcantem albuginem omnem*, quasi *membranam* OVI, *extraham*.

Quanquam, ut vulgo hæc ſcripta non ſunt, ita quædam admiſcui paulo ex altis illis arcanis ſelectiora; quæ profectò Principes Catholicos ignorare non decet; cum videam Principes Acatholicos tam erroris ſui peritos, ut etiam non rarò audeant cum ipſis Catholicis ſacerdotibus acerrimè diſputare. Nempe filij huius ſeculi prudentiores filijs lucis in generatione ſua ſunt. Luc. 16. 8. *Vt ergo filij lucis lucem acciperent, & res diuinas, tantò libentiùs, quantò ſuauiùs imbiberent, Emblemate eas, quaſi ſaccharo, temperaui, uti pharmaca ſua ſolent medici. Atque hæc quarta eſt cauſſa, cur huius me non pœniteat laboris. Vt* OVA *ipſa alijs eſca, alijs ſunt medicina, ita erit Liber de* OVIS. *Qui vtique, tam multiplici imaginum argumentorúmq; varietate, & docebit nonnullos, quid in* ova Paſchalia *piè, iucundè vtiliterq́; incîdi poſſit; & docebit pariter, ne, cum offenſione Numinis, & oculorum Chriſtianorũ, impio abuſu profani Cupidines, in res Deo conſecratas incîdantur. Multum boni facit, qui alium, ne malum faciat, impedit.*

Quintò deniq;, ut mihi Emblemata iſta, dum fierent, inter quotidianos belli tumultus & clamitates, iucundam dederunt occupationem, ita alijs ſpero iam abſoluta non modò futura pro oblectante ſolatio, ſed ipſis quoq; diuinis honoribus pro incremento. Apparebit enim profectò, vel obiter inſpicienti librum hunc, quanta diuinæ ſapientiæ

artis-

artisque multitudo atque infinitas insit in toto hoc Mundo, cum tam incredibilis, naturæ, virium, scientiæ, & pulcherrimæ utilissimæq; curiositatis thesaurus in uno OVO *contineatur. Ex cuius consideratione manifestum etiam fiet, verissimum esse illud, quod inter Theologos fertur, minimi alicuius vermiculi naturam ingeniúmque, si quis intimè, secundùm omnes facultates ac potestates, sollertias & astutias, sympathias & antipathias, utilitates, qualitatésque perspiceret, mirificam capturum voluptatem; cum tam iucundum sit, vel unam unius* OVI *experientiam discere. Atque hinc ulteriùs, ut ab* OVO *ad animal, ita ab unius cognitione animalis, ad totius licebit progredi scientiam Vniuersi omniúmque creaturarum; à creaturis denique ad ipsum fas erit ascendere Creatorem. Vale, Lector, & integram ad* OVA *famem affer; prodigio non carentia, ut quæ prælo subiecta pressa fuerunt, & tamen non compressa. Quædam mulieres, Sericarum vestium spe, bombycum* OVA *gestant & excludunt in sinu, tu utiliorum rerum desiderio, hæc* OVA *gesta in manu, eáque oculis exclude, non ab oculis.*

INDEX CAPITVM, sive EMBLEMATVM.

XXV.

XCII.

APPROBATIO

R. P.

PROVINCIALIS.

EMBLEMATA ex OVORVM natura, arte, hiſtorijs, fabulíſque, per P. Georgium Stengelium Societatis noſtræ Theologum, ad mores ducta, atque à quatuor eiuſdem Societatis Theologis cenſa approbatáque; Ego GVALTERVS MVNDBROT, Societatis IESV, per Superiorem Germaniam Præpoſitus Provincialis, conceſsâ mihi poteſtate, ab admodum R. P. N. Generali, MVTIO VITELLESCO, permitto typis imprimi, ac in lucem ad publicam utilitatem emitti. In cuius rei teſtimonium, manu mea ſubſcribo, & conſuetum Officij ſigillum appono.

Gualterus Mundbrot.

In primam OVI partem sex Cæſarum Auſtriacorum vultibus inſcriptam.

Ecce tibi, LECTOR, *quid non ſperemus ab* OVO?
Induperatores hîc reperire licet.
Quale ſit hoc OVUM, *rogitas? Iouis alite natum;*
Aut ſi quid Iouis eſt alite nobilius.

In alteram Ovi partem, ſex alios Regis Ferdinandi III. progenitores Cæſares continentem.

Ovum diſſecuit ſculptor: ſex altera vultus,
Altera pars totidem nomina ſacra refert.
Quorſum, ais, hoc? Regis Fernandi *eſt gloria; tantos,*
Et tot auos qualem gignere, credis, auem?

Oui, Mundi, Dei cognitio.

EMBLEMA I.

COMPENDIVM SCIENTIÆ EST, IN OVO MVNDVS, IN MVNDO DEVS.

EX *ouo* alij vitellum, pullum alij quæ- I.
runt; ego in eo totum Mundum reperio. Neque ego tantùm. Nam & Eusebius *lib.3.de præparat.Euang.c.3.* è Pythagora docet, oui *testam* omnia claudenti cælo; *vitellum* igni; spiritus, qui sunt in *ouo*, aëri; *albumen* aquæ; *partes magis concretas*, terræ in hieroglyphicum esse. Hieronym. Cardanus *lib.7.de rer.variet.cap.39.* de ouis loquens, *Quandam*, inquit, *elementorum & Vniuersi speciem, sed conuersam præbere videntur. Nam quod*

in medio est, cæleſtem calorem æmulatur: quod circumdat, aquæ; cortex eſt, qui continet; ſpiritus fertur intus.

II. Fuſiùs, expreſſiúſque Alex. Aphrodiſæus *lib. 2. probl. 89. Ouum,* ait, *qualitates elementorum omnes complectitur, & quatuor illa rerum primordia planè in ſe ſita oſtendit. Tegumentum enim teſtaceum, terræ proximum eſt, ſiccum namque eſt & frigidum: albumen, aquæ cognationem gerit, humidum enim & frigidum: ſpiritus albumine contentus, pro aëre eſt, calidus enim & humidus: vitellus ignem repræſentat, plus enim calidus, minùs ſiccus, neq; colore igneo vacat. Deniq; Orbis vniuerſi, quẽ Mundũ vocamus, ſpeciẽ in ouo dixeris demonſtrari: nã & ex quatuor conſtat elementis, & in ſphæræ faciem globatur, & vitalem potentiam obtinet.*

III. Similia habet Cæl. Rhodig. *lib. 14. antiquar. lect. c. 50.* & Barthol. Caſſan. *part. 12. Catalogi gloriæ Mundi, conſider. 82.* Varronis, apud Probum Gramaticum, verba ſunt: *Cælum eſt teſta: item vitellum, vt terra: inter illa duo, humor quaſi in ſinum cluſus, aër, in quo calor. Contra tamen medici veteres.* ait Puteanus *or. 20. ſola elementa complexi tradidêre, cruſtam, ſiue corticem velut terram eſſe, & areſcentis naturæ vim in frigore præferre. Liquorem deinde frigidum humidumque aquæ ſimilem eſſe, & aëri quod ineſt ſpiritoſum, calore & humore mixtum. Denique luteum quia*

cali-

calidioris aridiorisque naturæ est, cum igne comparari & constitui, tanquam purissimum sit, & flammam ipse color loquatur.

Apud Plutarchum *l. 2. q. q. conuiu. q. 3.* intelligentibus Orphicam & sacram doctrinam cantaturus Firmus, ad ouum *vniuersam vniuersorum vetustiorem genituram delegat. Enimuerò,* ait, *cum includat in se animantium complures naturas Orbis, nullum prope dixerim est, quin ex ouo ortum suum repetat: verùm & volantia producit, & natantia innumera, & terrena, lacertas, & generis ancipitis crocodilos, bipedem volucrem, pedum exortem serpentē, multis pedibus nixum attelabū. Hinc non ab re Liberi Patris sacris, velut omnia gignentis, & in se complectentis simulacrum est consecratū.* IV.

Bellè huc quadrat quod Christoph. Borrus in Relatione de novo Cocincinę regno *c. 8 part. 2.* memorat de Philosopho, cui Xaca nomen, à quo sectæ ferè omnes Orientis sunt proseminatæ. Is, in regno Siam, totū se tradiderat rimandis Naturę arcanis, ac præsertim Mundi Hominísq; naturæ indagandæ. Quam ob rem etiam in præruptum montem secessit. Inde velut entheatus, oracula tulit de Mundi creatione duo. Primum erat, Mundum ex ouo natū, quod sanè in immensum intumescens vbi se se extenderit, corticem eius in cęli materiem transijsse; albumen verò mutatum esse in aërem, aquam, V.

& ignem; vitellum autem in terram atque illa quæ in terra continentur. Alterum erat; extitiſſe aliquando hominem vaſtæ molis, quaſi gigantem, cui ea lingua nomen dedit, vt Baneo vocaretur, hoc eſt, paruus Mundus. Hunc gigantem affirmauit cõuerſum eſſe in Mundi iſtius magni globum: & caluariam quidem eius ſe ſe in cæli teſtam explicaſſe; oculos autem in Solem & Lunam exſplenduiſſe, carnem in terram coagulatam eſſe; oſſa in montes induruiſſe, capillos in gramina, herbas arboréſque diffuſos, denique ventrẽ dixit, in ſpacioſum iſtud mare diffluxiſſe. Atq; vt dignã fabulæ ſuę coronidẽ adijceret, nõ erubuit aſſeuerare: ex iſtius Gigantis pediculis homines eos enatos eſſe, qui nunc per vniuerſum vbiq; hunc orbẽ diſperſi Mundum incolunt. Ipſo Gigante maior eſt hæc fabula, valde tamen alludit ad eos, qui Mundum ovo, hominem Mundo comparauerunt.

VI. Et fortè originem habet, *è primis Sapientiæ riuulis, quos admirabili myſterio ad poſteros Orpheus deriuauit, & excepit Athenagoras Philoſophus Chriſtianus, vt reijceret. Rerum omnium principiũ extitiſſe Aquam: & ex ea ſubſidente fuiſſe Ityn. His parentibus Draconem natum eſſe, qui capite Leonẽ, medio corpore faciem ſiue Herculis, ſiue Chroni repræſentabat. Ab Hercule deinde immenſæ magnitudinis ouum prodiiſſe; id à parente, dum fouetur,* attri-

auritum, duas in partes dissiliysse, & superiorem quidem cæli, inferiorem, quæ delapsa erat, terræ forma donatam & perfectã. Eryc. Putean. orat. 20. Monstra hæc sunt fabularum, sed quæ monstrant, magnam variámque iam olim *ouo* infuisse considerationem, cum tot Philosophi, & rerum arcanarum curiosi ipsum in *ouo* considerarint Vniuersum.

Ægyptij autem, *teste Porphyrio*, apud *Eusebium loc. cit.* etiam ipsum in *ouo* considerabant *Vniuersi Conditorem*. Illi enim, in arcanis mysterijs, Deum *Cneph* dictum pinxêre *humana forma, colore cæruleo, qui Zonam teneret, ac sceptrum, pennámque in capite gestaret. Ouum ab ore producebat. Ab ouo rursum Deus enascebatur.* Cetera *in Labyrinthi laudibus cap. 2. à num. 2.* explicaui. Hîc suffecerit indicasse, *ouum ab ore productum* esse *Mundum*, tunc creatum, cum Deus dixit, *Gen. 1. 6. Fiat firmamentum, vocauitq; firmamentum cælum* &c. *fiat lux* &c. Quia enim, vt est in *Psal. 32. 6. verbo Domini cæli firmati sunt, & spiritu oris eius omnis virtus eorum*; & *quoniam ipse dixit, & facta sunt: ipse mandauit, & creata sunt*; *Mundus* perinde (quanquam non ab æterno, sed in tempore) vt *Sapientia, Eccli. 24. 5. ex ore Altissimi prodiuit.* Sed & rursum ex *Mundo Deus*, cum ex *Maria Christus*. VII.

IIX. Quando igitur, teſte S. Paulo, *Rom. 1.20.* *Inuiſibilia ipſius à creatura mundi, per ea, quæ facta ſunt, intellecta conſpiciuntur*, omniáque clamant: *Ipſe fecit nos. Pſal. 99.3.* & vel hinc Anaxagoras, *teſte Laërtio l. 2. rogatus, cuius rei cauſſa natus eſſet? inſpiciendi cæli, & ſolis, & lunæ*, reſpondit:

Vt potuit paruo cognoſci MVNDVS IN OVO,
Sic poterit magno maior in Orbe DEVS.

IX. Certè verò in ipſo quoque *ouo.* Quod tribus rebus conſtat, teſta, albo, flauo; ſicut Deus tribus perſonis. quarum tertia à duabus, ſecunda ab vnica, prima à nulla procedit; quemadmodum flauum ab albo & teſtâ; album à ſola teſtâ, teſta nec ab albo, nec à flauo continetur. Ita fas eſt, & Deum Patrem ingenitum, & Filium vnigenitum, & Spiritum, tanquam mutuum Patris ac Filij amorem, *oui* ſymbolo in memoriam reducere. Quid ſi etiam *oui* figura principio & fine carens Dei ſignificat *infinitatem*, & *æternitatem*? quin & *immenſitatem*? quà enim figura illa circularis eſt, cum quadratura hucuſque non potuit commenſurari: ſicut & Dionyſius de diu. nom. c. 9. ſcribit, Deum *ſuper omnem magnitudinem ſe diffundere.*

Ab

Ab ouo vſque ad primam cauſſam nos duci.

EMBLEMA II.

ECCE PRIORE PRIVS.

NOn nemo, *apud Plutarch. lib. 2. q. q. Conu.* 1. *perplexam illam, quæ indagantes multùm fatigauit, in medium protraxit, de ouo & aue quæſtionem* (quæ etiam *aqud Macrobium* 7. *Saturnal.* tractatur) *vtrum eorum priùs extiterit?* Eam quæſtionem Alexander deriſit, quaſi ab Aboriginum ſeculo petitam; Firmus, arrepta opinione, quæ ex atomis omnia fieri docet; *ſi parua*, inquit, *elementa ſunt magnarum rerum ponenda principia, propius vero eſt, ouum, quàm auem, extitiſſe priùs. Eſt enim ſimplex quantum ad ſenſum; varium magis, & mixtum auis. In vni-*

uersum, principium est primum, semen autem principium: Ouum verò semine plus est, animante est minus.

II. Hæc, & plura Firmus, non admodum firmè. Sic enim & ipso ouo semen debuisset priùs extitisse. at cuius semen? nonne animalis? Quamobrem grauibus momentis tractus Senecio, *par est*, ait Firmum impugnans, *vt imperfecto natura, superius perfectum sit; claudicante integrum, parte totum. Absurdum est enim, partem consistere, eo, cuius pars sit, non extante. Quare nemo est, qui dicat, seminis esse hominem, neq; oui gallinam: sed gallinæ ouum &c.* Deinde cum ostendisset, *multas animantes à tellure editas, absq; ouo, nunquam autem relatum esse terrigenum ouum, sed omne ouũ esse ex animante*, concludit, auem ouo fuisse priorem. Sed fidei lumine destitutus, cum fateri coactus esset, *sine principio extitisse animantem non dicimus*, quale illud principium fuerit, non dixit, quia nesciuit.

III. At *Sylla, cum dixisset, tenui quæstione eum, sicut organo, magnam illam, de Mundi ortu, & spinosam quatere, denunciauit illi, vt ea abstineret:* arbitratus forsitan, idem esse τὸ Πλάτωνος ὄν, καὶ τὸ ὀρφικὸν ὠόν, *Platonis ens, & Orphicum ouum*, vt *Proclus in Timæum* explicat Tantum enim Orphici ouo tribuerunt, vt Mundum ipsum ouũ, & ex ouo prodijsse affirmarent. Quæ fabula,

ne diſputando obſcurior fieret, juſſit Sylla, ea quæſtione, tanquam intempeſtiua, abſtineri.

Quantò rectiùs, vt ſapienti res omnes documento ad virtutem ſunt, ita cum alijs Philoſophantibus, & potiſſimè cum S. Scriptura, quæſtionem hanc ad Creatorem reduxiſſet, qui verbo omnia produxit? ſine mora, in ictu condendi? *Alioquin*, ait, S. Auguſtin. *l. 4. de Geneſ. ad lit. c. 33. ſi rerum naturales motiones, dierúmq; iſtorum, quos nouimus, vſitata ſpacia, cum hæc primitus Verbo Dei facta ſunt, cogitemus &c. quot diebus opus erat, vt aues volarent, ſi à ſuis primordijs exiſtentes, ad plumas, & pennas, per naturæ ſuæ numeros peruenerunt? An forte oua tantùm creata erant, cum quinto die dictum eſt, quòd eiecerint aquæ omne volatile pennatum ſecundùm ſuum genus? Aut ſi propterea rectè hoc dici potuit, quia in illo humore ouorum iam erant omnia, quæ per numeros certos dierum coaleſcunt, & explicantur quodammodo, quia inerant iam ipſæ numeroſæ rationes incorporaliter corporeis rebus intexta; cur non & ante oua idipſum rectè dici poterit, cum iam eadem rationes in elemento humido fierent, quibus aliter per temporales ſui cuiuſq; generis moras oriri, & perfici poſſent?* Vnde concludit, à Deo creata eſſe *omnia ſimul Eccli. 8. 1.* Alij *(ſimul)* accipiunt pro *(pariter)* vt certi rerum creata- IV.

rum dies distinguantur. Meliùs ergo Sylla huic rei dicere potuisset:

Firme, oui ac Mundi, paritérq; Senecio, primum
Si vis principium quærere, quære Deum.

V. Nam etsi hunc *Esse*, non sit abs se notum, ex ipsa vi verborum, sicut, cognitis vocibus, abs se notum est, vnum & duo, facere tria; teste S. Thoma *1. p. q. 2. a. 1.* quærendo tamen, hoc est, ratiocinatione etiam naturali, ac mentis discursu inveniri atque cognosci potest, & *Esse Deum*, & *Esse Vnum*, & *Esse Liberum*, & *Habere prouidentiam:* vt etiam tradit *S. Dionys. c. 7. de diu. nom.* & *S. August. de spirit. & lit. c. 12.* Hinc *Sap. 13. 5.* legimus: *A magnitudine speciei & creaturæ cognoscibiliter* (ἀναλόγως, seu per analogiam) *poterit creator horum videri.* Et supra laudato loco, *Rom. 1. 2. Inuisibilia ipsius* (vt *esse æternum, immensum, omniscium, omnipotentem, iustum, bonum* &c.) *à creatura mundi, per ea, quæ facta sunt, intellecta, conspiciuntur:* si scilicet collatione, & illatione intellectus, per opera sensibilia Dei cognoscenda, ascendamus.

VI. Neque refert, quid sit illud, cuius consideratione, mentem ad inuisibilia Dei attollimus: per *oua*, per gallinam; per terram, per cælum Conditorem licet agnoscere. Vere *S. Augustin. Soliloq. cap. 9. Omnipotens manus tua,* ait, *semper vna & eadem, creauit in cælo Angelos,*

&

& in terra vermiculos: non ſuperior in illis, non inferior in iſtis. Sicut enim nulla alia manus Angelum, ita nulla poſſet creare vermiculum: ſicut nulla cælum, ita nulla poſſet creare minimum arboris folium: ſicut nulla corpus, ita nulla vllum capillum album poſſet facere, aut nigrum: ſed omnipotens manus tua, cui omnia pari modo ſunt poſſibilia. Nec enim poſſibilius eſt ei creare vermiculum, quàm Angelum, nec impoſſibilius eſt extendere cælum, quàm folium: nec leuius formare capillum, quàm corpus: nec difficilius fundare terram ſuper aquas, quàm aquas ſuper terram.

Sicut ergo ex effectu cauſſa, è ſonitu tuba, VII.
ex vmbra corpus, è veſtigio animal, è fructu arbor; ita ex Mundo Deus intelligitur. Cum enim nihil ſe ipſum efficiat, &, in Efficientibus, in infinitum procedere, ſit abſurdum, ab ouo ad gallinam, à gallina, & omni denique creatura veniendum erit ad Creatorem, tanquam ad primum principium: quo ſublato, quando tandem rurſus ad vllum effectum, per immenſam illam infinitudinem atque inexplicabiles principiorum multiplicationes & gyros, perueniretur? Igitur idem, qui Mundum ex nihilo, etiam gallinam creauit ſine ouo. Hoc qui neſcit, in infinitum principiorum ibit; & ſicut ad primam cauſſam, in infinita ſerie, non poterit peruenire; ita intelligat, per eandem infinitam ſeriem,

riem, nullum vnquam vltimum effectum posse descendere. Vbi enim vltimum, ibi finitum. Superest igitur, vt vel nunquam quiescas, vel per creata ad Creatorem ascendas, & ad primã caussam pervenias; quæ sola est infinita, non numero; sed numerorum perfectionúmque omnium complexione eminentiáque. Quid amplius? *Mundum nasci posse, quem neque genitum, neq; interiturum vnquam multi crediderunt* ait Puteanus orat. 26. *in ouo videmus*, cui Mundus comparatur. In caussis finalibus quoq; progressum in infinitum dari non posse, sed necessariò ad vltimum aliquem finem, qui est Deus, perveniendum esse, doctè ostendit Theophilus Raynaudus in Morali disciplina q. 1. art. 1. disp. 1. Sed abrumpo, ne vel oratio hæc abeat in infinitum.

Divina,

Divina, in ovo, ſapientia indagata.

EMBLEMA III.

OMNIA VIDET OCVLVS ILLIVS.

OMNIA TESTE DEO.

BEllè Triſmegiſtus dixit, *Mundũ eſſe librum* I.
diuinitatis, *& ſpeculum diuinorum*, in quo nimirum Deus, tanquam Apelles ſumus, aut Phidias potiùs, ſemetipſum ſcitè expreſſit. Vt enim in Mundo condendo potentiam, ſic in diſponendo ſapientiam, in gubernando prouidentiam, in ornando bonitatem, in puniendo juſtitiam ceteráſque virtutes ſuas, imò penitiſſimè omnia hæc in omnibus impreſſit, & oſtendit.

Ægyptij, vt Cyrillus docet *lib. 9. Apolog.* II.
contr.

contr. Iulian. cum ſcientiam, ſapientiam, ac providentiam Dei vellent ſignificare, *oculum* pinxêre, *ſceptro ſuperſtantem*, plura. *Pier. lib. 33. Hieroglyph.* Orpheus Solem *oculum iuſtitiæ* appellauit, illum ſcilicet, de quo *Diphilus in Comœdia : Eſt qui tuetur cuncta iuſtitiæ oculus :* aut de quo Maro ait : *Sol qui terrarum flammis opera omnia luſtras,* Itaque & in Sole oculum, & in oculo Solem, & in vtroque diuinam ſcientiam, providentiámq; adumbramus.

III. Rectè, cum & rotarum *totum corpus oculis plenum* ſit, apud *Ezech. 1. 11.* & naturali quoq; ac verò *oculo* mirificè ſapientiam ſuam inſcripſerit rerum Conditor. De qua ſapientia *Cic. lib. 2. de nat. Deor.* & poſt illum, *Lactant. lib. de diuin. opificio. c. 10.* hæc habet. *Vt oculi munitiores eſſent ab iniuria, ciliorum tegminibus occuluit; vnde oculos dictos eſſe, Varroni placet. Nam & ipſæ palpebræ, quibus mobilitas ineſt, & palpitatio vocabulum tribuit; pilis in ordine ſtantibus vallatæ, ſeptum oculis decentiſſimum præbent. Quarum motus aſſiduus incomprehenſibili celeritate concurrens, & videndi tenorem non impedit, & reficit obtutum. Acies enim, id eſt, membrana illa perlucens, quam ſiccari & areſcere non oportet, niſi humore aſſiduo terſa purè niteat, obſoleſcit. Quid ipſa ſuperciliorum faſtigia pilis breuibus adornata? nonne, quaſi aggeribus, & munimentum oculis, ne quid*

ſuper-

ſupernè incidat, & ſpeciem ſimul præſtant?

Incomprehenſibilis celeritas palpebrarū, IV.
anſam dedit, vt ſummam velocitatem indicantes, dicamus, *aliquid in ictu oculi accidiſſe*. Quanquam profectò ipſe *oculus* longè palpebris ſuis ſit celerior, quippe cum, in puncto temporis, pluſquam 80. milliones milliarium conficiat (tantùm enim, & ampliùs diſtant ſtellæ fixæ à terra) quoties è terris aſpicit firmamentum. Par eſt celeritati tantæ in oculo paruo capacitas; mediam enim cæli partem intra ſe viſu comprehendit.

Hinc oculi diuini, hoc eſt, diuinæ ſcientiæ, V.
& ſapientiæ (qua non ſolùm effectus, & propinquas, ſed & primas, & ſupremas rerū cauſſas cognoſcit) perſpicacitatem agnoſce. Sunt enim, juxta *Græcum textum, Eccli. 23. 28. oculi Domini decies millies clariores ſole, inſpicientes omnes vias hominum, & intuentes in abſconditas partes.* Et, vt compendium habeas, OMNIA VIDET OCVLVS ILLIVS, *Eccli. 23. 27.* cuius radius infinita efficacitate ſe extendit, quocunque locorum, & temporum: cum ſit per imēnſitatem totus vbique præſens, & per æternitatem tangat & incurrat in omnia, quæ in aliqua parte temporis exiſtunt, exiſtent, & extiterunt.

Thales ethnicus Philoſophus apud *Laërt.* VI.
l. 1. rogatus, *poſſetné homo clam Deo crimen patrare,*

trare, respondit: *ne cogitans quidem.* Sunt proinde *oculo humano* inscriptæ diuinæ Sapientiæ artes, & symbola; diuino autem, & artes illæ, & nostræ actiones, tam præteritæ, quàm præsentes, ac futuræ; tam quæ in tenebris fiunt, quàm quæ in aprico. Immo, in ipso *oculo diuino* vbique existente, fiunt & inscribuntur tam nostræ rapinæ, quàm eleemosynæ; tam superstitiones, quàm orationes; tam *homicidia Cain*, quàm *sacrificia Abelis.* Quis non timeat, quis non uereatur eum, cuius *omnia nuda & aperta sunt oculis? Hebr. 4. 13.*

Sed quid *oculus* ad *ouum*? inquies. Vix *ouum*
VII. similius est *ouo*, quàm *oculo*. 1. Eadem prorsus est *figura oui*, quæ *oculi*. 2. *Putamen* aperi, *album* finde, putabis *palpebras* fissas te aperuisse. 3. Media *oculorum*, *cornea* fenestrauit *pupilla*; media *ouorum*, *croceus* globauit *vitellus*. 4. Sicut *pupilla oculi*, ita *vitellus oui albo* circumdatur. 5. denique sui æquè *ouo*, ac *oculo spiritus* insunt. Et, si in *oculo pullum* quæris, parua *pupilla* totam imaginem astantis reddit. *Ea caussa est*, inquit *Plin. l. 11. c. 37. vt pleræque alitum è membris hominum oculos potissimùm appetant, quòd effigiem suam in ijs cernentes velut ad cognata desideria sua tendunt*; *pullum* in *oculo*, tanquam in *ouo* videntes.

VIII. *Oculum* ergo in *ouo*; in *oculo*, vel in vtroq;,

Dei

Dei Scientiam Sapientiamq́; mirare, & venerare, cogitaq; te omnia, quæ facis, *diuino oculo* inſpiciente, facere. Nullum eſt potentius frænum contra peccata , quàm ſi ſciat ſeruus Dominum, reus Iudicem, homo Deum ſe ſemper præſentem habere. *Memento Dei*, ait S. Ignatius Martyr *epiſt. 9. ad Heronem, & non peccabis.* Ita propudioſa illa à peccato eſt abducta, cum à S. Ephrem audiſſet: *Tu in foro, & coram hominibus agere erubeſcis, quod, Deo malorum vindice inſpectante, patrare audes? Sur. 1. Febr.* Eâdem Numinis præſentiâ & ſcientia omnia percallente, correcta eſt, per Paphnutium, Thais, apud *D. Antonin. p. 2. hiſt. tit. 15. c. 10. §. 3.*

Nec abſterrent *oculi* tantùm à malo, ſed ad bonum quoque inflammant, & velut equum ſaginant. Ita de Magno Antonio *Athanaſius*, & *Sur. 17. Ian.* de S. Catharina Senenſi *Raimundus*, de S. Doſitheo *Dorotheus in vita eorum*, docuerunt, ſi ſint qui diſcere velint. IX.

Regula hæc ante omne opus debet aſpici: *Quidquid fit, fit teſte Deo, qui cuncta tuetur.* Quis enim, tali teſte, impium aliquid audeat? imò & poſtquam auſus eſt, non corrigat? Refert *Petrus Damianus Epiſt. 8. c. 8.* virum ceteroquin in miſericordiæ & pietatis opera pronum, quíque multa egenis bona facere ſolitabat, aliquãdo tamen ab Alaſtore eò pellectum, vt Cacum X.

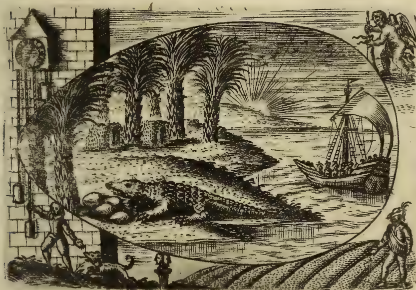
imitans pecudem alienam abigeret, & grunnientem illam alicubi in ſpecum occultam abſtruderet. Abſcondit ſanè pecus, ſed non ſcelus. Quod ſciri à Superis, vt ſciret, adfuit extemplo diues IESVS, ſed habitu pauperis, & cæſarie tam prolixa deformis, vt operâ tonſoris videretur indigere. Abigeus pauperem benignis officijs excepit, atque inter cetera humanitatis impendia, etiam forfice cœpit attondere. Dum anxiè diſcurſat, dum ſatagit, dum caput vndiq; pectit, dum crinem demit, inſperatò reperit duos lucidiſſimos *oculos*, in occipitio, ſub comis, latitantes. Expaueſcit ad prodigium, & fit attonitus, cúmque, *quid hoc rei?* pauida voce interrogâſſet, Reſpondit pauper: *Ego* IESVS *vocor, quem nihil latet. Et hi ſunt oculi, quibus pecudem conſpexi à te abductam, caueáque concluſam*, nec tam miſericordia tua delector, quàm vehementer factum iſtud mihi eſt diſplicitum. Hæc dixit, & diſparuit. Nec pluribus opus fuit, cetera abigeo conſcientia dixit: qui agnita, non modò Numinis vbique præſentia, ſed etiam clementia incredibili, & de præterito ſatisfecit, & in futurum cautior fuit; doctus, Argi *oculos* potuiſſe ſopiri, non Dei.

Dei

Dei Mundum gubernantis prouidentia, in ouo deprehensa.

EMBLEMA IV.

PROVIDA VENTVRI NATVRA.

OVa Crocodili *Hadrianus Junius Embl.* XIX: I.
sequentibus versiculis explicat.

Quò sacer excurret Nilus in arua,
Præscius alluuie libera ponit
Oua; monens meritò nos Crocodilus;
Quæ fata immineant, antè videre.

Quàm nos diuersi sumus, qui medijs in periculis, & inter syrtes, desideria nostra collocamus? Ergo Crocodilum habemus prouidentiæ ac securitatis circumspiciendæ magistrum.

Sed aliud quoq; ex his *ouis* discimus; nempe II.

qui Crocodilo *prouidentiam* indidit, longè esse *prouidentiorem*; & esse, qui indidit. Cum enim Crocodilus cognitione finis destinati careat, & tamen, ob finem aliquem, *oua* sua in tuto ponat, necesse est, aliquam existere intelligentem naturam, â qua sicut ipse, & eius, vt sic dicam, pullatio, ita omnes res naturales scientia alioquin intelligentiaque destitutæ, ad finem ordinentur. Quæcunq; enim cognitione finis carent, *non tendunt in finem, nisi directa ab aliquo cognoscente, & intelligente, sicut sagitta â sagittante*, ait *S. Thomas 1. p. q. 2. a. 3.* Hanc igitur intelligentem & dirigentem naturam, Deum dicimus. Quòd verò Crocodilus & alia corpora naturalia, ob certum finem agant, inde perspicitur, quia aut semper, aut sæpius eodem modo agunt, scilicet vt id, quod est optimum, consequantur. Vnde indubiè exploratum habetur, ea non casu, sed certo consilio ad finem peruenire; non suo; Ergo Dei. Ita Deum è *gubernatione rerum* vestigat Aquinas. Est enim *gubernatio*, post creationem, alterum opus *diuinæ prouidentiæ.*

III. Quare sicut è creatione, & prima rerum effectione, quæ non casu, sed certo consilio, & decreto, ad omnes rerum circumstantias pertinente, Mundum produxit; ita etiam è *gubernatione prouidentiam*; ex hac autem, quia summa est, Deum deprehendimus, summum gubernatorem:

qui

qui operit cælum nubibus, & parat terræ pluuiam; qui producit in montibus fænum, & herbam seruituti hominum; qui dat jumentis escam illorum, & pullis cornorum inuocantibus eum. Psal. 146. 9. qui *attingit à fine vsq; ad finem fortiter, & disponit omnia suauiter. Sap. 8. 1.* etiam minima conseruans & gubernans, ait *S. Aug. l. 4. de Gen. ad lit. c. 12.* Et adhuc es tu, qui Mundum putes *Fortuna, non arte regi? Claudian. 1. in Ruffin.*

Nec curare Deum, credis, mortalia quenquam?
Virg. Eccl. 8.

Scilicet Crocodilo cura est de *ouo* suo, & Deo cura non est de Mundo suo? qui, vt *supra* vidimus, *Embl. 1.* Dei *ouum* est.

Hæc meditatio improlis non est. Quippe IV.
ex agnita hac Dei prouidentia, magna animo tranquillitas, in summa rerum perturbatione antea inquietato nascitur; cessant querelæ, timores, solicitudines; vt Christus *Matth. 6.* à *volatilibus cæli, lilijs agri,* fænoq;, & *Luc. 12.* à *passerum, capillorumq; numero,* pastis, vestitis, custoditisq; docet. Desinat ergo impius tristi se cogitatione confundere; desinat *insipiens in corde suo* dicere: *Non est Deus Psal. 13. 1.* desinat alius furere potiùs, quàm canere:

Cum capiant mala fata bonos, ignoscite fasso,
Sollicitor, nullos esse putare Deos.
Viue pius, moriare pius, cole sacra, colentem,

Mors grauis à templis in caua busta trahet.
Ouid. 3. Am. 8.

V. Lymphati sic loquuntur, ceritorum talis est oratio, aliter, subductis calculis, ratio jubet philosophari. Nam aliquid, post busta, superest bonis, & rectiùs ille:

Abstulit hunc tandem Ruffini pœna tumultum,
Absoluitq́ Deos; iam non ad culmina rerum.
Iniustos creuisse, queror; tolluntur in altum,
Vt lapsu maiore ruant. Claudian. loc. cit.

VI. Ampla venit pœna, quibus tarda venit. Nec *Zizania* nescit, qui *Matth. 13. 30.* dicit, *Sinite vtraq; crescere. Tempore messis*, ex eodem agro, alia *in horreum*, alia in caminum ibunt. Quanquã sæpe eodem momento vindicta sceleri adest: sæpe mirabiliter erumpit, quod humanis oculis tectum fuit, diuinis patuisse. Luculentum exemplum in juuene Ephræm punito, *Vita* eius refert, vti & scriptura in Iosepho Patriarcha seruato.

VII. Atque hæc prima est quæstio apud *Lactant. lib. 1. c. 2. natura sitne prouidentia, quæ rebus omnibus consulat; an fortuitu vel facta sint omnia, vel regantur. Cuius sententiæ auctor est Democritus, confirmator Epicurus. Sed & antea Protagoras, qui deos in dubium vocauit; & postea Diagoras, qui exclusit; & alij nonnulli, qui non putauerunt Deos esse: quid aliud effecerunt, nisi vt nulla esse prouidentia putaretur? quos tamen & ceteri Philosophi, ac maxi-*

maximè Stoici acerrimè retuderunt, dicentes, nec fieri mundum ſine diuina ratione potuiſſe; nec conſtare, niſi ſumma ratione regeretur. Sed & M. Tullius, quamuis Academicæ diſciplinæ defenſor eſſet, de prouidentia gubernatrice rerum, & multa, & ſæpe diſſeruit, Stoicorum argumenta confirmans; & noua ipſe afferens plurima, quod facit tum in omnibus ſuæ philoſophiæ libris, tum maximè in ÿs, qui ſunt de natura deorum. Nec difficile ſanè fuit, paucorum hominum prauè ſentientium redarguere mendacia teſtimonio populorum atq; gentium in hac vna re non diſſentientium. Nemo eſt enim tam rudis, tam feris moribus; quin oculos ſuos in cælum tollens, tametſi neſciret cuius dei prouidentia regatur hoc omne, quod cernitur; non aliquam tamen eſſe intelligat ex ipſa rerum magnitudine, motu, diſpoſitione, conſtantia, vtilitate, pulchritudine, temperatione: nec poſſe fieri, quin id, quod mirabili ratione conſtat, conſilio maiori aliquo ſit inſtructum. Hæc Lactantius contra noſtræ ætatis Protagoras & Diagoras, heu, nimis multos! qui cum credant, oculum materiæ ſuæ miſtura non ſolùm aliquid lucis continere, ſed nonnunquam etiam tam efficaciter, vt per medias noctis tenebras clarè cernat (quod Tiberio Imperatori olim, & poſtea etiam M. Antonio Sabellico contigiſſe ſcribitur) cur Deum volunt facere cæciorem, cuius oculis omnia nuda & aperta ſunt? aut quod de-

terius eſt, cur credunt, Deum omnia videntem fore negligentem? An non ſicut in paruo Mundo oculi omnium membrorum atque actuum, ita in magno diuini oculi totius creaturæ erunt moderatores? Quare ad feras belluas ablegandi ſunt iſti Athei noſtri, qui prouidentiam Deo negant, quam crocodilo concedunt; digni deuotione illa, vt ipſi ad Nilum, & in croçodilos abeant; non vt cum illis ſerò lachrymentur, ſed vt tempeſtiuè prouideant rebus futuris.
Quod facient, ſi ſemper ante oculos ponent omnia Prouidentem.

Sum-

Summmæ prouidentiæ ſcopus, in ouo, notatus.

EMBLEMA V.

HOC PVNCTVM, HOC CENTRVM, RERVM HÆC CYNOSVRA TVARVM.

VMbilicus ouis à cacumine ineſt, ceu gutta eminens in putamine, Plin. *lib. 10. c. 52.* I.
Cur? Phyſicam cauſſam (vt ſcilicet ouum adhuc in vtero exiſtens, per fiſtulam, ſeu appendiculam vmbilicarem inibi annexam, nutriatur) *Cardanus lib. 7. de rerum variet. c. 39.* his verbis indicat: *Grandines habent* (oua) *ſingulas in capitibus, albumq; à luteo ſecernitur membranâ. In hac, dum pullus gignitur, conſtitutus eſt alter vmbilicorum, reliquus verò in membrana exterio-*

teriore, quæ tertiæ membranæ corticem ſuccingenti annectitur : vterq; horum venis jungitur cordi. Idem ergo in *ouo*, quod in homine *vmbilicus*.

II. At quia, ſicut toti Mundo, ita etiam toti *ouo*, & quanto plura illi, tanto plurima iſti myſteria inſcribuntur, cur *ouo vmbilicus* ineſt? an quia *ouum* Mundus eſt, &, vt *Plin. l. 2. c. 68.* ait, *non aliud eſt terra vniuerſa, quàm Mundi punctus*, immo, vt *Seneca* ſcribit, *adhuc puncto minus?* Vide *Boët. l. 4. de conſol. Phil. pros. 7.* & *Sap. 11. 23.* Poteſt ita *vmbilicus* ille intelligi.

III. Sed quid ſi rerum Conditor, ſicut in circulo centrum, in cælo polum, ita in *ouo* poſuit guttam illam eminentem, vt intelligeremus, omnibus rebus ſuum centrum, punctum, polum, & cynoſuram eſſe â Numinis prouidentia, quæ, teſte *Boëtio l. 4. de conſ. proſ. 6.* eſt *diuina ratio (ordinis rerum in finem*, vt addit *S. Thom. 1. p. q. 22. a. 1.*) *in ſummo omnium Principe conſtituta, quæ cuncta diſponit.* Cum enim Mundus non ſit caſu, ſed certo conſilio atque decreto ad minutiſſima pertingente factus; erit vtique eius, & ſingularum in eo rerum creatio, diuinæ prouidentiæ opus: quia nihil magis eſt prouidere, quàm eiuſmodi conſilio decretoq; aliquid præfinire. Quare, ſicut in Deo ſunt notiones, & ideæ rerum in ſe ſecundùm eſſentiam ac formam ſuam ſpectatarũ, ita etiam earundem notio, prout ad finem

tum

tum proprium, tum communem totius Vniuersi ordinantur, eſt in eodem Deo; atq; hanc primi nominis *prouidentiam* vocamus.

Hac ergo res omnes, non tantùm extrinſeco modo, ſed etiam (tanquam perfectiſſima, & *vniuerſaliſſima prouidentia*) intima ordinatione in ſuos fines deſtinantur. Eſt autem finis cuiusque rei proprius operatiò illius; communis gloria & manifeſtatio diuinarum perfectionum. Hinc, ſicut res ceteræ â Creatore ſuo naturam, ſitum, figuram, locum, tempus, magnitudinem, paruitatem, ſymphatiam, antipathiam, temperamentum, vires, ceteraſq; qualitates acceperunt, prout cuiuſque ſtatus, functio, & finis particularis, exigebat: ita homines & Angeli lumē quoddam ſortiti ſunt, quo Deum cognoſcerent, amarent, laudarent; ac ita ad principium ſuum, â quo effecti ſunt, etiam tanquam ad vltimum finem reuenirent. IV.

Idem enim eſt finis operis ac operationis, hoc eſt, hominis creati ac creationis. Opus enim, ſeu homo, quando nondum fuit, nequiuit ſibi finem præfigere, ob quem crearetur. Præfixit ergo illi Deus; qui cum ſit ens à ſe, facit omnia propter ſeipſum, vt ex Ariſtotele & Platone confirmat *Cuſanus lib. 7. excit.* Cum igitur homo ſit opificium Dei, neceſſe eſt eum ad ipſum Deum tanquam ad finem ſimpliciter vltimum, referri V.

ab auctore suo. Par est ergo, vt ipse quoque homo ad eundem finem suum tendat identidem. Quod ni faciat, videbitur opificem criminari, & quasi de malè sibi præfixo fine arguere, quem oporteat inuertere.

VI. Hac de caussa *Marius Victorinus l. 4. aduers. Arrium*, Deum, ait, *sedere quasi in centro omnium qui sunt*, quòd sit *ipsum manens, vel mansio, quies quietis*. Deum *rerum centrum* vocat etiam *Synesius hymn. 2. & 3. Plotin. enead. 6. lib. 9. c. 8.* At *locum nostrum* Deum appellat *Theophilus Antiochen. 2. ad Autolyc. Euseb. lib. 4. c. 1. de demonstr. S. Gregor. 8. Moral. c. 15.*

VII. Hunc fuisse communem Iudæis antiquis de Deo loquendi modum scribit *Galatin 2. de arca c. 8.* Certè quia ab vno Deo absoluta perfectio homini est expectanda, tanquam ab eo, in quo vno omnes nostri motus debent desinere, velut in termino, in quo nobis sit quiescendum; conficitur, Deum vnicum nostrum esse finem vltimum. *Quo modo enim finis viæ tuæ locus est, quo tendis*, ait *S. Aug. in Ps. 50. quò cum perueneris, iam manebis; sic finis studij tui, propositi tui, conatus tui, intentionis tuæ, ille est, ad quem prætendis; ad quem cum perueneris, vltra nihil desiderabis, quia melius nihil habebis*. Vt ergo circulus ad punctum redit, à quo cæpit, ita creatura, ad principium suum primum debet reuerti.

Atque

Atque iste est seu *oui*, seu Mundi istius ambitus, HOC PVNCTVM, HOC CENTRVM, RERVM HÆC CYNOSVRA TVARVM, ô homo, vt tibi *Deus sit omnia in omnibus*, *1. Cor. 15. 28.* Nam *vniuersa propter semetipsum operatus est Dominus*, *Prou. 16. 4.* Hinc *ex ipso*, *& per ipsum*, *& in ipso* (seu εἰς ἀυτὸν, *in ipsum*) *sunt omnia*, *Rom. 11. 36.* In summa: *Ego sum α & ω*, *principium & finis*, ait *Apoc. 1. 8.*

Finis sanè nobilissimus, quo neque posset præstantior poni, neque ab vllo intelligente optabilior excogitari. Neque ab homine res vlla melior potest, in hac vita optari, quàm vt fide, spe, charitate; Deum cognoscat, sitiat, amet, glorificet, eiúsque & similis, & filius, & hac via tandem etiam diuinæ æternæque beatitudinis particeps efficiatur. *Hoc punctum*, *hoc centrum* vidit Augustinus. Cum *l. 1. Confess. c. 1.* diceret: *Fecisti nos Domine, ad te, & inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te.* *Hoc punctum, hanc Cynosuram* in omni negocio aspici voluit, qui dixit: *Deum time, & mandata eius obserua: hoc est enim omnis homo. Eccl. 12. 13.* Quæ definitio à communi illa Philosophorum: *Homo est animal rationale*, nihil discrepat: quia animalis ratione præditi maximè proprium est, *Deum timere; & mandata eius obseruare*, cum sit homo ex intrinseca sua natura ad hoc ordinatus; quem ordinem si peruertit, iam *nihil est homo*, teste S. Bernardo; VIII.

nardo;

nardo; & heu nimis infelix iaculator, vt qui à tam grandi ſcopo, hoc eſt, à toto cœlo, & immenſo Deo aberrat!

IX. Quiſquis ergo punctum illud oui aſpicit, illud ſibi canat Perſij *ſat. 3.*

Eſt aliquid, quò tendis, & in quod dirigis arcũ?
Aut paſſim ſequeris coruos, teſtáque lutóque
Securus quò pes ferat; atq; ex tempore viuis?

X. Nec ſolùm is non agit, vt homo, ſeu tanquam præditus ratione, qui actioni ſuæ nullum præſtituit finem, neſciens ipſe ſæpe quid, aut cur aliquid agat; ſed ille quoque, qui finem malum habet. Tam enim rationi repugnat, imò magis, ob malum finem, quàm ob nullum agere. Verùm & otiosè agere peius eſt, quàm nihil agere. Quanquam nihil agere malum eſt, cum negligitur ingentis lucri occaſio. Recenſet *ex Bloſio Tilm. Bredenbachius l.8. collat. c. 30.* S. Mechtildem Virginem ſæpe à Chriſto viſitari ſolitam, aliquando eiuſcemodi Beatorum in cælis voces audiuiſſe: *Nos quidem in patria ſumus, vos in via; nos in cælo, vos in terris; nos Deum videmus, & præmio fruimur, vos autem veſtra, inter mortales, felicitate non caretis; nam ad huc facultas eſt vobis, maiores quotidie facere cumulos meritorum.* Quidquid toto die fit, fieri poteſt ex Dei charitate, & dirigi ad æternæ ſalutis incrementum. Non eſt homo, qui hoc PVNCTVM neſcit; qui autem obſeruat, OMNE TVLIT PVNCTVM.

Malo-

Malorum permiſſio, in ouis, conſiderata.

EMBLEMA VI.

SOLEM SVVM ORIRI FACIT SVPER BONOS ET MALOS. Matth. 25. 45.

VT nonnullorum Poëtarum carmina, ſic ouorum, 1.

Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura. Nam, dum multipotens natura ludit, Mundumq; ipſa varietate ornat; *Ouorum alia ſunt candida, vt columbis, perdicibus: alia pallida, vt aquaticis: alia punctis diſtincta, vt meleagri: alia rubri coloris, vt Phaſianis, cenchridi. Intus autem omne ouum volucrum bicolor. Aquaticis lutei plus quàm albi, idq́ ipſum magis luridum, quàm*

quàm ceteris. Piſcium vnus color, in quo nihil candidi. Auium oua ex calore fragilia, ſerpentium ex frigore lenta, piſcium ex liquore mollia. Aquatilium rotunda, reliqua ferè faſtigio cacuminata. Plin. *l. 10. c. 52.* Apud Plutarch. quoque *l. 2. qq. conuiu. q. 3.* ouum *& volantia producit, & natantia innumera, & terrena, lacertas, & generis ancipitis crocodilos, bipedem volucrem, pedum exortem ſerpentem, multis pedibus nixum attelabum.* Attingit hoc & *Cic. 2. de nat. Deor.*

II. Animalia ſana, *oua ſana* pariunt: à beſtijs venenatis naſcuntur & *oua venenata.* Quædam in nidis ponuntur, quædam in paludibus, quædam in juncis; alia in arborum ramis, alia in littorum arenis; alia alibi. Denique ea eſt ouorum natura, vt facilè in eam complexionem, quam inueniunt, conuertantur; hinc ſanis ſana ſunt, & plerumque invtilia infirmis.

III. Color ipſe, etſi plerumque ad candorem accedat, arte tamen mutatur. Nunc enim ſcribitur, nunc pingitur, nunc tingitur, nunc raditur ouum: vt vel ſicut purpura rubeat, vel inſtar terræ vireat, vel more cæli cærulum, vel æmulatione ſolis aureum, vel firmamenti imagine ſtellatum appareat. In ſumma tale eſt ouum, quale vis, quale facis.

IV. Quid aliud ſunt creaturæ? tanta diuerſitas eſt, vt, ſi cum hominis vtentis, vel abutentis ingenio

genio conferas, dicere etiam poſſis: In Mundo *Sunt bona, ſunt quædam mediocria, ſunt mala plura*; quanquam non niſi ratione malorum, *Bonis omnia cooperantur in bonum, Rom. 8. 28.* Vt ergo *bona bonis creata ſunt ab initio, ſic nequiſſimis bona & mala. Eccl. 39. 30.* bona quidem in ſe, & re, mala autem occaſione. Nam auro liberalis vtitur, auarus abutitur. Bonum ergo aurum eſt bono, malum malo.

V. Eiuſmodi mala Deus fecit; immo bona fecit, & mala per malos fieri permiſit; quia ad diuinam prouidentiam pertinet, & ſummæ gubernationis opus eſt, non ſolùm Mundum, certo conſilio, & fine, condere, conſeruare, & ad finem ſuum res quaſque diſponere; ſed etiam permittere, vt quædam à ſuo proprio fine excidant, atque ita altiorem ipſius Gubernatoris finem gloriamq; manifeſtent. Dum enim peccata permittit Deus, oſtendit opera virtutis eſſe libera, non coacta, ſed præmio digna, cum peccari poſſit: excitat in illis, qui peccare poſſunt, benè operandi ſolicitudinem, ne peccent; quis enim ſolicitus eſſet, ne peccaret, ſi Deus nullum peccare permitteret? Denique ſi qui, permittente Deo, non ob permiſſionem, ſed ob ſuam malitiam declinant à bono, & peccant, punitione illorum, ſuam juſtitiam oſtendit; quin & magnitudinem diuinæ maieſtatis, quæ tanta eſt, vt vel

ob vnicum peccatum, aut Angelus, aut homo æterni ignis pœnas mereatur. Ita ferè *S. Damasc. l. 2. c. 29.*

VI. Hinc S. Augustino *in Enchir. c. 96. Non fit aliquid, nisi omnipotens fieri velit, vel sinendo vt fiat, vel ipse faciendo. Nec dubitandum, Deum bene facere, etiam fieri sinendo, quæcunq; fiunt malè. Non enim hoc, nisi justo iudicio sinit. Neq;* enim, vt ait eod. *l. c. 11. Deus omnipotens cui rerum est summa potestas, cum summè bonus sit, vllo modo sineret mali aliquid esse in opere suo, nisi vsq; adeò esset omnipotens & bonus, vt bene faceret etiam de malo.*

VII. Cum igitur omnis operatio Dei bona sit, etiam ob *permissionem malorum* & detestabilium, est laudandus. Sicut enim varietate *ouorum*, immo etiam monstrorum ornatur Vniuersum; ita varietate hominum, & operum, vel bonitas & misericordia, vel æquitas & justitia Dei inclarescit; à qua Deus æquè laudandus, ac à bonitate.

VIII. Quare nemo potest diuinæ prouidentiæ dispositionem effugere; omnium rerum vltima linea, est gloria Dei, è certa illius virtute innotescens. In bonis laudatur bonitas, in malis æquitas Conditoris. Quisquis enim se subtrahit ordini diuinæ dispositionis, incidit in ordinem castigationis; & dum non vult subesse obediendo præceptis, cogitur subesse sustinendis tormentis. Sic justus misericordiam laudat præmio; impius

pius diuinam justitiam honorat supplicio : ille vt *ouum* columbæ, iste vt *ouum* noctuæ. Deniq; tam vipera, quàm ciconia Mundi pars est : pari pacto tam justitia, quàm misericordia Dei laus est : nec totum nouit, qui nouit tantùm misericordem.

Permittendi erant ergo & mali, quorum iudicio diuina iustitia æquè Mundo ostenderetur. Quæ iustitia ipsis quoque impijs prodest, vt vel resipiscant, vel parciùs offendant. Si enim nolunt virtutis amore, saltem metu iudicis possunt à scelere reuocari. Ita seruos timor, filios amor coërcet; vtrosque autem ad imitationem tam laudabilis virtus inuitat. Nec enim minùs imitanda videri solet iustitia, quàm laudanda. Quod vel in exemplo disce, ita luculento, vt id D. Augustinus non dubitârit bis referre, scilicet *hom. 9. ex 50. & serm. 21. de verbis Apostoli: Dicam*, inquit, *quid fecerit homo quidam pauperrimus, eo tempore, quo S. Ambrosius Mediolani erat Episcopus, vbi tunc præsens erat etiam Augustinus nondum Episcopus. Tam pauper erat ille, de quo loquimur, vt proscholasticus esset Grammatici, sed planè verus & perfectus Christianus. Sed melior fuit ille, qui ad velum stabat, quàm ille qui in cathedram sedebat. Pauper ergo iste inuenit sacculum ducentorum solidorum. memor tamen diuinæ legis proposuit pittacium publicè. (Qui solidos perdidit, ve-* IX.

niat ad illum locum, vt quærat illum hominem) Ille, qui plangens circumquaque vagabatur, inuento, & lecto pittatio, venit ad hominem. Et ne fortè alienum quæreret, sed suum, quæsiuit signa: interrogauit sacculi qualitatem, solidorum etiam numerum. Cum omnia fideliter etiam ille respondisset, reddidit, quod inuenerat. Ille repletus gaudio, & quærens vicem rependere, tanquam decimas, obtulit illi solidos viginti. noluit accipere. Obtulit decem. noluit accipere. Saltem rogauit, vt vel quinque acciperet, noluit. Iste stomachans proiecit sacculum. Nihil perdidi, ait: si non vis à me aliquid accipere, nec ego aliquid perdidi. Quale certamen, fratres mei, quale certamen, qualis pugna, qualis conflictus? Theatrum Mundus, spectator Deus. Victus ille, quod offerebatur, accepit, & continuò totum pauperibus erogauit. Vnum solidum in domum suam non misit. Considerate, fratres, tam gloriosum exemplum, & tam admirabile factum. Potuit inuentor ille suo exemplo ad imitationem virtutis pecuniæ Dominum tam repentè incendere; cur Deus nos seruos suos tot iustitiæ, liberalitatis, benignitatis exemplis non accendat? Accendit sanè, sed bonos tantùm. Malos autem qui exempla non capiunt, vt bonis pro ligno sint, accendit flammis. Si tamen non trunco potiùs, quàm ligno sunt comparandi.

Ouum

Ouum diuinæ iuſtitiæ ſpeculum eſſe.

EMBLEMA VII.

AB OVO VSQVE AD MALA.

OVum ſimile eſt non ſolùm *magno*, ſed etiam *paruo Mundo*, qui eſt homo, teſte *S. Greg. hom. 29. in Euang.* in quo, tanquam in Laconiſmo aliquo, omnes creaturarum gradus compendiosè comprehenduntur. Quin & alioquin eſt magna, cum *ouo*, homini ſimilitudo. Ouum nequam alliſu frangitur, fæténſque ad fimum exturbatur, ſic & Adam, poſtquam deficere cæpit, eiectus eſt è Paradiſo, & in miſerias innumerabiles coniectus, quo ſimilior eſſet *ouo*. Vt igitur *ouo*, ita iam homine nihil quidquam fragilius. Ephemeri vita, vita hominis; quæ, inſtar 1.

 oui,

oui, vel casu, vel allisu rumpitur. Non ita fuit ab initio; sed *per vnum hominem peccatū in hunc Mundum intrauit, & per peccatum mors. Rom. 5. 12.* Sic AB OVO, serpentis fraude, ventum est VSQVE AD MALA. Serpens enim cum Eua locutus, *ouum* putrefecit, hoc est, ex bono homine, malum fecit: dum pessimi consilij *ouum* in Eua posuit, quo & Euam & *malum* venenauit; indidem subitò innumera *mala* generata sunt; eademque hora Adamus & pomum, & mortem cœpit gustare, factúsque est *ouo* fragilior, per culpam, qui per gratiam è cælo corriuatam, iustitiámque originalem, immortalis esse potuisset.

II. Hinc animi & corporis morbi, in hac vitâ pariter tolerandi, & in illâ flammâ æternùm fuissent luendi; ni auxiliator interuenisset; quem tamen ipsum quàm plurimi, deprauato consilio, res sibi suas habere iubent. Vt dici possit illud *Horatij sat. 3. Neglectis vrenda filix innascitur hortis.* Sic dum Dijs par esse voluit Adamus, basilicè perijt, inde fragilis, vnde fortis; inde mortalis, vnde voluit esse sempiternus.

III. Quid è fragili hoc igitur *ouo* discemus? Ex *ouo magnum Mundum* significante, vsque ad Dei laudem ascendimus; superest nunc, vt ex *ouo paruum Mundum* repræsentante, vsque ad diaboli cognitionē descendamus. Fragilitas enim,

&

& mors per peccatum; peccatum autem per diabolum, in hunc Mundum intrauit. Hunc habet hoc opus auctorem. Quanquam longè etiam hîc altiùs licet penetrare, atque eximias Dei laudes in corrupto quoque hoc *ouo* cognoſcere.

Principem ac Magiſtratum omni quidem virtute decet eſſe ornatum, ſed iuſtitiâ præcipuè, quæ in illo non ſolùm ex impoſito officio exigitur, ſed etiam officium ipſa exigit imponendum; adeò, vt ille, *in vetere comœdia*, hæc duo connectat, dum ait: *Bonum ius dicis, Imperare oportet: quia æquum poſtulat. Plaut. Stich.* Et S. Gregorius grauior auctor *lib. 7. ep. 120.* ad duos Franciæ Reges ait: *Summum in Regibus bonum eſt, iuſtitiam colere, ac ſua cuique iura ſeruare, & ſubiectis non ſinere, quod poteſtatis eſt, fieri, ſed quod æquum eſt, cuſtodire.* IV.

Hanc iuſtitiæ virtutem in Conditore eſſe magnam, & infinitam, qui agnoſcit, Dei laudem maximam agnoſcit. Quia verò cauſſa inuiſibilis, & abdita in Deo, non poteſt à nobis rectiùs, quàm ex effectis, ſicut & omnis virtus ex operibus ſuis, cognoſci; fit, vt quemadmodum omnipotentiam, ſapientiam, bonitatem diuinam, ex operibus earum cognouimus, ita iuſtitiæ diuinæ ſeueritatem perfectionémque itidem è geſtis illius intelligere debeamus. Horum autem geſtorum primum à primo, fuit punitio Adami peccantis, V.

VI. Adam ergo primus homo, præter, & supra naturæ cursum à Deo productus, non infans, sed perfecta ætate vir, viribus robustissimus, membrorum proportione formosissimus, ingenio, solertia, scientijs, & ceteris primi nominis dotibus instructissimus, totius Mundi dominus; virtute omni, quà naturæ, quà gratiæ eminentissimus; in terris longam ætatem beatè, in cælis postea, sine vlla morte beatissimè victurus; serpentina fraude, vxorijs blanditijs seductus, pomum ori admouit lege vetitum. Idque semel duntaxat. Et ecce, quid sit Deum offendere, aut pœnas neglecti Numinis repetere! Vnico illo peccato non tantùm, quasi de fera comedisset, oscitans est factus; sed etiam sibi, atque toti suæ posteritati vires, incolumitatem, immortalitatem, Paradisum, gratiam diuinam item, charitatem, ius regni cælestis perdidit, & summam felicitatem, cum maximis miserijs commutauit. *Tantæ* sunt *animis cælestibus iræ*, vt *vnius ob noxam*, in limine deficientis, tam grandibus huius, & futuræ vitæ bonis, & primum maximúmque principem, & innumerabilem hominum multitudinem spoliarent, atque in æternum exitium ruere sinerent.

VII. Quis non caueat peccare? quis non exclamet? *Horrendum est incidere in manus Dei viuentis. Hebr. 10. 31.* Ita ab OVO ventum est VSQVE

AD MALA, hoc eſt, à ſuggeſtione diaboli & Adami peccato, vſque ad diuini vindicis ſupplicia; à malis autem ſuppliciiſque, & tantæ iuſtitiæ metu, velut pſallio quodam iniecto, rurſum venitur ad bona. Hic in hoc *ouo* orbis eſt. Vel Ethnicus *Seneca in Agam.* dixit: *Miſeris colendos maximè ſuperos reor.* Saltem ergo miſeri colamus, quem offendimus felices: vt vel hoc pacto, qui fuit creando principium, vindicando quodammodo medium, finis autem, & ſumma noſtra ſit remunerando.

Hoc, velut ſtimulo, vt hominis ignauia vrgeretur, multa alia & grauia extant *diuinæ iuſtitiæ* exempla. Nam, vt generis humani, ita & cæleſtis regni Principibus ſemel duntaxat peccantibus non pepercit, *ſed*, vt eſt *2. Petr. 2. inferni rudentibus detractos in tartarum tradidit cruciandos.* Ac ne quis duos tantùm dicat punitos, in paradiſo, ingens caterua fulminata eſt in cælo; ac poſtea, exceptis pauculis, generali cataclyſmo, vniuerſus orbis cum ſuis incolis deletus eſt. *Gen. 8.* Quod ſi pluuia illa aquea mitiore morte extinxit natantes; poſtea *Gen. 19. Dominus pluit, ſuper Sodomam & Gomorrham, etiam ſulphur & ignem, à Domino de cælo, & ſubuertit ciuitates has, & omnem circa regionem, vniuerſos habitatores vrbium, & cuncta terræ virentia.* Exinde quas non etiam immiſit plagas Pharaoni & Ægypto? IIX.

Exod. 7. & seqq. Quæ non bella, incendia, vastationes, fames, pestes varijs populis? postquam mensuram peccatorum suorum impleuerunt. Singulas clades recensere immensum est. Hæc omnia *mala*, *ab ouo* illo prodierunt in homines. Quia tamen, esse aliquem scelerum vindicem demonstrant, Deo bona sunt. Quin fiunt etiam homini bona, si se, per scelerum pœnas, sinat à sceleribus absterreri. Et vel vnica Adami absterrere queat, cui pænæ & ipse pænitentiam adiecit, & quidem adeò diuturnam, vt, ob funestum illum morsum, omnem reliquam vitam, quæ ad nongentos extensa est annos, gemens ac plorans traduxerit. Tantum mali fuit in vno malo.

I nunc, Peccator, cum crimine crimina confer;
Et, quæ sufficiat iam tibi pœna, vide.

Parvi, & quodammodo etiam Magni Mundi corrupti figura Oualis.

EMBLEMA VIII.

TANTVM PONDVS INEST PECCATO.

SAnchoniathon Tyrius, antiquiſſimus Phæniciæ Scriptor, Mundum *ouo* (ſicut nos *ſolem ellipticum*) putabat ſimilem: alij turbinis figuram habere docebant; verior Philoſophia eſt, in globi eum ſpeciem eſſe rotundatũ, ſi corpus, & naturam ſpectemus. De moribus verò ſi æſtimandus ſit, meritò nunc ita loquitur: 1.

Prima figura fuit longè perfectior: eheu
Orbem non Orbem me graue fecit onus!
Antè rotundus eram, nunc ſum depreſſus in ouum

Cri-

Criminis hoc opus est, Numinis illud erat.
Et tamẽ exosum est Numen mihi, crimẽ amatur:
Exosum, ô, crimen sit mihi, Numen amem!
Tunc iterum perfectus ego, teres, atq; rotundus,
More pilæ, recto tramite, ad astra ferar.

II. Nam seu *paruum*, seu *magnum Mundum*, in *ouo*, intelligas, vterque peccati pondere pressus subsedit. De homine, seu *paruo Mundo* Ecclesiastes *c. 7. 30.* ait. *Hoc inueni, quòd fecerit Deus hominem rectum, & ipse se infinitis miscuerit quæstionibus.* Rectus itaq; erat justitia originali animus; rectus diuino ac naturali lumine intellectus; rectus omni virtutum genere affectus, & voluntas. Talem hominem Deus fecit, formosissimum, fortunatissimum, &, quàm potuit in terris, beatissimum; vno verbo, totum rotundum, & sphæræ instar, perfectissimum, quoquo item versus rectum, vt *pro pila eo vti liceret*, qua Deus *luderet, in orbe terrarum.* Cui etiam similis erat *magnus Mundus.* Nam, teste Plutarcho de Placitis, ac Lactantio *l. 3. diu Inst. c. 13.* Philosophi quoq; *rotundum esse Mundum, sicut pilam, & ipsam terram globo similem*, dixerunt. Talis & homo erat.

III. At vide, quid possit peccatum! jam hominum generi canitur, *ô curuæ in terris animæ, & cælestium inanes! Pers. Sat. 2. Incuruati sunt colles mundi Hab. 3, 6*, scilicet quando creaturę homini

mini dicere ausæ sunt, *incuruare, vt transeamus Isa. 51. 23.* & animum priùs ab omni mala seruitute liberũ sub juga ahenea, sæuo cum joco, mittamus. TANTVM PONDVS INEST PECCATO, non solùm corpus, sed ipsam quoque hominis animam incuruauit, sauciauit, subiugam fecit; incorruptibilem, vitijs corrupit; serenam affectibus perturbauit. Hinc curarum spinæ sunt subnatę, hinc desiderijs cruciantibus ęstuamus, hinc jugibus fluctuamur ærumnis. Hinc æger est animus; immo & anima ægrotat. Qua de caussa, *Sana animam meam, quia peccaui tibi*, ait *Psal. 40.* In quæ *S. Aug. l. de nat. & grat. c. 19.* *Quid* (inquit contra Pelagium) *sanatur, si nihil est vulneratum, nihil sauciatum, nihil debilitatum, atq; vitiatum?* Vide *Concil. Arausic. can. 1. & Trid. Sess. 6. c. 1. S. Ambros. l. 7. in Luc. 10. super parabola hominis ex Hierusalem descendentis in Hiercho, & in latrones incidentis.* Prosperi *l. 1. de Vocat. Gentium c. 7.* verba sunt, *omnes homines in primo homine, sine vitio conditi sumus, & omnes naturæ nostræ incolumitatem eiusdem hominis praeuaricatione, perdidimus. Inde tracta mortalitas, inde multiplex corporis animiq; corruptio.*

Adde, & ipsius etiam quodammodo *Mundi magni.* Nam inde mortalia quæuis in se ruere; inde spinæ pungere; inde fruges tellus inarata non ferre; inde nubes tonare; inde cælum IV.

in homines fulminare; inde ſæuire leones, efferari belluæ; nocere conuiuia, & nullæ non res morbos morteſq; minitari cæperunt. *Quia ergo in cunctis deliquimus*, ait *S. Greg. hom. 35. in Euang. in cunctis ferimur; vt impleatur, quod dicitur* (Sap. 5. 21.) *Et pugnabit pro eo orbis terrarũ contra inſenſatos.* Ed idem *lib 6. Moral. c. 5. Orbis*, inquit, *terrarum cum Domino, contra inſenſatos pugnat, quando in pœna delinquentium etiam elementorum aduerſitas militat.* Cui lectum, vel auditum non eſt illud *Iudic. 5. 20. De cælo dimicatum eſt contra eos: ſtellæ manentes in ordine, & curſu ſuo aduerſus Siſaram pugnauerunt?* Hinc tempeſtates. hinc procellæ. hinc peſtes. hinc veri Paniciq; metus hinc, in *magno paruoq; Mundo*, omnia ſuſq;, deq; vertuntur. Quæ ab initio ſic non fuêre.

V. Opera ſiquidem Dei perfecta ſunt. Quare etiam in Adamo nondum peccatore non fuit iſta motuum perturbatio, repugnantia, & ad malum inclinatio, quam (prô dolor) nunc experimur. Vitio ergo hominis, natura hominis, & Vniuerſi eſt vitiata, non culpâ auctoris: quam aliter ab initio inſtitui debuiſſe vel Philoſophi agnouerunt, cum ob tot incommoda, quæ in ſe experiebantur, Naturam, tanquam nouercam incuſarent, teſte *Lactantio l. de opific. Dei c. 3.* Sed rectè *S. Auguſtin. lib. 1. de nat. & grat. c. 1. & 3.*

& 3. ostendit, non naturam (quæ vt supra docuimus, ab initio non fuit sic constituta) sed naturæ corruptorem fuisse accusandum; cum etiam Salustius *initio belli Iugurthini* dicat: *Falsò quæritur de natura sua genus humanum.* Quare meritò, cum eodem Augustino *Serm. 11. de verbis Apost.* dicimus: *Creatus est homo in natura sine culpa: creatus est rectus, non se fecit rectum. Quid autem fecerit notum est: cadens à manu figuli fractus est.*

Tam rectum opus curuari, tam pulchrum frangi permisit Deus, ob peccatum, opus, quo, post Angelos, preciosius non produxit: ita monstrum hoc detestatur. Et nos adhuc amamus? aut naturam accusamus, quasi illius imbecillitate, & non nostra voluntate incuruati simus? Ostendit *Cardan. l. 13. de rer. var. c. 63.* communi circino, non rotundum circulum, sed *oualem figuram* describi in cylindro, aut columna rotunda; idq; non fieri, vitio circini, sed curuitate cylindri, in quo à pede circini linea sursum tendens breuior est (quia recta est) quàm quæ ad latus tendit, &, ob columnæ rotunditatem, fit longior, *quia* curuior. Atque ita justo circino, non fit justus circulus, sed *figura oualis*, quæ rei caussam ignorantes in admirationem rapit. Pari modo quòd Mundus iste tanquam VI.

Numinis circinus, curuum aliquid minimeque rotundum, in nobis, producat, & sæpius *ouum*, quàm globum, efficiat, non tribuendum est circino diuino, sed animo humano, per vitium curuato. Rectus esset Mundus, si nos recti mansissemus.

Mundus

Mundus in captendulæ ouum, peccato, factus.

EMBLEMA IX.

DECIPIT, QVOD ALLICIT.

E Muſtelarum genere pretioſæ pellis fera est, *martem* vocat Martial. *l. 10. Epigr.* quæ, quantumuis callida, capitur tamen *ouo*, vel ante, vel in captendula, expoſito; ſicut piſcis hamo eſca veſtito: immo ſicut & *ouo* piſcis. Nam dimidio *ouo* conſtringi cammarum piſcem vel Iuuenalis, docet, qui illecebram illam *exiguam feralis cœnæ patellam* vocat. *Ovum* vidimus eſſe Mundum & creaturas; his paſci homo, propter quem conditæ ſunt, & ad Deum cognoſcendum, amandum, colendum, rapi, ſic- 1.

ut potuiſſet, ita debuiſſet. *Quid enim Mundo præſtantius? lauda quam putas ſpeciem, portio à te laudabitur Mundi. Luc. Apul. de dogm. Platonis.* Seruit vir nobilis Principi, ob pulchram domum, vel arcem ſibi ab eo donatam, & quanto plura beneficia accipit, tanto plurima ſtudet promereri. Famelicus Mecœnati, ob victum ſibi ſuppeditatum, quàm non ſe obſtrictum agnoſcit? An non par erat, vt idipſum homo præſtaret Numini, â quo Mundum, & omnia, quæ eo continentur, idcirco accepit, vt donanti gratus eſſe, vel hoc ipſo munere, diſceret?

11. At vſque adeò peccato deſtructus eſt, non modò *paruus*, ſed etiam ipſe *magnus* hîc *Mundus*, vt totus ille diuinæ prouidentiæ ordo, ac ratio gubernandi, quam Deus ex ſe conſtituerat, & Mundo præparauerat, ſint euerſa. Multò enim alia, quàm ſit modò, fuiſſet rerum gubernatio, ſi Adamus culpam nullam commeruiſſet. Vniuerſa ſic adminiſtrata eſſent, vt nulla res homini damnum, nulla triſtitiam, immo neque moleſtiam peperiſſet; neque ad peccatum allexiſſet. Omnia illi obſecundaſſent, omnia voluptatem, ac opem ſalutis adipiſcendæ attuliſſent. Quæcumque optâſſet, velut diuina virgula, conſecutus eſſet. Permulſiſſet roſa, non pupugiſſet ſpina; refrigerâſſet aura, non vſſiſſet frigus, aut æſtus: non fames, non ſitis; non morbus,

bus, non senectus; non copia, non inopia afflixisset: non dolores, non curæ, non inuidiæ, non inimicitiæ somnos turbâssent. Vniuersa hæc impedita fuissent, per eam, quam Conditor instruxerat, prouidentiæ rationem. Omnia virtuti seruijssent, nihil ad impatientiam, nihil ad auaritiam, nihil ad libidinem, nihil ad crudelitatem solicitasset.

III. At tanta est peccati, in diuinis oculis immanitas, vt iustissimus rerum Arbiter, ob eam, sustulerit hanc tantam prouidentiæ suæ suauitatem, resque omnes suis motibus ferri, atque in hominem Dei inimicum, velut facto agmine, vndique interiùs, exteriúsque, insurgere, grassari, sæuire permiserit. Hac ergo iam prouidentia, velut compede, aut fibula remota, Homerica illa Ate cœpit in orbe terrarum dominari, hominésque innumeris & corporis, & animæ malis implicare; vt iam vbique scopuli, & omnia possint obesse incautis, quæ ante profuerunt. *Ignis, grando, fames & mors, omnia hæc ad vindictam creata sunt: bestiarum dentes, & scorpij, & serpentes, & romphæa vindicans in exterminium impios. Eccli. 39. 35.*

IV. Quid multa? Postquam Mundus peccato est contaminatus, *creaturæ Dei in odium factæ sunt, & in tentationem animabus hominum, & in muscipulam pedibus insipientium. Sap. 14. 11.*

Permittit enim iuſtiſſimè,in pœnam,his Noxis, hominem ſolicitari tentaríque Deus, vt earum occaſione, velut *muſcipula* capi poſſit; ſicut Cæſar vrbem aliquam perduellionis ream, quam antea omni ope defenderat, atque in pace felicitatéque conſeruârat, reuocato milite, proſcriptam, rapinis, cædibus, incendijs, hoſti vaſtandam & diripiendam relinquit.

V. Quanquam ita diuinam vindictam miſericordia temperat, vt etiam, cum iraſcitur, miſericordiæ recordetur. Hinc etiamnum *creaturæ factæ ſunt* tantùm *in muſcipulam inſipientium*. Sapientes alliciuntur, non decipiuntur: fatuos DECIPIT, quidquid ALLICIT. Quare illis de ipſa illecebra victoriam reportantibus, & iſtis, guloſæ *martis* inſtar, ad putiſcens *ouum*, aut repoſitum, & nequam piſcem occurrentibus, *hæc omnia ſanctis in bona, impijs & peccatoribus in mala conuertentur. Eccli. 39. 32.* Vnde rurſus diuinæ prouidentiæ eminentiam agnoſce, in hac ipſa rerum miſeria, te *in manu* conſilij tui, & arbitrij libertate relinquentis, vt virtutem tuam vel probaret, vel excitaret. Itaque *appoſuit tibi aquam & ignem: ad quod volueris, porrige manum tuam. Ante hominem vita & mors, bonum & malum, quod placuerit, dabitur illi: quoniam multa ſapientia Dei. Eccli. 15. 17.* Stultitia autem inſignis eſt, in arbitrio habere bonum, & manum

con-

conuertere ad malum; longéque maior ſtultitia, & hominis prorſus ſtupidi eſt, in malum guſtatum iterum incidere. *Bis enim,* ait S. Greg. Naz. *in ep. ad Boſphorium, ad eundem lapidem impingere, ſolis ſtultis concedit prouerbium* : & vel vulpes non iterum capitur laqueo, quo ſemel ſe exuit. In mentem eſt, verſus Horatij huc congruere, *lib. 2. ſerm. 7.* dicentis:

Euâſti? credo metues, doctúſque cauebis.
Quæres, quando iterum paueas, iterúmq; perire
Poſſis. ô toties ſeruus. quæ bellua ruptis,
Cum ſemel effugit, reddit ſe praua catenis?

Hominis, ad peccandum, ex ſe pronitas, in oui iactu declarata.

EMBLEMA X.

ARTEM QVI NESCIT, IACVLANDO SÆPIVS ERRAT.

1. TAnta *oui* globiq; diuerſitas eſt, vt in conclaui non admodum à feneſtra diſtantes, longè plura *oua*, cum ipſis feneſtris, fracturi ſint, quàm per reſeratam vnam, rectis lineis, proiecturi; qui tamen globum, vel etiam lapidem, multò remotiùs diſſiti, per eandem feneſtram eſſent ſparſuri dexterrimè, iacturamq; ſine jactura facturi. Cauſſa eſt, ponderis & figuræ in *ouo* inæqualitas, motus lineam per obliqua curuantis. Multùm tamen adiuuat jacu-

lantem,

lantem, si januam â tergo pandat, vt *ouum* â vento transeunte vectum dirigatur. Atque hæc ars est magnatum *oua* lusu, non esu perdentium.

Tale nunc *ouum* est homo, & Mundus homini corrupto, ac diuinis donis spoliato. Vbiq; ferè; ni cælestis aura aspiret, vel impingit, vel impingitur. Apostoli scitum est: *in multis offendimus omnes. Iac. 3.2.* Adeò non jam citra Conditoris nostri ingratias, sed etiam, cum eiusdem offensa, multa perpetramus. Peccati ea gratia est. Tametsi enim nuda hominis & sibi relicta natura, ex se plurimis esset subiecta defectibus & miserijs; & adeò, vt etiam omnibus rebus sibi debitis exornata, tamen adhuc à clara Dei visione, atque æterna beatitudine longissimè distaret; voluit nihilominus diuina bonitas & misericordia illam (& propter illam totum istum Mundum corporeum) ad bona supernaturalia destinare. II.

Euexit ergo in Paradiso eam (sicut & Angelicam in cælo) ad statum supernaturalem, æternorumq; suorum bonorũ communionem, qua omnes imperfectiones illæ tollerentur. Cum autem omnis creatura corporea sit propter hominem; hoc ad statum beatum sublimato, ipsa quoque vnà erat sublimata, vt domus habitatoris sui dignitati conueniret. Sicut & III.

post decretorium vltimum diem, omnis creatura innouabitur, & pro suo quæq; captu ad incorruptibilem gloriosumq́; statum extolletur. *Rom. 8. 20. 2. Petr. 3. 13.*

IV. Ex hoc statu supernaturali excidit homo, & ad suam illam nuditatem miseriasq́; recidit; ob peccatum, justitia originali exutus, ceterisq́; diuinis virtutibus, ac singulari Dei protectione directioneq́;; non autem libertate arbitrij, aut aliqua potentia naturali spoliatus. Cum hæ & sint hominis proprietates, & etiam in Dæmonibus, post peccatum, dicantur â S. Dionys. *l. de diuin. nom. c. 4.* integræ remanisse. Vide S. Thom. *1. p. q. 95. a. 1. Et. 1. 2. q. 85, a. 1.*

V. Quia verò originalis justitia gratiaq́; non modò ad supernaturales actus facultatem Adamo præstabant, sed etiam, vt sine difficultate & peccato, officium naturale illarum virtutum, quarũ actiones lege naturæ præcipiuntur, exequeretur; ideò subductis illis supernaturalibus donis, natura hominis, in quatuor potissimùm rebus dicitur, plus quàm Chironio vulnere vulnerata; nam *intellectus ignorantiæ, volũtas malitiæ, concupiscibilis appetitus concupiscentiæ, irascibilis infirmitatis plagam* accepit; ad naturalem suam cæcitatem, inclinationesq́;, sicut & ad morbos, & mortem, quibus ex se erat subiecta, miserè relapsa; tantoq́; miseriùs, quia jam non tan-

tùm

tùm se habet deplorare, vt nudam illis donis, sed etiam vt nudatam atque spoliatam.

Hinc ergo dissoluta est illa harmonia, qua VI.
corpus animæ, sensus rationi, ratio Deo se planè & plenè in statu naturæ integræ subijciebat. Hinc tot errores. nisi diuina arte, gratiaq; singulari aspirante, opera nostra, velut *oua volantia*, dirigantur. Pulchrè D. Fulgentius *l. de Incarn. & gra. Christi c. 19. Ex quo*, inquit, *primus homo naturam suam voluntariè vitiauit, atq; oppressit infirmitas; nisi diuinæ gratiæ medicamento præuentum, in vnoquoq; homine sanetur, atq; iuuetur liberum indesinenter arbitrium, est quidem liberum, non tamen bonum: est liberum, non tamen rectum; est liberum, non tāmen sanum.* Hinc malorum census accreuit. Sępe jam peccamus, quia semel peccauimus: nec finis fuisset, nō jam à fenestra, sed à janua ipsa cæli identidem aberrandi, ni cælum Christus aperuisset, vnde diuini Spiritus Fauonij cæperunt spirare, & fugare hominum seductores.

Ostensum est hoc S. Mariæ de Ogniaco, vt VII.
in vita eius *l. 2. c. 4.* refert *Iac. de Vitriaco Episc. Aconensis & Cardinalis.* Nam in D. Virginis Itrensis templo, cum puer quispiam exorcismis alijsque Ecclesiæ ritibus precibusque, ad lustrales Baptismi aquas suscipiendas, pararetur, cōspexit fugatum malum dæmonem, erroris alioqui

futurum auctorem. Eius verò loco, cum primùm puer ſacro fonte ablutus eſſet, viſendâ ſanè ſpecie diuinum Spiritum, in pueri animam ſubintrantem vidit, magnâ Angelorum cateruâ comitante. Hic ergo Spiritus, dum ſpirat, dumque ſuâ nos gratiâ ornat, momento temporis, ex errante ſeu *ouo*, ſeu oue, rectè volare docet, & rotundos facit, omnibuſq; gemmis precioſiores. Quippe vt *S. Thom. 1.2.q.113.a.9.ad 2.* tradit, vel minimus diuinæ gratiæ gradus, quia ipſius diuinitatis quædam eſt participatio, *diuinæ nos conſortes naturæ* (*2. Pet. 1.4.*) efficiens, omnibus totius Mundi opibus & gazis longè antecellit. Quare, vt peccatum ſummè noxium, ſummè eſt deteſtandum; ita gratia ſummè neceſſaria & pretioſa, ſummè æſtimanda, quærenda, ſeruanda, augendaq; eſt; natura autem dum peccato fauet, non fouenda, non delicatè habenda, non nimis amanda, ſed frænanda, & mortificanda eſt. Huic enim quantum detrahitur, tantùm ad gratiam additur. Deniq;

Corrigit errantem naturam Gratia: ſed cui
Plus Natura valet? qui nihil ipſe valet.

Ovi

Ovi, humanâ; hominis, diuinâ arte, erectio.

EMBLEMA XI.

FIERI QVIS POSSE PVTASSET?

IVſti Lipſij Operum ad Criticam ſpectantium Præfatio ad Lectorem hæc habet. *Ita humanũ ingenium eſt, facilia putare, quæ iam facta : nec de ſalebris cogitare, vbi via ſtrata. Chriſtophori Columbi dictum & factum appoſitè ijs ingeram, illius, qui nouum orbem retexit primus. Cum enim ea res in magna gloria, & ſimul inuidia eßet : ita euênit, vt, in conuiuio quopiã, Hiſpani proceres hanc laudem eius delibatum irent, & imminutũ. Quippe rem pronam eam fuiſſe, nauigationem ſine diſcrimine, vnum aliquem ex ſe ſe potuiße eaſdem illas* I.

terras

terras gentésque reperire, ſine Itali hominis vllo uſu. Columbus (aderat enim) cum tacitus diu audiſſet, ſurrexit, & velut aliud agens ouum attulit à gallina, in menſa repoſuit. & Heus ſodales, inquit, quis veſtrûm ille ſollers, qui hoc ouum rectum mihi deſtituat, & in caput? Muſſare illi, circumſpicere; negare ad extremum omnes, id fieri. Ille clementer, Immo fiet, inquit: & ſimul ouum leuiter à capite læſum & quaſſatum, depoſuit erectum. Enimuerò hîc riſus & irriſus, pro ſe quiſque, rem facilem nugatoriámque eſſe, dicere. At tamen ita ille renidens, quis veſtrûm hoc facilè ante me indicem potuit? Talis inuentio mea noui orbis eſt: quem inueniendum nemo, omnes inueniant inuentum. Hæc ille.

II. Nos, quando iam ſemel hominem *ouo* cõtulimus, etiam *lapſum ouo* iacenti conferamus. Igitur ſicut *ouum* ſua vi, aut naturâ ſe erigere nequit; ita homo ſibi relictus, ſemel in perniciẽ *lapſus*, ſemper iacuiſſet, ſuo pondere & impetu de peccato in peccatum ac tandem in æternum exitium ruens. Invenit Deus artem, qua erigeret, & quidem longè præſtantiorem, quàm qua Columbus *ouum* priùs fregit, quàm erexit. Imõ erigendo hominem fractum Deus ſanauit: ſicut & illa ars reperta eſt, qua *ouum* integrum rectũ, & in utrumvis caput deſtitui poſſit, non per iocum & ſales, in ſalino, ſed ſeriò, ac manu ita agitatum, vt grauiſſimum eius, *vitellus* ſcilicet,

ſub-

ſubſidat, libramenti loco. Verùm & iſta ars, licet non peræquè facilis, ac Columbi nugatoria, tamen facilis eſt, & reperta multos habet imitatores, qui *ouum* illæſum, in alterutro cacumine ſiſtant. Audi Puteanum or. 20. *Erectum in plano ſtare ouum, quid ni credas? poſſum collocare. Ita dico poſſum collocare. non vt ille noui orbis inuentor, qui teſtæ caput leuiter in menſam alliſit, & apta imagine obtrectatorum linguas repreſſit: non profectò, nam ille hoc ipſo confeſſus eſt, tam arduo labore antipodes quæri, quam ouum ſtatui, & fallaci aſtu peregit, quod aliter fieri poße deſperârat. quotquot naſcuntur oua, locabo integra & illæſa; haud aliter quâm nucem, glandem, pyrum ſolemus. Experiatur quicunque volet, facile inueniet, quod* ἀδύνατον *exiſtimârit. Etenim tanquam cælum & ſidera amet, ouum erigi ſe patitur, manuiq; ſtatuentis morem gerens, faſtigio innititur, & onere libratum quieſcit.* Ita *ouum* erigere etiam illæſum ars potuit.

At hominem erigere nemo potuit, nemo III.
poteſt, etiam poſtquam erigi vidit, præter Deũ. Tanta enim erat naturæ noſtræ ad caſum procliuitas, tantus impetus, vt à nemine, niſi ſolo Deo, poſſet ſiſti ac inhiberi; tantum denique erat ipſum malum, támque non ſolùm inolitum, ſed etiam atrox, adeóque magna cum iniuria in infinitam illam Maieſtatem coniunctum, vt nul-

nullis Angelorum hominúmque etiam ſanctiſſimorum operibus, quantumuis præſtantiſſimis, æquiualens ſatisfactio divinæ juſtitiæ poſſet exhiberi. Quiſquis hîc mortalium Podalirius, quiſquis Æſculapius eſſe voluiſſet, aut manū admovere, *Aceſias medicatus*, audijſſet.

IV. Poſtquam ergo, neq; in cælo, neq; in terris, ullum ingenium, aut vires erant, quibus è tam multiplici miſeria, rurſum ad ſupernaturalem ſtatum erigeremur, & pulſis tot malis, amiſſa bona recuperaremus, Deus cuius miſericordiæ non eſt numerus, & bonitatis infinitus theſaurus, intimis viſceribus commotus, inauditum, admirabile, ineffabile, ſuperis, inferisque obſtupeſcendum adinvenit conſilium, vt *Verbum* illud divinum immortale, ab æterno natum; in tempore noſtram naturam & mortalitatem indueret, in qua, & per quam nos lapſos erigeret, corruptos reſtauraret. In quo facto, & ſummus iuſtitiæ rigor, & infinitæ miſericordiæ fons perennis fuit nobis patefactus; vt timere pariter Numen, & amare diſceremus. Iuſtitiæ quidem rigor, qui divinam perſonam exegit, à qua ſola offenſio in infinitum Deum commiſſa, ad æqualitatem, poſſet compenſari, & fons quidam perennis atque inexhauſtus conſtitui, quo etiam futura peccata, in quæ humana fragilitas erat lapſura, ſufficieentr poſſent emaculari.

Tanta

Tantæ molis erat, humanum genus à suppli- V.
cijs peccato, in summo tribunali, debitis liberare. Et tamen cum hac tantæ justitiæ seueritate, non minorem Deus conjunxit benignitatem, quando *proprio suo filio non pepercit*, qui, vt Deus, infinitum operi suo inderet valorem, ad hæc omnia non sufficientem modò, sed etiam abundantem; vt homo autem, & satisfacere, & mereri, & exemplum homini dare posset. Aptissimè ergo, & artificiosissimè hominem Deus homo, *oui* instar, erexit, & reparauit: modò nos erecti stare, quàm relabi, ac integritatem perdere malimus. Itaque *qui stat, videat ne cadat. 1. Cor. 10. 12.* Pronissima sunt ad casum *oua*, quæ in caput eriguntur. Et qui altiùs stat, grauiùs cadit, si existimat, sufficere erectum esse. Quanquam & illud dignum est consideratione, quis te erexerit, aut quâ arte.

Et moribus contrarijs, & artibus
Mundus Deusq; militant.
Quæcunq; clemens lapsa Numen erigit,
Cum fracta sunt, redintegrat.
Ergo Columbos quid, superbi, quæritis?
ERIGERE MVNDI, EST FRANGERE.

Chri-

Christus ouum, & auis ex ouo.

EMBLEMA XII.

NVLLA AVIS, ET NVLLVM PRÆSTANTIVS EXTITIT OVVM.

I. SVauissima & naturę conuenientissima prouidentia est, vt res pleræque, per ea, quæ sui sunt generis, gubernentur. Inter cælestes spiritus Angelus superior instruit, & illuminat inferiorem. Inter cælestes orbes, à sumo reliqui cientur. Inter animalia apes regem, grues ducem habent. Conuententissimum igitur erat, vt etiam homines ab homine regerentur & erigerentur. Ergo propter hominem, Deus factus est homo. Si homo, ergo & *ouum*, cum homo sit *ouum*. Certè *passibilis*, *Act*, *26*, *23*. *Et habitu inuentus*

nentus est, vt homo. Phil. 2.7. postquam se exinaniuit Deus.

Quid si quædam *oua* de gallina etiam virgine sunt edita, illa, inquam, quæ *Zephyria,* quasi de spiritu ventóque nata, apellantur? An non symbolum aliquod præ se ferunt Christi de Spiritu S. concepti, natíque ex Maria Virgine? II.

Aut si fortasse *ouum* non dicendus est Christus, profectò auis est ex *ouo.* Sunt enim, qui *ouum* petendum à Patre affirment, dici posse B. Virginem Mariam, intra cuius vterum, formata sit auis Christus fouente spiritu sancto. *Euc. for. 8. Rup. 7. S. Matth. & Hieronym. Lauretus in Sylua Allegoriarum verb. ouum.* Hoc proprium esse huius diuinæ personæ, intelligimus etiam ex illo *Gen. 1.2. Spiritus Dei ferebatur super aquas.* Nam, pro *ferebatur*, Hebraicè est *merachephet*, quod, teste S. Basilio, Diodoro, & Hieronymo *in q. Hebraic. in Genesin*, est volucrum, dum super *oua*, & pullos quasi pendulæ leniter, agitatione alarum, se librant, motitant, volitántque, ac ijs deinde incubant, calorem aspirant, fouent, animant. Ita superuectabatur aquis Spiritus S. non loco, aut motu, sed omnia præcellente potentia, qua aquis quasi incubabat, vim eis prolificam indens, vt reptilia, volatilia, pisces, germina, immo cæli omnes ex aquis producerentur. Quem Spiritum ab Hebræis, vt III.

existimo, eruditus Plato, animam Mundi vocauit. Et Virgil. *6. Æn.*

Spiritus intus alit, totámq; infusa per artus,
Mens agitat molem, & magno se corpore miscet.

IV. Inter omnia illa autem, quæ Spiritus S. produxit, nobilissimum fuit corpus humanum Christi. Nec ambigi potest, num Christus sit auis, quem SS. PP. nunc *Pelicano*, nunc *Phœnici*, nunc *Aquilæ*; ipse autem se ipsum *gallinæ* comparat. *Matth. 23. 37.* Vt ergo, teste Sueton. in Galba, & Plin. l. 15. c. 30. *Liuiæ Drusillæ, cum pacta esset Cæsari, gallinam conspicui candoris, sedenti aquila ex alto abiecit in gremium illæsam: intrepidéque miranti accessit miraculum, quoniam teneret, rostro laureum ramum onustum suis baccis*, qui postea ramus in triumphos Cæsarum creuit: ita Mariæ Iosephi matrimonium pactæ, Angelus, velut cælestis aquila, Christi conceptionem nunciando, immo ipse S. Spiritus obumbrando, in gremium immisit *gallinam* illam, *quæ pullos sub alas congregatos*, ad æternam laurũ, erat conuocatura.

V. Sed hæc de Verbo incarnato prolixiùs infra: hîc de Incarnatione; qua maxima Deum inter atque hominem necessitudo coitur. Eâ enim humana natura, supra vniuersam creaturam nobilitata, Filio Dei hypostaticè astricta, atque ita vnita est, vt, sicut hac vnione Deus verus

tus homo, verè paſſibilis mortaliſq; factus eſt; ita homo viciſſim verus Deus, verè impaſſibilis immortaliſque efficeretur; idque per omnipotentiam diuinam. Nam omnipotens virtus Spiritus ſancti vicem virtutis ſeminalis ſuppleuit, Angelo dicente: *Spiritus ſanctus ſuperueniet in te, & virtus Altiſſimi obumbrabit tibi. Luc. 1. 35.* Scilicet cæleſtis *columbæ* fuit, *ouum* tam ſanctum fouere. Quippe vel idcirco S. Spiritus, *ſicut Columba Matth. 3. 16.* & tanquam cæleſtis Zephyrus, immo *ventus vehemens Act. 2. 2.* deſcendit. Quia non ſolùm *ouum* fouerat, vt *Columba*, ſed etiam ſignificauit, Virginem diuinum illud *ouum* Chriſtum, ſine viro, concepiſſe. *Oua* enim, vt dixi, Zephyria, & *ſubuentanea*, ſine maſculo, concipiuntur. Quædam ſiquidem aues, teſte etiam S. Baſilio *hom. 6. in Hexam. in aëreas ſubuectæ plagas ſolo ventorum hauſtu & afflatu concipiunt oua: quæ quia ex vento ſunt, ideò ſubuentanea nuncupantur.* Ob quæ *oua* bellè Puteanus *orat. 20.* gallinas vocat, *matres, & tamen virgines; innuptas, & tamen puerperas; quibus hoc quoq; natura conceſſit, vt ſine dolore parerent.* Vide *infra embl. 33.*

Et quanquam naturæ lege eiuſmodi *oua* irrita eſſe ſoleant, nihil tamen fæcundius eo *ouo*, quod ſpiritus ille vehemens afflatu ſuo fæcundauit, & cui alis ſuis *obumbrauit*; vt eadem, quæ VI.

gratiâ, etiam Deo plena eſſet, ſimúlque & *ouum*, & *auem* progigneret. Hic verò ſpiritus quia Deus, & omnipotens fuit, non indiguit fotu diuturno, ſed corpus Redemptoris noſtri in inſtanti perfectiſſimè formauit. Quo inſtanti alia multa miracula acciderunt. Nam & anima Chriſti, vbi primùm cœpit eſſe, ſcientijs, virtutibus, lumine gloriæ, gaudijs, omnibus bonis perfectiſſimè eſt inundata: neque tamen hæc animæ gloria in corpus, ſicut gloria Diuinitatis in animam redundauit, vt ſicut nouâ & mirificâ vi gaudium in animâ illâ mæſtitiam & dolores non excluſit, ita & corpus cruciatibus ac morti obnoxium maneret.

VII. Igitur nobilis *Columba*, in nobili *ouo*, nobilem *auem* formauit: immo & *auem* & *ouum*, niſi quòd *oua*, vt non lædant, exeunt, *dum pariuntur, molli putamine, ſed protinus dureſcente, quibuscunque emergunt portionibus Plin. l. 10. c. 52.* Chriſtus autem è Virgine natus eſt, mirabili corporum penetratione; ex vtero illæſo, velut ſolis radius per vitrum tranſiens, non rumpendo, ſed illuminando. Quare ſicut natura mollit *oua*, ne lædant parentem, (in egreſſu refrigeratione, & euaporato humore, qui exiguus eſt, relictáque portione terrena quamprimum duranda) ita diuina potentia Chriſtum, abſque virginalis clauſtri reſeratione, penetrabilitatis

dono

dono inſtruxit, *ouum* tanto præſtantius, quanto miraculoſius: quod adeò & *ouum*, & *auis*, & ex *ouo ouum*, ſine viri opera conceptum, atque Spiritu S. fotum poteſt appoſitè nuncupari: & verò etiam cupientiſſimè credi & appeti, ſi nos integram famem ad *ouum* hoc afferremus.

Sicut attulit, & credidit is, de quo S. Thomas de Aquino *2.2.q.2.a.7.ad 3*. hæc habet. IIX. *Inuenitur in hiſtorijs Romanorum, quòd tempore Conſtantini Auguſti, & Helenæ matris eius inuentum fuit quoddam ſepulchrum, in quo iacebat homo auream laminam habens in pectore, in qua ſcriptum erat: Chriſtus naſcetur ex Virgine, & ego credo in eum. O Sol, ſub Helenæ & Conſtantini temporibus iterum me videbis.* Ita non tantùm *notus in Iudæa Deus*, ſed ſubinde etiam, alijs olim reuelatus, creditusque de Virgine, velut *Zephyrium ouum*, proditurus, voluit noſtram quoque excitare, ad tam nobile *ouum*, orexin: vt tam profundum myſterium eo appetentiùs crederemus, quo clariùs conſtaret, id etiam quoſdam credidiſſe, in Cimmerijs Gentilium tenebris conſtitutos,

Incarnati Verbi immutabilis æternitas ouo ſubindicata.

EMBLEMA XIII.

DVRATA DVRANT.

1. *Ova, Chriſti natalitio die, nata ſeruari exiſtimantur, diéque Aſcenſionis: ſummo enim frigore denſatus cortex, non permittit vim aëris craſſari: ſummo calore exhalat celeriter, quod cauſſa corruptionis eſſe ſolet. Horum dierum alter, poſt ſolſtitium æſtiuum, alter, hyemale eſt. Indicio, non eſſe miraculum, quòd neque hoc ſemper contingit, neque ex toto: ſed deficiunt, & concutiuntur ob inane. In omnibus enim his, quæ facilè mutantur, obſeruant, ſi caſu quippiam diutiùs maneat, transferuntque in religionem. Multos enim religio*

fau-

fautores habet. Hæc *Hieronym. Cardan. De rer. var. lib. 7. c. 39.* rectè & disputat, & dubitat: facilè enim superstitio subrepit, vti apud multos Germanos magni facientes, ad futuros effectus, si comedant illa oua, quæ vulgò dicuntur, die Antlaß Ayr/quasi *oua*, in Paschate, casu nata, juvent, vt ilia non rumpas, in Pentecoste. Nec enim tempus Paschæ, sed benedictio Ecclesiæ *oua* consecrat, facitque vt sanctiora, ita sæpe etiam saniora.

Ceterùm de *ouo diuino*, quod natalitio die est natum, dubitari nequit, quòd habeat durationem, cum Verbum divinum & sit æternum, & nullius capax mutationis. Si enim *æternitas est interminabilis vitæ simul tota, & perfecta possessio.* Boët. *l. 5. de consol. Pros. 6.* &, vel Tullio teste *lib. 1. de nat. Deor. fuit quædam ab inifinito tempore æternitas, quam nulla circumscriptio temporum metiebatur*; profectò ea vel Deo, adeóque etiam Verbo divino inest, vel nulli. Quod proinde nec variari potest; sed dum tempora, & omnia sub ipso variantur, *manet in æternum:* siquidem æterna non mutantur, desinerent enim esse æterna, si inciperent mutari. Hinc *Augustin. Psal. 101. Conc. 1. Æternitas*, ait, *Dei substantia est, quæ nihil habet mutabile. Ibi nihil est præteritum, quasi iam non sit, nihil est futurum, quasi nondum sit; sed non est ibi, nisi Est.* Nulla ei substantia,

nullum accidens poteſt advenire, *apud quem non eſt tranſmutatio. Iac. 1. 17.*

III. Quare cum Verbum divinum etiam humanam naturam ſuſcepit ſuſtentandam, eiúſque inexiſtentiam, loco propriæ, humanæ, &, vt ita dicam, præventæ hypoſtaſeos, terminandam; ſic eam ſuſcepit, vt ipſum nullam pateretur mutationem in ſe, mutata ſola humanitate, quæ ad Verbum fuit tracta. Quod ſanè ſummè eſt admirabile, & incomprehenſibile in hoc myſterio; Deum incipere eſſe hominem, & tamen non incipere mutari. Sed quiſquis infinitatem Verbi credit, facilè etiam credit, eam infinitatem non tantùm in potentia, intellectione, & voluntatis actu, ſed æquè in ratione hypoſtaſeos vim infinitam continere. Quare, ſicut Deus per infinitam potentiam, nova, ſine ſui ipſius novitate creat, & hoc tempore verè eſt creator, ſine vlla ſui mutatione, licet ante mundum conditum creator non fuerit; ſicut item ſine vlla ſui interna variatione futura contingentia, propter ſuæ intellectionis infinitatem intelligit; & eadem immutabili voluntate amat hominem pœnitentem, qua odit, cum feciſſet pœnitenda, ita quæcunque etiam divina hypoſtaſis, ob infinitam vim in ratione hypoſtaſis, poteſt ſe ad quācumque naturam terminandam, abſque vlla intrinſeca ſui mutatione, extenſione virtuali exten-

tendere. *Sufficit enim illa habitudo virtualis eminentissima, quam ratione suæ infinitatis habet, ratione cuius non minùs perfectè vnitur, quàm si formalem intrinsecam, & nouam habitudinem ad naturam humanam in assumptione acquireret. Leon. Leß. lib. 12. de diu. Perf. c. 5.* Vide *SuareZ disp. 13. Met. sect. 9. Vasq. in 3. p. disp. 19. c. 2.*

Certè si cera modulo infusa excipitur, ipsa, non modulus mutatur: ita humanitas Christi elevata, & ad Verbum attracta, modum inexistendi acquisiuit, Verbo nullam mutationem subeunte. Hæc de Christo, vt Deo, sic enim *ouũ* hoc non frigore duratur, sed durat æternitate. Quin & corpus quoque illius, licèt natum sit, vt denasceretur, ita tamen ob temperamenti præstantiam in vita, & post vitam, seruatum est etiam in sepulchro, vt ibi nulla vi morbi, hîc nulla putredinis contaminaretur. *Non dabis sanctum tuũ videre corruptionem*, ait, *Ps. 15. 20.* IV.

Quod si ergo homines sunt, qui *oua*, Natalitio Christi die, nata seruant, quòd seruari existimentur; cur aliquid Christo præferunt, sæpe *ouo* citiùs corrumpendum? Formæ delectant? amittendæ sunt, vires solantur? amittendæ sunt. Fidis in Principe? amittes Principem. Christum nunquam amittes, qui vt homo, semel mortuus, iam non moritur, vt Deus, æternus est, amitti non potest desinendo, sed deserendo. V.

VI. Filio Mater vt vel miraculo, quà licebat, accederet, & ipsa cum pareret, inviolata permansit, quia Virgo permansit. Quod quia multis annis Theologiæ Doctor capere non potuit, Ægidium (vt *in vita eius* refert *Sur. 23. April.*) sanctitatis fama clarum adiuit, qui de eius adventu, & morbo diuinitus edoctus obuiã processit venienti, & Ægidium nec dum noscenti, baculóque, quo se sustentabat, terram pulsans, Theologum his verbis antevenit: *Frater Prædicator (erat enim ex alumnis S. Dominici) sanctißima Deipara Maria virgo est, ante partum, statímque vt hæc dixit, pulcherimum illic exortum est lilium. Iterum percussa humo repetit; Frater Prædicator, S. Maria virgo est in partu, & confestim alterum non minoris pulchritudinis exortum est lilium. Tertiò bacillo solum feriens, Frater, inquit, concionator, S. Maria virgo est post partum, simúlque tertium extitit lilium formositatis & candoris admirandi.* His actis dictísque aufugit Ægidius, & cum eo dubitatio ex animo Theologi. Itaque vtrumq; credendum, & Virginis Filium Deum, & Dei Matrem Virginem esse.

Ouum vtrumque durabile; nec diuinitas mutata est nascendo, nec virginitas pariendo.

Duæ

Duæ in Christo naturæ duobus Ouis portentosis repræsentatæ.

EMBLEMA XIV.

NATVRAM SVPERANT OVIS, ET LEO CLAVSVS IN OVO.

MEffret non vulgaris quondam Concionator *serm. 2. Epiphan. Domini,* hæc verba habet: *Quidam Doctor nomine Germanus dicit, quemlibet ipsorum (Magorum Christum adorantium) speciale signum habuisse. Refert enim, quòd vnius Regis vxor peperit filium eadem nocte & hora, qua Christus nascebatur, qui puer statim vt fuit natus, erectus stetit, & dixit: Ista nocte in Iudæa, natus est nobis Saluator noster, & iste fuit Balthasar. Alius rex Melchior habuit pomarium* 1.

rium pulchrum, in quo creuit Balſamum. Arbores autem Balſami habent quaſdam domunculas, ad modum malogranatorum, in quibus eſt balſamum. Vna igitur nocte domuncula creuit vltra morem ſolitum, quam Rex ſpecialiter cuſtodiebat: nocte verò qua natus eſt Chriſtus, aperta eſt, & viſa eſt in ea columba, quæ volans dixit: Iſta nocte natus eſt Saluator generis humani. Gaſpar tertius Rex habuit ſtruthionem, qui habuit duo OVA, *quæ longo tempore cuſtodiuit magna diligentia. Nocte igitur, qua Chriſtus natus eſt, aperta ſunt, & in vno repertus eſt leo, & in alio ouis. Et audita fuit vox, quòd hac nocte puer natus eſſet, qui eſſet Deus & homo: per leonem Deitatem, & per ouem humanitatem intellexit.*

II. Hac ſeu hiſtoriâ, ſeu potiùs fabulâ, (qualis & illa, de oue in Nicippi paſcuis leonem pariente, apud *Ælian. l. 2. Var. c. 29.*) ad emblema tamen ſatis idoneâ, præcipuus Religionis noſtræ articulus ſignificatur; ſcilicet Chriſtum, & ob humanæ naturæ imbecillitatem, *ouem* eſſe *occiſionis, Pſ. 43. 14. 12.* atque *ſicut ouem ad occiſionem ductum. Iſa. 53. 6.* &, ob diuinæ naturæ maieſtatem, *leonem* eſſe; immo & quà hominem, ob ſanguinis, & virtutis generoſitatẽ, leonem eſſe *de tribu Iuda. Apoc. 5. 5.* quin ſimul & ouem, & leonem in vno ſuppoſito, vt eò trahi poſſit, *Leo & ouis ſimul morabuntur. Iſa. 7. 21.*

Chri-

Christiana enim fides docet, duas esse in III.
Christo integras, ac omnibus suis naturalibus conditionibus perfectas naturas, humanam & diuinam. Quæ duæ naturæ ita in vnam coaluerunt personam, vt vnus & idem sit verus Deus, & verus homo. *Est* enim *fides recta, vt credamus, & confiteamur: quia Dominus noster Iesus Christus Dei Filius, Deus & homo est. Deus est ex substantia Patris ante secula genitus: & homo ex substantia Matris in seculo natus. Perfectus Deus, perfectus homo: ex anima rationali, & humana carne subsistens. Æqualis Patris secundùm diuinitatem; minor Patre secundùm humanitatem. Qui licet Deus sit, & homo, non duo tamen, sed vnus est Christus. Vnus autem non conuersione diuinitatis in carnem, sed assumptione humanitatis in Deum. Symb. S. Athanas.* Hinc cum in vna hac persona omnia reperiantur, quæ sunt Diuinitatis & humanitatis, fit vt omnia, quæ Filo Dei vero Deo conueniunt, conueniant etiam huic homini, & quæ huic homini conueniunt, conueniant Filio Dei, adeóque vero Deo.

Igitur sicut, ob hanc duarum naturarum in IV.
vna persona Vnionem, dicere possumus: *Deus factus est homo, mortalis; natus est ex Virgine, passus, crucifixus, mortuus est*, &c. ita dicere vicissim licet: *Hic homo est Deus, est Filius Dei, est ab æterno ex Patre genitus, cuius & sapientia est, &*

cum

tum quo principium eſt; Spiritus ſancti procedentis ab vtroque; eſt Mundi Creator; eſt omnipotens, eſt immenſus, æternus, incommutabilis &c. Quid aio? *dicere licet.* immò decet, immò neceſſe eſt; quia hæc eſt vtriuſque naturæ in Chriſto perfecta *idiomatum communicatio*; ob vnam & eandem perſonam in vtraque natura ſubſiſtentem. Hæc neceſſe eſt dicere, quia neceſſe eſt credere. *Sic enim Deus dilexit mundum, vt Filium ſuum vnigenitum daret; vt omnis, qui credit in eum non pereat, ſed habeat vitam æternam. Ioh. 3. 16.* quæ vt clara Dei viſione conſtat, ſic obſcuro fidei lumine inchoatur. *Hæc eſt enim vita æterna: Vt cognoſcant te ſolum Deum verum, & quem miſiſti Ieſum Chriſtum. Io. 17. 3.*

V. Quia ergo æternùm cupio viuere, iuuat in hac vita ſic credere. *Credo Domine, adiuua incredulitatem meam. Marc. 9. 23.* qui etiam miraculo adiuuiſti veritatem tuam. Vt enim *Chron. Regin. l. 1. ad an. 605.* & *Carol. Sigon. l. 2. de regno Italiæ 681. 5.* recenſent, cum Conſtantinus Conſtantini filius, in vrbe regia, centum quinquaginta Epiſcopos congregaſſet, inter quos etiam fuerunt Romanæ ſedis Legati; iſtiq; omnes in Chriſto, ſicut duas naturas, hoc eſt, Dei & hominis, ita & duas voluntates atque operationes profeſſi, hæreſin damnauiſſent, quæ vnam tantùm operationem & voluntatem in Chriſto ſacri-

crilegè aſſeuerabat, eâdem horâ tot aranearum telæ deciderunt, vt omnes in admirationem raperentur; & Gregorius Patriarcha Conſtantinopolitanus corrigeretur, animaduertens, hæreticorum ſordes diſſipatas eſſe, velut telas aranearum.

VI. Sed quid mirum ad teſtandam geminam Chriſti diuinam ſcilicet ac humanam voluntatem, telas aranearum cecidiſſe; cum, vt nonnulli volunt, Romæ ad Matris eius virginitatem confirmandam, opus firmiſſimum columnarum, & templũ Pacis illud corruerit, quod *æternum* vocabatur. Admirati ſiquidem Romani tam operoſæ molis excellentiam, ex oraculis Deorum quæſiuiſſe dicuntur, quouſque ea ſtructuræ firmitas eſſet duratura? Reſponſum eſſe aiunt: *Donec Virgo pareret*. Quod quia nunquam fieri poſſe putarunt, *Templum æternum* vocauerunt. At ea nocte, qua de Virgine Chriſtus, tanquam *lapis de monte, ſine manibus excìſus*, feliciſſimo partu prodijt, ita confracta eſſe fertur tota illa machina, vt vix apparerent veſtigia ruinarum. Hæc Petro Damiano aſcribuntur à *Lipom.t.8.* & *Sur.t.6*. Sed à Baronio, *initio Annalium* ſolidè refutantur. Non igitur pro hiſtoria accipi volumus, ſed hiſtoriæ ſubiunximus, quia haud abſurdum eſt, emblemata fabulis illuſtrari.

VII Recens auctor in *ouo* oſtenſurus, *diuini amo-*

ris

ris vi effectum esse, vt Deus suam contraheret immensitatem, ad humanam descendens naturam, vt homo conscenderet ad diuinam; affert quæstionem celeberrimam, olim Athenis propositam: *Quod maximum pariter, & minimum esset?* Ad quam vnus respondit, visum id esse, vt qui modicæ oculi pupillæ includat solis, lunæ, stellarum, magnitudines, quarum quælibet ipsô mari & terra sit maior. Alter dixit, *cor hominis* id esse, quod non vnius tantùm Mundi sit capax, vt in Alexandro apparuit. Tertius contendit, *intellectui humano* id tribuendum esse, qui cum omni careat quantitate, omnia tamen complectitur, & quæ sunt in Mundo, & quæ in mille Mundis ipse fingere potest. Quartus denique asseruit, *ouum* ab Oromaceno depictum maximum esse pariter & minimum, *quoniam in eo, nec ceteris ouis maiore, vt refert Cæl. Rhodiginus, & affert Pierius Valerianus, viginti quatuor Deos Oromacenus inclusisset*. Hunc ceteris Auctor iste existimat palmam præripuisse. Si enim verum illorum fuisset Numen, plus vtique erat vel vnum, nedum tot Deos, quàm omnia cetera, vnius *oui* ambitu comprehendisse. Quod cum ita sit, meritò colligit, *Deum carne vestitum esse maximum pariter, & minimum.* Cum enim esset immensus, & tantus, quantus Pater, *non rapinam arbitratus se esse æqualem Deo*, tamen in die suæ

con-

conceptionis, in tantam ſe humani corporis paruitatem arctauit, vt meritò *Numen ouo conclusum* dici poſſet. Immo, vt docet *Magiſter ſententiarum l. 3. d. 2.* tempore ſuæ conceptionis, *adeò tenuis erat, & parua* illi *forma, vt vix humano viſui poſſet ſubijci.* Denique etiam adultus grano ſe, & vermiculo comparauit. Tantus ſimul erat, & tantillus, Filius Numinis & Filius hominis. Certè ex Macrobij ſententiâ hominis corpuſculum, eo tempore, quo anima ei infunditur, non eſt maius, quàm apis: at verò Ariſtotelis *lib. 7. de hiſt. animal.* opinione, non maius, quàm formica. Quare ſaltem in hac paruitate incluſa fuit diuina immenſitas. Ceſſet ergo iam veterum Germanorum perſuaſio, qui, teſte Tacito *l. de morib. German.* nullum Deo templum ædificabant, quòd dicerent, Deo iniuriam fieri, ſi quis parietibus tam anguſtis diuinitatem eius coarctare claudereque vellet: in minore corpore continetur.

Christi, tanquam gallinæ ova foventis, labor, & ſolicitudo.

EMBLEMA XV.

PASTOR OVI, GALLINA OVO.

I. VErtumnus, Ovidio *l. 14. Metam. formas Deus aptus in omnes*, apud Propertium, ita loquitur *lib. 4. Eleg. 2.*

Opportuna mea eſt cunctis natura figuris,
In quamcunq; voles, verte, decorus ero.

Si profana liceat ſacris conferre, longè id rectiùs de vero Deo dicetur, qui diuino amore tractus, *omnibus omnia factus eſt, vt omnes* faceret *ſaluos. 1. Cor. 9. 22.* Itaque homo factus, factus *leo de tribu Iuda, vitis, ouis occiſionis*, deniq; factus eſt PASTOR OVI, GALLINA OVO. Si enim pullis,

lis, cur non & *ouis*? vt à primis initijs incipiat, si quid vult vltimis fastigijs perficere. Nec tantùm ait *Ioan. 15. Ego sum Pastor bonus*, sed etiã facit, quod Pastor in oue perdita quærenda, in humeros suscipienda, & ad cœlestem caulam reportanda. *Marc. 14. 27.* Non talis Admeti Pastor Apollo; non talis auis quondam Iuppiter impiè in Cygnum, aut Aquilam versus.

Itaque & in auem mutatus est Christus. In qualem? In eam, quam dixi, quæ non tantùm pullos convocat; sed etiam ouis incubat, & natiuo calore vitam inspirat. Priùs enim oportet nasci, quod debet perfici. Quare gallina, quæ de vno est sollicita, etiam de altero est anxia. Hanc talem curam suam Seruator ipse indicat. *Quoties volui*, ait Luc. *13. 34. congregare filios tuos, quemadmodum auis nidum suum sub pennas, & noluisti*, *aut expressiùs* Matth. *23. 37. Ierusalem* &c. *quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.* Ierusalem enim, & multi inobedientes fœtus nolunt congregari. Scilicet degeneres pulli. II.

Super omnia est, ait, *Plin. l. 10. c. 55. anatum ouis subditis atque exclusis admiratio, primò non planè agnoscentis* (gallinæ) *fœtum: mox incertos incubitus sollicitè conuocantis: postremò lamenta circa piscinæ stagna mergentibus se pullis, natura* III.

duce. O quanti homines, quasi nec Christianè quidem educati essent, ita viuunt! & se in Stygis profundo mergunt! Hos quoties seruator monet, vt se tollant humo, & ea quæ sursum sunt, quærant? Obseruare licet, nullum animal gallinâ frequentiùs erigere caput, cælúmque spectare. Nempe & Christus tam fixè in cælum suspiciens orabat, vt iter ostenderet salutis. Immo hodieque pullos suos quàm sollicitè conuocat, omnem gallinæ amorem & laborem superans? Nec per Prophetas tantùm, aut Apostolos, aut Angelos nos educauit, vocauit, conuocauit; sed ipse triginta tribus annis, Osirim hunc quæsiuit, incredibili labore; à iuuentute sua, sæpe fatigatus, sæpe esuriens, sæpe sitiens, sub flagrante sole, in urente frigore; sæpe pluuijs, sæpe lachrymis madidus: plurimas terras peragrans, nunc in oppidis, nunc in vicis; nunc in montibus, nunc in campestribus; nunc in desertis, nunc in ciuitatibus; nunc terrâ, nunc mari; per domos, per synagogas; per templa, per plateas; publicè, privatim; paucos, multos, summos, imos adhortans; claudos, cæcos, sanos, ægros doctrina cælesti imbuens. Nec deerant vulturij, qui calumniarentur docentem, & vitæ eius insidiarentur: nihil ille motus, non destitit, non quidquam de cura sua remisit, mortem ipsam pro pullis suis subiturus.

Vnde

Vnde verò nos exclusit, & in hanc lucem IV.
produxit, vt Deum conditorem nostrum, eiúsq; misericordiam, justitiam, leges, præmia, supplicia, & totam salutis viam, & ipsum deniq; Christum agnosceremus? nimirum è spisso ignorantiæ ouo, è tenebris, & erroribus, quibus, ante Christi aduentum Mundus erat inuolutus adeò, vt vix pauci non ignorarent, quid vera virtus, quid cælum, quid infernus, quid naturæ, quid Dei lex, quid ipse Dens, quid eius prouidentia, potentia, bonitásve esset. Quid multa? impuram Venerem, fraudulentum Mercurium, Martem homicidam, Iovem adulterum, pro Numine, Mundus adorauit, & imitatus est. Ex hac caligine nos Christus eduxit, dum velut pullos suos sub alas congregauit; & quia identidem vsq; ad rauim clamauit, *foris prædicans, in plateis dans vocem suam, in capite turbarum clamitans.* Prov. 1. verè dicere potuit: *raucæ factæ sunt fauces meæ.* Psal. 28. Viderat, cum è cælo prospiceret, *omnes declinauisse*, & alienam matrem secutos esse; qui cum se in stagnum perditionis mergerent, & per Prophetas frustra reuocarentur, Deus ipse incarnatus foras prodijt, atq; Stygio miluo pullos eripuit.

Quod futurum his verbis Ieremias dixit V.
cap. 18. *Perdix fouit, quæ non peperit, fecit diuitias, & non in iudicio, in dimidio dierum suorum de-*

relinquet eas, & in nouissimo suo erit insipiens. Nam mediâ Mundi ætate clamitare cæpit Christus. Appositè Eusebius Emissenus hom. 11. de Paschate: *Perdix*, inquit, *diabolus pro nequitia vel multarum rerum comparatione perhibetur. Hæc auis quocunque casu vel feræ alicuius incursu priuata fuerit ouis proprijs, insidiatur alienis, & nidi habitatore depulso, partus inuadit extraneos: quos vsque ad spem fœtuum genitali tempore cum fouerit, parentem eam præda efficit, non natura: interea verus pater vocanti ac lamentanti similis, siluas questibus replet: tunc adulta iam soboles, voce proprij genitoris audita, curam queruli clamoris intelligit, atque ita ad originariam sedem læta peruolat nutrimenti generis sui conscia, & adulteri nutritoris oblita. Sic & diabolus humanum genus, quod non creauerat, occupauerat; quod non genuerat, mērito patris nomine, possidebat. Sed vbi vocem per se ipsum pius auctor emisit, vbi perditis salutifera charitas inclamauit, dicens: Venite ad me omnes, qui laboratis & onerati estis, ad paternos sinus confestim auidum cucurrit examen.*

VI. Huius ergo vocem, huius vitam & exempla nos quoque sequamur, ni degeneres pulli *in stagnū ignis & sulphuris* Apoc. *20. 10.* mergi volumus; ibi scilicet, ubi, vt Horat. *2. Car. 14.* canit,

Visendus ater flumine languido.

Cocy-

Cocytus errans, & Danai genus Infame, damnatúsque longi Sisyphus Æolides laboris. Quanquam tunc non fabula, nimis vera erimus historia. Quantum tunc erit chaos inter gallinam Cælo lucentē, & pullos in Acheronte assandos? Quid enim vetat, meliore sensu cœlestem illum *cygnum* eò referre? qui non tam *cygnus* est, quàm gallina, à Poëtis, *cygni* nomine, velut laruâ, tecta & infamata, vel vt Ledæ adulterum, alioqui cælo indignum extollerent: vel vt Apollini adularentur, cui auem istam musicam, & carmina meditantem, aut certè in auspicijs obseruatam impiè religiosa antiquitas consecrauit. Etenim Arabes illud sidus, quod ab Hygino *Cygnus*, seu *Olor* indigetatur, *Gallinam* vocauerunt, Græci ὄρνιν, Latini *Auem*. Quia verò ὄρνις Pelasgâ linguâ, idē sonat, quod *gallina*, haud absurdè quis, *gallinam* cœlestem intelligat, ubi auem cœlestē audit nominari. Cuius verò signum illud cœlestis gallinæ nos aptiùs admoneat, quàm Christi, ad cælum multos evocantis; immo omnes; licet non omnes sequantur vocantem: sed, velut degeneres, in stagnum se mergant, magno & incredibili furore. Non enim maior est furor, quàm, cum possis viuere, velle perire.

Ova & vulnera Pelicani, charitas patientis Chriſti.

EMBLEMA XVI.

SANGVINE VIVE MEO, SANGVIS MEVS.

1. PElicanus Ægyptia auis, onocrotalus à nonnullis exiſtimatus, in ſolitudinibus maximè Nili naſcitur; fertúrque ab alijs quidem roſtro ſibi pectus tundere, ac ſanguinem prolicere, vt eo calido perſperſa *oua* citiùs matureſcant; ab alijs autem, vt vel à ſerpente, (ſic vult S. Hier. *ep. ad Præſidium*) vel ab ipſius parentis roſtro (ſicut refert Remigius & Hugo *in Pſ. 101.*) occiſi in nido pulli rurſus è vulnere parentis reuiuiſcant; ab alijs, vt, vice lactis, ſan-

ſanguinem excipiant ſitientes. Notum ſchema.

Pelicanum ſolitudinis. Pſ. 1 0 1. Hugo ibidem, II.
Chriſtum docet vocari, quòd *ſolus* natus ſit de Virgine viro inuia & incognita: itémque quòd tot annis in ſolitudine & vita priuata vixerit. S. Hieronymus & S. Aug. *in eundem. Pſ.* 1 0 1. etiam tertiam cauſſam addunt, quòd, more Pelicani Chriſtus, carni, Mundo, & peccato viuentes occidat, eóſque ſanguine ſuo viuificet, alat, corroboret. Petr. Damian. *l. 2. ep. 18.* & alij complures recenſent, Pelicani pullos, mox, vt incipiunt creſcere, inquietos fieri, & vtrumque parentem impugnare, quare viciſſim à parentibus percuti & occidi, ſed tertio die parentum alterum, inſtillato lateris ſui ſanguine, eos ſuſcitare.

III. Maximus Græcus ſcriptor, *apud Agellium in Pſ. cit.* tradit, Pelicanum inſidias ſerpentis cauentem, nidum in ſublimi loco ponere, ac vndique quàm diligentiſſimè ſepire: ſerpentem verò pullis exitium machinantem, quò accedere dente non poſſit, fraude peruenire. Nam obſeruare ſedulò, vnde ventus ſpiret, inde enim venenum ſufflare, quod ab infecto aëre ad pullos pervehatur, eóſque interficiat. Pelicanum ergo, ait, vbi mortuos deprehendit, nubem ſpectare, in altum volare, alis latera verberare, ſanguinem eijcere, quo per nubes inſtillato pullos perfundat excitétque.

IV. Hos pullos interpretatur Adamum & Euam, nidum Paradiſum ſerpentem diabolum, qui inobedientiæ virus inhalârit, & primos homines peccato occiderit; quos Chriſtus, immenſa in nos charitate cruce exaltatus, percuſſo latere, quaſi per corporis ſui nubem, ad vitam reuocârit; & cum illis nos omnes.

V. Quanquam autem de Pelicano varios varia, nec pro certo, recenſere, videam, tamen præ omni auium genere, eum Epiphanius *Ad Phyſiol.c.8.* φιλότεκνον *amantem prolis* appellat, eúmque plerique SS. Patrum Chriſto conferunt. Siue igitur *oua*, ſiue pullos ſanguine animat, ſiue vtrumque facit, omnia hæc in Chriſtum quadrant.

VI. Horat. *Epod.5.4. vncta oua ſanguine*, ait: & poſt Ariſtot. *l.3.de gen.anim.c.1.& l.6.hiſt c.2.* Plinius *l.10.c.53.* hæc habet: *Omnibus ouis medio vitelli parua ineſt velut ſanguinea gutta, quod eſſe cor auium exiſtimant, primum in omni corpore id gigni opinantes: in ouo certè gutta ſalit, palpitátque.*

VII. Hominem omnem eſſe *ouum*, vidimus; hoc *ouum* ſanguine Chriſti eſt aſperſum: inde cor illi, inde vires, inde vita, inde ablutio peccati, inde ſacramenta. Hoc ſanguine redemti, & velut purpurâ decorati ſumus.

IIX. Quid quòd *oua* Paſchalia, cum varijs colori-

bus

bus imbuantur, maximè tamen *rubra* & peti, & donari ſoleant; nempe vt aurem vellant, & in memoriam reuocent, nos tanquam *precio magno emtos, glorificare Deum, & in corpore noſtro portare* oportere *1. Cor. 6.* útque appareat, nos *ſtolam* noſtram *in ſanguine Agni lauiſſe. Apoc. 22. 14.*

Aut fortè etiam oua rubra non ſolùm colore ſanguinem, ſed etiam figurâ, & magnitudine vulnera Chriſti ſignificant. Qui enim menſuram lanceæ & vulneris Chriſti vidit, facilè ſibi ſinet perſuaderi, & figuram, & magnitudinem plagæ lateri inflictæ, *ouo* non fuiſſe imparem, cum tam magna fuerit, vt S. Thomas manum ſuam in eam potuerit imponere. *Nec* enim tantùm ille, Io. *20. 25.* dixit, *niſi mittam manum meam in latus eius, non credam*; ſed etiam ipſe Chriſtus: *affer manum tuam, & mitte in latus meum*; vt quodammodo palpes manibus, quàm mihi cordi fuerit homo, & totus Mundus; cuius imaginem, in ouali vulneris figura, pectori meo inſcriptam volui mecum, etiam à Reſurrectione mea circumferre. IX.

Had. Iun. *cap. 7. 1.* refert, Franciſcum Alumnum, in denariolo, ſine notis, perſcripſiſſe ſymbolum Apoſtolorum, & principium Euangelij D. Ioannis: item ſe vidiſſe, ceraſi nucleum in modum quaſilli exſculptum, quo continerentur X.

tur quindecim paria tesserarum, suis punctis affabrè distincta. *In nuce inclusam Iliada Homeri, carmen in membrana scriptum tradidit Cicero*, inquit Plin. *l.7.c.21.* In laterali Seruatoris plaga D. Thomas, & symbolum Apostolorum, & totum S. Ioannis Euangelium inuenit, hinc è dubio certus, ex incredulo fidelis factus, postquam Euangelicam veritatem etiam palpauit, in illam ardentissimæ fidei vocem effusus dixit: *Dominus meus, & Deus meus!* Quare & salutis tesseram, & omnia in eo vulnere inuenit. Quid multa? *ouum* inuenit, in quo & *paruus*, & *magnus Mundus* continebatur, & adeò cælum ipsum, cum terrâ. Desinat ergo mirari prisca ætas, in nuce Iliadem, cum iam ostendere possimus, *ouũ* in latere, in *ouo vniuersum*. Ex quibus rebus de ipsa plagæ mensura licet rationem inire.

XI. Tantum vulnus amoris in pectore suo gessit diuinus Pelicanus, vt nos quoque vulnere & amore suo sauciaret; immo vt, à serpente saucios & occisos, ad vitam reuocaret. Quàm meritò igitur, si cum pullis non reuiuiscimus, cum ouis erubescimus? Enimuerò si nos ea *oua* esse nolumus, quæ sanguine Christi incalescant; Christus vult esse *ouum*, quod nobis sanguinem sistat, & vulnera nostra in sanum coire faciat. Scribunt enim medicinarum periti, detractam siue *crudo*, siue *cocto ouo membranam*, *labiorum*

fissu-

fissuris mederi; immo & tibiarum vulnera, quæ curatu difficilia ſunt, remediiſque exaſperantur, conſolidare. Nempe & noſtri pedes, quibus ad cælum eundũ erat, feralibus plagis fuêre ſauciati; & labia rimis ac fiſſuris plena, mendacia, blaſphemias, atque iniquitatem, velut ſaniem loquentia, cruore fluebant. Igitur oui huius membrana coaluerunt. Nam Chriſto ſanguinem nobis aſpergente, aliter & loqui, & ambulare cæpimus; vt mox apparuit in Cleopha eiúſque ſocio, qui poſt mortem Chriſti euntes in Emmaus *loquebantur ad inuicem de his omnibus, quæ acciderant. Luc. 24. 14.* Antea fortaſſe loquebantur, & ambulabant aliter, cum diſputarent: *Quis eorum maior eſſet? Luc. 9. 46.* Apparuit item in D. Thoma, qui *ouo* hoc manibus nondum contrectato; dixit: *Niſi videro in manibus eius fixuram, clauorum, & mittam digitum meum in locum clauorum, & mittam manum meam in latus eius, non credam.*

Poſtquam miſit, credidit.

Obe-

Obedientiæ Christi, in ovo expressæ, meritum.

EMBLEMA XVII.

MOLLE QVOD EST, CEDIT, FRANGVNTVR DVRA.

1. NAturam ars imitatur. Per naturam *oua ostracoderma sunt putamine intecta testaceo; malacoderma, quæ molli obducuntur cute*, ait Cæl. Rhodiginus. Per artem verò *Oua aceto macerata in tantum emolliuntur, vt per annulos transeant*, ait Plin. *lib. 10. c. 60.* Ita emolliri docet etiam Serenus *de pane cœliacis pro medicina dando* sic loquens:

Quem madido farre efficies, ac mollibus ouis,
Quorum testa fero prius emollescat aceto.

Eâdem

Eâdem arte anguſtioris orificij colliq; vitro, ſeu ampullæ immittuntur, acri aceto tam diu infuſo, donec cortex molleſcat; vbi autem ita mollia *oua* per anguſtias tranſierunt, aquâ frigidâ ſuperfusâ, priſtinam iterum duritiẽ acquirunt. *Iac. Weck. l. 8. c. 2.* Quanquam multi non hac ratione *oua*, aliaq; grandiuſcula ſimulachra vitro includant, ſed vitrum ipſum, dum molle & formabile eſt, flatu ſuperinducant.

Pulcherrima hæc obedientiæ veræ fictæq; eſt imago. Nonnulli enim, vt ſpecie obedientiæ fallant, non ſe obedientiæ accommodant, ſed obedientiam ſibi, quam pro arbitrio & libidine inducunt; de obedientia ſibi placentes, cum confeſſarium, aut alium è ſacro, aut profano Magiſtratu, eò adegerunt, vt imponeret, quod ipſis arridebat, verſoq; ordine, obediret etiã, qui mandare debuiſſet. Quod quàm pernicioſum ſit, Caſſianus *Collat. 2. c. 11. S. Bern. Ser. 3. de Circumciſ.* alijq; luculentè docent. Alia eſt obedientia eorum, qui literam O. hoc eſt *circulum, annulumúe obedientiæ* non ſibi, ſed ſe illi accommodant; qui ſibi quotidie illud vetus adagium ipſi canunt, Si vis *intrare per anguſtam portam, Matth. 7. 3. per annulum traharis, oportet.* II.

Difficile hoc? fiet facile, ſi mortificationis aceto ſinas te, *oui* ritu, macerari. Chriſti exemplũ habes. Quàm hoc *ouũ* per arctũ annulũ tranſiuit? III.

ſiuit? *Humiliauit ſemetipſum factus obediens vſq; ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod eſt ſuper omne nomen. Phil. 2. 8.* Per eiuſcemodi annulum cum tranſiſſet etiam Abraham, filium ſuum immolaturus, audiuit Dominum *Gen. 22. 16. quia feciſti hanc rem, & non peperciſti filio tuo vnigenito, propter me, benedicam tibi, & multiplicabo ſemen tuum, ſicut ſtellas cæli.* Longè vtiq; maiorẽ benedictionẽ Chriſtus & ſibi, & *ſemini* ſuo, hoc eſt, filijs Dei adoptiuis, obedientiâ ſuâ reportauit. Vt enim ipſe, *macerati oui* inſtar, per anguſtam portam, ad corporis ſui gloriam tranſiret, quid non paſſus eſt? immo *nonne oportuit Chriſtum pati, & ita intrare in gloriam ſuam? Luc. 24. 26. Oportuit.* Obedientiæ enim *annulus*, quaſi janua fuit, qua per *templum Laboris*, ad *templum Honoris* adiretur, & *nomen ſuper omne nomen* referretur.

IV. Et hoc quidem ſibi, nobis autem quid meruit? *Vt peccata remitterentur, vt adoptio, & jus vitæ æternæ peccato amiſſum reſtitueretur:* idque non ſemel duntaxat; ſed, quod eſt infinitæ bonitatis, & inæſtimabilis theſauri, meritum, vt, *ſi ſepties*, ſi *ſeptuagies ſepties*, ſi centies, ſi millies, ſi infinities, peccaremus, *ſepties, ſeptuagies ſepties*, centies, millies, infinities, per veram pænitentiam, eadem tanta bona poſſemus recuperare.

Quan-

Quantus hic meritorum theſaurus? quan- V.
us beneficiorum Oceanus? ratione cuius Chri-
ſtus dicitur *interpellare pro nobis. Rom. 8.34.* &
eſſe *noſter aduocatus, apud Patrem 1.Io.2.1.* To-
um enim eius meritum ſemper eſt in conſpectu
Patris, ac totius Trinitatis, aſſiduè pro nobis mi-
ſericordiam, identidem gratiam flagitans; & ve-
rò, ni nos ipſi obſtamus, impetrans. Hanc cle-
mentiam, apud ſummum Regem meretur Chri-
ſti *obedientia*, & *oratio*, quam in vita mortali ex-
hibuit, eſtq; ſemper in conſpectu & acceptatio-
ne Dei. Vt proinde, quia *data eſt ei omnis poteſtas, in cælo, & in terra, Matth. 28.* vel ſic ſatis ſuper-
que *ſemper viuat, ad interpellandum pro nobis Heb. 7.* quia eius *obedientia* ceteraq; merita à diuinâ
perſonâ, tanquam infinitâ, infinitum valorem
traxerunt, vnde nunquam exhauriri, vel plenè
compenſari poſſunt, vide *Gabr. Vazquez in 3.p. d. 82.*

Vnde hæc? ex obedientia. Sed Chriſtus non VI.
obediuiſſet, niſi ſe humiliaſſet; ſicut nec *ouum per annulum* tranſiret, niſi *molle & maceratum*.
Duræ ceruicis homines, quia cedere neſciunt
obedientiæ, franguntur. Ne autem frangantur,
macerentur & ipſi, exemplo ſummo Chriſti, non
jam quà hominis tantùm, ſed etiam quà Numi-
nis. *Cum enim in forma Dei eſſet, ſemetipſum exinaniuit, formam ſerui accipiens. Phil. 2.* Quæ fuit

humiliatio & *exinanitio* ipsius Diuinitatis, qua se immensa illa Maiestas, nostra caussa, tantopere demisit, vt nostram mortalitatem induerit. Cum ergo, *tanquam momentum stateræ, sic sit, ante Deum, orbis terrarum, Sap. 11.* minima Diuinitatis *humiliatio* longè pluris est, quàm salus nostra, & vniuersum bonum creaturæ æstimanda. Et tamen inuenitur homo, qui tantæ celsitudinis demissione, nondum se didicit humiliare, vt obediat? nempe quia nondum didicit Diuinitatis, sed suam duntaxat *exinanitionem* æstimare; *trahendus per annulum,* non obedientiæ, sed *gehennæ,* & *æternitatis*: quandoquidem censet Christum, cuius merita omne præmium excedunt, hoc non meruisse, vt illi obediatur. Certè si, vt *apud Plautum in Persa est, emere oportet, quem tibi obedire velis,* Christo erit vel maximè obediendum, quia nos obedientia, & inæstimabili sanguinis precio, non solùm emit, sed etiam redemit.

Morte

Morte Christi nos in vita seruatos, quod in gemino ouo editis effigiatur.

EMBLEMA XVIII.

AH MORITVR POLLVX, VT POSSIT VIVERE CASTOR!

QVadam gallinæ, ait Plin. *l. 10. cap. 53. omnia gemina oua pariunt, & geminos interdum excludunt, vt Cornelius Celsus auctor est, alterum maiorem. Aliqui negant omnino geminos excludi.* At Aristoteles *l. 5. de gen. animal.* ostendit id, iuxta naturam fieri; vt ex eodem *ouo* duo pulli nascantur, & quidem perfecti, si vitelli membrana dirimantur: ijdem si cohæreant, & confundantur, fœtum edi monstrosum, Caussam affert *Sect. 10. probl. 60. Mon-* 1.

ſtra, inquiens, *confici ſolent, cum plura ſemina inter ſe cohæreſcunt, confunduntúrque. Vnde aues etiam monſtra edere poſſunt, oua namque vitello pariunt geminato; monſtrum autem ex geminatis illis conſiſtit, quorum vitelli nullâ interiectâ membranâ diſtinguuntur. Quæ omnia*, ait Cardan. *l.7. de rer. Variet. c.39. ob imperfectionem eueniunt, etſi quandoque aliquid ſignificare videantur.*

II. Quid eiuſmodi oua ſignificent, mox expendam, vbi priùs recenſuero, quid de *ouo Tyndario* (licet alij aliter) Poëtæ fabulentur, fortaſſe ex eiuſmodi *monſtroſi oui* occaſione nato. Fingunt enim Tyndari regis Oebaliæ vxorem Ledam, eodem tempore, *duo oua* peperiſſe, è quorum altero, quod ex Ioue in cygnum conuerſo conceperat, excluſi fuerint Pollux & Helena; ex altero, quod conceperat ex Tyndaro, Caſtor & Clytemneſtra. Ex his priores duos immortales fuiſſe, poſteriores, aiunt, extitiſſe mortales. Primum *ouum* Pauſanias in Laconicis refert, oſtendi, apud Lacedæminios, ſuſpenſum tænijs à teſtudine templi. Mortuo igitur Caſtore, Pollux à Ioue fertur impetraſſe, vt ſibi cum fratre, quem vita chariorem habebat, immortalitatem communicare liceret, & vitæ mortíſque vices cum illo alternare.

III. Certè huius nominis ſidera ita in cælo micant, vt vno oriente, alterum occidat; neq; tantùm celebrantur *Tyn-*

Tyndaridæ fratres, hic eques, ille pugil,
ſed eorum etiam ſingularis amor prouerbio locum fecit. *Ouum Tyndarium perhibent Poëtæ delapſum cœlitus fuiſſe*, ait Plutarch. *l. 2. qq. conuiu. q. 3.* alludens ſcilicet ad alteram fabulæ opinionem, quæ Lunam ipſam pro gallina habet. Nam, teſte Athenæo, Neocles Crotoniates ſcripſit, è Luna prolapſum *Helenæ ouum*; plus vtiq; quàm prodigioſum, vt quod tanto caſu non fuerit fractum. Quin & cum magnæ parentis oſſa poſt tergum ſparſit Deucalion, *paulatímq; animâ caluerunt mollia ſaxa*, lapides priùs in *oua* conuerſos, quàm in homines, innuunt Poëtæ; ita enim rigore ſenſim poſito, in *oua* priùs emollita, quàm in hominum membra commutata ſaxa intelliguntur. Hucuſque vel de Naturæ portentis, vel de Poetarum commentis.

Fas ſit magna paruis, & ſacra profanis, componere, fabulíſque explicare veritatem. Longè maius portentum eſt, Chriſtum, qui eſt omniũ gentium, non modò virtute, ſed etiam diuinitate princeps, quàm *ouum*, de cælo deſcendiſſe; & duas naturas in vna perſona, quàm duos vitellos in vnâ teſtâ reperiri. Sed hoc in Chriſto diuina potentia fecit. Illud magis ſtupendum, hominem, ob peccatum morti addictũ, & quidem etiam æternæ, ita ab immortali Deo amatum, vt de cælo deſcendens quodammodo nobiſcum IV.

biſcum ſuam diuideret immortalitatem. Nam, *vt nos diuinitatis ſuæ tribueret eſſe participes*, mortalis factus; & verò etiam mortuus eſt. Et quamuis Chriſto *mors vltra non dominabitur. Rom. 6. 9.* ex immortali tamen mortalis factus eſt, & hinc iterum tranſijt ad immortalitatem, quaſi, more Pollucis, gemelli Caſtoris gratiâ, vices alternaret. Quare & nos ipſi viciſſitudinē hanc ſubijmus, vt mortem, illius beneficio, cum vitâ mutaremus, & tanto maiore beneficio, quia de morte æternâ translati, vitæ capaces facti ſumus ſempiternæ, vt cum Chriſto, velut ſidera in cælo, fulgeamus.

V. Hoc ergo beneficium, ne ingrati paruo æſtimemus; æſtimemus, quid ſit *in tenebras exteriores*, carcerem triſtiſſimum, omni luce, omni ſolatio carentem, ad famem, ſitim, amaritudinem, fœtorem cadauerum, laruarum horrificos aſpectus, conuicia, fletum, triſtitiam, incendia, & omnium ſenſuum tormenta damnari; ídque abſque vlla ſpe liberationis; non aliquot menſes, aut annos, aut annorum milliones; ſed perpetuò, ſed ſine fine, ſed quàm diu Deus erit Deus. Quæ mala, per nullum vnquam hominem ſatis diu multûmque defleta ſunt. Mare hîc quoddam eſt malorum. Immo hæc infinita calamitas eſt, quare & infinita miſericordia fuit ab ea liberari; & quidem ita, vt Deus in

ſuo

ſuo corpore pænas exſolueret, quæ noſtris ſceleribus debebantur.

Hoc verò tam immenſum beneficium Christus in omnes omnino homines cõtulit. Quamuis enim nos, ob originis peccatum, flammarum VI.
ſupplicia, aliorúmque ſenſuum cruciatus non mereremur, pœnâ damni ſatis puniti; attamen quia originariæ culpæ veniâ non impetratâ, in multa lethalia peccata neceſſariò eramus lapſuri, quæ æterno igne puniuntur, nequaqam potuiſſemus æterna illa tormenta euitare. Euitauimus ergo illius immensâ clementia, & charitate, qui cum frater noſter & fieri, & dici voluiſſet, ob infinitam perſonæ ſuæ dignitatem, infinitam noſtram miſeriam, & ſuppliciorum noſtrorum funeſtam æternitatem compenſauit. Prodigioſum ergo, non monſtroſum eſt *ouum*, quod duas naturas in vnâ perſonâ repræſentat, cuius incredibilem vim ac beneficentiam, nullus hominum dicendo aſſequetur; quidquid enim dixerit, minus erit.

Laudat D. Greg. *l. 3. dial. c. 1.* S. Paulinum VII.
Nolanum Epiſcopum, qui Wandalis, è Campaniâ, in Africam, multos abducentibus, cum omnes opes ſuas, pro captiuis redimendis, profudiſſet, tandem, vt viduæ filium liberaret, memorabili charitatis exemplo, ſe tanquam man-

cipium à feminâ illâ vendi voluerit, certè permutari volens passus sit. Quid Christo debebimus, qui, vt nos à dirissimâ seruitute redimeret, *semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens*, ac tandem etiam vendi 30. argenteis voluit? Denique ab eodem Greg. *l. 3. dial. c. 37.* Sanctolus se ipsum, pro diacono, in mortem tradidisse, sed à S. Io. Baptista, liberatus esse fertur. Christus pro nobis morti se obtulit, nequaquam liberatus. Morte suâ vitam nobis obtinuit, & sanguine sanguinem stitit, si medicinam non respuimus; *verum* vel hinc *ouum*.

IIX. Aiunt enim medici, *testam oui cineratam, atque in vino epotam sanguinis eruptionibus mederi*: quin eundem *cinerem mulierum menses cum myrrhâ illitum sistere*; dummodo sine membranâ comburatur. Nempe *sanguis* noster, qui nos polluit, peccatum est nostrum, quo *sanguine* liberari voluit ille, qui dixit *Ps. 50. Libera me de sanguinibus*: quo etiam *facta est Ierusalem quasi polluta menstruis Thren. 1. 17.* Hunc *immundum sanguinem* sanguine Virgineo abluit Christus; qui corpore suo, velut *testâ oui*, mortem excepit, inde contritus, vnde mortuus. Ah tam nobilem testam, in specie vini, immo & panis schemate (cum vtique etiam inibi totus sit Christus) toties sumimus, & *sanguinis* nostri

eru-

eruptiones nondum ſiſtimus? Sed identidem peccatis nos inquinamus, vt dicere neceſſe ſit: *Et facti ſumus, vt immundus omnes nos, & quaſi pannus menſtruatæ vniuerſa iuſtitia noſtra. Iſa. 64.61.*

Cur abluenda tot, ſacrato ſanguine,
Fert oua noſtrum ſeculum?
Sunt pauca pura puta, multa putidæ;
Caſtorum vt illa, ita iſta Caſtorum.

Oua Oceano, Christus Mundo pacem inducit.

EMBLEMA XIX.

NAVITA DE PORTV NVNQVAM SECVRIVS EXIT.

1. ALcyones, ait Ælian. *l. 9. de hist. anim. c. 17. suam grauitatem sentientes, nidum ad excipiendos pullos machinantur. Ad eum verò non lutum opus est, non tectum & domus, vt hirundini, quæ cum hospes non vocata adventat, tum matutino tempore cantu molesta importuno, suauissimũ somnum interrumpit. At neque corpore tantùm Alcyones in aperto ac libero mari, ad nidi structuram, legendis contexendísque Belonæ spinis incumbunt, sed ineffabili etiam vi ingenij solertiæq́; propositum*

positum perficiunt. Spinas enim partim rectas, partim obliquas, vt mulieres ad textrinã eruditæ subtegmini stamen, intertexunt: & rotundum paulatim, non omnino tamen, sed oblongum, & sinuosum, instar nassæ cuiusdam, efficiunt. Perfectum in mare deferunt, vbi fluitans ab incursantibus vndis earum opus probatur, tum partes, quas aqua incidens ostendit non firmas eße, resarciunt. Cetera quæ rectè connexa iunctáque sunt, neque si percutias saxo, rumpi, neque ferro discindi possunt, non magis quàm lineus ille thorax, qui Mineruæ Lindiæ consecratus carminibus celebratur. Os verò nidi non planè conspicuum, & alijs omnibus inaccessum, solam illam suscipere potest, neque per idipsum quidquam ex mari intro influere potest, adeò subtiliter constructum est. Ibidem vndis circumlata Alcyon, vt ferunt, pullos nutrit.

At ne putes, vndis procellosis fatigari, scribit idem Auctor *lib. 1. de hist. cap. 36. Cum parit Alcedo, maria tranquilla & venti quiescunt, & quamvis media hyeme pariat, non deest tamen, ad incolume, vt ita dicam, puerperium, ei tranquillus aër. Et eo quidẽ tempore dies Alcyonios celebramus.* Ita avis una pro Salsipotente Iouis fratre potest esse, Vt *cælũ vultu tempestatésq; serenet. 1. Æneid.* aut serenitatem nunciet. Vide & *Aristot. lib. 5. de hist. c. 8. Plin. l. 10. c. 32. & lib. 18. c. 26. Plutarch. lib. quæ prudentiora &c. Dioscoridem lib. 5. c. 136.* II.

c. 136. S. Basilius *orat 8. in Hexaem.* ita loquitur: *Alcyon auis est, quæ mare accolit: quæ cum sit in maris littore parere solita, deponit oua in arena, & media hyeme nidum componit, quo maximè tempore ventorum impetu mare tempestuosum est. Sed tum venti se remittunt, compescitur ipsum mare, cũ Alcyon septem diebus incubat: excludit enim pullos totidem. qui cum cibum appetunt, septem alios dies ad pullorum incrementum minutissimo animali liberalis Deus elargitur. Omnes itaque qui se mari committunt, id obseruant, eósque dies Alcyonios nominant. Quæ tibi concessa ac tradita sunt, à divina providentia, eius etiam vis elucescit in ijs animalibus, quæ rationis expertia sunt, vt te commonefacerent, ad ea petenda ab eo, quæ tibi ad salutem conferrent. Quidnam etiam, quæso, vel quod fidem excedat alioquin, non est tua paratum caussa, qui ad Dei factus imaginem sis; cum propter eam tam minutam auem vastum illud ac terrificũ mare sedetur, & hyeme media, Dei iussu, coërceatur?* Hæc S. Pater.

III. Potest autem rectè etiam Christus *Alcyon* vocari, qui cum mare huius Mundi, in antiquæ legis hyeme, magnis fluctibus esset periculosum, Deo hominibus, & his Deo offensis compugnantibúsque more procellarum, venit pacem compositurus, tanquam *Princeps pacis Isa. 9. 6.* Hinc vbi nidum suum primò inter fœnum

&

& ſtipulas, in præſepio, deinde etiam in horrida ſpinarum corona poſuit, omnia tranquillauit. Hinc nato Angeli cecinerunt: *Pax hominibus Luc. 2. 14.* Et quando *Matth. 8. 24. motus magnus factus eſt in mari, imperauit vento & mari, & facta eſt tranquillitas magna.* Denique, poſtquam capite ſuo nidamentum è ſpinis geſſit, Apoſtolis ſuis dixit. *Pax vobis Jo. 20. 21.* itemq; velut Alcyon, *Io. 21. 1. manifeſtauit ſe Ieſus ad mare Tiberiadis*, ibiq; *oua*, & pullos, hoc eſt, fideles ac diſcipulos genuit. Iacobo. *c. 1. 18.* dicente, *Voluntariè nos genuit verbo veritatis*, & Patri reconciliauit.

IV. Quantum autem hoc ſit beneficium, nemo agnoſcit, qui non perpendit, quid ſit, Deum habere inimicum, aut pati tempeſtates ab iraſcente Deo excitatas. Nunquam profectò ad portum æternæ felicitatis enauigabit, qui Alcyonia nō obtinet, & Numen placatum. Omnia Angelorum, omnia omnium hominum bona opera, ne vnum quidem peccatum mortiferum ſufficiunt compenſare, ſi Alcyon hæc deſit, & gratiam non aſpiret. Quare meritò S. Paulus antiquam legē, itemq; opera ſolis naturæ viribus facta tantopere deprimit, Chriſtum autem & legem gratiæ extollit. Hæc enim & jubet, & juuat pariter; hæc dat vires, hac pace inter Deum & homines facta, mirificam quandam inducit ſerenitatem.

Quod

Quod etiam quiuis in se experitur, qui peccato antè turbidus, & conscientiæ procellis inquietus, illico magnam sentit animi pacem ac tranquillitatem: vbi enim Christum in pectus admisit, affectuum malorum tentationumq; fluctus cessant, & piarum cogitationum *oua* generantur. Excludat Christum, qui mauult bellum; pax animo nunquam erit, in quo cælestis Alcyon non erit.

V. Eiuscemodi tempestatem describit Io. Crombecius. *l. 2. de studio perfect. c. 2.* in viro potente ac opulento, ob facinus admissum, mirificè inquieto. Ita enim conscientia hominem stimulis identidem fodiebat, ita Eumenides agitabant, easq; faces admouerant, vt nullo loco posset consistere. Nempe, vt vlcera antè, quàm aperiantur, vehementissimè vrunt; ita scelera nullam quietem relinquunt, quàm diu teguntur. Et tamen ita obstinatè verecundus erat homo, vt mori, immo æternùm damnari, minùs ei graue videretur, quàm vlcus illud detegere per confessionem. Antuerpiæ aliquando ex Ecclesiaste intellexerat, neminem vllum obligari ad ea peccata confessione expianda, quę memoriâ excidissent, factaq; diligenti inquisitione, in mentem non venirent. Huius doctrinæ veritatem, in proprij erroris fulcrũ traxit, aptã enim crimini suo tegendo viam ratus, nihil non laboris ac di-

li-

igentiæ adhibuit, vt peccati memoriam ex ani-
mo eijceret. Actũ egit. nam ipſe conatus obliui-
ſcendi memoriam roborabat. Et tamen perge-
bat velle obliuiſci. Primùm ergo, vt iſtorum
mos eſt, ſomno, vino, ludo, & omnis generis
oblectatione, mentem conatus eſt aliò auerte-
re, ac tanquam nouus Salomon, *omnia quæ deſi-
derauerunt oculi eius, non negauit eis: nec prohibuit
cor ſuum, quin omni voluptate perfrueretur. Eccl. 2.
10.* Sed fruſtra. omne enim gaudium luctu, velut
felle permiſtum, oſtendebat verè de talibus di-
ctum: *vermis eorum non morietur. Iſa. 66. 24.* Nec
dum tamen ille cum conſcientia certare deſine-
bat. Itaque ſicut qui è *limo profundi* eluctari cu-
piens, ſemper magis ſe mergit; aut ſicut ceruus
in retia ſe implicat explicando: ita ille, dum pec-
cata peccatis cumulauit, vt ipſa confuſione pec-
catorum, peccatum illud oblitteraret atq; vnius
recordatione, alterius memoriam obrueret;
ſemper illud ipſum peccatum, velut clauum no-
uo mallei ictu memoriæ magis infigebat. Vt er-
go ſpina altiùs fixa, acriùs pungit, & ſagitta pro-
fundiùs adacta ceruum per omnia auia & deuia
agit; ſic hunc hominem ſcelus admiſſum ade-
git, vt ſemper fieret inquietior. Pacem igitur,
quam domi non habuit, ad exteras nationes
longè profectus, foris quæſiuit. Cenſuit enim a-
nimũ, locorum mutatione, mutandum. Sed ve-

rè Iſidorus *l.2. Sent.c.26. omnia fugere poterit homo, præter cor ſuum, non enim poteſt à ſe quiſpiam recedere: quocunq; enim abierit, reatus ſui conſcientia illum non derelinquet.* Ita viro iſti contigit; à patria, non tamen à conſcientia receſſit; hac Furia vbiq; eum comitante. Inter hæc nullam rem curioſam non vidit, nullum ſpectaculum non ſpectauit, vt tanta rerum varietas memoriam præteritorum expungeret. non expunxit. Inter omnia atrox ille animi tumultus perſeuerauit. Vt nihil omitteret, animum appulit ad ſtudia litterarum, & quidem earum, quę plerumq; totum hominem ſibi vendicant, & attentione, atque illecbrâ non ſolùm alijs curis omnibus, ſed etiã ſibi ipſi auferunt, qualis eſt Matheſis, cuius eam præcipuè partem, quę *Perſpectiua* vocatur, addiſcebat. Sed ſine emolumento. Nam nocte dieq́; ſuum in pectore teſtem ſentiebat rodentem, & interturbantem. Audit tandem, *contritione peccata* tolli. Quare ſe pijs operibus dedit: in cinere & cilicio pænitentiam agit, egentibus ſtipem largitur. Nihil proficit. In dies ſæpius ſæuiuſq; roditur. Et quia, vt ait S. Greg. Naz. *in plag. grand. conſcientia domeſticum & verum tribunal eſt*, ſe ipſo judice nuſquam abſoluitur, tandem mortis conſilium ſuſcipit: neque ibi æſtum declinaturus. Vltimum & vnicum pacis remedium fuit Confeſſio; quæ quàm mirabili modo ei fuerit per-

ersuasa, auctor prolixè docet, in hunc ferè mo-
lum. Intemperiæ cum hominem ad vltima per-
luxissent, consilium cepit, suimet, nocte pro-
imâ, necandi; satius esse ratus, mortem ferre,
quàm assiduè his facibus agitari Furiarum. Ea
st flagitiosorum cæcitas, vt cum vitâ existimēt
upplicia sua finienda; pænasq; inde incurrant,
nde vitant. Igitur, velut œstro actus, rhedam
onscendit, domumq; repetit tumultu plenus.
n via dum est, dumque ad laqueum properat,
tq; inde ad Orcum, diuina benignitas respexit
rrantem. Eius enim clementi prouidentiâ fa-
ctum est, vt quidam de Societate nostra Pater,
ocio comite, per Brabantiam iter faciens, ho-
mini desperabundo occurreret. Sicut ergo *Act.*
*8. 27. Æthiops, eunuchus, potens Candacis regi-
næ Æthiopum rogauit Philippum, vt ascenderet, &
ederet secum*; ita & hunc Patrem, multò iste, ipso
Æthiopie nigrior, è rheda conspicatus importu-
nissimis inuitationibus coëgit, curruque acce-
pit.

Quid non prodest versari cum pijs, aut col- VI.
loquijs sanctis interesse? Pater, vt vecturæ pre-
cium referret, sermoneq; vtili viam condiret,
varia cæpit de Deo diuinisque rebus sermocina-
ri. Ad quæ rhedæ Dominus nihil respondit, sed
tacitus dicentem audiuit, fixissimis oculis iden-
tidem obseruans vultum nutúmq; omnem dis-

ſerentis. Inter multa alia, quæ Pater diſputabat
Deo linguam regente, ventum eſt etiam ad illu
argumentum, quo oſtendebatur, quanta vis eſ
ſet in ſcelerum Confeſſione. Hîc repentè taci
turnus ille auditor, vlcus ſibi tangi ſenſit, dolo
réque victus, vocem non habuit in poteſtate.
Ruptâ igitur ſilentij pertinaciâ, cum ſtomacho
dixit: *Itane verò? neſciebam, me tibi tam notum*
nec dum ſcio, vnde me nôris.

Cui Pater, *Oculis meis antehac nunquam t*
aſpexi; neq; auditione aliquid de te accepi. Sed mo
eſt noſter, eiuſcemodi narratiunculis, vbi ſe ſe fer
occaſio, imbuere audientes, ne vanis inutilibusq;
ſermonibus diem perdamus. Itaq; nihil exiſtimes à
me dictum, tui tangendi gratiâ. Niſi fortè quid mon-
ſtri, aut morbi in animo alis, à quo cupis liberari,
Equidem paratum habes, qui te adiutet.

VII. *Adiutet?* ait ille. & cum paululùm conti-
cuiſſet cogitabundus, *ſed quis,* inquit, *adiuta-*
bit, ſi confiteri detrectauero? Stat ſententia, jam ob-
firmaui animum, ſi mille annos vixero, ſi inferorum
pœnas ipsâ æternitate longiores ante ipſos mihi ocu-
los videro parari, nunquam tamen confitebor. Ce-
terùm ſi abſq; hoc, vt confitear, opem mihi ferre po-
tes, haud ægrè mihi patiar fieri medicinam. Sa-
cerdos, quia cenſuit ſenſim tractandum tam de-
licatum ægrotum, diſſimulatâ tantiſper confeſ-
ſione, hominem bono animo eſſe jubet, ſuppe-

tere

ere & alia remedia, per quæ venire poſſit ad ſanitatem.

Refrigeratus hac promiſſione miſer, palàm, quod res erat, edixit: Necem ſe ſibi proximâ nocte conſciſcere voluiſſe, niſi auxilij ſpes alluxiſſet. Animi tumultuantis verbera ſe porrò ſuſtinere non poſſe. Itaque ſi, ſine confeſſione, cum Deo in amicitiam redire queat, nihil tam aſperum aut difficile fore, quod detrectet. Adiecit ordine, quæ ad latrantem conſcientiam ſopiendam feciſſet; fruſtra vbique fuiſſe. I I X.

Morbo hominis probè intellecto, promittit Pater, ſe confeſſionis peragendæ mentionem nullam facturum, & tamen auxilio futurum, ſi ille, ad pauculos dies, velit ſibi obſequi, & ad præſcriptum viuere. Conuentum. Igitur vbi domum venêre, rogat Patrem, quid imperet? Pater, quòd exiſtimaret oppreſſum mærore animum, nocte præcipuè illa ferali, hilaritate reſtaurandum, jubet eum conuiuium adornare, & quàm lætiſſimè, inter amicos, agere. Remotis menſis ſecundis, recurrit ad Patrem conuiuij magiſter, &, quid jam jubeat, quærit? Iubet eum quieti ſe reponere, & ſine cura dormire; ſe cum ſocio, pro eo, ad Deum precibus jactatis, vigilaturum. Abijt nox. redijt hoſpes, & imperari ſibi cupit. Suggerit illi Pater quædam, quæ ſpem accendant, & animum gaudio diſpo- I X.

nant; hæc certis horis distribuit meditanda.

X. Ita abit vnus, abit alter dies. Tandem iubet eum in conscientiam examussim inquirere; sceleraque omnia annotare, non quasi ad confessionem deferenda; sed vt de ijs doleat in memoriam reuocatis. Quod vbi factum, abduxit eum in siluam, & socio, per interuallum subsequente, interrogauit, an omnes animi sui latebras excussisset? ac ne fortè incautum aliquid lateat, ipse per omnes criminum classes sermonem trahit, quidquid horrendum, triste, atrox, nominat; tandémque ad illud ipsum scelus descendit recensendum, quod alter confiteri tantopere erubescebat; sed tamen gauisus, ab alio nominari: *Illud, illud ipsum est, quod prodere non audeo, inquit. Atqui in libris meis longè sunt his detestabiliora*, ait Pater. *Possum te & ab hoc, & à funestioribus absoluere. Et si vis, iam confessus es; cetera, quæ scripsisti, adde, & negocium confecisti.* Procubuit in genua, recensuit reliqua, & vix absolutus incredibili voluptate mentis & vocis ostendit, quantum bonum sit Pacis, per Confessionis sacramentum à Christo institutum, impetratæ.

Ouum

Ovum à sole elevatum, Fidei diuinæ imago.

EMBLEMA XX.

SI EXALTATVS FVERO A TERRA, OMNIA TRAHAM AD ME IPSVM. Ioan. 12. 32.

QVi corticem vacuum rore comple, ait Io. I.
Bapt. Port. *l. 2. c. 14. sed Maio menſe eum accipe (alio enim tempore, vt æſtate, & autumno, verus ros non eſt, vt phyſicis conſtat rationibus) & in meridie Soli oppone, & ab eo eleuabitur. Et ſi difficilis aliquando fuerit aſcenſus, baculi, vel tabulæ adminiculo, dum aſcendere incipiat, faciliùs eleuabitur.* Idem ſcribit Iac. Weck. *l. 8. c. 2.* Et ſunt qui artem hanc vtroque pollice lau-

dent, quamuis difficultate non carentem. Ego etſi dignam non putem, propter quam vadimonium deſeratur, tamen exiſtimo non eſſe inidoneam ad id, quod inſtitui explicandum.

II. *Ouum* eſt homo, tot tantíſque, quæ huc vſque recenſuimus, beneficijs cumulatus, vt captum humanum ſuperent. Et tamen vult per ea innoteſcere Deus: credenda ſunt ergo fide diuinâ. Ac vel idcirco res tam ſublimes nobis propoſuit ſumma illa ſapientia, vt non ſolùm, velut *inania oua*, noſtram agnoſceremus inanitatem ac imbecillitatem, eáque propter intellectum noſtrum in obſequium fidei captiuatum Deo ſubijceremus; ſed etiam vt infinitæ illius potentiæ, ſapientiæ, ac bonitatis altitudinem venerantes, mentem noſtram humo tollere, & ad cæleſtia eleuare deſideraremus. Similes ijs auiculis, quæ in Mexicana regione *CinZones* dicuntur, & teſte Henrico Salmuth *in tit. 1. lib. 2. Guidonis Pancirolli Nouor. Repert. pedibus carent, & rore tantùm viuunt: ex quarum pennis Chinenſes artificioſiſſimè picturas concinnant.* Nam quia alioqui *ſine pennis volare haud facile eſt*, vt Comicus ait *in Pœnulo*, inſuper & pedibus caremus, quibus cælum ſcandamus; & *rore diuinæ gratiæ* diuinitus flagitato viuendum, vt quæ deſideranda ſint, intelligamus.

III. Hoc egit Deus; non cæco perſpicua, non in-

tri-

iuijs obuia, ſed alta, & humanum captum ſu-
erantia propoſuit credenda: & ſapienter egit.
i enim obuia ea nobis, & non potiùs tam ar-
ua, ac vim naturæ ſuperantia patefeciſſet; ne-
ue æſtimare Numinis maieſtatem, neque co-
itationem attollere à terrenis didiciſſemus.
Nunc, tantis myſterijs, ſupra noſtræ naturæ
radum ac ſortem euocamur, atque ad ſuperna-
uralem Dei viſionem, rerum ſupernaturalium
de præparamur. Cum enim ſempiterna illa
eatitudo hominis naturam mille paraſangis
xcedat, neceſſe eſt, vt ea quoque, quæ illuc du-
unt, & conducunt, eandem excedant; vt ſu-
ernaturalis ſit via, qua ad Patriam ſupernatu-
alem peruenitur. Quare ſicut *inane ouum*, pro-
rijs ſuis viribus, nequit in altum aſcendere,
ta neque homo diuinæ gratiæ rore deſtitutus
itam æternam poteſt conſequi; immo nec ea,
uæ ad vitam ducunt.

Clarè id Chriſtus indicauit: *nemo*, inquiens IV.
*Io.6.44. poteſt venire ad me, niſi Pater, qui miſit
me, traxerit eum.* Inde nimirum fides venit, quò
endit: & quanquam maximè in diuinis litteris
commendatur, ſumméque neceſſaria eſt, non
liunde tamen poteſt, niſi diuina illuſtratione
haberi. Hæc ſi adeſt, iam incipimus, velut *ouum
rore inſtructum*, ad ordinem ſupernaturalem
ſubleuari. Primus enim ad diuina ſupernatura-

 lis

lis motus eſt, per fidem. Hinc, velut Sole trahente, & rore aſcendente, opus eſt inſpiratione diuina, & motione interna. *Trahe me poſt te*, ait ſponſa *Cant. 1. 4. & curremus.*

V. Talis inſpiratio eſt, vt velis, *de prima rerum cauſſa, de Mundi gubernatore, ſcelerum omnium punitore, vel virtutum æterno remuneratore* cogitare, *articulos fidei examinare, orare, vt lumen veræ religionis accipias, augeas, ſerues.* Eiuſcemodi inſpirationi, velut Soli radium calorémque affundenti, & trahere incipienti, vt poſſit obtemperari, Deus intus adiuuat, & irrorat, ſimúlque hominem diſponit ad recipiendas inſpirationes altiores, paulatímque magis ac magis trahit, & ſublimat, dum ſcilicet articulos credendos ei ſufficienter proponit, nempe *vt ſpiritu prophetico tot ſeculis ante in diuinis litteris prædictos, vel in figuris ſignificatos; vt à paucis, plebeis, nulla philoſophia ſeculari eruditis, ſed ſolo Spiritu ſancto afflatis Apoſtolis, tota ſeculi ſapientia reluctante, Mundo perſuaſos; vt tot miraculis: tot Martyrum ſanguine, tot ſanctiſſimorum hominum virtute, tot eruditiſſimorum, per tot ætates & tempora conſenſu, teſtimonióque traditos & confirmatos; vt denique nihil à recta ratione alienum, omnia ad vitia extirpanda, vitámque honeſtiſſimè inſtituendam, Deum cognoſcendum, & laudandum neceſſaria continentes.*

Hæc

Hæc dum in propositis fidei mysterijs consi- VI.
derantur, incipit homo iudicare, *ea ob diuinam auctoritatem, iuxta rectam rationem, esse credenda*. Et quamuis eo ipso credat, qui ita iudicat esse credendum, facilè tamen postea sequitur voluntas electióque credendi, ob diuinam auctoritatem: facilè, inquam, diuino auxilio adiuuante, sine quo, non solùm difficile est, sed etiam supra naturam, tam velle credere, quàm reipsa credere. Vt ergo sic possit velle credere homo, immittit Deus præuiũ quendam diuinitus affectum, quo erga primæ veritatis auctoritatem inclinetur, vt velit credere. Accedente postea illustratione, velut interna locutione, trahitur intellectus ad firmiter constantérque assentiendum, & re ipsa credendum, si quidem (libera etiam tum) voluntas ita imperârit.

Quæ quia nec ipsa potest efficaciter velle VII.
credere, sine præuia motione & affectu ad credendum, indiget & ipsa, vt trahatur ad imperandum, vt intellectus, actu fidei, mysterio assentiatur. Hinc dixit Christus: *Nemo potest venire ad me*, & mea mysteria credenda, *nisi Pater, qui misit me, traxerit eum*. Inter potissima enim credenda, quibus ad cælum ascendimus, est Christus, &, velut *baculus ouum fulciens*, crux Christi: per quam, velut erectum vectem, ipse prior ascendit, atque in gloriam suam intra-

uit; vt nos & fide, & imitatione ſequeremur.
VIII. Quocirca dudum dixit: *Io. 3. 16. Sic Deus dilexit Mundum, vt Filium ſuum vnigenitum daret; vt omnis, qui credit in eum, non pereat, ſed habeat vitam æternam.* Et alibi *Io. 12. 32. Ego ſi exaltatus fuero à terra,* (*id eſt cum crucifixus fuero*, ait S. Auguſtin. *in Appendice ad ſermones de diuerſis ſerm. 75.*) *omnia traham ad me ipſum.* Exaltatus fuit ergo in Cruce, immo & in Reſurrectione, in Aſcenſione; ad hæc credenda trahit, id eſt, vocat (vt *cit. loc.* exponit S. Aug.) & vt trahat, intellectum luce, voluntatem diuini affectus rore perfundit. Felix qui ſequitur trahentem: nam eum ſequitur, qui *in ſole poſuit tabernaculum ſuum. Pſ. 18. 6.* & quidem meridiano. *Cant. 1. 7.* Nam etſi fides obſcura, clara tamen ſunt motiua credulitatis, vt nemini hîc liceat caligare; & difficile ſit, ad tantum Solem non incaleſcere.

Ovum

Ouum præ ſcorpione datum, ſpei ſymbolum.

EMBLEMA XXI.

SVM PATER, HAVD QVAQVAM DABO DETERIORA PETITIS.

NOn trahitur tantùm, ſed aſcendit quoq; ſemper magis ac magis *ouum rore vegetum*. Ita nec hominem *fides* ſolùm à terrenis eleuat, ſed itur *de virtute in virtutem*. *Pſal. 83. 8.* Quippe ubi quis fide eſt illuſtratus, eius lumine videt, Deum eſſe infinitè juſtum, videt item plecti peccata æternis pœnis; & cum non ignoret, ſe multorum criminũ eſſe reum, damnationis timore percellitur. Mox ergo timor iſte altiùs eum promouet, vt incipiat funem re- I.

ducere

ducere, & circumſpicere, qua via poſſit tantùm malum declinare, nec iam terrea, ſed ferrea moenia quærat ſaluti ſuæ tuendæ. Nam ne haſtam abijciat, ne ad laqueum currat, fides ei divinæ miſericordiæ exhibet immenſitatem.

II. Rurſúmq; eadem fides ei offert etiam modũ è tantis malis eluctandi, Chriſti ſcilicet Redemptoris merita, atque Sacramenta, per quæ Chriſti merita hominibus applicantur. Quare ſpem concipit, per eiuſcemodi remedia, Infernum evadendi, & cœleſtis vitæ conſequendæ. Hinc iterum aliæ atque aliæ virtutes germinant. Tum enim talis homo, quia perpendit divinam bonitatem, quæ nobis tanta bona præſtitit, & à tantis malis acerbiſſima Chriſti Paſſione ac morte liberauit, incipit illam tam immenſam bonitatem admirari, & iam propter ſeipſam amare: ac proinde etiam ex animo dolere, quòd in illã peccârit, ſeriò etiam ſtatuere de moribus emendandis, de divinis mandatis poſthac obſervandis, de Sacramentis uſurpandis. Ita ex impio uſque ad *iuſtificationem* promovetur. *Concil. Trid. Seß. 6. c. 6.*

III. Vt ergo in *ouo Fides* ſupra, ita hîc (præſertim cum *ouum* ſit animal potentia) ſpes indigetatur, ad cuius actum producendum neceſſaria eſt intellectui lux divina ſecum adferens quandam voluntatis affectionem, quæ ad ſperandum adiu-

adiuvet. Qua de caussa tam *spes*, quàm *fides*, & ipsa etiam *charitas* à Deo esse dicitur.

Audi S. Augustin. *Serm. 29. de Verb. Dom.* IV.
Fidem ab ipso accepimus: Sicut Deus inquit, vnicuique partitus est mensuram fidei. Et spem ab ipso accepimus, cui dicitur: In quo spem dedisti mihi. Et charitatem ab ipso accepimus, de quo dicitur, Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris, per spiritum sanctum, qui datus est nobis. Et paulò post: Quis est vestrum, à quo petit filius suus panē, nunquid lapidem porriget ei? aut quis est vestrum à quo petit piscem, nunquid serpentem porrigit ei? Aut à quo petit ouum, nunquid porriget ei scorpionem? Si ergo vos cum sitis mali, nostis bona data dare filiys vestris, quanto magis pater vester, qui in cælis est, dabit bona petentibus se? Et iterum. *Pone ergo tria, panem, piscem, ouum. Maior autem horum panis. Ideò panem bene intelligimus in trib. charitatem. Propterea pani lapidem opposuit, quia duritia contraria est charitati. Piscem fidem intelligimus. Dixit quidam sanctus, & nos dicere delectat: Piscis bonus, pia est fides. Viuit inter fluctus, nec frangitur, nec soluitur fluctibus. Viuit inter tentationes tempestatésque huius seculi, pia fides. Sæuit Mundus, & integra est* (loco infra citando etiam addit, fidem significari in pisce, *propter aquam baptismi*) *tantum contrarium fidei serpentem illum obserua. In fide enim desponsata est illa, cui dicitur*

citur in Canticis Canticorum: Veni de Libano sponsa mea, veniens & pertransiens ab initio fidei. Ideò & desponsata, quia desponsationis initium fides est &c. Et paulò post: *Restat spes, quæ, quantum mihi videtur,* ovo *comparatur. Spes enim nondum peruenit ad rem. Et ouum est aliquid, sed nondum est pullus. Quadrupedes ergo pariunt filios, aues autem spem filiorum. Spes ergo ad hoc nos hortatur, vt præsentia contemnamus, futura expectemus: ea quæ retro sunt obliuiscentes, cum Apostolo in anteriora extendamur. Sic enim dicit: Vnum autem, quæ retro oblitus, in ea quæ antè sunt, extentus, secundùm intentionem, sequor ad palmam supernæ vocationis Dei, in Christo Iesu. Nihil ergo tam inimicum spei, quàm retro respicere: id est, in eis rebus, quæ præterlabuntur & transeunt, spem ponere: sed in his, quæ nondum datæ sunt, sed dandæ quandoque, quæ nunquam transibunt. Quando autem scatet tentationibus Mundus, velut pluuia Sodomæ sulphurea, metuendum est exemplum uxoris Lot. Retro enim respexit, & ubi respexit, ibi remansit. In salem conuersa est, vt prudentes condiret exemplo. Apostolus Paulus de hac spe ita loquitur; Spe enim salui facti sumus. Spes autem quæ videtur, non est spes. Quod enim videt, quis, quid sperat? Si autem quæ non videmus, speramus, per patientiam exspectamus. Quod enim videt quis, quid sperat? Ouum est. Est ouum: & nondum pullus est, & testudine*

tectum

ectum est : non videtur, quia operitur: cum patien-ria expectetur, feruescat, vt viuiscat. Intende, ex-tendere in anteriora, obliuiscere præterita. Quæ enim videntur, temporalia sunt. Non respicientes, inquit, quæ videntur, sed quæ non videntur. Quæ enim videntur, temporalia sunt; quæ autem non videntur, æterna. In illa ergo quæ non videntur, ex-tende spem, expecta, sustine: noli retro respicere. Ouo tuo scorpium time. Vide quia de cauda per-cutit, quam retro habet. Non ergo scorpius perimat ouum tuum, mundus iste spem tuam, vt ita dicam, veneno eo contrario, quo retrario.

Hæc Augustinus, qui alijs verbis idẽ habet V. *Epist. 121.* Ait enim: *ouum vt est animal in spe, ipsam spem exprimere potest: & vt non videtur, quod est in ouo, ita spes est de his, quæ non videntur. cui opponitur scorpio, qui cauda mordet: quia defi-ciunt à spe, qui retro respiciunt.* Sed & quod Christus dixit. *Luc. 11. 12. Si petierit ouum, nun-quid porriget illi scorpionem?* alijs verbis, in ad-agio, solet iactari: nam *pro perca scorpium* ce-pisse, dicitur, qui optima captans, pessima cepit.

Ad-

Adoptio Diuina quomodo per charitatem facta, quomodo per ovum & pullum indagata?

EMBLEMA XXII.

NVSQVAM EST TVTIVS ESSE, QVAM SVB ALIS: SED NON SVB ALIS OMNIBVS.

1. *VT mater cristata solet, quo tempore miluus Instruit insidias,*

ita amans nostri Christus fauet, fouet, protegit, & pro nobis, contra rapacem illum, ex Acherunte vulturium duellat. Qui iam dudum se matri comparauit. *Numquid obliuisci potest mulier infantem suum*, ait *Isa. 49. 15. vt non misereatur filio vteri sui? & si illa oblita fuerit, ego tamen*

men non obliuiſcar tui. Nec matri tantùm ſe contulit, ſed criſtatæ quoque matri. *Matth. 23. 37.* In quem locum S. Auguſtinus *ſerm. 29. de Verb. Dom.* hæc ſcribit: *Nos ouum noſtrum ſub alis illius gallinæ ponamus, Euangelicæ gallinæ, quæ clamat Hieruſalem, Hieruſalem, illi falſæ & perditæ, quoties volui colligere filios tuos, tanquam gallina pullos ſuos, & noluiſti? Non vobis dicatur, Quoties volui, & noluiſti. Illa enim gallina diuina ſapientia eſt: ſed aſſumſit carnem, vt pullis congrueret. Videte gallinam hiſpidam plumis, dimiſſis alis, voce fracta & quaſſa, & laſſa, & languida congruere pullis ſuis. Ouum ergo noſtrum, id eſt ſpem noſtram, ſub alis illius ponamus. Animaduertiſti fortè, quomodo gallina concîdat ſcorpionem. Vtinam ergo & ipſos blaſpemantes, in terra reptantes, de cauernis prodeuntes, & malè pungentes, illa gallina concîdat & deuoret, atque in corpus ſuum traijciat, & in ouum vertat.*

Quod fit, quando peccatores, oſtenſis per fidem periculis, ex ipſo timore remedia quærentes, & ſpem inuenientes, ac inde amare Redemptorem, odiſſe eius offenſam incipientes, pœnitentiámque agentes in filios adoptat, atq; ius vitæ æternæ donat, remiſsâ peccati iniuriâ, domitóque miluo illo, qui eos rapinæ ſuæ deſtinârat. Quàm miſeri, qui ſub his alis colligi nolunt? nolunt enim, ex inimicitia Dei, & ſta- 11.

tu æternæ damnationis, euehi ad eam dignita
tem, vt ſint filij & *hæredes Dei, cohæredes auten*
Christi. Nam in Christo Deus vnum hominer
in filium naturalem aſſumſit, ita totâ Diuinita
tis plenitudine in illum refusâ, atque vnitâ, v
per eundem adoptet, filióſque Dei efficiat om
nes eos, qui Christo, tanquam naturali Dei fi-
lio, per fidem, ſpem, & charitatem, pérque ſa-
cramenta, tanquam *palmites viti*, inſeruntur.
Etſi enim charitas dilectióque per ſe, aut vi ſua
naturali, nequeat nobis dare boni dilecti poſſeſ-
ſionem, neque efficere, vt illud ſit noſtrum bo-
num, & intra nos conſtitutum; ex benigna ta-
men Dei ordinatione (tanquam vinculum quo
ſpiritus Dei nobis vnitur, & in nobis permanet,
aut velut vltima diſpoſitio meritumúe de con-
gruo, Deum alliciens, vt nobis ſpiritum ſuum
donet) filios nos Dei efficit.

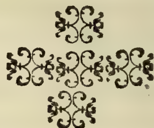
III. Itaque qui, velut pullus, ſub alas Christi
conuolat, & *qui manet in charitate, in Deo ma-*
net, & Deus in eo. 1. Io. 4. hoc eſt, manet in vnio-
ne cum Deo, & Deus manet in ipſo, tanquam
eius ſpiritus, & diuinum donum vitam illi im-
pertiens. Quàm primùm enim quis Christo in-
ſeritur, etiamſi antea *ſcorpio* fuerit, in *ouum*
Christi vertitur, & à Spiritu Christi, qui eſt eius
diuinitas, velut animatur, & viuificatur, adeóq;
filius Dei efficitur.

Qui

Qui enim ſpiritu Dei aguntur; hi ſunt filij Dei, IV.
Rom.8.14. Eodem enim ſpiritu viuunt, ait Leon.
Leſſ. *l. 12. de diu.perf.c.11.* (Vide etiam Suar. *l.*
6.de Grat.c.2.n.5.& l. 12. de Trin.c. 5.n. 12.)
quo Deus ipſe, & quo Chriſtus filius Dei naturalis
viuit: etſi hic Spiritus diuerſo modo iſtis communi-
cetur: perſonis enim diuinis communicatur per iden-
titatem, idque vel immediata neceſſitate, vt Patri;
vel per æternam generationem, aut ſpirationem, vt
Filio, & Spiritui ſancto: humanitati verò Chriſti
per hypoſtaticam vnionem; nobis per quandam ex-
tenſionem, qua, mediante dono gratiæ iuſtificantis,
incipit eſſe noſter ſpiritus, noſtra vita, nos inhabi-
tans, ornans, mouens, regens, & omnes vitales functio-
nes Deo placentes in nobis excitans & edens. Itaque
hoc Spiritu diuinæ perſonæ viuunt naturaliter, cum
ſit illorum eſſe, & vita naturalis: humanitas Chri-
ſti quaſi naturaliter, propter ſubſtantialem vnio-
nem: nos verò omnino ſupernaturaliter. Eſt enim
vita noſtra, vt ita dixerim, ſuperuitalis, & eſſen-
tia ſupereſſentialis. Quod ſanè diuinus Spiritus
non facit immediatè, per ſe nos informando,
ſed per dona gratiæ, ſiue per gratiam habitua-
lem, quam nobis infundit. Itaque, vt quis ſit fi-
lius Dei, non debet eſſe ſpiritus diuinus, aut illo
tanquam forma informari, ſed debet illum ha-
bere inhabitantem, & per gratiam habitualem
vnitum. Tum dicitur talis non iam *ſcorpius*,

ſed diuinæ *gallinæ ouum:* non *filius gehennæ*, ſed Dei. Ceterùm quàm aptè ſe Chriſtus gallinæ comparet, oſtendit eleganter, in doctiſſimo & accuratiſſimo ſuo opere *part. 1. Conc. 4. de S. Stephano* Matthias Faber, vir clariſſimæ eruditionis.

Si Gallina Deus, peccator Pullus & Ouum;
Ah quàm non ſoboles digna parente ſumus!

Ovorum

Ovorum defensio, sui proximíque dilectio.

EMBLEMA XXIII.

SICVT CVRA MEI, SIC EST MIHI CVRA MEORVM,

Ciconiæ, ait Claudius Ælian. *lib. 1. de hist.* 1.
animal. c. 37. ouis suis perniciem molientes
Vespertiliones sapientissimè vindicant. Quũ
hæ itaque solo suo contactu oua ipsa sterilia effici-
ant, hoc remedio utuntur ciconiæ. Platani folia in
nidos suos inferunt, ad quæ accedentes Vespertilio-
nes, torpore comprehensi perniciem afferre non que-
unt. Ita amor prolis auem docet, non solùm ro-
stro contra hostem dimicare; sed etiam artes
colere, modósque varios inuenire, quibus res

effictim amata in incolumitate conseruetur.

II. Scilicet, vt Vespertilio ex *ouo* non venit *Plin.lib. 10.c. 61.* & tamen auium aliarum *ou* perdit, ita *rectores tenebrarum Eph. 6. 12.* nec ips bonarum cogitationum, affectionúmque *ou* pariunt, nec sine insidijs abire sinunt, si alij pepererunt. Sed nostrũ est, sicut nos ipsi sub gallinæ alis, contra miluium Acheronticum, protegimur, ac fouemur, ita, contra eiuscemodi Vespertiliones, alios quoque protegere, ac fouere, imitaríque ciconiam, etiam ob alios mores ab antiquis dictam *pietaticultricem.* Immo officij nostri est, vt filij Dei efficiamur, ritu ipsius Dei, proximo curando, remedia excogitare. Hoc quippe est, filium Dei esse, Dei virtutem imitari; hoc Deo charitate connecti, si charitate proximo connectamur.

III. Hæc est altera diligendi formula: *Dilige proximum tuum, sicut te ipsum, Luc. 19. 18.* Nos ipsos autem ita diligimus, vt & à Deo, & à proximo protegi cupiamus. Quare meritò dictum est: *omnia quæcunque vultis, vt faciant vobis homines, & vos facite illis. Matth. 7. 12.* Non ergo verè diligit proximum, qui non, vt res suas, ita etiam defendit alienas. Nec Deum quidem verè diligit, qui non diligit proximum, cum, teste S. August. *l. 8. de S. Trin. c. 8.* dilectio Dei, tanquam caussa, dilectionem proximi in se contineat.

eat- Quiſquis enim verè Deum diligit, etiam
uæ Dei ſunt, propter Deum, diligit; immo &
nandatum Dei diligit ſeruátque, qui Deum di-
igit. Hinc 1. *Ioan.4. 20.* dicitur: *Si quis dixerit,
Quoniam diligo Deum, & fratrem ſuum oderit,
nendax eſt, qui enim non diligit fratrem ſuum, quē
idet, Deum quem non videt, quomodo poteſt di-
igere? Et hoc mandatum habemus à Deo, vt qui
liligit Deum, diligat & fratrem ſuum.*

Ciconiæ ſanè ſe ipſas, in prole, amant, cum IV.
Platani folia, naturæ induſtriâ, contra Veſper-
iliones adhibent. Et homines quoque, vt ſe ac
ua, pignoráque ſua tueantur, quid non animo
adinveniunt? At hæc eſt menſura charitatis, vt
eâdem diligentiâ utantur, in alio quoque pro-
ximo, proximíque rebus tuendis. At quis eâ-
dem induſtriâ proximum curat, qua ſe ipſum,
aut ſuos? Quem tamen proximum *qui diligit,
legem impleuit, Matth. 7. 12.* quia *plenitudo legis
eſt dilectio. Rom. 13.8.* & *finis præcepti eſt chari-
tas. 1. Tim. 1. 5.*

Etſi enim duo charitatis præcepta, nempe V.
*diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo, &
in tota anima tua, & in tota mente tua,* &: *Diliges
proximum tuum, ſicut te ipſum:* ac *in his duobus
mandatis uniuerſa lex pendeat & prophetæ;* tamen
non ſolùm omnia mandata cetera huc tendunt,
vt Deum diligamus, quantùm poſſumus, &

omnia bona, quæ nobis ipsis optamus, optemus & proximo; sed etiam hæc ipsa duo mandata ita se mutuò velut catena trahunt, adeóque sequaciter inferuntur, vt verè *qui diligit proximũ, legẽ impleat*. Qui enim Deum diligit, diligit pertinentia ad Deum, eiúsque mandata obseruat. Et *ipse Christus dixit*, ait S. Augustin. *tract. 9. in 1. epist. Ioan. 4. 20. Dedi vobis præceptum, vt diligatis inuicem: quomodo diligis eum, cuius odisti præceptum? Quis est, qui dicat: Diligo Imperatorem, sed odi leges eius? In hoc intelligit Imperator, si diligis eũ, si obseruentur leges eius per prouincias. Lex Imperatoris quæ est? Mandatum nouum do vobis, vt vos inuicem diligatis? Dicis ergo te diligere Christum? serua mandatum eius, & fratrem dilige. Si autem fratrem non diligis, quomodo eum diligis, cuius mandatum contemnis?* Ergo qui diligit Deum, diligit proximum, quia seruat Dei mandatum.

VI. Sed & qui diligit proximum, diligit Deum. Nam, *vt perfecta iustitia sit diligere proximum, Deum in caussa habere necesse est*: inquit S. Bern. *tract. de dilig. Deo, alioqui proximum purè diligere, quo modo potest, qui in Deo non diligit? Porrò in Deo diligere non potest, qui Deum non diligit. Oportet ergo Deum diligi priùs, vt in Deo diligi possit & proximus.* Qui enim proximum propter Deum diligit, Deum magis diligit. *Propter quod enim*

unum-

unumquodque tale, illud magis tale eſt. 1. Poſt. c. 2. Ariſt. Hinc fidenter & verè ait Apoſtolus: *Gal. 6.2. Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legem Chriſti.* Illud neceſſe eſt ergo, vt *onera alterius* portemus, & eum diligamus, etiamſi ſit nobis oneroſus. Proximus enim eſt *omnis homo*, teſte S. Auguſt. *Serm. 59. de temp. Omnes proximi ſumus conditione terrenæ natiuitatis, & mortalitatis, & etiam ſpe cæleſtis hæreditatis: quia neſcimus quis quid futurus ſit, quoniam aut Iudæus, aut hæreticus, aut Paganus, fortè enim per miſericordiã Dei conuertetur ad Deum, & inter ſanctos primum locum habere merebitur.* Diligendus eſt ergo, & res eius haud aliter defendendæ, quàm noſtræ; hoc eſt, ſicut ciconia ſua *oua* defendit viribus, induſtria, vigilantia, à quibus ſterilitatem omni ſtudio amolitur. Hæc eſt menſura proximum diligendi, vt eum ſicut nosipſos, diligamus. O quantum à menſura hac quotidie abſcedimus! non ciconiæ, ſed noctuæ appellandi!

⁂

Vt ſe quisq; iuuet, quas non excogitat artes?
Alterius cauſſâ, quàm citò feſſus erit?

Ova calore, opera charitate promota.

EMBLEMA XXIV.

SI CALEAS INTVS, NVLLA NOCEBIT HYEMS.

1. D*Ecimo ſexto anno regni Dauidis Scotorum regis: ſalutis autem anno* M. CCC. XLVII. *in Albione inſula, oues non pepererunt, corui atq; monedulæ hyeme quidem pullos eduxerunt, æſtate non.* ait Hieronym. Cardanus *lib. 2. de rer. Variet. c. 13.* Deinde rationem naturalem ſubiungens, *cur hyeme corui oua poſuerint, æſtate autem minimè*, ait: *Quoniam calida fuit ea hyems, & præcox, vt ita dicam. Aues autem calore oua edunt. Vnde & ars docet ruſtica, oua gallinarum plurima hyeme habere, ſi in calido loco alantur.*

Quid

Quid igitur mirum est, calidam temperiem cæli aues ad pullos edendos excitasse? tum maximè, si cibi calidi accesserunt? Et paulò post: *Ita arbores quasdam igne fouemus in hyeme. Exhaustis igitur viribus in hyeme, nihil mirum est, aut fuit, aues in æstate cessasse.* E qua historia, haud obscurum est arbitrari, si cum partu etiam vires creuissent, geminato calore, fœcunditatem quoque fuisse geminandam.

Sicut prorsus quidquid ex calore charitatis fit, apud Deum, meretur augmentum charitatis. Quàm enim quisque plurimis illum studijs colit ac amat, tam maximè donis ille præmiísque solet redamare; amat enim amantem, immo prior diligit, vt diligatur, itáque dilectus flammam refundat luculentiorem. Ergo, vt calor *oua*, sic charitas opera promouet; quæ quia non adimunt, sed addunt charitati vires; semper crescunt, si sinantur crescere. *Probatio dilectionis*, ait D. Gregorius, *hom. 30. in Euang. exhibitio est operis: Verè enim diligimus: si, ad mandata eius, à nostris nos voluptatibus coarctamus.* Si enim, vt docet S. Augustin. *l. 3. de doctr. Christi. c. 10.* charitas est *virtus diuinitus infusa, qua Deus propter se diligitur, proximus autem propter Deum,* nonne velut ignis facit nos calere, immo ardere? hoc est, Deum & proximum ardenter diligere? & tantò ardentiùs proximum, quantò ar- II.

dentiùs

dentiùs ipſum Deum? Pulchrè Dorotheus *di-ſcurſ.6. de non iudicando*, & S. Bonau. *in ſtim. p. 2.c.7.* docent, ſicut duæ lineæ à circumferentia ad centrum ductæ, eò ſibi, quò centro fiunt viciniores; ita arctiùs inter ſe ſemper coniungi eos homines, qui arctiùs Deo coniunguntur. Itaque pari gradu creſcunt Dei proximíque dilectio.

III. Quid autem eſt illud, *Deum & proximum diligere*, niſi ad Dei honorem, & proximi ſalutem opera multa, velut *oua*, producere? Hoc charitatis calore impletus S. Franciſcus Xauerius, cum Deus illi oſtendiſſet, quantum pro eius honore laboris ſupereſſet exhauriendum, ingenti pectoris æſtuantis ſingultu ingeminauit illud: *Ampliùs Domine, ampliùs: Ignis* iſte *nunquam dicit ſufficit. Prou. 30. 16.* Semper *plus*, *ultra* quærit. Quare meritò D. Bern. *tract. de diligendo Deo.* ait: *Cauſſa diligendi Deum, Deus eſt, modus, ſine modo diligere.* Qua de cauſſa *toto corde animáque*, & *omnibus* eum *viribus diligere* iubemur. *Matth. 22.35.* qui eſt modus ſine modo: proximos autem eo modo; quo nos ipſos diligimus.

IV. Itaque tam proximi, quàm Dei dilectio (velut calor frondes, aut *oua*) opera charitatis producit. Quid enim cupimus, ſi cupimus nos diligi? nempe nobis benè optari, & fieri ab altero. Ergo & Deum tunc demum, aut proximum, dili-

ligi-

ligimus, si ei, bona optemus, & quà fas est, exhibeamus. *Charitas Dei dicta est*, ait S. Aug. *l. de Spir. & lit. c. 32. diffundi in cordibus nostris, non qua nos ipse diligit, sed qua nos facit dilectores suos; sicut iustitia Dei, qua iusti eius munere efficiamur; & Domini salus, qua nos saluos facit, & fides Christi, qua nos fideles facit.* Vbi de habitu diligendi sermo est, qui à Deo in cor nostrum diffunditur, sicut calor cælestis in plantas, vel animantes; vt frondeant, vel pariant.

Ex isto diligendi habitu, postea actus diligen- V.
di effunditur à corde nostro, in Deum & proximum; quia teste Apostolo *1. Tim. 1. 5. finis præcepti charitas*; seu opera Charitatis; eò etiam tanto potentiora, quia vis eorum quodammodo duplicatur, cum & ab altero, qui amatur, aliquid accedat. Idem enim vult: & *Non caret effectu, quod voluêre duo.* Porrò nemo amante minùs est ociosus: nec vlla res vehementiùs agit quàm charitas. Cuius opera, velut *oua*, producentis, illustre exemplum recenset Ruffinus Aquileiensis Presbyter *c. 5. libri, qui de vitis Patrum est.* In vrbe enim refert, Thebaidis Oxyrincho, ciues tanto omnes inter se charitatis incendio arsisse, vt religiosorum potiùs, quàm ciuium septum, & cœnobium quàm vrbs fuisse videretur. Primores huius ciuitatis ne negligerent opera charitatis, certos solebant constitue-

re,

re, qui in aditu ac portis ciuitatis, totos dies excubarent, & quemadmodum alij se occultant, ad hospites declinandos, ita illi, multóque magis inuigilarent, ad aduenas excipiendos, saliebántque gaudio, si peregrinos nacti essent ad hospitia deducendos. Tantáque flagrabant passim omnes charitate, vt certatim quisque domum suam pertrahere niteretur, quem nouum, in præsens, hospitem vidisset aduenisse. Quod & ab Abraham, ac Lotho patriarchis legimus factitatum, qui præ foribus peregrinos operiebantur, & ad se diuertere cogebant. Nunc fores clauduntur, & dominus domi esse negatur; immo si fortè, per fenestram prospiciens, arbitratur se non nosci, ipse se negat esse domi. Quod homines nunquam facerent, nisi frigidi essent, & totam hyemem in corde ferrent, loco charitatis.

Cum calor ingentes doceat perferre labores,
Quàm meritò frigus dicitur esse pigrum?

Oua

Ova plumis fota, miſericordiæ ſymbola.

EMBLEMA XXV.

FIAM LIBENTER NVDVS, VT CHRISTVM TEGAM.

VIuere palumbes ad xxx. annum, aliquos ad 1.
xl. *habemus autores*, ait Plin. *lib. 10. c. 35.*
Nigidius putat, cum oua incubat, ſub tecto
nominatam palumbem relinquere nidos. Pariunt
autem poſt ſolſtitium. Hæc ille, ſolſtitium hiber-
num, intelligens. Nam Andr. Alciatus, *embl.*
193. hos verſus habet:

Ante diem vernam boreali cana palumbes
Frigore nidificat, præcoqua & oua fouet:
Mollius & pulli vt iaceant, ſibi vellicat alas.
Queis nuda hiberno deficit ipſa gelu.

Alio-

II. Aliorsum hæc ille, in Medeas, & Prognas sci-
licet, matrésque in propriam sobolem crudele
vibrat. Ego opera misericordiæ nos eo exemplo
doceri extstimo: qui si *misericordes* fuerimus in
homines, misericordiam Dei inveniemus, nec
iam longâ tantùm cum palumbe, sed æternâ et-
iam vitâ digni. *Matth. 5. 7.* Neque sine caus-
sa dixit Saluator. *Luc. 16. 9. Facite vobis amicos
de mammona iniquitatis: vt cùm defeceritis, reci-
piant vos ad æterna tabernacula.* Quo pacto au-
tem amicos facere possumus tales, aut miseri-
cordiam exhibere luculentiùs, quàm vt, palum-
bem imitati, plumas & alas nobis vellamus, nos-
que ipsos nudemus, vt pauperes Christi inte-
gamus?

III. Præceptum id est, sub æterni ignis commi-
natione, arbori fructum bonum non facienti,
latum. *Qui habuerit substantiam huius mundi,*
ait Ioannes *1. Ep. 3. 17.* & *viderit fratrem suum
necessitatem habere, & clauserit viscera sua ab eo:
quomodo charitas Dei manet in eo?* Et *Luc. 3. 33.
Qui habet duas tunicas, det non habenti: & qui ha-
bet escas, similiter faciat.* Merces verò cælum,
pro tunica, promittitur. *Tunc* enim, vt est *Matth.
25. 34. dicet rex his, qui à dextris eius erunt: Ve-
nite benedicti Patris mei, possidete paratum vobis
regnum à constitutione mundi: esuriui enim & de-
distis mihi manducare: sitiui, & dedistis mihi bi-*

ere:

re: hoſpes eram, & collegiſtis me: nudus, & coope-
iſtis me &c. Quidquid enim pauperi fit, fit
hriſto.
Quod vel in S. Turonenſi Epiſcopo, Mar- IV.
no apparuit; qui adhuc Catechumenus, cum
mbiani mendicum ſua veſte texiſſet, vt eſt
ud. *Sur. in eius vita*, vidit poſtea ipſum Chri-
um, in eadem veſte, & audiuit dicentem: *Hac
e veſte Martinus Catechumenus contexit.* Illud
uoque fuit haud paullo memorabilius, quod
e S. Ignatio noſtro, veſtem precioſam exuen-
e, eámq; pauperculo donante, vt ipſe vili pan-
ucia, ſaccóque contectus incederet, refert Ri-
ad. *lib. 1. cap. 4.* Ob hanc, & multas præterea
auſſas, in pauperes benigni fuêre Franciſcus,
Eduardus, Oſwaldus, Gregorius, Iulianus,
Chryſoſtomus, & Otho Bambergenſis Præſul,
Bernardinus, & vel maximè Ioannes Eleemoſy-
narius.
Immo ipſe S. Paulus, cuius *2. Cor. 8. & 9.* V.
lla ſunt: *In præſenti tempore, veſtra abundantia,
llorum inopiam ſuppleat: vt & illorum abundantia
veſtræ inopiæ ſit ſupplementum.* Plura etiam *1.
Cor. 16.* Et S. Gregorius uterque, Nazianzenus,
& Nyſſenus, quorum ille unam, iſte duas *oratio-
nes de pauperibus amandis*, ſcripſit. Quos iuvare,
multis nominibus præclarum eſt, tametſi miſe-
ricordia, cuius eleemoſyna actus eſt, finem aliũ
K non

non habeat ex natura ſua quàm vt quoquo modo miſerorum miſeriam ſubleuet, hæc tamen ipſa ſubleuatio multos habet effectus, & priuilegia, quæ totis oſtijs in hominem miſericordem immittuntur.

VI. Nam I. Colitur hoc genere Deus, tanquā hoſtia: immo, vt eſt *Prov. 21. 3. Facere miſericordiam, magis placet Domino, quàm victimæ.* II. Miſericordia *ipſa eſt, quæ purgat peccata*, ait Raphaël *Tob. 12. 8. & facit invenire miſericordiam, & vitam æternam.* III. Cur ergo non etiā mortem felicem? *Pſal. 40. 1. Beatus, qui intelligit ſuper egenum & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.* IV. Cur non judicium clemens? *Matth. 25. 34. Eleemoſyna*, enim teſte Chryſ. *hom. 33. ad pop. Chriſti adſtat tribunali, non tantùm patrocinans, verùm & ipſi perſuadens Iudici, vt reo patrocinium præſtet, & pro eo ſententiam ferat: & licet millies peccauerit, coronat, & victorem promulgat.*

VII. Hinc refert *hom. 32. in Euang.* S. Gregorius, duos Martyres, peregrini habitu, piæ cuidā feminæ apparuiſſe, quæ pro more eleemoſynam porrigeret, itáque eam affatos eſſe: *Nobis modò opitularis, tibi nos extremo, & periculoſiſſimo Mundi die opitulabimur.* V. Non Purgatoriū tantùm, ſed Gehennæ quoq; flam̄am exarmat. *Eccli. 3. 33. Ignem ardentem extinguit aqua, & eleemoſyna*

reſi-

esistit peccatis. VI. Adeò Numini placet elee-
mosyna, vt Apostolus *Phil. 4. 18.* eam vocet *odo-
rem suauitatis, hostiam acceptam, placentem Deo.*
Vis videre, quàm placentem? Ribadeneira *in vi-
ta S. Catharinæ Senensis* scribit, eam, cum ei ali-
ud nihil esset ad manum, crucem argenteam
pauperi dedisse; cum qua proinde Christus Ca-
tharinæ se spectabilem dederit, addideritque, se
illam olim crucem, in extremo Iudicij die, toti
Mundo ostensurum.

VII. Cæli minacias placat, ianitores con- IIX.
ciliat. Chrysost. *hom. 36. ad pop. Tanta vis est elee-
mosyna, cum multa fiducia suos introducit alum-
nos: est enim cæli nota ianitoribus sponsalis thalami
fores obseruantibus, quin & venerabilis &c.* Hinc
Rex Franciæ Robertus, teste Baron. *Ann. 1033.
& Bodin. lib. 6. de Repub. cap. 2.* quocunque iret,
plaustra pauperum circumvehebat, tanquam
exercitum, vt aiebat, quo cælum iret expugna-
tum: Dicebátque, *hoc esse genus hominum, quibus
Deus cælestis regni portas tradidisset, ijs aperiendas,
qui in ipsos misericordiæ viscera priùs aperuissent.*

IIX. Deum imitatur, & *ubi Deus curam mi-* IX.
sericordiæ inuenit, ait S. Leo *Serm. 10. de qua-
drag. ibi imaginem suæ pietatis agnoscit.* IX. Mi-
sericordia, dum dat, nihil perdit; multùm, imò
centuplum lucratur. *Prov. 28. 27. Qui dat pau-
peri, non indigebit: qui despicit deprecantem sustin-*

nebit penuriam. Luc. 6. 38. Date, & dabitur vobis. Vnde eleemoſyna ſemen vocatur. *2. Cor. 9. 10.* Exempla ſunt, *in vita S. Ioan. Eleemoſynarij, apud Sur. tom. 1. Sophronium Prat. ſpir. cap. 195. & c. 185.* & alios. Illud ſolùm aduertas velim, ne Palumbem liberalitate tantùm, ſed etiam humilitate imiteris; ſed ex illa fabula, in qua *Nigidius putat, cum oua incubat, ſub tecto nominatam palumbem relinquere nidos,* hiſtoriam facias; nec nominari cupias, aut *tuba ante te canas, cum facis eleemoſynam. Matth. 6. 2. ſed te faciente eleemoſynam, neſciat ſiniſtra, quid faciat dextera tua.* Dare, vt dare videaris, non eſt pauperum miſereri, ſed ventos aucupari; nec cælum, ſed laudes emere, ah nimis citò perituras.

Vt benè ſit pullis, proprias è corpore plumas
Vellere, ſollicitæ non dubitatis aues.
Quid faciunt homines? auibus contraria. Sæpe hos,
Vt caleat nidus, pluma aliena tegit.

Ovo-

Ovorum coctio, & diuini Amoris acquisitio inter se se pariantur.

EMBLEMA XXVI.

HIS ARTIBVS OVA CALESCVNT.

E*Xistimant quidam, diuturna rotatione oua funda imposita excoqui: quod Babylonios fecisse comperio, teste Cœlio Rhodigino. Sed non est difficultas excoquere, si rotentur celerrimè: verùm vt tam diu celeritérque rotentur, labor.* Cardan. *l.7. de rer. Var. c. 39.* Et subscribit Vlysses Aldrouandus *lib. 14. Ornitol. c. 1.* his verbis: *Præter iam dictos simplicis coctionis modos, vnus superest, quo Babylonios venatores vsos Cœlius testatur: is autem est talis: Oua cruda fundæ imponebant, & tam diu rotabant, donec ex eiuscemodi mo-* I.

tu coquerentur. De hac autem circumaction vibratione, seu vertigine assidua, qua *oua* rot ta coquebantur, Cœlius agit *Antiq. lect. 5. c. 1* itémque Suidas, & complures, qui non solú laudant Babylonios, quòd *oua* sine coquo & f co, sed etiam eodem, quo pugnabant instru mento, præpararent. Libya quoque ne, vt i prouerbio accusatur, *semper adferre mali quia piam* videatur; in ardenti sabulo, arenísque a stuantibus *oua* coquit. Alij refusis de specul concauo radijs, *ouum centro radiorum admotum* alij, *in calce viuâ, affusione frigida ad calorem ex citatâ*, coquunt. Alij alijs modis, *sub cinere*, *su axilla* &c. id consequuntur.

II. His ijsdem ferè modis homines diuina chari tate incalescunt. I. Si à fortuna alijsúe casibu rotentur, tum enim Deus dulcescere, cum Mun dus amarescere incipit. *Imple facies eorum igno minia, & quærent nomen tuum, Domine. Ps. 82. 17* II. Si, vt *ouum*, nos rotari sinamus; & patientia fulti, à charitate nos separari non sinamus. Hinc *charitas patiens est*, S. Cypr. *l. de bono patient. Tolle charitati patientiam, & desolata non durat.* Sanè nec proximo *septuagies septies* ignoscere, nec *cum eo pacem seruare*, nec *inimicum diligere* quis potest, si non *oui* instar sinat se rotari, omniáque velit sustinere. Quod si sustineat, sentiet se semper magis magísque incalescere, & plura pati velle.

III, Si

III. Si velut à ſpeculo radium, ita à proxi- III.
mo recipiat charitatem. Teſtatur, *poſt Meta-
phraſtem 14. Maij. Baron. An. 318.* S. Pachomiũ
adhuc militem, & nulla tum fidei noſtræ arcana
doctum, ea re maximè ad Chriſtum & Chriſtia-
nam religionem adductum, quòd videret Chri-
ſtianorum charitatem; tum ſcilicet, cum Con-
ſtantini Magni militibus ſtipem & annonam,
quæ eos defecerat, quærentibus, videret quoſ-
dam, ſingulari beneuolentiæ ſignificatione, paſ-
ſim certatímque in domos ſuas ultro inuitan-
tes, & neceſſaria omnia offerentes; peregrinam
hanc & inſuetam vulgò liberalitatem admira-
tus, quæſiuit: *Ecquodnam id genus hominum, tam
præter conſuetudinem communem beneficum?* Vbi,
Chriſtianos eſſe, intellexit. *Pape,* inquit, *non po-
teſt, non optima eſſe religio, quæ ita ad charitatem
inſtituit homines; eam ergo complecti quid vetabit?*
Innumera ſunt veteris & noui Teſtamenti ex-
empla, quibus oſtenditur, Deum miſsâ cælitus
charitate, velut *ignitis linguis*, homines, per ho-
mines incendiſſe.

IV. Si, velut affusâ frigidâ latens in calce æ- IV.
ſtus extinguitur; ita prauæ cupiditates, amórq;
proprius mortificetur, qui amori diuino è dia-
metro repugnat. Clarè S. Aug. *l. 14. ciuit. Fece-
runt*, inquit, *ciuitates duas amores duo, terrenam
ſcil. amor ſui vſque ad contemptum Dei; cæleſtem*

 verò

verò amor Dei vsque ad contemptum sui. Deniqu illa in se ipsa, hæc in Domino gloriatur. Illa enin quærit ab hominibus gloriam, huic autem Deu conscientiæ testis maxima est gloria. Extincto igi tur amore sui, velut *calce viua aquis perfusa*, calo subit diuinus. Quod testatur idem Augustinu *lib. 83. qq. q. 36.* dicens: *Nutrimentum charitati est imminutio cupiditatis: perfectio, nulla cupidita Quisquis igitur eam nutrire vult, instet minuend cupiditatibus.*

V. V. Si, vt *oua* sub cineribus calefiunt & co quuntur, ita per humilitatem, veniamus ad cha ritatem. *In nullo enim hæ virtutes*, ait S. Ambro *ep. 84. l. 10. ab inuicem diuiduntur, & ambarun tam indiscreta connexio est, vt qui in vna earun construitur, simul vtraque potiatur. Sicut enin pars charitatis est humilitas, ita pars humilitati est charitas. Et si illa recolamus, quæ sine bono cha ritatis infructuosa esse Apostolus definiuit, inuenie mus eadem similem habere charitatem, si eis hu militas vera defuerit. Quem enim fructum habe bit, aut cum inflatione scientia, aut cum humana gloria fides, aut cum iactantia largitas, aut cum elatione Martyrium?* Et S. Aug. *ser. 10. de verb Dom. cogitantem magnam fabricam construere celsitudinis, de fundamento priùs* iubet *cogitare humilitatis*, nam iuxta *1. Cor. 13. 5. Charitas non inflatur, non est ambitiosa.*

VI. Si,

VI. Si, velut *oua*, ſub alis Chriſti crucifixi VI.
:aleſiamus, & ſemper memores, nos Deo in-
:oram aſſiſtere, beneficia eius perpendamus. S.
Bern. *ſerm. 20. in Cant. Eſt quod me plus mouet, plus vrget, plus accendit. Super omnia, inquam, reddit amabilem te mihi,* IESV *bone, calix, quem bibiſti, opus noſtræ redemtionis. Hoc omnino amorem noſtrum facilè vendicat totum ſibi, &c.* Plus enim in Mundo reparando, quàm fabricando laborauit. In digito nos condidit, in brachio redemit.

Ecce quot, & quantis oriuntur ab artibus ignes!
Quàm varijs fas eſt incaluiſſe modis!
Sæpe ſerena dies diuinum accendit amorem,
Sæpe hic ex ipſis naſcitur ignis aquis.
Non homo, ſed glacies ergo eſt duriſsima, quisquis
Inter tot flammas frigidus eſſe poteſt.

Ouum insulsum, insulsus & imprudens homo.

EMBLEMA XXVII.

QVANDOQVE ANIMA PRO SALE QVANDOQVE SAL PRO ANIMA EST.

1. CVm Iob *cap. 6. v. 6.* ostendere vellet, se inter tot adversa, meritò aliquid solatij quæritare, dixit: *Aut poterit comedi insulsum, quod non est sale conditum?* quasi ita argumentaretur; si nemo non in *ouo*, alioqui lacteo & delicatissimo nutrimento, salem saporémque quærat; immeritò contra me stomachamini, qui non deliciarum, sed malorum meorum quæro condimentum. Eo enim in loco, *iuxta Hebræum R. Dauid, R. Leui. Pagnin, Regia* ita legunt: *Aut*

est

est sapor in saliua, vel in albumine oui, aut uitelli? Scilicet liquidum & pellucidum, instar saliuæ in *ouo*, est *albugo*; crassius quod est, vitellus est. Sicut ergo *album*, aut *croceum oui*, etsi ex se alimentum præbeat lacteum, temperatissimum, & nutritioni aptissimum, miniméq; excrementosum, tamen sine sale acescit, & stomachum mouet.

Ita nulla etiam virtus sine sale sapientiæ sapit; & vt Iuuen. *sat. 10.* canit. *Nullum Numen abest, si sit prudentia.* Eam ob caussam *Eccli. 32. 24.* dicitur: *Fili sine consilio nihil facias, & post factum non pœnitebit.* Et Aristoteles *6. Eth. 13.* *Constat neque propriè bonum esse sine prudentia, neque prudentem sine morali virtute quempiam esse.* Tullius quoque *2. Tuscul. Sine prudentia*, ait, *ne intelligi quidem ulla virtus potest.* S. Bern. *Serm. 49. in Cant.* idem docet, his verbis: *Tolle discretionem, & virtus vitium erit, ipsáque affectio naturalis in perturbationem magis conuertetur exterminiúmque naturæ.* Idem tradit S. August. *lib. 1. de morib. Eccl. c. 24.* additque prudentiæ excubias esse, atque diligentissimam vigilantiam, *ne subrepente paulatim mala suasione fallamur.* Quin, teste Cassiano *Collat. 2. c. 4. Omnium virtutum generatim, custos, moderatrixque, discretio est.* Ac D. Ambrosius *lib. 1. de offic. c. 24.* affirmat, scriptores virtutum Cardinalium, primo II.

loco,

loco, constituisse *prudentiam, quæ in veri ve[s]-*
gatione versatur, & scientiæ plenioris infundit c[u]-
piditatem. Est enim prudentia, vt scribit S. Au[g.]
lib. 83. qq. q. 31. rerum bonarum, & malarum,
neutrarum; seu, vt vult *lib. de lib. arb. c. 13. a[p]-*
petendarum, vitandarumúe scientia.

III. Cuius idem S. Pater, *priore loco*, tres po[nit]
partes. Prima est memoria, *per quam animus r[e]-*
petit illa, quæ fuerunt. Secunda *intelligentia, p[er]*
quam ea perspicit, quæ sunt. Tertia *prouidenti[a],*
per quam futurum aliquid videtur antè, quàm f[a]-
ctum est. Adiungit S. Thom. *22. q. 49. docilitat[em],*
qua consilijs audiendis, libris legendis, vel ex-
perimentis capiendis, discimus, quid sit, agen-
dum: *solertiam*, quæ est celeris coniectatio; *ra-*
tionem, seu cognitionem vnius ex alio; *circum-*
spectionem, seu accuratam circumstantiarum
considerationem: & *cautionem*, seu adversu[s]
mala bonis consilijs obstantia provisionem.

IV. His prudentia constat, quæ ad tres diver-
sas actiones suas faciliùs parturiendas, teste Phi-
losopho *6. Ethic. c. 9. & 10.* tres habitus secum
affert: *Eubuliam*, quæ iuuat in medijs, seu con-
silijs, ad finem obtinendum inveniendis: *Synesin*,
quæ iuuat, vt bene iudicemus de ijs, quæ lege
aliqua definita sunt: *Gnomen*, quæ acuit judi-
cium, in ijs, quæ nulla lege constituta, tamen
in praxin veniunt. Ita actiones prudentiæ sunt

con-

nsilium de medijs, *iudicium* de electione aptio-
rn mediorum, itemque *imperium*, quem actũ
æcipuum prudentiæ esse docet Arist. *6. Ethic.*
r. & 8. (licet recentiores eum actum esse di-
nt volũtatis, vide Theophil. Raynaud. *Moral.*
(cip. dist. 3. n. 428.) quo ratio voluntati im-
ret, vt quod inventum judicatúmque est, exe-
uatur.

Ex quibus fit clarum, id quod sal est *ouo*, aut V.
bis ceteris insulsis, esse quoq; prudentiam ce-
eris virtutibus. Hanc Christianis omnibus esse
er necessariam, ostendit ritus ille, quo infanti,
n baptismo, sal in os inditur. Et Apostolis Mun-
o cælestem sapientiam allaturis Christus dixit:
Vos estis sal terræ. Matth. 5. 13. nempe id do-
uerunt, vnde Christi doctrinâ omnia aspera
ondiantur, & vigorem acquirant. Quia *pru-*
dentia Spiritus, vita, & pax. Rom. 6. 8. & vera
prudentia, semper sociam habet Dei cognitio-
nem. *Fuit in S. Abraham primo loco prudentia*, ait,
S. Ambros. *l. 1. de offic. c. 25. de quo dicit scriptu-*
ra: Credidit Abraham Deo, & reputatũ est illi ad iu-
stitiam. Nemo enim prudens, qui Deum nescit. De-
niq; insipiens dixit, quia non est Deus. Hac pruden-
tia quia impij, & pessimorum consiliorum certi
carent, meritò in eis dicitur, nec *mica salis* esse.
Quod aliò dixit Catullus, cum dixit: *Nulla, in*
tam magno est corpore, mica salis. Et fortè idcirco
quo-

quoque malus dæmon, etiam cum opiparam ſuis aſſeclis menſam inſtruit, plerumq; ſalem non apponit, vt vel hinc appareat, omnem illicitam voluptatem eſſe inſulſam, & rationi repugnantem: certè profanam, vt menſa eſt, ſine ſale. Ouidij. 1. *Faſtor.* ſunt illa:

Antè, deos homini quod conciliare valeret,
Far erat, & puri lucida mica ſalis.

Nunc Deum homini quod conciliat, prudentia eſt, ſine qua homo *ouum* eſt, ſed inſulſum.

Cur tot ſtulteſcunt homines? vis noſcere cauſſam?
Quòd delectentur, non ſale, ſed ſalibus.

Ovorum

Ovorum custodia, iustitiæ doctrina.

EMBLEMA XXVIII.

ELAVI SVPER INIQVOS. Psal. 72. 1.

PRudentia sine iustitia nocet, ait S. Ambros. lib. 2. de Abraham. Iustitiæ symbolum est aquila, quæ, quoad viuit, neque nidum, eque locum mutat, sed vnoquoque anno ad undem reuertitur. Aristoteles 9. Histor. c. 32. locet, diuturnitate eiusdem nidi viuacitatem delarari; quod verum non esset, ni ei perpetuò dem esset. Quare, teste Aldrouando, lib. 1. rnith. hinc obseruatum est, aquilam alioqui bene constitutam, ob connatum tamen aërem, & domesticum cælum, longè diutiùs viuere. Idem auctor eod. lib. pag. 36. post Plin. l. 10. c. 3. 1.

&

& Holcot. *in lib. Sapi. lect. 36.* de aquilis sic lo-
quitur: *maxima difficultate fouendis, ad exclusi-
nem, ouis dant operam, nec omnino pullos exclusu-
ræ essent, nisi Aëtitem lapidem in nidum importa-
rent. Ipsæ enim adeò exæstuant, vt oua prope exco-
quantur (incalescunt enim tantopere, ac si bulliant)
quare necesse erat eius lapidis refrigerio feruorem
temperari, & peculiari, qua pollet vi, accelerar-
partum. Et cum binos tantùm lapillos, nempe ma-
rem & feminam (vt quidam volunt) in nidum in-
ferant, binos etiam tantummodo pullos pariunt. Al-
ideò hoc fieri dicunt, vt lapidum pondere depressi
firmiùs consistat nidus.* Alij occultam vim lapi-
di inesse fingunt, contra ventos; contráqu-
tempestates, à quibus nidum faciant immunẽ

II. Hieroglyphicè, per aquilam, quæ lapidem in
nidum, hoc pacto, infert, significatur homo
qui alicubi firmas sedes fixit; sed maximè, qu
se firmat æquitate. Nam hac se homo tuetur
contra iniurias, non iam cæli, sed terræ, & ho-
minum: hac nimium ardorem vindictæ tempe-
rat, ne vt Terent. *in Heautontim;* ait *ius summum*
summa fiat *malitia*; & à sella iudicis, ad scenam
veniatur crudelitatis. Sine hoc lapide, videa
nihili ferè caussa, seruos virgis variatos, aut lo-
ris bubulis variegatos; subditos, vsque ad san-
guinem emunctos; curias ipsas, non iustitia
conclauia, sed stabula sæuitiæ nominari. Me-
minit

init talis lapidis etiam, Lucan. *l. 6. Quæq; fo-nt fœtâ tepefacta sub alite saxa*, & S. Hieronym. *c. 65. Isaiæ*, vbi hanc vim *amethysto* tribuit, æ gemma censetur non tantùm resistere e-ietati, sed etiam virulenta animalia à nido erruncare. *Aëtites* autem etiam hodie partu-entibus adhibetur, ad accelerandum partum, agnitudine *ouo* par, aut ferè maior, colore, vel beus, vel puniceus, vel cinereus. Hoc ergo, t simili lapide, aquila *oua* temperat. Pro qui-s etiam acriter pugnat cum dracone. *Hic a-ilæ consectatur oua*, ait Plin. *l. 10. c. 4. auidita-malefica, at illa ob hoc rapit, vbicunque visum, raconem*. Idem *in Theriacis* scribit Nicander, & *1. de diuin.* Cicero, eúmque imitatus Maro *l. 1. Æneid.* & Ouidius *4. Metam.*

Iustitiæ itaque typus est aquila, & aquilæ III.
m nidus, quàm lapis, ardórque pugnandi. Si nim, vt post Aristot. *5. Ethic. c. 1. & 3. Politic. 5.* efinit D. Ambros. *1. offic. c. 24. iustitia est, quæ um cuique tribuit, alienum non vendicat, &c.* rofectò aquila suo nido contenta, nec, more iniustissimorum passerum, aut cuculi, ampliter abitatura, alienos nidos occupans, egregiè ocet eos, qui per fas & nefas agrum agro, sil-am siluæ, domum domui adijciunt, suis rebus ontentos esse oportere; neque tam numero dificiorum, & pratorum, ac latifundorum,

L quàm

quàm æquitate homines ornari. Pulchrè S. Aug
in Ps. 64. illa verba: *Sanctum est templum tuum*
mirabile in iustitia: Non dixit, ait, *templum san*
ctum tuum mirabile in columnis, mirabile in mar
moribus, mirabile in tectis auratis, sed mirabile i
iustitia. Habes foris oculos, vnde videas marmor
& aurum, intus est oculus, vnde videatur pulchri
tudo iustitiæ.

IV. Hinc aquilæ nidus foris petra est, intus gem
ma est, *amethystus* scilicet, aut *aëtites.* Qui
enim aliud *aëtites*, quàm scrupulus iustus & re
ligio vellicans conscientiam, refrigeransque n
miam aut habendi, aut vindicandi cupiditatem
quæ *oua* consiliáque sancta omnia destruit, vb
non temperatur. Cuius rei tanta exemplorum
occurrit multitudo, vt in hanc siluam ingrec
non sit consultum; nî prolixus esse, nimiò stu
derem. Multis certè lapides hi pondus addunt
vt nihil detrahant de ponderibus iustis; aut u
restituant, si detraxerunt. Denique vt est i
Proverb. 16. 11. pondus & statera, iudicia Do
mini sunt, & opera eius: omnes lapides sacculi ab
ominabiles regi, qui agunt impiè, quoniam iustiti
firmatur solium, sicut nidus aquilinus.

V. Cum autem iuxta Philosophum *5. Ethic. 1*
iustitia vel *particularis* sit, quæ ius suum alter
reddit in particulari, vel *generalis*, quæ suum cui
que tribuit, habito respectu ad bonum commu
ne

e Principis, vel Reip. quæ & *legalis* dicitur (eò
uòd sit conforme legibus, agere ea, quæ con-
ucibilia sunt communitati; siquidem leges ea
ræscribunt, quæ communitati congruunt) fit
t iustitia subinde pro *ouis*, hoc est, pro parti-
ulari alterius iure; aliquando contra dracoñ,
oc est, contra publicum hostem Reip. debeat,
nore aquilæ, depugnare; neque verò parcere
erniciosis. Iniustus enim est, qui patitur iniu-
os. Siquidem Iustitia etiam ita diuiditur, vt
on tantùm *commutatiua* dicatur, qua quisque
ectè se habet, in commutationibus rerum, sua
uique reddendo *secundùm Arithmeticam pro-
ortionem*; sed etiam *distributiua* alia vocatur,
uæ *secundùm geometricam proportionem* rectè
istribuit, vel benè acta remunerando, vel malè
esta puniendo. Itaque non est innocens, quis-
quis dissimulat nocentes. nec succensendum
aquilæ, si persequitur dra-
cones.

Quisquis DRACONES *odit*, AQVILÆ *amet mores*.

Ova non è quovis cibo provenientia, & ab Americis vetita, Abstinentiæ Temperantiæque præconia.

EMBLEMA XXIX.

OVA NOCENT QVANDOQVE OVIS QVANDOQVE NOCETVR.

I. G*Allinæ vinaceis sterilescunt, hordeo semicocto, & plura pariunt oua, & maiora. Nihil autem melius hyeme, quàm locus tepidus, Sol, granaq́ calidiora, & vermes, qui è fimo oriuntur. Cardan. lib. 7. de rer. variet. c. 35.* Temperantiæ hæc effigies. Quanti enim, immo & quãtæ, non vinaceis, sed vinis mediciniſque escarijs sterilescunt? cum interim, qui *hordeo semicocto* victitant, atq; vilissimis ciborum, sæpè ventre

re ad inſaniam raſo, & corpore ſint firmiore,
& vultu habitiore? Ananias, Miſaël, Azarias,
contemto *cibo regio*, leguminibus veſcuntur, &
aquam bibunt *Dan. 1.15. Poſt dies autem decem
apparuerunt vultus eorum meliores, & corpulenti-
ores, præ omnibus pueris, qui veſcebantur cibo re-
gio*, quibuſq; ad menſam plenam roſtrum deli-
gabatur.

Danieli *Dan. 14. 35.* in lacum Leónum à II.
Deo, non ficedulæ, non perdices aut phaſiani
mittuntur, ſed *meſſorum prandium, vt arbitror*,
inquit Hieronymus, *ruſticanum*. Eliſæus 4. *Reg.*
4. 39. ad herbarum agreſtium dapes inuitat fili-
os Prophetarum. Feſſo ſubter juniperum Eliæ
per dapiferum Angelum epulas Monarcha cæli
exhibet, 3. *Reg.* 19. 6. *Collyridam panis*, & pro
maſſico, *vas aquæ*. Per totos 40. annos populus
Iſraëliticus *mannâ & aquâ* ſatur vitam duxit, &
robuſtus fuit: vix *Num. 11.34.* carnes concu-
piuit, & mortem graſſari vidit. Ipſi primi paren-
tes eorumq; nepotes, & pronepotes, ad duo an-
norum millia, arborum fructibus & terræ oleri-
bus, vitam ſuſtinuerunt. Et quando homines aut
fortiores, aut longioris ætatis fuerunt?

Quàm paternè monet Spiritus *S. Eccli. 37.* III.
*32. Noli auidus eſſe in omni epulatione, & non te
effundas ſuper omnem eſcam, in multis enim eſcis
infirmitas, & auiditas appropinquabit vſq; ad cho-
leram.*

leram. Quod vtique dici potuiſſet illi, de quo nonnemo ſcribit: *Dabo ego conuiuam, qui vna cœna ſorbere XXV* oua *poterat, & tamen eſurire. Ergo huic homini hecatombe ouorum opus erat, cuiuſmodi ferculum apud Athenæum Ephippus nominat, & cum bellarijs deuoratum.* Ad aliquod abſtinentiæ genus conſuefacere nos vult Eccleſia, cum certis temporibus, Ouis, lacticinijs, alijsq; nonnullis cibis interdicit. Contra quam prohibitionem ne quid fiat, rectè faciunt, & multi ex obligatione officij, qui ſoliciti ſunt.

IV. *Americis* (ait Henricus Salmuth *in tit. 1. lib. 2. Guidonis Pancirolli Nouor. Repert.*) *nullus ouorum in cibo vſus: quippe cum hæc pro venenatis habeant. Ideoq; non obſtupeſcunt tantùm, ſi quis oua coram illis ſorbeat; verùm etiam acriter eum increpant, quod minimè ferendum ſit, vt quis gallinam in ouo comedens pullationem anteuertat.* Quæ vltima ratio ſi valet, neque vitulinâ quidem veſci oportet, ſed expectandum erit, donec è vitulo bos fiat. Prior tamen cauſſa, etſi ex errore, & falſa veneni ſuſpicione naſcitur; tamen vtique oſtendit à cibis corpus occidentibus abſtinendum. Quantò magis ab illis, qui animæ mortem inferunt, non quia ipſi mali, ſed quia eorum vſus, contra Eccleſiæ præceptum, malus & venenatus?

V. *Non enim fratres, leue peccatum eſt*, ait S. Ambroſ.

Ambros. *Serm. 25. Fidelibus indictam Quadrage-simam à Domino, non ieiunare, & ieiunia consecra-ta ventris voracitate dissoluere. Scriptum est, qui dicit se in Christo manere, debet sicut ille ambula-uit, & ipse ambulare. Si vis ergo Christianus esse, debes, quod Christus, facere. Ille qui peccatum non habebat, Quadragesimam ieiunauit, tu non vis Quadragesimam ieiunare, qui peccas? Ille, inquam, peccatum non habebat, sed pro nostris ieiunauit pec-catis. Qualis ergo apud conscientiam tuam Christi-anus es, cum Christo pro te esuriente, tu prandes? Cum Saluatore pro te ieiunante, tu reficeris? Non igitur, sicut dixi, leue peccatum est, indictum vio-lare ieiunium.* Et S. Hieron. *in c. 10. Danielis, Hoc docemur exemplo*, ait, *tempore ieiunij à cibis delicatioribus abstinere (quod ego puto dici panem desiderabilem) nec carnem comedere, &c.*

Immo nec *oua*, quia & hæc inter cibos deli- VI.
catiores. Nam S. Hieronym. *lib. 2. contra Ioui-nianum*, vt malos Christianos ventris sui idolo-latras, rubore perfundat, *ex Chæremone Stoico* memorat, veteres Ægypti Sacerdotes se se non *carnibus* tantùm, sed & *ouis lacteq́;* solitos absti-nere; cum nominent *ouum* quidem *carnes liqui-das*, *lac* verò *sanguinem colore mutato*. *Lactis* au-tem vocabulo *butyrum*, *caseum*, aliáque *lacticinia* comprehendebant. Quæ omnia etsi non omni-no parem alendi vim habeant, aut æquè sint de-

 licata,

licata, ac carnes, veniunt tamen à carne, eique sunt affinia. Quare licet, in multis locis tempore Quadragesimæ, ob inopiam piscium, & aliorum ciborum, non prohibeantur, prohibentur tamen in plurimis. jure, Sanctè, & morè Sanctorum.

VII. D. Hieronymus *ep. 22.* Scribit, pro luxuria reputatum, si monachus non jam magnas struices patinarias ante se haberet, sed si vel coctum aliquid comederet. Egesippus testatur, Iacobum fratrem Domini *vino & carne* abstinuisse. Apud Clementem Alex. *l. 2. pædagog. c. 2.* Matthæus Apostolus *solis oleribus & pane* vitam tolerauit. Eusebius *l. 2. hist. c. 22.* testis est, Marci Euangelistæ discipulos *pane, sale, hyssopo & aqua* contentos fuisse. Paulus primus Eremita *dactylis*, initio, tum *dimidiato pane per coruum misso*, semel integro, cum hospite Antonio, lautè vixit, vt scribit *in eius vita* Hieronym. Cassian. *l. 2. Collat. 19.* affirmat, ex sententia Abbatis Moysis refectionem ordinariam Monachorum à Senioribus statutam, duo *paximatia*, seu duos paruulos panes, quos, ait, *vix libræ vnius pondus habere certissimum est*. Quid multa! Christus conuiuium celebratissimum *Io. 6. 11.* è duobus tantùm ferculis, *pane & pisce* parauit, vt istos centum ferculorũ epulones in ruborem daret. Dedit.

Quod

Quod Ethnici quoque fecerunt. Nam & var- IIX.
rò in Satyra περὶ ἐδεσμάτων cænarum ciborumq́;
exquisitas delicias, & pleraque id genus, quæ
helluones isti terra & mari conquirunt, exposuit
inclusitque in numeros senarios. *Genere autem,*
ait Gellius *l. 7. c. 16. Noct. Attic. nominaq́; edu-
lium, & domicilia ciborum omnibus alijs præstantia,
quæ profunda ingluuies vestigauit, quæ Varro op-
probrans executus est, hæc sunt fermè, quantum no-
bis memoria est: Pauus è Samo, Phrygia attagena,
grues Melicæ, hædus ex Ambracia, pelamis Chalce-
donia, muræna Tartessia, Aselli Pessinuntij, ostrea
Tarentina, pectusculus Chius, elops Rhodius, scari
Cilices, nuces Thasiæ, palma Ægyptia, glans Iberica:
Hanc autem peregrinantis gulæ, & succos insuetos
inquirentis industriam, atque has vndique vorsum
indagines cupediarum, maiore detestatione dignas
censebimus, si versus Euripidis recordemur, quibus
vtebatur sæpissime Chrysippus Philosophus, tan-
quam edendi irritationes quasdam repertas esse, non
per vsum vitæ necessarium, sed per luxum animi,
parata atq; facilia fastidientis per im-
probam satietatis lasci-
uiam.*

Ova sine coniugio nata, Temperantiæ fructum denotant.

EMBLEMA XXX.

VT VARIA, SIC FOECVNDA VIRTVS CASTITAS.

1. *IN animalibus quædam prouenire ex ouis, absq; masculo, tametsi masculus sit in ea specie, multi crediderint. Etenim vt de piscibus dicam, vbi mas nullus est in eo genere, haud inconuenit; immo fermè necessarium est, absque masculo oua fœcunda esse: at vbi adest mas, aut rarissimum, aut omnino esse non potest, vt fœcunda sine masculo sint oua. In plantis autem, quoniam plurimis modis proueniunt, sexuum perfectio generationem expolit, non impedit.* Hæc Cardan, *lib. 6. de rer. variet. c. 22.*

22. De apibus in confeſſo eſt, eas *oua* virgines
parere.

Nempe etiam caſtitas fœcunda eſt, & multi- II.
plex: cum ſit enim quædam virtus temperan-
tiæ, vitio libidinis repugnans, teſte S. Augu-
ſtino *ſerm. 240. de temp. ad omne bonum vtilis
eſt*; & merito ſuo coronanda. Quam ubi Ange-
li vident, illico conclamant lætiſſimè, *Manibus
date lilia plenis*. Tantam ergo caſtitas prolem
habet, quantam vtilitatem. *Doctiſſimi viri vox
eſt*, ait *in fin. lib. 1. aduerſ. Iouin.* S.Hieronymus,
*pudicitiam inprimis eſſe retinendam, qua amiſſa
omnis virtus ruit. Hæc pauperem commendat, diui-
tem extollit, deformem redimit, exornat pulchram;
bene meretur de maioribus, quorum ſanguinem fur-
tiua ſobole non vitiat: bene de liberis, quibus nec de
matre erubeſcendum, nec de patre dubitandum eſt;
bene inprimis de ſe, quam à contumelia externi cor-
poris vindicat.*

Eſt itaque triplex caſtitas à qua fructus pro- III.
uenit. *Centeſimum fructum*, inquit S. Hierony-
mus *in c. 13. Matth. virginibus, ſexageſimum vi-
duis & continentibus, triceſimum caſto matrimonio
deputamus*. Vt ergo alij piſcium coniugio, alij ſi-
ne coniugio ſunt fertiles; ita alij hominum fru-
gi frugiferíque ſunt hoc, alij illo genere caſti-
tatis. Nam niſi & ſua coniugibus caſtitas eſſet,
Suſanna non fuiſſet tantopere laudata. *Dan. 13.*

Neque

Neque Iudith quidem, ni esset & castitas vidua-rum, cui *Iudith. 15.* Summus Pontifex Ioachim ait: *Eò quòd castitatem amaueris, & post virum tuum, alterum nescieris: ideò & manus Domini confortauit te, & ideò eris benedicta in æternum.* Magnus in hac vidua fructus castitatis, ita confortatam esse, vt ictu validissimo belli ducem contruncaret. Idem fructus olim apparuit, in Godefrido Bullonio, qui, vt refert *Th. Sallius c. 8. prax. spir.* in recuperanda Palæstina eo manuum robore depugnauit, vt equites cataphractos, vno ictu, medios secaret; interrogatus, vnde illi tantæ essent vires, respondit: *Nunquam hæc dextera molliori aliquo, ac turpiori contactu effæminata est.*

IV. Denique præcipuam esse *Virginum castitatem*, Isidorus Pelusiota *ep. 391.* indicat, dum eam *Soli* comparat, sicut *castitatem viduarum lunæ, coniugatorum stellis.* Quod ipsum tam clarè, quàm copiosè docet S. Paulus *1. Cor. 7.* ex cuius sententia Virgo *beatior erit, si sic permanserit:* immo ex ipsius Christi doctrina *Matth. 22. 30.* Virgo est *sicut angeli Dei in cœlo.* Quamuis enim Christus de resurrectione loquatur, post quam homines *neque nubent, neque nubentur, sicut Angeli*; rectè tamen S. Cyprian. *de habitu Virginum* scribit: *Quod futuri sumus, iam vos esse cœpistis: vos resurrectionis gloriam in isto seculo iam tenetis:*

per

per sæculum sine sæculi contagione transitis, cum casta perseueratis, & virgines, Angelis Dei estis æquales. Quod & D. Hieronym. *ep. 22. ad Eustoch.* affirmat his verbis: *statim, vt Filius Dei ingressus est super terram, nouam sibi familiam instituit, vt qui ab Angelis adorabatur in cælo, haberet Angelos & in terris.*

Habuisse autem tales innumeræ clamant historiæ. Nam, præter Ioannem Apostolum, qui teste S. Hieronymo *l. 1. contra Iouinian.* & S. August *tract. vltim. in Io.* virgo permansit, Casimirus Poloniæ Regis filius, *apud Cromerum l. 29. rer. Polon.* & Michaël Verinus octodecim annorum adolescens, *apud Angel. Politian. l. epigr. maluerunt mori, quàm fœdari,* quod in mustelæ emblemate Alphonsus XI. Rex Legionis & Castellæ, alio sensu vsurpauit, cum gentilium sanguine manus inficere nollet. Sed & puellarum virginum ingens est chorus, Agnetes, Cæcilias, Theclas, Barbaras, Catharinas, Eulalias, Agathas, Apollonias, & mirabiles illas, Potamianam, *apud Pallad. hist. Laus c. 1.* Euphrasiam, *apud Niceph. l. 7. hist. Eccl. c. 13.* cogita, quarum omnium admirabilis virtus ostendit, nequaquam sterilem esse Virginitatem. V.

Sed nihil tam illustre, quàm quòd etiam in hoc genere, sicut *in plantis, sexuum perfectio generationem expolit, non impedit,* ita coniugium virgini- VI.

ginitatem: quæ longè ſit illuſtrior atque admi-
rabilior, ſi in eo ſtatu ſeruetur illibata, qui vo-
luptati & occaſionem præbet, & facultatem. At
Deus etiam tales Angelos habet. Tales enim (vt
partim attingam) fuêre Eduardus III. Rex An-
gliæ cum Edita. *Baron. An. 1066.* Iulianus cum
Baſiliſſa *Metaphraſt. 9. Iulij.* Alphonſus II.
Rex Galliciæ cum Berta ſorore Caroli Magni.
Baron. An. 783. Marcianus Imperator cum Pul-
cheria *Cedren. in compend. hiſt.* Henricus II. Im-
perator cum Kunegunde. *Baron. An. 1204.* Bo-
leslaus Rex Poloniæ cum Kinge filia Belæ Regis
Hungariæ. *Cromer. l. 9. & 10.* Elzearius comes
Arianus cum Delphina *Sur. 27. Septemb.* Hi etſi
fortaſſe conſilium ſuum diu hominibus clam
habuerunt; ante ſuperos tamen, omnes virgi-
nitatem ſuam, tanquam venuſtiſſimæ cæleſtis
Paradiſi arbores, ab ipſo matrimonio expoli-
uerunt; ipſam Dei matrem Virginem imitati
caſtitate; immo & fœcunditate. Nam in multis
alijs Chriſtum pepererunt, quos caſtos vel ſer-
uarunt, vel fecerunt exemplo. Quis enim non
magna caſtis præmia deberi cenſeat, ſi videat
eorum ſpe tantos, & tantas, etiam à lici-
ta voluptate abſtinere?

Forti-

Fortitudo in fragili ovo contenta.

EMBLEMA XXXI.

RECTA NON FRANGVNTVR.

ALexander Aphrodisæus *l. 2. Probl. 49.* 1.
hanc quæstionem ponit: *Cur ouum pressum vtroq; extremo ambab. manibus frangi nequit? pressum latere facilè frangitur?* Et respondet: *quoniam per angulos tantummodo suos manibus renititur opprimentibus. Est enim angulus, quod quaq; in structura validius constet. Adde quòd pressum per extrema, parte minima sentit: pressum per latera, parte ampla conflictatur, vt facilè possit destrui.* Puteanus *orat. 20.* eandem caussam ita indicat: *Caussam natura conditioq; ligni, non obscuram sinet, quod frangi transuersum potest,*

rectà

rectà non potest. hic enim quia longitudo fit crassiti-es, prementi resistit, quidquid extensum est , & in vnum robur coalescit, ac conspirat. Subtilior ratio à poris sumatur, qui neruis suis, vt sic appellem, distincti, secundùm longitudinem, non crassitiem excurrunt. Rupturam igitur compressio facit, cum in inane incidit; sed ipsa inanis est, cum in solidum nititur, etsi procurrentibus poris, & velut comitibus interstinctum.

II. Cardanus eandem reddens rationem *l. 7. c. 39. de rer. variet. Non alia*, inquit, *caussa, quàm lignorum, quæ transuersim franguntur, non autem recta. Videtur igitur alia ratio, quam Aristotelis, scilicet, quæ à poris deducitur: rectum enim, vt rectum est, non frangitur , sed priùs oportet inflecti. Oua igitur à capitibus compressa, & quantò minùs fuerint rotunda, non franguntur, quoniam secundùm rectum fit compreßio. Rectum autem non frangitur, quia in se colligitur, & partes sibi inuicem occurrentes tuentur se se. Itaq; fit vt rectum tantam habeat crassitudinem, quantam longitudinem: longiora tamen faciliùs franguntur, quia faciliùs flectuntur: initium enim fracturæ flexio est. Ergo duæ caussæ, cur sic frangantur oua, sic autem non, erunt: scilicet pororum positio, quæ secundùm latitudinem est: & hanc vocamus neruos, vt in lignis, & lapidibus maximè onyche inter gemmas: & vt recta fiat compreßio aut non; ita fractura fit, quoties compres-*

sio

fit super inane. nam res ipsa totum pondus sustine-
cogitur &c.

Ac paulo infra. *Oua igitur transuersim facilè* III.
*mpressa franguntur, quoniam nerui sunt per lon-
um extensi, & propter maiorem obliquitatem. Ni-
il verò habere quod subsidat vtriq; compreßioni in
uo commune est.* Plin. *l.29.c.3.* de ouis loquens:
irmitas, inquit, *putaminum tanta est, vt recta nec
i, nec pondere vllo frangantur, nec nisi paululum
flexa rotunditate*; vt proinde vel cista, vel py-
amis lignea *quatuor ouis sursum versis & aequali-
r erectis* possit imponi; tanta est firmitas in tan-
nta fragilitate, si peritum nanciscatur archi-
ectum.

Homine quoque quid fragilius, si obliquum IV.
nuenias? nec verbum sustinet scabrum animo
atiente; ad verbera autem etiam exclamat, nisi
eum diuina gratia, & quæ vel teste Ouidio *2.de
Ponto, tendit in ardua virtus*, erigat. Hæc adeò
necessaria est, vt Christus *Io. 15.5.* dicat, *sine
me nihil potestis facere. Non ait, sine me parum po-
testis facere, sed nihil potestis facere,* inquit S. Au-
gust. *tract.81.in Io. Siue ergo parum, siue multum,
sine illo fieri non potest, sine quo nihil fieri potest.
Magna commendatio gratiæ, corda instruens humi-
lium, & ora obstruens superborum.* Ex nobis ergo
oua sumus fragilia; nec quidquam possumus æ-
ternæ salutis sine gratia dignum facere. Hæc au-

tem ſi adſit, habitualis quidem per Eccleſiæ S
cramenta à Deo animæ *infuſa*, vt docet Con
Trid. *Seſſ. 7. can. 6.* vel per eadem, vti & per b
norũ operum exercitium aucta, vt eſt ibid. *S*
6. c. 24. hominem Deo gratum efficit, anin
dat vitam, &, elutis peccati maculis, mirificu
quendam ſplendorem confert, ſecúmque ve
jus æternæ hæreditatis, & omnium virtutu
chorum.

V. In quo eſt fortitudo quoque, virtus à S. A
broſio *in c. 6. Luc. Cardinalis*, hoc eſt, princip
lis appellata, eò quòd, ſicut oſtium in cardi
ſic omnis vitæ honeſtæ ratio in illa, & reliq
moralibus virtutibus verſetur, boníque ope
ſtructura vniuerſa his fundamentis, nitatur,
velut angulis claudatur. *Eſt enim angulus, q*
quaque in ſtructura validiùs conſtet. Non ergo
la gratia actuali, ſed etiam quadam animi fo
titudine erigimur; &, *vt rectum non frangit*
ita efficimur etiam hoc cæleſti dono fortior
Nam teſte S. Proſpero *l. 3. de vita contempl. a*
mi fortitudo ea debet intelligi, quæ non ſolùm diu
ſis pulſata moleſtiis inconcuſſa permaneat, ſed eti
nullis voluptatum illecebris reſoluta ſuccumbat.

VI. D. Auguſtino lib. 83. qq. *Fortitudo eſt co*
ſiderata periculorum ſuſceptio, & laborum perpeſ
vſque adeò virtus ex *oui teſta murum* poteſt *ah*
neum facere. Nec jam verba tantùm, ſed mart

ria

a ipsa sustinet, & pressuras, quisquis ita stat, vt
se conformet lapidi angulari Christo. Hic an-
ulus validos facit, vt *omnia poßint in eo*, qui *ouo*
ierunt fragiliores. Quamobrē & Senecæ *epist.*
14. fortitudo est munimentum humanæ imbecil-
tati inexpugnabile: quod qui circumdedit sibi, se-
urus in hac vita obsidione perdurat. Hoc muni-
nento humana imbecillitas adeò firmatur, vt
ullo casu terreatur, nullo pondere frangatur.
Gloriatus est, apud Plutarch. *in Apopht. Rom.*
cipio Africanus, *se inter suos milites habere tre-*
entos, quorum quiuis, eo iubente, de turri se in ma-
e percipitaturus esset. Habuit & Christus eiusce-
nodi trecentos Fabios. Nam, vt refert, *in vita*
. Cypriani, Pontius Diaconus, cum impius Præ-
es, accenso calcis clibano, & thure juxta prunas
nibi apposito, trecentis Christianis dixisset,
ptionem eos habere, alterutrum eligendum esse; tre-
enti illi, Christum Dei filium confitentes, im-
pauido saltu, se se in ignem coniecerunt, inter
vapores puluereæ calcis demersi.

Nec hos trecentos tantùm habuit Christus, VII.
sed penè innumerabiles, quos omnes natura, ri-
tu *oui*, fragiles, gratia, more adamantis, fortes
fecit, dum erexit. Hinc ait Apostolus *1. Cor. 15.*
58. stabiles estote, & immobiles; quia sicut *ouum*
rectum ponderi non cedit, & spectantes attoni-
tos facit fragilitatis suæ firmitate; ita, teste Tul-

lio *2. de Orat. Magna laus, & admirabilis vide*
solet, tulisse casus sapienter aduersos, non fractum e
se fortuna, retinuisse in rebus asperis dignitatem
Porrò rectè S. Augustinus ait, *fortitudo est con*
siderata periculorum susceptio; fortis enim, vt do
cet Aristot. *3. Ethic. 7.* pro dignitate, &, vt ip
ratio jubet, tam patitur, quàm etiam agit. Hæ
rationis rectitudo ni adsit, audacia, aut temer
tas, non fortitudo dicenda est susceptio pericu
lorum. Sic & indidem consequens adesse deb
justitiæ rectitudo: scitè enim dixit, *apud Pluta*
in Apophtheg. Lacon. Agesilaus rex, fortitudin
nullum esse vsum, nisi adsit justitia. Quod
omnes essent justi, nihil opus esset fortitudine.

Vt ergo *ouum* firmum non est, nisi rectum,
ita nemo sine Themide est validus
Hercules, sed furiosus
Orestes.

For-

ornax pullorum mater, in ovis maturandis, patientiæ est magiſtra.

EMBLEMA XXXII.

PRODEST CALVISSE.

SCaliger *Exercit. 6. c. 2. Ad Cairum,* inquit, *furnos conſtruunt, alij alio multiplice fornice impoſito; in quorum tholi ſupremi medio foramen eſt: per quod caloris vis, quæ immodica poſſet efficere, ſubit atque exhalat. In immo ignem accendunt temperatum. Quorum multas centurias in fornicum ſuperiore planicie diſponunt. Statis diebus erumpit turba: quos illi non numero, ſed menſura venales habent. Modiolũ ſtatuunt ſine fundo, quem vt complerunt, tollunt. Neque hæc fabula eſt, ſed fabulæ illi ipſi, qui negant.* Confirmat rem, & ar- 1.

tem munit Plin. *l. 10. c. 55*. cuius hæc ſunt: *N*
per inde (ex Iuliæ Auguſtæ augurio) *fortaſſe in*
uentum, vt, oua in calido loco impoſita, paleis ig
modico fouerentur, homine verſante, pariterque
ſtato die illinc erumperet fœtus.

II. Eadem affirmat Paulus Iouius *lib. 18. hiſ*
Apud Ægyptios, inquiens, *magna copia eſt pull*
rum gallinaceorum. Nam apud illos gallinæ ſua ou
non incubant: ſed ea in clibanis, tempore ſenſim a
hibito, ita fouentur, vt mirabili arte compendióq
pulli intra paucos dies progignantur, ſimul & ed
centur &c. Et Tragus: *In Ægypto, circa Alcairu*
oua arte excluduntur: clibanum parant cum mu
tis foraminibus, quibus oua diuerſa Gallinarum
Anſerum, & aliarum auium imponunt, tum fim
calido integunt clibanum, & ſi opus fuerit, igne
circumquaque faciunt, ſic oua ſuo quæque tempor
matureſcunt.

III. Quid hæc *oua*, aliud ſignificant clariùs, quàn
homines de quibus dicitur *Eccli. 276. Vaſa f*
guli probat fornax, & homines iuſtos tentatio tri
bulationis? Et *Zach. 13. 9. Ducam tertiam par*
tem per ignem, & vram eos, ſicut vritur argentum
& probabo eos, ſicut probatur aurum. Rurſúmque
Prov. 17. 3. ſicut igne probatur argentum, & au-
rum camino: ita corda probat Dominus. Deniqu
Eccli. 2. 4. Omne quod tibi applicitum fuerit (S
Aug. *l. de patientia c. 14.* legit, *omne quod tibi ſu-*
per-

uenerit, & inde probat, illicitum esse, propter
a mala, seipsum occidere) *accipe: & in dolore*
tine, & in humilitate tua patientiam habe: quo-
m in igne probatur aurum & argentum, & ho-
nes veri receptibiles in camino humiliationis.
que sicut *oua Cairi in furno* animâ paulatim
lescunt, & perficiuntur, vt inde euolent ad
ensas regum; ita mortales, dum aduersis exer-
ntur.

Talia *oua*, taléſque pulli fuerunt tres illi pue- IV.
apud Danielem *c.3*. qui de fornace, non tetri-
quasi eis cor guttatim contabesceret, non
ore ciniflonum fuliginosi, sed longè splendi-
ores prodierunt. Nec illi tantùm, sed tota an-
quorum Patrum veneranda phalanx, Abel,
oë, Abraham, Isaac, Iacob, Ioseph, Moses, Iob,
auid, Tobias, Machabæi, Hos omnes fornax
bulationis excoxit. Quin & ipsum Christum
ortuit, in hoc furno, *pati, & ita intrare in gloriã*
am. Luc. 24. 26. in quo, ut loquitur Tertullia-
us *lib. de patient. Deus spiritum suum cum tota*
tientia collocauit.

Nemo queratur de innocentia sua. Inno- V.
entia neminem, in hac vita, facit ab aduersis
ximium; immo quo innocentior quisque, eò
Deo videtur aptior ad perfectionem, quæ in pa-
ientiæ palæstra potissimùm consistit. *Patientia*
nim *opus perfectum habet*. Iac. *1*. 2. Hæc *æternum*

gloriæ pondus operatur in nobis. 2. Cor. 14. 17. &
quanto maior eſt, tanto maius præmium repor-
tat. Enimuerò ignis tribulationis momenta-
neæ in hac vita, ſi vis, ignem æterni illius ca-
mini *Matth. 13. 42.* extinguit. Quis renuat ex-
coqui? Aurum prodit lucidius, argentum pur-
gatius; fœnum in igne cineratur, & perit.

VI. Neque eſt, quòd queraris *furnum* tibi deeſſe
in quo poſſis patientiam exercere. Res precio-
ſiſſima quidem eſt, *furnus* iſte, ſed Dei beneuo-
lentiâ, vbique occurrit. Si enim patientia, *ea eſt*
virtus, quâ, æternæ mercedis ſpe nixi, omnia dura
moleſtáque læto animo perferimus; nuſquam de-
erit iſte *furnus*, cum moleſtijs totus Mundus re-
pleatur, & iam fortunarum iactura, iam ami-
corum, charorúmque orbitas, iam corporis do-
lores, iam famæ læſio, iam alia mala nos urant,
iam ab hominibus, iam à Dæmonibus; iam ab
ipſo Deo immiſſa, vel certè, quotieſcunque nos
arietant, permiſſa: ut nunquam ſit conqueren-
di, ſemper promerendi locus.

VII. Itaque in hac patientiæ fornace ſi de *ouo* vis
in Dei pullum maturari, ſi in ſplendorem dari
ut aurum, tuum eſt, vt æſtues, & rebus aſperis
non relucteris, ſed eas, velut calorem viuificum
admittas: neque de vindicta cogites, aut odium
odio reponas; immo vt eum, qui te læſit, col-
loquaris, diligas, tanquam verum tuum bene-

facto-

ctorem, honores, eíque te beneficum exhibeas, & pro eo, cum S. Stephano, immo ipſo Chriſto ores. Nulla res nos facit patientiores, & ad ignoſcendum promptiores, quàm ſi seriò cogitemus, apud Deum, nobis profuiſſe, qui apud homines malè fecit. Immo &, apud homines illuſtres facit, quiſquis exagitat fortes & patientes; vnà enim & ſuam malitiam, & illorũ oſtendit virtutem. Herculem ipſum Poëtæ nisi poſt tot labores, in cælum nunquam extuliſſent. Magis profuit illi nouerca perſequens, quàm Deianira blandiens. Quanqnam non fuit magnum recipi in cælum Poëtarum. Verè cæleſtia regna ſcandunt, quos ignis tribulationis excoquit, & non iam Cairi, ſed Mundi fornax inuenit probatos. Ergo

Cur ignem hunc fugitis, mortales, corda probantem?
FORNAX eſt pueris, non metuenda viris.

Gallinæ partum, feſtuca; animæ, crux adiuuat.

EMBLEMA XXXIII.

DOLOR EST MEDICINA DOLORIS.

1. P*Arituram ſe ſe gallina clamore prodit, eodemq́ peperiſſe ſe teſtatur. Quod ſi impediatur*, ait Vlyſſ. Aldrouand. *lib. 14. ornith. c. 1. mox tamen ſibi relicta abſoluit. Eiuſmodi cantum Columella ſingultum appellaſſe videri poteſt, dum ait: Parituras ſe gallinæ teſtantur* multiſoneræ, & *crebris ſingultibus, interiecta voce acuta. Sunt qui dolere eas, cum pariunt, arbitrantur.* Ariſtoteles ſine dolore eas parere, ob teſtam, quæ in partione mollis eſt membrana, innuit. Ambroſius Nolanus, tum maximè dolere exiſtimat, non

quòd

quòd exiens *ouum* lædat, sed quòd locus vacuus aërem capiens dolorem quendam moueat.

Putean. *orat. 20*. ait: *Oua ipsa cantu, non gemitu aut quodam potiùs singultu præueniunt; ostendunt, non abscondunt: prorsus vt generi humano, qui viuunt, etiam pariant.* Et mox. *Quæ dico, non e longinquo arcessenda sunt: quisq; domi suæ videt. Et quid mortalibus hac voce jucundius est, qua vera auium regina tam suaui contubernio nobis vernacula, & pedissequa beneficium suum quotidie gracillat, siue pronunciat? nidum conscensura id agit, inde resiliens iterum agit. Idem ouum quia & onus, & miraculum est, sic meritò prædicatur. Ita me Deus, pipat, glocidatq; gallina, sed natura loquitur: illa onus suum, hæc miraculum.* Oppianus in *Ixeutic.* tradit, faciliùs parere, si *festucam* è terra ore apprehensam dorso imposuerint, quæ opinio sine superstitione non creditur. *Scio tamen*, ait, *loc. cit.* Aldrou. *gallinas parientes eiusmodi festucas sæpe ore contrectare, pericarphismumq; Plutarcho dici, cum gallinæ, vt scribit Theophrastus, quod Aristoteles etiam posuit, & est à Plinio repetitum; edito ouo, ceu religione quadam sese, & oua lustrant:* immo, vt arbitror, festucâ rostro apprehensâ silentium sibi imponunt, & clamorem impediunt, ne ipsæ impediantnr. II.

Nempe quæuis anima, sicut *mulier, cum parit, tristitiam habet. Io. 16. 21.* alia quidem ita, III.

vt ingemiſcat, & dolorem voce prodat, aut opem imploret, ac liberari cupiat cruciatu; alia verò, ne ſingultiat, ſubſtramen, aut *feſtucam*, hoc eſt, crucem mordicus apprehendit, dorſóq; & humeris imponit, ac Chriſtum læta ſequitur, memor illius, Matth. *16. 24. ſiquis vult poſt me venire, abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me. Ne exiſtimes*, ait S. Chryſ. *hom. 53. quod paſſio malorum ſufficiat, adiungit cauſſam patiendi, cum dicit:* Et ſequatur me, *vt propter eum omnia ſuſtineas, & alias eius virtutes addiſcas, hoc eſt, enim ſequi Chriſtum. Qui propoſito ſibi gaudio ſuſtinuit crucem. Hebr. 12. 2. Qui cum malediceretur, non maledicebat: cum pateretur, non comminabatur. 1. Pet. 2. 23.* Et quamuis clamans exſpirârit, non fuit tamen ille clamor doloris, ſed amoris. Tanta enim voce, quanto affectu Spiritum ſuum Patri commendauit. Quin & idcirco vocem ſuam altiùs ſuſtulit, vt, tanquam gallina, pullos ſuos ſub alas conuocaret.

IV. Qui proindè alacritatem illam ſtudent imitari. Quare & ipſi in cruce laudes Dei alto clamore celebrant, ritu parientium gallinarum. Ita crucem ferendo faciunt leuiorem. Nam *nulla eſt tam facilis res, quin difficilis ſiet, quam inuitus facias* ait Clitipho Terentianus *in Heautontim*. Pari modo nihil difficile eſt amanti. Non eiulat, ſed cantat, cum ægrotat. Ita B. Seruulus

ille

ille apud S. Greg. *l. 4. Dial. c. 14.* cùm eum paralysis omnibus membris captũ lecto affixiſſet, & ſimul inopia preſſiſſet, morbo maximè ſæuiente, maximè Deo gratias agebat, nec vllum faciebat finem laudandi diuinam bonitatem. Hic ſingultus fuit gallinæ ſalutem parientis. Qualem etiam de S. Coleta totos quinquaginta annos atrociter afflictata, *apud Sur. 6. Mart.* & de S. Lydwina Virgine Schiedamenſi, in Hollandia, *apud eundem tom. 1. die 14. April*, legimus, quæ ab anno ætatis decimo quinto, per triginta octo annos, omni genere morborum & dolorum acerbiſſimè torta dicere ſolebat: *Age mi Deus, grauiora immitte : pudet enim me mei pigetq́, cum tenue hoc quod patior, cum immenſa illa vi tormentorum, quæ mea cauſſa tolerasti, conferens intueor.* Ita & D. Bernardus dicere ſolebat *Serm. 1. de Epiph. Non interroges, ô homo, quæ pateris, ſed quæ paſſus eſt ille.*

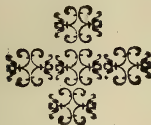
Plinij verba ſunt *lib. 10. c. 53. Decem diebus oua matureſcunt in vtero. Vexatæ autem gallinæ, & columbæ, penna euulſa, aliaúe ſimili iniuria, diutiùs*, calore nimirum ab *ouis* ſeuocato. Aliter res fit in homine, cui *vexatio dat intellectum Iſa. 28. 19.* & cruces opem conferunt in ſalute parienda. Hinc qui in re Spirituali rectiſſimè ſapiunt, crucem, velut feſtucam auidiſſimè arripiunt, eâ tanquam naui, è fluctibus huius vitæ, ad cæleſtem V.

ſtem portum emerſuri. Multi enim perirent fe
lices, qui ſaluantur calamitoſi.

VI. Qua de cauſſa ille, qui ad S. Thomæ Cantua
rienſis tumulum ſanitatem impetrârat, vt refer
Moral. l. 5. c. 4. cùm ſecum ambigere cœpiſſet
eſſétne recuperata valetudo animæ ſuæ vtilis
poſtliminio ad ſacros cineres & ſepulchrum D
Thomæ recurrit, ſuppléxq; ſeriò flagitauit, ne
ea ſanitas reſtituta animæ obeſſet, potiùs corpo-
re ægrotaturus, quàm de ſalute periclitaturus.
Et illico eum Sanctus denuo exaudiuit, jam re-
ctiùs precantem. Nam mox vbi preces abſoluit,
finem etiam habuit nocitura ſanitas, & morbus
rediјt animæ profuturus. Verè Chryſoſtomus
*hom. 18. ad pop. Sicut exigua ſcintilla in mare im-
menſum delapſa facilè extinguitur; ſic quantacun-
que aduerſa Deum timenti illidantur, velut in va-
ſtum lætitiæ pelagus incidentia extinguuntur, &
pereunt.* Ergo qui Deum timet, crucem amat;
& cum mala patitur, patientiam ſilentio ornat;
vel ad Deum clamat, & dum cruces ambit, ignes
extinguit; illúdque frequênter habet in ore,
Hîc vre, vt in æternum parcas. Bellè etiam Ioan.
Dauid. *in Veridico Chriſt. c. 37.* obſeruat, *oua*
colligentes non curare, etſi tam gallus, quàm
gallinæ garritu & clamoribus omnia comple-
ant; ita obloquiјs neminem à recto abſterreri
oportere. Nunc autem quàm multi multa bona
face-

facerent, si mali non obstreperent? Contra quos audentiùs est eundum. Ex æquo est crucis amatori, benè facere, & malè audire. Dudum monuit summus Magister, vt crucem suam tolleret, qui sequi se vellet. Monet, id & magistra non summa. Siquidem

Christata auis, quicunque doctrinam crucis
Non apprehendunt, erudit.
Paritura lignum comprimens rostro docet,
CRVCEM tenendam mordicus.

Ovo-

Ovorum translatio periculi fugam docet.

EMBLEMA XXXIV.

NON PLACET ISTA DOMVS: MIGRABO.

1. IN Græco epigrammate Archias Poëta hirun dinem, ad Medeæ ſtatuam nidos figentem de periculo argutè admonet ijs verſibus, quo aliter Borbonius, aliter *l. 3. epigr.* Marullus, ali ter Alciatus *embl. 54.* Politianus autem ſic La tinè expoſuit.

Medeæ ſtatua eſt, miſella hirundo,
Sub qua nidificas; tuóſne credas
Huic natos, rogo, quæ ſuos necauit?

Quaſi dicas, *qui ſibi nequam eſt, cui alij bonu erit*

it? *Eccli. 14. 5.* Quia igitur Medea, vt est apud
uid. 7. *Metam.* ab Iasone repudiata, proprios,
uos ex eo liberos suscepit, interemit, existi-
at Poëta nec statuæ quidem eius credendum.
ed frustra, & memorem monet, dum auem
onet, vt de nidi securitate sibi consulat. Quip-
statuas, quæ motu carent, non mordere vel
ues norunt. De quibus etiam iam olim ea fuit
pinio, quòd in domo ruitura non nidulentur.

Carolus Sigonius *de Occid. Imp. l. 13.* refert, II.
ttilam, obsessa diu Aquileia in Italia, desperata
uasi victoria, castra iam mouere in animo ha-
uisse, atque in posterum diem profectionem in-
ixisse, *interim autem*, ait, *oblato permotus auspi-
o restitit, quippe ciconiam quandam pullos suos è
urri subinde mænium exportantem, & contrà mo-
em suum in agrum deferentem notauit. Quod vi-
um ille continuò militibus abire parantibus indica-
it, atque, vt erat auguralis disciplinæ peritus, vi-
etísne auem illam, inquit, quæ nidum suum contra
aturam destituit? pro certo habetote, illam tacito
aturæ sensu imminentem vrbi ruinam, præcipien-
em, sibi, natisque consulere. Vos autem si viri eri-
is, paulisper resistetis, ac certum, qui instat, expu-
natæ opulentissimæ vrbis fructum haurietis. Neque
verò illud inane fuit augurium.* Nam vrbs, ob rei
frumentariæ difficultatem relicta, & ad eam
ipsum mænium partem, qua nidus ciconiæ hæ-

N serat,

ſerat, capta, miſerandum in modum direpta, ad ſolum euerſa fuit. Ita aues ſubinde præſag fiunt.

III. Certè adeò ſunt cautæ, vt ſi *oua* ſua animad uerterint eſſe reperta, fætúmque periclitari, ill ungue paruo ſuſpenſa, per aërem, aliò transf rant, & in tutum migrent. Sæpiſſime etiam, ul odoratu cognoſcunt, *oua* ſua fuiſſe ab human manu contrectata, & illa, & totum nidum de ſtituunt. Cuius mihi rei cauſſam videtur Pliniu *lib. 10. c. 54.* ſubindicare, cum de *ouis* hoc præ ceptum dat: *Concuti verò experimento vetan quoniam non gignant confuſis vitalibus venis.* humores conuerſione *ouorum* (quæ ex Varro nis & Columellæ ſententia ſubinde neceſſar eſt, vt æqualiter concalefiant) facillimè vitiar tur. *Quod vel inde conſtat,* ait Aldrouandus, *qu cum gallina in occulto incubat, oua omnia fœcu da fiant: manibus verò hominum tractata plur mùm corrumpantur.* Conradus Hereſbachiu *lib. 4. de re ruſt.* ſibi compertum eſſe tradi quaſſata claudos produxiſſe pullos. Nolunt e go aues *oua* ſua tractari.

IV. Quam cautionem utinam & homines imita rentur, atque æternæ ſalutis ſcopulos, Syrte Charybdes, Scyllas, Sireneſúe non ultro qua ritarent. Quot cæci mortales filias ſuas, aut f lios Medeis credunt relinquuntq; ſeducendo

Quot

Quot opes ſuas viri opulenti ingratiſſimis hæ-
redibus diripiendas, aut luridiſſimis dilapidato-
ribus exponunt abliguriendas? cum tamen
Dominus dicat *Matth. 6. 19. Nolite theſaurizare
vobis theſauros in terra; vbi ærugo & tinea demo-
litur: & vbi fures effodiunt, & furantur. Theſau-
rizate autem vobis theſauros in cœlo &c.* In quem
locum S. Hieronym. *Hoc autem*, inquit, *non ſo-
lum de pecunia, ſed de cunctis poſſeſſionibus ſentien-
dum eſt.*

Ergo & conſilia noſtra, tanquam oua; & V.
corpora noſtra, & negotia noſtra, & ſtudia no-
ſtra, & labores noſtri, & anni noſtri ac tempo-
ra noſtra in tuto collocanda ſunt. Et, uno ver-
bo, vitanda pericula. Sollicitè Apoſtolus, 2.
Tim. 2. 16. ait, *profana autem, & vaniloquia de-
uita: multùm enim proficiunt ad impietatem; &
ſermo eorum, vt cancer ſerpit: ex quibus eſt Hyme-
næus, & Philetus.* Et mox: *diſcedat ab iniquitate
omnis, qui nominat nomen Domini.* ubi hoc po-
ſuit pro ſecundo ſignaculo firmi fundamenti,
ſcilicet *fugam iniquitatis, & hæreticorum*, quo-
rum conſortia ſemper ſunt periculoſa. Malum
enim, vt loquitur S. Dionyſ. *c. 4. de diu. nom.
cum ſit defectio à bono, ſua infirmitate & pondere
ſemper ad aliud, & aliud malum progreditur.*
Hinc omnes SS. Patres monuerunt, hæreticos,
quaſi peſtes, fugiendos.

VI. Sicut enim de Core, Dathan, & Abiron, Mo ſes *Num.16.* dixit, *Recedite à tabernaculis hom num impiorum, & nolite tangere, quæ ad eos pert nent, ne involuamini peccatis eorum:* ita S. Anto nius, *apud D. Athanaſium*, adeò execrabat Arrianos, vt ſuis ediceret: *Hæreticorum, & ſchi maticorum venena vitate, meúmque circa eos od ſectamini. Scitis ipſi, quòd nullus mihi pacific ſermo cum eis vnquam fuerit.* S. Cyprianus *l. ep.3. Declinent*, inquit, *fortiter, & euitent dil ctiſſimi fratres noſtri verba & colloquia eorum, qu rum ſermo vt cancer ſerpit, nulla cum talibus con mercia, nulla conuiuia, nulla colloquia miſcea tur, ſintq; ab eis tam ſeparati, quàm ſunt illi ab E cleſia profugi.* Et, teſte Euſebio *l.4.hiſt.c.13. Ta tum Apoſtoli & eorum diſcipuli habuerunt tim rem, vt neque verbo tenus communicarent alic eorum, qui adulterauerunt veritatem.* Certè Ioannes eodem cum Cerintho balneo nolu lauari, & *nec Aue* eiuſcemodi dici voluit. *ep. 10.* ne dum libros eorum volutari; quos pr inde rectè prohibuit Eccleſia, vt videre eſt ap Niceph. *l.8.18.* Socratem *l.1.c.6.& 24.* Qu ni? cum etiam Ethnici Romæ libros exuſſeri religioni aduerſantes, teſte Liuio *l.10.* & Lac dæmonij ſcripta Archilochi impudica vrbe e egerint, vt refert Val. Max. *l.6.c.3.*

VII. Neque enim hæreſis tantùm, ſed etiam lib

dinis

inis vitium fugâ eſt ſuperandum. Hinc Apo-
olus, *1. Cor. 6. fugite*, inquit, *fornicationem*;
igîte pedibus, ſi in domo veſtra eſt occaſio, &
elut *oua* transferte ſupellectilem veſtram, mu-
ntéque domicilium: fugite manibus, vt ne ve-
em quidem attingatis Sirenularum: fugite o-
ulis, vt ne aſpiciatis quidem, quod fas non eſt
oncupiſcere: fugite mente, ne, dum cogitatio-
i cogitando reſiſtitis imaginationem cupidita-
mque magis accendatis. Quis è domo non fu-
t, quam videt ardere? æternum tibi incen-
ium inſtat, & non fugis? *Heu fuge crudeles ter-
s, fuge littus auarum*, clamat ille *apud Virg. 3.
Æn.* & ſi ianua non patet, rimam quære. Sic
igit Ioſeph impudicam, *Gen. 39. 12.* & vel in
arcerem nidum ſuum tranſtulit, vt caſtitatem
cuſtodia haberet. Imitare hoc exemplum,
uiſquis periclitaris. *Quid tibi neceſſe eſt*, ait
lieronym. *ep. 47. in ea verſari domo, in qua ne-
ſſe habes quotidie aut perire, aut vincere? quis
nquam mortalium iuxta viperam ſecuros ſomnos
apit? quæ etſi non percutiat, certè ſolicitat. Secu-
ius eſt, perire non poſſe, quàm iuxta periculum non
eriſſe.*

Hanc fugam aues docent, inter quas rurſus IIX.
ſunt ciconiæ; de quibus *in Magn. Spec. Exem-
plor. diſt. 9. ex 62.* narratur, cum Gregorius IX.
Pontifex ante initum Pontificatum Apoſtolicæ

ſedis legatus, in Lombardiæ quadam ciuitate, diſſidentes inter ſe ſe magnates vellet concilia-re, & vna quidem pars arbitrio eius ſe ſe ſub-mitteret, altera verò nihil de pace ſtatuenda audire vellet, excommunicatum eſſe Capita-neum, diſſenſionis auctorem, & pacis repudia-torem. Hoc fulmen vbi contemſit Capitaneus ciconiæ tremuerunt, quæ turribus & caminis il-lius nidos ſuperſtruxerant : quippe illico infe-ſtam ſedem deſeruerunt, nidóſque ſuos in alte-rius Capitanei, qui Legato Pontificis obtempe-rare paratus erat, domum tranſtulerunt. Ho-poſtquam vidit contumax ille, non iam de pe-lui fulgur, aut brutum fulmen in ſe directum exiſtimans, veniam ſubmiſſus petijt, vinculóc anathematis enodatus totũ ſe in Legati volun-tatem tradidit. Ac ne putes priùs temerè cico-nias migraſſe, poſtquam Capitaneus iſte in Le-gati, & Dei gratiam rediuit, redierunt & cico-niæ ad domum illius, nidóſque ſuos reportá-runt. O vtinam & tu, adoleſcens, aut vir, au quiſquis es, aues has imitareris; &, cum, e habitatione, vel honeſtatis, vel religionis til periculum imminet, diceres: NON PLACET ISTA DOMVS; MIGRABO.

Humi-

Humilitas instruitur à Struthione ova sepeliente.

EMBLEMA XXXV.

OCCVLTARE IVVAT; SIC CONSERVATA VIGEBVNT.

AVium grandissimi, & penè bestiarum generis. Struthiocameli Africi vel Æthiopici, altitudinem equitis insidentis equo excedunt. celeritatem vincunt: ad hoc demum datis pennis, vt currentem adiuuent: cetero non sunt volucres, nec à terra tolluntur. Vngulæ ijs ceruinis similes, quibus dimicant, bisulcæ, comprehendendis lapidibus vtiles, quos in fuga contra sequentes ingerunt pedibus. Concoquendi sine delectu deuorata mira natura &c. Præmia ex ijs oua, propter amplitudinem, pro quibus- I.

busdam habita vasis, conosq; bellicos, & galeas ad *ornantes pennæ.* Hæc de Struthione *Plin. l. 10. c.* *S. Gregor. in c. 29. Iob. & Isidor. lib. 12.* addunt cum *oua* pariendi tempus est, suspicere Struthi onem, & Pleiades obseruare; quas stellas vbi o riri deprehendit, plus quàm Mathematica arte tum demum effosa arena, scrobem facere, & i eam *oua* sua deponere, rursúmque sabulo ope rire, & vix vno alteroúe passu digressum obliui sci prorsus, vbi ea defossa reliquerit (ob quam rem D. Greg. *31. Mor. c. 16.* scribit, *oua* Stru thionis fuisse Apostolos, ex Iudæis ortos, sed Iudæis derelictos) quare nec ea postea quærere Ergo quod parens negligit, natura compensa Nam calore solis arena tepefactâ, &, quantum necesse est, vegetante lucis radio irrigatâ, *ou* haud secus, quàm à matre incubante, exe quuntur, & collecti in tutelam, tanquam genu ina proles, recipiuntur. Ita sobolem, quam i *ouo* contemsit, de *ouo* egressam peperisse se cu lætitia meminit. Illud stoliditati ascribitur quòd cum collum frutice occultauerit, latere existimet. *Plin. loc. cit.*

11. In homine sapientiæ fuerit, ita se abscond re, vt dum *lux* eius *lucet coram hominibus*, & op ra eius vsque ad glorificationem Patris cælest *videntur*, *Matth. 5. 16.* ipse tamen nolit vid ri; neque aspiciat, ad humanas, sed ad diuin laudes,

udes, tanquam ad Pleiades in cælo orientes. Si nim diuinæ laudes, velut Pleiades, te aliquid ioliente, oriuntur, tunc tempus est, rem ge-ndi, tunc florere, tunc lucere, tunc *oua* pa-ere, consilia promere licet, & telam ordiri, iagnorúmque semina spargere negociorum. Quod si verò etiam feliciter, quod concepisti, es nixus, tunc vel maximè Struthiocamelum imi-are; animal excelsum; grande, & cristis adeò ræditum, vt de ijs etiam bellatorum cassides dornentur; *onis*, vasorum instar, opulentum; urrendi celeritate; jaculandi certitudine; con-oquendi mira indole laudatum; sed in his om-ibus tantis titulis non jactabundum, non su-erbum. Scit se corporis mole grauatum à ter-ra non tolli; eaq; de caussa nec supercilium tol-lit, & cristas, sine cristis, erigit; nec suas laudes canit; immo adeò *oua* tam grandia & vtilia non ostentat, vt ea sabulo abscondat.

Vtinam homines, inter homines, sicut Stru- III.
thio inter aues, grandissimi, vtinam in lauta & bene parte aucta constituti, vtinam ingenio, e-ruditione, potentia, aut etiam virtutum præ-claris facinoribus fæcundi, possent gesta præco-niaq; sua, aut præconijs digna tantisper sepeli-re, terra tegere, & obliuisci; neque ea vellent soli ostendere, aut ipsi spectare, vel contempla-ri, vt plausum vel ab alijs ferant, vel sibi ipsis

dent: tum profectò opera illorum, diuino amo re (velut cælesti calore *oua* arenis obruta) con calefacta, maximorum fætus meritorum essen productura: eo scilicet tempore, quo carne ex utâ corporéque fracto, velut ruptâ testâ, ante diuini judicis conspectum sunt proditura. Tun vtique agnituri essent suos fructus, quos mode stia, veluti terra aliqua occultatos seruant, qu sapiunt. Nam, teste S. Basilio *in Constitut. Mo nastic. c. 17. Humilitas tutissimus est virtutum omnium thesaurus*; custodit enim virtutes; & ea rum merita, dum occulit, rapi à volucribus cæ non sinit, donec fructus æternæ veræque glori maturescat; quem perdit gloria inanis.

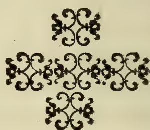
IV. Hinc *si de natura dubitatur, disciplina quid ma gis Deo ratum sit, ostendit*, inquit *lib. de Virg. Ve land. Tertullian. Nihil est illi charius humilitate nihil acceptius modestia, nihil perosius gloria & stu dio hominibus placendi.* Ac vt videas, tanquam *oua* in scrobe, ita humilitate *totum quoddam no strorum actuum foueri corpus*, vt loquitur S. Am brosius *Serm. 20. in Ps. 118*. S. Hieronymum audi. *ep. 14.* ad Celantiam sic scribit: *Nihil ha beas humilitate præstantius, nihil amabilius. Hæ est enim præcipua conseruatrix, & quasi custos quæ dam virtutum omnium: nihilque est, quod nos ita ho minibus gratos & Deo faciat, quàm si vitæ merit magni, humilitate infimi simus.*

Prô

Prô dolor, palam eſt, paſſim contrarium fieri. V.
enim, vt docet S. Baſilius *in Iſa. 2. quæſt. 198.*
militas eſt depoſitio vani ſenſus, qui ab elatione
inæ de ſe exiſtimationis proficiſcitur; quàm eum
nſum pauci deponunt? quippe cum plerique
, & ſua duntaxat cupiant exiſtimari. Quin &
i nihil præclari egerunt, vel mentiendo ſe ja-
itant, vt egiſſe videantur. Quid hi ex *ouis* ſuis
xcludent? pauonem, aut coruum, qui è cæli
rca euolauit non rediturus. Qui verò *clauſo cu-*
iculo, Deum *in abſcondito* & orat, & omni vir-
utum genere colit, *& quantò maior* eſt, *tantò* ſe
nagis *in omnibus humiliat*, ſuo tempore experi-
tur, ſua ſe merita, non tam occultaſſe, quàm
onſeruaſſe; immo hac ipſa latibuli ſui humili-
ate, locum in cælo illuſtriſſimum ſibi appa-
raſſe. Nam, vt in Prat. Spirit. & *apud Villegam*
in Extrauag. eſt, Thais illa proſtituti pudoris fe-
mina, vbi S. Paphnutij Abbatis ope ad frugem
eſt reducta, tanta ſcelerum deteſtatione ſe quo-
que ipſam deteſtabatur, vt erubeſceret Dei no-
men enunciare. Itaque cum aliud non præſume-
ret eloqui, hoc ſolùm identidem mente & voce
trepida repetebat: *Qui plaſmaſti me, miſerere mei.*
Qua animi modeſtia, ex meretrice antea, intra
triennium, ad eum perfectionis gradum perue-
nit; vt eminentiſſimæ gloriæ locum (quem Pau-
lus ſimplex in cælo conſpexerat mirificè radian-
tem,

tem, Patríque suo S. Antonio paratum conijciebat) vox de cælo audita, Thaidis esse, significaret; quem illa scilicet intra decimum quintum diem esset aditura. Nempe de talibus, ad superbos, ait Christus Matth. 21. 31. *Amen dico vobis quia publicani, & meretrices præcedent vos in regnum cæli*: cui aptior est humilis publicanus, quàm thrasonicè se jactans Pharisæus; & multò maximè is, qui cum in censu virtutum nihil habeat, quod laudari possit, laudes tamen appetit.

Dissimiles animis tumidus vitáq; modestus,
Sunt, gesta aspicias si bona, sæpe pares.
Abscondunt humiles pariter, pariterq; superbi,
Sed magis abscondunt hi bona, nulla patrant.

Humi-

Humilis aui ſimilis ova ſua & diſtribuenti, & abſcondenti.

EMBLEMA XXXVI.

...IC ARTES ARTE CAVENTVR.

QVifcula auis à ſono ſic appellata, docente natura, ſcit muſtelam *ouis* ſuis, aliáſque beſtias inhiare, eáſque ſub glebis, ubi *Quiſcula* illa condit, per inſidias quæritare. Ergo, vt refert Petrus Berchorius *lib. 12. Reductorij Moralis cap. 25.* damnum prudentiâ declinat. Nam neque nidulo eundem locum ſeruat, ſed nunc hîc, nunc alibi *oua* ponit, diuerſis temporibus diuerſas ſedes eligens. Quin adeò, cauta eſt; ne muſtela poſteritatem ſibi tollat, ac *oua* ſimul reperta, ſimul deprædetur, etiam eodem 1.

dem

dem tempore in varijs ea locis occultat. Quar
maſculus & femina ſolent incubare : ille in vn
loco *oua* calefacit, iſta in altero fouet. Quaſ
cum Iacob *Gen. 32. 7.* populum, greges, oues
& boues, & camelos in duas turmas diuidente
dicerent : *Si venerit Eſau ad vnam turmam, &*
percuſſerit eam, alia turma, quæ reliqua eſt, ſalua-
bitur.

II. Ita ſanè cauti ſunt & homines nummati, a
diuites, qui à furibus, incendijs, alijſúe infor-
tunijs cum ſibi, tanquam à muſtelis, apprim
metuant, varijs in arcibus, vrbibus, prouincijs
quin & rebus, opes ſuas ſolent collocare. Ne
totum maritus theſaurum ſeruat, ſeruat & vxo
ſua cimelia. Vt ſi in viri conclaue irrumpat ra-
ptor, aliquid ſaltem remaneat in gynæceo; & ſ
vineam grando percutiat, agri cenſum faciant
vel ſi ſeges infelix aſtra ſentiat inimica, vites à
pruina immunes, autumnitatem donent. Ita &
in amicis ſoliciti ſumus cumulandis; ne ſcilicet
dum, muſtulæ ritu, inuidus vnum nobis eripit
omni amicitiæ auxilio deſtituamur. Quare Se-
nec. *lib. de remedijs Fortun: Amicum,* inquit, *per-*
didiſti? fortem animum habe, ſi vnum; erubeſce, ſi
vnicum. Quid in tanta tempeſtate, ad vnam an-
choram ſtabas?

III. Hoc ergo in diuitijs, & amicitijs agimus? Cu
non etiam potiùs imitemur *Quiſculam,* vti &

Stru-

ruthionẽ, in occultando nostro thesauro spi-
uali, ac pluribus locis custodiendo; quando
ygius hostis, in eodem quærendo, tam sedulò
itatur mustelam? Quiscula 1. imbecillitatem
am agnoscit, sicut & humilis fragilitatem
am, ac peccata sua, teste S. August. *conc. 15.*
Ps. 118. 2. Quiscula sibi ipsi suísque viribus
ffidit, sicut & humilis *verissima sui agnitione*
i ipsi vilescit, teste S. Bern. *in tract. de gradib.*
um. 3. Quiscula *oua* sua abscondit, sicut &
umilis opera sua, humanũ diem verens. *Quid*
t esse humilem? ait S. Aug. *in Ps. 33. nolle in se*
udari. Et iuxta S. Basil. *in Isa. cap. 2. supra cit.*
Humilitas est depositio vani sensus, qui ab elatione
ana de se existimationis proficiscitur. Plerumque
neritum perdit, qui factum ostendit; sicut *oua*
ui iactat, mactat.

4. Quiscula talis Christus erat, qui maximis IV.
niraculis, immo etiam, Solis instar, cum radias-
er transfiguratus, vetuit rem euulgari antè,
uàm à mortuis resurgeret. *Matth. 17. 9.* Ita
imirum docuit *oua* abscondere, & fugere lau-
es humanas. Quare S. Bern. *serm. 4. de Aduen-*
u, duplicem indicat humilitatem. Expendens
enim illud: *Discite à me, quia mitis sum, & hu-*
milis corde, ait, *Humilitas duplex est: altera co-*
gnitionis, altera affectionis, quæ hîc dicitur cor-
dis. *Priore cognoscimus, quod nihil simus, & hanc*
disci-

discimus à nobis ipsis, & ab infirmitate propria
posteriore calcamus gloriam mundi,& hanc ab il
discimus, qui exinaniuit semetipsum formam seru
accipiens; qui etiam quæsitus in regnum fugit: quæ
situs ad tanta probra, & ignominiosum supplicium
crucis sponte obtulit semetipsum. Priorem auten
cognitionis non discimus à Christo. *Non enim*
quomodo ego vel tu, ait idem, *inuenimus nos i*
virtute dignos dedecore & contemtu, dignos omn
extremitate & inferioritate,dignos etiam supplicijs
dignos plagis: non inquam,ita ille: quæ tamen omnia
expertus est, quia voluit,tanquam humilis corde
Humilis videlicet illa humilitate,quam cordis sua
sit affectio, non quam extorsit, discussio veritatis.
Porrò tanta virtus est humilitas, vt à summ
eam oportuerit Magistro doceri; & tamen pau
ci didicerunt.

V. 5. Quiscula se insufficientem agnoscens
maritum in partem laboris vocat, cui *oua* subij
cit, nec perdit: sicut humilis & Deo, & proxim
propter Deum, se suáque subijcit. Hinc ait, *P*
61. 2. Nonne Deo subiecta erit anima mea? a
ipso enim salutare meum. Verè S. Ambros. *lib.1 c*
ep. 84. In eo, inquit, *proprietatem* humilitat
definimus, quòd per omnia Deo subditur. Nec po
test quidquam de meritis suis perdere, quorum cau
sas, atque profectus, non in se, sed in auctore suo con
stituit. Nec erga Deum modò humilis se sub
mittit,

ittit, ſed etiam erga Magiſtros ſcientiarum ac
rtutum, erga parentes, & ſuperiores, denique
biectus eſt, *omni humanæ creaturæ propter Deũ.*
Pet.2.13. neque ulli mortalium ſe antepo-
it.

6. Quiſcula cautiſſimè ſedem nidorum, atq; VI.
orum cuſtodiam diuidit, ſicut & humilis cir-
mſpectè agit. Vnde S. Ambroſ. *l. 2. de offic. c.*
7. in illud *Phil.4.12. ſcio & humiliari, ſcio &*
undare. Non ergo, ait, *indocta humilitas, ſed*
æ habeat ſui modeſtiam, & ſcientiam, laudi da-
r. Et D. Greg. *part. 2. Paſtoralis c.6. ſolerter in-*
endum eſt (ijs qui præſunt) *ne dum immodera-*
ùs cuſtoditur virtus humilitatis, ſoluantur iura re-
minis: & dum Prælatus quisque plus ſe, quam
cet, deijcit, ſubditorum vitam diſtringere ſub di-
iplinæ vinculo non poſſit. Vt ergo prudentiam
omitari humilitas, ita viciſſim prudentia ful-
re debet humilitatem: ne aut illa in ſuperbiam
egeneret, aut iſta labatur in vilitatem ſubdi-
s pernicioſam. Multi *oua* ſua perdunt, quia
ncautè cuſtodiunt. Cum ergo negligentiâ tot
es perdantur,

Incuriâ quare laborant plurimi?
Quisquiliæ vbique, non vbique Quiſculæ.

Hirundinum ova, linguæ vitia signifi-
cant; quæ qui moderatur, dignus est mo-
derari Mundum.

EMBLEMA XXXVII.

INTER LOQVACES, QVI TACE-
RE SCIT, IMPERAT.

I. HIrundinibus hoc natura largita est, ait Æl-
an. *l. 1. de animal. c. 37. Cum blattæ earum*
ouis perniciosæ sint, matres apij folia ante pul-
los proijciunt, ob idq; ab illis ad pullos accessus fie-
nequit. Scilicet vt ad rutam à bufone. Sicut aut
meropibus apes, eodem teste *lib. 8. c. 6. hirundi-*
nibus cicadæ sunt faciles captu : ita ciconijs buf
& ranæ.

II. Hirundo, seu Progne, (vt quidam volun
contra

contra *Ouid. 6. Metam.* de quibus *Cæl. Rhodigin.* *29. c. 26.*) abſciſsâ linguâ in hirundinem garrulitate inſignem, & matutinos ſomnos rumpentem mutata; ab Anacreonte accuſata, eos ſignificat, teſte Pierio *l. 22. Hieroglyph.* qui ſapientiæ parum, loquentiæ multùm habent, vt copiâ ſermonis inopiam mentis compenſent. Apud Ariſtophanem Cleophanti illud ſtigma eſt impreſſum: *Ex cuius labris hirundo Thracia perſtrepit.* Pythagoræ præceptum eſt, *apud Plutarch. q. 7. Sympoſ. 8. hirundinem ſub eodem tecto ne habeas:* quamuis veris nunciam.

III. Itáque garruli id conſequuntur, vt non ſolùm moleſti ſint, ſed etiam, vt multi loquentiâ ſuâ nihil conſequantur. Parùm enim ei creditur, qui loquitur multùm; & ſicut vna hirundo non facit ver, ita vnus loquax non facit fidem. Dicta illius, velut *oua Chelidonis blattas*, ita nugas & apinas habent pernicioſas. Quæ niſi identidem iuramentis, vti hirundines apij folijs, muniant, nihil ſibi credi exiſtimant. Cum autem hirundo cicadã corripit, quid aliud docet, quàm loquaces loquacibus, aut indoctos doctis eſſe aduerſos, eóſque ſæpe deuorare? Nam & garrulum, & eruditum cicada ſignificat. Nota cicadæ & formicæ fabula; hæc enim magni laboris exemplum eſt, illa oſtendit loquacitatem eſſe matrem egeſtatis. Itaque ſæpe hirundo cicadam

corripit in pastum, cum loquax inuenit alium
se loquaciorem, à quo proscinditur: vt qua ipse
mensura metitur alijs, alij quoque eidem reme-
tiantur.

IV. Interim & suæ sunt cicadis laudes. *Cetera*
aues Indiæ, inquit Ælian. *l. 1. de animal. c. 20. o.*
expressum habent, & ore valent ad cantum, moreq
hominum, lingua loquuntur. Cicadæ non ita, se
(membranulæ uerberatione) circa cinctum loquun
tur. Rore vescuntur. A prima luce, donec implean
tur hominum conuentu fora, silent. vigore solis pro
grediente, cantare aggrediuntur: & tanquam labo
riosi cantores supra caput messorum stantes, aures ip
sorum & pastorum, viatorumq; demulcere studen
Hoc autem cantandi studium solis maribus à na
tura tributum est. Cicada femina muta est, ac mo
re sponsæ verecundæ silentium sibi conuenire existi
mat. Hinc Samius ille, *apud Plutarch. loc. cit.* ve
idcirco hirundinem hospitam recipi vetat, qui
carnem depasci solet hirundo, venaturq; sacras illa
Musis canoras cicadas. Et Aristophanis, *in Nebu*
lis, Scholiastes cicadas, ob cantum, Apollini sa
cras facit. Garrulus ergo in indoctos atque do
ctos pariter fertur.

V. Loquacitatis item Symbolum est, rana iden
tidem, etiam *sub aqua, sub aqua maledicere* & co
axare, itemque bufo lugubriter singultire no
cessans. Quid verò hac sua garrulitate hæc om
nia

nia animalia lucri reportant? Ciconia auis mu-
ta, cui nec lingua quidem est, sceptrum tenet;
& nunc hirundinem sub nido suo nidulantem,
nunc ranam, nunc rubetam rostro percutit vo-
ciferantemque discerpit. Scilicet multùm po-
test efficere, *Si quis in verbo non offendit, hic per-
fectus est vir, potest enim freno circumducere totum
corpus. Iac. 3. 2.* Loquaces autem mendaces ple-
rumque; quare *faciunt, vt nec vera dicentibus
credatur.* S. Hieron. *ep. 38. Præferendus ille, &
magnus est, cui inter prospera saltem risus indecen-
tior, aut sermo insolentior, aut immoderatior cura
vestis vel corporis non irrepsit.* S. Bern. *l. 2. de Con-
sid.* Raró pænitet tacuisse. *Sancti viri,* inquit Gre-
gor. *l. 22. Moral. c. 16. cum conspiciunt, quia
auditorum vitam loquendo lucrari non possunt, ta-
cendo abscondunt scientiam suam. Ad imitandum
quippe viam Domini, quasi ad quoddam nobis pro-
positum signum currimus. Ipse enim quia Herodem
vidit non profectum quærere, sed signa, vel scienti-
am velle mirari, requisitus ab eo tacuit, & quia con-
stanter tacuit, ab eo irrisus exiuit.*

Ita stulti rident sapientes; sapientes autem VI.
sæpe potentiùs loquuntur tacendo. Inter quos
Agatho Abbas, qui lapillo ori indito, tacere di-
dicit, idque silentium per tres, vt S. Romualdus
per septem annos, continuauit. At Theona do-
munculæ inclusus, supra Pythagoræ quin-

quennium, nempe per 30. annos tacuit, cum solo Deo locutus: vti S. Gregorius Naz. toto aliquando quadragesimæ tempore silentium sibi indixit. S. Ioannes Silentiarius, *apud Sur. 13. Maij* ex Episcopo eremicola, per 47. annos, vsque ad ætatis suæ annum 104. siluit. B. Abbas Pambo, *in hist. Trip. l. 8. c. 1.* alicui sibi *Ps. 38.* legere incipienti, cuius initium est, *Dixi custodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea,* dixit: *Sat est, reliqua audiam, cum istud opere impleuero.* Diu postea cum redire distulisset, dixit se istud ipsum non perfecisse adhuc. Quare cùm eum adiens Theophilus Episcopus spirituali sermone refici cuperet, respondit idem, nec sermonibus eum refici posse, si taciturnitate non reficeretur. Simile quid Arsenius fecit apud *Sur. 19. Iul.* cum frater eum inuiseret. Quis nescit S. Thomam de Aquino adolescentem, tantum fuisse silentij amatorem, vt condiscipulis *bos mutus* vocaretur? ita nimirum mutus fuit, vt silentium eius postea, in toto orbe, auditum, & Academias, & Ecclesias acutissimè erudiret. Sed non tacenda mihi illa potentia solentij, quam, vt auctor est Thom. Cantiprat. *2. Apum. c. 13.* in Affligenio S. Benedicti in Brabantia monasterio Religiosus quispiam mundo exhibuit; dum silentio ita deditus, vt intra 16. annos ne verbulum quidem mutiret, orto tamen sæuissimo incendio,

endio, omne auxilium humanum ſuperante, ellâ ſuâ egreſſus, fusâ ad Deum prece, tandem inguam juſſit oſtendere, quid ſilendo didicerit: ingua ergo in hæc ſe verba ſoluit: *Stes ignis, hâc orâ, flamma penitus acquieſcas.* Cum dicto hoc, gnis ceſſauit. Tantùm auctoritatis ineſt rarò loquenti.

Extinxit ignes factus vnus eloquens:
Plures loquendo ſuſcitant incendium.

Ova miraculo ſervata liberalitatem commendant.

EMBLEMA XXXVIII.

SERVANTVR, QVÆ DONANTVR.

a. DE S. Catharina Senenſi ſcribit *in vita eius* 29. *April.* Surius in hæc verba. *Pauper quidam, ſed qui ſua ſponte bonis temporariis ſe nudaſſet propter Deum, rerum ad victum pertinentium penuriam patiebatur. Percepit id ſacra virgo, & aliquot oua coniecit in ſacculum lineum, tunicæ ipſius intrinſecus aſſutum, vt in illo paupere Chriſtum reficeret. In via autem ingreſſa in templum orationi ſe dedit, & ectaſin paſſa, caſu incubuit corpore in ſacculum illum ouis plenum. Erat autem in eodem ſacculo digitale æreum. Ecce tibi rem*

omni

nni admiratione dignissimam. Digitale illud pon-
re virginei corpusculi fractum est in tres partes,
a prorsus integra manserunt, cum tamen aliquot
ris illud pondus sustinuisset. Hæc ille.

Quæ docent, quantam Deus curam habeat II.
orum, qui vel paupertatis amore se ipsos non
urant, vel amore Dei pauperes curant, promi
agis, quàm condi. De illis ait *Ps. 54. 23. Iacta*
per Dominum curam tuam, & ipse te enutriet;
cásque tuas custodiet, neque *oua*, quamuis *oua*
onfringi patietur. Sed illorum quoque curam
abebit, qui curam habent pauperum, in eósq;
e suo, non de alieno, sunt liberales. Nam *oua*
ui custodit ex liberalitate pauperibus destina-
a, multò magis custodiet ipsos, qui sunt libera-
es, ne liberalitate ab hominibus vincatur.

Aptè S. Leo *Serm. 10. de Quadrag. Vbi De-* III.
us curam misericordiæ inuenit, ibi imaginem suæ
ietatis agnoscit: ac plena manu dantibus, pleno
modio refundit. Et Clemens Alex. *l. 2. Strom.*
Dei imago est homo benefaciens. Quamobrem
quemadmodum diuitum filij, inquit S. Chrys. *hom.*
1. seu in præfat. in ep. ad Philip. ornatus gratiâ au-
reum monile gestant in collo, nec id vnquam depo-
nunt, velut nobilitatis signum circumferentes, &
ostentantes: itidem & nos oportet semper beneficen-
tia indutos esse, declarantes, quod filij sumus eius,
qui misericors est, & solem suum exoriri facit super
bonos ac malos.

IV. Vel Ethnici hinc laudantur. Apud Suet. *i Vesp.* T. Vespasianus interrogatus, cur tam mul ta polliceretur? respondit, non oportere quen quam à Cæsare triſtem diſcedere. Alphonſus teſte Panorm. *l. 4. de rebus geſtis illius*, cum au diſſet Veſpaſianum Cæſarem, *eam diem ſe perdi diſſe* ſolitum dicere, *in qua nihil quidquam alicu donâſſet*, egit gratias Deo opt. Max. quòd eo mo do nec diem ipſe perdidiſſet. Hac ipſa de cauſſ ait Apoſtolus *Col. 3. 12. Induite vos, ſicut electi Dei, ſancti, & dilecti, viſcera miſericordiæ*; Sicu induit Catharina Senenſis, atque inde magi quàm ipſo miraculo enituit. Quippe, vt S. Hie ronymus ait *l. 16. in Iſa. Liberalitas virtus ma xima eſt, & via regia, à qua declinat ad dexteram qui parcus eſt, & non ſolùm alijs, ſed ne ſibi quiden tribuit, quod neceſſe eſt. Ad ſiniſtram, qui comedi ſubſtantiam ſuam cum meretricibus, & dicit cun Iſraël; manducemus, & bibamus, cras enim morie mur.*

V. Definitur à Speuſippo liberalitas, *habitus qui in quærendis erogandiſq; pecuniis decorum ſer uat.* Vbi, nomine *pecuniæ*, cum Ariſtot. 4. *Ethic c. 1.* intelligendum eſt, *quidquid nummis æſtima ri poteſt.* Quamobrem à S. Thoma *2. 2. q. 112 art. 2. & 3.* virtus hæc dicitur, *diuitiarum appe titum moderari*, hominémque expeditum redde re, ad ijs ex rationis dictamine vtendum: in ac

qui-

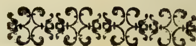
uiſitione & erogatione ſcilicet earum, quæ ni-
moderata ſit, vel non tantum, quantum opor-
et, tribues, & eris auarus ; vel in dando mo-
um excedes, & fies prodigus. Igitur *medio tutiſ-
mus ibis*: quod S. Ludouicus fecit Sorbonicam
diuturus architectationem.

Tullius *1. de off.* & S. Ambr. *1. de off. c. 28.* VI.
beralitatem, pro affectu benignitatem, pro ef-
ectu beneficentiam vocant. *Non enim ſatis eſt
ene velle, ait cap. 30. Ambr. ſed etiam beneface-
e. Neq; ſatis eſt benefacere, niſi id ex bono fonte,
oc eſt, ex bona voluntate, proficiſcatur. Hilarem
latorem diligit Deus.* Quis neget, quòd diligat?
n Catharinæ miraculo oſtendit. Immo oſten-
dit, quando piam liberalitatem ſacrificijs præ-
tulit. *Euntes*, inquit, *Matth. 9. 13. diſcite, quid
eſt, miſericordiam volo, & non ſacrificium.* Pytha-
goras rogatus, qua ratione homines Dijs ſimi-
les haberi poſſint? dixit, *Si veritatem amplecte-
rentur, & cunctis benefacerent.* Sicut ergo ad alta
aſpiramus naturæ impetu, ita, teſte Tullio, *in
Læl. natura ad liberalitatem propenſiſumus.*

Vnde & qui accipit, non tam effectu, VII.
quàm affectu dantis meritum æſtimat. Quia, vt
ait Seneca *1. de Beneficijs c. 6. Beneficium non in
eo, quod fit, aut datur, conſiſtit, ſed in ipſo dantis, aut
facientis animo.* Affectus iſte debet eſſe ad omnes;
etiam inimicos, *operemur bonum ad omnes*, ait
Pau-

Paulus, *Gal. 6. 10.* & Christus *Matth. 5. 44. benefacite his, qui oderunt vos.* Et quidem animo liberali, hoc est, libero & libenti, promptóq;. Denique ex Chilonis, *apud Laërtium l. 1. c. 5.* sententia, *hæc beneficij inter duos lex est. Alter statim obliuisci debet dati, alter accepti nunquam*; vt Senecæ verbis rem vertam. Hæc omnia qui habet est liberalis, qualis fuit Io. Eleemosynarius, Nicolaus Myrensis, & Sanctulus ille Nursiæ, *apud S. Greg. l. 3. Dial. c. 37.* quem, ob liberalem charitatem, Deus, velut *oua Catharinæ*, etiam à Carnificis gladio non passus est violari. Cyrus dixit se Thesauros parare dando; adeóque persuasum habuit, bona donare, esse seruare: è Sanctulo discimus, non tantùm dona dando seruari, sed etiam donantes.

Quis poni facto contraria credat in vno?
In miseros aurum spargere, colligere est.

Ovo-

Ovorum cura, disciplinæ magiſtra.

EMBLEMA XXXIX.

NDVSTRIA NATVRÆ MANVM PORRIGIT.

A*Nſerina oua feliciùs, ac pauonina à gallinis* 1.
fouentur. Ita autem ſunt ſupponenda. Quinque oua pauonum, reliqua gallinæ ſupponan-
ur: decima die oua omnia gallinacea ſubtrahun-
ur, & alia item gallinacea totidem recentia ſup-
ponantur, quot ablata ſunt; vt trigeſima luna, hoc
eſt, expletis triginta diebus, poſſint cum pauoninis
ouis aperiri. Oua autem pauonum, quæ gallinæ ſub-
iecta ſunt, ſæpe manè conuertantur, quia hoc ipſa fa-
cere vix valebit: vnam partem oui notabis, vt te
ſubinde conuertiſſe cognoſcas. Porrò cum nati fue-
rint,

rint, maximè custodiendi sunt, cùm cristam mi tunt, tunc enim facilè pereunt. Anserina autem ga linaceis eodem modo supponantur, amoueantúrqu nam pauonum & anserum cubandi idem temp est: gallinarum autem dies viginti vnus, nouem v delicet minùs, quàm pauonum. Ouis tamen anser vrtica subijcietur. Hæc Palladius, & ex eo Ca dan. *lib. 7. de rer. variet. c. 35.* Qui paulò inf subdit: *In phasianis eadem ratio exactè, quæ in pa uonibus, sed quindecim oua supponuntur, cetera s generis terminus idem est.* Tanta anserum, a pauonum cura est.

11. Et quæ cura filiorum? nonne & illi, velu *oua*, Magistris supponendi? Cur enim Persiu *sat. 5. ait:*

Me tibi supposui, teneros tu suscipis annos
Socratico, Cornute, sinu tunc fallere sollers
Apposita intortos, ostendit regula mores,
Et premitur ratione animus, vincique laborat,
Artificémque tuo ducit sub pollice vultum.

Et, si sacra quærimus, nonne Paulus *Hebr. 13 17.* scribit: *Obedite præpositis vestris, & subiacet eis*, sicuti *oua*, vt maturentur, debent subiacer gallinis. Et rursus. *Rom. 13. 1. Omnis anima po testatibus sublimioribus subdita sit.* Sicut ergo oui gallina, sic hominibus necessaria est discipli na, qualis est, Patris in filium, Magistri in disci pulum, Domini in seruum, & Magistratus in

sub-

bditum;quæ tota conſiſtit in eo,vt alienæ iſti
reant voluntati, & tempus expectent,ac mo-
m,moréſque velut calorem accipiant,donec
atureſcant.

Rectè enim Seneca *l. De Morib. Educatio, &* III.
ſciplina mores facit: & illud ſapit vnusquisque,
od didicit. Et S.Cypr. *de habitu Virginum: Di-*
plina, custos ſpei, retinaculum fidei,dux itineris,
lutaris fomes,ac nutrimentum bonæ indolis, magi-
a virtutis, facit in Christo manere ſemper,ac iu-
er in Deo viuere,ad promiſſa cæleſtia, & diuina
æmia peruenire. Hanc ſectari ſalubre eſt, & ad-
rſari ac negligere lethale. Quocirca Lucius
. de Deo Socratis, ait, nihil ſe æquè mirari,
àm cum omnes cupiant optimè viuere, &
iant non aliâ re viui, quàm animo; nec fieri
oſſe, quin vt optimè viuas, animus colendus
t,tamen homines animum ſuum non colere.

Oua tanto ſtudio curantur, mutantur, con- IV.
ertuntur, neque aui cuicunque ſupponuntur;
liberi cuiuis pædagogo,cuiuis magiſtro com-
ittuntur? Præſtaret, nulli committere, quàm
alo. Nulli tamen committere, eſt vel omnes
alos ſuſpicari; vel nolle, vt filij ſapiant. Nam
ores primùm, deinde ſapientia diſcitur, quæ
ne moribus malè diſcitur. *Quare liberalib. ſtu-*
ijs filios erudimus? Non quia virtutem dare poſ-
unt,ſed quia animum ad accipiendam virtutem
pra-

præparant, ait Senec. *ep.89*. Itaque debent h mines, per disciplinam, ad sapientiam perven re.

V. Disciplina autem diuiditur in correctione & instructionem, quorum primum timore, s cundum amore perficitur; vtrumque à Mag stro; à quo si vulgus, si rustica plebes non vu litteris; certè debet pietate erudiri; etiamsi adulta. *Quid est stultius*, ait Senec. *ep.77. quà quia diu non didiceris, non discere? Omnis æta homines hæc schola admittit. Tamdiu discendu est, quàm diu nescias: &, si prouerbio credimu quamdiu viuas. Etiam seni discendum est.* Ass nat Augustin. *ep. ad Hieronym.* scribens: *Ad d scendum, quod opus est, nulla ætas sera videri p test: quod, & si senes magis decet docere, quàm d scere, magis tamen decet discere, quàm ignorare*

VI. Cuius rei pulcherrimum ipse exemplum r liquit, ad Auximium Episcopum scribens, *& h betur 24.q.3.can. si habes de hac. Senex à iuu ne, & Episcopus tot annorum à collega, necdum a niculo paratus sum doceri, quo modo possim v Deo, vel hominibus iustam reddere rationem.* E empla sunt autem & aliorum in disciplinam tr ditorum, tot, quot laudantur vel discipuli, v magistri, qui eos, diuersos sanè, nempe vel p uonum, vel anserum, vel gallinarum *oua*, e cluserunt: digni præmio siue in stupidos incid

rint,

nt, siue in ingeniosos. Nec multo aliter Socrates dixit : *Oportet magistros multas mercedes* *pere à discipulis : ab ingeniosis quidem, quia mul-* *discunt : à rudibus verò, quia multos labores ex-* *bent.* Denique vniuersim *oua teneram adhuc* *olem exprimunt*, ut *in c. 34. Iob.* Scribit D. reg. *quæ diu fouenda sunt, vt ad viuum volatile* *ducantur. Oua quippe insensibilia in semetipsis* *nt, sed tamen calefacta in viua volatilia conuer-* *ntur. Ita nimirum paruuli auditores ac filij, cer-* *m est, quòd frigidi insensibiléſque remaneant, nisi* *ctoris sui solicita exhortatione calefiant. Sed oua* *ruthionis derelinquuntur* (vide *Embl. 35.*) *cum* *scipulis suis hypocritæ nullum cælestis vitæ exem-* *um præbent.* Quid enim speres à naue, quæ on habet gubernatorem; à viatore, qui, pro uce, incidit in seductorem? nonne illa in sco-ulos, iste in mille incurret Labyrinthos? cum lioquin etiam bonos duces pauci sequantur. pud plurimos enim disciplina, non *disciplina* st, sed *displicina.* Malunt in tympanis ludere, uàm in choro saltare. Parentum est igitur & nagistros prouidere, & bonos. Quare

Quicunque maturos cupis,
Parens, habere filios,
Noli anseri committere.

Ova variè aperta, variè tractanda ho
minum ingenia, sed piè, & à pijs,
monent.

EMBLEMA XL.

NON EST INGENIVM, NON EST MOS OMNIBVS IDEM.

I. MEnsarum vrbanitas docet, septies errat posse in *ouo* edendo, & ritè aperiendo. Sed *quemadmodum apponendi, ita etiam oua aperiendi modus diuersus est*, *ait* Vlysses Al-drouandus *lib. 14. Ornithol. c. 1. Iudæi enim e aperiunt parte acutiore, vt si qua illic gutta sangui-nis apparuerit, abstineant; nos* (Itali scilicet) *ob-tusiore plerumq; Germani in latere.* Martes inge-nio callida alium aperiendi modum reperit;

nam

m vt exugere ad amussim *oua* possit, vtroque
pite ea subtiliter perforat, vt aër succedens,
ecum trahi sinat. Quem comedendi modum
minum quoque nonnulli immitantur, dum
sorbendo exhauriunt.

Scilicet & homines trahendi non vnus est II.
dus. Aliæ nationes, aliter nutriunt suos in-
tes; & aliæ aliter educant liberos; ac sæpe non
pro liberorum capacitate, quàm pro sua
untate. Potest *ouum* qnacunque parte ape-
; sed alijs alia pars placet, vel pro ritu gentis,
pro more regionis. Ita nonnulli, tales suos
unt esse filios, quales ipsi fuêre. Quamobrem
n modò regum filij reges, sed etiam sartorum
j fiunt plerumque sartores & rustici rustico-
n. Quin & Menalcæ plerumque volunt vo-
i, quoquot à Menalca descendunt.

Quod in moribus etiam contingit. Tam- III.
i enim subinde heroum quoq; filij noxæ; nec
ceroni gnatus suus par est; plerumque tamen
congij tricongios, & Sardanapali Sardana-
os; auaros auari, impij impios educant. At
utrum natura jubet, vel Deus. Sæpe enim ali-
is à purpura parentum, ad humilia descendit;
non raro in mapalibus nati, de stiua, ad scep-
um & solium peruenerunt. Itaq; nullus Crœ-
regno ac fortunæ fidere, nullus Irus despe-
re, ob natales, debet. Neque verò omnis pa-

rens progeniem vidit vitiosiorem. Efferatissim[a]
belluarum catulos genuerunt, qui si humani[s]
manibus fuêre excepti, cicurati sunt. Ita ethni[-]
corum, Turcarum, hæreticorum proles Catho[-]
licè educata, ad magnam sæpe perducta est pie[-]
tatem. Ipse Moses à Pharonis filia enutritus
quantum non profecit in litteratura Ægyptio[-]
rum? Quemadmodum spina, licet, per se nul[-]
lum gratum hominibus fructum proferat, in py[-]
rum tamen inserta fructus dulcissimos edit: si[c]
homo agrestis licet sit, disciplina tamē adeò fo[r-]
mari potest, vt fructus vberrimos vtilissimósq[ue]
gignat.

IV. Et quamuis non gignat; saltem tu offici[o]
tuo satis fecisti, si conatus es ingenium aperir[e]
& erudire. *Si annunciante te ad impium, vt con[-]*
uertatur à vijs suis, non fuerit conuersus à via su[a],
ipse in iniquitate sua morietur. porrò tu animam t[u-]
am liberasti. Ezech. 33. 9. Hìc certè, ait Prosp[er]
l. 1. de Vit. contempl. c. 22. satis euidenter ostend[i-]
tur, quòd siue proficiant, siue non proficiant audit[o-]
res, tacere eis non debeant sacerdotes. Ita & paren[-]
tes debent omnia tentare. Itaque, vt non vnu[s]
est modus *ouorum* aperiendorum, ita nec vna ra[-]
tio tentandi ingenia puerorum. Dummodo v[ti-]
lia doceantur. *Hoc scire, quid proderit?* ait Sene[ca]
ep. 89. vt solicitus sim, cum Saturnus & Mars [ex]
contrario stabunt? aut cum Mercurius vespertinu[s]
faciet

aciet occasum, *vidente Saturno*. Immo quid pro-
erit, audire, à fele comas sibi lambente, pel-
emque mundante significari aduentum noui
ospitis? aut coruo circa domum crocitante,
ortendi mortem alicuius inquilini?

Hæc docentur homines à cunis, & nesciunt, V.
nter tot curiositates ac superstitiones, ritum
eum precandi, aut artem, qua metum sibi de-
nant, cupiditatem eximant, libidinem frænent.
Culpa ea est educatorum, & Magistrorum, quo-
um officium est, cum litteris docere virtutes.
Musica monstrat mihi, ait ib. Seneca, *qui sint mo-
i flebiles; monstret potiùs, quo modo inter aduersa
on emittam flebilem vocem. Metiri me Geometres
ocet latifundia; potiùs doceat, quo modo metiar,
uantum homini satis sit. Numerare docet me A-
ithmetica, & auaritiæ commodare digitos; potiùs
doceat, nihil ad rem pertinere computationes. Do-
es me, quomodo nihil perdam ex finibus meis; ego
iscere volo, quomodo totos hilaris amittam. ô egre-
iam artem: scis rotunda metiri; si artifex es, metire
ominis animum, dic quàm pusillus sit. Scis, quæ sit
ecta linea, quid tibi prodest, siquid in vita rectum
t ignoras?* Non malum est ista etiam discere, sed
stis discendis ita te impendere, vt necessaria
gnores.

Rectè proinde faciunt parentes, qui dum VI.
ua sua magistris tradunt, non tantùm magi-

ſtros gnauiter quærunt, à quibus litteras, & ci-
tharam, ſed etiam mores ac pietatem diſcer
poſſint, vt vndique erudiantur. Diſcunt pede
ſaltare, cur non diſcunt manus orare? Sciun
tui filij numerare pecunias, cur non, vel te ma
giſtro, etiam preces debitas Deo numerant? Ne
erubeſcere debet quiſquam, ſi occupetur in pu
eris ad virtutem erudiendis; cum videamus glo
rianter ſuperbire ſæpe, qui eos docent equitare
Nobilius eſt, Deum colere, quàm equos regere

VII. In Alexandrina Eccleſia, teſte Euſebio *l.*
hiſt. c. 1. & 12. catechumenis inſtruendis præ
fuit Pantænus, Clemens, Origenes Heraclas
De S. Vincentio Ferrerio ita *apud Sur. 5. Apri*
ſcribit Petr. Ranzanus: *Neq; duntaxat ætate pr*
uectos ſublimium rerum capaces erudiebat, ſed et
pueros certis ad ſe horis euocatos inſtituebat, doce
eos, quemadmodùm cruce ſe ſignarent, oratione
Dominicam, & Angelicam ſalutationem, atque
dei Symbolum enunciarent, Deum colerent, ama
rent, parentibus & proximis quibusque honore
haberent, & debita officia perſoluerent. S. Hiero
nymus, *ep. ad Lætam*, multa dat præcepta ja
ſenex pro recta inſtitutione filiæ, tandemq; ha
addit: *Ipſe, ſi Paulam miſeris, & magiſtrum me,*
nutriciũ ſpondeo, geſtabo humeris, balbutientia
nex verba formabo, multo glorioſior mundi Phil
ſopho, qui non regem Macedonum Babylonio perit
rum

um veneno, *sed ancillam & Sponsam Christi eru-*
iam, regnis cælestibus offerendam. Nec magnus
le Academiæ Parisiensis Cancellarius Io. Ger-
on. dedignatus est puerilem catecheseos insti-
itionem tradere, ac tam exemplo, quàm ver-
o commendare. Quid quòd ipse Christus dixit
Matth. 19. 13. Sinite paruulos venire ad me?

Igitur & parentes, & quicunque, vel magni, IIX.
el parui, viam juuentuti aperiant ad virtutem;
uisque suo modo, dummodo bono, dummodo
onuenienti, & accommodato. Alijs acumina
udesque obijciat, alijs latera fodiat stimulis,
ijs obtusa demat; sic enim ingenia varia, velut
ua sunt variè aperienda. Aptè huc apponi pos-
int Cn. Cornelij Galli versus *eleg. 1.* quibus
dem docetur. Sunt enim isti.

Diuersos diuersa juuant: non omnibus annis
Omnia conueniunt: res priùs apta, nocet.
Exultat leuitate puer, grauitate senectus:
Inter vtrumque manens stat iuuenile decus.
Hunc tacitum tristemq́; decet; fit clarior ille
Lætitia, & linguæ garrulitate suæ.
Cuncta trahit secum, vertitq́; volubile tempus:
Nec patitur certâ currere quemque viâ.

Ab omni creatura nos doceri, ovum docet.

EMBLEMA XLI.

NEC TALEM PIGVIT, TALI DI
DICISSE MAGISTRO.

1. FRanciſcus de Corduba *in Didaſcalia mu*
tiplici, etſi non veram, iucundam tame
atque curioſam, ex Hebræorum fabuli
affert interpretationem illius loci. *3. Reg. 6.*
Domus autem cum ædificaretur, de lapidibus a
latis atque perfectis ædificata eſt: & malleus, & ſ
curis, & omne ferramentum, non ſunt audita in d
mo, cum ædificaretur. Cuius loci ſenſus genuin
eſt, induſtria artificum, & prudentia Salom
nis, ad tantum opus lapides & ligna adeò exa
priùs

ıiùs alibi, nempe in monte & lapicidinis, à cæ-
entarijs Salomonis & Hiram, ut dicitur *3.*
eg.5.18. fuiſſe aptata, vt in ipſo loco templi,
ne ullo ferè ſtrepitu, bitumine, aliiſque neceſ-
rijs vinculis compaginarentur; in figuram ſci-
cet myſtici illius templi in cælo, ubi ſine mal-
o, ſine verberibus, ſine ictu & dolore, priùs in
is terris, & hac mortali vita *Tunſionibus, preſſu-*
s expoliti lapides ſuis coaptantur locis. Ita qui-
em locum illum intelligunt, qui rectè intelli-
ınt.
Apud citatum tamen auctorem, Hebræorum II.
mnijs non nemo eruditus, ait Salomonem
ım omnium herbarum beſtiarúmq; vires noſ-
t, *ouum*, an pullum Struthioni eripuiſſe, atq; in
itrum ingens incluſiſſe, unde certum aliquem
ermen ſit adeptus. Struthio enim poſtquam
uum ſuum reperit, ſed in cuſtodiam datum, ut
llud, velut è vinculis liberaret, illico notiſſimũ
ibi, naturæ magiſterio, vermen quæſiuiſſe fer-
ur, quo admoto, vitrum ruptum diſſilierit,
uúmq; reliquerit liberum ſtruthioni. Struthio-
ne ergo *ouum* ſuum reportante, Salomon, ut iſti
fingunt, vermen accepit, & ſaxis illis grandibus,
quæ templo deſtinabantur, adhibuit, itáque fa-
brè ſecuit, poliuit, dolauit, ut ea nullo malleo,
ſecuri, alioúe ferramento indigerent. In hunc
ferè modum, quantum memini (nec enim ad

manum est auctor, alibi mihi lectus) Francisc
de Corduba. Crediderim faciliùs, saxa illa me
dacij magnitudine, quàm vermiculi viribus r
pta dissilijsse.

III. Io. de Pineda *in Salomone præuio lib. 5. c. 5.*
15. ita loquitur: *Secunda Hebræorum comment*
tio plena curiositate, comminiscentium, artifices
los, & præparatores lapidum usos fuisse sangui
cuiusdam vermiculi, qui dicitur Samir, *cuius vi*
tute scindebantur lapides mirabili facilitate, sic
smerillo scinditur vitrum. Itaque sanguine illo li
lapides mollescebant, & sua sponte findebantur. A
dunt verò fabulam fabulæ, illam vermiculi virt
tem casu quodam & experimento à Salomone com
pertam fuisse, cum struthionis pullus, quem habeb
vitreo vase inclusum, non alia arte recuperari
parente potuisset, quàm priùs vermiculo ille de d
serto adducto, atque illius sanguine delinito, & co
fracto vitro. Inde igitur experimento datum fui
locum, & initium nouo artificio scindendi lapides
marmora. Meminit Lyra super id Ezechielis 3.
ut adamantem & silicem dedi faciem tuam
quod propriè in Hebræo legitur: ut Samir fortic
rem silice dedi frontem tuam: *quo loco sic scrib*
Nicolaus. ut vermem fortiorem rupe dedi facien
tuam. Et per vermem secundùm eos intelligitur sa
guis cuiusdam vermis, quo sine sonitu incidebant
lapides in ædificio templi Salomonis. Confirm
hæc

c R.Moyſes Mammonius, apud quem, *Samir reptile paruum, quod lapides ſecat, cum per eos nſit.* At quot vermibus, quantóue eorum ſan-ine opus erat ad tot, pro vaſtiſſimo templo, la-les findendos? Et *Samir* Hebræis non vermis, l adamas eſt, cuius durities ſeruit ad lapides gemmas poliendas. Sed quis credat, ſaxa illa gentia pro templo, ſecta eſſe vel adamante?

Interim, quando etiam fabulis erudimur, do- IV.
t hoc figmentum, nos adeò (ſi quidem diſce-velimus) magiſtris non carere, vt etiam à utis animalibus inſtruamur, quantumuis vel lomones ſimus. Et quid opus eſt figmento? ſe id Salomon docet, cum pigros mittit ad holam formicarum. *Vade*, inquit, *Prou. 6. 6. l formicam, ô piger, & conſidera vias eius, & di-e ſapientiam: quæ cum non habeat ducem, nec præ-ptorem, nec principem, parat in æſtate cibum ſi-, & congregat in meſſe, quod comedat. Hoc ſpiri-ıaliter intelligendum eſt*, ait S. Auguſtinus *contr. Adimantum*, c. 24. *vt quemadmodum formica æ-ate colligit, vnde in hyeme paſcatur; ſic vnusquiſq; Chriſtianus in rerum tranquillitate, quam ſignifi-at æſtas, colligat verbum Dei, vt in aduerſitate, & ribulationibus, quæ hyemis nomine ſignantur, ha-eat vnde ſpiritualiter viuat.*

Hoc magiſterium nobis monſtrat etiam Ho- V.
ratius *ſerm. lib. 1. Satyr. 1.*

Par-

Paruula nam exemplo est magni formica laboris,
Ore trahit, quodcunque potest, atque addit aceruo,
Quem struit haud ignara, ac non incauta futuri.
Quæ, simul inuersum contristat Aquarius annum
Non usquam prorepit, & illis utitur antè
Quæsitis patiens.

VI. *Neque formica tantùm proponitur nobis, ta* *quam vitæ magistra. Eruere, quasi damula de m* *nu*, ait *Prou. 6. 5.* Spiritus S. *& quasi auis de m* *nu aucupis.* Et ipse Seruator: *Matth. 6. 26. Res* *cite volatilia cæli, quoniam non serunt, neque m* *tunt, neque congregant in horrea; & Pater vest* *cælestis pascit illa.* Vbi nimiam docemur solicit dinem seponere, sicut à formicis, non esse n gligentes. Fuerunt enim, qui illa verba malè i telligerent: de quibus S. Augustinus *hæresi 5* *de opere Monachorum* ait: *Horum verborum o* *casione quidam* (Euchitæ scilicet, id est, *Orant* hæretici) *dicunt se operari non debere, quia n* *volucres cæli seminant, neque metunt, sed attende* *isti deberent, quod sequitur*, neque congregant horrea. *Jam verò isti manus ociosas scilicet habe* *& tamen repositoria plena volunt habere.* Mittu tur ergo ad formicam isti, quasi dicatur ill *2. Thess. 3. Qui non vult operari, non manduc*

VII. In Carthusianorum historia, refertur, tent tum aliquando, postquam diu voluntariam i lam solitudinem tolerauisset, tædio victum, st

tuisse

ſſe profugere. Iamque in eo erat, vt ſcalis ap-
:atis muros tranſcenderet, cum illi in men-
ı venit, auiculam quoque, quam chariſſi-
m habebat, è cauea ſua emittere; quam cum
:ruiſſet, auicula carceri virgato aſſueta, etiam
: patentes aditus noluit egredi. Quod vbi ille
lit, quaſi Deo docente, dixit: Ergo hæc beſtia,
æ cauſſa, potuit cuſtodiæ ſuæ aſſueſcere, ita
nolit euolare, ego autem Dei cauſſa, non poſ-
n? Dixit, & manſit. S. noſter Ignatius *ex te-
iſſimis rebus, ad Deum, qui in minimis etiam ma-
mus eſt, aſcendit, & è ſingulis vtiliſſima ad vitæ
formationem documenta cepit. Ribaden. l. 5. c. 1.
tæ eius*. Exempla ſunt innumera. Vide *Bellarm.
aſcenſu mentis in Deum. Ludouic. Granat. l. 1.
atechiſmi in ſym. Fidei. Richeomum in valedi-
ione Animæ.*

Rectè igitur Mercurio Triſmegiſto *Vniuer-* IIX.
*m eſt liber diuinitatis, ſæculúmque hoc ſubluſtre
ſt ſpeculum diuinorum.* Nam in eo, vt homines
iſciplinæ capaces docerentur, varias artes ani-
nalia docuerunt. Araneus artem texendi; hi-
undo & veſpæ ædificandi; grues inſtruendi ex-
ercitum; milui nauem gubernandi; Hippopo-
amus Nili incola venæ incidendæ: is enim na-
ura guloſus, cum ſe ſanguine nimis turgere
animaduertit, inter acutiores ripæ arundines
circumcurrit, & fragmentorum affrictu, aperit
venam;

venam; ſanguinémque, vbi ſatis ſentit ſe euacua-
tum, ſiſtit, corpore, per pinguem & obſtruen-
tem limum, volutato. Vide *Plin. l. 8. hiſt. c. 26*
& 27. Plutarch. in lib. de induſtria animal. D.
Gregor. Nazianz. orat. 2. de Theol. De muſican
docente laſcinia *Ariſtot. l. 4. de hiſt. c. 9.* & *Plin.*
l. 10. hiſt. c. 29. De brutis futura præſagientibus
& mutationem aëris, pluuias, ac tempeſtate
prædicentibus, ac Aſtrologos erudientibus *S.*
Ambroſ. l. 5. Hex. c. 9. Baſil. hom. 7. Hex.

IX. Ac omiſſis artibus, mores qui quærit: diſce
à leonibus magnanimitatem; à canibus amo-
rem; à ciconiis pietatem; à turturibus fidem
coniugalem; à columbis ſimplicitatem; à ſer-
pentibus & elephantis prudentiam; ab apibus
gruibus, formicis ciuilem ſocietatem. Vno ver-
bo verè Proſper *l. 2. de vocat. Gent. c. 4. Cælum*
terra, mare, omniſque creatura, quæ videri atqu
intelligi poteſt, ad hanc præcipuè diſpoſita eſt huma-
ni generis vtilitatem, vt natura rationalis de to
contemplatione ſpecierum, de experimentis tot bo-
norum, ad cultum & dilectionem ſui imbueretu
auctoris, implente omnia ſpiritu Dei, in quo viui-
mus, mouemur, & ſumus.

Inter tam multos, nil diſcere velle magiſtros;
Aut ingens ſtupor, aut maxima pigritia eſt.

vorum exclusio, filiorum educatio.

EMBLEMA XLII.

ON PERDIDI, QVOD PEPERI.

HEnricus Salmuth *in tit. 1. lib. 2. Guidonis* 1.
Pancirolli rerum mirabilum recens inuentarum, de Americis, ista scribit: *Non magis gallinis suis soliciti, quàm de auibus, quæ vitam filuis agunt. Illas vbicunque fert impetus, ponere excludere patiuntur oua. At gallinæ vicissim pul- è dumis & vepribus domum deducunt: ita vt ea olestia careant Americanæ mulieres, qua nostra- s in pullis educandis satis fatigantur.* Simile quid e gallinis *agrestibus* quę è Gallinarijs insulis ma- s Ligustici sunt allatæ, & mediæ sunt inter vil- ticas atque Africanas, seu Meleagrides, refert

Varro

Varro *lib. 3. de re rust. c. 9*. Illæ ideò dictæ sun
agrestes, quòd non villis, sed ferè in siluis *oua* fa
cerent; at in eo degeneres sunt, quia non iten
in secretò silentio educatos *pullos è dumis & v*
pribus domum deducunt, quemadmodum Ame
ricanæ, multis parentibus in exemplum futura

II. Quàm enim benè ageretur cum Rep. si pa
rentes ita agerent, filiósque suos ad omnem vi
tutem probè instructos atque educatos in eu
dem modum producerent, & officijs munijsqu
offerrent? *Qui docet filium suum, laudabitur in*
& in medio domesticorum in illo gloriabitur Eccl
30. 2 Ita apud Val. Max. *l. 4. c. 4. Cornelia Gra*
chorum mater, cum Campana matrona apud illa
hospita, ornamenta sua illo seculo pulcherrima ost
deret: traxit eam sermone, quousq; è schola re
rent liberi: Et hæc, inquit ornamenta mea sunt.

III. Nulli præceptores efficaciùs possunt doc
re, quàm parentes; quorum & maior est po
stas, & maturioris instructionis occasio, adh
in cerea ætate. Hæc enim, *tanquam subacta*,
mollis cera est, vt loquitur S. Basilius. *Reg. fu*
disp. interrog. 15. quæ ipsa impressas in se form
quascunque facilè recipit, & mollissimè cedit. C
festim igitur, ab initio, omni rerum bonarum im
exercitatione debet. Hinc illud. *Eccl. 7. 25. F*
tibi sunt? erudi illos, & curua illos à pueritia illoru
Tunc velut tenera arbor in quamcunque p
tem

n possunt flecti; qui, processu ætatis, querni
nt, & de nobili stirpe sæpe etiam trunci. Nam
lescens juxta viam suam, etiam cum senuerit,
recedet ab ea. Prou. 22. 6. Quo semel est imbu-
ecens, seruabit odorem testa diu. Horat. l. 1. ep.
gitur, *ne discat in tenero*, ait S. Hieronym. *ep.*
d Lætam, quod postea dediscendum est. Et mox:
iculter eraditur, quod rudes animi perbiberunt.
narum conchylia quis in pristinum candorem re-
et? Ac rursus: *si solicita prouides, ne filia per-*
iatur à vipera, cur non eâdem curâ prouideas, ne
iatur à malleo vniuersæ terræ? ne bibat de aureo
ice Babylonis? Ac *ep. 12. ad Gaudentium. Vt*
ua in areola digitum sequitur præcedentem, ita æ-
mollis & tenera, in vtramque partem flexibilis
, & quocunque duxeris, trahitur.

Quare non modò Plutarchus *De liberor. edu-* IV.
t. eos, qui liberos ditare potiùs student, quàm
nis moribus imbuere, similes esse dicit illis,
i neglecto pede, calceos curant: sed & Apo-
olus. *Eph. 6. 4.* grauiter scribit: *Et vos Patres,*
lite ad iracundiam prouocare filios vestros: sed
ucate illos in disciplina, & correctione Domini.
oc ni faciant, vindicantem Dei manum non
fugiunt. *Hos ego Patres*, ait S. Chrys. *lib. 3. ad-*
rs. vitup. vitæ monast. quod nemo tamen commo-
ùs dicere, quàm veriùs existimet, parricidis ipsis
nmaniores sceleratioresq́ dixerim. Illi enim corpus

ab anima disseparant, isti & animam, & corpus æ-ternis ignibus tradunt. Atque is quidem, qui corpo-re occiditur, necessariò naturali lege, etiamsi neca-tus non fuisset, moreretur: hic verò sempiternam mortem vitare potuisset, nisi hanc illi consciuisset pa-terna negligentia.

V. Malæ educationis merces in Heli Sacerdot *1. Reg. 3. 11.* item in filijs, quorum alter, *apu S. Bernardin. Serm. 17. de Euang. æterno*, dum duceretur, auriculam: alter, *apud Boët. de disci-plin. Scholariū*, nares parenti mordicus abstulit Item in pueris, altero quinquenni, *apud S. Gre gor. l. 4. Dial. c. 18.* altero duodenni apud Cy rill. *ep. de mirac. S. Hieronymi*, (quæ est *ep. 206 inter ep. S. Augustini*) à dæmone è conspectu immo & sinu parentum raptis, item in patre a filio damnatis sibi maledicentibus, *apud Diony Carthus. l. de quat. nouiss. art. 42.* Vidit enir quispiam, Genio bono duce, miserando specta culo, in medijs ignibus patrem filio, & hunc pa tri acerbissimè identidem occlamantem: *Ma ledicte fili, quò me miseriarum adduxisti, iustis in iustisq; artibus vtentem, vt te multarū opum habe rem successorem.* Et: *Quin immo huc me, huc m tua indulgentia, huc tui nimius amor ab religios vitæ desiderio abstractum præcipitauit, detestana pater.*

VI. Discant igitur parentes à gallinis Indicis *pullo*

suos

è dumis, & vepribus deducere ; & quamuis
lti, *vbicunque fert impetus, ponere & exclude-*
à negligente magiſtratu ſinantur *oua*, illud
defixum habeant : Melior eſt vnus timens De-
quàm mille filii impii, & vtile eſt mori ſine fi-
, *quàm relinquere filios impios. Eccleſ. 16. 4.*
od ita eſſe luculentè confirmauit mulier illa,
m teſtatur *in ſuis Reuelationibus l. 6. c. 52.* à
onſpectam eſſe non exiguis virtutibus pol-
s, & ſanctitate celebris illa Birgitta, velut è ca-
noſo lacu prodeuntē luridi vultus vmbram,
corde horridè truncam labijs, exeſo miſe-
iliter naſo, oculis in genas prolixè propen-
tibus, exedentibus funeſtis pectus vermibus,
ilia ſuperſtite, tanquam ſi coram adeſſet, mi-
ndum in modum conquerentem: *Eheu filia,*
filia, ſed lacerta veneno fœtiſſima! miſeram me,
te genui! miſerrimam, quæ te exemplo meo pec-
e docui! quoties enim peſſimos meos imitata mo-
etiamnum peccas, toties hæc inferni, quæ propter
atior, tormenta, nouis auctibus recrudeſcunt.
ud potuit hæc dicere, NON PERDIDI, QVOD
PEPERI ; dixiſſet verè : QVOD PEPE-
RI, ME PERDI-
DIT.

Ova in fimo, homo in peccato; vnd
eum Baptiſmus liberat.

EMBLEMA XLIII.

QVIS POTEST FACERE MVNDVM
DE IMMVNDO CONCEPTVM SE-
MINE? NONNE TV, QVI SOLVS ES?
Iob. 4. 4.

1. ANimalia *quædam & citra incubitum, ſpon* *naturæ gignunt, vt in Ægypti fimetis.* Plin. *l. 10. c. 54.* Quod ex Ariſtotele h bet ita ſcribente: *Incubitu auium oua excludi n turæ ratio eſt: non tamen ita ſolùm oua aperiuntu ſed etiam ſponte in terra, vt in Ægypto obruta fi pullitiem procreant.* Io. Baptiſt. Port. *Nat. Ma l. 2. c. 24.* ex Democriti ſententia hæc præſc bit

it: *Columbarum, vel gallinarum ſtercore tuſo, atq;*
cerniculo ſubtiliter ſuccreto, obruantur oua, non
rita tamen, ne ſimul collidantur, ſubſtratis eorum
nnis, & circumpoſitis cubilia extruantur: turbi-
atior ouorum pars ſurſum vergat, & vicenis qua-
rnisue horis, alternis vicibus innouato circumuol-
ndo, vt æqualiter concalefiant, ſic effætæ efficere
nt ſolitæ, loco calido & tepente ſeruentur: vbi bis
ni dies elapſi, & completi fœtus, & pulli roſtellis oua
rcutere inceperint, auſculta, num pipiant. Sæpe
im propter eorum putaminū craſſitudinem erum-
re nequeunt, vel rimis fatiſcunt: teſtas tollito, &
llinam inducito. Et *ſi collibuerit, aliter potes: oua*
pido demergas fimo, ſenisq; diebus recentem ſubii-
to, ne ſeneſcat, ſed tempore ſuo foueat, & gallinæ
lorem imitetur, vertendo ſemper, donec excludant.
ui quæruntur pulli.

In hoc *ouo* Iobum aliquis imaginabitur, *qui* 11.
ſtâ ſaniem radebat, ſedens in ſterquilinio. Iob. 1. 7.
ectè. Sed quiuis etiam homo (Chriſtum, eiúſ-
ue Matrem excipio, ſine macula conceptam)
le eſt *ouum*, cum dicere poſſit: *In peccatis con-*
pit me mater mea. Nam homines, *qui* ab initio
utriebantur in croceis, originali peccato conta-
ti, *amplexati ſunt ſtercora. Thren. 4. 5.* Itaque
uorum more, in peccato, velut fimo, jacent,
um jacent in vtero; immo & nati, ſi nondum
enati. Ad renatos autem, ait Apoſtolus *1. Cor.*

 6. 11.

6. 11. Et hæc quidem fuiſtis, ſed abluti eſtis, ſ[...] ſanctificati eſtis (per Baptiſmum & Chriſtian[...] ſmum) *in nomine Domini noſtri Ieſu Chriſti, & [...] Spiritu Dei noſtri.*

III. Mutationis & ablutionis huius exemplum [...] ſe ipſo narrat S. Cyprianus *ep. 2. ad Donatum*: v[...] ingenuè fatetur, qualis fuerit ante baptiſmũ (n[...] ſolùm à peccato originis, ſed etiam alijs propr[...] geſtis defædatus) qualíſque ſubitò euaſerit, p[...] gratiam baptiſmi; quídque ſibi contulerit Chr[...] ſtianiſmus; qui, vt ipſe loquitur. *Eſt Mors cr[...] minum, & vita virtutum.* Paria his refert Naz[...] anzenus *orat. funebri in laudem Cypriani*; vbi m[...] rabilem eius conuerſionem, & cordis vitæq[...] commutationem, quam baptiſmo accepit, [...] oculis ponit.

IV. Petrus de Natalibus, *in vita S. Catharinæ Vi[...] ginis & Martyris* ſcribit, eam, cum nondum e[...] ſet baptiſmo tincta, à Deipara viſitatam; ſe[...] quamquam Deipara Chriſtum illi paruulum e[...] hiberet, futurum Sponſum, Chriſtum tame[...] ob turpitudinem *originalis maculæ*, faciem ab [...] auertiſſe, talemque, manibus ac pedibus rel[...] ctatum, repudiaſſe. Quapropter illa ſacrum fo[...] tem, more ſitientis cerui, deſiderauit, & adep[...] ocyùs, illico, B. Mariâ præſente, & innumerab[...] Angelorum multitudine circumſtante, à Chr[...] ſto Sponſa eſt electa, annulo quoque Sponſa[...]

acce-

ccepto, quem illa, ceu cælestem arrham, ad vſ-
ue mortem diligentiſſimè aſſeruauit.

Si ita Catharinam ſuam eſt auerſatus Chri- V.
us, ob *peccatum* tantummodo *originale*, quan-
um eos auerſabitur, qui tot actualibus flagitijs
, tanquam ſtercore cooperuerunt? Et quàm
ongè abſunt à Catharina, ad baptiſmum pro-
erante, qui in ſex hebdomades, immo menſes,
ifferunt filiorum ſuorum baptiſmum, ob pom-
am ſeculi, cui in baptiſmo filij ſunt renuncia-
uri? *Lib. 1. Vitæ Patrum*, refert Græcus au-
or, à Dionyſio Abbate in Latinum idioma
anslatus, *cap. 5. vitæ S. Abbatis Pachomij*, eâ no-
e, quæ illi à ſuſceptione baptiſmi prima fuit,
achomium ſibi mellitum de cælo rorem in
exteram manum deſcendentem videre, & hāc
ocem audire viſum. *Aperi mentis tuæ oculos, Pa-
homi, & agnoſce in rore iſto acceptæ à Deo gratiæ
rgumentum, & pignus.* Agnoſcamus & nos, &
bluti ad fimum, vnde prodiuimus, redire hor-
eamus; ne conueniat illud: *Sus lota, in voluta-
ro luti. 2. Petr. 2, 21.*

Dum calor oua coquit non jam maternus in aluo,
En tibi nunc etiam pullulat ipſe fimus.
Sic ſpectare licet, qua ſimus origine nati
Nos quoque mortales, turba ſuperba nimis.
Nam ſi nos primo benè cognoſcamus ab ortu,
Verè eſt nobilitas maxima noſtra fimus.

Q 4 Pullus

Pullus ex vtero & ovo, hominis nati &
baptizati imago.

EMBLEMA XLIV.

SIC DEBENT NATA RENASCI

1. *OVa parire solet genu pennis condecoratu*
Non animans:

ait antiquissimus Romanorum Poëta, Rudi
homo Ennius. Quia plus negotij est in ijs, qu
ex *ouo* prodeunt, quàm in reliquorum anim
lium ortu. *Bis debet generari, totiésque nas*
ouum ab aluo, ab ouo pullus, inquit, Puteanus *or*
20. Postquam enim ab utero prodierunt, *hin*
ça oua maternus rumpit tepor, quæ Claudia
phrasis est, *in præfat. Panegyr. 1*. Matre eni
quod

od natum eſt, fouente (cum *intus omne ouum lucrum bicolor) ipſum animal* (denuo generan-m) *ex albo liquore oui corporatur. Cibus eius in eo eſt. Increſcente pullo, candor in medium ver-ur, luteum circumfunditur. Vitellus paulatim de-it.* Ita Plinius *l. 10. c. 53.* licet aliter ſentiat ippocrates *lib. de natur. fœtus. Mirabile ma-um,* ait Petrus Greg. Toloſan. *l. 13. de Rep. c. 5. n. 4. quia non planè comprehenditur virtus & nipotentia Dei, vt pullus intra oui corticem con-uſus, antè, quàm vel putamen effringat, pipiat, es factus intra concluſus, poſt vndeuigeſimũ diem incubitu gallinæ in oua.*

Et homo bis generatur, ac bis naſcitur, ſemel II. ecundùm carnem, altera vice ſecundùm ſpiri-um & virtutes, in baptiſmo. Vnde & *regenerati,* c *renati* dicimur. Quare, ait S. Paulus *ep. ad Tit. 3. 5. Saluos nos fecit, per lauacrum regenera-ionis, & renouationis Spiritus ſancti.* Et Baptiſ-mus Græcis dicitur παλιγγενεσία, *iterata genera-tio,* quia antè ex matre genitos ſecundùm car-nem, quaſi de nouo regenerat, & renouat, per gratiam Spiritus ſancti, nouóſque homines, id eſt, ſanctos, iuſtos, Dei amicos & filios efficit. Hic diuinæ illius auis effectus eſt, quæ *nidum ſuum ſub pennis congregat Luc. 13. 34.*

Tantus amoris calor, tanta vis ſacramenti, ut III. dum corpus abluit, ac velut teſtam fouet, pullũ, id

id est spiritum, qui intus est, animet, faciátqu ex muto pipientem; omniáque interiora e conuertat, vt ex filio iræ fiat filius Dei. *Caro luitur*, ait Tertullian. *l. de Resurrect. carnis*, *anima emaculetur, caro vngitur, vt anima con cretur, caro saginatur, vt anima muniatur, c manus impositione Christi adumbratur, vt ani spiritu illuminetur, caro corpore & sanguine Chr vescitur, vt anima de Deo saginetur.* Olim eni recens baptizatis mel & lac, & Eucharistia g standa dabantur, & sacramentum confirmati nis per manus impositionem impendebatur præsertim sub initium Ecclesiæ, vt baptizati, persecutionibus tunc furentibus, firmi essent fide, vt colligitur *Act. 8. 14. 15. 17.* & tradit A gustin. *lib. de fide & oper. cap. 11.*

IV. Porrò tanti sunt effectus baptismi, in quo, v tustate deposita, ad gratiam & vitam spiritu lem renouamur, vt meritò dicamur *regenera* Quare rectè *in cit. loc. S. Pauli.* Theophylact ait: *O rem arduam & admirabilem, adeò vit eramus immersi, vt nulla ratione purgari possemu sed opus fuit regeneratione. Nam regeneratio & r nouatio secundam natiuitatem, nouámque form tionem significant. Vt enim domum ruinosam, planè veterem non suffulcimus, verùm ad fund menta vsque diruimus, ac demolimur, nouámq; æd ficamus: consimilem ad rationem Deus non recon*

cin-

nauit, quod corruptum erat, sarciendo, sed denuò
didit. quomodo? per Spiritum sanctum, ne enim
aras modum, spiritus, inquit, totum transegit.
nde hoc perspicuum? quem effudit, inquit, abundè
nos. Non enim tantummodo per hunc refinxit
s, sed largè ipsum etiam nobis impertijt, vt & il-
d per hoc monstretur. Ac meritò: postquam enim
undauit nos, tum & Spiritu suo sancto abunde nos
pleuit, hoc est, quod ait, effudit; in impuros
undus ille purúsque spiritus non ingrediebatur.

Huius regenerationis vim Deus ostendit in V.
enesio, de quo *Sur. tom. 5. Martyrolog. Rom.*
5. Augusti, & *Vincent. Beluacens. in spec. hist.*
b. 12. c. 104. Is Romæ in theatro, spectante
iocletiano Imp. tanquam mimus, Christianis
ysterijs illudebat, fingens se velle baptizari.
Quare velut æger decubuit, eum à quo bapti-
aretur poposcit: sed iocum in serias cogitatio-
es repentè conuertit Deus, qui Genesium, po-
ulo ridente, diuino lumine calefecit. Itaque ex
emplo mutatis consilijs, religionem Christia-
nam professus est, Diocletiano primulùm ad-
achinnante, & adhuc ludos agi arbitrante.
Tunc, sicut fuerat ordinatum, intrare faciunt exor-
cistam & presbyterum, qui iuxta lectum eius se-
dentes, dixerunt. Quid ad nos misisti filiole? At
ille iam non simulatè, & fictè, sed ex puro corde re-
spondit: quia gratiam, Christi consequi cupio, per
quam

quam renatus liberer à ruina iniquitatum me-
rum. Cúmque sacramentorum mysteria comp-
sent, & vestibus albis esset indutus, quasi per -
dum à militibus est raptus, & ad similitudinem s-
ctorum de Christi nomine discutiendus Imperat-
est exhibitus. Sed cùm ad falsam adducitur pass-
nem, ad veram accessit confessionem. Ascend-
namque super basim, vbi statua fuerat Veneris,
concionatus est: Audi, Imperator, & omnis exe-
citus, sapientes, & populi vrbis huius. Ego semp-
Christianum nomen exhorrui, & in confessio-
permanentibus insultaui, ac super eos accendeba-
furias populi. Parentes quoque meos, & affines ex-
cratus sum caussâ nominis Christiani, & in tan-
derisione Christianos habui, vt eorum secre-
mysteria diligenter perquirerem, non vt crederer,
sed vt de his ludum ac risum vobis exhiberem. M-
autem vbi me nudum in conspectu vestro aqua i-
perfudit, & interrogatus credere me respondi, vi-
super me manum de cælo venientem, & Angelos D-
flammeo radiantes aspectu iuxta me stantes, q-
omnia facinora mea, quæ à iuuentute commisi, scri-
pta libro recitantes, dixerunt mihi: Aqua hac de-
omnia ista, quæ te fecisse cognoscis. Cum ergo aq-
baptizatus fuissem, simul & liber ille perfusus, ni-
candidior effectus est, ita etiam vt signum scriptu-
præterita non demonstraret. Itaque dum vobis pl-
cere concupiui, cælesti regi complacui, & dum om-
nibus

us risum extorquere studui, angelis risum feci. Hæc ille apud Vincentium, & plura. *Mox*, ait Baronius *in Martyrol. 25. Aug. Imperatoris iussu fustibus crudelissimè cæsus, deinde equuleo suspensus, & vngularum diutissimâ laceratione vexatus, lampadibus etiam inflammatus, cum in fide Christi persisteret, dicens: Non est, Rex præter Christũ, pro quo si millies occidar, ipsum mihi de ore, ipsum mihi de corde auferre non poteris; martyrij palmam capitis obtruncatione, promeruit.*

Tantum profuit renasci mimo; quantum proderit serio? Est & alia regeneratio, de qua Christus *Matth. 19. 28.* ait: *In regeneratione, cum sederit Filius hominis, in sede maiestatis suæ, sedebitis & vos super sedes duodecim* &c. Ad hanc quoque regenerationem, qui aspirant, pullo similes sunt intra corticem concluso, & pipienti, atque exire cupienti. Qualis pullus ille fuit, qui dixit: *Ps. 119. 5. Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est!* & ille cuius gemitus est, *Rom. 7. 24. Infelix ego homo, quis me liberabit de corpore mortis huius? Liberari à corpore mortis*, ait S. Augustin. *1. l. contra duas ep. Pelag. 11. est, omni sanato languore concupiscentiæ carnis, non ad pœnam recipere corpus, sed ad gloriam. Non enim à corpore mortis impij liberabuntur vnquam, quibus in resurrectione eadem corpora ad æterna tormenta reddentur.* Hinc exire de corpore sancti VI.

optant,

optant, impij trepidant. Illi pullum imitantu qui, ſi maturus eſt, roſtello teſtam pertund & pipiendo, quodammodo gemit, quòd incl ſus teneatur; iſti nec pipiunt, nec gemunt, qu cælo maturi non ſunt; ſemper in corpore carne manſuri, niſi lex omnibus hominib ſtatuta obnunciaret. Obſtetrice ergo indigen &, velut gallinâ matre corticis ruptionem a iuuante, Eccleſiâ corpus eorum per ieiunia, p pœnitentiam, per correptiones frangente, affligente. Ita enim & gallinæ quoſdam ſubinde pullos in lucem de *ouis* educunt.

Rumpe moras ſcelerum tandem, Peccator, & exi:
Quid iuuat in teſta degere? rumpe moras.
Sic poteris cælo naſci. Quid, ſtulte, moraris?
Si miſerum eſt naſci, ſit tibi dulce mori.

In

n ovis, necessitas, & fructus Confir-
mationis declaratur.

EMBLEMA XLV.

HINC VENIVNT VIRES.

AViculæ delicatiores vocaliùs cantaturæ, I.
præsertim eæ, quæ ex insulis Canarijs vel aduehuntur, vel nomen sortiuntur, vires mant, cum *ouis formicarum* vescuntur. Quid rum, tam paruum animal his *ouis* vegetari? m, teste Plinio *l. 29. c. 6*. constet, *vrsos ægros, c cibo sanari*. Nempe non voluit auctor natu-, vt animalia tantùm viuerent, sed etiam vt lerent.

Ita & homines, postquam nati ex matre, II.
natique sunt ex sacro fonte, oportet in vita

spiri-

Spirituali confirmari, ne fiant desertores. *Tu*, i
quit S. Cyprianus *de duplici Martyrio ad Fort*
natum, tam vili mercedula solicitatus, sponte de
cis ad eum, à cuius tyrannide te Christus suo sangu
ne redemit, cuius iam totus es factus. Huius mi
tiam professus es ad salutare lauacrum, huic de
sti nomen, huius sacramentis initiatus es, accepi
donatiuum, & pignus Spiritus, ne quid dubita
de promisso stipendio: simulq́; diabolo denuncia
perpetuas inimicitias, renunciasti omnibus ill
pompis ac voluptatibus, exsufflasti, exsibilasti: i
rasti in verba Redemptoris &c. Si quis miles j
ratus in verba Cæsaris, profugeret ad Turcam
& ex illius arbitrio faceret ea, quæ sciret ing
tissima Cæsari, nonné comprehensus ad supp
cium raperetur, vt desertor, vt periurus, vt p
fuga? Qualis fuit nobilis ille Leodiensis de q
Cæsarius *lib. 2. illustr. mirac*, & plurimi Ap
statæ.

III. Nempe renouatio hominis in Baptism
peccatis quidem plenè, à vitijs tamen & con
piscentijs inchoatè fit tantùm. Quotidie igi
in ea renouatione proficere, & cupiditat
(quibus tam dens è scatemus, *quàm magno v*
to plenum est vndarum mare) perdomare deb
mus, vt ab eis plenam sanitatem & renouati
nem consequamur in cælo, vti monet S. Aug
14. de Trinit, c. 16. Vt ergo post baptismum
fidem

em Christi fortiores fiamus, aliud Seruator
ster instituit Sacramentum, quod *Confirmati-*
appellamus. Quod Sacramentum, cum sit
ut medicina quædam præseruatiua, commo-
duo potest significari; cum omnibus ferè me-
inis, præsertim emplastris, potionibus, vn-
entis, pilulis, &c. *oua*, vel aliquid de *ouis* ad-
eatur. Ita toti vitæ humanæ conducit etiam
nfirmatio.

In ea enim, quemadmodum in die Pente- IV.
stes in Apostolis, diffunditur robur & pleni-
lo Spiritus Sancti in nobis, & peculiariter,
gisque iustificamur, qui primùm in *baptismo*
mus iustificati. Fit autem hæc *Confirmatio*, in-
ligiturque per manuum impositionem, quæ
m teste S. Augustino *l. 6. contra Iulian. c. 11.*
nferat gratiam, immo plenitudinem gratiæ,
nsequens est, esse legis nouæ Sacramentum.
quidem illa manuum impositio, de qua sermo
, non est *ordinatio*, sed *Confirmatio*: cum cha-
atis diffusio, quæ per eam fit, non solis Cleri-
s, sed omnibus Christianis competat, omni-
usque Christianis diffusam esse in cordibus
aritatem testetur Apostolus *Rom. 5*. Ob hanc
ratiæ plenitudinem, à S. Dionysio & alijs, Sa-
ramentum *Confirmationis* dicitur πλείωσις, id
t *perfectio* & *consummatio*. Et S. Paulus cum 1.
or. 2. 5. ait, *Sapientiam loquimur inter perfectos,*

perfectorum nomine intelligit *confirmatos.* H
S. Irenæus *l. 5. c. 6.* ſcribit, dici *perfectos eos,*
acceperunt Spiritum Sanctum, S. Vincentius
min. 2. quadrageſ. affirmat, in perſecutione
tichriſti, eos in fide, inter ipſos perſecution
fluctus, conſtantes permanſuros, qui *Confirm*
tionis Sacramento fuerint roborati, multis in
ea deficientibus, qui baptiſmum ſuſceperun

V. De hoc Sacramento appoſitiſſimè expo
tur ille locus *2. Cor. 1. 21.* *Qui autem confirm*
nos vobiscum in Chriſto, & qui vnxit nos Deus:
& ſignauit nos, & dedit pignus Spiritus in cordi
noſtris. Vbi quatuor *Confirmationis* effectus ſig
ficantur. Primus eſt *fidei*, qua intenſiore *firm*
mur, in Chriſto; id eſt, per Chriſtum, & me
Chriſti, in Sacramento *Confirmationis*, nobis
plicata, nam in fide, & eius confeſſione, ac præ
catione roboramur. Secũdus eſt *charitatis* & *g*
tiæ, qua copiosè *vngimur*, quaſi chariſmate ſ
rituali. Græcè pro *vnxit*, eſt χρίσας, vnde dedu
tur *Chriſma*, *Chriſtus*, *Chriſtianus*. Tertius
Signauit, ſigno crucis ſcilicet, in fronte, & in
nima *charactere indelebili*, (ob quem Sacrame
tum hoc, vti & *Baptiſmus*, & *Ordinatio* iter
non poteſt) quo nos *obſignauit*, quaſi ſeru
immo quaſi milites ſuos. Quartus eſt, *pign*
Spiritus in cordibus noſtris, quod eſt teſtim
nium bonæ conſcientiæ à S. Spiritu ſuggeſtu

eſtque

tque quasi arrha gloriæ à S.Spiritu promissæ,
dandæ. Vide Suarez. *3.p.q.63.art.1.& 4.*
Adeò autem S. Spiritus plenè per confir- VI.
ationem infunditur, vt Spiritus immundus il-
co frustra se esse animaduerterit, ab impia o-
ratione & magicis artibus impeditus, vbi cæ-
us ille de coloribus antea tam accuratè judi-
s, fuerat ab Episcopo confirmatus. *apud Thom.*
ntiprat.l.2.Apum.c.57.§.32. Non enim
tuit amplius, vt priùs, angulatim & stabula-
n circumductus, nigram bouem ab alba pal-
tione manuum distinguere, nigrâ arte desti-
tus, bubsequa cæcus. Luculentius est, quod
rrat Gregor. Turon. *l.1.de glor.mart.c.41.*
i, ob præsentiam Confirmati, Sacrificia ido-
rum fuêre interuersa; sicut & responsa dæmo-
im, *apud Lactant.l.4.c.27.*
Quid multa? experientijs certissimis con- VII.
at, in æstate & æstu diu ambulaturis, plurimùm
l refrigerandos pedes, atque à læsione conser-
andos prodesse, si plantas pedum manè *effracti*
i succo vnxerint perfricuerintque, aut lineis
ccis luteum, albumque *oui* infuderint, atque
alore vestigiorum siccârint. Ad cælum quoque
mbulaturis multùm roboris addit, diuino Sa-
ramenti istius vnguine esse delibutos, sicut &
acramento Extremæ vnctionis: quod qui ne-

gligunt, & floccum faciunt, heu quantos sæpe
æstus experiuntur, quos declinare potuissent!

Si quoties animo, toties quoque corpore in ipso
Languerent homines; viuere nemo velit.
Quid non, vt morbum pellamus corporis vnu
Incipimus? mentis pharmaca nulla placent.
Ergo Dei bonitas, scindiq; , vriq; timentes,
Vt faceret validos, vngere constituit.

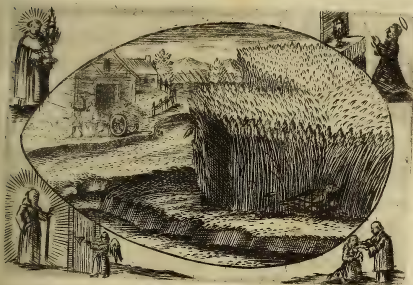

Ovum

·vum in nido, nidus in frumento, Christianus in ferculo Eucharistico tutissimus.

EMBLEMA XLVI.

ÆC REQVIES MEA, HIC HABITABO. Psal. 131. 14.

Legantem illam, de exclusis iam, adhuc 1.
tamen in nido & ferè etiam in *ouo* hærentibus pullis, ex Æsopo, fabulam lepidè & eganter denarrans *lib. 2. c. 29. Noct. Attic.* ellius; ita exorditur: *Auicula est parua, nomen cassita: habitat nidulatúrque in segetibus, id fer- temporis, vt appetat messis, pullis iam iam plu- antibus. Ea cassita in sementem fortè concesserat npestiuiorem, propterea frumentis flauescentibus*

pulli etiam tunc inuolucres erant. Cum igitur ip iret pullis cibum quæsitum : monet eos, vt si quid i rei nouæ fieret, diceretur ue, animaduerterent, idq vti sibi, vbi rediisset, nuntiarent. Dominus postea getum illarum filium adolescentem vocat : & v désne, inquit, hæc ematuruisse? & manus iam post lare? Idcirco die crastino, vbi primum diluculab fac amicos adeas, & roges veniant, operámque m tuam dent, & messem hanc nobis adiuuent. Hæc vbi dixisset, discessit, atque vbi rediit cassita, pu trepiduli circumstrepere, oraréque matrem, vt st tim properet, atque alium in locum se se asporte nam Dominus, inquiunt, misit, qui amicos rogar vt luce oriente veniant, & metant. Mater iubet à metu otiosos esse; si enim Dominus, inquit, mess ad amicos reijcit, crastinâ seges non metetur, neq necesse est hodie, vti vos auferam. Die igitur post mater in pabulum volat: Dominus quos rogauer opperitur, sol feruit, & fit nihil, & amici nulli eran Tum ille rursum ad filium, amici, inquit, isti mag in partem cessatores sunt; quin potiùs imus, & cog tos, & affines, vicinósque nostros oramus, vt ad cras tempori ad metendum? Itidem hoc pulli pa facti matri. Mater hortatur, vt tunc quoque metu, ac sine cura sint; cognatos, affinésque nu ferme tam esse obsequibiles, ait, vt ad laborem ca sendum nihil euocentur, & statim dicto obedia vos modò, inquit, aduertite, si modò quid denuo

cetur.

ur. Aliâ luce orta auis in pastum profecta est; co-
ati & affines operam, quam dare rogati sunt, su-
sedent. Ad postremum igitur dominus filio, va-
nt, inquit amici cum propinquis. Afferes primâ
e falces duas, vnam egomet mihi, & tu tibi ca-
s alteram, & frumentum nosmetipsi manibus no-
is cras metemus. Id vbi ex pullis dixisse Dominū
ater audiuit; tempus, inquit, est cedendi, & ab-
ndi, fiet nunc dubio procul, quod futurum dixit.
ipso enim iam vertitur, cuia est res, non in alio,
de petitur. Atque ita cassita nidum migrauit, &
es à Domino demessa est.

Hæc quidem est Æsopi fabula de amicorum II.
propinquorum leui & inani fiducia. Sed po-
st aliud quoque Christianos docere; qui nô-
nt, quid sit *frumentum electorum. Zach. 9. 17.*
lempe vt nulla ouis exclusa auis Christiano si-
ilior (qui itidem, vt alauda, tunc tantùm
antare, & triumphare debet, cum mente sur-
im, cælum versus volat; tacere, cum in terram
terrena descendit, neque in illis se iactare, aut
loriari) ita eundem Christianum docet, nidū
uum atque *oua*, in *frumento* & segete *electorum*
ollocare, & in SS. Eucharistia sæpe adoranda,
surpandáque requiescere, nullo sermone ho-
minum ab ea absterritum. Hîc habitare, hîc
parere, hîc adolescere, hîc vires sumere, hîc
plumas & alas induere, hîc eò vsque vitam de-

gere oportet, donec mors falce ſua, vnà c
vita,nobis auferat vſum occaſionémq; hac a
broſiâ nos contra animæ mortem,muniendi

III. Caſſitam imitati ſunt, qui dies noctéſque a
te SS.Euchariſtiam ſupplices procumbere in
licijs habuerunt, vt B. noſter Aloyſius Gon
ga; vt B.Thomas de Aquino : vt Zachar
Conſtantinopolitanus cerdo, qui, vt Rade
in Virid. Sanctor. refert,cum, more caſſitæ,in h
diuina ſegete habitaret, ſingulíſque noctib
SS. Euchariſtiam veneraturus ad S. Sophiæ
dem adiret, viſus eſt ab alio etiam viro pio,q
tum ad ædis valuas peruigil & ipſe orabat, m
gnâ circumfuſus luce accedere, valuis ip
ſponte ſe aperientibus ingredienti, claudent
búſque,egreſſo,poſt factam,ad principem ara
orationem.

IV. Quid quòd ſicut multi ſolo frumento,ſeu p
ne; &, vt quidem ſcribit Bartholomæus Caſſ
næus *in Catal. glor. Mundi part. 12. Conſid. 8*
quarta pars hominum, & vltra viuit ex ouis; i
multi non alio, quàm Euchariſtico cibo vitan
bene longo tempore ſuſtentârunt? Notum, c
Nicolao apud Heluetios. 15. annis ita ſuſtent
to, penè recens exemplum. Apud Palladium
Laus. c. 8. & Niceph. *l. 11. c. 34*. Hor Abbas tr
bus annis; & Ioannes Monachus,apud eunde
Palladium *c. 55*. diutiùs, ſine cibo, vixit, ille t

in

hebdomade, hic ſingulis Dominicis Angeli-
pane duntaxat refectus. Idem teſtatur Pius
in bulla canonic. de S. Catharina Senenſi, de
Liberale Petrus de Natal. *l.4.c.93.* de alijs Si-
bert. *in Chron. A.823.* Orlandin. *hiſt. Soc. l.2.*
alij.

Hi omnes caſſitam imitabantur, & quo- V.
mmodo inter ſpicas cæleſtes habitabant, ſic-
& primi Chriſtiani, qui vt S. Lucas *Act.2.42.*
ſtatur, *erant perſeuerantes in doctrina Apoſtolo-
m, & communicatione fractionis panis, & oratio-*
. Syriaca verſio habet, *in fractione Euchariſtiæ.*
uare & Tridentina Synodus *ſeſſ.22.c.6.* opta-
t, *vt ſingulis Miſſis fideles adſtantes non ſolùm
rituali affectu, ſed ſacramentali etiam Euchari-
æ perceptione communicarent, quo ad eos ſanctiſſi-
huius ſacrificij fructus vberior perueniret*; ſed
ia nouit hominum fragilitatem, noluit pro-
ereaMiſſas quotidianas tollere, *partim, quòd in
populus ſpiritualiter communicet; partim verò
òd à publico Eccleſiæ miniſtro non pro ſe tantùm,
l pro omnibus fidelibus, qui ad Corpus Chriſti per-
ent, celebrentur.* Vult ergo nos caſſitas eſſe,
æ non ſinant ſe ab hac ſegete auelli, aut ab-
erreri. Væ qui, vt poculis & epulis vacent, ab
oc nectare & ambroſia abſtinent; & ſæpius an-
amaſiam, quàm Euchariſtiam genua flectunt.
li mortem adorant, vitâ relictâ, quam ex Eu-

chariſtia eſſent habituri: quæ vel idcirco etia
poteſt per *ouum*, in ſymbolo, indicari, quòd o
vitellus à *vita* appelletur; inde enim eſt vita
quia vitæ alimentum, vt in Euchariſtia, pa
vitæ.

VI. Qui tamen ipſe panis, vt canit Eccleſi
*Mors eſt malis, vita bonis, Vide paris ſumtion
Quàm ſit diſpar exitus. Itaque quicunque mand
cauerit panem hunc, vel biberit calicem Domi
indignè: reus erit corporis & ſanguinis Domini.*
Cor. 11.28. Siquidem, vt ibidem dicitur: *iud
cium ſibi manducat & bibit.* Et *ideò multi infirm
& imbecilles, & dormiunt multi*, ſomno ſcilic
ferreo, & lethæo.

VII. Cur Chriſtus iniuriam corpori ſuo re ipsâ f
ctam non vindicaret, qui nec verba in illud co
tumelioſa ſinit abire impunita, vt præſent
ſuæ, in Euchariſtia, probet confirmétque ver
tatem? Cuius rei exemplum, quia in *ouo* factu
eſt, quamuis prolixum, haud tamen pigebit
verbatim exſcribere ex Tilmanni Bredenbach
Collationũ ſacrar. lib. 7. c. 60. ubi ille hæc habe

IIX. *Anno Dominicæ Incarnationis 1561. ant
quam Geuſicus furor effrænatiùs erumperet, non m
nus horrendum, quàm memorabile ſignum circ
venerabilem Euchariſtiam edidit Deus Opt. Ma
Nouiomagij, ad Wahalim fluuium, quæ Ciuitas
Ducatu Geldriæ, & antiquitate, & populi freq
tia*

priuilegijsq; celeberrima est. Accidit ibi feriâ se-
ndâ Paschæ (quæ tum incidit in septimum diem
prilis) circiter horam diei nonam, vt Sermone in
clesia Parochiali simul, & Collegiata, quæ proto-
artyri Stephano sacra est, absoluto, alter Parocho-
m nomine Antonius Vorstius, vnà cum æditu o
, seu Custode Templi Ioanne Haeps accerseretur
ægrotantem mulierculam, quæ in solenni die Do-
nicæ resurrectionis, ob corporis imbecillitatem in
mplo non communicârat. Decumbebat autem
lier in platea Regularium, sic dicta, quod via illa
r fundum Canonicorum Regularium in ea Vrbe
mmorantium iam olim sit munita.

Porrò in altiore vici parte prope vallum oppidi I X.
berna erat meritoria, in qua parum honestè tunc
uersabantur viri duo iuuenes: vni Nouiomagum
tria erat, alteri Traiectum superius ad Mosam.
troque ibidem tum ouum Paschale, quod vocant,
lito more elixum manibus ostentante, certamen
itur inter eos, idq; periculo hauriendi poculi cere-
siarij, vter suum prius ouum glutire queat. Inte-
im aduentat Pastor prædictus cum venerabili Sa-
ramento, ouiculam suam infirmam in vicinia com-
orantem refecturus. Auditâ per plateam nolâ, quæ
æferebatur Eucharistiæ, alter ille qui Traiectensis
rat, in contemtum tremendi mysterij, audacter di-
xit ad sodalem suum. Ego ouum istud, quod ma-
u teneo citius deglutiuero, quàm ægrotans mulier-
cula

cula deaſtrum illum (Teutonicè das Gädgen

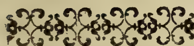
X. *Dixit, & protinus hians, ouum in os immiſit,*
lens traijcere illud per gulam. Sed ecce præſenti
mam Dei vindictam, quâ præpeditus nullo mo
ouum tranſmittere potuit. Hærente autem illo
faucibus, cum miſer homo ſe ſtatim ſuffocatum i
nec ſpem vitæ reliquam videret, oculis horribi
ter contortis, conſpicit candelam ſebaceam ex cl
uo pendentem. Arripit celerrimè ſebaceum,
abſque mora inijcit ori, cupiens, conanſq; cand
tali protrudere ouum, ſed fruſtra. Nihil enim ali
effecit, quàm quòd, ſebo candelæ in gutture apud o
relicto, ellychnium ſeu fila nuda retraxerit. Hac
fruſtratus humi procumbit, inſtar bouis macta
memoriâ loquendíque facultate omnino priuat
Et ſupinus iacens fuliginoſum; & velut Æthiopi
induit vultum; & gutture diuinâ vltione confrac
efflat animam, Parocho memorato cum ſacroſanct
illo pane cæli aſtante.

XI. *Is enim, ſimulatque infirmam communionis pa*
ticipem feciſſet, ex illa domo rediens, audit miſera
biles voces, ex taberna vicina reſonantes: horror
perculſus intro currit, cum Venerabili Sacrament
rogat, quid illic ſit negocij, audit ex ore præſentiu
rei geſtæ ſeriem, hominem diuinitus percuſſum vi
det humi palpitantem, & cum morte certantem, &
paulò poſt expirantis guttur fractum, ouo nunc in
ſtar tuberis intercutanei in altero colli latere, & no

in

faucibus residente. Hæc ego ad verbum scribo ex ipsius Parochi, Domini Antonij Vorstensis, qui ad Nouiomagenses curam gessit animarum an- 26. & amplius, magna cum laude, vsque ad ex- mos furores Geusiorum, Parochus pariter & Ca- icus ibidem : in præsens autem, ob verbi diuini tiam, & bonitatem suam Catholico Resensium gi gratissimus pastor. Miraculum istud nullâ quam obliuione obliterandum, non sermone tan- n omnium ferè Belgij habitatorum, verùm etiam lico carmine celebratur, quod ab omnipotente sericordia Dei profectum creditur, ad constabi- liendam Catholicæ fidei veritatem, quo tem- pore grauissima imminebat perse- cutio.

ua alijs vocem reddunt, huic abstulit ouum;
In quo sacrilegis faucibus HÆSIT AQVA.

OVO-

Ovorum nidamentum, & Euchariſt
ſacramentum, in qua re poſſint com-
parari?

EMBLEMA XLVII.

HÆC CVI NON SAPIVNT FEF
CVLA, DESIPIT.

1. PRodijt Viennæ in Auſtria an. 1633. ſup
jam *Embl. 1*. etiam laudata *Relatio de no*
regno Cocincinæ Chriſtophori Borri Soci
IESV, ex Italico idiomate, in Germanicum ſ
monem verſa, in cuius *cap. 3*. refertur, ea in
gione Cocincinæ, reperiri auem hirundini p
rem, quæ nidum ſuum cui *oua* infert, & in q
pullities illi naſcitur, marinæ rupi affixum h
bet, ibi, vbi littus longè reſonante vndâ tun
tur,

r, procellæque alliduntur. Nidus ille è ſpuma
aris concreſcit, admiſto aliquo ipſius auis hu-
ore; quo tota maſſa ad picis tenacitatem re-
ﬅa petræ agglutinatur. Hic nidus vbi exſic-
tus aruit, clareſcit, & magna perſpicuitate
ſtam exhibet flauo colore viriditatem, quaſi
m ſuccino, aut jaſpide ſmaragdus confluxiſ-
. Incolæ hunc nidum ſummâ quærunt indu-
iâ diligentiaque. Quippe vbi eum aquis
iollierunt, hoc condimento omnem è carne,
ce, olere, ſimilibúſque eſculentis cibum red-
nt adeò ſapidum, vt pipere, cinnamomo, &
iuerſo aromatum genere condijſſe videan-
r. Quare vel hîc vnicus nidus ſufficit omnibus
rculis loco olei, laridi, ſalis, piperis, & quid-
iid gula ad ſaporem conciliandũ expetit, præ-
randis: vt cum Iſraëlitico illo manna quandã
abeat comparationem; niſi quod manna à
elitibus fuerit præparatum, nidus iſte ab aliti-
is conficiatur. Horum verò nidorum tantus
t numerus tantáque copia, vt ſe P. Chriſtopho-
is Borrus ſimul ſpeﬅâſſe vnâ vice teſtetur, de-
em naues totas eiuſcemodi nidis oneratas; qui
idi omnes vix vltra mille paſſus à ſeſe diſſiti
nt reperti. Ob ingens horum nidorum preci-
m, mercimonia eorum regiæ cameræ ſunt at-
ibuta. Magna pars in Chinam auehitur, vbi in
ula valde æſtimatur. Hæc ex relatione citata.

Quibus

II. Quibus Symbolum Euchariſtiæ, clariſ
mum continetur. Nam in primis, quod in o
nonnulli mirantur, hoc in nido quoque eſt iſt
In *ouo* nucleum, & vaſculum, cibum & lance
potum & poculum, nectar & cyathum hab
mus. Hoc idem habetur in nido iſto Indic
hoc in Euchariſticis ſpeciebus. Deinde & ſap
quoque conuenit Euchariſtiæ, quæ longè exc
dit omnem menſam regiam, omnémque Meg
lenſium apparatum. Nugæ illæ ſunt, & dulci
la, electibiliáque puerorum: in Euchariſtia in
cæli precium: de qua, *in fugura* dicitur *Sap. 1*
20. Angelorũ eſcâ nutriuiſti populum tuum, & p
ratum panem de cælo præſtitiſti illis ſine labore, om
delectamentum in ſe habentem, & omnis ſaporis ſ
nitatem. Subſtantia enim tua dulcedinem tua
quam in filios habes, oſtendebat: & deſeruiens v
uſcuiuſque voluntati, ad quod quiſque volebat, c
uertebatur. Quis in illo Indicæ auis nido no
liores, quàm in manna, ſapores credat repert
At manna figura tantùm erat Euchariſtię. Ha
verò nidum eſſe piorum hominum, *præced. e*
bl. vidimus.

III. Hîc ergo vim & ſaporem indagemus. (
non tantùm è nido *ouorum*, ſed etiam ex i
poteſt *ouis* intelligi. Siquidem Almanſor *l. 3*
14. teſtatur, *oua vicem carnis aliquando retin*
vt ſignificent carnem quoque Chriſti, qu

Eucha-

charistia sumitur ; quam Spiritualem sapo-
m habere necesse est, cum sit *esca*, non *Ange-
um* tantùm contemplationi data, sed & homi-
m epulationi præparata. Cuius escæ vis tantò
efficacior, quia cum Christus jam sit immu-
bilis, non nos Eucharistiam in nostram mor-
em substantiam mutamus, sicut alimenta ce-
ra in nostrũ sanguinem & carnem conuerti-
s , aut sicut Israëlitæ manna conuerterunt;
, vice versa, Christus in Eucharistia sumtus,
non consumtus, nos consumit, & quodam-
do in se conuertit, atque ad suam trahit qua-
atem, immo & immortalitatem.

Qua de caussa iterum, iterumque *Ioa. 6*. re- IV.
tit. *Si quis manducauerit ex hoc pane, viuet in
rnum.* Vt enim efficax pharmacum à natura
mentis non vincitur, sed naturam ipsam vin-
t, & sibi assimilat, suásque ei proprietates im-
ertit; ita Eucharistia & corpus, & animam no-
ram immutat. Et corpori quidem communi-
t agilitatem, subtilitatem, claritatem, im-
ortalitatem. Etsi enim ad tempus moriamur,
nmò breui potiùs somno quiescamus, tamen
esuscitati, non solùm ratione animæ beatæ cor-
oris immortalitatem meritæ (quod conueniet
tiam veteris Testamenti Sanctis, qui Euchari-
tiam nunquam sumserunt) impatibilitatis do-
um consequemur, sed etiam ob corpus immor-

tale Christi corporibus nostris, per Euchariſti
ſumtionem admiſtum; quod vim quandã m
ralem habet, ijs quibus commiſcetur, immo
talitatem communicandi: inuehit enim ill
ſanctitatem, quæ ſemen eſt immortalitatis.

V. Quanto ſtudio medicinas quærimus,
nidos auium vitam procraſtinantes? Et, cred
ſi ad lignum vitæ via eſſet, paucos fore, qui
non proficiſcerentur. Longè igitur cupidiùs a
dentiúſque Euchariſtiam appeteremus, ſi i
nobis hunc, quem dixi, immortalitatis afferei
dæ guſtum excitaremus. Neque in hoc abſolu
tur iſte ſapor, vt corpus noſtrum à corpore Chr
ſti trahat immortalitatem, ſed præcipuè inſtit
tum eſt hoc Sacramentum, ad Spiritum Chri
in nos transfundendum. Quod quo pacto fia
expendendum eſt illud *Joa. 6. 63. Spiritus eſt*
qui viuificat, caro autẽ non prodeſt quidquam, qu
per ſe, & vi ſua nequit vitam æternam conferr
ſed id facit vi Spiritus, ſeu conjunctæ diuinitati
ſicut ferrum non per ſe, ſed vt ignis ferro int
mè vniti, lignum accendit. Ita caro Chriſti
Euchariſtia contenta, non quà caro, ſed quà d
uinitati, quæ eſt ſpiritus Chriſti, vnita, facit,
qui Euchariſtico pane reficitur, eo ipſo part
ceps fiat Spiritus & diuinitatis.

VI. Ita nobis Chriſtus caput noſtrum vita
ſuam, Spiritum ſuum, diuinitatem ſuam, deni

&

immortalitatem communicat, dum hæc om-
Eucharistico alimento, alimentum autem
bis coniungit. Qua coniunctione, quia nulla
test maior, nisi hypostatica, reperiri, idcirco
n suauem sancti gustũ ex sacramento (quòd
æsertim crebro eius vsu consuessent) perce-
runt. Hinc tantopere honorata, adorata, fre-
entata Eucharistia, vt à Rudolpho Comite
bspurgico, *apud Io. Albert. Vidmanst. l. Do-
r. in præf. ad ep. D. Pauli*: ab Alphonso Arra-
niæ ac Siciliæ Rege, *apud Ant. Panormit. l. 3. c.*
. Hunniade Hungarorum Rege, *apud Æneam
uium in histor. de Europ. c. 1.* à Wladislao Po-
niæ Rege, *apud Mart. Cromer. de reb. Polon.
6. An. 1402.* à Dauide Scotorum Rege,
d Hectorem Boëtium l. 12. histor. Scotor. sed
gè magis à S. Dominico, Francisco, Franci-
Xauerio *in lib. 6. vitæ eius. c. 6.* Lydwina, Co-
a, Clara, *in earum vita*. Horum omnium iu-
ijs & exemplis, discat condire labores mole-
tiásque vitæ; qui aliunde tantæ dulcedinis
ac saporis escam nescit æsti-
mare.

In ovo vnius ſpeciei Euchariſticæ ſufficientia oſtenſa.

EMBLEMA XLVIII.

VNVS EDENDO BIBIT, DVM B
BIT ALTER, EDIT.

1. ABrahamus Ortelius, *in Theſauro Geog phico Verb. Oonæ*, ſic loquitur: *Oonæ S matarum inſulæ, apud Pomponium, quar incolæ auium ouis, & auena aluntur. Cæſari eti populi ſunt in inſula quadam ad exitum Rhen Oceanum, quos ouis auium viuere ſcribit. hos inſulam* Eyerland *(quod ſonat ouorum terra) habitare hodie crediderim.* Caſſanæus *Catal. gloria Mundi part. 12. conſid. 82.* inter delica Velitrarum cibos *oua* ponit, aique in eo V

ſcoru

orum oppido fuiſſe *ouorum* abundantiam; ob
am Mantuanus hunc verſum dedit: *Iam La-
Romam caput, ouiferasq́; Velitras.* Oonarum
nius quoque *l.4. c.13.* mentionem facit. Ex
o Erycius Putean. *orat. 20.* hæc perſtringens
: *Fuit ouum, cum genus humanum non eſſet.
ec vlla poſtea tam fera, aut remota natio extitit,
a tam familiari cibo non miteſceret. Adhuc vi-
ratio non erat, & dabat gallina, quod pro carne
t; immo verò non à ſolis quadrupedibus lac ma-
re mortales crediderunt, poſtquam auis peperit.
ullum igitur vnquam ſine gallina rus, nulla do-
us fuit: & vt ſcires omni menſæ ouum ſuffeciſſe,
us cibus non erat. Ceres panem dabat, gallina ob-
ium; ſimpliciſſima fercula ipſa natura commen-
bat: tales Oonas inſulas Plinius nominat, in qui-
auiũ ouis & auenis incolæ viuerent. Poſtquam
iciæ inuecta ſunt, ſuam tamen conſtanter dignita-
n oua retinuerunt. Nimirum nihil æquè neceſſa-
m erat, quàm quod ab initio erat optimum, quod
culum, & ſimul condimentum eſſet,* VIM *cibi ac
tus haberet.*

Idem diſertè ſcribit Plinius *l.29.c.3.* his ver- II.
s: *Nullus eſt alius cibus, qui in ægritudine alat,
que oneret, ſimulq́;* VIM POTVS *ac* CIBI *habeat.*
ldrouandus *l.14.c.1.* ait, pro illo, *vim potus,*
ios legere, *vini vſum. Ouum* hoc ſorbile, quàm
ni ſit ſucci, quantas vires præbeat, quantæ ſit

ſuauitatis, vt *guſtulum* fuerit appellatum, docet
Galenus *l. de Dynamidiis*, & *de comp. ſec. lo*
Apul. *l. 9. aſin.* Quin & militum quoque non
nullorum ars eſt, vt ſicut ſub æſtiuo atque ar
denti ſole, ad ſitim ſedandam, cruſtam nigri pa
nis duriſſimam ore, geſtatam ſugunt, ſuccúm
que faciunt; ita *luteum oui* cocti duratum &
farinæ modum contritum ſecum portent, va
let enim etiam ad multorum dierum inediam
tolerandam, ſi quotidie vel tantum ſumatur
quantum poteſt vno cochleari comprehend
cùm totum in nutrimentum cedat, ſanguinem
que reſtauret. Quare & hi milites reponi po
ſent, in numero Oonarum.

III. Omnes Chriſtianos *Oonas* eſſe oportet, & *o*
viuere, poſtquam Chriſtum ipſum, quia hom
ouum eſſe docuimus. Nam nihil obſtat, eſſe eu
& *vitem*, & *panem*, *qui de cælo deſcendit*, *Io. 6. 4*
& *ouum* quod cæleſtis Pater dat filio. *Luc. 1*
12. Tanta enim in illo eſt virtus, vt ſit hæc om
nia. *Ouum* ergo hoc guſtulum eſt, quod *omn*
habet ſaporis ſuauitatem. In cuius *fortitudine c*
bi, vſque ad montem Dei poſſumus ambulare
3. Reg. 19. 8.

IV. Sed illud ſigillatim mihi hoc ex *ouo* diſcan
quicunque non ſatis intelligunt, quo modo
bi, ſub vna ſpecie panis, Potus, præbeatur? A
git illos magis, quòd ſpirituale quoddam ep
lum

n instituerit Seruator; in epulo autem vi-
nt, homines non tantùm edere, sed etiam bi-
ndo se reficere. Quod cùm in Eucharistia, *sub*
a panis specie, non deprehendant, *calicem*
entidem poscunt sitibundi. Isti igitur inpri-
is, è citatis scriptoribus, sciant, lac non ex o-
bus tantùm, sed etiam ex *ouis manare*. Atqui is,
i lac vel cochleari de mulctra comedit, fa-
em pariter & sitim sedat; & quodamodo bi-
: comedendo. Certè id consequitur, quod is,
i bibit & comedit.

Deinde quot scriptores, immo etiam ethni- V.
ipsi aiunt, *ouum simul vim potus*, (aut *vini v-*
m) *ac cibi habere?* Cur id non possit corpus
hristi? Qui vtique totus & integer, etiam sub
aica panis specie, continetur: ne *semel mor-*
us iam iterum diuisus *moriatur*; contra Apo-
oli effatum dicentis: *Christus resurgens ex mor-*
is, iam non moritur. Rom. 6. 9. Ergo iam caro,
nguis, anima, diuinitásque Christi, semper
anent coniuncta. Ergo & sanguis datur, cui
hristi corpus datur. Ergo si effectum spectes,
irituali modo, simul vim habet cibi ac potus,
eficitque integrè animam esurientem, eamque
mplet bonis: cum laici sub vna specie, non acci-
iant solam carnem, sed carnem & sanguinem,
nimam & corpus, humanitatem & diuinita-
em, & (vno verbo) totum Christum; adeóque

non percipiant minorem fructum ex vna ſpeci
quàm ex vtraque: ſiquidem totus fructus pe
cipitur à præſentia Chriſti, qui non minùs ſu
vna, quàm ſub vtraque ſpecie, per *tranſubſtan*
tiationem verè ac realiter præſens eſt.

VI. Cum ergo Chriſtiani ſub vna ſpecie poſſir
non ſolùm comedere carnem Chriſti, ſed etia
bibere eius ſanguinem, malè inferunt neceſſ
tatem vtriuſque ſpeciei, qui ex eo inferunt
quòd Hebræi in deſerto biberint aquam de pe
tra *1. Cor. 10. 4.* quæ fuerit figura ſanguin
Chriſti. Bibunt enim & laici ſanguinem Chriſt
etiam ſub ſpecie panis; ſicut bibit, qui *ouũ* com
edit. Potiùs inferam, vnam ſpeciem ſufficer
cùm toties, vna ſpecie tantùm, ſacramentum
hoc fuerit figuratum; vt ea ipſa aquâ, quam *a*
petra biberunt Hebræi; *panibus propoſitionis*; *pan*
ſubcinericio Eliæ; *Mannâ*; *Agno Paſchali*; *ſacrifi*
ciis Moſaicis.

VII. Nam etſi etiam pane & vino Melchiſedech
fuerit ſignificatum, aduerſarij tamen hanc figu
ram non agnoſcunt; eóque non tantùm ſigni
ficata fuit Euchariſtia quà ſacramentum: ſe
quà ſacrificium quoque: at ſacrificium requir
vtramq; ſpeciem, quibus ſignificatur ſeparati
ſanguinis Chriſti, à corpore Chriſti, in morte
facta. Vnde ſacerdotes in miſſa non poſſunt vn
ſpecie eſſe contenti; poſſunt autem & deben
laici eſſe contenti, quia ſacramentum non exi
git

: vtramque ſpeciem, cum vna ſpecies totum
hriſtum, & gratiam contineat; nec caro tan-
m Chriſti, ſed etiam ſanguis ſub ſpecie panis
ntineatur.
Quod tot miraculis Deus voluit teſtari, qui-
ıs conſtat hoſtias à ſagis, magis, hæreticis, im- IIX.
|s Iudæis læſas, aut alia de cauſſa, ſanguine
anâſſe. Exempla plurima inuenies, *apud Th.*
zium de ſignis Eccl. Lud. Granat. 2. p. Catech.
27. Platinam in vita Vrbani IV. Siffridum l. 2.
ıitom. An. 1299. Baptiſtam Fulgos l. 1. fact. me-
ırab. c. 7. Simonem Maiolum Colloq. 20. Gui-
l. à Gem lib. miraculor. de Euchar. Petr. Thy-
um tract. 2. de apparit. ſacram. Rouerum Pon-
ıum rer. memorab. l. 5. Tilmannum Bredenb. l.
coll. ſacr. c. 50. & l. 7. coll. c. 60. Michaëlem
elt de rebus in Belgio geſtis l. 1. an. 1591. Io.
iaconum l. 2. vitæ S. Greg. c. 42. Vſque adeò
hriſtus non tantùm olim pro noſtra redemtio-
: è corpore ſuo, ſed etiam vel hodie è ſpecie pa-
s voluit ſanguinem fundere, pro catholica
eritate teſtanda. Liceat ergo in fide ægrotan-
s ſic compellare.

Quid ſitiens clamas, potum tibi, turba, negari?
Ouum dum comedis iam, maleſana, bibis.
An geminam hanc ouo virtutem credis ineſſe,
Et Pani Angelico fórſan ineſſe negas?
Tum mihi iam Chriſto non digna videberis, ouo
Si corpus Chriſti vilius eſſe putas.

Ovi glutine, amicitiæ diuinæ, per po
nitentiam, reſtauratio indicata.

EMBLEMA XLIX.

FRACTA QVEVNT REFICI, CA
DELÆ FLAMMA REDVCI.

1. N*E quid deſit ouorum gratiæ, candidum*
his admiſtum calci viuæ glutinat vitri fra
menta. Plin. *l. 29. c. 3.* Eadem arte et
am aliæ res ferruminantur. Quin & vulne
candido oui glutinantur, & calculi pellunt
Luteum autem renibus, & veſicæ roſionibu
exulcerationibuſque, & cruenta exſcreantib
prodeſt; vti & dyſentericis, cæliacis, lienici
alijſque morbis. Vt planè totum ouum ſit Æſc
lapio conſecratum. Quin & crimen magnu
ſit

oportet, quod veteres, vt est apud Iuuena-
n, existimârint centum lustrari ouis non po-
isse. Hinc & illud Luciani, *ouum ex catharsio.*

Hominis natura vitro est fragilior, & ani- II.
a quoque suis morbis obnoxia: nam *Sensus &*
itatio humani cordis in malum prona sunt ab a-
lescentia sua. Gen. 8. 21. Habemus igitur *the-*
urum gratiæ *in vasis fictilibus*; *2. Cor. 4. 7.* quæ
sa franguntur, gratiamque diuinam cum cha-
ate, effundunt, quoties homines in peccata
buntur. Sola fides, & spes (quæ non nisi per
fidelitatis, & desperationis peccatum amit-
ntur) in Catholico peccatore, tanquam frag-
enta quædam, remanent, amissis moralibus
irtutibus infusis omnibus, vnà cum charitate.

Nec tamen etiam peccatori desperandum, III.
inc spes remanet. Nam qui fide vera est prædi-
us, credit misericordiam Dei infinitam, & the-
aurum humanæ redemptionis inexhaustum.
ta enim Filius Dei cum diuiua justitia negoci-
m nostrum composuit, vt non tantùm semel
eccata nobis remitterentur, & jus æternæ vitæ
missum restitueretur, sed quotiescunque lapsi,
er veram pænitentiam, ad Deum conuertere-
nur. Pænitentia igitur est *fons patens domui Da-*
uid in ablutionem peccatoris. Zach. 13. 1. seu, vt
S. Greg. *hom. 20. in Ezech.* docet, *fons occultus*
est Vnigenitus Patris, inuisibilis Deus: fons verò
patens

patens est idem Deus incarnatus ; qui ſanguin
manans pænitentiæ nobis balneum præparaui
in quo ablueremur à peccatis, & de precioſo il
lo ſucco, velut *oui* ſacro candido, cum lachry
mis, ac pænitentia noſtra , velut calce miſt
fragmenta illa virtutum glutinaremus, vt ite
rum juſtitia, prudentia, temperantia, fortitu
do, atque charitas cum fide ac ſpe diuina coale
ſcerent.
IV. Voluit enim Chriſtus nos, non ſine nobi
ſaluari; ſed ſanguinem ſuum, per pænitent
am nobis, velut per viuam & efficacem calce
applicari. De tali calce dicitur *Matth. 11.*
Luc. 10. Si in Tyro, & Sidone facta eſſent virtute
quæ facta ſunt in vobis olim, in cilicio & CINER
pœnitentiam egiſſent. Vbi pænitentiam; non pr
ſola reſipiſcentia (quæ præcedit pænitentia
in cilicio) ſed pro deteſtatione, & vindication
peccatorum ſumi, conſtat. Quo pacto ait S. A
guſtin. *ep. 108. ad Seleucianum : Est pænitent*
bonorum & humilium pœna quotidiana, in qua p
ctora tundimus dicentes, Dimitte nobis debita n
ſtra. Et S. Greg. *hom. 34. in Euang. pænitentia*
agere, eſt & perpetrata mala plangere, & plangen
da non perpetrare. Quem planctum vtique auge
qui meminit, ſe Deo ſecundùm tot beneficia in
gratum extitiſſe.
V. Quippe pænitentia quà virtus eſt, nihil ali
ud

ſignificat, quàm verum animi dolorem, &
teſtationem de Peccato, cum voluntate illud
niendi, & de cetero non peccandi coniun-
im: quem dolorem *Contritionem* appella-
us; vt & voluntatem puniendi, *ſatisfactionem*;
ibus ſi accedat *Confeſſio* peccatorum Sacer-
oti facta, tres habebis partes materiales, qui-
is conſtat pænitentiæ Sacramentum. In quo
cillimè, etiam per attritionem, fracta redinte-
antur, cum ſine hoc Sacramento difficulter &
rò habeatur vera *Contritio*, quæ ipſa etiam vo-
m Sacramenti includit.

Pænitentiâ gratiam diuinam reſtitui, & ani- VI.
æ noſtræ, virtutes diſſipatas, velut fragmina
edintegrari, docet in illa *Pſal. 146. Qui ſanat*
ntritos corde, & alligat contritiones eorum. S.
uguſtin. his verbis: *Sanat Contritos corde, ſanat*
rgo humilitatos corde, ſanat confitentes, ſanat ſe-
pſos punientes, in ſe ſe verum judicium exercentes,
t poſſint eſſe illius miſericordiam ſentientes.

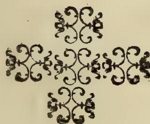
Poteſt autem *Confeſſio* fieri ſoli Deo, & tum VII.
non eſt Sacramentum Confeſſionis, quo nos ad
acram ſynaxin præparamus, & peccata expia-
mus, gratiamq; vel promeremur, vel augemus.
Eſt enim ex Concilij Tridentini *Seſſ. 14. c. 1. &*
can. 1. doctrina, Sacramentum pænitentiæ, in
quo peccata ſua deteſtanti & legitimè confiten-
ti vera à Sacerdote abſolutio remiſſioque con-
cedi-

ceditur. Eſt, ex S. Hieronymi *ep. 8. ad Deme*
& *in 3. Iſa. ſecunda poſt naufragium tabula*, in q
ſcilicet illi, qui ſuſcepto baptiſmate, in pecc
tum ceciderunt, adeoque gratiam, velut naui
fregerunt, ad ſalutis portum enauigant. Eſt co
triti, vel etiam attriti, & minùs perfectè de pe
cato dolentis ſanatio; & quaſi diuinæ amiciti
gluten.

VIII. Quis non vtatur? Quid non faciunt hom
nes, vt Principem concilient offenſum? & vt De
conciliemur, piget confiteri, piget ſatisfacere
At hæc quoque Deus, præter contritionem ex
git, *vt quibus modis*, ait S. Chryſoſt. *hom. de pa*
nit. Deum offendimus (offendimus autem corde, or
ac opere) iiſdem reconciliemur Deo. Corde quide
per Contritionem, ore per Confeſſionem, ac opere pe
ſatisfactionem. Confeſſio quoſdam maximè pu
git, ideò vel non integrè, vel non verè confi
tentur. At hi ſciant illud Hieronymi *in cap. 1 o*
Eccleſ. Quod ignorat, medicina non curat. Et illu
Auguſtini *in Pſal. 66. Quid erubeſcis, ô homo, con*
fiteri? peccator ſum, ſicut, & tu, Confitere ergo ho
mo homini: peccator homo homini peccatori. Qui
times confiteri? homo ſum, humani à me nihil alie
num puto. Quid times confiteri? id quod per confe
ſionem ſcio, minùs ſcio, quàm id quod neſcio. Confi
teri times, qui non confitendo non potes eſſe occultu
Elige quod vis. Si non confeſſus lates, inconfeſſu
damna-

nnaberis. Ad hoc enim Deus exigit confessionem,
liberet humilem; ad hoc damnat non confiten-
, vt puniat superbum. Ergo tristis esto antequam
fitearis, confessus exulta, quia iam sanaris. Vt
ari cupias, *ouum* considera, quod te docet
n solùm ad integritatẽ cum vitri fragminibus
lire, sed etiam in confessione fieri vocalio-
n. Si enim ouo recenti, velut liquido quo-
n plasmate, tollis raucedinem; cur non quæ-
medicinam perniciosæ in Confessione angi-
, & raucedinisquam tibi Acherontici lupi, in-
erunt? Cum non minùs prouisum sit huic
cium scabriciei, quàm tussientibus per liqui-
n *oui* luteum, quo guttur colluitur, reduci-
que ad vocis mobilitatem.

Qui reparat vitrum, nec mentis vulnera sanat,
Ille etiam in cerebro non leue vulnus habet.

Ova

Ova conseruandi ars, contritionis satisfactionis studium non negligendum admonet.

EMBLEMA L.

AVT SVB CINERE, AVT SVB SAL

1. NE *ad cibum inepta reddantur oua*, ait A- drouand. *l. 14. Ornithol. c. 1. siue ne quieta fiant, vbi eorum copia est, quæ in turum vsum reseruare velis, in lomento repones. eo enim seruare oua vtilissimum* Plinius indic vel, vt alibi ait, *hyeme in paleis, æstate in furfu bus. Qui oua, inquit Varro, diutiùs seruare lunt, perfricant sale minuto, aut muria: atque sinunt per tres, aut quatuor horas, eáque abluta c dunt in furfures, & acus. Columella refert, quosd trit*

o sale sex horis adoperire, deinde eluere, atque ita
eis, aut furfuribus obruere : nonnullos solida,
lios etiam fresa faba coaggerare; alios salibus in-
is adoperire, alios muria tepefacta durare. Sed
mnis quemadmodum non patitur putrescere, ita
minuit, nec sinit plena permanere, quæ res emen-
deterret: itaque ne in muriam quidem qui di-
tunt, integritatem ouorum conseruant. Quare
nij placita super isthac conseruatione sequi pla-
Sunt qui, Ornithologo teste, oua recentiora, ser-
i velint frumenti genere, quod secale vocant, no-
segala, Germani rocken; *vel cinere, ita vt acu-*
pars oui inferior sit, tum rursus secale, aut cine-
superfundunt. Hæc Aldrouand. Cardan. *l.7.*
er. Var.c.39. de *ouis* loquens ait: *æstate fur-*
e seruantur, frigidiore & sicciore; hyeme palea;
enim sicca, & calida. Sale autem ob vim exina-
ntur.

Quæ oua, eadem ferè etiam est ratio homi- 11.
m pectora conseruandi. Lomento, hoc est,
ina fabacea, in paleis, in furfuribus, in trito
e, in cinere seruantur *oua*; hominum animæ
contritione, in humilitate, in pœnitentia, in
icio, & cinere etiam ipso. Ita ait *Iob.16.16.*
ccum consui super cutem meam, & operui cinere
rnem meam. Facies mea intumuit à fletu, & pal-
bræ meæ caligauerunt. Ita Dauid *Ps.10.10. ci-*
rem, tanquam panem, manducabam. Ion. 3.6.

T Ipse

Ipſe ex Niniues *indutus eſt ſacco, & ſedit in cin*
re. Sic *oua* iſta fuerunt conſeruata. Sic iubet I
remias *c.6.26. Filia populi mei accingere cilic*
& conſpergere cinere. Quia *cor contritum & h*
miliatum Deus non deſpiciet. Pſ.50. Hinc & Ez
chias ait, *Iſa.38.15. Recogitabo omnes an*
meos in amaritudine animæ meæ.

III. Oportet enim pœnitentiam continuare,
quis vult continuare humilitatem, ſine qua
uinæ gratiæ theſaurus non cuſtoditur. Incho
tam in conuiuio, in antro continuauit pœnit
tiam Magdalena. Continuauit Petrus, qui, te
S. Clemente *l.2.Recognit.* dum vixit, ita fle
vt in aduſtis perpetuo lachrymarum fluxu
nis, veſtigia canalium inſtar exiſterent. Al
immenſo dolore, ob ſcelus admiſſum, con
pto, expirauit, & corpore in cineres eunte,
cælum iuit, apud Th. Cantiprat. *l.2.c.51.p*
Et alia itidem, apud Iacob. à Vitriaco. Et itid
alius apud *Rib.5.April.in vita S. Vincentij.*
nempe intellexerunt, *Contritione*, non iam
barum, ſed animarum, homines cæleſti me
fieri idoneos; vti & Macharius, qui *lib.3.in*
tis Patrum ait: *Ploremus fratres, & producan*
culi noſtri lachrymas, antequam illuc hinc ean
vbi noſtræ igneæ lachrymæ corpora noſtra com
rent. Vides vt lachrymæ ſalſæ, tanquam ſal
conſeruent ab æterno igne?

Se

;ed & à peccato ſeruamur, ſi peccata plecti- IV.
s. *Conc. Trid. ſeſſ. 14. c. 8.* ita loquitur: *Procul*
io magnopere à peccato reuocant, & quaſi freno
dam coërcent hæ ſatisfactoriæ pœnæ, cautioréſque
vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt.
ıc non lachrymis tantùm, ſed & cilicijs, &
nijs, & precibus, & eleemoſynis, & vigilijs,
eregrinationibus, dum inſtamus, non ſo-
ı debita priſtina expungimus, ſed etiam ca-
ıus, ne noua nomina faciamus. Non enim
:et nobis, quod punimus. Et quanquam
vi Sacramenti, quàm ob obedientiæ meri-
ı, ea pœna vtiliſſima eſt, quæ Confeſſarij præ-
to eſt peragenda, meritò tamen, addere ad
ı vnumquemque debere, conſulitur.
Qualis autem ab vnoquoque ſit ſatisfactio V.
;enda, docet etiam Chryſ. *hom. 10.* in illud
itth. 3. facite fructus dignos pœnitentiæ, Am-
ɔſ. *l. 2. de pœnit. c. 5. & alij.* Has pœnas eligi,
ue à Confeſſario impoſitas admitti debere,
acilè ſuadet; quòd, etſi peccatorum abſolu-
ne tollatur æternorum ſuppliciorum obli-
io, plerumque tamen ſuperſit temporaneæ
uſdam pœnæ debitum, vel hîc, vel in purga-
:io ſoluendum. Ergo ſi nos ipſos iudicemus,
puniamus, non iudicabimur, & grauiore il-
pœna in foro Dei debita non puniemur: po-
ſt enim paruo ſpontaneo, magnum neceſſariũ

compenſari: & dum, vt Comicus loquitur
Andria, *pro peccato magno paullùm ſupplicij*
eſt patri, in hac vita, non ſatis tamen erit iu
in altera. Hinc tanta ſatisfactionum genera
rum, qui exfletis oculis, viſum pœnè amiſera
quàm veriſſimè poteſt, à Climacho commen
rantur *grad. 5*. Ac ne Monachis tantùm ea
ſtimes conuenire, Magnum illum Theodoſ
cogita, de quo Niceph. *l.12.hiſt.c.40*. *Sigon*
de Occid. item Othonem Cæſarem, apud *Ri*
Feb. in vita S. Romualdi. Et Henricum II.
gliæ Regem, apud *Baron. t. 11. An. 1174*
alios innumeros. Hi velut lomento, ſale,
re, & muria ſe ſeruauerunt; putruiſſent, ſi an
tudine & dolore caruiſſent; quem concipi
quicunque, quid ſit peccatum, quid ſit Deu
æternum, nouiſſe volunt.

VI. Quare, vt *oua* cinere, ſic pectora pœnit
ſeruare docemur. Quanquam & antiqui
per *oua* nos pœnitentiam docuerunt, neq;
priſcis hominibus luſtrationes, aut expiati
per ignem duntaxat, aut aquam, ſed etian
februa oua fiebant. Hinc apud Lucianum,
ex catharſio; apud Iuuenalem, magnum cr
erat, quod *centum* luſtrari *ouis* non potuit;
Ouidium, ad torum purificandum dicitur

Et veniat, quæ luſtret anus lectúmque locum
Præferat & tremula ſulphur & oua ma

Den

ıique Madaurenſis Philoſophus ipſe fatetur *vlt. de aſin. aur.* metamorphoſin ſuam, ſine non eſſe abſolutam, quando nauem Iſidi e-entorum dominæ dedicatam à ſummo ſa-dote ſcribit; antè tamen *teda lucida, & ouo, & bure puriſſimè purificatam. Sic ſine ouo,* ait Pu-ı. *or. 20. totum exuere aſinum Lucius non po-: & quemadmodum nihil maius erat, quàm è o redire in hominem; ita nihil religioſiùs eſſe rat, quàm ouo expiationem inſtitui.* Nos, vt ſuperſtitione luſtremur, *ouum* vſurpemus in expiationem, ſed in expiationis recor-onem.

mpie, quid dubitas, fœdari puluere, gratum
Si tibi fœdari crimine ſæpe fuit?
Qui vitat cineres, plerumq; incurrit in ignes;
Ah longè eſt Stygio mitior igne cinis!

In ovi vnguine, Vnctionis extrem
monimentum.

EMBLEMA LI.

VTERE, QVÆ SVPERI PRÆSC
BVNT PHARMACA.

1. O*Va per se infuso candido oculis epiphora*
hibent, vrentesq; refrigerant. Plin. l.
3. Vbi plura ex ouis remedia repe
Inter quæ etiam est. *Lutea ouorum cocta, vt*
rescant, admisto croco modicè, item melle &
mulieris illita, dolores oculorum mitigant. Io.
Porta *l. 3. Mag. nat. c. 1. Ouorum oleum*, ai
parabis: supra ignem largo accommodato vase,
tagine, vel alio, in hoc boleta proÿcies, spatha
miscendo semper, ac crebra diuerberatione, n
me

ntur. Vbi in puluerem versa, prælo exprimi cu-
o, expressumq́; oleum pyxide seruato. Vel ea eli-
ndo indurabis, & sic exprimatur liquor. In in-
isuis autem mixturis aliud sic parabis. Ouorum
ılta remisceto vitella, cum sulphuris medietate vi-
, ac sartagine accommodentur igni. Vbi eluuies,
l oleosum quoddam per eorum superficiem enata-
, seruato; illud enim quæsitum erit oleum. Hæc
e de *ouorum* oleo.

Ita etiam inuenire est in ouo, quod nos ad- II.
oneat illius Sacramēti, quo non solùm oculi,
d & aures, alijq́ue sensus ad extremam luctam
unguntur. De quo S. Augustin. *Serm. 215.*
Tempore, Quoties, ait, *aliqua infirmitas super-*
nerit, corpus & sanguinem Christi, ille qui ægro-
it, accipiat, ac deinde corpusculum suum vngat, vt
lud, quod scriptum est, impleatur in eo: Infirma-
ır aliquis? inducat Presbyteros, & orent super eum,
ngentes eum oleo. Et quanquam Sacramentum,
t hîc sumitur (pro signo scilicet rei arcanæ seu
bsconditæ) est tale signum, quod ex Dei insti-
utione primariò habet vim significandi & effi-
iendi gratiam; tamen sæpe per extremam vn-
ctionem etiam corpori sanitas confertur.

Vt proinde stultissimi, & minimè satis in III.
rebus religionis instituti sint, qui ab hoc Sacra-
mento accipiendo abhorrent, quòd sibi persua-
deant, se tantò certiùs, vel citiùs morituros,

Quasi Sacramentum occidat! sed ea cacod
monis fraus est, homines vanissima opinion
rebus salutaribus impedientis. Nempe quia n
solet dari hoc Sacramentum, nisi extremè pe
clitantibus, hinc fit, vt, eo accepto (non t
men ob id acceptum) plurimi non superu
uant. Quamuis plurimi superuiuant, qui n
accepto, fuissent morituri. Itaque non facit,
morituri moriantur, sed vt bene atque corda
moriantur, vncti & instructi ad vltimum ag
nem; aut etiam ne moriantur.

IV. Quia verò finis Sacramentorum, ob que
instituta sunt, est nostra Sanctificatio, seu
conferant gratiam Sanctificantem, conseque
est, effectum illorum esse gratiam; quæ vel p
hæc media incipit, vel augetur, vna cum omn
bus virtutibus seu Theologicis, seu moralibu
Inter illas est Fides; inter has est Prudentia, q
quia mentis aciem oculumque perficiunt, q
vnctionem Extremam non comparet, eum *ca
dido oui epiphoras cohibente, oculosq; refrigerante*

V. Mirum igitur est, cum tanta vis insit hu
Sacramento, cumque per illud tanta facilita
nobis thesaurus diuinæ misericordiæ sanguini
que Christi applicetur, esse tamẽ qui negligan
D. Bernardus *in vita S. Malachiæ. Petr. de Nat
lib. 10. c. 27. & alij* referunt, Benchorensis m
nasterij vicinum nobilem fuisse, ad cuius vx

rem

m extremè ægrotantem Malachias vocatus,
; extrema vnctione illam muniret, cum ſub ve-
eram intraſſet, illamque exultantem præ ſpe
gaudio inueniſſet, ſuaſum eſſe ab omnibus, vt
alterum diem differretur, periculo moriendi
ndum tam præſente. Eò accidit, vt tanti res
omenti negligeretur. Nam interim, vt ſunt in-
rta hominum tempora, mulier moritur. Con-
amatur. Accurrit Malachias, concurrunt ſa-
i, profani. Accuſat ſe ille, ſuaque culpa femi-
m tanto beneficio eſſe fraudatam dicit, & tan-
m ſeipſe non conficit. certè mortuo quàm vi-
proprior mæret. Quare loco olei, lachrymis
rfundit defunctam, nec ante vel ipſe, vel di-
ipuli eius Deum precari deſtiterunt, quàm il-
reuiuiſceret. Itaque quam mortuam fletu ad
tam reuocauit, eam jam viuam vnctu ſacri oleì
iam reſtituit ſanitati.

Tanta vis eſt olei. Et ſunt qui adhuc hor- VI.
nt! Quid mollius oleo? Si multo labore, ſi di-
s cruciatibus diuinæ gratiæ theſaurus eſſet
omparandus, nihil foret detrectandum: jam
ngi detrectant, vel certè negligunt tot morta-
s? Quid ita? quia arbitrantur, ſe ideò moritu-
os; vel citiùs morituros; vel ſi conualeſcant,
on ampliùs nudis pedibus terram attingere au-
uros; denique nefas fore poſthac choreas du-
ere, & ſaltare illis pedibus, qui ſacro fuerint

oleo inuncti. Quàm stulti isti? quàm cæci? in
mo quàm in seipsos immites, more illius Rupe
ti Regis Romanorum, quem Io. Nider. *lib.*
Formicarij c.11. scribit, diu distulisse, vano m
tu, hoc Sacramentum. Quod cum tande
persuasus admisisset, audissetque orationes p
sanitate quoque validas, exhilaratus dixit. *R*
uera si hoc Sacramentū sciuissem tantum pro vtr
valuisse homine, quemadmodum jam audio, dudu
ipsum deuotissimè postulassem. Dixit & conual
it. Itaque non mortem, sed valetudinem distul
dum distulit supremam vnctionem.

VII. Cuius vim cum nossent, tam ardenter e
petierunt Elzearius, *apud Sur. 27. Septemb.* S
pra memoratus, Malachias Episcopus Hybe
niæ, *apud S. Bernard. in vita eius.* Hedwig
apud Sur. 15. Octob. Et, si nil conferret hæc v
ctio; non ipsa B. Virgo Reginaldum, vt habet
in vita S. Dominici l. 2. c. 2. non ipse Chris
Lydwinam vnxisset. *Sur. 7. April. in vita e*
part. 3. c. 11. Illa enim *cum sola esset, cunctis dom*
sticis absentibus, & summo manè, ipso Paschatis
contemplationi vacaret, vidit ad se venientem D
minum Iesum, cum Sanctissima matre sua & 1
Apostolis, multisq; & Sanctis, & Angelis. Sedit a
tem Christus ad lectuli eius dexteram, beatissi
Maria ad sinistram, alijs in orbem honestissimè e
cingentibus. Vidit etiam mensulam ornatam, &

ea

ceu ſacri olei vaſculum elegantiſſimum, crucem
uoque pulcherrimam & cereum valde luculentum,
tum cubiculum mirificè illuſtrantem. Erat tum
orpus Virginis innumeris angoribus à vertice vſq;
d pedes oppreſſum & afflictum. Et ecce ſentit ab ipſo
aluatore Sacerdotalibus induto veſtibus, loca cor-
oris ſui omnia perungi, quæ in morituris ſacro oleo
ngi ſolent: ſed nulla audit Saluatorem verba pro-
erentem. Inde Chriſtus ponit in manu eius cereum,
umq́; tenet cum matre ſua, cruce illic inuiſibiliter
ermanente, donec exhalaret Spiritum.

Chriſtus, & vnctus idem eſt; hinc vncti nomen
habebat:
Nunc etiam VNGENTIS *nomẽ habere poteſt.*
Qui fugit vngentem, pungentem ſentiet olim,
Poſtquam oleum atq; operam deſtruet ipſe ſuã.

Ovo-

Ovorum, & aliarum rerum benedictio

EMBLEMA LII.

VT PROSINT ANIMÆ QVOQVE

1. IN festo Paschatis mos est Ecclesiæ vt inter *pa-nes*, *carnes*, *lac*, *mel*, & alia esculenta, etiam OVA consecrentur: sicut in die S. Stephani, *pascuis*; S. Ioannis, *vino*; S. Marci, *segetibus*; As-sumptionis B. Virginis, *herbis*, *plantis*, *radicibus*, *fructibus arborum* benedicitur: VT PROSINT ANIMÆ, & corpori non obsint. Nihil hîc Ma-gicum, neque in *ritu*, neque in *vsu*. *Extensa ma-nu* Aaron signa fecit, *Exod. 8. 6.* Populo benedi-xit, *Leuit. 9. 22.* Sicut & Christus ascensurus in cælum discipulis. *Luc. 24. 50.* Crucem autem inter benedicendum, manibus exprimi si Magi-

cum

um eſt, magus fuit Iacob, quando Ephraim & Manaſſe filijs Ioſeph benedixit. *Gen.48.18.* Pietas eſt, non Magia, cibum antè Deo conſecrare, quàm ſumere.

Ipſi Gentiles cibum ſumturi τὰς ἀπαρχὰς, ſeu primitias dijs conſecrabant; vt ad conuiuium, tanquam ad ſacrum epulum, accederent, *Plutarch. in Sympoſ.* Quin & in ſecundis menſis merum dijs libarunt, *Athen. lib. 1. cap. 9.* Et, ex antiquo Rituali Hebræorum libro, oſtendit Baronius, *An.43.* in ſecunda menſa Paſchalis conuiuij, cum diſtribueret paterfamilias tortam azymam, propria & peculiari benedictionis formula vti ſolitum. At ne Gentiles, & Iudæos nominando, ianuam, vt in prouerbio eſt, in me ipſum videar patefeciſſe, quaſi Gentiliſmum, aut Iudaiſmum introduceremus; apud Clementem, *8. Conſt. 35.* Matthæi nomine, Apoſtolica eſt inſtitutio, *aquæ* & *ſalis* benedicendi. Quin & *olei* aliarúmque rerum hominum vſui ſeruientium; cum *1. Timoth. 4. 5.* Paulus ſcribat, *omnem creaturam ſanctificari, per verbum Dei, & orationem;* & Christus *Luc. 9. 16. panem* turbæ daturus benedixerit ei, ſicut & *piſcibus*; vt Apoſtolis nobíſque exempli relinqueret documentum. II.

Quid verò in *benedictione*, quæ fit *per verbum Dei & orationem*, ſit reprehenſione, & non potiùs laude dignum? Nunquid ipſi Heterodoxi, III.

ſi

ſi quidem tam benè cum eis agitur, ante men
ſam orant; aliò abeuntibus valedicunt, aut ali
unde venientes ſalutant? Grüß euch GOtt/ b
hüt euch Gott: certè propinanti paſſim reſpon
dent, Geſegnes euch Gott; quid eſt hoc aliud
quàm quoddam *benedicere?* Nihil ergo incan
tationis, in ritu benedicendi OVA, & ſimilia.
IV. Sed nec in vſu; qui potiùs incantationes im
pedit, aut damna ciborum, vel ob intemperan
tiam, vt docet S. Auguſt. *l. 10. Confeß. c. 31.* ve
ob Magicam infectionem ſæpe nocentium, v
idem oſtendit *l. 18. Ciuit. c. 17. & 18.* & S. Gre
gor. *l. 1. Dialog. c. 4.* vbi Monialis Diabolum no
deglutiuiſſet, ſi lactucam benedixiſſet. Prode
ergo corpori *Benedictio ciborum*, multóque ma
gis animæ: ita enim cibi *ſanctificantur*, hoc eſ
Deo, per gratiarum actionem, per verbum De
& orationem, quaſi offeruntur, & conſecran
tur; vt oſtendamus, nos à Deo eos accepiſſe,
ad Dei honorem veſci velle ijſdem; diuerſo
Manichæis more, qui quòd à mali princip
creaturas exortas, atque execrabiles eſſe dic
rent, eis pariter maledixerunt, teſte Cyrill
Hieroſ. *Catecheſ. 6.* Ergo VT PROSINT ANIM
QVOQVE, dum corpori proſunt, benedicunt
OVA.
V. Quanquam hæc non *vſu*, & *eſu* duntaxat, ſ
etiam ſignificatu proſint: dura enim bened
cun-

ntur, vt indicent, homines, qui toto annô
nquam confeſſi peccatis indurantur, ſaltem
ſchali tempore pœnitentiam agere, & bene-
ctionem recipere oportere. Interim quanta
s ſit cibi vel potus benedicti, oſtendit Iac.
retſerus in volumine de benedictionibus, &
a S. Bernardi *lib. 1. cap. 11.* vbi narratur S.
rnardus hauſtu cereuiſiæ à ſe benedictæ, con-
rtiſſe totam cohortem militũ ad Claramual-
m diuertentium. Rectè. nam ſæpe milites et-
m bibendo & pergræcando peruertuntur.
cut autem benedictio prodeſt adhibita, ita
cet neglecta, quod vt experta eſt, ſupra allata
onialis, ita & ille religioſus, qui, vt *in vita S.*
ominici recenſet Iacob Epiſcopus Gemnen-
s, extra cœnobium, abſque vlla benedictione
ræmiſſa, nec cruce poculo conſignato, quia
otauerat, à malo Orcino hoſpite eſt inſeſſus.
icut & ſedecim annorum puella Colonienſis:
uanquam hæc non tam benedictionem men-
e neglexit, quàm maledictione præmiſſa, in
omine diaboli, eſcam; cum eſca muſcam; in
uſa *Beelzebub Deum muſcarum* deuorauit. Vt
ſt apud Io. Nider. *in Formic. l.2.c.11.* Hoc ſi
emper fieret, quoties homines vel ſibi, vel
lijs, diabolum imprecantur, credo Infernum
otum diabolis exhauriendum. Ita longè cre-
briùs

briùs maledictio, quàm benedictio est in ore impiorum. Porrò ex virtute benedictionis intelligi potest dignitas sacerdotum, qui, vt ex officio *benedicant*, & ipsi *benedicuntur*.

Quicunque consecrata fercla nauseat,
Satietur execratis.

Sâcro-

crorum ordinum poteſtas, per ova, in manibus excluſa, declaratur.

EMBLEMA LIII.

MANIBVS TVIS SORTES MEÆ, Pſal. 30. 16.

Nter admiranda Hiberniæ, Giraldus *cap. 28.* 1.
& ex illo Iac. Gretſer. *l. 1. rer. var. c. 12.* hæc refert. *S. Keiuuinus quadrageſimali quodã tem-ore hominum frequentiam ex conſuetudine fugi-s, in ſolitudine quadam, tugurio modico, quo à ſo-tantum & pluuia defenderetur, ſoli contemplati-ni vacans, lectioni & orationi inſiſtebat, qui cum anum, more ſolito, per feneſtram ad cælum eleua-et, ei fortè merula inſedit, & quaſi nido fungens, ua depoſuit. Cui prædictus Sanctus tanta manſue-dine, & patientia compaſſus eſt, vt nec manum*

clauderet, nec retraheret; sed vsq; ad plenam pull-rum exclusionem, eam infatiganter extenderet, aptaret. In huius autem signi perpetuam memoria omnes imagines sancti Keiuuini, per Hiberniam, manu extensa merulam habent. Hæc Giraldus m rè curiosus scriptor; quæ faciunt ad dignitate Sacerdotij commendandam. Ea enim etsi præ-cedente quoque commendata est *Embl.* tam hoc loco distinctiùs exprimi debet.

II. Keiuuini ad manum aduolat auis: ibi o ponuntur, calescunt, perficiuntur. Siue ergo aue Christus, vt *Emblem. 12. 15. 16. 19.* *22.* dictum est, siue Spiritum Sanctum intel-gimus, vterque mira per manus Sacerdotu operatur. Ad illos enim pertinet tum Sacr-mentorum administratio, tum gemina illa pr-sus diuina potestas, remittendi peccata, & E-charistiam consecrandi. Non fugit Keiuu manum auicula? è libero cælo aduolauit? A-uolat ad Sacerdotis manus ipse Christus; imn non aduolat, sed ita ibi esse de nouo incipit, non desinat esse in cælo: quæ consecrandi meritò potest cum ipsa creandi potestate co-ferri. Quam ob rem sacerdotis potestas lon superat omnem regum, omnem imperatoru & potestatem, & dignitatem. Sicut & sacrifi-um ipsum longè est excellentissimum, quod d cuit in excellentissima religione, per Sacerd-tis manus, peragi.

Oua

Oua in Keiuuini manu sunt ad vitam addu- III.
a, paulatimque animâ caluerunt ? Sacerdos
anu crucem ducit ; & peccatorem à peccato
soluit, cum illico è mortua ipsa anima viuam
cit: gratiam enim reducit ; qua anima viuit.
aque non tantùm condonat ingens illud de-
tum, vt à peccatis, & morte æterna liberet pæ-
tentem; sed etiam sanctificat animas, efficitq;
ios Dei, & jus æternæ vitæ tribuit. Quæ tam
andia nemo potest, nisi ipse Deus, aut diuina
ctoritate præditus, cui Deus eam potestatem
mmittendo, suum locum, suas vices, & velut
um tribunal concessit. Nemo enim nisi Deus,
l loco Dei, condonare potest offensas Dei.
inc illi Christum non agnoscentes dicebant
uc. 7. 49. intra se : *Quis est hic, qui etiam pec-*
ta dimittit?

Magnæ & patientis fuit bonitatis, sustine- IV.
manibus *ouum* tam diu, dum excluderetur,
um pullus prodiret: plus est sustinere pæniten-
m, dum peccata velut *oua* aperit, eaque ape-
endo non jam è cæco videns, è claudo ambu-
ns; sed, quod incomparabiliter plus est, ex ini-
ico, Dei efficitur amicus, & saluus ex pereun-
. Sunt itaque & Sacerdotes Angeli illi de qui-
us dicitur : *In manibus suis portabunt te.*

Porrò cum per ordinem, nouæ legis sacra- V.
nentum à Christo institutum, potestas spiri-

tualis tradatur, & gratia conferatur ordinat
ad Ecclesiastica ministeria obeunda, quæ var
sunt, vnde varij quoq; sunt ordines. Sed sacerd
tij supremus, ob prædicta. Hinc non quiuis
ordine ornandus. *1. Tim. 5. Nemini citò man*
imposueris, neq; communicaueris peccatis alien
Quare *in Prato spirit. c. 149.* refertur, Leoni P
pæ quadraginta diebus ad sepulchrum S. Pe
Apostoli vigilijs & orationibus intento Apost
lum apparuisse, dixisséque: omnia illi pecca
dimissa esse, præterquam impositionis manu
non quòd peccata ex parte dimitti possint, si
culpam referas, sed quoad pœnam, quæ rest
bat exsoluenda, ob promotos ad sacerdotiu
indignos.

VI. Qua de caussa etiam pœnitentem, & i
Monachum factum, ob sacrilegium tamen
missum, noluit ad ordines admittere Benedic
IX. apud Baron. *t. 11. An. 1034. 24. 25.*
alius contra S. Benedicti prohibitionem ac
dens à diabolo insessus & occisus est, apud
Greg. *l. 2. dial. 16.* De simili pœna refert Not
rus *l. 2. de mirac. S. Remacli c. 2.* & post e
Sur. 3. Sept.

VII. Qui dignissimi fuêre, ex reuerentia tan
fugere conati sunt hanc dignitatem, Ephr
Syrus, vt habet *Amphiloc. in eius vita*, qui
men cum manuum impositione peritiam po
Græca

ræcæ linguæ accepit. Fugit hanc dignitatem Rupertus postea Tuitiensis Abbas, vt ipse te- atur, *lib.12.in Matth.* sed diuinitus instigatus t.ad eam suscipiendam. S. Franciscus diaconus ansit, quòd puritatem in sacerdote requisitam se abesse crederet. *l.1.Chronici S. Francisci. p. c.41.* Nam cum incredibiliter afficeretur ad uerentiam summam Eucharistiæ exhiben- am, veritus est, ne eam indignitate sua conta- inaret. Instigantibus autem identidem alijs, sacerdos fieret, à Deo per ardentes preces onsilium popoſcit. Missus est ergo Angelus ad m, cum phiala lucida, in manu, limpidissimo quore plena, qui diceret: *Vide Francisce, qui- inque vult fieri sacerdos, & sacramenta admini- rare, ita purus esse debet in anima, sicut iste liquor.* h quàm multi priùs deberent hanc phialam ontemplari, quàm accederent ad hanc digni- atem, ne indigni diuinam prouocarent indi- nationem! At bonus sacerdos dignus est, vt in oculis feratur ab ijs, quos fert in mani- bus.

Alterna ouorum cura, doctrina est matrimonijs.

EMBLEMA LIV.

DVM TIBI NATORVM EST, EST MIHI CVRA TVI.

1. COmicem incubantem mas pascit, teste Pli l.10.c.60. Et seq.c.60. Crocodili vicib incubant mas & femina. Supra autem 58. Palumbes incubat femina postmeridiana matutinum, cetero mas. Columbæ marem semp & feminam pariunt, priorem marem, postridie f minam. Incubant in eo genere ambo, interdiu ma noctu femina. Hæ vices sunt parentum, quoru vtrique incumbit in educanda alendáque pro laborare. Est proles vtriusque; cur non & cu

pro-

olis? Ad hoc matrimonium inſtituitur, vt
oles habeatur,ſed curâ parentum ad vires &
ores ducenda. Et gratiam Deus peculiarem ad
c parentibus largitur. Vices ergo laboris
nt ſeruandæ, vt dum mater lactat, ligat, faſci-
lauat, comit, & pectit ſobolem, & velut per-
tuò domi incubat; pater lignatum, & pabu-
um eat, paſcatque matrem.

In artibus autem & moribus ad vtrumq; per- II.
et, incubare. Femina femellas doceat nere,
mum repurgare, culinam curare, & quæ ſi-
lia ſunt; vir pueros inſtruat litteris, equeſtri
ſciplina, negotijs ſeu agri, ſeu fori tractandis.
erque imbuat vtramque prolem pietate; ar-
at à contubernio malorum, &, vt ſolicitus
t de hæreditate, ita ſolicitus ſit etiam de vir-
te. *Vt fundus quidem ſit optimus*, ait S. Chry-
ſt. *hom. 9. in 1. ad Timoth. cuncta molimur,*
mque fideli viro magna cura tradimus. Ceterùm
uod nobis omnium chariſſimum eſt, omnino negli-
mus; quo pacto filium noſtrum fideli cuipiam viro
rmittamus, qui ipſius ſeruare pudicitiam, forma-
e mores, ingenium expolire, & exornare poſſit.

Itaque, qui hîc ſunt remiſſi, probè ſciant il- III.
ud Nauarri probum dictum *Manu. c. 14. n. 17.*
eccare mortaliter patrem, qui negligit notabiliter
rouidere illa, quæ ad filij neceſſitatem ſpiritualem,
ut corporalẽ pertinent, cum nulla eſt ei excuſatio
aupertatis, vel alia rationabilis cauſſa. Paupertas

excusat à pædagogo; sed tum ipse parens deb
esse pædagogus. Quod si quis est opulentus,
frequentia negociorum impeditur ab instrue
do filio, *Magister probæ ætatis, & vitæ. atque er*
ditionis est eligendus, vt ait S. Hieron. *ep. 7 ad L*
tam. Huius Magistri prima cura erit, vt *Apos*
lorum Symbolum, *orationem Dominicam*, & q
Christianâ doctrinâ continentur, discipul
tum alios mores & artes tradat; sitque velut
ter parens, vt olim Chiron, & Phænix Achill
Linus Orphei, Plato Aristotelis, Aristote
Alexandri, Chrysippus Erasistrati, & Anax
goras Periclis, Molo Ciceronis, cuius etia
Magister fuit Possidonius, vt ipse testatur *in l*
de fato; & Plutarch *in vita eius*. Docuit & Se
ca Neronem, quamuis degenerem; Cebes Ph
donem, Philetas Cous Ptolemæum; Empe
cles Gorgiam; Plutarchus Traianum, Dona
& Victorinus Hieronymum, Arnobius Lacta
tium, alij alios.

IV. Hi ergo omnes docent, filios vel à Magis
docendos, vel à parentibus. Dummodo par
tes aliquid boni doceant: quod nunquam,
rarò facturi sunt, nisi sint ipsi boni. Si enim a
ri sunt, auaritiem docebunt, ac sordes; si vi
lenti, Baccho eos educabunt & Veneri; si sup
bi, Iunones facient, & pauones firmata t
hentes, capillum crispantes, denique calami
& vnguentorum vsurpatores.

Sec

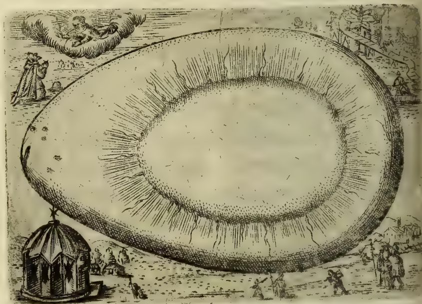
Sed non impunè. De Prætextata nobilissima v.
mina. S. Hieronymus *in ep. ad Lætam. Illa*, in-
uit, *iubente viro Hymetio, qui patruus Eustochij*
irginis fuit, habitum eius cultúmque mutauit: &
glectum crinem mundano more pexuit, vincere
piens & virginis propositum, & matris desideriũ:
ecce tibi eadem nocte cernit in somnis venisse ad
Angelum terribili voce minitantem pœnas, & hæc
rba frangentem. Túne ausa es viri imperiũ præfer-
Christo? Tu caput virginis Dei tuis sacrilegis at-
ectare manibus, quæ iam nunc arescent, vt sentias
cruciata, quid feceris: & finito mense quinto ad
ferna duceris. Sin autem perseueraueris in scelere,
marito simul orbaberis & filio. Omnia per ordinẽ
xpleta sunt, & seram miseræ pœnitentiam velox
gnauit interitus. Sic vlciscitur Christus violatores
empli sui, sic gemmas & preciosissima ornamenta
lefendit. Immo sic docet matres destinare libe-
os Christo; coniuges non iniqua petere à con-
ugibus, nec in gratiam mariti vxorem, aut in
vxoris fauorem maritos peccare. Ad vitanda,
non ad patranda peccata matrimonium est in-
stitutum. Cuius sanctitate neglecta, cum malè
feriata iuuentus non iam ampliùs *matres*, sed
matressas didicerit quæritare, heu quæ progenies
potest sperari!

Illorum de gente, patri quos dædala Circe
Supposita de matre nothos furata creauit.
Virgil. Æn. 7.

Ovum ſtellatum B. Virginis ſymbolun

EMBLEMA LV.

RESPICE STELLAM, VOCA MARIAM.

1. PRæter ceteras oui laudes, *formam* , inqu Putean. Orat. 20. *examina; quid perfecti abſolutiuſq; obijci oculis poteſt? colorem pen tra; quid venuſtius pulchriuſq; ? Et forma quide dignitatem ſuam habet: non aſpera, non horrid non inciſa eſt; ſed læuis, teres, & velut pumice e polita: nec rotunda prorſus (de gallinis hîc loquo ſed tanquam præſtantius aliquid effingi debuerit*, f ſtigio, *vt appellat Plinius*, cacuminata. *Orber aut globum proletarius quisque fingit, & exprim ſed materiam forcipe comprehenſam reciproco v*

lumi-

ine in curuos vertices coarctare, inter torni mi-ula, etiam periti censent. Sic quanto difficilius , ouum quàm circulum cælo cauare , tanto plus amenti corpus habet, quòd obliquo gyro, siue lim- quàm quod æquali vndique, & vniformi perio- bsolutum est. In globo etiam productæ molis am-es volo; vt quædam velut latera, vt summum & m inueniam; vt varietas sit, finis tamen princi-nq; desideretur; immo vt æternitas sit, & nullo licitatis vitio decor violetur.

Exterior hæc oui est forma. *In ouo, vt deli- a omnia, ita distincta & venusta sunt, ac pror- virginea. Putes in argento aurum, in aqua ig-; in crystallo chrysolithum, in niue crocum, in ro electrum, in lacte purpuram natare. Siue igitur mam, siue colorem examinemus, nihil pulchrius : omnium quæ amare, & æstimare possis imagi- n continet.* Ita natura ouum ornat, illius Sym- lum, quæ (*Cant. 1 8. pulcherrima mulierum*, & *nt. 4. 7. tota pulchra* meritò appellatur: quàm eorg. Nicodem. *orat. de oblatione Virginis* sic mpellat ; *ô pulcherrima pulchritudo omnium lchritudinum, ô Dei Genitrix pulchrorum omni- n summum ornamentum !* Proinde venustas, gnitas, forma , color, perfectioque oui tota iud nihil est , quàm Symbolum illius oui, de no S. Spiritus exclusit auem illam pretiosam, elicanum, Phænicem, Gallinam pullos suos, b alis, congregantem. II.

Atq;

III. Atque vt Symboli tanti apertior ſit ſim
tudo, expreſſiórque nota, ecce tibi *ouo* ſtella
ſeu limbum ſolis, velut ſymbolo ſymbolum,
à ludente natura, ſiue à Deo naturæ miracul
inſcribente in iconiſmo propoſitum. Tale m
ouum, vti delineatum eſt, in manus tradidi
etiam atque etiam conſiderandum atque ex
minandum, Prænobilis ac ſtrenuus Domin
Ioannes Egolffus Dn. in Leonrodth, & Ode
hauſen Reuerendiſſ. & Illuſtriſſim. Domino D
Ioan. Chriſtophoro Epiſcopo Eiſtadiano. S.
I. Principi à conſilijs. Vnà cum *ouo* eius quoq
originem deſcriptam tradidit, quam non omi
tam apponere. Sic habet. Non procul Aug
ſta Vindelicorum, ad duo circiter milliaria,
terra Bauaria, Vicus ſitus Odelzhuſa dictus. A
Vici arce, quarta horæ parte, venitur ad locu
à vetere ſiluula & fruteto, *Dexat* vernaculè n
minatum.

IV. Ibi in ipſo loci vmbilico caſa erat ruſtic
& raris habitata mapalia tectis; quæ quia ſub D
minio Prænobilis ac ſtrenui Domini Ioann
Wilhelmi Hundij de Lautterbach, Domini i
Sulzemos &c. fuêre, ab eodē cultiora facta ſun
hortoq; & atrio aucta, vt eſſent in Ornitho
nem. Mox, vt ab exiguis principijs omnia ſu
munt incrementum, ab auibus ad piſces proce
ſum eſt, viuariúmque nobiliſſimis piſcinis locu
ple-

tatum ; quòd inibi pulcherrimæ fontium
turigines emicarent. Amor loci, cum orna-
creuit. Itaque D. Virgini quoque ſacellum
ponere ſtatuit, vt eadem ſedes eſſet pietatis,
æ receſſus fuerat amœnitatis. Sed præcipuè
cuit ædificio dare formam ſtellarem, ſacel-
nque ipſum appellare, *B. Virginem ad ſtellam*,
1, *B. Virginis ſtellam*.

Cæpta eſt ædificatio, eo ipſo An. 1618. qui VI.
agæ Illuſtriſſimorum celeberrimorúmq; he-
um, per feneſtras, ſparſione, occaſionem de-
t, vt An. 1620. clariſſima, *ad ſtellam*, victoria,
monte Albano, obtineretur. Porrò & funda-
entum, & tectum, & parietes, & feneſtræ,
nnia in ſtellæ modum ſunt ædificata, abſolu-
que An. 1619. Quo Anno, in feſto Natiuitatis
Virginis, ſacellum eſt ſolenni ritu dedicatum.
um autem ædificaretur, ſub ipſa initia, reper-
m eſt in corte, atque ſirpiculo gallinarum, die
uodam Veneris, eiuſcemodi impreſsâ ſtellâ, ſeu
mbo radioſo notatum ouum ; atque decimo
uarto poſtea die, alterum tale ; quod hîc dedi-
ius delineatum. Cui poſtea complura alia ſi-
nilia in vicinis locis reperta, & nonnulla qui-
em, velut ſigillo in ceram, aut mollem gypſum
dacto, impreſſa, ſuiſque eminentijs conſpicua;
lia verò, velut penicillo, lineolis radioliſque in
andem figuram ductis ſtriata. Quæ partim mi-
ri

ri caussa, partim muneris loco, ad sacellum all
multísque jam annis ibi, nihil graue redolen
asseruantur. Testatur id cum magna admirat
ne illuc, pietatis ergò, confluentium mortali
multitudo, quæ insigni frequentia locum hor
rat, jam etiam sæpius miraculis præclarissi
honoratum.

VI. Existimem, non sine prodigio indicare v
luisse Superos, gratam sibi illam stellarem arc
tectationem, quam proinde in sede gallinaru
factam, de vtero gallinarum honorare, & ve
sigillo hoc confirmare voluerunt. Nec alibi
milia *oua* reperiri existimo. Ait quidem Aldr
uandus *lib. 14. c. 1. ouum* se in Musæo reseruar
anseriо haud minus, plicis, rugisq; insigne, quod
lustris Io. Bapt. Barbazza Bononiensis ei donâr
sed nullam de plicarum solari, stellarique figu
mentionem facit, vt prorsus adhuc istud B. Vi
ginis *ouum* sit peculiare. Fabulas enim nil
moror, è quibus Stephanus Vinandus *in Hercu*
Prodicio pag. 432. docet, *limbis purpureis præt*
xendas chlamydes & equorum tegmina: & addi
limbos adornent alternatim oua argentea, & fulg
ra aurea Iouis eorum (Castorum) *patris arma.*
ouis singulis pingantur binæ stellulæ Castoris & Po
lucis; oriens alter, qui aureus erit, alter occiden
qui niger.

VII. Quàm porrò conuenienter radiatio illa Vi
gini

ni tribuatur, facilè mecum sentiet, qui non so- m meminisse volet, *mulieris sole amicta*, & *stel-* *coronata*, *Apoc. 12. 1.* & in *stella matutina* vin- nti danda in cælo *Apoc. 2.* *quia omnes Sancti*, Franc. Mayro *serm. de creat. anim. Virg. in pa-* *a de plenitudine Virginis participant.* Quo in co idem illuminatus Doctor, ob decem pro- ietates, siue priuilegia, ostendit, Virginē *Stel-* *n maris* appellari. Et S. Ildefonsus *ser. 1. de As-* *nt. Maria*, inquit, *secundùm verbum Hebrai-* *m interpretatur* Stella maris. *Mare præsens secu-* *n est: Stella autem. S. Virgo Maria, de qua or-* *s est ille, per quem illuminatur omnis mundus.* *inc securiùs accedite ad laudem Virginis: & illu-* *inamini, quoniam ipsa est, per quam vera lux* *ari huius seculi refulsit.* Ad quam vtinam, tan- uam ad polarem stellam magnes, corda nostra piantur, Stellâ hac, hoc est, affectu Deiparæ, *s* instar, insignita! Denique fas sit, in *ouo* hoc lam agnoscere, de qua *Cant. 6. 9.* dicitur: *Quæ* *t ista, quæ progreditur, quasi aurora consurgens,* *ulchra, vt luna, electa, vt sol, terribilis, vt castro-* *m acies ordinata?* Castrorū autem aciem sæpe similitudinem *oui*, ouali figura, fuisse ordi- atam, docet Ælianus, *in tractatu de instruendis* *ciebus ad D. Hadrianum.* Vbi id genus instru- ionis ait inuentum à Thessalo Ilione, & à Ia-

sone

ſone quoque exercitationi mandatum, *tanqua tutum & percommodum, cum vndique cuſtodiat decurione, tergiductore, cuſtodibus lateris.* Ci ergo Patrona noſtra, tanquam eiuſcemodi ac ſit ordinata, quàm meritò quotidie dicimus? *Sub tuum præſidium confugimus, Sancta Dei Genitrix.*

Si radijs ornata ſuis ſtellisq́ relucent,
Quis non ſtellifero comparet OVA *Polo?*
OVA *Polus fiunt ſtellis ornata. quid ergo,*
Chriſtiparâ ornatus VIRGINE, *fiet hom*

Ali-

OVORVM

PASCHALIVM

SACRO EMBLEMATE

INSCRIPTORVM

descriptorúmque,

à

GEORGIO STENGELIO

SOCIETATIS IESV

Theologo.

PARS ALTERA.

Si consurrexistis cum Christo, quæ sursum sunt, quærite, ubi Christus est. *Col. 3. 1.*

LECTORI.

VT subsisteres paullisper, & respirares, Emblemata hîc diuisi, alioquin nimis prolixè excurrentia. Etiam properans viator subinde in herbam se abijcit, aut ad fontem è saxo scaturientem. Ipsis tabellarijs prandij quietem concedimus:

& hora lassos
Interjungit equos meridiana.

Cur igitur non etiam Lectori nostro succurramus ...usæ interiectu? cum & Musicos id facere videamus; ... quemadmodum itinera, ita libri quoque ac volumi... longè appareant breuiora, si distribuantur. Denique ... Philosophis instruimur, omne quod mouetur, ipso Na...ra magisterio, quiescere in puncto reflexionis. Quia ...go & nos, à bonis OVIS, hîc calamum deflectimus, ad ...ala OVA detestanda, penicillus ducendus fuit; ut velut ...lineâ rursus inciperemus.

Illud aduertas velim, non omnia à nobis OVA accu...ri, sed vel eorum abusum, vel id, quod in ijs, velut in ...mbolo, vitiosum relucet. Scribit Albertus, grandem ...quilam esse in Septemtrione, quæ duo OVA semper pa...iat. Bona sanè OVA, quia aquilæ OVA. Sed quæ nobi...tat partus, nidus dehonestat. Nam aquila, affectum ...arentis oblita, & laborem pertæsa, OVA illa vulpis pel...e involuta, in cacuminibus arborum, suspendit, ut spu...io calore foueantur. Sicut ergo Lysander leoninam cum ...vulpinâ se conjungere dictitans, generositatis laudem pro-

fessio-

fessione astutiæ contaminabat; ita aquila, non sine vi
perio, coniungit bonum partum & malũ nidum. Eius
modi aquilam si memineris, aut vulturem esse, mal
humani generis hostem, facilè credes, eius ingenio
machinatione, etiam bona OVA *malè posse colloc*
Sed tu, Lector, si fueris bonus, ipsis quoque m
OVIS *bene uti nosces.*

Aliqua, ex ovis non nata, volantia, dæmonum symbola.

EMBLEMA LVI.

QVÆ SOCIETAS LVCI AD TENEBRAS? 1. Cor. 6. 14.

QVæ, & quotnam aues ex *ouis* non nascun- 1.
tur? Duæ hæ, si tamen duæ; *Vespertilio*, & *Phœnix*. Macrobius *l.7. Satur.* hæc ha-
bet: *Animantia aut gradiuntur, aut serpunt, aut ando volandóue viuunt: in gradientibus lacertæ & similia ex ouis creantur: quæ serpunt, oui nascuntur exordio, volantia omnia de ouis prodeunt, excepto vno, quod incertæ naturæ est. nam* VESPERTILIO *volat quidem pellitis alis, sed inter volantia habendus non est, quia quatuor pedibus graditur,*

formatósque pullos parit, & nutrit lacte, quos gen
rat. Natantia ferè omnia de ouis nutriuntur gener
sui. Crocodilus verò etiam de testeis, qualia sunt v
lantium. Itaque, si fabula est de *Phœnice* per cin
res renato, orta ab Heliopolitanis Solem ping
tibus, quasi auem, orientem & occidentem; (v
de veteres tradiderunt Phœnicem auem Heli
poli degere, in *Ciuitate Solis*, quòd in ea esset
mulachrũ & templum Solis) solus Vespertili
inter quomodocunque volantia; vel certè cu
solo Phœnice, sine *ouo* nascitur. Qua de caus
vtrumque *ouo* emblema inclusit.

II. Si ergo *Phœnicem* ex ouo non natum, Chr
sto secundùm diuinam naturam, quæ princip
caret, eidémque homini de tumulo, velut nid
suo, resurgenti contulerunt tot SS. Patres, c
nobis non liceat diabolum *Vespertilioni* comp
rare, cum & ipse, *Vespertilionis* more, ex *ouo* n
prodeat, & tenebras amet, sicut *Phœnix* luce
atque Solem? Nempe & *Deus lux est, & tenebr*
in eo non sunt vllæ. 1. Io. 1. 5. & damnati illi ad *t*
nebras exteriores (Matth. 8. 12.) spiritus, iam f
cti sunt *rectores tenebrarum. Eph. 6. 12.* Quare
vnum agunt, vt *opera tenebrarum Rom. 13. 1*
promoueant. Promouerunt sanè, cum è bon
Angelis tot malos fecerunt.

III. Poëtis Angeli Alites vocantur. Inter hos A
lites, mali sunt *Vespertilionibus* simillimi. Vnd
&

& membranaceis pinnis pinguntur: & incredibiliter lactant, quoscunq; Orco pepererunt. *Volucrum animal parit Vespertilio tantùm, cui & membranaceæ pinnæ vni. Eadem sola volucrum lacte nutrit, vbera admouens: geminos volitat amplexa infantes: secúmque deportat. Eidem coxendix vna traditur, & in cibatu culices gratissimi*, teste Plinio *l. 10. c. 61.* Vides quadrare? Nam sæpe & diabolus geminos volitat amplexus, quos in furca vehit per aërem.

At cur non prodit ex *ouo*? relucet. *Nihil candore speciosius esse fatentur omnes*, ait Puteanus *orat. 20. hinc lucem amamus, noctem odimus. Quin Deum ipsum, vt pulcherrimus appareat, puro die, velut circumscribimus; inferos, vt turpissimi sint, densis cæcisq; tenebris sepelimus. Ouum igitur candidum est, & sic quoque cælum imitatur; nec vehementiùs quippiam à colore laudare veteres potuerunt, quàm vt ouo præferrent.* Lucem ergo, & candorem quia odit diabolus, ex *ouo* non prodit, tanquam contrario sibi, nam & lux illum odit: hinc ibi accessum habet multò patentiorē, in quorum animo nebulæ Cimeriæ, aut Tartareæ cæcitatis caligo suboritur; aut certè vbi diuina luce, per iram, aliumúe affectum, ad occasum vergente, invesperascit. IV.

Quid quòd in excludendis *ouis* mora est necessaria? Hinc quia nemo hominum fit repentè V.

peſſimus, in hominibus peruertendis cacodæ-
mon *veſpertilionem*, hac in re, non imitatur; cu[m]
oua ponat, more ſerpentis, vt dictum eſt *Emb*
7 Paulatim enim interrogando, poſtea menti-
endo, alliciendóque de *ouis mala*, monſtro[ſ]
partu excluſit. At quo inſtanti peccauit, eo ſta-
tim de bono Angelo diabolus fuit, alióſq; dia-
bolos fecit, quos ſeduxit; tenebris exteriorib[us]
itidem obnoxios. Quippe *Agentes, & conſentien-
tes eâdem pœnâ ſunt digni.* Non ergo *ouo* op[us]
fuit, neque longa ad peruerſionem diſpoſitio-
ne. Quòd intellectu eſſet præditus, & libera vo-
luntate, ſicut omnis creatura intelligens, natu-
ræ erat peccabilis; quòd tam perfecta atq; ex-
cellenti natura inſtructus, non potuit, ad pec-
candum, longâ morâ indigere.

VI. Itaque *ab initio peccauit. 1. Io. 3.* hoc eſt, no[n]
in primo quidem ſuæ creationis inſtanti (qu[o]
modo enim alioqui *cecidiſſe de cælo Lucifer, Iſa.*
14. aut *in delicijs Paradiſi fuiſſe. Ezech. 28.* di-
ceretur?) ſed paulò poſt ſuæ creationis prim[um]
inſtans. Mox deinde ſupremus Angelus, ex hi[s]
qui peccauerunt, alijs auctor ſuaſórque fui[t]
peccati, atque ita *traxit ſecum tertiam partem*
ſtellarum. Apoc. 12. Quod quàm citò factum ſit
oſtendit S. Thomas *1. p. q. 63. a. 8. ad 1.* his ver-
bis: *Dicendum, quòd licet ſimul dæmones peccaue-
rint, tamen peccatum vnius potuit eſſe alijs cauſſ[a]*

pec-

eccandi. Angelus enim non indiget ad eligendum, vel exhortandum, vel etiam consentiendum, temoris mora: sicut homo qui deliberatione indiget ad ligendum, & ad consentiendum, & locutione voali ad exhortandum: quorum vtrumque tempore gitur. Manifestum est autem, quòd etiam homo, mul dum aliquid iam corde concepit, in eodem nstanti incipit loqui: & in vltimo instanti locutiois, in quo aliquis sensum locutionis capit, potest asntire ei, quod dicitur: vt patet maximè in primis nceptionibus, quas quisque probat auditas. Subto ergo tempore deliberationis, quod in verbis reuiritur, in eodem instanti, in quo primus Angelus iam affectionem intelligibili locutione expressit, ossibile fuit aliis in eam consentire. Hæc Aquinas.

Monstrosum ergo istud malum, sine *ouo*, sine onga exclusione, & in instanti est genitum, & nerità *vespertilioni*, volanti, sed inter volantia on habendo comparatum; præsertim cum tee Hieronymo *super Habac. 3*. Hebræi tradant, æmonis nomen esse *Reseph*, qui inter alios sit rinceps, & ob celeritatem *auis, ac volatile* nunupetur. Quin etiam sicut vespertilio *quatuor raditur pedibus*, sed ventrem trahens in terra, ita Hebræi tradunt *Reseph* esse, qui in paradiso muieri locutus ex maledictione Dei, nomen acceperit. Siquidem *Reseph reptans ventre* Latinis est. Quod si *vespertilio* culices capit & muscas, id VII.

quoque ei conuenit, qui *Beelzebub*, ſeu Deu muſcarum vocatur. Væ muſcis, quas capit! V nocturnas tenebras amantibus, & à celeri ha noctis aue periclitantibus. Vt formatos pullo pariat, *veſpertilio* eſt; vt *oua* faciat, ſerpens eſ denique, vt quocunque modo fallat, Proteu eſt. Quem imitantur noctiuagi illi, qui non tantùm ære alieno obruti, interdiu domi deli teſcunt, ſed etiam opera tenebrarum, per furta & ſcorta ſectantes, veſpere duntaxat, prode unt; aut quiſquis ore bilingui nunc reptat, nun volat, vt neſcias, quo in genere eum reponer debeas: qui meritò cum Varrone dixerit: *Factu ſum veſpertilio, neque in muribus planè, neque in volucribus ſum.*

Ovum

Ovum anguinum magiæ instrumentum, & Superbiæ vituperium.

EMBLEMA LVII.

TALE OVVM COQVITVR, SI TALES ADHIBES COQVOS.

ANgues innumeri æstate conuoluti, saliuis faucium corporumq́; spumis artifici complexu glomerantur, ANGVINVM *appellatur. Druidæ sibilis id dicunt in sublime jactari, sagoq́; oportere intercipi, ne tellurem attingat. Profugere raptorem equo: serpentes enim insequi, donec arceantur amnis alicuius interuentu. Experimentum eius esse, si contra aquas fluitet, vel auro vinctum. Atque vt Magorum solertia occultandis fraudibus sagax, certa Luna capiendum censent, tanquam congruere o-* 1.

perationem eam serpentium, humani sit arbitr- Vidi equidem id ouum mali orbiculati modici ma- nitudine, crusta cartilaginis, velut acetabulis bra- chiorum polybi crebris, insigne Druidis. Ad victor- as litium ac regum aditus mirè laudatur; tanta va- nitatis, vt habentem id, in lite, in sinu, equitem Ro- manum è Vocentijs, à Diuo Claudio principe inter- emptum, non ob aliud, sciam. Hic tamen complexu anguium, & efferatorum concordia, caussa videtu- esse, quare exteræ gentes caduceum in pacis argu- mentis circumdata effigie anguium fecerint. Nequ- enim cristatos esse in caduceo mos est. Hæc Plin. *lib. 10. c. 3.* Certè si angues in caduceo cristati fo- rent, magis cassides cristatas bellúmque, quàm pacem significarent. At cacodæmones in *ouum* conficiendum conglobati, cristas erexêre.

11. Non ergo illud pacis erat, sed discordiarum & initium, & argumentum. Ex *ouo* geniti ipsi non sunt, *ouum* tamen sæpe genuerunt, aut velut in *ouum* glomerati confluxerunt. Nam etsi ut superbi, ita inter se discordes sint, vbi tamen malum facinus perpetrandum est, velut in ANGVINVM conuoluti, arctissimo complexu conspirant. Ac sinunt se sanè subinde despui, vt quasi *saliuis faucium glomerentur*, dum Spiritus ipsi hominibus seruiunt ad superstitionem ac perniciem, tum maximè, cum *victoriæ, ac regum aditus*, cum tituli, & dignitates ambiuntur. Nam

sicut

ſicut diabolus diabolum in præceps egit, ita quotidie conatur homines quoque de ſaxo jacere. Cum Lucifer vellet Deo eſſe par, & ſolium ſuum ſupra conditionem ſuam eleuare, aſſeclis placuit iſte inſignitus locus atq; excellentiæ amor: ita altiſſima petendo, in profundiſſima ceciderunt. Hac eadem arte primos homines deiecit de gradu ſtatúque felicitatis; diuinitatem ſcilicet promittendo: *Eritis ſicut Dÿ Gen. 3. 5.*

Quales plerunque videri volunt, qui magia diſcunt, vt ſimiles ſint patri ſuo. *Ipſe enim eſt rex ſuper vniuerſos filios ſuperbiæ. Iob. 41. 25.* Quam ob rem *Act. 8. 9. vir quidam nomine Simon, qui antè fuerat in ciuitate magus, ſeducens gentem Samariæ,* dicebat *ſe eſſe aliquem magnum: cui auſcultabant omnes à minimo vſque ad maximum, dicentes: Hic eſt virtus Dei, quæ vocatur magna. Attendebant autem eum, propter quod multo tempore magiÿs ſuis dementaſſet eos,* & obſtupefeciſſet. Quod faciunt, qui ſerpentes incantant, & id efficiunt verbis, vt ab eis non lædantur venenis. Qua de cauſſa *in c. 28. Actuum* ſcribit Oecumenius, olim moris fuiſſe, *omnem qui glorioſum aliquod opus præſtaret, Deum exiſtimare; quemadmodum veteres Deos nominabant etiam eos, qui aliquid operarentur, quòd vires ipſorum, ſuorumq; coæuorum excederet.* Hanc vulgi opinionem vide ipſis diuinis litteris traditam. *Act. 28. 3. Cum* III.

congregasset Paulus sarmentorum aliquanta multitudinem, & imposuisset super igne, vipera calore cum processisset, inuasit manus eius. Vt ve viderunt Barbari pendentem bestiam, de manu ei ad inuicem dicebant: Vtique homicida est ho hic, qui cum euaserit de mari, vltio non sinit e viuere. Et ille quidem excutiens bestiam in igne nihil mali passus est. At illi existimabant eum tumorem conuertendum, & subitò casurum, & m ri. Diu autem illis expectantibus, & videntibus n hil mali in eo fieri. Iterum supra modum loquuntu ait Chrysostomus, nam *conuertentes se, diceba eum esse Deum.*

IV. Quod non ob sanctitatem Pauli, quæ ill ignota erat, dicebant, sed quia vulgari stultit ducti, existimabant, id fieri per incantatione quibus qui vtuntur, non solùm *incantatores* & *malefici Deut. 18. 11.* & *magi Deut. 5. 11.* se etiam *diuini* vocantur *Deut. 18. 11. Isa. 8. 19* & alibi passim. Hic primus fons est magiæ, v plus, quàm homo, posse videaris. Sed vel à De hoc ipso isti tales puniuntur, quo seducuntur. Nihil enim vilius, nihil abiectius est ijs, qui dæ monis mancipia esse voluerunt.

V. Fons alter est magiæ curiositas, à qua, test S. Augustino *l. 10. de ciuit. c. 9. & 18. c. 19* desiderium succrescit magicarum artium con discendarum. Verè ita est. Nam & Lucas *Act*

19.

9.10. eos, qui magicos libros combusserant
oram omnibus, disertè scribit, *curiosa fuisse se-
ctatos.* Itaque rectè monet S. Spiritus *Eccl. 3. 22.*
*in pluribus operibus Dei, non eris curiosus: plurima
enim super sensum hominum ostensa sunt ibi. Mul-
tos enim supplantauit suspicio illorum, & in vanita-
te detinuit sensus illorum.* Comburantur ergo li-
bri, & cum libris magicis ipsi magi, ne superbia,
atque curiositate ipsi alios faciant æternis igni-
bus comburi.

4. Reg. 1. Ochoziæ regi, ob consultũ Beelze- VI.
bub Accaronensis Dei oraculũ, mortẽ prædixit
Elias. Saul *1. Reg. 28.* qui priùs abstulerat ma-
gos, & ariolos de terra, & interfecerat eos, qui
pythones habebant in ventre, ab hostibus con-
citatus, pythonissam consuluit, postridiéq; eius
diei, in peccatis suis moriturus, in gladium suum
incubuit. Tales secum habere amabat Pharao, vt
Moysi negocium facesserent. Nolebat, apud
Æn. Syluium *lib. 4. de Alphonso c. 3.* Alphonsus
rex hos tales tolerare, alioqui in omne homi-
num genus munificus ac liberalis. Cuius rei ra-
tionem reddebat non nemo istam: *sidera stultos
regunt impelluntq́, sapientes verò astris imperant.*
Rectiùs dixisset Tartara, quàm sidera esse, quæ
sic stultos regant. Tam ergo stolidè, quàm im-
piè agunt, qui, Pharaonis more, in aulis pati-
untur, aut secum magos, fatidicos, præstigia-
tores

tores, & similes anguini *oui* fætus circumd cunt; hosti enim suo capitalissimo, hoc est, ip cacodæmoni se credunt regendos : cuius nc multum interest, per suosne, an per se, alique regat, ac possideat. At fortasse animi tantù caussa tales habentur, nec tam ad superstiti nem, quàm ad curiositatem circumducuntu Pulchra oblectatio, si, animi caussa, anima pe reat!

O miseri, quorum gaudia crimen habent!

Ovo-

Ovorum partus magicus iustitiam excitat dormientem.

EMBLEMA LVIII.

LVS SCIT, QVÆ TALEM SCIT NOBIS PINSERE PANEM.

FAbulæ quid non audent? magis mira narrant, quàm *Si mulier vitulum, vel si bos ederet agnum.* Immo etiam fingunt feminas, 1.
quæ *oua* pepererint, more gallinarum. Nam *Selenitides*, siue *Lunares* feminas Herodorus Heracleotes testatur *ouiparas* extitisse, exclusosque fætus πεντεκαιδεκαπλασίονας ἡμῶν εἶναι, *quindecuplo nobis proceriores esse.* Nempe quando è feminis *oua* prodeunt, prodeunt ex *ouis* gigantes. Supra *Embl. 1.* vidimus, *Chronum*, siue *Herculem ouiparum*, sed tam immensæ magnitudinis erat il-

lud

lud *ouum*, vt fidem excederet, & meritò fabu
annumeraretur. Nunc omittam fabulas, & h
ſtoriam ex tripode afferam, veriſſimam, ac r
centem; ſed admirabilitate ſua, cuiuis ferè f
bulæ parem.

II. Vix anni ſeni fluxêre, cum Bonna à fide di
niſſimo viro ſcriptum, & relatum eſt Ingolſtac
litteris, quas ipſe vidi, legi; captam in ea pr
uinciâ, & in vincula datam veneficam, & ve
etiam ſupplicio affectam, flammíſque rogalib
luſtratam, quæ, velut ſorex, ſuo ſe indicio pr
diderit, in hunc modum. Vicinam habebat, nc
admodum opulentam. Ea ſe, inter ceteros ruſt
cos lucrandi modos, etiam gallinarum nutric
tione, venditionéq; *ouorum* ſuſtentare ſoleba
Sed, quæ eſt inuidia, aut hominis, aut dæmoni
aliquando malis artibus factum eſt, vt gallin
omnes, præter morem, parere ceſſarent, non hy
emis rigore, ſed faſcino ſteriles & concluſa
Hoc vbi ſimplex femina aduertit, damni dolo
ríq; ſuo conſilium pariter remediúmque à vici
nâ petiuit. Hæc buſto matura, redire afflictan
poſtero juſſit; enimuerò dixit ſe remedium præ
ſentiſſimùm in diem ſequentem paraturam.

III. Vbi diluxit, illa redijt, nec aliud quidquan
à vicina ſua, quàm panis haud exiguum fruſtun
accepit. Eum panem micatim juſſa eſt gallin
ceſſatricibus obſipare. Accepit panem muli

er,

& gratias immortales reddidit, etiam *ouo-
m* non contemnendum numerum donatura,
rs, immo casus non fefellisset. Postquam do-
m est reuersa, nescio, quonam repentè nego-
incidente, in granarium ascendit, frusto pa-
s interea temerè deposito, ac in mensa relicto.
um abest, ingreditur in hypocaustum seruus
aneante stomacho famelicus, pater esuritio-
um: qui occasione vtendum ratus, vice jenta-
li, vtraque manu inuolat in panem, vires ro-
raturus antè, quàm cum equis & aratro ad a-
um colendum exiret. Bonam jam partem de-
uncârat panis, cum sensit heram per gradus
scendere. Maturè ergo se subduxit, parte re-
qua & vltima panis mensę reddita. Sed non diu
tuit furtum. Quanquam alia id est ratione,
uàm ficus Æsopicæ, proditum. Cæpit enim
lico tumultuari illi venter, & murmurare inte-
ina, pellísque laterum tendi, in morem tym-
ani. Veritus est misellus, ne extemporaneo hy-
rope intumuisset. Sed paulo post morbum su-
m ipse risit animaduertens, se identidem de ru-
tico gallinam factum, & oua moliri, enimuerò
tiam bono numero parere. Quibus omnibus e-
estis, extemplo sensit, se conualuisse.

Id quàm primùm resciuit hera, resciuit vi- IV.
cinia, pagus, prouincia, magistratus; qui non
dubitauit, tam prodigiosæ artis auctorem com-
pre-

prehendere, ac de grauioribus examinare. Ex
minata ab *ouo* vſque ad hircum, inde vſque
rogum eſt deducta. Simile quid, conſtanti fam
narratur, in Franconiâ contigiſſe, niſi, qu
hîc artificem & *ouificum* panem non ſeruul
aliquis, ſed canis ſuperueniens degulárit, cu
virtute (an vitio?) fertur centum & trigin
oua, prodigioſiſſimo partu, enixus eſſe.

V. Non diſputo, an, aut quomodo vera *oua*,
non vera gallina prodierint? Ea eſt celeritas d
monis, vt omnem oculi ictum anteuertens, n
mine aduertente, poſſit cambium facere, & *o*
ſubſtituere. Ea calliditas, vt etiam ipſis hum
nis inteſtinis ea valeat inſinuare. Quo pac
quàm mirabilia ſæpe videmus ex humano co
pore educi? crinium globos, aciculas, vitroru
fragmina, cultros vetuſtos, pectines, & neſc
quid non. Sed hæc, vt dixi, non diſputo.

VI. Illud moneo, non temerè in eiuſcemod
caſibus quoſuis, aut quaſuis eſſe conſulendas
Hominibus iſtis, ait S. Auguſtin. *ſerm. 160. d*
Tempore, vt fieri ſolet, caput dolebit. Dicturus e
tibi vicinus tuus, aut vicina: Eſt hic incantator
eſt hîc remediator, & neſcio vbi Mathematicus.
Tu dicis: Chriſtianus ſum, non licet mihi. Et ſi ill
dixerit tibi, quare? Nonne ego Chriſtianus ſum
Tu dicturus es; ſed ego fidelis ſum: Et ille tibi. E
ego Baptizatus ſum, Fiunt Angeli diaboli, membr

Chriſti

isti: quia ipsum possidet inimicus, trahere qua- & alium. Voluit fortasse & illa Canidia, non gallinas facere fæcundas, quàm vicinam cere, ad easdem Magicas artes perdiscendas. seruus, præter opinionem ac voluntatem tam æ, quàm magæ, in panem, *ouiferum* incidens endit, sæpe alijs veneficia obuenire, quàm bus destinentur.

Denique vt vellem nullas esse magæ istius tatrices, ita ex animo cuperem, omnes Ma- ratus fieri huius Magistratus imitatores, & dentia veneficiorum indicia tam spissè non imulare; sed inquirere, sed punire, ne ipsi à o puniantur, tanquam fautores diaboli, & flagitiorum permissores. Quibus non igno- est lex diuina: *Maleficos non patieris viuere. rod. 22. 18.* Quod si ergo patiuntur hoc ge- s hominũ viuere, meritò Deus ipsos non pa- ur viuere, sed famem, pestem, bellum immit- vt pariter è medio tollat & veneficos, & ve- ficorum patronos. VII.

Non excusantur, quòd sit crimen hoc oc- ltum, cum toties, & in tam manifesta erumpat gumenta. Nec eos defendit respectus consan- ineorum, & amicorum; sed conuincit. Si im sciunt vel proprias suas vxores esse eius- modi Nymphas diaboli, non solùm iniusti nt, sed etiam lenones, vt qui diabolum pa- VIII.

Y tian-

tiantur suum esse riualem. Si verò ignorant, tamen metuunt; quo modo diligunt, de quib tanta crimina suspicantur? aut si non suspica tur, cur metuunt? cur à iustitia abhorrent? nihil metuunt, cur non metunt hanc segeten Videant ergo ipsæ quoque horum vxores, nih faciendos istos maritos, à quibus sincerè dil non possunt; aut qui ipsi digni non sint, vt di gantur. Nam coniuges suas vel suspectas, & i eò exosas; vel, quod deterius est, cum cacod mone communes habere sustinent: quæ non patientia, sed dementia, & insanus, amoréq indignus amor vxorum. A quibus quotidie e tium expectare ac timere necesse est, eas d gant? aut illæ eos diligant maritos, in quor opinione, intelligunt se pro talibus haberi? tamen vel præ stupore, vel præ furore ama quod ex animo fieri, vix sibi vnquam persuad bunt. *Oua* diaboli tales fastidiunt, cur ame gallinas diaboli? Certè à viro, cui vel stilla generositatis, quamuis Saguntina fame pr matur, tamen

Talibus oua Magi si gignant artibus; ipsi
Oua iubebuntur, quæ faciunt, edere.

va à laruatis ſparſa, latenti ſuperſti-
tionum peſti ſimilia.

EMBLEMA LIX.

EV QVALE MONSTRVM, QVOD LARVA EST TEGENDVM?

Ecce ouium arte nouâ paritur, pariente ſagittâ:
Sed caue gallinam, non parit oua, iacit.

C*Vm laruis* olim *luctari* dicebantur, qui I.
defunctos inſectarentur maledictis: hodie
in multis Italiæ, Galliæ, Germaniæque
ocis, cum laruis ipſæ laruæ, eæque viuæ cum
iuis pugnant, atque ludendo illudunt. Mos eſt
nim Bacchanalia agitare, non in menſis tan-
ùm & poculis, ſed etiam in equis & plateis.
lluc perſonati eunt, currunt, equitant, & vm-

braticam quandam pugnam exercent, non ia
florum, sed *ouorum* iaculo petentes eas, quæ
fenestris curiosæ sunt puellæ. Sagitta neruo a
cus alligata, ne excussa euolet fugiátque long
ter, in summo, cuspidis vice, palam habet, c
inseritur *ouum*, quod solùm prouolat excutitu
que, expulsâ, sed illico retentâ sagittâ. *Ou*
igitur, quasi tormento eiectũ, pro glande plu
bea est. Hoc iaculo fenestræ sonant laceratæ,
non rarò etiam feriuntur frontes puellarum
Quæ ne refugiant, & declinent dolum venie
tem, *oua* nonnulla haud illepidè parantur, v
tello & albo extracto, atque in testam vacua
odorifera de rosis, vel aromatis, aqua inducta;
vbi impegerint ruptáque fuerint, mirifica h
minibus fragrantia blandiantur.

II. Eleganter, more suo, Puteanus *or. 20*, re
totam describit in hunc modum. *Efflari medi
la angustissimis foraminibus solet, florum succus
fundi; testa verò nunc emblemate ornatur, nunc
neis obducitur, nunc stellis spargitur. Putes ou
in gemmam conuersum, & sic vacuum precios
esse pleno. Hæc munera in sinum dominæ ama
mittit, hæc missilia in populum spargit. Alius blan
iactu fenestras petit, alius parietes flagellat, ali
limina salutat: quamcunque formam quisque a
gnam putat ouo. Suauis hæc, & interdum sereno c
lo, tempestas est. Quid dicam? Iouis personam,
&*

Dÿ iam laruati ſint, ipſe Bacchus ſumit: gran-
nem hiberna, adhuc manu miſſurus, oua iacula-
r, ac iam putares in oua grandinem ſuccreuiſſe.
ic capite, ille pectore, iſte manu ictum excipit, ne-
tamen læditur: perluitur, & odorem amat.

Hoc odore poſtquam ineſcati ſunt, qui, aut III.
æ de feneſtris proſpicunt, & iam etiam vltro
ptant *oua* volantia; mutatis repentè armis,
gnatur, nam *oua* vera, ſed vetuſta ac tetrùm
tentia proijciuntur: quæ vbicunque fuerint
ſa, Auernalis cuiuſdam Mephitis veſtigia re-
quunt, peſtémque naribus faciunt. Tum de-
ım animaduertitur, quid ſit *cum laruis pu-*
are.

Quid dicam? *ecce peccatores intenderunt ar-* IV.
m, parauerunt ſagittas ſuas in pharetra, vt ſagit-
t in obſcuro rectos corde. Pſal. 10. 2. Nullus
n eſt peccator, quàm diabolus, qui ſemper
ccat, atque etiam, dum bona ſuadere videtur,
alè ſuadet, quia malâ mente. Hic peccator
mper in vulnus noſtrum, inque perniciem ar-
m habet intentum, paratáſque, ſeu cupidinis,
u mortis, ſagittas. Multos percutit *in obſcuro,*
ignorantes; multos in aprico, & in ipſo ſole
lnerat ſcientes volentéſque. Qua de cauſſa
ſ. 90. 5. cauere iubemur (*ſcuto veritatis*) *à ſa-*
tta volante in die.

Sed inprimis decipit laruatus iaculator, *oua* V.

ſpargens cinnameo odore plena, dum *ſacra n-*
mina, dum *cereos*, dum *res benedictas*, dum ipſa
crucem ſacroſanctam iubet ad vaniſſimas ſup-
ſtitiones adhiberi. Quis dæmonem crederet i-
lia ſuadere? quid mali poteſt ſubeſſe, ſub tan
bonis? Et tamen quoties ſe abſcondit ſub h
larua ſtygius inſidiator? Neq; *oua* hæc bono
dore imbuta diu, aut ſemper vibrat. Citò ab
declinat, ad apertos fœtores, atque ad illa *o*
quæ in multis locis, certis anni diebus, ſuperſ
tioſiſſima puellarum gens, ſibi in capite eliſa
in aquam infuſa, velut ſpeculum inſpicit, viſu
nimirum futuri ſui mariti vultum ſpeciémqu
Quaſi in *ouo* ſit vis diuinandi, immo monſtra
di ea, quæ ſunt euentura. Quàm fœdè *ouis* m
culantur iſtæ? Quibus iam dudum, vt veter
loquebantur, *ſiremſe in lege*, dictum eſt: *non d*
clinetis ad magos, nec ab ariolis aliquid ſciſciten
ni, vt polluamini per eos, ego Dominus Deus veſt
Leuit. 19. 31. Et *Deut. 18. 10. Non inueniatur*
te, qui ariolos ſciſcitetur, & obſeruet ſomnia atq
auguria, nec ſit maleficus, neque incantator, n
qui Pythones conſulat, nec diuinos, aut quærat
mortuis veritatem.

VI. Satis hæc *oua* fugere deberet, qui agnoſcit,
eſſe ab hoſte humani generis profecta, quan
uis ſub larua lateat. Quam illi detrahit S. C
prianus de *idol. vanit.* his verbis: *Horum omn*

ratio

tio est illa, quæ fallit & decipit, & præstigijs cæ- ntibus veritatem, stultum & prodigum vulgus in- ucit. Spiritus insinceri & vagi, qui posteaquam rrenis vitiis immersi sunt, & à vigore cælesti ter- no contagio recesserunt, non desinunt perditi per- ere, & deprauati errorem prauitatis infundere. Et nfrà, *Hi ergo spiritus sub statuis atque imaginibus nsecratis delitescunt, hi afflatu suo, vatum pecto- a inspirant, extorum vibras animant, auium vo- atus gubernant. Sortes regunt, oracula efficiunt, alsa veris semper inuoluunt: nam & falluntur, & allunt: vitam turbant, somnos inquietant, irrepen- es etiam in corporibus occultè mentes terrent, mem- ra distorquent, valetudinem frangunt, morbos la- essunt, vt ad cultum sui cogant: nec aliud illis stu- dium est, quàm à Deo homines auocare, & ad su- perstitionem sui ab intellectu veræ religionis auerte- re: cum sint ipsi pœnales, quærere sibi ad pœnam co- mites, quos ad crimen suum fecerint errore parti- cipes.*

Eò vsque progreditur superstitionis insania, VII. vt iam nihil intactum relinquat, aut inconta- minatum. Quare & ipsis *ouis*, eorumque nunc succo, nunc cortice vtitur, in malarum artium instrumentum. Ridentur gallinæ, quarum sto- liditas libentiùs parit, cum iam priùs *ouum* in nido conspiciunt, quamuis ligneum, vel mar- moreum, aut ex alio lapide candido effictum.

Rideatur potiùs hominum dementia, quæ n modò subinanibus, aut simulatis, mentien busque, sed etiam superstitiosis, sed è Pros pinæ, & Hecates calatho petitis *ouis* se ipsa frustratur. Maior enim stultitia est, rem ad c nandũ factam, adhibere ad peccandum; quà ligneum, aut lapideum *ouum* pro vero aspice luculentior insania est, res sacras in instrumen diabolorum conuertere, quàm vice *oui*, saxu velle excludere.

Non est, fallimini, sacrata non est,
Non est, ô vetulæ, sacrata quæuis
Ars, quæ res adhibere scit sacratas.

Ove

vo delusis similes, qui diabolo credunt, vel de astris, vel aliunde magna pollicenti.

EMBLEMA LX.

QVOD NON EXPECTAS, HABEBIS.

AGyrtæ, qui vel præstigijs, vel agilitate ludos faciunt, vt faciant lucrum, in circulis persæpe hominem statuunt vel rusticum, vel alium quempiam, qui Solonis parum, Salomonis nihil habet. Ei cum persuadent, vt hiante ore dentes ostendat, suóne numero, aut sanitate constent; vel vt monstret, se inibi nihil abscondisse; mira quadam celeritate *ouum* insinuant, inq; ipso rictu confringunt, vt deridiculo habeant. Quod & in aulis faciunt illi, qui- 1.

bus, inter equorum ſtrigiles, in ſtabulis, libet
cari; nam *ouum* putiſcens, monſtrato & pron
ſo pomo, in ſaccum, aut ſinum inijciunt, at
inibi, per ſpeciem palpantis ac blandientis, c
fringunt. Socios ergo ijs poppiſmis adorant
ſi efflictim amarent. Nec verò quidquam eſt
cilius, quàm fallere adulando.

11. Talis præſtigiator, circulator, & ſtabul
us eſt ille, qui *circuit quærens, quem deuoret*
Pet. 5. Aliud agit, dum aliud promittit; & p
rumque eos riſui exponit, quos largiſſimis p
licitationibus ſuſpendit, & tanquam hian
coruos decipit, bolo non expectato. Eiuſcem
fraudes etiam ab Ethnicis deprehenſas S. Cyp
anus *de idol. van.* in hunc modum refert. *Re*
lus auſpicia ſeruauit, & captus eſt; & Manci
religionem tenuit, & ſub jugum miſſus eſt. Et pu
edaces Paulus habuit, & apud Cannas tamen ca
eſt. C. Cæſar, ne ante brumam in Africam naui
transmitteret, augurijs, & auſpiciis retinentib
ſpreuit, & eò faciliùs nauigauit, & vicit. Scili
vt nemo circumforaneo ludificanti ſapiens
credit, ita rectè iſta ſpernuntur, quæ ab Ach
rontico circitore ortum habent; neque vti
eſſe poſſunt, cum ſint ab hoſte tali. *Non imme*
tò ait S. Auguſtin. *l. 5. de Ciuit. c. 7. creditur, c*
aſtrologi (judiciarij) *mirabiliter multa vera*
ſpondent, occulto inſtinctu fieri ſpirituum non bo

rum:

m: quorum cura eſt, has falſas & noxias opinio-es de aſtralibus fatis inſerere humanis mentibus, que firmare, non horoſcopi notati & inſpecti ali-ua arte, quæ nulla eſt, ſed nocendi voluntate. Et uia nihil pronius eſt diabolo, quàm mentiri t fallere, agyrtam agit, hiantéſque eludit, ſpe lorum, velut *ouo*, fracta, atque in ludibrium t damnum credulorum verſa.

Laurentius Surius *Comment. rer. in orbe ge-ar. An. 1544.* de Muleaſſe Tunetano rege æc, inter cetera habet. *Fuit ille rex ſuperſtitioni Machometanæ addictus, & aſtrorum obſeruator, uæ res ei certiſſimum exitium attulit. Viſum enim pſi fuit ex fatali, vt putabat, aſtrorum influxu, mittendi regni, & diræ mortis cladem ſibi impen-dere. Eo partim nomine diſceſſit ex Africa, ſed eo pſo diſceſſu cladem, quam euitare voluit, in ſuas ceruices acciuit. Atque vtinam vel Chriſtiani tan-dem diſcerent, vaniſſimam eam eſſe, quæ ex aſtris pe-itur, rerum futurarum, immo & ſuperſtitioſam, atque ideò illicitam diuinationem. Scilicet liberum hominis arbitrium Deus aſtris ſubiacere voluit, quæ in hominũ miniſteria condita ſunt. An non ſcripturæ euidentiſſimè dicit, juxta vias gentium nolite diſce-re, &c. à ſignis cæli nolite metuere, quæ timent gen-tes, quia leges populorum vanæ ſunt? Ierem. 10. multis locis diuus Auguſtinus, vt alios prætermit-tam, in hoc genus ſuperſtitioſæ diuinationis acriter* III.

inue-

inuehitur, & mathematicos egregiè perstringit. L
2. de doct. Christi c. 21. 22. & 23. *quos, dum*
stellarum positione actiones nostras, vel action
euenta prædicere conantur, nimiùm errare dicit,
vendere imperitis hominibus miserabilem seruit
tem: immo eiusmodi prædictionem, magnam deme
tiam vocat. Quod autem non raro eueniant, quæ
ipsis Astrologis prædicuntur, eius caussam idem v
sanctissimus exprimit his verbis: illusionibus & d
ceptionibus præuaricatorum Angelorum euenit,
istis superstitiosis & perniciosis diuinationum gen
ribus multa præterita & futura dicantur, nec alit
accidant, quàm dicuntur, multaq́ue obseruantib
secundùm obseruationes suas eueniant, quibus im
plicati curiosiores fiant, & se se magis magisq́ue ins
rant multiplicibus laqueis perniciosissimi error
&c.

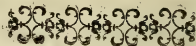
IV. *Verùm ad Muleassem reuertamur. Dum Nea*
poli moraretur, vbi eum Cæsar jußit subsistere po
Niceæ arcem frustrà à Barbarussa oppugnatam, ce
tis ex Africa nunciis didicit, Amidam filium, ipsiu
amicis & præfectis trucidatis, Tunetum & arcem
occupâsse. Ea re vehementer perturbatus, militem
conscribit, magna celeritate, confluuntq́ue breui a
eum mille & octingenti homines, ijsq́ue nauibus im
positis, Guletam proficiscitur. Sperabat enim se fili
um nondum confirmatis viribus facilè oppressurum
nec prorex Petrus Toletanus eius consilia improba
bat.

t. *Amidam filium quidam proceres corruperant, citatis vanißimis rumoribus, Muleassem Neapo- discessisse è vita, & per summum scelus ante obi- m Christiana religione initiatum esse. Amida his moribus, & procerum consiliis permotus, Tune- m se confert, sed inde tunc excedere compulsus est, òd Tunetani de Muleaßis morte nihil comperti berent. Hæret interim in hortis Martiis, & rursus lata ab insperato occasione, à Tunetanis quibus- m euocatus, qui Muleassem odissent, Tunetum uertitur, aliquot ipsi aduersos perimit, & in ar- m se recipit, paruo momento vrbe, arce & regno titus. His de caußis, vt diximus, Muleasses con- riptis tumultuariys copiis in Africam traiecit.*

Vbi Guletam venit, à Francisco Touarre Cæsa- is præfecto admonetur, ne cum tam parua manu unetum adeat, nisi Tunetanorum ciuium animos riùs habeat exploratos. At illum facilè fefellerunt roceres quidam Afri ex vrbe progreßi, qui gladiis ugulo admotis, more gentis, fidei militaris sacra- nentum ei dicunt, Amidamq́; ipso conspectu celeri- er vrbe excessurum confirmant. Mox ille, pluri- nùm deterrente Touarre, Tunetum pergit, & in iti- nere rursus ab Hispanis equitibus à Touarre mißis dmonitus, vt sibi ab insidiis, quæ iuxta vrbem es- ent, caueret, in proposito perseuerat. Vbi autem ad vrbem propiùs acceßit, erumpentibus tum ex vrbe, um ex oliuetis Afris, ex eius exercitu periêre supra V.

mille & trecenti, & ipſe Muleaſſes fugiens, nulla alia magis quàm vnguentorum odore ab hoſtib agnitus & captus eſt. Eum ad ſe adductum, Ami filius vtroque orbatum lumine crudeliter excæca candenti ſcalpello procißa vtriuſque oculi pupill. Idem pertulêre duo Amidæ fratres, cum Mulea capti, Nabaſer & Abdalas. Hæc Surius. Ex qu vel vnica hiſtoria, ab eodem copioſiùs adhu continuata, perſpicuum fit, quàm miſerè nc jam *oua*, ſed ſpes ingentes frangat ſtygius ill promiſſor, per ipſa aſtra, ad tartara ducens ſu admiratores, quod planè miſerum genus pereundi. Alij terrenis rebus grauantur, & exitium trahuntur; iſti dum cæleſtia tractant, unt ſceleſti, cælúmque amittunt cælo inhia tes.

Quæ deceptio maior eſſe poſſet?
Per cælum Aſtrologi ruunt ad Orcum,
Et per SIDERA *Tartarum merentur:*
Quis non diceret, eſſe SIDERATOS?

Pec-

Peccati grauis odor, in odore oui perceptus.

EMBLEMA LXI.

ARIOLARE NARIBVS, LICET.

SÆpe *ouum*, quod Agyrta in ore alterius frangit, etiam fœtet, vt odore graui pariter molestet, ac liquore contaminet. Horretur fœtor, non dubiò, si sciretur. Et sunt, qui ac sciendi arte polleant. *Illud non vanum*, ait ardan. *l. 7. de rer. var. c. 39. cocum me agnosse Principis Istonij, qui odore seligebat oua nuper ata, ab his, quæ iam diu. Ratio discriminis clara t: olent enim quid grauius, ob sanguinem & vterum gallinæ. Sed oportet in rebus tenuissimis, longa diligenti obseruatione, velut in gemmarum dinotione, vti.* 1.

Ita

II. Ita *oua* recentia fœtent, quaſi homo, que in *peccatis concepit mater* ſua *Pſal.50.* adhuc v rum olens, & nondum ablutus à peccato o ginali. Longè autem grauiùs olent *oua* vetuſ te vitiata, præſertim fiſſa; vt planè etiam pe cator, ſuis facinoribus corruptus. Cui viſce contabeſcunt, eius halitus totus fœtet, ta támque mephitim exhalat, vt putes te ab Ach ronte, non procul abeſſe, aut à ſtygia, vel Le næa palude. ô quàm fœtentem animam hab peccator! nihil eâ fœdius, nihil magis abom nandum! *Sicut putredo*, inquit S. Bonauentu in Diæta ſalutis *c.2. aufert pomo decorem, va rem, colorem, odorem, & ſaporem: ſic peccatum a fert animæ decorem vitæ, & odorem famæ, valore gratiæ, & ſaporem gloriæ.*

III. Narrat Petrus Damianus *ep.3. ad Blancar Comitiſſam cap.9.* deteſtabilem è ſplendidiſſin ſepulchro feminæ nobiliſſimę Sophiæ delicati nutritæ, fœtorem integro anno fuiſſe exhal tum. Sed hoc poſt mortem. In vita quoque n eſt boni odoris impius. Et vide mihi quant ſit peccatoris fœtor. Refert Cyrillus monach *in vita S. Euthymij*, fuiſſe aliquando obuiam f ctum S. Euthymio virum, qui ſola mentis c gitatione turpe aliquid verſaret, & tamen ta Auernalem ſpiritum aurámq; peſtilentem affl ret, vt ille graui odore percuſſus, à dæmone

in-

ſeſſum arbitraretur. Hoc vir in viro ſenſit. erunt & feminæ ſagaces. Scribunt Anton. nenſ. Sur. & Ribaden. *ex Raimundo*, Cathaiam Senis natam, vſque adeò pios ab impijs ſtinxiſſe, vt impudicæ ſecum loquentis mulie- horrendum fœtorem tolerare non potis, na- fuerit coacta obturare. Cum verò Raimuns, qui illi à confeſſionibus erat, geſtum hunc miraretur, reſpondit Catharina, ſe, ni hoc feſſet, præ nauſea & animæ illius exhalata peſte toreque, fuiſſe vomituram.

Et ſi alium vis cocum *oua* odore diſtinguen- IV. m, refert S. Antoninus *4. p. ſummæ tit. 14. c.* §. *1.* Angelum aliquando Eremicolæ cuidam æ ſe comitē, ſpectabili forma adiunxiſſe, alio currente adoleſcente precioſiſſimè palliato; ius veſtes Arabiam, cincinni Palæſtinam, irothecæ ſeplaſiam, manus balſamum, os nnameum quiddam ſpirabant. Hîc admirari remita, & alterum ſibi Angelum obuium fieri xiſtimare, ac optare, vt totum ſe natura naſum ceret. At Genius cæleſtis, omnia in diuerſum aciebat, oſtendebatque, plerumque *non benè lere, qui benè ſemper oleret.* Nam tam comto puone prætereunte, nares ſibi vtraq; manu comreſſit obſtruxitque; quod paulò priùs, cum puidiſſimū, & graueolentiſſimū cadauer tranſiret, equaquam fecerat: vbi tamen Eremita arbi-

tratus erat, præ intolerantia fœtoris, sibi mori endum, certè verò, suspenso pulmone, animam tantisper differebat reciprocare, ne tantam na rium pestem vnà attraheret. Miranti igitur ill & caussam cognoscere desideranti, testatus es longè se plus horridi fœtoris ex adolescent istius flagitijs, quàm Eremitam è corpore tab do, persensisse.

V. Et cur non persensisset hanc peccati abom nationem Angelus, cum apud Sur. *16. Nou. c.1* in vita S. Edmundi, Edmundus sæpenumero d xerit, malle se in fornacem ardentissimam, quà in vnicum peccatum lethale præcipitem cader Et D. Anselmus apud eund. Sur. *2. April.* dice solebat, non iam in fornacem, sed in ipsum In ferni barathrum se, quàm in peccatum malle præcipitari. Si tantus peccati, apud homines e fœtor, quantus erit apud Deum, omnia lon acriùs iudicantem? Et adhuc fœtorem istun amamus? immo sæpe de eo gloriamur?

VI. Ducit hîc fœtor peccati ad fœtorem supplic Qui quantus sit, luculentâ historiâ demonstr Thomas Cantiprat. *lib. 1. Apum cap. 7. parag.* Sed quia is auctor in manu est, exscribam alia *ex Epist. Cyrilli, quæ inter opera S. Augusti est, & gesta à S. Hieronymo ad S. Augustinum scr bit.* Ibi qualiscunque tandem Cyrillus, etia hæc habet. *Nepos quidam meus Rufus nomin*

vtro-

roque priuatus parente, anniculus ad meas de-
nit manus. Quem tanta diligentia suo infortu-
o enutriui, vt plures eum à me genitum credi-
ssent. Crescens itaque puer ætate, non sapientia;
genti pulchritudine corporis, sed non animæ, pro-
s moribus, elegantia multæ sapientiæ decoratus, à
nctis amabatur. Is igitur XVIII. ætatis suæ an-
mortuus est, flentibus eum cunctis. At ego nimis
um diligens rogaui gloriosum Hieronymũ, vt quid
contigerit, mihi reuelaret. Oranti itaque mihi,
e quadam, hora nona tantus fœtor adfuit, vt om-
ino tolerare non possem. Cogitans vnde tantus hic
etor, conspicio supremè infelicem meum nepotem,
uasi catenis igneis religatum, fornacis instar flam-
nas fœdissimas emittentem. Cum itaque treme-
undus interrogare sæpe disponerem, nec possem, re-
sumto tandem spiritu inquisiui tremens, si ipse
meus nepos esset. Heu, inquit, ille, vtinam nunquam
uissem, ne tam diris pœnis affligerer, nam æternis
scias me pœnis deputatum. Post longam igitur col-
ationẽ, quæro, quæ caussa suæ damnationis esset, cum
tamen in mundo tot virtutibus sic polleret. Pro nulla
alia (inquit) caussa, nisi quia ludis delectabar. At
quia in morte accepta pœnitentia, quasi stulta igno-
rantia (vt debebam) nolui confiteri, diuinam non
merui veniam adipisci. Et hoc dicens disparuit. Post
quem talis fœtor remansit, quod nullus locum aude-
bat introire. Sic fœtent hirci.

VII. Vel si nondum nauseam creat, nimis breu foetor, accipe, quæ Palladius *in hist. Lausiaca* d Pachomio refert. Huic enim cum insidiato stygius forma muliebri, quamuis deformi, tanquam Æthiopa apparuisset, vt vnà & laruan & tentationem à se reijceret, colaphum excu fissima inflixit manu. Sed ecce, quantus sit fœ tor Acherontis, illicò dexteræ percutientis ca dauerosus, & intolerabilis odor adeò adhæs pertinaciter, vt duobus integris annis, dete non posset, quid adhæsisset animæ illius, si pec cauisset? quando hoc contigit manui resistent

Pes alijs, alijs hircus sudante sub alâ
Fœtet, plaga alijs; quid scelerato? anima.

Super-

uperstitionum vanitas, in superstitio-
so Iuliæ Augustæ ouo reprehensa.

EMBLEMA LXII.

NON AVGVSTVM EST, QVID-
QVID FECIT AVGVSTA.

Vlia Augusta, prima sua iuuenta Tiberio Cæsare I.
ex Nerone grauida, cum parere virilem sexum
admodum cuperet, hoc vsa est puellari augurio,
um in sinu fouendo, atque cum deponendum ha-
ret, nutrici per sinum tradendo: ne intermittere-
r tepor. Nec falsò augurata proditur. Plin. *l. 10.*
55. Quod etiam refert Petrus Crinitus. *l. 11.*
5. de honesta dis. Rectiùs fecisset Iulia, si colum,
uàm *ouum* in manum sumsisset. Vniuersim re-
è refellit S, Augustinus. Apud quem *l. 4. de ci-*

 uit.

uit. c. 30. Cicero Augur ipſe *irridet auguria,& re*
prehendit homines corui, & cornicula vocibus vi
conſilia moderantes. Quod quidem fecit *Cic.l*
2. diuin. Vbi etiam ſcribit, Pompeio, Craſſo,
Cæſari, ab omnibus Chaldæis prædictum fuiſ
eos domi ætate iam affecta, immenſa cum glo
ria morituros, quod tamen non euenerit. Cra
ſus enim apud Euphratem ſumma cum ignomi
nia obijt. Pompeius in Ægypto longè miſerabi
lioribus modis trucidatus; Cæſar multis vulne
ribus, in ipſo ſenatu, confoſſus eſt. Potuiſſ
igitur & Iulia *ouum* ſuum gallinæ relinquere,
aut Keiuuini patientiam potiùs vſurpare, de q
ſupra *Embl. 53.*

11. Certè aruſpices, augures, aut fulgurales, a
quicunque harioli Iuliæ adulaturi facilè pot
rant, *ouum* porrigere, de quo ruſticorum exp
rientia nouit, prolem maſculam naſcituram
Qualénam illud? Horat. *ſer. 2. Satyr. 4.*

Longa quibus facies ouis erit, illa memento,
Vt ſucci melioris, & vt magis alba rotundis
Ponere, námq; marem cohibent colloſſa vitellum

Et Columella *l. 1. Cum volet aliquis q'àm plur*
mos mares excludi, longiſſima quæque, & acutiſ
ma ſubijciet; & rurſus cum feminas, rotundiſſim
Tota ergo ars aruſpicis fuit, ſuperſtitioſæ Iul
ouum longum dare, ex quo ſciebat marem pro
diturum. Cetera caſui commiſſa, & fortè à De
permiſſa ſunt. Meri-

Meritò igitur etiam Romani ſapientes hæc III.
ia contemſerunt. *Cato*,teſte S. Auguſtino.*l.2.*
ſt.Chriſt.c.20.cum eſſet conſultus à quodam,qui
i à ſoricibus eroſas caligas diceret; *reſpondit, non*
e illud monſtrum, ſed verè monſtrum habendum
iſſe, ſi ſorices à caligis roderentur. Eodem *lib. c.*
3. Auguſtinus oſtendit, etiamſi aliquando e-
eniat, quod ab impoſtoribus iſtis prædicitur,
men fiduciam in tali arte non eſſe collocan-
m; cum Deus *Deuter.13.1.* diſertè moneat,
r id ita euenire permittat,dicens: *Si ſurrexe-*
in medio tui prophetes,aut qui ſomnium ſe vi-
ſſe dicat,& prædixerit ſignum atque portentum,
euenerit, quod locutus eſt, & dixerit tibi: Ea-
us,& ſequamur Deos alienos,quos ignoras,& ſer-
iamus eis; *non audies verba Prophetæ illius, aut*
mniatoris,quia tentat vos Dominus Deus veſter,
t palam fiat, vtrum diligatis eum &c.
Interim ne infallibilitas ſuperſtitioni conci- IV.
iet auctoritatem,ſæpius hæc talia fallunt.Qua-
e Seneca, *in libello de morte Claudij Cæſaris*, re-
ert,Aſtrologos quotannis,immo ſingulis men-
ibus, conſueſſe prænunciare mortem Claudij,
cum tamen dilata mors per annos quatuorde-
cim eos deluſerit. Certè Phauorinus apud Gel-
lium *l.14.c.1.*audet dicere,*vera à Mathematicis*
prænuntiata non eſſe partem milleſimam mendacio-
*rum,quæ effutiunt quotidie.*Et quid certi afferrent

de animi liberi motibus, aut de fortuitis eue-
tis, qui ne cæli quidem tempestates habent c-
gnitas? Affirmat Io. Picus, *in libris contra Astr-
logos*, se, cum longo tempore istas tempestatu-
mutationes obseruasset, & semper ante ocul-
haberet alicuius Astrologi prædictiones, int-
continuos 130. dies, non deprehendisse septe-
in quibus non fuerint hallucinati. Et mul-
Calendaria faciunt æquè veracia, cum alijs C-
lendarijs vbique contrarium annotant, & tu-
bido serenum, aut sereno cælo turbidum opp-
nunt. Quo pacto igitur haruspicæ Iuliæ præsc-
ent, maremné, an feminam sint pariturę, si ne-
astrispices sciunt, quid sit tempestas paritura?

V. Aut cur *ouo* credunt, cum aues fallant? Thom-
Cantiprat. *l. 2.* hæc habet: *Narrauit nobis an-
no præterito beatæ memoriæ Theobaldus Abbas E-
berbacensis, quod quidam conuersus, cùm nesci-
quò tenderet, & auem, quæ cuculus dicitur, à voc-
nomen habens, crebriùs cantantem audiret, vic-
interruptionis enumerauit, & viginti duas inueni-
ens, eásque quasi pro omine accipiens, pro annis to-
tidem vices easdem sibi computauit. Eia, inquit
certè XXII. annis adhuc viuam, vt quid tanto tem-
pore mortificem me in ordine? redibo ad seculum
& seculo deditus, viginti annis fruar delicijs eius
duobus annis, qui supersunt pœnitebo. Haud dubiū
quin diabolus, qui supra dictum conuersum, vt Epi-*

sco-

us fieret, ad credendum induxerat, aperto ser-ne, & huic suaserit, vt tali augurio fidem adhi-et, occulta suggestione; sed dominus, qui augu-m odit, aliter quàm ille ordinauerat, disposuit. m duos, quos pœnitentiæ deputauerat, annos, n in seculo viuere permisit, & annos viginti de-is ordinatos, iusto suo iudicio, subtraxit. Ecce s sunt promissiones diabolicæ.

Et tamen his omnes anguli pleni. Meliùs es- V I. nihil ab aniculis discere, quàm id, quod ipsæ iabolo didicerunt. Quale est prorsus & illud iinantium, certis antè Natalem Christi, no-bus, puellarum, qualemné, aut è qua vrbe, vel mo maritum sint adepturæ? Nam *ouo* in vi-m aqua plenum effuso, & vrbes, & domos, & onsos, vtique Albinos, Albutios, aut Vitellios, *oui* albo, aut vitello natos, credunt se specta-ras. Neque hac stultitia contentæ sunt, vt cre-nt se spectaturas; multarum amentia vsque progreditur, vt persuadeant sibi, quod spe-uerant vanè, verè spectauisse; dignæ phanta-cis maritis, quæ phantasticis sponsis se ipsas fellerunt: quemadmodum & illi, qui malis spicijs olim negocia sua peregerunt, ad quæ *bonis auibus ire* arbitrabantur.

Consilium toties si vos, antiqua, fefellit,
Secula; quid mirum? consuluistis aues.

Agyrtæ ova attollenti, & reuocanti
milis diabolus.

EMBLEMA LXIII.

CERNIS, VT ASCENDANT? VN
VERTIGINE TOLLO, AST ALIA
REVOCO.

1. S. Serapion, apud Theodoret. & *in hist.* S
PP. c. 83. vt quosdam, qui histrionia
factitabant, de ludo ad seria, atque ex O
co ad Christum duceret, in mancipium se ill
tradidit; Seruatorem imitatus, qui & ipse *for*
mam serui accepit, vt hominem ab Orci seruitu
te liberaret. Diuersum morem habet diabolu
qui homines à serijs ad ludos, à Christo ad O
cum ducit, & libertatem promittit, vt mancip
faciat,

iat. Similis illis circulatoribus, qui vno, vel
ous *ouis* perticæ, in morem canalis, excauatæ,
oositis, ac ſenſim ſubleuatis, in orbem ſe ro-
t; *ouaq;*, ipsâ vibratione motus, quaſi viue-
nt, ſerperentque, ſurſum verſus, vſque ad api-
n prouehunt. In ſummo vbi hæſerunt ali-
amdiu, mox circulum recalcans ſe in gyrum
ntrario circuitu vertit egregius promotor, ac
ſum deſcendere *oua* ſua pro imperio jubet,
que ex ſummis ima facit, quaſi idcirco in al-
n ſuſtuliſſet, vt ad humilia reuocaret. Sæpe
am, poſt longum eiuſcemodi ludum, *oua* cum
a pertica humi applaudit, alliſáque frangit.

Talem ludum quotidie ludit diabolus, pe- II.
lens hiſtrio. Vendit ſe quidem, & vendi ſinit,
on vt mancipium ſit, ſed vt mancipium faciat,
uemcunque à ſerijs ad nugas, à veritate ad va-
tatem, à libertate ad vincula auocat. Et ſanè
ultos *tollit in altum*, *Vt lapſu grauiore ruant.*
on enim eſt mos illi velle exaltare, ſed humili-
re mortales. Itaque ſi quos ad alta promouet,
olo id facit, vt poſſit præcipitare; &, in mo-
em lignatoris agit, qui ſecurim extollit, vt affli-
at. Quàm multos ille à plumbo ſecuros facit,
t ferro occupet incautos? Quid dicam dona
on dona, aut plus quàm hoſtilia dona? ſcilicet
anitates ab illo datas, vt viuo corpore animas
ccidat? Quid referam ipſas cruces, & ceras ſa-
cras,

cras, ipsas aquas consecratas, ipsas Missas & E
charistiam, qua nihil est sanctius, ab eo adhi
ri ad sacrilegas artes, vt non solùm res istas i
nominia afficiat, sed etiam hominum quoru
dam decipiat simplicitatem? Quos sæpe audi
mus dicentes: *Quid mali hoc esset? cum Sacrosa
ctum* IESV *nomen, cum diuinæ Trinitatis person
cum cruces adhibeantur?* Quasi vlla res tam
sancta, vt abusu non possit cantaminari? a
quasi Tartareus histrio non possit *oua* attolle
cælum versus, quæ vult in terra frangere? a
quasi non soleat etiam in hoc histrionem ag
re, vt res sacras imitetur?

III. Quoties hunc simium depingunt Iulius Fi
micus *in libello de profanis gentium erroribus*, Te
tullianus *lib. de præscript.* Origenes & alij? Au
Sanctum Augustinum *tract. 7. in Io. Illi ipsi*, ai
*qui seducunt per ligaturas, per præcantationes, pe
machinamenta inimici; miscent præcantationibu
suis nomen Christi: quia iam non possunt seducer
Christianos, vt dent venenum, addunt mellis ali-
quantum, vt per id, quod dulce est, lateat quod a-
marum est, & bibatur ad perniciem. Vsque adeò v
ego nouerim aliquo tempore illius Paleati* (alij le-
gunt pileati. vide Iac. Gretser. cap. 5. Paralipo-
menon) *Sacerdotem solere dicere; & ipse paleatu
Christianus est. Vt quid hoc, fratres, nisi quia ali-
ter non possunt seduci Christiani? Ne quæratis ergo*

alibi

Chriſtum, quam vbi ſe voluit prædicari Chri-
Aiunt dæmonem malum, cum ſe ſpectan-
hominibus præbet, ſemper de pede capri-
aut capite cornuto, vel alia nota prodi: ſic
turæ, atque anicularum carmina, & amu-
, plerunque talia ſunt, vt alienum non ſit
icari, ea eſſe nomine Chriſti veſtita, ſed frau-
iaboli; vt ſuperſtitio velum habeat.

Qui nomine Chriſti fallit, fallit etiam tem- IV.
Chriſti. Hinc multæ mulierculæ, vt, velut
m in cælum conſcendere videantur, hærent
petuò in templis, plenæ diabolis. Quan-
m enim rectè Gregor. Toloſan. *l. 13. de Rep.*
8. n. 21. ſcribat, veneficas nuſquam pacem
orem, quàm in templis inuenire, quò ſcili-
ob ſanctitatem loci malus Angelus non po-
ſemper, neq; pro arbitrio accedere; tamen
æque ſagæ idcirco templum frequentant, vt
itiam ſuam hypocriſi tegant; immo etiam,
templo, vbi alij precantur, diras execrati-
s ferant, in Deum, & ſanctos. Hæ tales Do-
ces, quia piæ volunt videri, de templis pro-
ntes, res ſacras adhibent, vt velent ligatu-
um ſuarum ſuperſtitiones. Quas nemo vn-
am ſatis oppugnabit. Velut lolium creſcunt,
tar Hydræ pullulant.

Quamobrem meritò S. Auguſtin. loc. cit. V.
ando nobis dolet caput, non curramus ad præcan-

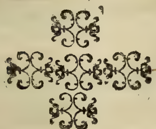
tato-

tatores, ad sortilegos, & remedia vanitatis. Fra mei, non vos plangam, quotidie inuenio ista, & q faciam? Non persuadeo Christianis in Christo sp esse ponendam? Ecce, si cui factum est remedi moriatur? Quàm multi enim cum remedijs mor sunt, & quàm multi sine remedijs vixerunt? q fronte exijt anima ad Deum? perdidit signum Ch sti, accepit signum diaboli. An fortè dicet, non p didi signum Christi? Ergo signum Christi cum sig diaboli habuisti. Non vult Christus communione sed solus vult possidere, quod emit. Tanti emit, vt lus possideat, tu facis ei consortem diabolum, cu per peccatum vendideras. Væ duplici corde, qu suo corde partem faciunt Deo, partem faciunt di bolo. Iratus Deus, quia fit ibi pars diabolo, disced & totum diabolus poßidebit. Non frustra itaq; Ap stolus dicit. Neque detis locum diabolo. Cognosc mus ergo Agnum fratres, cognoscamus pretium n strum. Infra. *Cum caput tibi dolet, laudamu Euangelium ad caput tibi posueris, & non ad liga ram cucurreris. Ad hoc enim perducta est infirm tas hominum, & ita plangendi sunt homines, q currunt ad ligaturas, vt gaudeamus quando vic mus hominem in lectulo suo constitutum iactari bribus & doloribus, nec alicubi spem posuisse, nisi sibi Euangelium ad caput poneret; non quia ad h factum est, sed quia prælatum est Euangelium gaturis. Si ergo ad caput ponitur, vt quiescat do*

capi-

is, ad cor non ponatur, vt ſanetur à peccatis? ergo. Quid fiat? Ponatur ad cor, ſanetur cor, m eſt. Ita S. Auguſtinus, qui alibi ſæpe, cum is litteris, & cum eo alij SS. Patres, itémque leſiaſticæ & ciuiles leges acriter monent, ne a putemus, quæ ſunt ſacrilega: & ne velut nos ſurſum rotari ſinamus, mox hiſtrioni-fraude à charitate ad carnalitatem, & à ſan-ritibus, ad diabolicas cæremonias deſcen-.

Bis miſer eſt, quisquis rebus ſe perdit honeſtis:
Et grauiùs celſo culmine lapſa cadunt.

Ova

Ova aſpidum, ſunt dogmata Hære-
ticorum.

EMBLEMA LXIV.

NEC FOVEAS, NEC EDAS: NV
LIS SVNT VSIBVS APTA.

1. ISaias Prophetes, inter ceteras cauſſas, qu
affert, cur benignus & potens Deus tame
Iudæos non exaudiat, ait etiam *c. 59. 5. O*
aſpidum ruperunt, & telas araneæ texuerunt: q
comederit de ouis eorum, morietur: & quod conf
tum eſt, erumpet in REGVLVM. D. Gregorij *l. 1*
moral. c. 8. verba ſunt: *Oua aſpidum prauis h*
minibus rumpere, eſt malignorum ſpirituum con
lia, quæ in cordibus latent, peruerſis operibus aper
re. S. Hieronymus *in c. 59. Iſaiæ*, per *oua aſpidu*
in-

elligit peruerſam Iudęorum & Hæreticorum
ſtrinam. Quos ibidem Propheta rectè deſcri-
iuſtitiam à legibus præſcriptam (internam-
) contemnentes, & de cauſſis ad ſe delatis
que ſcripturarum diuinarum ſenſu) præpo-
è iudicantes; ſuáque ſomnia, pro Dei Ver-
iactantes, dum ait: *Non eſt, qui inuocet iuſti-*
n, neque eſt, qui iudicet verè; ſed confidunt in
ilo, & loquuntur vanitates: conceperunt labo-
, & pepererunt iniquitatem.
Vocem Hebræam, pro qua hîc (*laborem*) ha- II.
nus, S. Hieronymus *Iob. 15, & Pſal. 7*. vertit
rem, hoc modo: *Ecce parturiit iniuſtitiam,*
cepit dolorem, (cum labore enim & fatiga-
ne, & dolore, & reclamante conſcientia mo-
ntur impij in mente ſuas machinationes) *&*
erit iniquitatem, hoc eſt, ſententiam contra
& fas pronunciatam, aut hæreſin: quæ eſt
quitas maxima, & more aſpidis, linguæ vul-
e venenum infligit; hæreſin inquam, cuius
go ſunt *Oua aſpidum*, omnia in venenũ con-
tentium, ſicut hæretici ipſas conuertunt ſa-
s ſcripturas. His dum ſchiſmata & errores
gerit ſerpens Auernalis, *oua* ponit. Rectè
im & Procopius *oua aſpidum*, vocat ſemina
boli, ſerpentis illius, qui Euam decepit. Ex
o patre diabolo fuêre illi Iudæi, qui, quaſi a-
ides, *aures obturauerunt*, ne Chriſti monita au-

dirent; & velut viperæ Christũ parentem su
occiderunt. Qua de caussa à S. Ioanne voca
tur *genimina viperarum*.

III. *Oua* ergo & semina, è quibus hæ aspides, i
mo reguli, seu basilisci erumpunt, sunt sugg
stiones & dogmata cum lege Dei pugnant
qualia scribis & Pharisæis obiecit Christus, pr
cepta Dei, de honorandis parentibus, de iu
mento, de Sabbathi violatione &c. prauissi
interpretatione peruertentibus, vt videre
Matth. 23. 16. Qui quando *Matth. 16. 11.* d
cit, *Cauete à fermento Pharisæorum, & Sadduca
rum*, monet, vt eorum peruersa doctrina c
ueatur, quæ bonos mores corrumpit inficitqu
sicut massam farinæ corrumpit fermentum; o
ciditque animas, sicut occidit halitus è rup
aspidum *ouis* aërem venenans; aut sicut asp
ipsa ex *ouo* educta, *oui* effractorem mordet. Gr
uiter S. Leo *serm. 18. de Passione Domini Vipere
inquit, hæreticorum vitate colloquia.* Nam et
scripturas, & verbum Domini iactent, Phar
sæorum tamen fermentum imitantur, & sacr
litteris, sicut diabolus sacris nominibus, & r
bus, abutuntur. S. Augustinus *ep. 222. ad Co
sentium: Intellectum*, ait, *valde ama, quia & ip
scripturæ sanctæ, quæ magnarum rerum ante inte
ligentiam, suadent fidem, nisi eas rectè intelliga
vtiles tibi esse non possunt. Omnes enim hæretici, q*

eas

n auctoritate recipiunt, ipsas sibi videntur se-
,cum suos potiùs sectentur errores, ac per hoc,
quòd eas contemnant, sed quòd non intelligant,
tici sunt.

icut ergo aspis bonam herbam vertit come- IV.
do in malum venenum, ita Hæreticus bo-
scripturam, in malum sensum. *De intelli-*
iâ enim hæresis, non de scriptura est, inquit S.
rius *l. 2. de Trin. Sensus, & non sermo, fit cri-*
Scilicet, vt in Græco prouerbio, *Multa in*
uallo hastarum possunt collocari; ita pluri-
eidem scripturæ à diuersis accedere, per di-
ás interpretationes. Nec quidquam contra
rbũ hæreticum efficiet Catholicus, si suam
t interpretationem à SS.PP. esse acceptam,
m enim audiet: *Eius quidem chorus, & thia-*
aior; meus verò maioris harmoniæ. Sua enim
rbo maximè placent.

ensus ergo tales præposteri, hæreses sunt, & V.
lum oua, quæ cum populo aperiuntur, ne-
t veritatem. Vnde & S. Petrus *2. ep. 2.* hære-
ocat *sectas perditionis*. Vtuntur scripturis, vt
velut pellicula *ouum* vestiant virulentum.
ositè S. Nazianzen. *lib. de fide. Vt solet*, in-
, lethale poculum mellis dulcedine temperatum
itate fallente perimere, sic & hoc malum, per
dimenta aurium, audientiũ sensus quadam labe
aminans, contagione adhærentes inficit. Quod si

vel halitus nocet huius *oui*, & audire hæref
quid non efficiet esus? Aut quo remedio e
curandus?

VI. *Vir quidam Cissus nomine, Serapidis cultui*
ditissimus, ait Ælian. *l. 11. c. 34. Petitus insi*
mulieris, quam priùs amatam, deinde vxorem
xerat, quum oua serpentis deuorasset, angebatur
miserè affligebatur, ita vt à morte parum abesse
deretur. Rogatus autem ab eo Deus, muranam
uam præcepit emendam, & manum viuario, seu
si (in quo seruaretur) immittendam. Paret ille, m
num immittit: cui murana mordicus inhæret
quum auelleretur, simul cum ea morbus etiam
uenis euulsus est. Præstaret manum abscinde
& manu carentem in cælum intrare, quàm m
nu libros voluere, ne dum scribere, aut
scribere, hæresin continentes. Ita Christus i
sit: *si manus tua scandalizat te, abscinde eam*;
certè præbe eam murænæ mordendam, vt ve
num exugat; hoc est, Ecclesiæ te censuræ sub
ce, ne gustatis hæreticorum *ouis*, pereas incu
tus.

VII. *Qui comederit de ouis eorum, morietur.* Quid
edere *oua aspidum*, nisi legere libros hæretic
rum? Paternè Isaias Abbas *in t. 2. bibl. SS. PP.*
librum, inquit, *inueneris, qui dicatur esse hære*
corum, caue illum legas, ne veneno mortifero
tuum impleat, sed in ea doctrina, quam in Eccle
S.

dicisti, ita persiste, vt ei nihil addas, nihil detra-
Si enim rectè dixit S. Hieronymus, *in ep. ad*
itas, non in verbis scripturarum esse Euangeliũ,
n sensu; non in superficie, sed in medulla, non in
onum folijs, sed in radice rationis: quis sensum
c mihi meliùs indicabit, quàm Ecclesia?
tè non huius, vel alterius sectæ auctor; cum
que se iactet, de vero sensu, & tamen pu-
ntia dicant. *Aliter namque* Scripturam *No-*
inus, aliter Photinus, aliter Sabellius intelligit,
Vincentio Lyrinensi *cap. 2.* Cui ergo cre-
dum? non huic, non isti, non illi, sed Eccle-
cuius, vt antiquior, ita grauior est auctoritas;
& certior, cum sit *columna & firmamentum*
tatis 1. Tim. 3. 15. Ita *oua aspidum* non rum-
sed vitabit, quisquis non suum, non huius,
illius noui doctoris, sed Ecclesiæ sensum se-
tur.

Porrò ruptis quoque *aspidum ouis* fœtor exi- IIX.
ingens, qui auras incæstat. Ita mortuis quo-
Hæreticis, libri eorũ venena exhalant. Qua
caussa eos S. Augustin. l. 4. in Iulianum c. 9.
nicibus comparat, qui *dum viuunt, mordent,*
rtui autem fœtent. Hoc fœtore offensa B. Vir-
apud Euiratum, vulgò Sophronium, *Prat.*
r. c. 46. sicut & Ioannes Baptista, & Euan-
ista cellam Abbatis Cyriaci ingredi nolue-
nt, in qua, inscio ipso, libri duo Nestorij lati-

tabant. Quid indoctis damni non inferent li
Hæreticorum, ſi ipſi Diui eos, velut aſpidu
oua abhorrent? & quidem iam beati? vt mir
mirum ſit, ſi S. Ephræm, in hac vita, peſtilen
Apollinaris libros foliatim conglutinauit, in
tiléſque reddidit, vt eſt in eius Vita apud Sur
Cum enim apud eum depoſiti eſſent, neque i
flammis eos tradere liceret; reſtituit quide
ſed ita, vt tanquam morbidi, ſub medici ma
fuiſſe viderentur, & non ſine emplaſtris ad D
minum ſuum redirent. Ita libri, & artes hære
corum tractandi, & vel in vltimam Thulen, cu
auctoribus ſuis, relegandi ſunt. Aſpides in ſc
Africa naſcuntur, ſi fides eſt Lucano *l.9.* V
nam & hæreſes ibi ſolùm fuiſſent natæ! Nu
ferè tam de hæreſi, quàm de aſpide dici, cum e
dem Poëta poteſt:

Ipſa caloris egens, gelidum non tranſit in orbem
Sponte ſua, Nilóque tenus metitur arenas.
Sed quis erit nobis lucri pudor? inde petuntur
Huc Libycæ mortes, & fecimus aſpida merce.

Cur non & *oua* aſpidum, hoc eſt, hæreſes? qu
non eſt mirum, pro regnis vendi; mirum e
pro regnis emi.

Merx eſt peſſima, quæ, ſuo veneno,
Emptorem necat, atque venditorem.

Qvæ

Ova à suis feliciùs fota, parentum sunt documenta.

EMBLEMA LXV.

CVR NATVM COGIS DEGENERARE, PARENS?

E Xperimento didici, inquit Hieron. Cardan. lib. 7. de rer. Variet. c. 35. pullos anserinos, aut pauonis, qui ex gallinarum fœtu prouenit, cum oua pepererint, ea nolle fouere: atque ita co- vt perpetuò gallinæ seruitio indigeamus. Quam- rem eos saltem, quos propagationis caussa habere olumus, consulo vt à suo genere cubari facias. Hæc orum, quæ librorum cura? quando Catholici arentes hæreticis Magistris tradunt filios eru- iendos; aut bonæ alioqui matres, lacernatis ani-

aniculis, vel malis nutricibus ipſos adeò inf
tes, (vt iram, leuitatem, & omnes tam ani
quàm corporis morbos cum ipſo lacte biba
de meretricijs ſæpe vberibus ſuſpendunt ? Cu
vt in Græco adagio monetur, *roſa canina, & a*
mone non ſint conferenda.

II. Gellius *l. 12. c. 1.* Fauorino puerperam i
uiſenti hunc tribuit ſermonem : *Nihil dubi*
quin filium lacte ſuo nutritura ſit. Sed cum ma
puellæ, parcendum eſſe ei, diceret, adhibend
que puello nutrices, ne ad dolores, quos in e
tendo tuliſſet, munus quoque nutricatio
graue ac difficile accederet; *Oro te*, inquit, *m*
lier, ſine eam totam integram eſſe matrem filij
quod eſt enim hoc totum contra naturã imperfect
atque dimidiatum matris genus, peperiſſe, ac ſt
tim ab ſe ſe abieciſſe ? aluiſſe in vtero ſanguine
neſcio quid, quod non videret: non alere nunc ſuo
cte, quod videat, iam viuentem, iam hominem, i
matris officia implorantem ? an tu quoque, inqu
putas naturam feminis mammarum vbera, qu
quoſdam næuulos, non liberûm alendorum, ſed o
nandi pectoris cauſſa dediſſe ? ſic enim quod à vo
ſcilicet abeſt, pleraque iſtæ prodigioſæ mulieres, fo
tem illum ſanctiſſimum corporis, generis huma
educatorem, arefacere & extinguere, cum pericu
auerſi corruptiq; lactis, laborant: tanquam pulchr
tudinis ſibi inſignia deuenuſtet ? quod quidem fac

ant

eadem vecordia, qua quibusdam commentitijs
udibus nituntur, vt fœtus quoque ipsi in corpore
concepti aboriantur; ne æquor illud ventris irru-
ur, ac de grauitate oneris & labore partus fatiscat.
od cum sit publica detestatione communiq; odio
num, in ipsis hominem primordijs, dum fingitur,
m animatur, inter ipsas artificis naturæ manus
erfectum ire: quantulum huic abest, iam perfe-
um, iam genitum, iam filium, proprij atque con-
ti, atque cogniti sanguinis alimonia priuare?
Sed nihil interest (hoc enim dicitur) dum ala- III.
r & viuat, cuius id lacte fiat. Cur igitur iste, qui
c dicit, si in capessendis naturæ sensibus tam obsur-
it, non id quoque nihil interesse putat, cuius in
rpore, cuiusq; ex sanguine concretus homo & coa-
us sit? an quia spiritu multo & calore exalbuit,
n idem sanguis est nunc in vberibus, qui in vtero
it? nonne hac quoque in re solertia naturæ euidens
t, quod postquam sanguis ille opifex in penetrali-
us suis omne corpus hominis finxit, aduentante
m partus tempore in supernas se partes profert, ad
uenda vitæ atque lucis rudimenta præsto est, &
ecens natis victum offert. Quamobrem non frustra
reditum est, sicuti valeat ad fingendas corporis at-
ue animi similitudines vis & natura, non secus ad
andem rem lactis quoque ingenia & proprietates
valere.
Neque in hominibus id solùm, sed in pecudibus IV.

quoque animaduersum. nam si ouium lacte hæ aut caprarum agni alantur, constat fermè in his l nam duriorem, in illis capillum gigni teneriorem. arboribus etiam & frugibus maior plerumque vis potestas est, ad earum indolem vel detractandam vel augendam, aquarum atq; terrarum, quæ alun quàm ipsius, quod iacitur seminis. ac sæpe videas a borem lætam & nitentem in locum alium transpo tam, deterioris terræ succo, deperisse. Quæ malu igitur ratio est, nobilitatem istam nati modò hom nis corpusq; & animum benè ingenuatis primord incoboatum insitiuo degeneriq; alimento lactis ali ni corrumpere? præsertim si ista, quam ad præben dum lactem adhibebitis, aut serua, aut seruilis est vt plerumq; solet, externæ atque Barbaræ nationis, improba, si informis, si impudica, si temulenta est nam plerunque sine discrimine, quæcunque id tem poris lactens est, adhiberi solet. Patiemurné igitu infantem hunc nostrum pernicioso contagio infici, & spiritum ducere in animum atque in corpus suum ex corpore & animo deterrimo? id hercle ipsum est quòd sæpe miramur, quosdam pudicarum mulierum liberos parentum suorum neque corporibus, neq; animis similes existere.

V. *Scitè igitur & peritè* (post Homerum) *Maro, non partionem solam, sed alituram quoque feram & sæuam criminatus est: addidit enim hoc de suo:* Hyrcaneq; admôrunt vbera tigres. *quoniam*

vide-

lelicet in moribus inolescendis magnam ferè par- n ingenium altricis, & natura lactis tenet: quæ à ncipio imbuta paterni seminis concretione ex tris etiam corpore, & animo recentem indolem figurat. & præter hæc autem, qui illud etiam neg- ere aspernariq́ possit, quod quæ partus suos deso- nt ablegantq́ à se se, & aliis nutriendos dedunt, nculum illud coagulumq́ animi atque amoris, quo rentes, cum filiis natura consociat, interscindunt, t certè quidem diluunt deteruntq́. Nam vbi in- ntis aliorsum dati facta ex oculis amolitio est; vi- r ille maternæ flagrantiæ sensim atque paullatim stinguitur, omnisq́ impatientissimæ solicitudinis epitus consilescit. Neque multò minor amandati l nutricem aliam filii, quàm morte amissi obliuio t. Ipsius quoque infantis affectio animi, amoris, nsuetudinis, in ea sola, vnde alitur, occupatur: & roinde, vt in expositis vsu venit, matris quæ genuit, eque sensum ullum, neq́ desiderium capit. Ac pro- terea, obliteratis & abolitis natiuæ pietatis elemē- s, quidquid ita educati liberi amare patrem atq́ natrem videntur, magnam ferè partem non natu- alis ille amor est, sed ciuilis & opinabilis. Hæc Fa- orinus de lacte alieno : quid dicendum esset le religione aliena?

Quæ lac & vbera filio mater negat,
Lactat tamen: vis scire quem? quem decipit.

Ovo-

Ovorum varietas, & augmentum, spe-
culum dogmatum variorum è superbia natorum.

EMBLEMA LXVI.

NEQVAQVAM, SI NON TVMVISSENT, NATA FVISSENT.

1. PIſcium diſcrimina etiam à generatione ſumuntur. *Alia enim* genera *generantur ex animali ipſo, velut quæ reſpirant*, ait Cardan. *l. 7. de rer. Variet. c. 37. vt turſio, balæna, delphin, vitulus, ac cetera huiusmodi: alia ex ouo, vt fluuiatiles omnes penè celebriores, perca, lucius, tinea: alia è putredine, aut ſimili, velut anguillæ, & aquarum genera pleraq;. Rurſus quæ ex ouis (vt extrema mediis coniungantur) quædam intus prodeunt, vt in*

galeo-

eorum genere, ac plerisque quæ mole magna sunt, tamen respirant, veluti lamiæ. Et infra. *Quæ ò oua foras emittunt, generant ex ouis pisces. Vt rò multitudini consuleretur, oua parua esse neces-ium fuit. At ex ouis paruis pisces non poterant nmodè generari: natura igitur effecit, vt incre-ntum susciperent extra, atque velox, ne interim rrumperentur, itaque edita celerrimè augentur. enim vim quasi fermenti retinent, sponteq́ intu-scunt, & humidum pingue tum terræ, tum aquæ se conuertunt. Crescunt autem oua celerrimè, ia humidum pingue plurimùm continent, & quod cilè extenditur: hacq́ caussa amiæ & murenæ leò celeriter augentur, vt in singulos dies incremē-m earum dignoscatur. Ostensum est autem, quæ m celeriter augentur, parum viuere.* Hæc ille.

Nempe quæ citò fiunt, citò desiunt, & fluxa 11.
se conuenit, quæ in aquis degunt; semperque aior est profunda petentium multitudo. Nam uæ in piscium ortu varietas, ea ferè etiam est in rigine morũ ac religionũ. Pisces alij ex anima-, alij ex *ouo* animalis; alij ex putredine, alij in-us de *ouis*, alij foris prodeunt. An non Catholici Catholicis parentibus, vel Hæretici Hæreticis lij statim quasi à cunabulis nascũtur? & prima uasi regula est credendi, vt credant filij, quod udiunt parentes credidisse? Væ ergo illis, qui bonis parentibus mali fiunt: vę illis, qui eandem

matrem

matrem biberunt, & tamen diuersam suxerun religionem. Dicet enim Catholicus frater so rori Lutheranæ, *Genus inde mihi, vnde tibi.* Illu laudabile est, bonum fieri, de malis parentibu oriundum. Sæpe enim & isti filios bonos sorti untur, si in bonos incidant educatores. Hæreti corum tamen hîc gemina est similitudo. Nam & illi ex putredine generantur, & velut piscium *oua* de paruitate sua intumescunt. An non ex putredine, & corruptis moribus nascuntur, qui, vt est *1. Io. 2: 19. ex nobis prodierunt, sed non erant ex nobis? Sic enim erant in corpore Christi,* ait Beda, *quomodo humores mali, qui quando euomuntur, tunc releuatur corpus. Sic & mali quando exeunt, tunc Ecclesia releuatur.* Tanquam putrida ergo membra abscinduntur, & verminant, &, velut piscium *oua*, sponte intumescunt, ac sese extendunt: audentque venerandam SS. Patrum vetustatem, tanquam Lacon Philomelam prouocare; iisdemque, per tot secula approbatis Doctoribus, velut pica, aut epops cygnis obstrepere.

III. *Omnes hæretici,* inquit Tertullianus *l. de præscript. tument, omnes scientiam pollicentur.* Et S. Hieron. *in c. 1. Abdiæ, Quis hæreticorũ non in superbiam extollitur?* Cui adstipulatur & S. Augustin. *l. de Pastorib. c. 8.* inquens, *diuersis locis sunt diuersæ, sed vna mater superbia omnes hæreses genuit,*

sicut

- vna mater nostra Catholica omnes Christia-
ideles toto orbe diuisos. Dum enim sapere se
imat supra omnes, dogma hæreticus cudit
tra omnes. Contra quos ne tantùm quidem
t, quantùm jactus taxilli chius ad senionem.

Igitur ex Origenis *in Matth. hom. 19.* do- IV.
a, *Hæreticus habendus est omnis ille, qui Chri-*
uidem credere se profitetur, aliud tamen de fidei
tate credit, quàm habeat definitio traditionis
lesiæ. Enimverò hic fidei canon est ab ipso
stolo relictus *Gal. 1. 8. licet nos, aut Ange-*
e cælo euangelizet vobis præterquã quod euan-
zauimus vobis, anathema sit; si quidem fieri
et, vt Angelus aliter euangelizet, qui in ve-
te confirmatus, vtique aliter non poterit e-
gelizare. nisi sit ater, qualis fuit, qui Luthe-
& Zwinglium de Eucharistia instruxit; aut
Apellis virginem Philumenen docuit. Tanta
n est fidei certitudo, tot miraculis & seculis
firmatæ, vt quodcunq; nouum dogma, hoc
, si cum antiqua & recepta Ecclesiæ Catholi-
ide non concordet, hæreticum censeri de-
t.

Si de aliqua modica quæstione, ait S. Irenæus V.
. c. 4. disputatio orta fuerit, nonne oportebit in
iquissimas recurrere Ecclesias? & ab eis sumere
ræsenti quæstione, quod certum, & liquidum est?
S. Hieron. *ep. ad Pammachium & Oceanum:*

Quis

Quisquis aſſertor es nouorum dogmatum, quaſo vt parcas humanis auribus, parcas fidei, qua A[illegible] ſtolico ore laudata eſt. Cur poſt quadringentos a[illegible] nos docere nos niteris, quod antè neſciuimus? v[illegible] in hunc diem, ſine veſtra iſta doctrina, Chriſtian[illegible] Mundus fuit. Sed ſuperbia vult omnes, etia[illegible] poſt mille ſexcentos annos, docere. Et miru[illegible] eſt, tot diſcipulos nanciſci. Nimirum carni j[illegible] cunda docet; & pereuntium ſemper pronior [illegible] ruina, ac maior multitudo damnandorum: ſic[illegible] in omni re ſequiorum maior eſt copia. Hinc [illegible] auium generi tribuit hoc natura, vt fæcundior[illegible] eſſent fugaces, quàm fortes; vtque plura fore[illegible] *oua* paſſerum, quàm aquilarum; *Et viles pu[illegible] nati infelicibus ouis* longè vberiùs prouenirent[illegible]

Quid numero gaudes, &, magna tumore, tri-
umphas?
Ah quò maior, eò peior, es Impietas!

Spei

pei vanæ, in ovo, delineatum emolumentum.

EMBLEMA LXVII.

NON SIC OVANDVM.

Dem ouum & durissimum, & mollissimum esse I.
faciliùs credas, si fortassis quod optimum est, fieri
essimum posse pronunciem, ait Putean. *orat.20.*
rissimum esse, paulo supra probat his verbis:
i neruos & firmitatem corporis iactant, hoc cer-
ine exerceri solent, vt confringant ouum. Co-
tur etiam, & strictis nexisq; digitis vtrumque
umen valido palmarum nisu premunt. Sed quid?
rustra sint, & vires humanas à fragili testa vin-
ateantur. Putares sub ipsis manibus ouum in
rmor commutari. I nunc homo, & robur iacta:

tenuissimum corticem non dicam conterere, sed commouere quidem potes. Quid dicam? nisi lude naturam, mortales vero illudi? Quod tenerrimu est, firmissimũ tamen existit. nihil faciliùs lædit frangitúrque, nihil pertinaciùs resistit. Miraculu si quis velit, hîc habet. Nullum vitrum ouo fra lius est, nullum tamen æs, nullus chalybs durior: le casu, aut collisu vulnus capit, & effluit; & vim men omnem è transuerso illatam superat. Si par has concedis ouo, dixerim, in capite pedibúsque ta tum robur esse. Huius rei caussam indicauim *supra Embl. 31.*

II. Hîc rei tam robustæ fragilitas indicat, h manæ potentiæ speique infirmitatem. Qua cum Poëta quispiam, in theatro, vellet exhibe spectandam, rusticum induxit, inuento *ouo*, n rificè OVANTEM. Nam secum has ipse ration instituebat. Ex hoc *ouo* pullum, ex pullo gal nam, ex gallina & gallinæ pullis mille *oua*; igit & mille gallinas, & mille gallinarum pullo atque rursus his venditis, pro *ouis*, oues habeb & mox mille oues; deinde ouium grege se mu tiplicante, mille boues nanciscar, & greges in a menta conuertam. Quid ni tunc agros & vill emam? & velut regulus aliquis familias alam Enimuerò meam quoque familiam ac stirpem Corydonis, in multos hæredes nepotesque pr ducam. Horum ego omnium Pater, Auus, Ca

put,

Princeps audiam. Dum hæc dicit, dum
r, & tantùm atas sibi non destinat, in men-
illi venit, vicini sui filius, malè moratus, in-
potator, gerro, fraus, helluo, ganeo, damno-
Mox ergo, quid si & mihi talis obtingat,
ilius? tum ego illum profectò sic humi ap-
idam, & pedibus conteram. Hæc iratus, &
oblitus, dum dicit, *ouum* ipsum cum dicto in
im allidit, vnóque iactu, *oui*, gallinæ, *ouorũ*,
inarum, ouium, boum, agrorum, villarumq;
ium iacturam facit; nec secus laceratis cri-
s, lamentatur, quàm si hæc omnia iam, cum
in manu habuisset.

milem rem de Eremicola scriptam, polito III.
rammate comprehendit Iac. Bidermannus
er editione postrema: & passim narrant ve-
m Patrum historiæ de olla mellis perdita,
bacilli. Scribit Spartianus, *eo tempore, quo*
s est Antoninus Geta (verba sunt Puteani *or.*
) gallinam in aula, siue olla ouum peperisse pur-
um; quod cum allatum Bassianus frater eius, ad-
paruulus, acciperet, & quasi ludens applosum ad
m frangeret, Iuliam matrem in hæc verba io-
n, Maledicte parricida, fratrem tuum oc-
ti. *Ac sanè occidit postea; vt velut diuinitus*
sam putes augurantis, non ludentis vocem. Spes
vana in *ouo*, & quidquid cum *ouo* frangi-
vt ferè spes humanæ.

IV. Quid enim non ſperant mortales? quos n
honores, quas opes ſibi non promittunt? q
regna, quæ ſceptra non ſomniant? quæ non
gitant ſecula? *Ecce nunc, qui dicitis : Hodie,*
craſtino ibimus in illam ciuitatem, & faciemus
quidem annum, & mercabimur, & lucrum fac
mus; qui ignoratis, quid erit in craſtino. Quæ
enim vita veſtra? vapor eſt ad modicum parens
deinceps exterminabitur. Iac. 4. 13. Quo cit
ſpes omnes mortalium franguntur. Vt nec
confidendum ſit *in principibus, in filijs homin*
Pſal. 145. 3. & ſæpe, qui his nititur, baculo
rundineo nitatur. *4. Reg. 18. 21.*

V. Audi apud improbum ſcriptorem, probè l
quentem. *Poſtero die, cum poneremus conſiliu*
cui nos regioni crederemus, repentè video corpus
manum circumactum leui vertice, ad littus de
ri. Subſtiti ergo triſtis, cœpique viuentibus oc
maris fidem inſpicere; &, Hunc fortaſſe, proclam
in aliqua parte terrarum ſecura expectat vx
forſitan ignarus tempeſtatis filius: aut patrem v
reliquit aliquem, cui proficiſcens oſculum ded
Hæc ſunt conſilia mortalium. hæc vota, magnar
cogitationū. En homo quemadmodū natat. Adh
tanquam ignotū deflebam, cum inuiolatū os fluct
conuertit in terram, agnouiq; terribilem paulo a
te, & implacabilem Licam pedibus meis penè ſu
iectum. Non tenui igitur diutiùs lachrymas, im
percuſſi ſemel iterúmque manu pectus: &, Vbi nu
eſt,

inquam, iracundia? vbi impotentia tua? nempe
bus belluisq; expositus es, & qui paulo ante ia-
as vires imperij tui, de tam magna naue, ne ta-
m quidem naufragus habes. Ite nunc mortales,
agnis cogitationibus pectora implete. Ite cauti,
pes fraudibus captas per mille annos disponite.
npe hic proxima luce patrimonij sui rationes in-
it: nempe diem etiam, quo venturus esset in pa-
m, animo suo finxit. Dij deæq;, quàm longè à
inatione sua iacet! Sed non sola mortalibus ma-
hanc fidem præstant. Illum bellantem arma de-
unt: illum diis vota reddentem penatum suorũ
a sepelit: ille vehiculo lapsus properantem spi-
m excussit. Cibus auidum strangulauit, absti-
em frugalitas. Si bene calculum ponas, vbique
fragium est. At enim fluctibus obruto non con-
sepultura? Tanquam intersit periturum corpus
ratio consumat, ignis, an fluctus, an mora. Quid-
d feceris, omnia hæc eodem ventura sunt.

Hæc in spes humanas Petronianum Satyri- VI.
, quæ meritò doceant, NON SIC OVANDVM.
em certam qui optat, diuinam arripiat, illa ne-
nem fallit; sed illud etiam atque etiam secum
pendat, aliud esse spem, aliud præsumptionẽ.
c sine alis volare, sine semente metere cogi-
; illa scit, Deos sudoribus omnia vendere.
are in ore semper habet illud:

Nolo, quod cupio, statim tenere,
Nec victoria mi placet parata.

Ova serpentum fota, beneficia sunt i
gratis, & impijs collata, & charitas ma-
leficijs compensata.

EMBLEMA LXVIII.

SÆPE NOCET PRODESSE MAL

1. NAtura, quæ sæpe homini in bestijs mo
strat virtutem, ciconias erudiuit, vt p
rentes senio confectos, & iam semin
dos, defluentibus plumis pennisque, succo
lando portent, ac suarum beneficio alarum s
stentent, teste Plinio *l. 10. c. 23*. Ex qua re Gr
cis prouerbium natum est: *Antipelargiam se*
ua. Eadem natura vitiorum quoq; fœdam ima
ginem in multis feris exhibuit, vt tædium fac
ret aspicienti. Quid enim vel nomine viper
dete-

estabilius? Illa multos parit fœtus, vsque ad
inti; sed sensim eos enititur, scilicet *singulis*
bus singulos. Itaque ceteri tarditatis impatientes
rumpunt latera, occisa parente, ait Plinius *lib.*
c. 62. Quare S. *Gregorio lib. 15. Moral. c. 9.*
e, *vipera, quòd vi pariat, nominatur.* Nam
non ita certum sit, viperam ex *ouis* illis fœ-
,in vtero, excludere, quod affirmat Plinius &
ian. *l. 1. de animal. c. 24.* negat Aristoteles
5. hist. animal. c. 5. & licet Aldrouandus ne-
, viperam à fœtu enecari; est tamen is com-
nis sensus & sermo, cui sese sacra solet scri-
ura conformare. In qua apud Isa. *59. 5. ouis*
dum incubans, eáque viuificans ac *rumpens*,
œtu erumpente dicitur lethaliter morderi;
m *quod confotum est, erumpit in regulum.*

Itaque & gallina, quæ *oua* vel aspidis, vel vi- II.
ræ calefacit, mortem suam excludit; & ho-
o, qui serpentem in sinu fouet, nunquam se-
rus dormiet. Malus hospes malam post se re-
quit mercedem. Et quidem sæpe necesse est
nefacere malis, à quibus si malæ gratiæ refe-
ntur, merces tamen, apud Deum, non perdi-
r. Non rarò tamen magnus delectus haben-
s est. Nam SÆPE NOCET PRODESSE MA-
s. *quibus cum beneficeris, peiores fiunt*: quippe
is te beneficijs oppugnant: vt dici tibi queat
lud: *Octipedem excitas: Tuo laqueo captus es:*

Tuo gladio iugularis. Quod Trebellius Pollio na
rat, Mario contigiſſe, vni è triginta tyrannis. I
teremptus eſt enim à milite, qui eum adorie
dixit: *Hic eſt gladius, quem ipſe feciſti.* Quip
Marius, ante imperium faber ferrarius fuerat
eiuſdemq; militis opera in officina fabrili vſi
Meritò proinde vſurpare poterat, illud Ouidi
num:

Heu patior telis vulnera facta meis!

III. Quoties parentes à filijs, magiſtri à propr
diſcipulis, ijs ipſis opibus, quas dederunt; v
ſcientijs, quas docuerunt, impugnantur? vt, ſi
ut *ſentiebat Hannibal ſuis ſe artibus peti*, apud L
uium *l. 2. de ſecundo bello Punico*, ita iſti ſentian
ſuis ſe vel diuitijs, vel inſtructione peti. Acerb
ſunt vulnera ab ijs inflicta, à quibus tu vulne
ipſe auertiſti. *Si inimicus meus maledixiſſet mih*
ait *Pſal. 54. 13. ſuſtinuiſſem vtique. Et ſi is, q*
oderat me, ſuper me magna locutus fuiſſet; abſco
diſſem me forſitan ab eo. Tu verò homo vnanimi
dux meus, & notus meus: qui ſimul mecum dulc
capiebas cibos: in domo Dei ambulauimus cum
conſenſu. Sunt ergo vulnera ab inimico inflict
vulnera gladio facta, & ideò tolerabiliora, qu
expectata. At ſi is, cui benefeceris, ferrum ſuu
vulnuſque ingrati animi crimine, velut vipere
felle linit, lethale cenſetur, quidquid ſentitu
Danda ergo opera eſt ſedulò, ne homines im
pro-

obi promoueantur, qui euersuri sunt promo-
rem suum.

Doctè Gabriel Faernus Cremonensis in Gal- IV.
næ & Hirundinis fabula (quam soluta oratio-
etiam refert Vlysses Aldrou. *tom. 2. ornith. l.*
4.) ait,

Gallina cum serpentis oua nacta esset,
Ea diligenter fouit, atque ab ijs fœtus
Exclusit. Id præteruolans eà fortè
Hirundo conspicata, cur, ait, demens
Hos alere tendis, qui vbi adoleuerint, abs te,
Tuóque capite iniuriam auspicabuntur?

ectè hi tales serpentibus comparantur. Fecit
& Tiberius, qui, apud Suetonium *in Caligula*
11. de Caligula aiebat, *exitio suo Caium viue-*
, &, *se natricem populo Romano, Phaëtontem or-*
terrarum educare. Nec vllum nomen tam est
faustum, quo ingratus non sit dignus. Nam
xta Publij Mimi dictum: *Dixeris maledicta*
ncta, si ingratum dixeris. Ergo bestiæ sunt, im-
o & bestijs peiores, qui bona accipiunt, & ma-
reddunt. Nam, teste Seneca *l. 1. de benefic. c. 3.*
ficia etiam feræ sentiunt. Nec vllum tam imman-
ietum animal est, quod non cura mitiget, & in a-
orem sui vertat. Leonum ora à magistris impunè
actantur.

Quod constat exemplo Gerasimi, apud So- V.
hronium *in Prat. spir. c. 107.* cui ob euulsam

ſibi è pede ſpinam leo vſque ad mortem ſeru-
uit, & cuius mortem rugitu ingenti, ſepulchr
propria morte honeſtauit; defuncti enim tumu
lo incubuit, donec & ipſe defungeretur. Simil
ferè eſt de leone Androdi, ſiue Androcli, apu
Gellium *l. 5.* & apud Matthæum Paridem *in hiſ
Anglicana pag. 241.* In qua hiſtoria vltima, no
ſolùm leo è ſcrobe, ſed etiam immanis ſerpen
liberatus gratum ſe oſtendit liberatori, gemm
precioſiſſima allata, cum interim Vitalis ex ead
fouea extractus, ingratus exiſteret. Quare no
iam alijs beſtijs, ſed ipſis quoque ſerpentibu
ſæpè ſatius eſt prodeſſe, quàm hominibus im-
probis: qui plerumque malam gratiam, pro bo-
na, reponunt: quia nec ipſi boni. Si boni eſſent
gallinam imitarentur, quæ, vt eſt apud Putean
*or. 20. refundit gratiam, quia alitur: & quod nul-
lum agit brutum, ſe, & ſpem quoque ſtirpis impen-
dit. Paucula quotidie grana ſiue hordei, ſiue auen
accipit, aut panis miculas, & magnam reddit par-
tem ſui; id, inquam, quod ſatis nunquam laudem
reddit cibum, & ſimul delicium, ferculum & phar-
macum, deductum velut cælo cerebrum Iouis.* Præ-
ſtat ergo alere gallinam, quàm hydram, & auis,
quàm ſerpentis *oua* fouere.

Oua venenati quicunque excluſerit anguis,
Quid ſperare poteſt? virus, & exitium.

Odium

Odium charitati aduerſum, in fractis aquilæ ouis, repræſentat ſcarabæus.

EMBLEMA LXIX.

QVANTVLVS HEV QVANTO SÆPE NOCERE POTEST?

LEpus, vt fabulatur Æſopus *fab.* 2. & eſt *in* 1. *vita eius* (cuius fabulæ etiam Ariſtophanes meminit) *quē Aquila inſequebatur, ad Scarabæi lamulam confugit, & illius auxilium implorauit. Sacrabæus petit ab Aquila, vt parcat ſupplici, perq; ſummum Iouem obteſtatur, ne deſpiciat paruitatem ſuam; at illa profligato Scarabæo raptum leporem deuorat. Quam auolantem aſſectatur Scarabæus, vt cognoſceret, quo illa loco nidificaret, ac mox occaſionem nactus, de nido aquilæ omnia oua, quæ* in-

inerant, deuoluit per petrarum præcipitia. Aquila re comperta, authori doloris sui valde irata, nidum extruxit in multò magis arduis rupibus, & in il parit oua, sed simili euentu. Tum inops consilij a Iouem aduolat, cuius propria auis esse perhibetur, & testeam fœturam, in gremio illius deponit, orans at que obsecrans, vt tutam præstaret. At Scarabæu globulum sterquilinij eodem deijcit. Quem excussu rus Iupiter, laxata veste, oua aquilæ effundit, qu inflicta pauimento æreo facilè comminuuntur. Cum autem de Scarabæo intellexisset, quòd ab Aquila fa ctam iniuriam sibi hac voluisset ratione vindicare quòd statueret, non solùm Scarabæum, sed etiam su um Numen ab Aquila læsum, atque violatum esse, reuersam illam grauiter obiurgauit, & indicauit e auctorem malorum, quæ passa esset. Cum tamen genus Aquilarum funditus interire nollet, Scarabæum adgratiam cum Aquila reconciliandam adducere tentat; quo vehemẽter refragante, Aquilæ tum partum transtulit ex eo tempore in aliud, quo Scarabæi non apparerent.

II. Scilicet non est panthera tantùm hyænæ inimica, & nemo tam vilis est, qui contemnatur impunè, ac vel pauper opportunitatem exspectat, quæritque vindictam, atque potentioris injuriâ lacessitus, illud prouerbium vsurpat: *Aquilæ Scarabæus ero obstetrix.* Itaque sapienter *in Mimis* Publius ait:

Ini-

Inimicum quamuis humilem, docti est metuere. III.
epe audaciores sunt, quibus nihil est, quod
erdant vindicando. Brasidæ, cum eum ficus le-
entem sorex momordisset, illud celebratur:
*bone Iuppiter, nullum est tam minutum animal,
uod sui defendendi, aut periculum vitandi, cum sit
us, occasiones non perquirat.* Id adeò caussæ est,
uamobrem licet sceptro potens *Alexander, Pto-
mæi* tamen, vt scribit Ælian. *l. 14. var. c. 48.
exteritatem habebat suspectam, Arrii verò turbu-
ntiam, & Pythonis nouarum rerum studium time-
at.* Igitur

Non quia sunt Aquilæ, Scarabæi crimine tantùm,
Excutit è sacro Iuppiter oua sinu.

Tantùm potest, profundus sulcus, & alta men-
e repostum vulnus, odijque machinatio, vt ne-
ue in ipso Iouis gremio securitatem relinquat.
Odium è sinu quodammodo parentis excussit
osephum *Gen. 37.8.* quem fratres diligere po-
iùs debuissent. Odium diaboli excussit Ada-
num è Paradiso, &, ni resipuisset, è cælo. Odi-
um excussisset propemodum omnes Iudæos è
egnis Assueri; certè, in auctorem refusum.
Ammanem excussit è mensa regis, & dignitate
summa, vsque in summam crucem. *Esther 14.
13.* Odium fecit, vt Abel à Cain occideretur *1.
Io. 3. 11. Hæc est annunciatio, quam audistis ab
initio, vt diligatis alterutrum; non sicut Cain, qui*

ex

ex maligno, & occidit fratrem suũ. Et propter qui occidit eum? Quoniam opera eius maligna eran fratris autem eius iusta. Ita plerunque insidiantu Aquilis Scarabæi, & iustis iniqui; sicut muræn conger: non rarò etiam magnis viris putidi, a infimæ sortis humunculi; denique Scarabæis pa res, quia nigri, quia stridore, & fætore molest ob os, & oculos, & aures circumuolitant hone storum.

IV. Nec mediocriter tales sunt scelerati. Quis quis proximum suum odit, & grauissimo se sce lere obstringit, & Cainum imitatur. Verè enim S. Ephræm *In interrogat. Quemadmodum*, ait, *omnium virtutum excellentissima est charitas, ita vniuersorum vitiorum grauissimum est, odisse proximum. Nam qui fratrem suum odit, homicida est, sicut ait Apostolus. Qui odit fratrem, Deum ipsum odio habet. Qui odit fratrem suum in tenebris est, & in tenebris ambulat, & nescit, quò vadat, quoniam tenebræ obscurârunt oculos eius.* Vides quô odium hominem ducat, vsque ad homicidia, vsque ad odium Dei, vt quasi cum Scarabæo ascendat ad ipsum gremium Iouis (in quo is fouetur, quem odium petit) contaminandum.

V. S. Ambrosium *precatione. 2. ad Missam* audi: *De inuidia odium, susurratio, detractio, exultatio in aduersis proximi, afflictio autem in prosperis eius propagatur. O mala progenies, quæ si animo intromissa*

domi-

*minari cœperit, omnem sanctitatis sobolem extin-
t. Qui itaque inuidet, vel odit, non alium priùs
ìm se ipsum occidit. Qui exultat in aduersis pro-
ni, & affligitur in prosperis eius, alieno proximũ,
uo petit gladio. Hoc secundum superbiæ virgultũ,
c primùm fuit exortum, cum ille de quo scriptum
(Sap. 2. 24. Inuidia diaboli mors intrauit in or-
m terrarum, Cain persuasit, vt liuoris odio frater-
m funderet sanguinem.*

Itaque odium non solùm proximo nocet, VI.
d Deum in proximo petit, sed ipsum quoque
cidit osorem. Non occidat? cum charitatem
i, quæ vita est spiritualis, & omnes actiones
tales auferat? & ipsum diabolum mortis au-
orem inferat? S. Basil. *Serm. de instit. mona-
or: Vbi deliquium patitur charitas, eò prorsus,
u loco odium succedit. Quod si vt Ioannes (1. ep.
9.) ait, Deus charitas est, sine dubio necesse est
abolum odium esse, vt igitur, qui charitatem ha-
t, is Deum habet, sic qui odium habet, diabolum
se nutrit.*

Quæ igitur opera à tali speres? nullis potest VII.
i sacramentis, immo neq; orationem quidem
ominicam potest sine mendacio recitare, nec
unus ante altare offerre, *Matth. 5. 23.* nec
eniam à Deo offenso sperare, quam ipse negat
imico *Matth. 6. 15.* nec justitiæ perfectionem
abere, quam Deus in fratris dilectione posuit,
teste

teste S. Aug. *l. 8. de Trin. c. 8.* Qui *lib. 50. h mil. hom. 42.* ait: *Quid est ira? libido vindict Quid odium? ira inueterata si facta, iam odiu dicitur. Quod videtur confiteri ille, qui cum dixis turbatus est, præ ira oculus meus, addidit, inueter ui in omnibus inimicis meis. Quod erat ira, cu erat noua, odium factum est, quia in vetustate conuersum. Ira festuca est, odium trabs est. A quando reprehendimus irascentem, & odium ten mus in corde, & dicit nobis Christus. Festucam oculo fratris tui vides, & trabem in oculo tuo n vides? Vnde creuit festuca, vt trabem facere quia non statim euulsa est.* Aliter fecit fratrib suis Ioseph, persecutoribus Dauid, lapidatorib Stephanus, qui læsi lædentibus benefecerun quia non scarabæi, sed aquilæ fuerunt, Deum scilicet ipsum in proximo etiam lædente intu entes. Quod quia tam multi non faciunt, diui norum obliti, origine viles, desperatorum con siliorum authores; idcirco

Ah quoties Aquilam scarabæus perdere tentat
Non faceret, si non perditus ipse foret.

Im-

prudentia, per anſeres ovis pariendis ſe rumpentes, adumbrata.

EMBLEMA LXX.

IL EGO SOLLICITOR: SI VIVERE DESIIT ANTE, QVAM PARERE, O FILI, NON OLOR, ANSER ERAT.

ANſeribus *oua ſi quis ſurripiat, pariunt, donec rumpantur. Aliena non excludunt.* ait Plin. *l. 10. c. 59.* Et ibidem: *Pullis eorum vrtica tactu mortifera, nec minùs auiditas, nunc ſatie-e nimia; nunc ſuamet vi: quando apprehenſa ra-e, morſu ſæpe conantes auellere, antè colla ſua ab-mpunt*,. Nempe nimius in omni re conatus, xius eſt; qui quidem in pijs rebus rarò eſt, in I.

rebus autem ad carnem, aut ſeculum pertinet
tibus, ferè ſemper eſt. Quid non fit ſtripis ac p
ſteritatis cauſſa? ad quæ remedia non curritu
Nec anſeres tantùm, multæ etiam mulieres *p*
riunt, donec rumpantur: pariunt enim iniquit
tem, & inuidia rumpuntur. Quidquid vident v
in moribus alienis magnificum, vel in veſtib
tumidum, vel in delicijs cibi ſumtuoſum, id cō
tinuò exiſtimant pullis ſuis deberi. Quare p
fas & nefas, equis & quadrigis id accerſunt. I
nihil laboris piget, dummodo ſua *oua* fouea
Aliena non excludunt. Quid dico? ne alu
quidem, aut fruſtillo panis pauperes juuant, q
cum inopem ante fores audiunt, pro ſtipe r
gantem, perinde gaudent, ac ſi tigris tymp
num audiret: quin ſæpe, vt abundent, etiam
licitis queſtibus, & vendita pudicitia opul
ſcunt, de hæreditate iniqua ſollicitæ antè, quà
ſciant ſe hæredem habituras.

11. Hæc eſt prudentia carnis, vrticæ, & omn
bus vrentibus carnémque mortificantibus in
mica. Sed eodem recurrens, vnde fugit. Na
carnem necat, dum ſaginat, auiditate vene
inhians, & letho ſatietate. Quis ergo jure pr
dentiam hanc non appellet imprudentiam
Cum alioquin etiam vniuersè quiſquis pecca
contra judicium prudentiæ peccet, vt docet
Thomas 2. 2. *q*. 53. ſicut & quodlibet laudab
le

opus, non, nisi prudenti judicio, peragitur. anè prudentis monitum est: *Ne quid nimis.* Et ste Horatio *l. 1. Sat. 1.*

Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines, III.
Quos vltra citraq; nequit consistere rectum.

Nempe quoties etiam in bono opere vel excedis, vel deficis, à recto deficis; cum in ipso uoque recto nimium non sit rectum. Deficis utem 1. si *præcipitas*, cum prima prudentiæ regula sit, vt antè, quàm opus aggrediaris, vel judicium feras, deliberes de *mediis*, *modo*, *ordine xequendi*, *cauendisq; impedimentis*. Si ergo, præxo fine, statim, ad opus, te accingis, in leges rudentiæ, & contra *consilium* peccas, Coræbo tultior. 2. Si, prætermissa diligenti inspectione, judicas, *inconsideratione* contra *indicium* peccas, Mammachuta, & Sanna amentior. Est enim altera prudentiæ regula, vt rem de qua judicandum est, eiúsque circumstantias diligenter expendas.

Quod non fecit ille, de quo Antonius Laubegeois *in Epitome Hellados. pag. 65.* ita scribit: IV.
Nautam quendam subiit desiderium agriculturæ. Linteum itaque neglectum expandit accommodatum aratro, & vomeri, & adiutorem Deum sollicitè præstolabatur. Non promouente verò quidquam vomere, indignabatur. Accedens quispiam: O amice, bobus opus est. Quomodo igitur, ait, paulo antè ma-

nè, afflante Subſolano in nauigiolum meum non v.
lido, onus graue vehens bellè vehebar ? Sanè. V
rùm, ô Portitor, hîc alia quapiam re, præterqua
vento, inſuper opus eſt.

V. 3. Quia prudentiæ officium eſt, vt reb
deliberatis, & rectè judicatis, conſtanter inha
reas, neque te ſinas, velut *arundinem, vento ag*
tari, & ob leues ratiunculas à propoſito dim
ueri; ideò *inconſtantiâ a iudicii firmitate* defici
ſi vel nulla, vel certè juſta cauſſa ſententia
mutas, & Vertumnum agis. 4. Exigit pruder
tia, vt rem deliberatam opportuno tempo
agas; quod per *negligentiam* cum non fit, in pr
dentiæ leges, contra *rationis vigilantiam*, delir
quitur. Non eſt autem hîc ſermo de negliger
tia, quæ eſt omiſſio diligentiæ requiſitæ, in ex
terno opere (ſic enim non repugnat directè pru
dentiæ, ſed illi virtuti, in cuius materia verſa
tur) ſed quæ eſt omiſſio diligentiæ requiſitæ i
intellectu excitante ac dirigente voluntatem
viréſque externas ad executionem.

VI. Facilè hæc foret omnia oſtendere, in anſe
ris emblemate: ſed eo magis indicantur exceſſu
prudentiæ, qua etſi anſer omni careat, non ca
ret tamen exceſſu, ſeu potius quadam ſpecie, a
imagine excedentis prudentiæ. Cuius exceſſus
apud S. Thomam ſex ſunt modi ; hîc ſufficiat
commemorare: *prudentiam* ſcilicet carnis; quá

quis

nis viuit & ſapit ſecundùm carnem, ſequitúrq; aturæ corruptæ motus, atque excogitat idonea edia, ad opera carnis complenda, quæ ſunt *rnicatio, immunditia, impudicitia &c.* quæ Apoſtolus recenſet *Gal. 5*. Vt enim quæuis virtus am habet prudentiam, qua, tanquam regula, ſuis functionibus dirigatur, vt opus ſuum honeſtum faciat; ita quoduis vitium ſua quadam lſa prudentia dirigitur ad obtinendum honom, opes, aut bonum delectabile, quod eſt eius nis.

Porrò non opus eſt, vt huius falſæ pruden- VII.
æ iudicio inſit error, atque ea falſitas, quaſi edia, quæ eligit, non ſint idonea ad finem, vel iudicet, illa abſolutè eſſe bona; ſed ſufficit, uòd iudicium tale ſit cauſſa prauæ electionis; t quòd non ſit conſentaneum appetitui reo: idcirco enim tale iudicium practicè falſum ppellatur, eſto ſpeculatiuè verum ſit. Quanuam ſæpe etiam ſpeculatiuè erret: *qualis enim uisque eſt, ita iudicat*, teſte Philoſopho. Hinc requenter noxia appetuntur. Atque vt anſeem videas, donec rumpatur parientem, ſicut rudentia *ſpiritus vita & pax eſt*, ita *ſapere ſecunum carnem mors eſt. Rom. 8*. Neque animæ tanùm mors eſt, ſed non rarò corporis quoque: lij enim nimia auiditate, alij nimia pereunt ſaietate. Denique audi, quò imprudens hæc car-

nis prudentia ducat, *propter crapulam multi ob-runt*, ait *Eccli. 37. 34.* Itaque hi tales sagina-tur, sed, præ nimia mentis cæcitate, nesciunt more gladiatorum, ad mortem saginari. quem modum etiam obcæcatæ acu gallinæ, c-pique, ceteræq; volucres mirificè pinguescu- tanto citiùs ad culinam, & cacabum, & ign-venturæ, quantò celeriùs pinguescunt. Sed n-absterrent voluptati mancipatos supplicia; m-gis extimulant, vt quoad possunt, voluptue-tur. Hinc sibi illud Horatij Epicureum *l. 4. car- od. 12.* assiduè canunt mutuò, vt inuitent ad c-ras eluendas, poculis tingendos amicos.

Verùm pone moras, & studium lucri,
Nigrorúmque memor, dum licet, ignium,
Misce stultitiam consiliis breuem:
Dulce est desipere in loco.

Stul-

ulta sæculi seipsum decipientis astutia, immo ignorantia in ovo pullifero reprehensa.

EMBLEMA LXXI.

IL OPVS EST FRAVDEM TEGERE, TEGE SIMPLICITATEM.

D*Vo adolescentes in diuersorium sumendi cibi gratia se receperunt*, ait Othmarus Liscinius *In Sali. cap. 128. Ex his, qui erat iunior, ouum in mensam allatum aperiens, pullum proemodum iam fœtura absolutũ reperit. Quem cum Sodali ostendisset, submonuit ille, clanculum absorberet, ne hospiti, si resciret, decuplum soluere cogeretur. Paruit iuuenis; & cum ratio sumtuum exposceretur senior alteri susurrauit in aurem: Ne graue-* I.

 ris

ris hoſpiti pro me, quod debeo numerare, ali
prodam te de deuorato pullo, & exſolues decuplu

II. In contrarium penè alius *ouum* pullo fœt
exiſtimans culinæ artibus deceptus, parum
fuit, vt abijceret. Arbitri, *in Satyrico*, verba ſu
Repoſitorium allatum eſt cum corbe, in qua gal
erat lignea patentibus in orbem alis, quales eſſ
lent, quæ incumbunt oua. Acceſſêre continuò
ſerui, &, ſymphonia ſtrepente, ſcrutari paleam
perunt, erutáq; ſubinde pauonina oua diuisêre c
uiuis. Conuertit ad hanc cœnam vultum Trim
cio: &, Amici, ait, pauonis oua gallinæ iuſſi ſuppo
Et mehercule, timeo, ne iam concepta ſint, tenten
tamen, ſi adhuc ſorbilia ſunt? Accipimus nos co
learia, non minùs ſex libras pendentia, ouáque
farina pingui figurata pertundimus. Ego quid
penè proieci partem meam: nam videbatur m
in pullum cöiſſe. Deinde, vt audiui veterem con
uam, Hic neſcio quid boni debet eſſe, perſecutus p
tamen manu, pinguiſſimam ficedulam inueni pip
rato vitellio piperatam. O albam hominum me
tem albis dentibus ridendam?

III. Contrarijs erroribus dicunt *malum bonum,*
bonum malum. Iſa. 5. 20. Nam prorſus bono n
mero ſunt, qui ſua ſimplicitate ſe percutiun
non pauci huic vtrique perſimiles; nam ea ip
in re, qua aquilæ eſſe volunt, talpa fiunt cæcio
res. Dum enim naſum rhinocerotis ſe habere

pu-

tant, longiorem habent; nempe tricubita-
n. Plerumque verſipelles tandem ſua ſe ſica
lnerant, proprióque hamo induunt, dum alijs
lum meditantur. Adoleſcentes iſti auarè gu-
ſi, non cauponem, ſed in gratiam ventris ven-
m, & ſuum etiam genium deceperunt. Deus
im eſt, *qui diſſipat, cogitationes malignorum, ne
ſint implere manus eorum, quod cœperant. Qui
prehendit ſapientes, in aſtutia eorum, & conſiliũ
auorum diſsipat. Per diem incurrent tenebras &
aſi in nocte, ſic palpabunt in meridiè. Iob. 5. 12.*
Eſt hic alter, poſt prudentiam carnis, veræ IV.
udentiæ exceſſus, vt deſipiant, qui volunt eſſe
mis prudentes, & in meridie cæcutiant, dum
telas & aſtuta verba componunt, per propriũ
gulum reditura. Tametſi enim Aſtutia gene-
tim, eſt ratio aliquid agendi modo occulto,
uo ſenſu Ariſtoteli *1. Magn. Mor. c. vlt.* omnis
rudens eſt aſtutus, licet non viciſſim omnis a-
utus ſit prudens: tamen peculiari modo aſtu-
a ſumi ſolet, pro notitia prauorum mediorum
d fallendum idoneorum, cum affectu ea exe-
uendi coniuncta. Hæc aſtutia, teſte S. Augu-
tino *l. 4. contra Iulianum c. 3. prudentiæ ſimilis,*
b Apoſtolo prohibetur. *2. Cor. 4.* Haud rarò
amen in caput auctoris recidit, vt *incidat in fo-
eam*; qui eam *fecit Pſal. 7. 16.* Ita quæ aſtutia
putatur, paracope eſt. Luculentum exemplum

traditur, in consilio, quod dedit Achitop
4. Reg. 17. 23.
V. Astutiæ sociatur dolus, tanquam executio
lius, seu verbo, seu opere facta. Nullus er
committitur dolus, nisi erga proximum, ac p
sertim in rebus ad iustitiam spectantibus H
non multùm à dolo differt fraus, quæ est exe
tio astutiæ per facta, vt cum est, vel putatur
spitij, aut cibi precium minus iusto, & tan
loco iusti precij persoluitur. Est enim fraus
ternus iniustitiæ actus. Et quia *fraus, & dolus*
mini debet patrocinari, etiam in foro externo
habetur, *cap. Ex tenore. de Rescriptis.* multò r
nùs solet patrocinari in foro interno; siue *fr*
fiat *contra legem* (seu contra id, quod lege p
cipitur, vel vetatur) absque colore & artific
quo violatio illa tegatur: siue fiat *ipsi legi, fra*
qua ita, eóque artificio contra mentem legis
gitur, vt is, qui agit, nihil legi aduersum co
mittere videatur: séque pallio quodam iusti
tegat: vt cum coniunx volens donationem f
cere coniugi (quod lege prohibetur) substit
aliam personam, cui donat, cum onere trans
rendi in coniugem; aut cum beneficiarius sp
cie gratitudinis soluit mille Philippæos ei à q
beneficium accepit.
VI. Noluit talem gratitudinem Propheta Elisæu
at eius famulus Giezi, quia non modo non r
pu-

iauit,ſed etiam auarè clanculóque popoſcit,
cum veſtibus Naaman,etiam leprā Naaman
epit. *4.Reg.5.27.* Quid profuit aſtutia &
udulentè ſepultum ſpolium Achan,niſi vt &
lapidibus obrutus ſepeliretur? *Ioſ.7.* Quan-
erat machinatio Iezabelis,vt vinea potiretur
ena? Obtinuit ſanè vineam, ſed & illam
nes, qui eam in plateas proiectam deuora-
unt, Cerebro interea animam illius lace-
nte. *3.Reg.9.* Aſtutè & perfida fraudulentia
das peculium ſubduxit; quin & totius Mundi
eſaurum 30. argenteis vendidit ſceleratus
giarius. Quo lucrò? tandem & ipſe de arbo-
pendulus, velut turgidum marſupium cre-
it,& viſcera,velut numiſmata, prodigè effu-
,vt compenſaret,quod auarè collegerat. Cal-
lè de precio agri decerpſerant duo coniuges
ſerandi Ananias & Saphira. *Act.5.* Sed quan-
ea fraus ſtetit? morte repentina extincti ſimul
mendacium, & furtum luerunt.

VII. Hoc ſi perpenderent, quicunque iniquis in-
entionibus volunt diuites fieri, ſæpe manus
oſtinerent. Neq; enim tantùm lucra vera ini-
uis lucris iugulantur; ſed longè grauiora in-
ommoda à Deo emuntur. Vt proinde reuera
oſſit *ſtulta* vocari *Mundi ſapientia*; quæ deſul-
oriè exorbitat; & à tibia,quod dicitur,exerrat.
alces petit, nec ligones accipit. Iamque non
pul-

pullum, ſed embryonem pro *ouo* deuorat. C
que amentiſſimè egit, exiſtimat ſe maxim
puiſſe; vt bis deliret, & agendo ſcilicet, &
dicando. Vt ergo *virtus eſt vitium fugere*,
verè *ſapientia prima*, *Stultitiâ caruiſſe*. Ho
l.1. epiſt. 1. quæ cum nulli proſit, ſibi no
maximè.

Nemo tam ſimplex, neque tam maligno
Sidere eſt natus, rigidóque cœlo;
Quàm ſuo qui ſe miſerandus ipſum
Decipit aſtu.

um avi, diſcipulum præceptori pa-
rem eſſe, & ab eo callidam iniqui-
tatem trahere.

EMBLEMA LXXII.

LVS CORVVS, MALVM OVVM.

A. Gellius *Noct. Attic. lib. 5. c. 10.* vbi agit de argumentis reciprocis, quæ referri contra conuertique in eum poſ-t, à quo dicta ſunt, addit illud, *quo Protago- Sophiſtarum acerrimum vſum eſſe ferunt ad- ſus Euathlum diſcipulum ſuum. Lis namque, in- eos, & controuerſia ſuper pacta mercede hæc fuit. uthlus adoleſcens diues, eloquentiæ diſcendæ, cau- ſumq́ orandi cupidus fuit. Is in diſciplinam Pro- ræ ſe dedit; daturumq́ promiſit grandem pecu-* 1.

niam,

niam, quantam Protagoras petiuerat: dimidi
eius dedit iam tunc statim, priusquàm disceret
pigitq́, vt reliquum dimidium daret, quo p
die caussam, apud Iudices, orasset, & vicisset.
stea cum diutulè auditor, assectatorq́ Protagor
isset, & in studio quidem facundiæ abunde prom
set: causas tamen non reciperet: tempusq́ iam
gum transcurreret, & facere id videretur, ne
quum mercedis daret: capit consilium Protag
vt tum existimabat astutum. Petere instituit e
cto mercedem. Litem cum Euathlo contestatur
cum ad iudices coniiciendæ, consistendæq́ causæ
tia venisset: tum Protagoras sic exorsus est.

II. *Disce, inquit, stultissime adolescens, vtr*
id modo fore vti reddas, quod peto, siue contra te
nunciatum erit: siue pro te. Nam si contra te lu
ta erit: merces mihi ex sententia debebitur: qui
vicero. Sin verò secundùm te iudicatum erit:
ces mihi ex pacto debebitur; quia tu viceris. A
respondit Euathlus. Potui, inquit, huic tuæ tam
cipiti captioni isse obuiam: si verba non ipse face
sed alio patrono vterer; sed magis mihi in ista v
ria proludium est, cum te non in causa tantùm,
argumento quoque isto vinco. Disce igitur tu q
Magister sapientissime, vtroque modo fieri, vti
reddam, quod petis, siue contra me pronuncia
fuerit, siue pro me. Nam si iudices pro causa
senserint, nihil tibi ex sententia debebitur: qui
vice

ro; sin contra me pronunciauerint, nihil tibi ex o debebo, quia ego non vicero. Tum iudices du- sum hoc, inexspectabileq́, quod vtrinque dice- er, rati, ne sententia sua vtramuis in partem di- esset, ipsa sese rescinderet : rem iniudicatam re- erunt, causamq́ in diem longissimum distule- t. Sic ab adolescente discipulo Magister discipli- loquentiæ inclytus, suo sibi argumento confutatus & captionis versutæ excogitatæ frustratus fuit. m narrat L. Apul. *in Florid.*

Quid verò judices ? an non optimo jure III. c saltem sententiæ vice pronunciare debue- nt, ait adagiorum Collector *Chil. 1. cent. 9.* κῦ κόρακος κακὸν ὠόν; MALI CORVI MALVM VM? Quod alij referunt ad naturam animan- , quæ nec ipsa est idonea cibis humanis, nec *um* parit ad quidquam vtile. Et sunt, qui di- nt fieri, vt coruorum pulli parentes ipsos de- rent, si fortè non pascant illos ad satietatem, uod multi imitantur parricidæ ; multi magi- ris faciunt ingrati discipuli Simile quid S. Cas- ano contigit, quem proprij discipuli graphijs onfoderunt; sed bono Magistro id à malis di- ipulis cōtigit; sicut cum quondam, apud Vol- os, malo Magistro discipuli innocentes in ter- um incursarunt. Multò id crebriùs mali disci- uli malis Magistris faciunt, vt malam merce- em, pro mala doctrina, reponant. Hinc adagij

origo

origo ex eo eſt, quod *in Prolegomenis in Her*
genis rhetoricen legitur, Coracem quendam
mum Syracuſis, poſt mortem Heronis, inſt
iſſe artem rhetoricen mercede profiteri. C
hoc adoleſcens quidam in vtrumque dexter
in morem Chimæræ, aut cothurni, Prote
verſatilis, nomine Tiſias, hac lege, pactus
vt tum demum mercedem perſolueret, vbi
artem perdidiciſſet. Dein vbi, jam arte cogn
præmium reddere cunctaretur, Corax in
diſcipulũ vocat. Ibi juuenis ſicut antiquorũ
ſtula eadem grauem & acutũ ſonũ reddere a
jurat per anſerem, ſe Magiſtro nihil deber
Quare huiuſmodi dilemma proponit. Perc
tanti, quis eſſet artis finis, vbi Corax reſpon
ſet: *Perſuadere dicendo*: Age, inquit, ſi perſ
deo Iudicibus, me nihil debere, non reddam
quia vici cauſſam; ſin minùs perſuadeo, non r
dam, quia non perdidici artem. Hæc cum di
pulus intorſiſſet, & Magiſter, ad eum modu
quo ſupra è Gellio appoſitum eſt, argument
retorſiſſet, admirati judices ſucclamarunt: M
LVS CORVVS, MALVM OVVM.

IV. Sunt qui id à corona circumſtantium exi
ment eſſe ſucclamatum. Meritò. Sed & Ma
ſter mercedem retulit, quam meruit. Qu
enim boni expectet homo ab ijs, quos doc
facere mala? Diſcant ex hoc *ouo*, qui quotic
Mun-

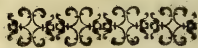
ndum accuſant de ingrati animi crimine.
usquisque alterum toties conſilijs factiſque
la docet, docétque cum coruo crocitare: quid
o deſiderat, niſi vt ex albo *ouo* niger & ingra-
coruus prodeat? cui ſeducto jam nihil can-
ris, multùm fuliginis inſit, qua & ipſe os alijs
linat. Quam gratiam, aut ſinceritatem ab
ero expectat, qui eum ipſe docuit Creticè lo-
i, & politicâ, vt jam vocant, veritate alios de-
ere? Quid autem, apud diuinum judicem,
s tales maneat præmij, vide mihi in exemplo,
od Petrus Cantor Pariſienſis, & ex eodem Ia-
bus de Voragine, itemque Petrus de Natalib.
10. c. 8. refert.

Magiſter Silo quendam ſuorum diſcipulo- V.
m extremè ægrotantem, obteſtatus eſt, vt de-
nctus ſibi compareret, ſtatumque ſuum expo-
ret. Moritur æger, effertur mortuus. Poſt
quot ſoles, adeſt Magiſtro terribili forma.
am epomis illi de capite in humeros Acade-
cè fluebat, pergameno tamen extra, intus fu-
oſo igne conſtans, quaſi flammis vndantibus
bſuta eſſet. Ceterùm membrana illa exterior
oique ſophiſmatis inſcripta, ac velut litteris
aioribus fimbriata erat. Horruit, aſpecto di-
ipulo, Magiſter. Quem diſcipulus compellans
t: Epomis hæc menbranacea, magis me pre-
it grauatque, quàm ſi vaſta, mihi aliqua turris

d ſupra

ſupra caput impoſita eſſet: Enceladus mihi
videor, & non Ætnam nunc tantùm, ſed &
lion portare. Hæc merces mea eſt, pro in
gloria, quam de Sophiſmatis captaui, in qui
mihi ipſe nimis placui, nimis plauſi. Flamma
rò, quæ huic chlamydi tam egregiæ ſubluc
méque acerbiſſimè lambit identidem, vorát
pellibus ſucceſſit delicatis ac precioſis, qui
ad ſuperbiam vſque me exornaui. Ac ne leue
iſtimes, quod patior, manum exhibe, & vel
cam mei ſudoris guttam excipe. Fecit. Sagit
dixiſſes, non guttam illi in manum incidiſſe
extemplo eam cum incredibili cruciatu pe
rauit. Sed longè altiùs in animum, quàm in
num Magiſtri penetrauit; qui altero die ort
ſcipulis in ſchola collectis, religionem ingre
rus, his verſiculis vale dixit:

Linquo coax ranis, cras coruis, vanaq́ va
Ad Logicam pergo, quæ mortis non timet Er

Init

iusta exigentium, aut iusta non red-
dentium ingrata auarities, in ovi vitello
postulato & negato.

EMBLEMA LXXIII.

VR SPEREM VITVLVM? NON DAS, INGRATE, VITELLVM,

QVam ex Chrysippo lib. de orac. Suidas 1.
historiam refert, eam Cicero lib. 2. de
diuin. his verbis narrat. *Defert ad conie-*
orem quidam, somniasse se, ouum pendere ex fascia
cti sui cubicularis, Respondit coniector, thesaurum
efossum esse sub lecto. fodit. inuenit auri aliquan-
um, idq́ circumdatum argento. misit coniectori
uantum visum est de argento. Tum ille, NIHILNE
DE VITELLO? *id enim ex ouo videbatur aurum*

declarasse: reliquum argentum. Vtroque ver
vsurpari hoc potest. Multi cum coniector
mis petunt multùm, nec vlla compensation
tiantur. Lepidè Accius: *Nihil credo augur*
qui aures verbis diuitant alienas, suas vt auro
pletent domos. Prou. 30. 15. Sanguisugæ duæ
filiæ, dicentes: Affer, Affer. Et auaritia pecu
que cupiditas est *ignis*, qui *nunquam dicit:*
cit. Nam vel Salustio teste, *Auaritia studiu*
cuniæ habet. Ea quasi venenis malis imbuta c
animumq; effeminat. Semper infinita, & insatia
est, neque copia, nec inopia minuitur. Neque
ait Cic. *in Parad. vnquam expletur, neque s*
tur, cupiditatis sitis: neque solùm ea quæ haben
bidine augendi cruciantur; sed amittendi m
Pulchrè Seneca *l. de morib. Pecunia non sati*
uaritiam, sed irritat. Et Aristoteli *l. 1. Polit*
Desiderium diuitiarum vadit in infinitum. C
16. c. 6. rationem reddit. Certè etsi per ac
sitionem possidemus, non tamen acquirimu
possideamus, sed vt ijs, quæ possidemus,
quam instrumentis vtamur. Hunc finem a
ignorant, hinc nimis sunt petaces.

II. Plerique ex eodem fonte ijs amant dare
mis parum, *aut* nihil, à quibus omnia acc
runt. Immo, si Iuuenali credimus, *Sartyr. 7.*
re velint omnes, mercedem soluere nemo. M
quorum auxilio ditati sunt, eos ipsos deglu
Mul

ti à quibus promoti ſunt, eos de gradu deij-
it. Quàm ingratus fuit optimo ſuo coniecto-
ncerna ille, cui cum Ioſeph ſomnium tam
, quàm lætè expoſuiſſet *Gen. 40. 14.* dixit:
*tùm memento mei, cum bene tibi fuerit, & faci-
ecum miſericordiam &c. Et tamen ſuccedenti-
roſperis præpoſitus pincernarum oblitus eſt in-
retis ſui.* Quæ ingratitudo ad Deum vſque ſe
tendit. Docet enim S. Hieronymus *l. 11. in
c. 39.* Hebræos antiqua traditione retuliſſe,
chiam regem ideò *vſque ad mortem ægrotaſſe,*
d pro reportata ab Aſſyrijs inclyta illa vi-
ia, qua vna nocte ab Angelo hoſtium cen-
octoginta quinq; millia cæſa ſunt, nullum,
re reliquorum regum, canticum laudis &
tiarum actionis accinuiſſet. Ipſius Chriſti
rela eſt: *Nonne decem mundati ſunt, & nouem
ſunt? Luc. 17. 17.* Plura S. Auguſt. *Serm. 18.
verb. Apoſt.* Quoties ſanitatis redditæ obliui-
ntur homines? quoties victoriâ obtentâ ſunt
rati? Quàm pauci Ioui ſtatori, Seruatori,
no vero Numini ſtatuunt templum, hoſtis
i, fugatique monumentum? Aliquid ſaltem
ſauri repertor retulit coniectori: multi ipſis
entibus nihil referunt, à quibus tamen & vi-
n, & fortunas omnes acceperunt.

III. *Recentis omnino memoriæ eſt*, ait Philipp.
oultreman *p. 1. Pædag. Chriſt. c. 6. §. 3.* *quodq́;*

ab oculato teste Soc. IESV *Sacerdote R. P. He*
Compegio ego ipse nuper accepi, de Adolescente
bili Flexiæ in Gallia nato. Hic cum à paren
tantum pecuniæ, quantum petierat, non accep
litteras ad eos dedit diris, contumeliisq́, ac ma
ctis plenas. Sed eas vix miserat, cum subitò ita
audiendi facultate spoliatus est, vt ne vel torm
bellici fragorem perciperet. Malo isti diu quæsit
Galliam remedia, sed frustra. Statuit ergo A
scens è cælo petere, quod in terra negabatur. Ea
rem Lauretum, ad misericordiæ Matrem prop
vbi positis ritè, anteactæ vitæ maculis, indictisq
nouendialibus, in Sacra B. Virginis æde, prec
Deum per Matrem placare aggreditur. Pro
aderat dies, quo eiusdem S. Virginis in cælos
sumtæ memoria solenniter colitur, cum in eius
diei peruigilio, secundum quietem nocte, vider
visus est Matronam augusta specie cum vtroqu
rente, cubiculū ingredientem, & ab his percunc
tem: Essetné iste eorum filius? &, an ei sanit
reddi vellent? Quibus annuentibus, accessisse a
ctum, immissoq́ in aurem digito, chartam edux
& explicatam legendam proposuisse: legisse verò
illa impietatis suæ carmina, quæ nuper parent
exarâsset. Super quæ, euanescente visô, experg
ctus Adolescens, restituto in integrum auditu, a
Compegium sibi à confessionibus accurrit, & in
sacra Virginis Matris æde iureiurando rem sibi

niss

testatur An. 1613. Hæc ille, de ingrato, sed
en misericordiam consecuto.

Grauiùs punitum alium filium describit S. IV.
auentura *l. de 10. Præceptis serm. 5. de 4. præ-*
o. Is patre pransum veniente, caponem, quem
mensa habebat, seponi iussit tantisper, dum
ex abiret, & abeunte reponi. Sed ecce tibi
tatus in horridum bufonem capo, ex lance
impij vultum insiliẽs, totum à mento in fron-
n occupauit: nec, ante miserandi hominis
ortem, arte vlla auelli potuit. Quin & siqua
rte bufoni molestiæ aliquid afferebatur, ean-
m iste simili parte corporis percipiebat. Simi-
quid refert Cæsarius *l. 6. c. 22.* & Thom. Can-
rat. *l. 2. apum c. 7. art. 4.* licet hîc alias quas-
m circumstantias addat, quæ ob diuersitatem
dicent, historiam non esse eandem. Sed nihil
fert, idem supplicium miraculosum bis acci-
sse, cum & idem iniquissimæ atque auarissimæ
gratitudinis flagitium accidat quotidie.

Indignos Cereris semine dicimus,
Et saxis similes Caucaseis agros,
Qui tantùm accipiunt, reddere nesciunt,
Quod fidi agricolæ dextera sparserit.

Ovi in vitrum conuerſio, human[a]
fragilitatis imago eſt.

EMBLEMA LXXIV.

VITRVM VEL OVVM SIS, VTRV[M]
QVE FRANGITVR.

1. O*Væ exeunt à rotundiſſima ſui parte, dum*
riuntur, molli putamine, ſed protinus du
ſcente, quibuscunque emergunt portionib
Plin. *l. 10. c. 52.* Hæc tamen durities non to
fragilitatem; ſicut nec ſplendor, cum *ouum* i
vitrum degenerat ſupra menſam ſuſpenſum.
enim & ſuſpendi vidimus, & in vitrum flau
ſcens, vel halitu ciborum, vti non nemo rece
ſet, vel potiùs vetuſtate in calicem ſubſidens,
velut glacie flaua dureſcens ſæpius conſpex
mus.

ıs. Tametſi nonnullæ anus neque hîc ſua ab-
ɔeant ſuperſtitione; quaſi certo die, aut ritu
pendi oporteret. Quanquam ambigi poteſt,
ɛéne *oua* naturam, an ſimilitudinem vitri in-
ant? Certè ſi ſpeciem perdunt, non perdunt
gilitatem.

Quod & in hominibus fieri amat, qui cum 11.
ɔe ex humili fortuna incipiant florere, ac
ɛndere, velut *ouum* in vitrum tranſeunt, fra-
itate retenta. Perinde enim poſtea morbis, &
ɔrti; immo & timori periculorum omniũ ob-
xij ſunt, ac priùs. Siquidem *mors æquo pulſat*
ɩe pauperum tabernas, Regúmque turres. Horat.
ɩ. od. 4. Et *ventorum ſtatio eſt vita hominis*. Ita-
ıe fragilitati noſtræ fortitudine opus eſt, quæ
ıpedimenta rectè operandi, ex periculis & ma-
ı huius vitæ occurrentia, remoueat, ne propter
ıa ab honeſto recedamus. Quæ virtus maior
ɫ quàm temperantia. Etſi enim Virtutes Cardi-
ales non ſemper eodem ordine numerentur à
S. Patribus, ex Ariſtotelis tamen *lib. 1. Rhet. c.*
. doctrina, eæ virtutes ceteris antecellunt, qua-
ũ vtilitas latiùs patet, quales ſunt, quæ in com-
nune multitudinis bonum vergunt. *Multitu-*
linis ſiquidem bonum, inquit idem *1. Ethic. c. 2.*
liuinius eſt proprio, vel priuato. Hinc iuſtitia, &
fortitudo, maximè quæ eſt in bello, temperantiæ
præferuntur. Adde, quòd difficilius ſit, timorem

 mortis,

mortis, & verberum vincere, quàm cupiditat
voluptatum refrænare : cum etiam imman
belluæ à maximis voluptatibus, metu verber
abstineant.

III. Hanc ergo, inter pericula tanta, virtutem i
duere oportet. Quidam, vt à fulminibus sint t
ti, galericulos sibi faciunt è vitulo marino
quem immunem à Iouis telo arbitrantur: pot
laborent, vt *virtute induantur ex alto. Prim*
argumentum compositæ mentis existimo, ait Sen
ep.2. ad Lucil. posse consistere, & secum mora
Tale *ouum* non *ouum*, nec vitrum fuit Ludouic
Bauarus, quem cum in vinculis teneret Albe
tus Marchio Brandeburgicus, ac multa pete
nihil impetraret, minas adiecit, ni pareret, t
dendum in manus sui hostis. Cui, vt scribit Æ
Syl. *l.3. Comm. de Gestis Alph.* Ludouicus respo
dit: *Quæ poteris ex me libero impetrare, eadem m*
dò ex capto petito. Si amplius quid voles, corpus m
in tua potestate est; animum verò mihi, non tibi o
noxium inuenies. Gerebat nempe in fragili co
pore animum infractum.

IV. Ceterùm quia multis non tantùm in corp
re, sed in animo quoque fragilitas inest, *sæpe qu*
temeritas est, fiduciam esse credimus. Ex doctri
S. Cypriani *lib. de singularit. Clericor. Vtilius e*
vt infirmũ se homo cognoscat, vt fortis existat, qu
fortis videri velit, & infirmus emergat. De qua

præ-

ſumtores obiurgat Apoſtolus dicens: ſi quis putat
aliquid eſſe, cum nihil ſit, ſe ipſum implanat. Ille
tem tutiùs ſibi conſulit, qui circa malos ſemper
idus ſpecies quaſdem noxias extimeſcit. Cautiùs
rea, quàm lignea vaſa portantur; nec *oua* li-
t iactare, vt ſaxa. Igitur ſicut corpori, ob fra-
litatem vbique cauemus, ne aut caſu allida-
r, aut inſidijs petatur; ita animo quoque fra-
litate ſua non carenti fas eſt cauere. Fortitu-
o exerenda eſt, cum in hoſtes venitur. At do-
os ſuſpectas adire, familiaritates noxias quæ-
ere, hoſtem prouocare, eſt de ſaxo atque in fer-
um mucronéſque inſilire; quod non fortes, ſed
emerarij faciunt. Et *qui amat periculum, in illo*
eribit.

Timiditas quidem in vitio eſt, cautela tamen V.
exigitur: cuius vt memores ſimus, ipſa *oui* & vi-
ri fragilitas admonet. Bobadilla noſter in ſatra-
pæ cuiuſdam menſa, fracto per neſcio quem ſcy-
pho cryſtallino preciosè æſtimato, per ſaluta-
rem iocum, & culpam diluit frangentis, & ira-
ſcentis impetum cohibuit, cum diceret: *Restan-*
ti ſteterat, támque caduca fuit? O quanti nobis
ſtat corpus, vt illud ſaginemus, & veſtiamus, &
tamen quàm eſt caducum? quàm ſcilicet ipſum
vitrum.

Noui ego familiariter in Alſatia nobiliſſimi VI.
nominis & familiæ Dominum, cui mos erat me-
ri-

ridiari, atque idcirco, remotis ſecundis menſi
in tumultuario lecto accumbebat. Lectus er
humilis, ſtragulis ruſſei coloris inſtratus. Pend
bant circumſecus cortinæ holoſericæ eiuſde
coloris. Sed & menſa oblonga propter lectu
ſtabat puniceo tapete tecta. Nec excedebat h
apparatus opes. Ex eadem illa arce in qua ha
bitauerat, nouem in ambitu ſeu vicos, ſeu pa
gos conſpiciebat, tam vicinos, vt penè omne
tangere poſſet glande plumbea. Illi omnes pag
ad illius dominium pertinebant. Nihil præter
ea deerat, quod poſſet à tali viro optari, ni
quod *ouum*, immo fragile vitrum fuerit. Nan
ecce ſiue quia in pauperes ac religioſos benefi
cus, ſiue quia in Diuos pius erat, ſicut Bobadil
la ſuum inuitatorem, ita bonus Genius hunc i
vitro docuit, quàm fragilis vita eſſet humana.

VII. Cum ſe à meridie in torum reciperet, iubeba
in menſa ſtatui cryſtallinum calicem vino ru-
bro punicantem, vt à ſomno ſiccior illico ſe
poſſet hauſtu præſenti refrigerare. Hic mos illi
erat quotidianus. Aliquando igitur, integris
ſenſibus, & valetudine prorſus vegeta accubuit.
Ibi neſcio quæ hominem ſubijt cogitatio *de æter-
nitate*, quæ eum non ſiuit obdormiſcere. Cum
hac cogitatione dum luctatur, atque ante ocu-
los poſitum vitreum ſcyphum animo nolente
identidem contemplatur, ſcyphus repentè, nul-

lo

ttingente, velut ictus, sonat, & sponte sua
dius dissilit, vinumque in mensam effundit.
rritus inexpectato spectaculo Dominus, tin-
nabulo, quod ponè stabat, dat signum: ad-
it famuli; quærunt, quid velit? quibus trepi-
voce rem, vti euenerat, recenset, additque,
vitam suam, quemadmodum vitrum, rum-
ndam, animamque, vini instar, effundendam.
olantur illi; tristem cogitationem abijcere iu-
nt, vitium in vitro fuisse, casu crepuisse, atque
mentem illi aliò auertant, scyphum remo-
ent ex oculis, aliumq; illius loco substituunt,
erinde Bacchi sanguine, repletum, vt priorē,
erumque se quieti reddere iubent, quo se in-
orum recipiente, abeunt.

Non abijt tamen cum illis tristis solicitudo. IIX.
cquis scit, ait, an non & mihi omni fortuna
leno, sic repentè interitus immineat, vti huic
itro de Burgundiaca vua pleno? Quid si Ge-
ius meus bonus, hoc mihi signum dedisset in-
tantis mortis? Multis talia contigêre, vt ante
bitum monerentur. Primus ego non sum.
Quin ergo alienis sapio exemplis? Hæc fortè
ecum tacitus dum agitat, per mediam horæ
partem, ecce tibi rursus etiam alterum hoc vi-
trum, cum sonitu claro sponte medium rumpi-
tur, nemine lædente, atque purpureum vinum
in mensam euomit. Maior ergo, quàm priùs,
homi-

hominem inuadit consternatio. Vocat fam
los, vocat vxorem, mandatq; vt actutum Br
truto aduocent animæ suæ medicum, nam
corpore actum esse, non secus, atque de vi
iam altero, prodigiosè vtique, fracto; neque al
indicante, quàm vitæ suæ fragilitatem ac int
tum repentinum: ita enim animam suam eff
dendam, vti vinum; neque tam vitrum, qu
Parcæ stamen ictum; sonitu illo mortem ad
res suas pulsauisse. Ne igitur in extremis vers
tem destituant auxilijs spiritualibus, quan
corporis deinceps subsidia desint, etiam at
etiam rogat. Hoc tali sermone vxor ma
quàm ipso vitri prodigio perculsa, cum diu
borasset, in persuadendo marito, ne somn
crederet, aut tristitiæ delirantis vanitati, t
dem appromisit, se Patrem Societatis cons
tum aduocari curaturam.

IX. Interim vt sedaretur mentis tumultus in m
rito, tertium iubet scyphum reponi, priúsqu
bene inspici, ne fractus, aut vestigium habe
læsionis reponeretur. Ita maritus se denuo
soporem componit; vxor quia inanem viri a
bitrata est esse imaginationem, mittere p
Confessario omittit. At non ita Dominus, q
singula peccata in digitos digerit, & totus in
est, quemadmodum non somnum capere, s
mortem obire velit. Hæc dum agit (quis dig
tum

Dei non agnoſcat?) rumpitur tertium
que vitrum, & vinum per meſnam diſper-
Tum demum nihil ampliùs dubitare do-
nus, tum per ſuperos obteſtari vocatam con-
em & ſeruos, vt Confeſſarium quantocyus
erſant; modicum ſibi temporis ſupereſſe,
o ſaluti ſuæ proſpiciat, illud ſe negligere nol-
ſed obſequi cupere Angelo monitori; itaque
tinent, volent; nam feſtinare etiam id vitæ,
òd reliquum ſupereſſet. Omnia Mundus fa-
iùs credit, quàm ſua pericula. Quare tum
ioque, inſanire dominũ, familia magis, quàm
on ſano corpore eſſe credidit. Ita dies à pran-
o vſque in ſerum veſperum ijt; nec quiſquam
iſſus eſt, qui Confeſſarium Bruntruto aduo-
ret. Crepuſculum diei, fuit & crepuſculum
itæ. Nam ad primam facem mirificè cœpit
allere, ſegniùs & vena micabat, ac vires in
nomenta ſingula deficiebant. Ergo tum de-
num vxor mittit equos expeditos, & quanta
oſſit contentione iubet famulum celerare.
O quàm occulta ſunt iudicia Dei! Itinere alio-
qui non admodum longo, & intra montes ple-
umque continuato, neque erroribus expoſito,
pergit incitatiſſimis equis famulus, & in mo-
dica ſiluula, quæ interiacet, tota nocte circum-
uagatur, cum interea media iam nocte herus
funus

funus fuit. Itaque serò adductus Confessar
mortuum inuenit, satis tamen occupationis
perit, circa viuos consolandos, qui sua diceba
negligentia, aut incredulitate potiùs, heru
sine diuinis Sacramentis è vita discessisse. Q
autem discessit? Ah! Deus nouit. De salute
lius nolim desperare. Spes tamen vtique rob
stior esset, si, sicut ipse, ita & familia illi
eandem & vitri, & hominis agnouissent
fragilitatem.

Vitra, vt rem fragilem, contingit frangere multis
Sed multos etiam frangere vitra solent.

Ovum

vum, pro pila, iactatum, temerariorũ audaciam accusat.

EMBLEMA LXXV.

PERICLITARI LVDVS EST.

OVis olim lusum, Varro rusticans his verbis docet: *Non modò ouum illud sublatum est, quod ludis Circensibus nouissimi curri-* 1.
li finem facit quadrigis; sed ne illud quidem ouũ *dimus, quod in Cereali pompa ferri solet esse pri-* *um. Sed quod antiqui in Circo*, ait Putean. *or.* *o. quid ni in Sphæristerio nos faciamus? tam pul-* *rè notari pilæ termini ouis possint, quàm quidquid* *Circensi puluere signabatur.* Periculum tamen ubinde foret metæ tam fragilis conculcandæ. icut non sine periculo grandi *ouis* pro pila ipsa

vtuntur nonnulli, quibus omnia in amœnit
tibus esse consueuerunt. Nam *ouis* vel sigillati
certant, quis sursum sparsa sæpius altiúsque r
cidentia reprehendat illæsa; vel datatim iacta
diutiùs conseruet integra; reddátque collude
ti volantia; vel denique, quod cum admiratio
spectatur, certant nonnulli in pratis, quis e
altiúsque, longiúsque, summa vi brachioru
proijciat, in terram sine rupturis vllis labent
Nam præsertim ad duritiem cocta, nisi in la
dem, aut lignum incidant, cacuminibus à mo
liore terra vel cespite excepta, non confringu
tur. Vt enim nihil citiùs rumpitur, ita nihil fi
miùs resistit. Latera leui casu, aut allisu vuln
capiunt; in capite vtroque robur ingens, vt on
nem vim è transuerso illatam vincat. Ita & v
trum est, & chalybs. Et quamuis chalybs, sæp
sime tamen, vel inter ludentium manus, fran
tur obliquum, vel in terram excidens inte
ruptum.

II. *Sic ad capiendi consilij prudentiam maximè i
citaberis*, ait Isocrates *in parænes. ad Demonic.*
*quæ damna temeritatem sequantur, cogitâris. Na
& valetudinem diligentissimè curamus, cum agr
tationum molestias recordamur.* Sed iuuenes
iacturam parui faciunt : idcirco & iactant
Enimuerò alij quoque, qui res grandiores & a
vnguem non exigunt, & periculis temerè expo
nunt,

unt,prudentiâ iuuenes ſunt. Nam,vt Quinti-anus *declamat. 8*.ait *nunquam ex magno venit ſectu incredibilia, vel non profutura tentaſſe: & re, quæ plus de incerto habet, temeritas experi-enti ſolam probat deſperationis audaciam.* Fortes ideri volunt, fortes non ſunt, temerariè qui gunt. Torpent enim primo ſtatim impetu, aut itra æquitatem ſunt firmi,aut duri potiùs, ac ertinaces. Fortitudo autem,vt docet S. Am-roſ. *l. 1. de officijs c. 36. in duobus generibus ſpe-tatur. Primò, vt externa corporis pro minimis ha-eat,& quaſi ſuperflua deſpicienda magis,quàm ex-etenda ducat. Secundò vt ea,quæ ſumma ſunt,om-éſque res,in quibus honeſtas, & illud πρέπον cerni-ur, præclara animi intentione, vſquè ad effectum roſequatur.*

Itaque fortis viri eſt, non ſolùm contemnere III.
liuitias,honores & voluptates,ſed etiam habe-e firmum propoſitum inhærendi bono hone-to,ſic vt nullis malis nec ipſius quidem mortis ericulo ſe ſinat ab eo dimoueri. At qui animi eſt præfidentis ac temerarij, cùm nimium virib. ſuis confidat,facilè aggreditur aliquid,quod vi-res ſuas ſuperet; quod vbi ſe feciſſe animaduer-tit,deſperatione cogitur deſiſtere. Aut, ſi in falſa illa de ſuis viribus opinione perſiſtat, in pertinaciam ruit. Qui enim perſeuerat in pro-poſito,vbi non oportet,vel plus quàm oportet,

pertinax eſt, iuxta *Ariſt. 7. Ethic. 9.* Inde mul
damna incurrit. Quod in Phaëtonte ſuo deſc
pſit Ouid. 2. *Metam.* totum ferè orbem perde
te, qui nullis parentis monitis potuit, à pern
cioſo conſilio dimoueri. Ita omnes, qui pl
quàm par eſt ſententiam ſuam amant, illi inh
rent, vſque ad interitum. Nam hoc pacto hær
tici multi ſuam falſam religionem mutare n
lunt, ne videantur inconſtantes; & multi mag
ſtratus, ob eandem cauſſam nolunt abroga
legem à ſe latam, quam vſus docet eſſe pernici
ſam. Alterutrum ergo vitium comitatur pr
ſumtionem aut temeritatem, pertinacia vel i
conſtantia.

IV. Sed & ipſum in ſe eſt ſatis deforme ac n
xium; nec iam *oua* tantùm, ſed res longè mai
res exponit diſcrimini, valetudinem, fama
honorem, vitam, animam. Quoties mortal
ingenij aut prudentiæ, aut ſcientiæ, aut exper
entiæ viribus maiora tentant? quoties regime
ambiunt inepti, cathedram indocti, belli imp
rium timidi? quoties medicinam profitentur
facturos, qui ipſi elleboro, hoc eſt, medicina c
rebri indigerent? quoties ipſi Confeſſarij pot
ſtatem iuriſdictionis transgrediuntur; & no
nulli in perſonis cõſecrandis etiã ipſius ordini
quoties ſcripturas exponere aggrediuntur, q
neque in SS. Patribus verſati, neq; in vllis ſch

lis

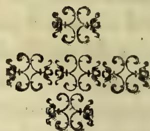
is exercitati! id didicerunt? quoties gratia gra-
is data qui carent, tentant tamen, faciuntque
a, quæ ſine eiuſcemodi gratijs non peragun-
ır? quàm multi dæmones expellere tentant,
ui ipſi ſunt ſub dæmonis poteſtate? quoties
onnulli miracula iactant, abſque dono mira-
ulorũ? quanti futura vaticinantur, & in ipſos
ıſtos aſcribunt vulgantque, qui nec Prophetæ
unt, nec filij Prophetarum? quot, ſolis naturæ
iribus, exiſtimant ſe poſſe benè viuere, legem-
ue implere, de gratia diuina impetranda non
oliciti? quot alijs promittunt, ſe aduocaturos,
ſi indigentes Aduocato, qui eius lucri iſtam
ccaſionem, apud clientem, extorqueat? quo-
es iudex ſecularis de cauſſis Eccleſiaſticis co-
noſcit? Denique de ipſa diuina miſericordia
uàm multi præſumunt? diuinam iuſtitiam ni-
ili facientes? dum confidunt, Deum ipſis li-
enter veniam daturum etiam, ſi illi nihil ſo-
iciti ſint de vitæ emendatione; quaſi Deus il-
s obligetur tale beneficium conferre. Ad ho-
um vnumquemque dicere licet, quod ille pa-
ens apud Poëtam *l. 2. Met.* dixit:

Non eſt tua tuta voluntas,
Magna petis, Phaëthon, & quæ non viribus iſtis
Munera conueniunt, nec tam puerilibus annis.

Sors tua mortalis; non est mortale quod optas
Plus etiam, quàm quod superis contingere fas e
Nescius affectas.

Hoc dici potuisset fratri illi, de quo in Vi
PP. *p. 1. in vita S. Pachomij §. 9.* qui præsur
tione sua, non *ouum*, sed cælestis patriæ tes
ram confregit.

Qui neque securè vitro, neque ludimus ouo
Tam temerè in summis ludimus exitijs?

Ova

...va sua frangens pauo intemperantis animi exemplum.

EMBLEMA LXXVI.

...ON AMAT CONIVGEM, QVI LIBEROS ODIT.

Pauo à trimatu parit. Primo anno vnum, aut alterum ouum, sequenti quaterna, quináue, ceteris duodena, non amplius. intermittens bi...os dies ternosúe parit, & ter anno, si gallinis subyci...ntur incubanda. Mares ea frangunt, desiderio in...ubantium. Quapropter noctu, & in latebris pari...nt, aut in excelso cubantes, & nisi molli strato ex...cepta, franguntur. Plin. *l. 10. c. 59.* Idem de cyg...nis tradit Ælian. *lib. 14. de hist. animal. c. 13.* ...his verbis: *Ne cygnis quidem amici sunt Indi, quòd* I.

 illas,

illas, quanquam Apollini sacras, & mirè can
aues, sua tamen pullitiei insidiari, & oua pro
perdere fama sit. Nempe odio dignos censent
di cygnos, qui præstantia *oua* in id pariunt
perdant. Quanquam, si de præstantia ad e
sermo sit, alij aliter sentiant. Ita loquitur
dem Cælius *l. 14. antiq. lect. c. 50. Inter oua,*
uonis primatem locum tribuunt plerique; chen
pecijs, id est, anserinis secundam sibi notam ve
cantibus; tertiam auitijs. Medici præferunt
gallinarum, & phasianorum. Quidquid si
excellentia, satis constat de pretio *ouorum*
uoninorum. Et tamen hæc frangunt ma
dum perditè nimis amant matres *ouorum.*

II. Clarus intemperantiæ est iste typus. N
vt ex *lib. 2. Ciceronis de Inuentione,* temperant
definit S. Augustin. *lib. 83. qq. Temperantia*
rationis in libidinem, atque alios non rectos im
tus animi, firma & moderata dominatio. Seu
1. de liber. arb. c. 13. ait, *est affectio coërcen*
cohibens appetitum ab ijs rebus, quæ turpiter ap
tuntur. Quales, teste Aristotele *3. Ethic. c.*
& S. Thoma. *2. 2. q. 141.* sunt illæ passio
appetitus concupiscibilis, quæ circa delectab
corporis, juxta sensum tactus & gustus, in
scilicet cibi, & potus, ac venerearum volupt
tum, versantur: quas in freno habere per
miū interest. Has enim qui non moderatur p
sio-

ones, etiamſi in matrimonio ſit conſtitutus, temperás eſt. Sicut enim è proprio aliquis poſt dolio inebriari, ita etiam in legitimo toro ſe egitimè gerere, ac pauonis impatientiam imi-ri; vt neque honeſtè, neque verecundè, neq; filiorum ratio exigit, neque remotis arbitris ciat, quod alioqui fas eſſet, vt docet S. Auguſt. *. 1. de ciuit. c. 17.* Ea ergo ad hæc ipſa pars mperantiæ illi neceſſaria eſt, quæ pudicitia ſo-t appellari; ſicut vina amanti *Sobrietas*, cibis hianti *abſtinentia*. Quàm pauci enim cum S. uguſtino *lib. 10. Conf. c. 31.* dicunt: *Hoc me ocuiſti, vt quemadmodum medicamenta, ſic ali-entum ſumturus accedam?*

Porrò ex dignitate, & neceſſitate tempe- III.
antiæ, conijci poteſt intemperantiæ turpitudo c pernicies. Et ferè ex intemperantia in vino & pulis oritur intemperantia carnis. Ex vtraque norbi, mortes, & tam fortunarum, quàm ani-narum damna. Sed & ea, quæ in liberos redun-lant. Qui enim hæreditate deſtituuntur? quo-um parentes omnia dilapidarunt commeſſan-do. qui debili ſtomacho, ad calculum, ad po-dagram, ad oculorum lippitudinem, immo & ad lepram proni naſcuntur? quorum parentes vino, cibo, matrimonio intemperanter vſi. qui ſtupidi, qui indomiti, qui ad omnia vitia incli-nati & affecti? quorũ parentes continuis ebrie-

tatibus conuiuijsque ætatem, ingenium, v
& virtutes contriuerunt. Cum enim intem
rantia temperantiæ opponatur, contrarios
fructus pariet.

IV. Ac *Temperantia*, teste S. Prospero l. 2
Vita contempl. l. c. 19. *temperantem facit, al*
nentem, parcum, sobrium, moderatum, pudic
tacitum, serium, verecundum. Hæc virtus, si i
nimo habitat, libidines frænat, affectus tempe
desideria sancta multiplicat, vitiosa castigat, om
intra nos confusa ordinat, ordinata corroborat, co
tationes prauas remouet, inserit sanctas, ignem li
dinosæ voluptatis extinguit, animi teporem desi
rio futuræ remunerationis accendit, mentem plac
tranquillitate componit, & totam semper ab om
vitiorum tempestate defendit. Ita in Daniele, p
eris Hebræis tribus, Iudithe, Hestere, Elia, E
sæo, Io. Baptista, & omnibus, qui hac virtu
emicuerunt, fuit manifestum.

V. Contrarium autem in Holoferne, popul
qui ab epulis surrexit ludere, & in ipso Loth ap
paruit. Hi omnes à satietate, vel ebrietate in
bidinem exæstuarunt. Libidine autem væsan
entes parentes sæpe ad proprios descendunt
beros interimendos; quos scilicet miseri isti m
tuunt, si nascantur vel spuriam progenitoru
libidinem prodituros, vel ob inopiam destitu
endos. Ergo, per artes impias, vel fæcundit

tem

præpediunt, vel fætum immaturum expel-
. Nonne hoc est cum pauone *oua* frangere?
uramque ipsam scelere nefario violare?
taque sicut Adamus pomo Paradisum; Esau VI.
nogenita, vno rustico ferculo; Israëlitæ ter-
lacte & melle manantem, ob Ægypti pepo-
, & allia perdiderunt: ita isti breuissima vo-
tate stripem, filios, cælum, Deum vendunt;
iles Tantalo, qui Pelopen filium, aut Prog-
quæ Ityn coxit; aut furenti Agauæ, quæ Pen-
um discerpsit; aut Altheæ, quæ Melegrum
m, in stipite, combussit; aut Hippodamanti,
i Perimelen præcipitauit; aut Athamanti, qui
archum, & Eurycleam occidit; ne dicam Ma-
, qui Calpurniam immolauit; aut Herodi, qui
s filios minoris, quàm tres porcos fecit. *Ma-*
b. l. 2. ipsi sunt similes Deiotaro, Ericthe0,
si Medeæ, Dyndimum & Thessandrum iugu-
nti. Tanta fuit amoris impotentia. Nam, vt
aro canit *Eccl. 8. Sæuus amor docuit natorum*
nguine matrem Commaculare manus. Scripsit
. Sarisberiensis *lib. Policratici 5. c. 4.* iure qui-
em diuino iussos nos honorare patrem & ma-
rem; at *liberos non multùm oportuisse commenda-*
i, eò quòd nemo carnem suam odio habuit, natura
cilicet maiores in homine affectus erga pro-
em, quàm erga parentes effundente. Sed im-
pietas omnes rumpit naturæ leges, & sæpe odiũ,
aut

aut furor est tantus, vt ipsum amoris m
næque flagrantiæ impetum superet. Quar
tantùm parricidia, sed naticidia quoque a
untur. At quis hos, parentes dixerit? Pa
tum est, vitam dare, non eripere.

Quid miraris aues, si frangunt oua? nefand
Est magis in propria prole quod audet h
Quem nondũ peperit, mater necat impia: pos
Esse cupit quauis virgine casta magis.
Virgine sic fictâ licet vrbem fallat, & orbe
Iure tamen NATVM *se iugulasse negat.*

Modus

Modus implendi ova, symbolum superbiæ.

EMBLEMA LXXVII.

...ESTAT INESSE NIHIL, QVAM SIC IMPLERIER OVA.

O*Va vitrea quæ exiguum tantùm habent foramen, attracto spiritu, statímque aquæ immersa, repetito sæpius ordine, sensim implen-* I.
... *Aliter autem repleri nequeunt: adeò enim aër* ...*stit, vt si imo vrcei, etiam latissimi oris charta* ...*endatur, vrceus verò sic conuerso ore, rectè sub* ...*ua etiam in multam horam detineatur, non ma*...*scat charta, quoniam ne aqua ascendat, aër ipse* ...*ibet.* Hanc artem tradit rectè Cardan. *lib. 13. rer. var. c. 63.* exercent malè hominũ sociorum-

rumque peruersores. Si enim in aliquos i
dunt Spiritu diuino plenos, quibus mores
decreuerunt instillare, vt *velut aquam biban*
quitatem Iob. 15. 16. sensim pietatis Spiritu
subducunt, ac demum omnino omnes ign
los virtutis extinguunt; dum bona mal
omnia eleuant; dum furta iocos, adulterio
horrorem scrupulos vocant.

II. Sed maximè malus Dæmon, hac arte
num ex hominum corde Spiritum elicit,
tumore impleat, ac vana sui opinione. *Est*
superbiæ non magnitudo, ait S. Augustinus,
16. de temp. sed tumor: quod autem tumet, v
tur magnum, sed non est sanum. Ita quidam,
quam chamæleontes, ore patulo, ventos
ptant, existimationem Mundi, applausus
desque hominum: vt virtute parui, sermon
magni fiant. Sed tumor est, non magnitudo
stu, velut hydrope implentur, vt, si quis i
est Spiritus vitæ, euocetur. Sunt enim insidi
res, *qui dicunt: exinanite, exinanite vsque ad*
damentum in ea. Psal. 136. 7. Hi exinaniunt
mò *Spiritum timoris*, vt Spiritus tumoris sub
Persuadent ergo homini, satis eum tanden
pere; non amplius esse sub ferula & Pædago
ex ephebis dudum excessisse; non indigere, v
singula instruatur; vt consilium petat; vt C
fessarium interroget; vt de singulis negoci
natu

m cogat; aut examinet, an quid communi esiæ Romanæ doctrinæ, an traditioni, an ibus, an Scripturis sit consentaneum.

Hinc eo vsque intumescunt, vt visiones, & III. lationes, vt critiria jactent; vt res iniquissi-, pro justitia; falsissimas, pro veritate, habe-, seque magnos, non tumidos arbitrentur; sint tumidi, non magni; & sæpe non inte- sensib. qui mera somnia & phantasmata ha- t, pro reuelatione. Maximeque feminæ, huic insaniæ, vel superbiæ sunt obnoxiæ; quæ e magnos decipiunt viros; vt Maximilla, & scilla Nouatianos; & Montanistas, & ipsum ò Tertullianum, qui *lib. de anima c. 9.* ani- n probare contendit esse corpoream, ex vi- ne Priscillæ, quæ in Ecclesia tempore diuini cij extasi rapiebatur, & cum Angelis loque- ur, sed atris. Terribile est exemplum quod de eologo Peruano narrat Iosephus Acosta *de ura noui orbis.* Ex quo satis prolixo apparet è eum, *qui communicauerit superbo, induere su- biam. Eccl. 13. 1.* neque tantùm pro Spiritu oris Domini Spiritum tumoris, sed etiam perationis, hæresis subire, & omnis impieta-, quæ *velut aqua bibitur.*

Excludunt hanc superbiæ aquam omni co- IV. tu, in quibus inest Spiritus Dei, Spiritus hu- litatis. Hinc in vitis PP. *lib. de obed. c. 35.* le- gimus,

gimus, Eremitam dæmoni, in forma Gabr
Archangeli, se conspiciendum præbenti di
se: *Fortè ad alium à Deo missus es, ego enim vi*
tione Angelorum non sum dignus. Nec Ang
tantùm veretur aspicere Spiritus humilitatis
multò magis ipsum etiam Dominum Ang
rum. Nam *Luc. 5. 8.* ait Petrus: *Exi à me,*
homo peccator sum. Immo vsque adeò à Sp
superbiæ abhorret Deus, vt, ad eum exclu
dum, sæpe hominem permittat in alia pec
labi; vt postea dicat: *Bonum mihi quia hum*
sti me, vt discam justificationes tuas. Ita Pet
cum occulta superbia inflatior dixisset *M*
26. 33. Etsi omnes scandalizati fuerint in te,
nunquam scandalizabor, statim à Christo hu
liatus est, prædictione negationis; longeque
stea magis ipsa negationis fæditate agnita.
deo dicere, ait S. Aug. *l. 14. de ciuit. c. 13. &*
53. de verb. Dom. superbis esse vtile cadere in
quod apertum manifestumq́ peccatum, vnd
displiceant, qui tam sibi placendo ceciderunt.

V. Immo Dei spiritu pleni, ipso diabolo, qu
superbiæ tumore, maluerunt occupari. Su
lan. narrat S. Abbatem Seuerinum, in suo M
nasterio, tres habuisse monachos arrogante
phoque plenos, qui sapere sibi videbantur,
que scita, velut è tripode, aut ad cribrum
accipi volebant, acclamationibus dediti, v
rur

m ſuarum omnium haberent approbatores,
ut qui in naui vehuntur paraceleuſtas. Quos
imùm commonuit. Sed quia, vt ſpiritu ſu-
rbiæ infecti, monitionibus non paruerunt,
m lachrimis Deum eſt precatus, vt eos caſti-
tos humiliatoſque emendaret. Nondum ora-
deſierat, cum jam ſuperbos illos totidem ca-
dæmones inſederunt, atque ita agitarunt, vt
rdis tumorē inſolentiſſimis clamoribus pro-
re cogerentur; ídque per totos quadraginta
es. Quibus exactis S. Abbas oratione denuo
erauit, quos precibus, ad emendationem,
petrauerat caſtigari. Et ſanè cum ſpiritu ſu-
rbiæ ſuperbia quoque ipſa illos reliquit.
Neque alios ſancti hoc remedio tantùm, ſed VI.
ipſos quoque voluerunt ſanari. Nam Sur. *loc.*
. & Seuerus Sulpitius *dial. 1. § 14.* recenſent,
anctum quempiam virum virtutibus & mira-
ulis clarum, ægris ſanitatem, energumenis im-
unitatem paſſim reſtituiſſe, obque id vbique
entium notum, ab Epiſcopis, à magnatibus, ab
ulicis vndique viſitatum, qui certatim tuni-
am eius tangere, & benedictionem reportare
aborabant. Titillauit ea res animum viri, ſen-
itque vanitatem quandam ſubrepere. Igitur
cum, odio ſuperbiæ, de varijs medicinis circum-
ſpexiſſet, neque ſubducere ſe turbis confluenti-
bus poſſet, ardentiſſimis precibus à Deo popo-
f ſcit,

ſcit, & obtinuit, vt qui alios à vexante diab
liberaſſet, ipſe à Diabolo inſiliretur ac vexa
tur. Miſerandum erat atque inexpectatum h
minibus ſpectaculũ, videre iam illum ſic vex
cœptum; immo furentem, & catenis vinctu
etiam per templa circumductum, ad quem pa
lo ante alij vinculis circumdati ducebantur
nandi. Quæ quidem tragœdia quinque men
tenuit. Poſt quintum menſem ad ſe, & hum
tatem rediuit, qui cuneo cuneum pepulit,
ipſum ſpiritum ſuperbiæ cuſtodem poſuit, n
ſuperbia locum haberet.

Quàm dira res ſuperbia eſt,
Si præſtat ipſum dæmonem,
Habere, quàm ſuperbiam?

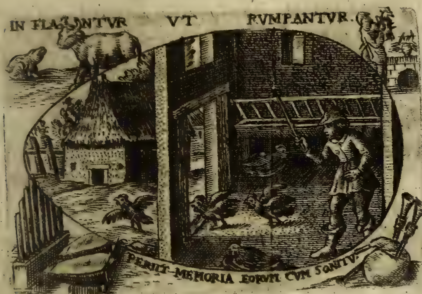

Ova

Ova irrita, inanis gloriæ operibus simillima.

EMBLEMA LXXVIII.

VT QVID DILIGITIS VANITATEM? Ps. 3.4.

Ovum quidem ex doctrina S. Greg. *31. mor. 7. est, vbi semen aliquorum animalium, præcipuè auium, continetur; vnde animal fouendo producant*, quod etiam scribit S. Hieronym. *sup. Iob. 39.* sed loquuntur hi Doctores de *ouis* prout à natura destinantur, si sint perfecta. Nam alioqui, vt author est Plin. *l. 10. c. 58.* Palumbes & turtures, *quamuis tria pepererint* (oua) *nunquam plus duobus educunt. Tertium quod irritum est, vrinum vocant*, Quin & *ipsæ* 1.

 inter

inter se (si mas non sit) feminæ æquè saliunt, pari-unt q́ oua irrita, ex quibus nihil gignitur: quæ hype-nemia Græci vocant. Et *cap. 60. Irrita oua, quæ hy-penemia diximus, aut mutua feminæ inter se libidi-nis imaginatione concipiunt, aut puluere: nec colum-bæ tantùm, sed & gallinæ, perdices, pauones, anse-res, chenalopeces. Sunt autem sterilia, & minora ac minùs jucundi saporis, & magis humida. Qui-dam & vento putant ea generari: qua de caussa eti-Zephyria appellantur. Hæc autem vere tantùm Vrina fiunt incubatione derelicta, quæ alii cynosura dixêre:*

11. Nempe ex Aristotele *l. 3. de gen. anim. c. 2* quòd caniculæ tempore gignuntur, *Zephyria* quia Fauonio vento flante concipiuntur, etiam *subuentanea* solent nominari. Quam rem etiam S.Basil. *hom. 6. in Hexam.* de quibusdam auium generibus affirmat, inter quas ponit & vultu-res: *Nam in aëreas*, inquit, *subuecta plagas, solo ven-torum haustu & afflatu concipiunt oua: quæ quia ex vento sunt, ideo subuentanea nuncupantur: eua-dunt tamen oua ista irrita semper, atque inania. Im-mo etiam ab eiusmodi ouis Basiliscos excludi pleri-que scribunt.* De quorum origine infra *Embl. 85.* Hæc ergo *oua*, quia vt *seq. Embl.* dicam, certis indicijs dignoscuntur, & nullo unquam incu-batu, nullo calore in pullum maturescunt, sub matre, corrumpuntur. Ea caussa est, ob

quam

uam gallinas ab incubatu abigere ſit ne-
eſſe.

Vtinam & homines poſſemus abigere ab III.
is ſubuentaneis, inanibus illis & vento vanitatis
onceptis conſilijs, & inceptis actionibus. *Oua*
Zephyria fæturæ inepta ſunt, & irrita redduntur,
uippe citra patrem generata, tamen in cibum
donea gignuntur: at ventoſa illa mortalium o-
era non tantùm nihil proſunt vlli, vel teruncio
ndigna; ſed etiam obſunt inde gloriã captanti.
taque nullum illis, tanquam *ſubuentaneis ouis*,
neſt ſemen cæleſtis præmij; irritum eſt, quid-
uid iſti pariunt. *Amen dico vobis receperunt mer-*
edem ſuam. Matth. 6.23. Quantum damnum
acit, qui ſingulis operibus cælum mereri poſſet,
c tamen non, ſicut palumbes, & turtures, ter-
ium *ouum* irritum facit, ſed ne tertium quidem
pus vtile reddit, ad ſalutem æternam prome-
endam?

Quid dico vtile? etiam pernicioſum, vt quaſi IV.
aſiliſcum ſibi peperiſſe videatur. *Væ*, ait S. Bern.
ſerm. 45. in Cant. qui bene de Deo & ſentire, & elo-
qui acceperunt, ſi quæſtum æſtiment pietatem; ſi con-
uertant ad inanem gloriam, quod ad lucra Dei ac-
ceperunt erogandum; ſi alta ſapientes, humilibus
non conſentiant. Quàm meritò de his queritur
Deus *Oſee 2. 8. Dedi eis argentum, multiplicaui*
eis aurum, quæ fecerunt Baal. Atque vt videas hæc

oua, per inanis gloriæ ventum, illegitimè con-
cepta, refert huc S. Greg. *l. 22. Mor. c. 17.* il-
lud S. Pauli *2. Cor. 2. 17. non ſumus, ſicut plur-
mi, adulterantes verbum Dei, ſed ſicut ex Deo, c-
ram Deo, in Chriſto loquimur.*

V. Nec enim tantùm verbum Dei adultera-
hæretici, & qui illud peruersè exponunt ſen-
adulterino judicij proprij, relicto legitimo ſe-
ſu Spiritus Sancti, qui eſt legitimus ſcripturæ,
auctor, ita & maritus, & interpres, per Sanct-
Eccleſiæ Doctores: ſed etiam qui è ſcientia v-
ſacrarum, vel etiam profanarum ſcripturarum
relictâ Dei gloriâ, & ſalute atque vtilitate an-
marum, vanos honores captant. Vt enim legi-
mus conjux, & adulter eo differunt, quòd il-
filios, hic voluptatem duntaxat ſpectet; ita q-
inanis non eſt, doctrinâ ſuâ ſpirituales Deo gi-
nere filios quærit, vt dicere poſſit, *Per Euange-
um ego vos genui 1. Cor. 4. 15.* at qui propria
delectationem, commoda, atque laudes huma-
nas in concionibus, vel quocunq; negocio ſp-
ctat, qui ad gratiam loquitur, & verbis etia-
coquinarijs delinit; qui ditiſſimo cuique aſſu-
git, & more lupi ceruarij adulatur; næ ille ve-
bum Dei adulterat. Qua de cauſſa SS. Patres v-
næ gloriæ, *ſpiritualis luxuria* dant nomencla-
turam.

Nihil

Nihil ergo prosunt opera, ob vanam glori- VI.
m,aut ex superbia facta, sicut *oua subuentanea.*
fortasse haud parum viliora. *Oua subuentanea*
ui saltem sunt idonea; vanitates illas, ne semi-
bolo quidem, aut cassa nuce vnica emeris. Im-
o sicut ex his, quidam existimant gigni basi-
scum, ita ex illis detestandorum criminum
onstra nascuntur. Quin & ipsa superbia satis
estilens est monstrũ, quod quis meritò confer-
e possit cum basilisco. Et sanè contulit S. Bern.
Psal. 90. 13. vbi exponens illa: *Super aspi-
em, & basiliscum ambulabis*, ait: *De basilisco res
ira & inaudita refertur, taliter scilicet cum visu
io homini venenum afflare eum, vt occidat.* (vi-
eri potest *Plin. l. 8. c. 21, & l. 29. c. 4.*) Hanc
asilisci naturam vanæ gloriæ accommodat ex
llis *Matth. 6. 1. Attendite ne iustitiam vestram
aciatis coram hominibus, vt videamini ab eis.* ita
enim videri, est videri velut à basilisco, & occi-
di. Vbi bellè quadrat similitudo basilisci. Vt
enim videri ab illo, est occidi, & videre illum, est
occidere illum; ita illi soli à vana gloria pere-
unt, qui videri concupiscunt; qui autem eius
inanitatem, & turpitudinem, velut basili-
scum, priùs vident, ita fumum & venenum illud
detestantur, vt eis non noceat. Hac considerati-
one accidit, vt diuinum illud ingenium, & An-

gelicæ ſcientiæ Doctor Aquinas nunquam to
vitæ tempore, vt eſt in vita eius; S. Ignatius a
tem noſter, multis ante mortem annis, nunq
vanæ gloriæ peccatam contraxerit *Rib. l.5. c.*
Fuerunt ergo opera iſtorum non *oua ſubuen*
nea. Quos vt quiſque bonus ſequatur magiſtr
ſibi illud identidem occinat:

Concepta ventis oua nil gignunt boni;
Ventoſa virtus quid ferat?
Teſtas inanes, corticem, cucurbitas,
Locóque prolis, tormina.

Ova

EMBLEMA LXXIX.

NIHIL OVA NATANTIA PROSVNT.

NE *oua* ſterilia incubentur, *in aqua eſt experimentum: inane fluitat; itaque ſidentia, hoc eſt, plena ſubijci volunt.* Plin. *l. 10. c.* 1.
4. Cui ſubſcribit Aldrouand. *l. 14. Ornithol. c.* his verbis: *Oua recentia nomen ſeruant, vetu- verò antiquis requieta dicta ſunt, nobis vulgo antia, fortè quoniam leuitate ſua aquis ſuperna- nt. Hac enim ratione tutò experiere, ſi plena ſunt, recentia, an è contrario.* Ex aliorum quoque medicorum ſententia tradit Putean. *Orat. 20. Ouum corruptum vrinumq; fluitare, integrum ſub-*

fidere. illud enim aquescere contabescendo spi[...] búsque augeri : hoc pondere suo & soliditate tr[...] Quemadmodū & circa cadauer vsuuenit : id e[...] spiritu destitutum primò fundum petit, & in [...] delitescit : mox vbi computrescere cœperit, eme[...] ac natat. Sic verè & in ouo velut cadauer habem[...] sed corrupto; hominisq; fatum hæc imago, hoc ou[...] sustinet, quoties tabescit ac moritur. Moritur ou[...] nec colorem seruat: &, vt scias, in hoc natura [...] raculo meras tenerrimásque delicias esse, nihil t[...] facilè perit, quàm quod præstantissimum est: [...] tale esse debebat, quod tanta custodia seruaretur, [...] bumine cinctum, membrana clausum, testa mu[...] tum, immo tale esse debebat, quod auri colore [...] gnum natura iudicauit. Ergo non in terra tantù[...] sed etiam in ouo habent mortales quod æstiment.

11. Habent verò & quo abutantur ad superbia[...] & quo vtantur ad doctrinam. Ouo enim mu[...] erculæ, pictæ illæ, & formam mentientes il[...] nunt frontem, vt splendeant, si effætæ sunt[...] vernant, ne à sole colorem contrahant adust[...] aut æthiopissæ fiant. Nam *candido oui* facies [...] litæ, ab vrente Phæbo non læduntur, neque n[...] grescunt. Quod, vt aliæ caueant, laruas ind[...] unt. Ita superbia abscondere vultum cogit illa[...] quæ maximè videri cupiunt. Hæ ergo tales, qu[...] *ouis* vtuntur, vt superbiant, ijsdem vtantur, [...] demissè sentiant. Nam more *ouorum*, inania, [...]

in-

es ſumma petunt; ſtant, natant, & appa-
in aquis, quæ putrida ſunt: ſaniora, & in
us eſt momentum, ſubſidunt. Quod in li-
quoque videre eſt, viliora aquis innatant,
num deſcendit. Qua ratione vulgus noſtrũ
ana, vt vocant, *roſaria* probat.
iſces quoque in ſummo capiuntur, tuti fo- III.
, ſi in maris immo poſſent latitare. Et eſt
ddam genus, Murænam vocant, cuius in
remis vndis ſol cutem ita ſiccat & arefacit,
mum non poſſit ampliùs ſubire, itáque præ-
tibus exponitur. Martial. l. 13.

Quæ natat in Siculo grandis murana profundo,
Non valet exuſtam mergere ſole cutem.

fabulis, quid Icaro notius? quò altior, eò ſtul-
r patre factus eſt. Vera ars Dædalum cohi-
it. Et plerumque minùs docti, magis ſunt ſu-
rbi: gloriantiúſque loquuntur, qui mentem
bent extibiatam. Dolia quæ tinniunt, inania
nt; plena obſcurè reſonant percuſſa. Sic verè
non gloriantur; neque ſe iactant, aut immor-
libus æquant, qui ſunt ſapienter docti. In qui-
s nihil eſt, niſi ventus, inanes non ceſſant fla-
glorias: poppyſmata ſitiunt, altiſſima affe-
ant; &, ſi rectè expendas, non *oua*, ſed ſterco-
ſunt natantia, quorum perpetua vox eſt, *Nos*
ma natamus.

At quis miretur, ab his *amari primos recubitus* IV.
in

in cœnis, & primas cathedras in synagogis, & *tationes in foro? Matth. 23.6.* cum superbi hil aliud sit, quàm inordinatus celsitudinis petitus, vt eam definit S. Aug. *l. 14. de ciuit.* omnis enim superbus vult maior esse eo, est, siue apud se, in suo iudicio & tacita co tione, siue in æstimatione aliorum, vnde s ctat; siue in opere, quod supra vires suas ag ditur; vt audiat : *Io Pæan*. Quæ omnia v modis fieri possunt, & sæpe vsque ad iniu proximi, & contemtum Dei ac mandatorũ progrediuntur. His modis qui se effert, qu inane est *ouum*; non sic nataturũ, nisi vacu Nam siue à se habere se existimet, aut existi ri velit, quod ab alio habet; siue suo me quod gratis habet; siue maius esse putet, q habet, quàm reuera sit, nonne semper inan vanus, & mendax est?

V. Quare nullum aptius illi est remediũ, q vt hunc basiliscum priùs intueatur. Non pot enim eum non contemnere, si cognoscat enim vana, & mendax est illa opinio, quàm seipso, vel in alio quis habet; quid quæso am nonne merum *nihil*? Et tamen hoc *nihil* q & quantos tenet? Sciuit id probè S. Franci Xauerius, qui vt est *in l. 6. c. 8. vita eius*, sæpe auditus, multo cum gemitu ac suspirio, dice *O arrogantia venenũ Christianæ virtutis, quan*

ob

ti, obes, obfutura es orbi terrarum? Quod si etiam opes, si vires, si ingenium, si scien- i virtutes, quis habet, facilè etiam ibi agno- suam paruitatem ac inanitatem, si se ad alios nos æstimet: si reputet, etiam Drusos olim es appellatos: si cogitet, quot in his terris aut fuerint in omni genere laudis maiores. vel neminem putat, se, in terris maiorem ellentiorémque reperire; mente ad Inferos endat, & videat quanta damnatorũ dæmo- n, Deo inimicorum ibi sit multitudo, quo- vel minimus est fortior, ingeniosior, do- r, & natura sua nobilior maximo, qui nunc it in hoc mundo. Quod si nondum satis per- xit suam paruitatem, ad cœlos cogitatione let, & tot millia Angelorũ, ac deniq; ipsum um, & abyssum scientiæ, sapientiæ, potentiæ us consideret.

Solitarius equus, ait S. Io. Climachus *grad.* 25. VI.
nunquam currere videtur, at si gregi societur, c suam agnoscit tarditatem. Et paulò post, hæc iungit. *Cuidam fortissimo athletæ Christi, impu- dæmones laudem in corde subseminabant: At ille ina inspiratione malignorum spirituum nequi- m pio & religioso compendio vincere aggreditur. escribit in cellulæ pariete altissimarum virtutum pellationes, puta perfectæ charitatis, angelicæ hu- ilitatis, mundissimæ orationis, incorruptibilis ca-* stita-

ſtitatis, & huiuſmodi virtutum reliquarum.
ergo illum cogitationes extollere cœpiſſent, diceb
lis: Eamus ad arguentem: aduenienſq; releg
ſibique ipſi clamabat: Cùm has omnes poſſed
tunc ſcies, quàm longè adhuc à Deo ſis. Cum
eas poſſederis, ſeruus eris inutilis, feciſti enim
facere debuiſti. Hæc Climachus.

VII. Chryſoſtomi *ad pop. hom. 39.* hæc ſunt. *I*
es, & altum ſapis, nonne per ea magis humiliar
bes? Quare ſapis altùm in re viliſſima? Na
leo te eſt audacior, & aper fortior, nec es ad eo
lex. At & latrones, & fures, & gladiatores, &
tui fortiores ſunt: hoc igitur laude dignum?
pulcher es & ſpecioſus. Cornicum oſtentatio, n
pauone pulchrior, neque propter florem, neque
pter alas. Verùm & cygnus valde pulcher e
aliæ aues multæ, quibus ſi fueris comparatus,
cies te quaſi nihil. Frequenter autem & viles
ri, & innuptæ virgines, & meritoriæ mulier
molles viri hanc gloriam habuerunt. At es l
ples? vnde? quid poſſidens? Aurum, argentum
pides precioſos, hæc eſt & latronum, & metalla
tantium gloria. Sed ornaris, & comeris? Verù
equos comtos videre licet, apud Perſas quoque
melos, hominum verò ſcenicos omnes. Non con
deris in his alta ſapiens, in quibus bruta tecum
antur, & ſerui, & homicidæ, & molles, & latro
& fures? Sed propter vocem altùm ſapis. Cy
luſc

iniáue nunquam tu suauiùs canere poteris. At rtis varietate? Et quid ape in hoc sapientius? phrygio, quis pictor, quis geometres huius opepoterit imitari? Sed in vestis subtilitate? Ven hac aranea tibi præstant. At in pedum veloci-,rursum primas ferunt bruta, lepus, & caprea. l acutè cernis? tamen non sicut dorcas, nec vt aila. At auditum habes acutum? sed asinus acurem. At olfactum? Verùm canis te præcedere non t, &c. Vides quantùm nobis rerum examinatio ferat? Omnibus hominibus altiora sapiens etiam tis vilior inuentus est. Quanta ergo inanitas ,se se supra ceteros extollentis? Et tamen se tollit,non facturus, si inanis non esset. Itaque

In vacuo,aut pleno virtutem examinet ouo,
Qui vel summa leuis, vel grauis ima petit.

Ova

Ova clandestinè cocta, hypocritaru simulationem prodentia.

EMBLEMA LXXX.

NE FVERIS HYPOCRITA IN CO SPECTV HOMINVM. Eccli. 1. 37.

1. *ANdreas Lucardus cuidam obiicienti,*
hypocrisin ab ipso didicisset, hanc fabu
narrauit. Fuit Monachus anonymus, qu
iuniij impatiens, cum nihil aliud suppeteret, in
sua ouum candelæ admotum, tam diu versauit, d
percoctũ esset. Id cum cœnobiarcha per rimam in
ciens notasset, cellam ingressus cœnobitam increp
Ille sese excusans, ait: Hanc artem peccandi
subtilem dæmon ipse me docuit. Tunc enimverò
mon, qui sub mensa latitârat, se proripiens: Me
ris

ait, pessime : hanc enim nequitiam non tu à me, go à te didici. Gasp. Ens. *l. 2. Epidorpid. p.* . Ita quidem retorsit calumniam Lucardus. erùm etsi nec ipse existimem, vllum caco-nonem tam esse rudem ac simplicem, vt ne-tiam adeò leuem, hoc est, artem *oua* cande-dmota coquendi, didicerit à Monacho, cum uralia omnia spiritibus illis sint perspectissi- ; tamen, ob eam vnicam rationem, haud di-im fabulam esse (quam prorsus fabulam esse, in odium Monachorum à maleuolo excogi-am credo) æquè enim diabolus, procliuiusq; entiri potuit, ac Monachus : *quia non est veri-in eo : cum loquitur mendacium, ex propriis lo-itur, quia mendax est : Io. 8. 44.*

Certè haud absimilem historiam recenset 11.
Gregorius *l. 4. dialog. c. 34.* his verbis : *Est ud nos nunc Athanasius ex Isauria, presbyter, qui diebus suis Iconii rem terribilem narrat euenisse, i namq;, vt ait, quoddam monasterium Thongola-n dicitur, in quo quidam Monachus magnæ æsti-ationis habebatur; bonus quippe cernebatur mori-us, atque in omni actione sua compositus, sed sicut x fine res patuit, longè aliter, quàm apparebat, fuit. Nam cum ieiunare se cum fratribus demonstraret, ccultè manducare consueuerat. Quod eius vitium fratres omnino nesciebant. sed, corporis superuenien-e molestia, ad vitæ extrema perductus est. Qui cum*

iam esset in fine, fratres ad se omnes, qui monast
inerant, congregari fecit. At illi tali, vt putaba
viro moriente, magnum quid ac delectabile se a
audire crediderant. Quibus ipse afflictus & trem
compulsus est prodere, cui hosti traditus cogeba
exire. Nam dixit. Quando me vobiscum crede
tis ieiunare, occultè comedebam: & ecce nunc ad
uorandum draconi traditus sum, qui cauda sua n
genua, pedesq; colligauit, caput verò suum intra n
um os mittens spiritum meum ebibens extrah
Quibus dictis statim defunctus est, atque vt pa
tendo se liberare potuisset à dracone, quem videra
expectatus non est. Quod nimirum constat, quia
solam vtilitatem audientium viderit, qui eum
stem, cui traditus fuerat, & innotuit, & non eua
Hæc S. Gregorius.

III. D. Augustinus *in l. 83. qq. q. 53. Sicut p*
pe summa & diuina virtus est, ait, *neminem de*
pere, sic vltimum vitium est, quemlibet deciper
quod faciunt, quicunque volunt videri, qu
non sunt, qui cum bonitate vera careant, salte
boni sibi vmbram circumpingunt. Ita fiunt nc
virtutum exemplaria, sed spectra Empusarum
Assonat D. Hieronymus *lib. 7. in Isa.* sub finem
si castum esse me simulo, inquiens, *& aliud est*
conscientia mea: habeo non gloriam mercenarij, s
supplicia peccatoris. Et in comparatione duoru
malorũ, leuius malum est, apertè peccare, quàm s
mulare, & fingere sanctitatem. Acce-

Accedat quartus Ecclesiæ Latinæ Doctor IV.
nbrosius, & erudiat seculi nostri Politicos,
i verba sua ita didicerunt componere, vt fe-
nihil illis ampliùs credere audeas; certè tre-
lare oportet, quoties etiam optima promit-
nt; & *oua* clam candelæ admouere timendi
nt, quando palam apparent abstinentes; spon-
ntque omnem protectionem, cum deglubere
gitant, pellace vulpe benigniores. Veritatis
nplex oratio; fraus fuco vestienda est, & astu
lenda. Præda citiùs capitur, si laqueus tegatur.
loquitur S. Ambrosius *l. 7. epist. 44. Nemo
dolo loquatur ad proximum suum. Laqueus est
labijs nostris, & sæpe vnusquisq; sermonibus suis
explicatur, sed inuoluitur. Fouea alta est os ma-
oli, grande innocentiæ præcipitium, sed maius
aleuolentiæ. Innocens dum credit facilè, citò labi-
r, sed tamen iste lapsus resurgit: maledicus autem
s artibus præcipitatur, vnde nunquam exiliat,
que euadat. Ponderet ergo vnusquisque sermo-
s suos, non cum fraude & dolo:* ne seipsum ma-
s, quàm alium decipiat.

Similis est talis, teste S. Greg. Nazianz. *in* V.
at. funeb. Pat. meretrici, *quæ sicut, cum natiua
lchritudine destituta est, ad colores, pigmenta &
cos confugere solet: ita hypocrita cum specie so-
dæ, perfectæq; virtutis careat, adumbrationem
andam pietatis externam simulat, qua eorum*

oculos retinet, qui adumbrata virtutis simula
ne capiuntur. Nec meretrici tantùm, ipsi ca
dæmoni similis est hypocrita, nam & ille *tr*
figurat se in Angelum lucis 2. Cor. 11. 14. H
2. Machab. 6. Eleazarus senex, & eius exe
plo, apud *Sur. 22. Ian.* S. Anastasius Martyr
sa, omnia potiùs extrema pati voluerunt, qu
esse impij simulatores.

VI. Hæc si nostra ætas impensiùs imitaretur, n
haberemus tot clandestinos *Ouorum* cocos: n
tot gladios melle litos, nec tot pocillator
qui lethale mulsum propinant. Ceruis, &
mis, subinde in ventriculo, è saluberrimis h
bis, colore subuiridi, aut ferrugineo, *ouum*
scitur, quale & in boue aliquando repertu
aiunt. Hoc *ouum* succum præstat; vt cerui q
dem ac damæ, cum niuibus omnia algent,
sine cibo vitam possint producere, succo sc
cet, & viribus *oui* illius, vicem agentibus ci
rum. Tale *ouum* Eleazaro, atque Anastasio
pectore fuit, vt cum Christo *Io. 4. 32.* dic
possent, *Ego cibum habeo manducare, quem*
nescitis: &: *Meus cibus est, vt faciam volunta*
eius, qui misit me, vt perficiam opus eius. Hinc
que cibis vetitis, neque simulatione comeder
vti voluerunt. At quibus in corde nullus
succus pietatis, neque vllus virtutum thesauri
foris simulant, quo intus carent. Ea propt
Domi-

mini monitio est, *Matth. 6. 16. Cum ieiuna- nolite fieri sicut hypocritæ tristes, exterminant m facies suas, ut appareant hominibus ieiunan- Amen dico vobis, quia receperunt mercedem m.* Quin &, apud homines, quod quærunt dunt. Nulli enim minoris æstimantur, àm qui virtutem mentiuntur. Quare depre- si, *sicut diploide*, duplici *confusione* induun- & quòd non boni, & quòd fraudulenti; sic- ille, qui neque ieiunij amans fuit, & tamen eri talem se studebat, *oua* occultè ad cande- n coquere deprehensus. Quem proinde sic et compellare.

Errasti, infelix. Si clam coquere oua volebas,
Vmbra tibi, minimè LVX *adeunda fuit.*

Ovorum vſus, ſimulatorum dolus

EMBLEMA LXXXI.

QVAM VOTA SVNT MORTALIV
CONTRARIA? NIGER HIC VIDERI,
NON VIDERI ALTER CVPIT.

I. OVum ad colorem facere ex Plin. diſcim
l. 35. c. 6. nam *pingentes ſandyce ſubd*
mox ouo inducentes purpuriſſum, fulgore
minij faciũt. Ælianus *l. 1. de animal. c.* 48. ita ſcr
bit: *Corui oua audio nigros efficere pilos. Qui ve*
capillitium ſuum ſic adulterat, oportet oleum in o
compreſſum habeat. nam niſi id fiat, ſimul cum pi
ei dentes nigri redduntur, vixq́ elui poſſunt. Se
etſi dentes *ouis* nigreſcerent, *ouis* tamen iteru
poſſent emaculari, putamine eorum in dent
fri-

cium redacto. Nec enim aut promtiore re-
dio osseum illud oris septum, aut mundiore
luisculo illuuies labésque repurgatur. Cete-
n quia purissimi tenerrimiq; succi est *ouum*,
atem non fert, seniúmq; timet; tametsi enim
àm primùm nascitur, in testa caluitiem osté-
, nihil tamen illi adeò obest, quàm si diutur-
tate sinatur computrescere. Fœdus pædor est,
m vetustum est. Exolescit, cum asseruatur.
enenum fit, cum è diario fit annona.

Idem homini contingit, qui iuuenis cum est, II.
rnat, floret, formosus est; cum senescit, putre-
it. Fugiunt tunc è genis rosæ, & subit pro pur-
ra pallor, pro aurea cæsarie canities; pro niue
ontis, niues capitis, vultusq; ipse hyemem præ
fert. Quare senex fuit, qui cum iuuenculæ
uptias ambiret, coruorum *ouis* caput curauit
uari dicam, an maculari? Nam è candido ni-
er factus est illi capillus, ipséque è cygno cor-
us euasit; & puellam decepit, quæ vtique pro-
um, quia *niger* erat, cauere debuisset. Vidit hoc
familia non nemo, æthiops, bello mancipium
actus, quem cetera mancipia miserum affece-
unt malè, & peius omnibus oderat herus, quòd
iger & stigmaticus, & in tergo, vt auis attagen,
ariegatus esset. Artem ergo se nactum ratus,
qua albesceret, fortunam sic aggressus est emen-
dare. Audiuerat aliquando dici, & velut è Iouis

tabulis recitari; *contrariorum eandem esse sc*
tiam, hinc se Philosophum ratus, postea et
in medicum euasit, cum intellexit, *contr*
contrarijs curari. Itaq; sicut herum viderat c
uorum *ouis* nigrescere, ita sperauit ipse pos
ouis cygnorum albescere. Sed postquam om
cygnorum *oua* consumsit, æthiops mansit
insuper in furto deprehensus (tanquam a
nihili, aut certè sale emptum mancipium, in
léque terræ pondus) ad coruos missus est, vt
gri simul essent. Quin laqueo suffocatus,
quantulo etiam nigrior est factus, quàm vi
fuisset.

III. Notum est, de alio sene, qui plumbeo ca
mistro, in nuptijs, canos in atros capillos c
vertisset, à Principe viro, choreis adeò adactus
sudare, vt denuo canesceret. Nempe quisq;
colore contentus esse debet, quod prior ille
nex niuibus, & Æthiops carbonibus suis ost
dit. Quod & ostendit Ælius Adrianus Impe
tor, de quo, vt refert Spartianus, *illud quoque*
notuit, quod cum cuidam canescenti quiddam
gasset, eidem iterum petenti, sed infecto capite,
spondit; Iam hoc patri tuo negaui.

IV. Quibus rebus erudiuntur hypocritæ, ne c
lores quærant suorum vitiorum; aut arte co
tegere, aut etiam ornare nitantur criminũ su
rum næuos. Plerumque malè cedit pietas sim
lata;

a; & fucus transit in infamiam, cum detegi-
r. Quis non ridet mulieres *interpoles? veteres*
as, *quæ se vnguento vnctitant? Plaut. in Mostel.*
æ tantùm quotannis stibij in oculos, cerussæ
cutem insumunt? quæ magis pictæ sunt, quàm
la tabula? quibus nunquam licet in choreis
dare, ne facies, riuis manantibus, per emtum
ndorem, nigros sulcos exhibeat; dum exan-
iem piceámque pellem atra lux pererrat? quæ
inquam se iuuenculas facient, quamuis adhi-
eant, quidquid pharmacopolæ vendunt; quæ
enique laruæ, quæ *oua* picturata, quæ veterato-
æ artis magistræ audiunt?

Meritò Nicias poëta, vt rideret effeminatum V.
lluum, dixit: ᾠὸν ἅπας γέγονεν: *ouum totus factus*
st. Mollis ille canitiem non ferens, fuco tingere ca-
llos non desinebat: sed cum sic continuum cum na-
ura negotium esset, neque niues capitis vinceret,
oc egit, vt vitiata cute, capilli defluerent. Put. *or.*
o. Vnde igitur isti placere volunt, inde displi-
ent, ac ibi damna illis eueniunt, vbi commoda
uærunt. Nam rectè dicitur *Iob. 8. 13. Spes hy-*
ocritæ peribit. Quàm luculentè id apparuit in
Anania & Sapphira? *Act. 5. 3. Quid euidentius*
go, ait S. Ambros. *l. 3. de off. c. 11. quod Ananias,*
quia fraudauit de precio agri sui, quem ipse vendi-
derat, & portionem pretij, tanquam summæ totius
numerum, ante pedes posuit Apostolorum, sicut reus

fraudis interijt? Licuit vtique illi nihil offerr
hoc sine fraude fecisset: sed quia fraudem admis
non liberalitatis gratiam reportauit, sed fallacia
nam exoluit. Nempe planè ita est, vt *fraus*
nemini, neque apud homines, neque ante d
num tribunal, *debeat patrocinari*: &, vt dic
Prou. 3. 32. Abominatio Domini est omni
lusor.

VI. Hinc in Cassiodori *hist. tripart. l. 9. c. 48.*
quentia leguntur. *Quidam pauperes studente*
piphanium arte deludere, vt eis aliquid daret,
iter ageret, vnus eorum supinum se prostrauit
terra, alter verò stabat, quasi mortuum deflens,
habens vnde eum sepelire posset. Epiphanius au
superueniens orauit, vt sub quiete dormiret, &
pulturæ necessaria præbuit, simulq; consolatus
flentem dicens: Quiesce fili à lachrymis: non en
fletu suscitari poterit. Cúmq; discessisset Epiphani
cœpit ille pulsare socium, vt resurgeret. Et cum
secundò fecisset dicens: Surge, hodie tuis labori
epulemur; & ille penitus non sentiret, cognosc
verè mortuum, cucurrit ad Epiphanium flens & p
tens, vt eius socium suscitaret. At ille consolatus
eum, hortans ne ferret grauiter, quod euenerat, n
tamen defunctum denuo suscitauit. Hoc enim cr
do proinde gestum, vt ministri Dei non facilè del
dantur.

VII. Simile quid habetur in vita S. Gregorij Thau

ma-

urgi, quam S. Gregorius Nyssenus scripsit. quibus perspicuum fit, quid lucri ferat simu-r, qui dum videri vult aliquid, vilissimas tes agit; estque, quod Iphicrates de Callia it, *Mithragyrtes, non daduchus.* Qualibus te-S. Hieron. *l. 2. contra Pelagianos*, plenus est ndus. Quisquis enim se vult videri, quod ı est, hypocrita est. Et S. Basilij *hom. 1.* ver-sunt. *Hypocrita dicitur histrio, qui in theatro sonam sustinet alienam: sæpe heri, cum sit seruus:* t regis, cum sit priuatus. Itidem in hac vita riq; vitam suam, velut è proscenio, ad osten-ionem componunt, aliud in corde *gerentes*, ud, *in specie, hominum oculis præ se ferentes.* O àm miseri isti sunt histriones! qui dummodo ominibus placeant, non verentur Deo displi-re; neque iam re tantùm, sed ipsa etiam simu-tione mali; sicut senex qui niger, & Æthiops, ui albus videri cupiebat, fraude etiam se fa-ebant deteriores.

Dissimulare senex, iuuenis simulare volebat
Candorem; neuter candidus ergo fuit.

Ovum

Ovum aureum auaritiæ nutriment[u]

EMBLEMA LXXXII[I]

QVID NON MORTALIA PEC[TO]
RA COGIS, AVRI SACRA FAMES?

1. H*Abebat gallinam quidam, quæ ouum qu[...]*
die pariebat aureum. Hic sperans auri m[...]
sam intra illam esse absconditam: occidit g[...]
linam, & in dissecta nihil aliud reperit, quàm qu[...]
in reliquis esse gallinis consueuit. Itaq; ingentibus [...]
le diuitijs inhians, etiam mediocres perdidit. Ita [...]
sopus *fab. 135.* vbi monet, immodicas vt cup[...]
ditates, & auidos diuitiarum animos compesc[...]
mus; & vt suâ quisque fortunâ contentus viu[...]
Quò etiam pertinet illa fabula 24. eiusdem, q[...]
cum Demosthene ostendit, rebus secundis no[...]

esse

modum, neque finem cupiditatum, multoſ-
ſæpe fortunæ melioris, & neſcio quæ diuiti-
Gargara ſomniantes, præſentia bona amit-
e. Eſt autem fabula hæc. *Mulier vidua gallinā*
bat, quæ ſingulis diebus ouum vnum pariebat;
ſi curaret diligentius & ſaginaret gallinam, ſpe-
dum eſſe exiſtimabat, vt bina aut terna illa quo-
e oua pareret. Cum autem cibo ſuperfluo opima
llina & pinguis facta eſſet, planè tum oua parere
it.

Perdit ergo lucrum amor nimius lucri; & ad 11.
aritiam allicit *ouum*, quòd, ſi rectè conſidere-
r, liberalitatem docet. Nam, vt Conciliator *in*
fferentia 69. deſcribit; *Ouum eſt animal poten-*
a ex ouificantis productum ſuperfluo; quod offici-
m eſt opulentorum, qui & ipſi de ſuperfluo ſti-
em debent erogare, vnde pauperum vitam ſu-
entent. Nam, vt in Græcis dicitur, *Qui multum*
abet piperis, etiam oleribus immiſcet: & quò ple-
ior eſt Pactolus, eò magis inundat. Ita quidem
ar eſſet facere eos, qui è pleno dolio hauriunt.
Sed arenæ ſunt ſteriles; imbrem bibunt, gramen
non reddunt. Amaltheæ cornu ſi illis eſſet, flo-
culum non donarent. Deniqne *Quò plus ſunt*
otæ, plus ſitiuntur aquæ; & qui olim pomo, nunc
ouo, eoq; *aureo* decipit. Accipe, quod in Societatis
noſtræ Annalibus *An. 1588. Collegio Monacenſi* re-
fertur. *Monachij diabolus noctu viro cuidam pio*
appa-

apparuit monens, orationem longam ſimul& di
lem Deo gratiſſimam eſſe, oraret proinde noctu q
tidie, nudato corpore, flexis genibus, expaſſis brac
totum pſalterium. Fecit homo: ratus, Angelum
num fuiſſe. Dubitare tandem cœpit, num inſidiæ
terent, credo ex defatigatione. Adeſt ergo de
diabolus, & vt ab omni fallacia tutus ſit, rem fu
miraculo firmat. Pone ouum, inquit, in ara die
Sabathi, poſtridie AVRATVM *reperies. Sed cum*
gloriam, an conſilium quærens, rem aliȷs aperui
ſuaſum eſt homini vt de re tota ad noſtros refer
Retulit, & dæmoni fraudem edoctus, facta confeſſ
ne, omni moleſtia liberatus eſt.

III. O ſi multi ſeruarent, quod, apud Liu. *l. 5. a*
1. Camillus ſanxit, ne quis plus quingenta j
gera poſſideret! ô ſi, inquam, multi eo, qu
poſſident, contenti, *ouum* poſſent aureum co
temnere, quàm truculento ſe dæmone liber
rent! neque illis cupiditas ſua damno eſſet,
non jam gallinam, ſed ipſa viſcera ſua euiſcer
rent. Ecquando iſti tales ſatis prandent, n
quando foris, & alienâ quadrâ? Quod ſi auar
ties eos cogit, proprium genium defraudare
jam deteriores fiunt viduâ Æſopica, quæ plu
hordei dedit, & alimentum gallinæ auxit,
augeret & fæcunditatem. Nam quia audiera
gallinas *omni tempore, præterquam duob. menſi*
brumalib. parere oua, & quaſdam quidem bis di

ali-

uas in tantùm, vt effætæ moriantur, non
tenta *ouo* quotidiano, vt geminarentur *oua*,
um geminauit. Sed pinguefactam gallinam
ilem reddidit. Isti verò, qui præ auaritia
quam audent satiare importunè latrantem
nachum, neque agros quidem suos sterco-
t ad satietatem, & metere volunt, vbi se-
ntem non fecerunt.

Quid quod ne equis suis pabulum suffi- IV.
ns præbent? quid mirum si minùs arant post-
umenta, quæ non pascuntur? Scholasticus,
d Hieroclem in Facetiis, equum emerat, quem
cuit, nihil comedere, demensum subducen-
. Cum ergo aliquot diebus equus nihil come-
set, corruit mortuus. Bœoticus ille Scholasti-
s mortem jumenti impatienter deplorauit,
plici se damno affectum dicens; & quòd equũ
nisisset, & quòd tum, cum jam nihil come-
re didicisset. O quàm multi auari, hanc stul-
iam imitantur! qui queruntur, se optimos
nulos, & amicos, atque etiam artifices, immo
milites amittere. Nempe cum nihil dant,
uod edant, mirantur se perdere lucri sui pro-
otores. Immo hoc impetrant, vt tales sibi ipsis
ngè vberiùs prouideant, de domini crumenâ;
xistimant enim id æquum esse, quando incide-
int in dominum iniquum.

Nuncquid isti cum *ouo aureo* gallinam amit- V.
tunt?

tunt? Ergo sua illis cupiditas nocet, quæ sæ
quod appetit, amittit. Nihil enim aliud
quàm amor & appetitus immoderatus hab
di, qui consistit *in retinendo*, & *non dando*, v
aliena, vel *mercedem*, *quando*, *vel quomodo*, &
bus oportet: itemq; *in acquirendo præter modum*
fraudes, *vsuras*, *furta*. Peccat verò auaritia n
solùm erga alterum, & contra justitiam; sed
iam contra liberalitatem, quando quis erga
ipsum est auarus, tenui salillo, & fresâ fabâ
ctitans, benè nummatus.

VI. Auaritiæ insignes septem è D. Gregorio fi
enumerat S Tho. *2.2 q. 118. art. 8. Obduratio*
quæ animo immisericorde non vult succurr
necessitatibus proximorum: *inquietudinem*,
quis ob immoderatum affectum, solicitus
& varijs anxietatibus distrahitur: *fraudem*, *fa*
ciam, *periurium*, *violenciam*, *proditionem*.
enim contra rationē appetit ditescere, sæpe
tur *fallaciâ* in verbis, & *fraude* in factis, & per
rio ad falsum confirmandum, & *violentiâ* ad
randum, rapiendum, spoliandum, occide
dū; etiam *proditione* ad acquirendum, vt Iud

VII. Neque consistit in his filiabus auaritia, n
sicut, Mydæ ritu, cibo in aurum verso, inedi
cruciat; ita in alterâ vitâ Tantalos facit, æter
quoque parens damnationis. Pharmacopæi, i
ter medicamenta, quoddam asseruant, qu
ouum aureum appellant, quo aiunt maligna
corde

ſe fuligines arceri. Contrarium facit auri cu-
tas, non tantùm fuligine os ſublinit, ſed pe-
quoque implet æſtu, & animam in æternas
gines, & caminos coniicit. *Eccl. 10.10. Ni-
ſt iniquius, quàm amare pecuniam: hic enim &
nam ſuam venalem habet.* Et *Baruch 3.18.
ſunt, qui argentum theſaurizant? & aurum, in
confidunt homines? Exterminati ſunt, & ad in-
deſcenderunt.* Ipſe Apoſtolus *1. Tim. 6.9.*
m rotundè pronunciat: *Qui volunt diuites
, incidunt in tentationem: & in laqueum diabo-
& deſideria multa inutilia & nociua, quæ mer-
t homines in interitum, & perditionem.* Nonne
c eſt gallinam pro ouo perdere? Denique *in
lum auarus bonus eſt, in ſe peſſimus. Senec. ep.
8.* Quid ita? quia diuitijs non vtitur, niſi tan-
am compedibus, quibus vinciatur. In hanc
n opes obijcit Mammona: cuius effigies fuit
rculator à ſimia rogatus, catenulam dum ipſi de-
; quam admittens, & ea detenta captiua facta
.* Itaque ſordidus non juuatur, ſed ligatur opi-
s; & cochleæ vitam agit, ſordibus victitat, ab-
emium ſacrificium libat: quin ipſis pecunijs ſu-
tanquam Euclio, in mille ſolicitudines datur;
ec cælum ijs emit; nec ipſis diuitijs diues, ſed
auper eſt. *Prou. 13.8.* Cum interim, vel apud
thnicos, opum contemtor dicere poſſit:

Pauperiem modico contentus ſemper amaui:
Et rerum Dominus nil cupiendo fui.

Ova miraculo mutata impiorum a
ritiam caſtigant.

EMBLEMA LXXXII

SACRILEGIS NVNQVAM P
SVNT SVA FVRTA.

1. SIlueſter Giraldus Cambrenſis *in Topograp*
Hiberniæ, inter Hiberniæ mirabilia *cap.*
hæc habet. *In vlteriore Vltoniæ parte,*
montana quædam, in quibus grues aueſq́; vari
in tempore abunde nidificant, propter refugium
pacem non tantùm hominibus, verùm etiam pe
ribus & auibus ab incolis ibidem exhibitam, ob
uerentiam ſcilicet S. Beani, cuius Eccleſia locum
luſtrat. Sanctus iſte miro, & inaudito more non t
tùm aues, ſed & auium ſuarum oua tuetur. Si en

oua rapias, manum admoueas, videas protinus los marcidos & rubros, & tanquam eadem ho- iam exclusos. Sin autem manum retrahas cum luntate, videas iterum seu miraculosè, seu phan- icè, contra naturæ cursum, pullos in oua vel con- sos, vel reuersos. Accedant duo inspector simul & tor, hic pullos, ille oua videbit. Alexander Mag- s, *etiam olitorem odi, qui radicitus euellat*, in- iebat in populi oppressorem; sancti adhuc de- atiùs amant sibi creditos, vt ne auibus qui- m velint stirpem suam exscindi.

Nequeunt sancti tolerare rapinam auium II. arum, & tolerabunt opum, immo reliquia- m suarum? osores furti, erunt amatores sacri- gij? Qui vel miraculo custodiunt *oua*, negli- nt templa? Et tamen sunt, qui hæc spoliant, ligionis, sine vlla religione, violatores. Verè ctum est *Eccl. 10.9. Auaro nihil scelestius.* Cui bscribit Bion, nam ex illius sententia, *Cupiditas t metropolis abominationis.* Certè, vt Cic. *orat. o Quint.* ait, *Nullum est officium tam sanctum que solenne, quod non auaritia comminuere, atq; iolare soleat.* Et, vt *in Vatinium* inquit, *Nemo tam mum habuit præsidium, quod auaritia non infre- rit, atque debilitauerit.*

Bellè in *oui* cupiditate, cupiditas auri deno- III. atur. Nam & in *ouo* aurum argento circumda- um, sed idcirco testâ duriore est munitum, vt

ſit tutum. Certè auri argentique in *ouo* co
eſt. Sed neque tam in vllis ſiluis, vel nidis eſt
ditum, neque adeò in vllis ramis arboribus
ſublime vllum *ouum*, quo non ſubinde Autol
& manus auarę accedant; tametſi ſæpius del
Sordidus quidam, ait Phryx fabulator, *auarus*
dulus, audito de præruptis montibus, & collibus
dia auro, ebore, & electro ſolidis, eò profectus, & g
phes inacceſſos eos cuſtodientes nactus, cum graui
maledictis reuerſus eſt. Ita vbicunque aurum,
gentumúe adoratur, *auaritia inſatiabilis, imm*
ſa & incredibilia poteſt. Cic. in Vatin. Et, v
Chryſ. *orat. 7. in auaros* loquitur, *quid man*
auari ſceleratius? quid oculis impudentius? &
ninum magis? non aſpicit homines vt homines,
cælum vt cælum, ſed omnia pecuniam eſſe pu
Hinc ſacra & profana, nullo diſcrimine v
lat.

IV. Quare nec *volucres cæli nidos habere* ſinit, h
eſt, nec ipſos Dei ſeruos, in clauſtris ſuis De
laudantes, intactos prætermittit. Nam & ill
extrahit victui neceſſaria, vt quaſi à mortuis t
butum exigat. Sed paruo ſuo lucro. Rarò en
tales diu diuitias malè partas ſeruant. Immo,
aquilinæ pennæ columbinis additæ eas conſ
munt, ita quæ Deo erepta priuatis opibus ju
guntur, & ipſa euaneſcunt, & illa quoque co
ſumunt, quæ propria fuêre; vel certè inuti

red-

ldunt, ſicut S. Beanus *oua* ſibi concredita,
ando à raptoribus violantur.
Videtur hoc ipſum prædicere S. Iacob. *5*. V.
Agite nunc diuites, ait, *plorate vlulantes, in mi-*
iis veſtris, quæ aduenient vobis. Diuitiæ veſtræ
rrefactæ ſunt, & veſtimenta veſtra à tineis come-
ſunt. Aurum & argentum veſtrum æruginauit,
ærugo eorum in teſtimonium vobis erit, & man-
cabit carnes veſtras, ſicut ignis. Theſaurizaſtis
bis iram in nouiſſimis diebus. Quid ni? *Nam*
aritia fidem, probitatem, ait Saluſt. in Catil. *ce-*
raſq́; bonas artes ſubuertit, proq́; his ſuperbiam,
udelitatem, Deos negligere, omnia venalia habe-
edocuit. Hinc grauib. pœnis à Deo mulctatur
on rarò, etiam in hac vita, vt Caſſian. *l. 7. In-*
t. c. 14. in Giezi, Iuda, Anania & Sapphira
ſtendit. Quibus addi poteſt Achan, & Abias,
chab, cum Iezabele.
Greg. Turon. *l. 1. de glor. Mart. c. 106.* VI.
efert, mulierem itare ſolitam in terram ſanctã,
ollegiſſe magnam pecuniæ ſummam, captiuis
edimendis, & egenis juuandis, titulo tenus, nam
eipſa ſibi collegerat, & defoderat. Sed mox,
Deo vindicante, mortua & ipſa etiam in ſepul-
chro defoſſa eſt; quò inuentæ, juſſu Epiſcopi, pe-
cuniæ, ſimul cum cadauere, ſunt proiectæ. A me-
dia ergo nocte, per tres continuos dies, è tumu-
lo, feralis vox audita eſt, quæ identidem dice-

ret: *Vrit me aurum, vrit aurum.* Aperuerunt
mulum, qui audierunt, & liquatum aurum fla
mæ instar, in os se mulieris infundere, inde
ebullire deprehenderunt.

VII. Num clementiùs actum sit cum illo, c
quo centum Solidi sepulti sunt, Nitriæ, de c
S. Hieronym. *ep. 22. ad Eustochium*, aut cum
sto, cum quo tres aurei sepulti sunt, in sterq
linio, de quo S. Greg. *l. 4. c. 55*, Deus noui
Quàm meritò S. Bonauent. *in diæta Salut. tit*
c. 4. auarum porco comparat, qui non nisi m
tuus vtilis est alijs, quibus opes relinquit, *V*
lens egenus viuere, locuples mori: vt, plerumq
nihil ei diuitiæ prosint, obsint plurimùm, pr
sertim rebus sacris, per Simoniam, aut sacri
gium comparatæ. Ita suo damno jus primoge
turæ, id est, sacerdotij lenticulâ vendidit E
Gen. 25. 3. Nam Hebræi, teste S. Hieronyn
ep. 126. tradunt, quòd vsque ad Sacerdotium A
ron omnes primogeniti ex stirpe Noë, cuius series
ordo describitur, fuerint Sacerdotes, & Deo vic
mas immolarint, & hæc esse primogenita, quæ E
fratri suo vendiderit Iacob.

IIX. Hinc & Malachias propheta, *cap. 12.* &
Paulus *Rom. 9. 13.* Esau proponit, velut typu
spiritualem omnium reproborum, vt monet
Augustin. *in Psal. 46.* Multa hîc possent exem
pla commemorari, præsertim illud, quod Baro

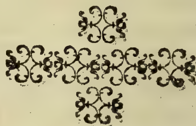
nius

us *An. 1055. ex Nicolao Arragonio*, & *Anno*
047. ex Wilhel. *Malmesburienſi*, recenſet: ſed
det prô dolor noſtra ætas tot exempla, vt con-
etudine ea contemnat. Quàm multi enim
m ſacra ad ſe trahere vel bona, vel beneficia
tuntur, & *oua*, & pullos amittunt? Nam & fi-
os perdunt immatura morte, quibus canoni-
tus, neſcio qua arte, attrahunt antè, quàm
iant breuiarium legere. Idcirco enim *dormi-
nt multi*, vt nihil inueniant in manibus ſuis,
uia viri diuitiarum, non horarum canonica-
m eſſe voluerunt: ſimiles illi, de quo Putea-
us *orat. 20.* ait: *Addam, quid amico cuidam meo
& Sodali olim ſtudiorum contigerit. is cum Patauii
geret, & domo ſubſidia nummorum expectaret, vi-
us ſibi à tabellario ouum accipere, mox frangere, &
ucleo totum corpus perungere. Verum profectò
mnium fuit. Etenim paulo poſt tranſmiſſa pecunia
ſt, quæ partim aureis, partim argenteis conſtabat
ummis. atq; hoc candidum luteumq; oui erat. Sed
uid? vix nummos acceperat, & in grauiſſimum
norborum incidit, quo omne illud aurum argen-
umq; conſumtum eſt, id enim erat corpus inun-
gere.*

Ite, quicunque illicitis vijs, & præſertim IX.
per ſacra, pecuniam facitis; ite, ſperate opes,
ſomniate *oua*, auro argentoque plena, & ſpem,
& rem frangetis. Denique benè vncti, tantò lu-

culentiùs in Inferno ardebitis; quot fraudes, ignes; quot furta, tot incendia; quot Simon tot flammas inuenietis. Quanquam Infern vester, etiam in hac vita incipit, dum in i abundantia indigetis. Dexterè hoc vlcus teti Cornelius Gallus *Eleg. 1.* ita canens:

Quid mihi diuitiæ, quarum si demeris vsum,
Quamuis largus opum, semper egenus ero
Immo etiam pœna est partis incumbere rebus,
Quas cum possideas, est violare nefas.
Non aliter sitiens vicinas Tantalus vndas
Captat, & appositis abstinet ora cibis.
Efficior custos rerum magis ipse mearum,
Conseruans aliis, quæ periêre mihi.
Sicut in auricomis pendentia plurimus hortis
Peruigil obseruat non sua poma draco.
Hinc me sollicitum torquent super omnia curæ
Hinc requies, animo non datur vlla meo.
Quærere quæ nequeo, semper retinere laboro,
Et retinens semper nil tenuisse puto.

Ova

va cuculi, flagitia deſignant impuri.

EMBLEMA LXXXIV.

ON REM SED TANTVM NOMEN HABERE PVDET.

COccyx (ſeu cuculus) vt Plin. ſcribit. *lib.* 1. *10. c. 9. ſemper parit in alienis nidis. Cauſſa ſubiiciendi pullos putatur, quod ſciat ſe inui-m cunctis auibus, nam minutas quoque infeſtat; a non fore tutam generi ſuo ſtirpem opinatur, ni fe-ellerit. Quare nullum facit nidum, alioquin trepi-lum animal. Educat ergo ſubditum adulterato fœta ido. Ille auidus ex natura, præripit cibos reliquis ullis, itaq; puingueſcit, & nitidus in ſe nutricem onuertit: illa gaudet eius ſpecie, miraturq; ſeipſam, quòd talem pepererit: ſuos comparatione eius dam-*

nat, vt alienos, absumiq́, etiam se inspectante
tur, donec corripiat ipsam quoque iam volanc
tens. Vnico Alciatus disticho *Embl.6 o.* rem
rat, & accommodat, inquiens:

Fert oua in nidos alienos, qualiter ille
Cui thalamum prodit vxor adulterio.

II. Quare idem, *lib.7. Parerg. iuris c. 5.* h
immeritò docet, rectiùs cuculos appellari,
ipsi violant alienum, quàm qui violari sin
suum torum; hac enim ratione hos curucas
los cuculos vocari, cum & *adulterium, qua*
alterius torum dictum sit. Hoc sensu Plaut. *in*
naria ait: *At etiam cubat cuculus; surge amat*
domum. Ac mox: *cano capite te cuculum vxo*
lustris rapit. Et *in Persa: Cædêre tum hodie restil*
P. tua quidem, cucule, caussa. Et *in Trinummo.*
ille cuculus. Adagiorum collector: *olim,* ait,
fuissent in re quapiam parum honesta deprehe
vulgari probro Cuculi dicebantur. Quamuis id c
tum à vinitoribus, qui seriùs putare vineam c
pissent, putet cum Plin. *lib. 18. c. 26.* quod v
rum est; si hoc probrum dicatur negligenti;
impuro, cum Alciato sentiendum est.

III. Et prorsus appositè voluptuarij illi, cum cu
culo dicuntur semper parere in alienis nidi
Semper enim alienus nidus est, siue vitium in
feratut personæ liberæ, quæ vtique non est for
nicantis, licet pudicitiam vendat; siue coniuga

tæ,

ſiue Deo dicatæ: nam illa coniugis, iſta Dei
Et quoties nothus *præripit cibos reliquis pullis?*
oties in ſe patrem conuertit ſpuria ſoboles?
*gaudet eius ſpecie, miratúrque ſeipſum, quòd ta-
peperit: ſuos comparatione eius damnat, vt
enos.* neſcius nempe, fœtum illum ſanguinis
e longè nobilioris, & indolis non quotidia-
e. Perſpicilijs ſcilicet egeret, ad laruam detra-
ndam filio non ſuo, quem tamen fortè plus
nat, quàm ſuos. Quare & plus in illum impen-
t, quàm in ſuos: vt prorſus etiam hîc verum
, eum pati, vt, ſe inſpectante, ceteri abſuman-
r.

Miſer ergo eſt iſte, quia deceptus. Sed mi- IV.
rior, qui decepit. Primò, quia *neque fornicarij,
eque adulteri, neque molles, neque maſculorum
ncubitores &c. regnum Dei poſſidebunt. 1. Cor.
. 9.* Si ergo, apud Gell. *l. 1. c. 8.* Demoſthenes
ixit: *Tanti pœnitere non emo:* quantò magis
os id dicere debemus, qui plus perdimus? Se-
undò, quia *fornicatores, & adulteros iudicabit
Deus,* vt ait Apoſtolus *Heb. 13. 4.* (vt taceam
udicia & ſupplicia hominum, de quibus Gell.
10. c. 23. & alij) & quidem non in altera tan-
ùm vita, ſed etiam in hac: nam ait *Rom. 8: 13.
Si ſecundùm carnem vixeritis, moriemini:* non
antùm morte æterna; ſed ſæpe etiam vita præ-
ſens luxurioſis interrumpitur: implentur enim
nunc

nunc lepra, nunc lue Aphrodisia, nunc alij
serijs; & qui, cum casti essent, tam formosi e
vt dicerentur ex *ouo* prodijsse; vbi cœperun
ctari illicitas voluptates, luridi, squamosi,
biosi effecti sunt; vno verbo, angelicam fa
cum laruis mutauerunt dæmoniorum. Te
quia luxuria, hoc est, inordinatus impuræ v
ptatis appetitus hominem totum euertit, ra
nem carni, equitem iumento subijcit. *Qui*
minari nescit cupiditatibus, ait S. Ambros. *l.*
Virginit. is quasi equus raptatus indomitus, vo
tur, obteritur, laniatur, affligitur. Hinc vel Sen
ep. 63. dixit: *Ad maiora natus sum, quàm vt m*
cipium mei corporis fiam.

V. Quartò quia ex homine bestiam, im
monstrum facit hoc vitium; monstrumqu
quod, (sicut cupidus in lucro, gulosus in ve
tre) cor habet in libidine, lasciuisque corni
transit in Satyriscum, aut equum vbique adh
nientem. Hinc illud S. Augustini *serm. 50.*
ctum est: *Qualis est in oculis hominum, qui inu*
sis pedibus ambulare videtur, talis est in oculis A
gelorum, cui propria caro dominatur. Id ex filia
luxuriæ constat, quas S. Thom. *2.2.q.113. a*
5. & S. Greg. *l.31. mor. c.31.* recenset. Sunt a
tem hæ octo: *cæcitas mentis, præcipitatio, inconsid*
ratio, inconstantia, amor sui, odium Dei, amor hui
mundi, horror futuri seculi. Quæ, vt perspicia
tur,

,duo probè ſpectanda ſunt. Vnum eſt, varias
in anima potentias, intellectum ſcilicet, &
untatem, quæ ſunt in ratione, & illas quæ
t inferiores, ſcilicet ſenſus exteriores, & in-
iores, quíque ex illis ſequuntur, appetitus.
omnes potentiæ quia ab vnica anima mo-
ıtur, fit, vt, dum vna potentia vehementer
eratur, altera vel omnino non operetur, vel
tè languidè. Nam *pluribus intentus, minor eſt*
ſingula ſenſus. Alterum eſt, potentiam eò ve-
mentiùs, & ardentiùs occupari, quò magis
lectatur aliqua re. Hinc fit, vt dum delectatio
rnis eſt vehementiſſima, ratio abſorbeatur,
t certè valde impediatur. Quare nec conſide-
tio ſimplex finem bonum ita apprehendere;
c conſilium media diſquirere, quibus finis bo-
ıs conſequendus eſt; nec iudicium de rebus
ualis vnaquæque ſit, iudicare poteſt; & deniq;
nperium quoque, quæ facienda ſunt, propo-
ere nequit; quando intellectus cæcitate men-
s rapitur ad cogitanda, quæ carnis delectatio-
em faciunt; aut præcipitatione non curat vti
onſilio, in bonis, ob mentis occupationem, quę
ota eſt in carne. Ita & voluntas trahitur ad re-
iqua vitia.

Quintò quia remorſus conſcientiæ, macula VI.
famæ, dilapidatio pecuniæ hinc ſequitur. Qua
de cauſa ipſi gehennæ flagitium iſtud compa-
ratur

ratur à S. Bonau. *in diæt. ſalut. tit. 1. c. 9. quia ut in hac tria ſunt ſpecialiter, ſcilicet ignis ar vermis rodens, & ſulphur fœtens: ſic in illa eſt concupiſcentiæ, vermis, ſcilicet remorſus conſcien & ſulphur infamiæ.* Et ideo, qui eſt in peccato xuriæ, iam quodammodo eſt in ſupplicio geh næ. Hæc ſunt, quæ homines poſſunt deterr ſine velo, & canino aſpectu obtuentes, atqu vino, inter colloquia, per familiaritates, per cia in cuculum tranſmutatos. Ac ne quis ſe his remotum eſſe periculis putet, ait Salua *Matth. 5. 27. Omnis qui viderit mulierem ad c cupiſcendam eam, iam mœchatus eſt eam in co ſuo.* Vides ergo, quantùm mulier impudicè aſ cta diſtet à Meduſa; hæc in ſaxum homines, i commutat in *cuculum* auem vulgò ſcabioſa vt ſanè neque impuri iſti ſæpe carent ſcabie, peregrina, qualis *cuculum* decet.

Quidam Poëtæ nobiles producere
Solent cucullum in carmine;
Corripere quidam. Rectiùs, quæres, vtri?
Corripere dignum qui ſolent.

In

ovo basiliscum dante, inuidia per-
stricta.

EMBLEMA LXXXV.

EV FVGE CRVDELES OCVLOS!

CVm Isaias *c. 59. 5.* Iudæis dixisset, *oua aspi-* 1.
dum rupisse, adiecit, *qui comederit de ouis*
eorum, morietur: & quod confotum est, erũ-
in regulum. Septuaginta vertunt: *qui de ouis*
rum comedere voluerit (sunt enim aspidum *oua*
su pulchra, si exterius aspicias) *frangens repe-*
et putridum, & in ipso regulum; id est, *basiliscũ*.
o *regulum*, Aquila vertit, *viperam*, Symma-
hus *aspidem*. Quia constat naturam non ferre,
t ex *ouis* aspidum, *reguli* seu *basilisci*, sed *aspides*
ascantur. Aiunt igitur interpretes prouerbiũ
esse,

esse, simile illi, quod est *Isa. 14. 29. Derad*
colubri egredietur regulus. Quibus loquendi f
mulis significatur, impiorum consilia cogi
tionésq; erumpere in opera longè perniciosi
ac sceleratiora; tanquam si *aspis*, aut *coluber*
regulum oua producerent; & non *iam aspis à*
pera, quod aiunt, mutuaretur, venenum, vt hal
Tertullianus *l. 3. contra Marcionem c. 8.* sed
aspide longè pestilentius aliquid propagaret

II. Quanta basilisci serpentis sit vis, indicat Æ
lianus lib. 2. de anim. c. 6. sed satis est *ex Plinij*
c. 21. descriptione accipere. *Cyrenaica*, ait, *hu*
generat prouincia, XII. *non ampliùs digitorũ m*
gnitudine, candida in capite macula, vt quod
diademate insignem. Sibilo omnes fugat serpent
nec flexu multiplici, vt reliqua, corpus impellit,
celsus & erectus in medio incedens. Necat frutic
non contactos modò, verùm & afflatos: exurit h
bas, rumpit saxa. Talis vis malo est. Creditũ quo
dam ex equo occiso hasta, & per eam subeunte
non equitem modò, sed equum quoque absumtum
Atque huic tali monstro (sæpe enim enectum co
cupiuêre reges videre) mustelarũ virus exitio e
adeò naturæ nihil placuit esse sine pari. Iniiciunt
cauernis, facilè cognitis sola tabe, necant illæ sim
odore, moritúrque, & naturæ pugna conficitur.
lib. 29. c. 4. Basilisci, quem etiam serpentes ipsi f
giunt, alios olfactu necantem, qui hominem vel
aspi.

iat tantùm, dicitur interimere, sanguinem Ma-
iris laudibus celebrant, coëuntem picis modo, &
e, dilutum cinnabari clariorem fieri.

At verò ex quonam *ouo* prodit basiliscus? III.
rantur & mortua gallina, ait idem auctor *l.*
c. 55. mariti earum visi succedentes inuicem,
eliqua fatæ more facientes, abstinentésque se à
u; sed parere *oua*, non ait narrari. Vulgo ta-
n nihil crebrius est, quàm vt ex illo iam sene
m, ex hoc basiliscus generari credatur. Al-
um est supra *Embl. 78.* ex S. Basilio de *sub-*
taneis ouis aliquid. Sed placet in compendio
erre, quæ hac de re habet Aldrouandus *t. 2.*
4. c. 1. Vbi ait, *Videamus, an gallus etiam*
um pariat. Etsi enim Aristoteles alijque vete-
nullam huius rei mentionem faciant, & id
bertus falsum esse scribat, *tamen id alios viros*
ctissimos, non credere tantùm, sed & experientia
opria id scribere video, ait, *edere autem id, inqui-*
t, cum iam decrepitus esse incipit, ac senectute
nfici, idq; non nullis septimo, nono, aut ad summum
cimo quarto ætatis anno euenire, pro virium vel
bore, vel imbecillitate &c. tunc enim ex putrefa-
o intus seminis excremento, aut humorũ colluuie
nflari ouum existimant, ediq; sub Caniculæ exor-
ũ, quòd tunc maximè ab ambientis calore, expul-
rix languida in alite decrepita iuuetur. Taceo mô-
so mihi bis, terúe à viris etiam non plebeis, sed fide

dignissimis ouum allatum, quod è gallo natum
mabant, rotundum, colore luteo, buxeo, fl
scente, lurido. *Quod verò nonnulli dicant, test*
rere, sed adeò duræ pellis esse, vt fortissimis ictib
sistat, id planè fabulosum esse existimo, vt e
quod vulgus in tota Europa existimat, ex eo ba
scum generari, maximè si à rubeta, vel bufone
cludatur. Læuinus Lemnius propria se se exper
tia comprobatum habere tradit, Gallum non e
tantùm ouum, sed incubare etiam. Scribit auter
ciuitate Zirizæa, atque insulæ huius ambitu
annosôs gallos non tantùm ouis suis incubasse, ver
etiam fustibus ægrè ab illo opere abigi potuisse, at
ita quoniam ciues eam persuasionem concepissen
eiusmodi ouo basiliscum emergere, ouum contriu
& gallum strangulasse. Verùm quidquid hic a
dicant, ego ne iurantibus quidem crediderim, t
tùm abest, vt gallum id in fimo ponere, vt eius ca
re fæcundetur, aut ab incubantibus id rubetis ba
liscum generari credam. Haud interim negâr
gallum quid ouo simile ex conglobata intus p
concretione, maximè in vltimo eius senio, concipe
ouum integrum vnà cum testa excludere mini
credam. Hoc enim in matrice perfici ratio dict
Hæc ille.

IV. Quæ etsi ita sint, tamen basiliscum esse, s
regulum inter serpentes non est negandum, v
quia maculam aut coronam candidam, vel
dia-

ema gestat in capite, vel quia talis est, qua-
picturæ exhibent, & qualis antehac Pragæ
r Cæsaris cimmelia, & artificiosa fuit asser-
ıs, dracunculo non absimilis, qualisque à
olo Sigonio lib. 5. de regno Italiæ in hunc
um scribitur. *Ceterùm Leo pontificatus sui*
ipio magnam sanctitatis, ac prudentiæ suæ de-
ındæ materiam nactus est. Romæ iuxta ædem
ucia basiliscus, dirum serpentis genus, est ortus,
venenato spiritu suo omnibus, qui ad cauernam
accedebant, repentinum afferebat interitum.
ue, trepidantibus ad tantum periculum vniuer-
ontifex solemni ieiunio ac precatione perfectis,
e Assumtionis, è Patriarchio exijt, & cum hym-
c canticis, sancta præcedente imagine, ad basi-
n S. Adriani martyris pedibus cum clero pro-
. Inde ad basilicam S. Virginis ad Præsepe per-
, & cum ad specum, vbi cubare serpens diceba-
ppropinquasset, caterua fidelium, qua stipaba-
ubsistere iussa, interrito animo ad os specus, vn-
stifer erumpebat afflatus, accessit, atque oculis
isque in cælum intentis, Deum omnipotentem,
tra illa peste populum liberaret, orauit. Quo fa-
repentè fœdum virus illud serpentis euanuit.
: Sigonius. Quis ergo existere talia monstra
et? etsi non ex galli *ouo*, sed aliunde gene-
?
Mihi basiliscus significat inuidum è gallo, V.

hoc eſt, *lumbos ſuccincto Prou.3 0.3 2.*ſuper
que gradiente,& criſtas erigente oriundum.S
perbia enim,quæ neminem ſibi vult eſſe pare
inuidiam in promtu habet,quæ eſt inſepara
lis felicitatis comes, adeò vt etiam faber fal
ſuccenſeat, & æmulus ſit vicinus vicino pro
ranti ad opes. *Fieri non poteſt,vt ſuperbus non*
uideat, ait S. Auguſtinus *in Pſ. 5 8.* inuidia
tem,more baſiliſci, viſu omnia necat. Qu
quid enim aſpicit,in venenum vertit. Hinc
lud *Matth.2 0.1 5. An oculus tuus nequam*
quia ego bonus ſum? Vſque adeò peſtifera re
inuidia, laudanda carpit, & bona quæ ſunt
malitiæ vertit occaſionem. Interim,vt Co
Gallus *eleg. 1.* dixit: *Non res in vitium,ſed n*
facta cadunt. Nec enim ea cauſſa boni mali ſ
quia malis oculis aſpiciuntur. Sed vt necat,
necatur baſiliſcus ſeipſum in ſpeculo intue
idem facit hoc vitium,nam teſte *Iob. 5. 2.*
uulum necat inuidia. Et *Prou. 1 4.3 0. putredo*
ſium inuidia. Quam *S. Baſilius hom. 1 1.* vip
ita comparat. *Sicut viperas dicunt, abrupto v*
tre, matris naſci,ſic inuidia concipientem ſe anim
corrodit,& tabefacit. Itaque more baſiliſci in
dus,cum Cain,occidit fratrem,& ſicut Ichn
mon,poſt necatam matrem, in *oua* graſſatur
eorum contactu lethum incurrit;ita inuidus
uidendo ſeipſum corrodit,atque infelix eſt
lic

sorte aliorum. Quasi ergo cum basilisco se-
m, in speculo, aspexisset, suis oculis & alios
,& seipsum percutit, dum virtutem videt,
ue relicta intabescit. Id enim illi dolet, quod
t: neque iam quos aspicit, more Medusæ, in
des vertit; sed ipse fit lapis, vt nullius miseria
liatur, prosperitate autem alterius etiam vs-
ad æmulationem indurescat; *ouo* similis,
is albumen (& vt quidam affirmant, etiam
um) si auræ exponatur, in lapidem durescit.
&isti aliorum felicibus auris, infeliciter v-
tur: quorum CRVDELES OCVLOS FVGE, si
fugere crudeles cogitationes. Feriunt. Sed
ius feriuntur; & quod amant habere, ode-
t alterum habere. Hinc talis basilisci cantus
, apud Catullum:

Odi, & amo: quare id faciam, fortasse requiris:
Nescio, sed fieri sentio, & excrucior.

Ovi noctuini ars docet, mala med
etiam ad bonum finem, non adhibenda.

EMBLEMA LXXXVI

PRODESSE VT NOCEAS, A
NOCERE VT PROSIS, VTRVM-
QVE EST NOCERE.

1. PRouerbij loco Erasmus *Chil. 2. cent. 1*
44. inserit Γλαυκεῖον ᾠόν. id est *Noctuin*
ouum. Et addit: *Refertur à Nicolao Pero*
in Copiæ Cornu, prouerbij loco, nec explicatur tam
Fortassis antiquitus abstemium, & à vino abh
rentem hoc adagio significabant, Philostratus e
in vita Apollonij, lib. 3. de ouo noctuæ rem opp
quàm prodigiosam refert. Verba Philostrati
Latinè sonant: *Obseruandum, vbi loci nidule*
noctua;

ctua; deinde oua ſubducere oportebit, eáque me-
criter coꝯta infanti edenda dare. Quod ſi quid
bis ederit, priusquam deguſtârit vinum, inſere-
illi vini odium, adeò vt in omnem vitam quàm
ximè ſobrius ſit futurus. Eiuſdem rei etiam
ntionem facit Gregor. Gyraldus *de hiſtor.*
or. Syntagm. 8. Vbi ſcribit, poſt talis *oui* eſum,
ſmodi infantes dein, per totam vitam, non
dò vinum non bibere, ſed & temulentos for-
dare.

Sunt qui negent noctuinum ouum inueniri. Pro- II.
bium itaque quadrabit vel in hominem nihili,
llius frugis, vel in rem raram inuentu, ait Eraſ-
us. Ceterùm an *noctuinum ouum* eum effectum
beat, video poſſe diſputari. Nam ſi in ipſa *oua*
agnus eſt raphani aliorúmque ciborum effe-
ıs, cur non rurſus & *ouum* aliquem in cibos,
t potum (vel potius in appetitum potus) ha-
eat effectum? Poſſe verò aliquid, in *oua*, cibos
llinæ obſipatos, docet Palladius de gallinis
quens, quas ſcribit vinacijs, hoc eſt, granis
æ iam preſſæ citò ſterileſcere, at hordeo ſemi-
cto, & parere ſæpius, & reddere *oua* maiora.
uare & Columella *lib. 6. Vinacia*, ait, *quamuis*
lerabiliter paſcant, dari non debent, niſi quibus
mporibus anni auis fœtum non edit. Sicut ergo
inacia *ouis*, ita *oua* quædam, occulta vi, atque
tipathia poſſunt vinacijs, & vino reſiſtere.

III. Sed rectè quidam negant *noctuinum ou*
(nisi fortè rarò) inueniri; nam & rari inue
untur,qui eiuscemodi *ouo* vellent vti. Malu
enim à primis fascijs liberos suos Libero Pa
& nidoribus culinarũ,quàm Lymphis & Ny
phis consecrare. Quanquam omnino,si
maximè obuia haberentur eiuscemodi *oua*,
que vi illa pollerent,me auctore,nulla vnqu
mater,tale *ouum* infantulo esset suo datura
libandum, quamuis maritum haberet, fumi
guritorem,& ipso Ciceronis filio magis sitib
dum. Quid enim? an idem est abstemium,qu
temperantem esse? idem eunuchum, quod
stum? Iam multos vtique induceremus,qui c
Origene,propter regnum cœlorum,ferro,n
voto atq; continentiâ se castrarent, quasi D
contentus sit corporis imbecillitate,& non
tiùs homines sibi cupiat mentis castitate pla
re. Vt ergo illustratur castitas eo,qui, cum p
care possit, tamen abstinet; ita temperant
tum demum est laudabilis, cum is vinum n
gustat, vel temperatè bibit, qui vinum nat
appetit. Quid quòd eiuscemodi artifices m
tres,dum infantem abstemium faciunt,reddu
ad sacerdotij gradum prorsus ineptum? Si en
à vino prorsus abhorret, abhorrebit etian
Missæ sacrificio,in quo,post consecrationẽ,v
sapor & odor,cum ceteris speciebus, remane

Dili-

Diligenter itaque diſpiciendum eſt, quæ au- IV.
ilia, remediáque, aut media, etiam ad bonum
nem, adhibeantur, ne ſi vel ipſa ſunt mala, fi-
em malum faciant; aut ſi ſunt nimis potentia,
lus efficiant, quàm ipſi effectum eſſe cupiamus.
Queritur Apoſtolus *Rom. 3. 8.* Chriſtianis fal-
ò impoſitum, quaſi dicant: *faciamus mala, vt
veniant bona.* Non eſt hoc hominis Chriſtiani.
Quare nec ipſam Dei gloriam mendacio fas eſt
ſtruere; nec dicere licet, *Hic vir miræ eſt pati-
entiæ, omnia tolerat, omnia diſſimulat; ergo vexe-
mus eum, & identidem contumelijs virtutem eius
faciamus illuſtriorem.* Seuerè cauent Theologi,
ne, ſi vel minimo veniali peccato, omnia totius
mundi peccata poſſemus impedire, illa hoc pa-
cto impediamus. Non eſt enim vllum vel minu-
tiſſimum peccatum medium elegibile, etiam ad
maxima bona.

Quàm ſcelerate igitur neceſſe eſt facere, V.
quaſdam feminas, à veneficis, credo, aut in-
fernalibus Furijs edoctas, quæ vt maritos alio-
qui calicum remiges, lurcones, & ganeones, ac
tricongios, vini nauſeâ à perpotationibus ab-
ſtrahant, heu quas non artes adhibent! quàm
abominandas! & cum quanto ſcelere ac mari-
torum diſcrimine coniunctas! Conſtat de mo-
dis, ſed cogor calamũ cohibere, ne magis con-
ſtet. Ea enim eſt malitia quarundam, ut dedo-

cendo diſcant. Vt tamen, nec doceam, nec ta-
ceam, partem dicam. Vinum quoddam, Circea
manu temperatum medicatúmque, quod in ca-
dauerum ſtomachis computruit, maritis dant
ebibendum, vt vinum bibere deſinant. Et ſæpe
ſanè deſinunt, ſed poſtquam deſinunt etiam vi-
uere. Quis hîc non exclamet! quis rogos non
inuocet? quis iſtas noctuas, & noctiuagas mu-
lierculas cum *noctuino* ſuo *ouo*, & tam ferali buc-
cea, non in vltimum Gangem, immo ad buſtum
proſcribat? Eſto tam ferali poculo ſobrius ali-
quis fiat, è centum idem ſumentibus ebrioſis:
ergóne noſtrum eſt peccare, ne alij peccent?

VI. Quis hîc Dei audet affectare poteſtatem,
cuius ſolius eſt, ob infinitam ſapientiam, mala
noſtra, in bonum miſericordiæ, vel iuſtitiæ ſuæ
finem ordinare, vt docet D. Auguſtinus *in En-
chirid. c. 96. & lib. 3. de Geneſ. ad litteram c 24.*
item S. Dionyſ. *de diuin. nom. c. 4.* & Boëtius *lib.
4. de conſolat. pros. 6.* ſic loquens. *Diuina eſt vis,
cui mala quoque bona ſunt, cum eis competenter v-
tendo, alicuius boni elicit effectum. Ordo enim qui-
dam cuncta complectitur, & quod ab aſſignati ordi-
nis ratione diſcedit, hoc idem licet in alium, tamen
in ordinem relabatur, ne quid in regno prouidentiæ
liceat temeritati.* Itaque nemo quærat, quomo-
do mala noſtra bona ſint Deo: bona ſunt, vt il-
la puniat, & iuſtitiam ſuam oſtendat in ijs, qui
miſe-

isericordiam illius contempserunt. Hoc pacto
hominibus licet malo bene vti, puniendo,
ostquam est perpetratum; non tamen malum
rdinare, vt sit medium ad bonum; non enim
rdinaret malum permittendo, sed committen-
o. Malum enim homo committit, si malum eli-
it, vt inde resultet bonum; quod natura sua ex
nalo non oritur, sed sola Dei prouidentia, aut
lterius, qui iniuriam patitur, bonitate. Itaque
æc regula esto: Quia *bonum ex integra caussa*,
am electio, quàm intentio debet bona esse, vt
omo faciat bonum; vt autem faciat malum,
quiuis defectus sufficit. Igitur

Quid, miser, excusas artem, quóq; vteris, ouum?
Nec dare noctis auem, sed dare dicis anum?
Quæ dat consilium tam detestabilis oui,
NIL REFERT, SEV SIT NOCIVA, SEV SIT ANVS.

Ovi

Ovi exclusio, potandi continuatio.

EMBLEMA LXXXVII.

MENSVRAM SVPERAT GRÆC MENSVRA BIBENTIS.

1. OVa in tantam hominum vtilitatem nata, à peruersis ita vsurpantur, vt non modò sint instrumenta ebrietatis, sed etiam mensura potandi. Plin. *l. 10. c. 1.* de struthio-camelis loquens, *Præmia*, ait, *ex ijs oua, propter amplitudinem pro quibusdam habita vasis.* Et vulgaria sunt eiuscemodi *oua* argento auroque incincta, in vsum poculorum bene capacium, magnoque gutturi sufficientium. Qualis crater ille erat, post quem, apud Virgil. *9. Æneid.* se Rhætus metuens tegebat; aut quale fuit cym-

bium

bium Herculis, in quo piscator non nimis magnus potuisset nauigare. Certè Dinon, apud Athenæum, tradit, Persarum olim reges ex *aureo ouo* bibere consueuisse; qui pingui mensura plerumque vtebantur, in ipso quoque potu delicati, & mellis medullæ, ac Nectaris flori inhiantes. Non ergo gulæ tantùm seruiunt *oua*, sed etiam ebrietati ancillantur. Immo pro clepsydra sunt, & aliquando tempora signarunt pergræcandi. *Plin. l. 10. c. 54. Scitum de quodam potore reperitur, Syracusis tamdiu potare solitum, donec cooperta terra fœtum ederent oua.* Aldrouandus autem *lib. 14. Orinth. c. 1.* cum rationem Ægyptiorum *oua* in clibano olim excludentium laudauisset, inde etiam commendans addit: quòd *talis exclusio celeriter absolueretur, vt vel ex hoc colligo*, ait, *quòd, vt Aristoteles pariter testis est, quidam potator Syracusis, ouis sub storea in terra positis, tam diu potaret, donec oua fœtum ederent.*

Insigne exemplum hominis intemperantis, cuius & pœnam legimus ab *ouis* præparatam. Scribit enim Vlyss. Aldro. *lib. 14. Orinth. c. 1.* in hunc modum. *Dura* (oua) *ad coquendum sunt difficilia, tardè descendunt, crassiusq́ alimentum corpori tribuunt, quin imo & viscosum: aluum constipant, adeò vt Brasauolus referat, quendam* (mendicantium) *cum in festo paschatis collecta à se eius-* II.

cemo-

eemodi oua alba, & rubra ad saturitatem edisset, a-stricto ventre, vt neque clysteribus, neque medicamentis cederet, obijsse. Ita corpori nocet intemperans cupiditas, seu gula, quæ est inordinatus cibi ac potus, in homine, appetitus. Qualis fuit non Sardanapali tantùm, sed eorum quoque rusticorum, qui, vt aliàs in rerum aliarum, ita aliquando, etiam in *ouorum* vorandorum certamen descenderunt, ea conditione, ac lege; vt qui plura *oua*, vno prandio, absumsisset, alterius villam, præmij loco, possideret. Aiunt vnum rhaphanis *oua* promouisse, alterum simul edere, & viuere desiisse. Nec enim vita, cum tot *ouis* locum habebat.

III. Talis etiam appetitus prope fuit illius Syriacæ mulieris, quæ, antè, triginta quotidie gallinis saturabatur, quàm à D. Macedonio lustrali aqua aspersa perexiguâ carne contenta esset, vt refert Theodoretus *in Philotheo*, qui eius temporis scriptor fuit. Sed & honori, & opibus intemperantia nocet. Apud Plutarch. *in apophtegm. Regum*, Lysimachus Thraciæ rex coactus, ob ingentem sitim, aquæ scypho, se, regnumq; suum hostibus tradere, epota aqua exclamauit: *Deos immortales! quæ hæc mea infelicitas! qui me vendidi, totumq́ regnum meum, tantillo corporis oblectamento!* Eodem modo præ dolore irrugijt Esau, quòd vili lente primogenita vendidisset.

Gen.

en. 25. 33. Et quid non vendidit protoplaſtes
oſter Adamus! *Gen. 3. 17.* & quidem, more
uerorum, pro pomo? *In diebus Noë edebant, &*
bebant vſq; ad diem, qua intrauit Noë in arcam,
venit diluuium, & perdidit omnes. Luc. 17. 27.
t Num. 11. 13. Adhuc carnes erant in dentibus
rum, & ecce furor Domini concitatus in populum
rcuſſit eum plaga magna nimis.

Nec corpori ſolùm clades à gula infertur, IV.
ed & crumenæ, ſed honori, ſed virtuti. In ebri-
tate, produntur omnia animi ſecreta; hinc
ræcorum adagio, *Speculum formæ eſt æs, vinum*
erò mentis. Inter compotationes, & Bacchos,
thyrſigeros inuenies. Nam ſæpe vuas acerbas
apiunt artifices Dionyſiaci iſti. Enimuerò in ci-
i & vini ſatietate (præter morbos oculorum,
odagras, catharros, ſtomachi euerſiones, fe-
res, & ſubitas mortes) ineſt rixa, loquacitas,
urrilitas, *ſeminarium libidinis* S. Hier. *l. 2. con-*
r. Iouin. jurgia, rixa, *Prou. 23. 29.* inſania S.
hryſ. *hom. 44. in Io. Nihil gula pernicioſius*, ait,
ihil ignominioſius eſt, hæc obtuſum & craſſum in-
enium, hæc carnalem animam reddit: hæc cæcat in-
ellectum, non ſinit, vt quidquam perſpiciat. Hinc
ec perſpicit æternæ quoque damnationis, vti-
ue ſatis magnum periculum. Vix enim, teſte S.
uguſt. *Serm. 231. de tempore*, peccatum cen-
etur à multis, toties, ſine metu, immo cum ri-
ſu

ſu & jactatione frequentata ebrietas, cum tam teſte Apoſtolo *1. Cor. 6. 10.* ebrioſi regnun Dei non ſint poſſeſſuri. An hæc res digna eſt quæ honori ducatur? Et tamen *qui plus biberit* ait S. Hieron. *in ep. ad Tit. c. 1. fortior computatur*: *vomunt, vt bibant; bibunt, vt vomant.*

V. Nec tantùm helluones iſti, quod S. Ambroſ *lib. de Helia & ieiunio* deplorat, *vno die, multorum dierum labores bibunt*, totiuſque operæ ſti pendium Ionicè vno ſpiritu exhauriunt; ſe multos, immo plurimos dies bibunt, quibus eſ ſet laborandum. Nec jam tantùm Syracuſanum potatorem imitantur, vt potitandi terminum ponant, pulli excluſionem; ſed totos menſe annos, vitam omnem, tempus omne, in vino conſumunt. Quod ſi ipſi velint computar prandiorum & conuiuiorum ſuorum hora eaſque cum illis horis conferre, quibus oran aut ſeria tractant, facillimè ſanè deprehenden & erubeſcent. Multos deprehendit Orcus, impe ditque ne tantùm vini perdant, ſi pocula in temporis ſpacium protraherent, quod ſibi im piè deſtinarânt. Itaque mors illos jugulat, ne i li jugulent vinum.

VI. Recitat Petr. Thyræus *de locis infeſt. p. 1. c. 1* *ex Michaële ab Iſſelt* An. 1584. Apeldorni, q pagus eſt Veluæ, in Germania, duos Nobil milites pactos inter ſe, vt qui è duobus primus

pocu-

ulis ſurgeret, is illico in diaboli eſſet pote-
e. Huic egregio bellantium certamini coa-
us eſt intereſſe mercator, fortè fortuna illac
faciens. Is, Deo ita, ad noſtram monitio-
n, prouidente, non tantùm ſpectator, ſed et-
teſtis fuit miſerabilis ſcenæ. Nam cum neu-
potatorum alteri cedere conſtituiſſet, non
tam infami concertatione ludere ſunt per-
ſſi, ſed vtrique illico à cacodæmone gula fra-
eſt. Ita cum tempus & vinum vellent, vitam
que animam perdiderunt.
Quàm ſtulti igitur ſunt, qui tanti emunt pæ- VII.
tere? Verè aureum illud os. hom. 58. *in Matth.*
uanto melior aſinus ebrioſo eſt? quanto canis præ-
ntior? omnes certè beſtiæ, cum bibunt, aut come-
nt, vltra quàm ſatis eſt, non ſumunt, etiam ſi
ille homines cogerent. Quid verbis opus eſt? in
mpendio idem *hom. 1. ad pop.* omnia comple-
itur: *Ebrius* inquiens, *dæmon eſt voluntarius,*
ortuus animatus, morbus veniam non habens, rui-
excuſatione carens, commune generis noſtri pro-
rum. Id in hoc exemplo oſtendit S. Aug. *Ser-*
on. 33. ad frat. in erem. Accidit hodie terribilis
ſus, vt omnes audiſtis, propter quem ad Eccleſiã
Hipponenſem etiam fœminas & infantes congregari
æcepi. Ecce præclariſſimus ciuis noſter, & ferè dile-
us ab omnibus. Cyrillus filium habebat, vt ſcitis,
uem corrigere nolebat, & luxurioſè viuendo in-
k *ſum-*

sumsit partem bonorum suorũ. Sed ecce hodie ebr
tatem perpessus matrem prægnantem nequiter
pressit, sororem violare voluit, patrem occidit,
duas sorores vulnerauit ad mortem.

IIX. Hi sunt fructus eorum, qui STVDENT
licibus epotandis. Prou. 23. 30. Existimes, sup
naturam esse sæpe, vt vnus venter tot mensu
rum sit capax; nec sine caussa censeas ab Ach
rontico igne calentem aliquem hospitem
domini illi insidere, sicut in illa muliere sed
Syriaca, quæ triginta gallinis quotidie satu
batur. Vt ergo feminam cacodæmon fecit
mis voracem, sic sæpe virum aliquem facit
mis bibacem; vt, sine mensura, innumerabi
exhauriat mensuras. Si enim cum citiùs æst
prodit, primùm *vicesimo die* prodit *ex ouo pu*
Plin. l. 10. c. 53. quanta potandi mensura
bibere, vsque dum pullus prodeat ex *ouo sto*
subiecto? immo quanta temporis iactura est?
non curant isti helluones iacturam tempo
qui non curant iacturam æternitatis. Vnica
lorum regula est:

Singula post oua, pocula sume noua.

O

va tonitru destructa, iræ damna expingunt.

EMBLEMA LXXXVIII.

T METVENDA HOMINIS, NON FORMIDANDA POTESTAS.

S *I incubatu tonuerit, oua pereunt, & accipitris* 1.
audita voce vitiantur Plin. *l.10.c.54.* (quod
& Petrus Berchorius *lib.12.c.25.n.11.* af-
rmat) vbi & superstitionem illam subijcit:
emedium contra tonitrũ, clauus ferreus sub stra-
ine ouorum positus, aut terra ex aratro. Illud ve-
us, quod ibidem tradit: *Celeriùs excluduntur*
alidis diebus. Ideò æstate vndevicesimo educunt
etum, hyeme XXV. Et quis credat, *oua accipi-*
is audita voce vitiari? cum auribus careant,

k 2 qui-

quibus vocem audiant? esto Plinius de gallin-
rum,aut etiam columbarum ouis loquatur
Nisi incubantes terrore abortiant quodamm
do,& desistant; sed de *ouis* loquitur auctor. Pa
lo plus tribuerim tonitrui. Est enim maior co
cussio, quæ etiam terram quatit, & agros re
dit fertiliores, apertis glebis. Si ergo vis est
nanti cælo in terram, cur non & in *oua?* q
concuti experimento vetant, quoniam non gign
confusis vitalibus venis, vt Plin. *ib.* ait.

II. Emblemati hæc in hunc modum seruiun
Vt *oua celeriùs excluduntur calidis diebus*, toni
autem pereunt; ita prodest si serui,& subditi
lorem domini, si filij parentis, & coniuges c
iugum, & discipuli præceptorum moderata
sentiant iram, vt timeant, & vereantur offen
re: at verò illi heri, qui plumbeas iras geru
qui cum Aiace semper flagellum, aut cum H
cule clauam, aut cum Diogene baculum,
cum Orbilio scuticam, vel rubram soleam,
cum Corydone fustem in manu gestant,
Iouis instar, per mille diras, & execrationes se
per minantur, semper tonant; qui cum Co
ci Truculento, crebrò in ore habent: *Ego te*
agnum faciam, & medium distruncabo: vt
parentes, qui capite liberorum semper do
do & verberando, ingenium illis cum cere
excutiunt, & stupores mille incutiunt; ac co
iuges

ges, qui nullam ſibi inuicem gratam horam
uietamque, niſi cum alteruter moritur, relin-
uunt; Orbilij denique plagoſi, prorſus *oua* ſua
eſtruunt; eo ipſo quia ira eſt vindictæ appeti-
us, qui ſi ſit immoderatus, non ſolùm punit eũ
quo ſe is, qui iraſcitur, læſum exiſtimat, ſed et-
m lædit, & deſtruit.

Si verò ſit appetitus ille moderatus, & ſine III.
eccato eſſe, & prodeſſe ſolet. Hinc. *Pſ. 4.* dici-
ur: *Iraſcimini & nolite peccare.* Et S. Baſil. *orat.*
e ira, ait, id eſſe iram in homine, quod canis eſt
domo. Is ſi fures latratu arceat, bonus eſt; ſi
omeſticos & amicos, nequam eſt. Eſt ergo ira
ala, cum quis animo efferueſcit in innocen-
em, & in eum, à quo eſt læſus; item cum quis
ropria auctoritate, non zelo iuſtitiæ, ſed ex
aleuolentia, aut odio vult vindicare, & maxi-
nè quando modum excedit. Quæ vt clariùs in-
elligantur, duplex ira, vna homini quà homo,
ltera, quà naturam cum omnibus animalibus
communem habet, indita, perſcrutanda eſt.

In ira hac altera, quæ ratione partis ſenſitiuę IV.
neſt, tria reperiuntur. Primum eſt apprehenſio
mali alicuius illati, & ad repellendum difficilis.
Tunc enim animal iraſcitur demum, quando
ſenſu percipit aliquod malum ſibi illatum, vel
mox inferendum, quod à ſe nequit facilè arcere.
Secundum eſt quædam ſanguinis ebullitio, &

feruor, circa cor. Quando enim in corde ſpi-
tus vitales congregantur, vt animal, contra m
lum illatum, adiuuent, tum ſanguis, aduentu ſ
rituum calidorum, feruescit, & ebullit: & ſa
adeò, vt in vultum ipſum emicet, qui præ
ſanguine ſuffunditur, ſicut galli Indici palear
quando irritatur. Vt dici poſſit illud: *Gorgon*
Perſeus aggreditur aſpectu truculentior. Ex ead
cauſſa nonnulli palleſcunt, ſanguine ad c
confluente, & nondum ebulliente. Tertium
ipſa appetitio mali inferendi, ad malum, qu
illatum eſt, releuandum. Atque hæc ira, quia
in inferiore homine, ratione caret, & non ra
concitatur, homine inuito.

V. Altera ira homini, quà homo, propria, po
quam malum, aut iniuria illata intellectu p
cepta eſt, in voluntate exſurgit cupiente rep
lere tale malum, & lædenti referre. Hæc ira cu
illa priore plerumque eſt ſociata. Trahit en
ratio ſenſum; & cum animo corpus ſolet co
moueri. Huius apud Ariſtotelem & S. Thoma
2.2.q.118. tres ſunt ſpecies. Prima eſt *ira*, q
eſt cupiditas vindictæ citò excitata, & citò
iam extincta. Secunda eſt *iracundia*, quæ eſt
permanens, qua de cauſſa dicitur à S. Damaſc
no *l.2.de fide orth. mania*. Eos, qui citò iraſcu
tur, & citò placantur, Philoſophus *acutos*; c
autem diu permanent in apprehenſione mali

appe-

ppetitu vindictæ quaſi inſaniunt,eos vtique à
urijs oriundos, vocat *amaros:* quibus ſimilia
nt bruta illa, quæ memoria pollent. Tertia,eſt
ror, dum manet quidem memoria illati, ſed
ppetitus vindictæ non inſurgit, niſi tempore
onuenienti, quando ſe quis poteſt vindicare.
Ios Ariſtoteles *difficiles* appellat. Similem fu-
rem habent bruta,quæ aſtuta ſunt ac inge-
ioſa.

Hæc paſſio, cum exorbitat, varijs de cauſſis VI.
ſt noxia. 1. Quia ira quaſi extra ſe ire facit; &
d mentẽ redijſſe dicuntur, qui iraſci deſinunt,
ile detumeſcente. Facit ergo ira belluis ſimi-
es, & rationem ipſam homini quodammodo
xtinguit; vt dicere poſſit: *Comedi meipſum, vt
olypus exoſſis ſua brachia arrodit.* 2. quia iræ im-
etus & corpus immutat, oculos virere, aut
lammis emicantibus ardere, naſum corrugari,
rontem caperari, vultum ſemper trucem, nunc
allescere, nunc incendi facit: vocem ipſam in
lamores, rixas, minas, blaſphemias excitat.
Quid multa? *Zelus & iracundia minuunt dies, &
ante tempus ſenectam adducet cogitatus. Eccli. 30.
26.* Multis ira bilem in ſtomachũ, & alia mem-
bra eiecit, vt ventriculi, capitis, podagræ dolo-
ribus torquerentur. 3. *Qui ad indignandum fa-
cilis eſt, erit ad peccandũ procliuior. Prou. 29. 22.*
Etſi enim iraſci peccato bonum ſit; peccatum

eſt tamen iraſci, cum vel iraſcimur innocen
vel non tantum malum merito, quantum inf
rimus; vel non à nobis, ſed auctoritate maio
puniendo. Non enim à me, ſed à magiſtratu o
cidendus eſt, qui patrem meum occidit. 4. I
virtutes impedit, nam & *iuſtitiam Dei non oper*
tur. Iac. 1. 20. Quare cholerici, aut qui in fr
no habere choleram nequeunt; etſi comam n
triant, & digitos, vſque ad vngues, annulis on
rent; tamen neque ad tribunalia, neque ad ſc
ptra ſunt idonei. 5. *Omnis, qui iraſcitur fra*
ſuo, reus erit iudicio. Matth. 5. 22. In compend
S. Chryſoſt. *hom. 29. ad pop.* ait: *Nihil iracun*
homine inſuauius, nihil grauius, nihil infeſtius, tu
pius nihil, feræ potius, quàm iracundo homini c
habitandum eſt. Nam illa cum ſemel manſuefa
fuerit, ſuam ſeruat legem: hunc autem quotieſcun
mitigaueris, rurſum efferatur.

VII. Galen. *l. de cogn. & curand. animi morbis* a
ſe adhuc puero in ſpectante, hominem claue i
nuam aperire properantem, nimia celeritate
auiditate aperiendi cæcatum, quò magis feſ
naret, eò minùs profeciſſe. Igitur cum diu cl
uem huc, & illuc properiter verſando fruſtr
ri ſe cerneret, ita excanduiſſe, vt inſtar rabi
clauem dentibus, fores pedibus inuaderet; m
ſurſum & deorſum curſaret: & non diu po
tragico vultu, oculis ſcintillantibus ac tume

tibus

bus ore ſpumanti, & voce incondita in cælum
onuerſus, ſuperos ipſos execrationibus diriſſi-
nis laceraret, & Deum ipſum inde, renouata Gi-
antum audacia, exturbare velle videretur.
Qua omni inſania, tamen non impetrauit, vt
lauis ſeram panderet, quam nullo negocio a-
peruiſſet, niſi inſanijſſet. Hoc exemplo puer Ga-
enus ita didicit iram deteſtari, vt poſtea nulli
vnquam viſus ſit ira etiam leuiſſima commoue-
i. Diſcant ergo & alij, vt neque tonent, quia
oues non ſunt; neq; columbas externent, quia
non volunt accipitres videri: denique SIT
METVENDA HOMINIS, NON FOR-
MANDA POTESTAS.

Ova portentosè grandia, significant iratos omnia in maius augentes.

EMBLEMA LXXXIX.

GRANDIA QVÆ NON SVNT, AD DENDO GRANDIA FIVNT.

1. O*Vum, vt hominis caput magnitudine supe ret*, effici sic docet Io. Bapt. Porta *lib. 2 Mag. nat. c. 13. Reddere tam ingens si vis extat artificium, non à naturali dignosci potest. De cem, vel plura boleta, & albumina inuicem separa bis, boleta leuiter commisceto, & in vesicam immit tito, rotundámque ligando imitaberis figuram, in ollam aquæ plenam immittas, & cum bullis intume scere cernis, vel cum duritiem traxerit, exime, & albumina addito accommodando, vt in medio insi deant,*

eant, & iterum coqui sinas, sic corticibus enudatũ abebis, quos sic effinges. Ouorum cortices albos & lotos conteres, vt in tenuissimum puluisculum vo- ent, forti aceto, vel distillato emacerari sinito, dum nollescant: nam, si ouum in aceto diutiùs fuerit ap- ositum, cortex eius dissoluitur, & tenerescit, vt fa- ilè, per strictum os phialæ possit immitti, vbi fuerit ntromissum, clara aqua in pristinam reddit duri- iem, vt demirari contingat. Cortices cum vnguenti ormam præ se tulerint dissoluti, penicillo aliquo, su- per excoctum ouum, corticem inducas, & clara du- rescit aqua, tunc verum & naturale habebis ouum; aut potiùs simile naturali; quippe ab arte.

Quanquam & à natura est, vt Put.*or.* 20. lo- II.
quitur, *Decumanum ouum, & contra Nanum, siue paruum. Decumanum non simpliciter, quia maxi- mum, vt decumanum scutum, decumana porta, de- cumanus limes; sed quia decimum maius nascitur, & velut in toto numero eminet. Etenim quod in ma- ri videmus, cum* vastiùs insurgens decimæ ruit impetus vndæ, *id vbique natura agit, sed in ouo præcipuè exprimit. Decumana vbique sunt, & inter decumana ipsa ouum decumanum est. Iam verò Nanum vltimum cuiusque fætura censent, & ab hoc vterum gallinæ claudi.*

Quod si quis maiora expectat, *ouum* etiam III.
domicilium mortalibus præbet. *Non hoc dico,* ait idem auctor, *in ouo hominem habitare posse, nisi*

quis

quis Græco more cænaculum ᾠὸν *appellat; aut tan*
magnitudinis inueniri, vt dolium siue domus fiat,
sapientiam, siue supellectilem, & familiam capia
hoc dico homines esse, quorum casæ luto pennis
que, & ouorum putaminibus construuntur. *Ta*
les enim Pygmæos nobis describit: Plinius, qui tame
aut nusquam sunt, aut certè parui non sunt, vel ide
magni, quia sic habitant. Immo in *ouo* homine
etiam habitare posse, rectè concedit, & infra hi
verbis ostendit. *Græci veteres, vt est apud Athe*
næum, sic ædificare cænacula soliti sunt, atque etia
nominare: quid nisi pulcherrimam aptissimámqu
humanis vsibus rati formam; quæ maxime natu
ram, id est, ouum sequeretur? Quare ᾠὰ *erant, qu*
postea ὑπερῷα *dicta. Nec alio errore audax fabul*
fuit, Helenámque ex ouo prognatam poëtico prodi
gio diuulgauit. Ædepol decepti fuêre non minus
qui id traderent, quàm qui crediderunt: immo ve
rò decepti non fuêre, nisi interesse dicas, & tantùn
non portento distingui, ex ouo, an in ouo, quis nasca
tur. Helena quia in ouo, id est cænaculo nata est, ex
ouo prodijsse credita.

IV. Si hæc nondum sufficit *oui* magnitudo, a
fabulas eamus: immo ad *veras historias*, sed Lu-
ciani, cuius in *lib. 2. Verar. hist.* hæc sunt. *Circa*
mediam verò noctem cum tranquillum esset mare,
non aduertentes in Alcyonis nidum miræ magnitu-
dinis incidimus. Erat enim eius circuitus stadiorum
sexa-

*xaginta. Insidebat autem illi Alcyon, fouebatque
ua, nido haud multo maior: quæ cum auolaret, pa-
um absuit, quin alarum vento nauem submergeret.
uga enim se proripuit, edita tristi quadam, & la-
entabili voce. Nos igitur iam die apparente vide-
nus nidum ingenti naui similem ex arboribus con-
estum. Inerant autem & oua, quorum vnumquod-
ue Chio dolio erat capacius. Atqui & pulli iam in-
us conspiciebantur, & crocitabant. Cum igitur vnū
x ouis securibus præcidissemus, pullum implumem
viginti vulturibus ampliorem eduximus.* In dolio
autem Chio vtiq; Diogenes potuisset, tanquam
in domicilio, Pygmæi propemodum, tanquam
in oppido, habitare. Ne verò quis miretur, tam
grande conspectum à Luciano *ouum*, sciat ab
eodem pulices conspectos longè grandiores. Ait
enim *ibid. l. 1. Psyllotoxotæ magnorum pulicū* (ceu
equorum) *sessores sunt, vnde & appellationem tra-
hunt: pulicum verò magnitudo, vt duodecim ele-
phantes.* Nec paruas, nempe canibus, aut vulpi-
bus pares formicas, apud Indos Bactrianis pro-
ximos, memorat Herodot. *l. 3.*

Longè maius atque ab hominibus reipsa V.
habitatum *ouum* indigitat Stephanus Vinandus
Pighius, *in Hercule Prodicio pag. 535.* cum te-
statur, Neapoli Carolum perrexisse *ad visendum
Oui castrum, quod propter formam oualem scopuli
marinis vndis, insulæ in modum, circumfusi, in quo
positum est, illud nomen accepit.* Hæ

VI. Hæ vel fabulæ, vel artes, vel naturæ miracu-
la decumana, varios homines exprimunt, om-
nia in maius augentes; qui nempe culicem fa-
ciunt montem; stillicidia, Oceanum; cælum, co-
lum; solem, candelam; Lunam, nihil; orbem
ipsum, pilam, qua dadatim ludimus: deniqu
cancros lepori, tibiam tubæ si comparent, mo
destè sibi videntur agere. Inter quos tamen du
genera præcipuè excellunt. Vnum est superbè
se iactantium, illudque vsurpantium, *cum sis na-
nus, cede*: alterum iratè se se vindicantium. Ala
zones, quid agant, & Pyrgopolinicæ, ac milite
gloriosi, notum est; ex musca faciunt elephan
tem, & vrbes expugnasse se dicunt, quas oculi
suis nunquam viderunt. At longè adhuc ad fa
mam addere magis, & exaggerare omnia aman
irati; quibus furore turbatis omnia apparent
quàm sint, maiora, sicut illis, qui capite terran
versus inclinato, per crura, aspiciunt domos
procul sitas, ob humorem in oculos defluentē
Illi ex *ouo* columbæ faciunt, quod caput huma-
num, aut dolium Chium, aut Helenæ cænacu-
lum æquet. Quis vnqum turbidè iratus non ni-
mius fuit in increpando, damnando, puniendo?
Ipse Theodosius Imp. Thessalonicæ, ob vnius
aulici necem septem millia ciuium occidi iussit,
& quidem promiscuè, dum ad spectacula con-
fluxissent innocentes. Copiosè rem narrat Si-
gon,

on. *de occid. Imp. l. 9.* & *Baron. An. 890. post*
Niceph. l. 12. hist. c. 40. & elegantissima elegia
escribit Iac. Biderman. *l. 2. ep. Heroum*, S. Ber-
ardinus *serm. 15. Quadrag.* testatur, An. 1419.
in monte Caluariæ vidisse mulierem, quæ in
nfinita hominũ turba ab adolescente quodam
euiter impulsa & humi prostrata, veniam flexis
enibus iunctisque manibus roganti pertinaci-
er negauit. Sed in præmium coram omnibus à
malo dæmone abrepta, & in puteum est proie-
cta. Nimirum hunc sexum sibi ira magis ven-
dicat.

Huius filiæ sex. *Indignatio, tumor mentis, cla-* VII.
mor, contumelia, blasphemia (seu *maledictio*) &
rixa; hæ partim mentem euertunt, partim in si-
gna exteriora prodeunt, partim opera ipsa re-
gunt, semper tamen cum excessu. Et mirum est;
homines, qui quoties ipsi peccant, alios in se vel-
le esse mites, & clementes; quod & maximè hu-
manum esse dicunt; adeò tamen istius humani-
tatis obliuisci; vt ipsi semper velint plectere se-
ueriùs, quàm sciant alios meruisse. Scilicet ira
est fermentum; sicut & qui irascitur, *in fermento*
esse dicitur. Nihil ergo noui est, animum homi-
nis, plagamque acceptam, ira intumescere; sicut
patientia, & mansuetudine detumescit, more
circuli, in *oualem* figuram (adhibita arte) trans-
euntis. Nam *oui figuram statim describes*, ait
Car-

Cardan. *l. 13. de rer. var. c. 63. vel descripto ci-culo cum filo, inde duos stilos à capitibus sensim tr-hes, & illitum atramentum describet oui figura in charta.* Quæ verba obscura sunt, praxis cert si duos stilos ita figas, vt filum in circulum co-nexum à se diducas atque in oblongum distr-has. Tum enim calamus filum intra circulu secutus, in latere vtroque non poterit tantù excurrere, quantùm in capitibus. Fiet ergo circuli capaciore figura, *oualis* minor. Perin continget, si iræ tuæ mansuetudinis ac patien-tiæ terminos figas, tanquam duos stilos. Man-suetis ac patientibus omnia, quæ ferunt vide-tur minora, iracundis quidquid triste accidit, i-tolerabile est, magnum est, immo non est, s ita esse videtur perturbatis; sicut arces & caste-la videntur longè maiora ijs, qui inclinato ca-pite, per tibias diuaricatas, ea aspiciunt, humo-ribus cerebrum confundentibus, vt dixi; & ex-perientia est ludentium in pratis.

Cum nec ponere possit ista passer,
Cristati neque coniuges mariti,
Nec cygnus, nec Eous anser vllus;
Quis tam grandia ponat oua, quæris?
Humano generantur in cerebro.
O quantum caput ergo sit, necesse est,
Quod tantum cerebri potest habere!

Ob

)b ovum, concitata vxor, iræ typus.

EMBLEMA XC.

NON IRASCITVR FEMINA, SED FVRIT.

Ntemperantis iræ vxorem (an Furiam?) ha- 1.
bebat seruilem in modum patiens, & haud admodum callidus maritus. Is, sub vernum :mpus, à medico, brumalem tristitiam jube-atur discutere, apertione venæ. Quam cum hirurgus pupugisset, exhilarandi gratia, jo-ans dixit: *benè valebis, si hodie, & cras, & per-ndie, sic fluat dolium tuum, sicut nunc fluit brachi-m tuum.* Hoc joco hominem admonuit, vt ex Medico interrogaret, quænam hoc triduo cibi otusque, ratio esset seruanda? Interroganti igi-

tur: Quænam victus ratio hodie, & die poste
ac sequentibus esset habenda ? illico medicu
Schola Salernitana promit hoc præceptum

Oua recentia, vina rubentia, pinguia iura
Cum similâ purâ naturæ sunt valitura.

II. Enimuerò vt doctrinam suam ampliore co
diret eruditione, Galeni *in 3. de ali. c. 21.* v
ba recensuit, & numeratò recitauit inquien
optima quidem oua sunt; quæ recentissima, pessi
quæ vetustissima. Ac ratione quoque declarau
docuitq́;, recentiora idcirco esse meliora, qu
calor eorum naturalis esset adhuc integrior
lidiorque. Ad extremum adiecit: ante omn
se illi commendare, vti jusculum quotidie su
eret, per quod gallina cucurrisset.

III. Diligenter omnia obseruauit valetudi
suæ studiosissimus Mitio. Ita enim potiùs, qu
Socrates vocari meretur, licet ipsam in con
gio Xantippen haberet. Quare, digresso Med
atque Chirurgo, Charitum quartam, suaui
mam suam illam Hecubam, vocat ad se intro,
quia qualis vir, talis oratio, infimis precibus
gat, vti jusculum parare eiuscemodi, per qu
gallina cucurrisset, hodie, & luce alterâ, (n
audebat tertiam nominare) deinde etiam
ouorum recentium coquere sibi, non grauet
Addit, se quoque huius beneficij memorem
illa aliquando simili cura indigeat, nihil offi

sui

…i quod sit, omissurum. Hac oratione Mede-
m exorasset Iason, Xantippen tamen suam non
xorauit vxorius Mitio. Enim verò illas rugas,
uibus alioqui nec in genis, nec in fronte, nec
mento erat destituta, etiam in nasum congre-
aus; & proiecto pede, manibusque in latus, an-
rum in modum, vtrinque positis, ita ante se-
entem astitit, vt eum antè pœniteret offam, &
ua petijsse, quàm intelligeret negata.

Postquam autem illa tonare potiùs, quàm ine exordio perorare cœpit, maluisset etiam, vt Medicum nunquam vidisset, aut audijsset. Illa nim ita cœpit in laudes eius excurrere, vt non olùm temulentum vocaret, & quod vini nimi-am bibisset, id sanguinis vice de vena illi eijce-e necesse esse, diceret; sed etiam hominem nau-ci, nullius frugis, dilapidatorem, gurgitem, lu-tum sanguine maceratum appellaret: denique eum, qui præ amentia non intelligeret, res duas se simul petere, quarum neutra alteram permit-tat dari. Si enim gallinam, ait, jugulauero, quis *oua* tibi pariet recentia? Aut si recentia expe-ctanda sunt *oua*, quando potero tibi gallinam jugulare? Deinde non aduertis, in gallina mihi damnum parari intolerabile, quis enim eâ occi-sâ incubabit? aut si *oua* tibi dedero, quidnam incubabitur? Itaq; spem pullorum tollis in vtra-que re postulata. Siue enim *oua* tibi dedero, ni- IV.

hil erit, quod excludatur; siue gallinam deder
nemo erit, qui excludat. Superest igitur, vt tib
dem, quod mereris, hoc est, NIHIL.

V. Nondum epilogum erat factura, cum nun ciatur, ab ancilla, volpem in cortem ingressan *oua* partim deuorasse, partim fregisse. *Vbi auten gallina?* inquit Baccharum non vltima. *Eam oc cisam*, ait ancilla, *vulpes asportauit. Bene est*, in quit Xantippe, *malo eam à vulpe vorari, quàm a hac oue, immo boue, à quo nihil differt.* Hæc sib præsenti in faciem dici audijt Mitio, & tacuit immo, quasi bellè jocata esset, dictúm risu ap probauit veritus, ne si impatientiam vultu pro didisset, clauium fasce salutatus, denuò sangui nem, sed à capite illi mitteret vxor. Disputatum est postea, ignauúsne, an patiens habendus es set Mitio? Certè Socrates olim interrogatus ab Alcibiade, cur mulierem tam acerbam, & velut oestro percitam, domo non exigeret? *Quoniam*, inquit, *cum illam domi talem perpetior, insuesco, & exerceor, quò foris petulantium iniuriam facilius feram.* Iterum dicenti Alcibiadi, *intolerandam esse Xantippes maledicentiam. Tu*, inquit; *nonne to leras anseres clamore perstrepentes?* eóque respon dente: *Nec mirum, cum mihi oua, & pullos pari ant: Et mihi*, ait Socrates, *Xantippe filios gignit.*

VI. Duo igitur hinc documenta trahuntur, vnum, vt conjuges discant, temperare iram; al-

terum

erum, vt exercere patientiam, si aut vxor maritum nacta est importunũ, & verbera ad quodis verbum minitantem; aut, quod deformius vtinam nõ etiam frequentius!) si maritus vxorem Iunoniâ auctoritate, Campanâ superbiâ, & isiphoneis furoribus imperia dispensantem ortitus est. Quanquam enim turpe est, & Apostolo aduersum, si mulier marito imperet; Scythicum tamen consilium est, quod, eodem loco ndiscriminatim habendas, docet omnes vxores, aitque *nucem*, *asinum*, *mulierem semper esse aculandam*, neque vllo pacto parcendum censens ait: *Impius huic fueris, si pius esse voles.* Sæpe amen non pietas erit, sed stupiditas, parcere; um plurimæ vxores, nec viris parcant, reddantúrq; castigatione meliores. Cur ergo viri, de vxoribus, desperent semper, ad frugẽ reducendis?

Quanquam, si de excessu sit sermo, plerumque feminæ dominantur, minùs robustæ, sed magis iratæ. Nec enim Sarmatarum regem modò Circe, aut Agamemnonem Clytemnestra, aut Ninum Semiramis, aut Alexandrum Pheræum Thebe, aut Antiochum Laodice, Antoninum Verum Imp. Lucilla vxor interemit; sed etiam Agrippina Tiberium Claudium, teste Plin. *l. 32. c. 22.* Fabia Fabium Fabricianum, teste *Plutarch. in parall.* & in ipsis castris Alexandri Spitamenem sua coniux, teste Curtio *lib. 7.* atq; VII.

vt taceam Danao Beli filio quinquaginta filia
fuiſſe, quæ totidem Ægiſthi filijs nupſerunt, fa
ctáque coniuratione, ſimul omnes maritos, no
cte vnâ, interfecerunt, præter Hypermneſtram
quæ Lynceo marito pepercit: Volaterranus ſcri
bit, Albinam quandam Syriæ regis filiam, dua
& triginta habuiſſe ſorores, quæ totidem mari-
tos interemerunt. Satíſne iſtæ, iræ indulſerunt
Satíſne probarunt, quàm verum ſit illud? *Irat*
non iraſcitur. Quid ergo? ſæuit femina. Certè ma
riti ſatis tulerunt, quos propriæ vxores ſuſtule-
runt. Qui tamen hac re miſerandi ſunt, quia ve
vi, vel fraude feminarum perierunt.

VIII. Illius quis miſereatur? qui vxore prægnan
te, è foro domum, cum corbe *ouis* pleno, rede-
unte, ac dicente, prolem ſibi in vtero pericli-
tari, ni per eum liceat, quod animus appeten-
tiſſimè cupiens geſtiat factitare; rogauit, quid-
nam illud eſſet? Cúmque impudentiſſimum at-
que audaciſſimum animal, non erubeſceret di-
cere; incitari ſe ad omnia, quæ emerat, *oua*, in
capite eius, frangenda; illico vxorius homo an-
nuit, & humi in medio hypocauſti aſſedit, per-
miſitq; caput ſuum ab vxore *ouis* lapidari. Quæ
fracta & per comas in mentum defluentia, tan-
tò vndique fuſiùs aptiuſque hæſerunt; quanto
patientiſſimus ille Achan (non enim Stepha-
nus) aruncum aluit prolixiorem. Aiunt, qui ta-
lia

ab vxore sua sustinuit, fuisse hæreticum Præ-
cantem. I nunc, & dic, hoc genus hominum
rtute carere; aut forti stomacho non esse,
m tot, & tam cruda *oua* possit digerere, sine
usea. Sed vxores quoque si eiusmodi consi-
eraueris, sæpe cum Tibullo *lib. 3. eleg. 4.*
ces:

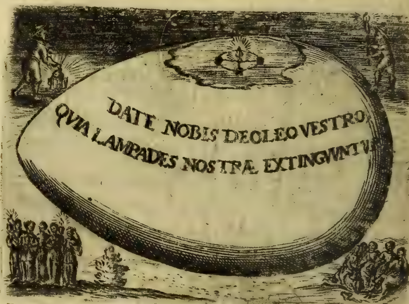
Ah crudele genus, nec fidum femina nomen!

Ovum in lampadem factum, acedia fugam ſuadet.

EMBLEMA XCI.

QVID TIBI LAMPAS INERS, SI NE FLAMMA ET PALLADE, PRODEST?

1. S*Vpellectili vix vlla opus eſt*, ait Putean. *orat.* 20. *ouum* laudaturus. *Cum eſſe placet, nucleu & vaſculum habes, cibum & lancem; imm verò cum bibere, potum & poculum, nectar & cya thum. Teſta vas eſt, lanx eſt, poculum eſt, cyathu eſt &c. Pulcherrimum venuſtiſſimúmque poculo rum ouum eſſe, meus me Floritius Riquebourgtri gaultus docuit* &c. *Nec amplius ſanè commendare Liberi liquorem, aut ingenioſius potuit, quàm vt gal linæ lacti compararet. Nihil ſalubrius vino eſſe iam diſci-*

ſcimus: ouo propinatur. Ac ne intemperantiæ ntùm vas eſſe ouũ credamus, ita pergit: *Sed ille ihi altiori ſapientia inculcare ſobrietatem viſus t, vt quoties conuiua eſſes, & ouum videres, bonæ aletudini, & honeſtæ voluptati, & conſtanti amitiæ ſcires poculum temperatum, &c. Atque Floritianum illud Liberi ouum, maiori etiam laude dignum cenſeo, quia doctiſſimo antiquitatis exemplo mmendatur. Etenim Perſarum olim Reges ex auro ouo bibere ſolitos, apud Athenæum Dinon refert. ed & Ooſcyphia Myrleanus Aſclepiades nobis genino inſtructa fundo promit, cuiusmodi Neſtoridem, ſiue Neſtoris olim fuiſſe pateram argenteam Homerus canit: tanquam cæli naturam & colorem erneres, ſed aureis clauis, velut ſtellis transfixam, quæ διὰ τὸ πυρῶδες puriſſimo metallo ſimiles ſunt ac utilant. Denique quatuor auribus anſatam, quam cum alij vix geſtarent, attollere ſolus Neſtor poterat, ille iam ſenex. Dionyſius poſtea Thracius Rhodi, vt ferunt, Neſtoridem fabricatus eſt, collato à ſectatoribus & diſcipulis argento. Item Neſtoridem Capuæ dicatam Dianæ fuiſſe Athenæus ſcribit, atque in ea verſus illos Homericos aureis litteris inſcriptos.*

Vt ergo Floritius Neſtorem, ita alij Floritiũ II.
poſſunt imitari, non iam ex *ouo* calicem, non atramentarium vaſculũ Berchtolſgadenſi torno factum; ſed lampadem fabricantes; lampadem vtique vel in quouis hoſpitio facilè para-

 bilem.

bilem. Nam ubi quis *ouum* in cæna exhauſit, t
ſtam operculo ſuo detectam ſi ſeruet, mediam
aqua, mediam oleo (quod paupertas docuit
lactucæ reliquijs transfundere) impleat, lanan
que, in lychnum (aut ingenioſo compendio
foliũ lychnidis) contorqueat, extemporale
lampadem parabit, tota nocte lucentem. V
proinde etiam hæc ſupellex de *ouo* poſſit habe
Et credo nec ipſe Cleanthes, ad elucubrandum
alia lucerna vſurus fuiſſet, ſi artem caluiſſet.
Quod ſi ergo in *ouo* lampas quoque ſignifica
tur, immo habetur; in lampade autem vel in
ſtructa, vel neglecta, ſicut & in lucerna (vnde
ſcripta elaborata *lucernam olere* dicuntur) ho-
minum aut diligentia, aut ſocordia, velut in
ſymbolo, relucet; & hinc admonemur, eſſe dili-
gentes, quia non ſolùm oleum affundere, ſed
lampadem ipſam, delicatam ac fragilem, atten-
tè tractare debemus, quam non homini ſucceſ-
ſori, ſed ipſi Numini ſumus olim tradituri.

III. Homines porrò eſſe lampades ac lucernas,
vaſis teſteis contentas, indicabant *lampades in
medio lagenarum* abſconditæ *Iudic.c.7.26.* ſæpe
enim magnum ingenium, magnus animus, ma-
gna fides, ſcientiáque, velut lux & lampas, in vi-
li fragilíque corpuſculo, & ſciſſili palliaſtro la-
tet; quæ corpore, velut lagena, fracto, in altera
demum vita exſplendeſcet, Ioannes quoq; *erat*
lucer-

ucerna ardens & lucens Io. 5. Tales fuisse & alios
ınctos, radiosi vultus Mosys *Exod. 34. 29*. S.
Dominici stellam in fronte gerentis. *l. 1. c. 1. vi-
æ eius*. S. Nicolai Tolentini, Nonni, *in Prato spir.
. 104*. S. Thomæ Aquinatis, S. Ignatij, alio-
umque fulgores docuêre. Ita supra S. Basilij,
Martini aliorumque capita, globi ignei, & in-
oxia flamma comas lambens, emicuerunt. Vi-
le *Sur. 1. Febr. Greg. Nyss. in Encomio S. Ephram.
Amphilochium in comparat. Basilij & Ephram*.
Hi nempe in Ecclesia supra candelabrum po-
nendi erant, vt lucerent in medio nationis pra-
uæ *Phil. 2*. In his quantò maior lux diuinæ co-
gnitionis, tantò ardentior flamma charitatis.
Lucem ergo qui non fouent, facilè frigent. *Vi-
de ergo*, ait Seruator, *ne lumen quod in te est, tene-
bræ sint*. Lucernis occidentibus oleum infunde;
extinctis, & fœdè fumantibus, vitam redde.

Sunt etiam quidam ignes fatui, qui non ca- IV.
lent; & ipsa quoque ligna putrida, ac vermiculi
noctu lucent, sed non ardent. Quàm nitidè mul-
ti incedunt? quàm fulgent vestibus Attalicis &
gemmis? & tamen sæpe sunt *oua* putrida & re-
quieta, lampades vacuæ, nitedulæ, lampyrides,
ligna putrida, fatui ignes; in quibus nihil est
ignis diuini. Nemini enim minùs sapiunt diui-
na, quàm cui nimis placent humana. *Quidam*
ait S. Bern. *serm. 3. de Ascens. Dom. ad omnia via*
&

& vita huius exercitia, non solùm ambulant, sed currunt, immo potius volant, vt eis & vigiliæ breues, & cibi (qualescunque) *dulces, & panni suaues, labores non solùm tolerabiles, sed & appetibiles videantur. Alij autem non sic, sed corde arido, & affectione recalcitrante, vix trahuntur ad hæc, vix gehennali timore compelluntur.*

V. Nempe quia *oleum peccatoris*, oleum diuinæ gratiæ, & charitatis destruit; ocio, inertia, acediáque pleni sunt, hoc est, remissi animi languore ad bene operandum, & tristitiâ de bono spirituali. quale bonũ est ipsa beatitudo, & ea quæ ad illam consequendam pertinent, vt fides, spes, charitas, & ceterarum virtutum exercitia, ipsaque præcepta & sacramenta. Harum rerum nausea & fastidium facit, vt homo tristetur, se capacem esse eiuscemodi boni, aut ad id esse creatum, velletque, ad se talia bona nihil pertinere. Est igitur hic languor animo ad cælum nato, sed ambulare hoc iter horrenti, quod pedibus pernniones. Nascitur hæc tristitia, aut acedia vel ex nimio affectu rerum temporalium, & mundi istius oblectatione; vel ex horrore laborum, quibus bona ista sunt acquirenda. Hic verò ipse etiam horror manat ex illo affectu nimio, quo rerum spiritualium gustus amittitur. Gustu enim amisso, statim fit res laboriosa; sicut è diuerso, *amor improbus omnia vincit*. Vide S. Thomam *2.2.q.35.*

Ex

Ex hac acedia, seu incuria (κῆδος enim curam VI.
el laborem significat) teste S. Greg. 31. *Mo-*
l. c. 31. nascitur malitia, rancor, pusillanimitas, de-
ratio, torpor circa precepta necessaria, mentisq;
ta res illicitas euagatio. Quæ filiæ si non satis
ali afferunt, adde & *mortem* ipsam. Nam *tristi-*
a huius seculi mortem operatur. 2. Cor. 7. Ob hanc
go Virgines fatuæ, & dormitantes à Nuptijs
nt exclusæ: nō enim, quia lampade caruerunt,
amnantur, sed quia lampades habuerūt ocio-
s. *Omnis* enim *arbor, quæ non facit fructum bo-*
um, excidetur, & in ignem mittetur. Matth. 7.
9. Quid ni? cum non solùm apud Athenien-
es, teste Laërtio *l. 5. c. 2.* & Lacedæmones, teste
lutarcho, *in Solone*, sed etiam teste Diod. Sicu-
o, apud Ægyptios ignaui semper despecti, su-
pecti, & apud Ægytios quidem ita miseri fue-
int, vt qui artem non callerent, qua se alere
possent, morte, tanquam inutile terræ pondus,
ollerentur. Vtinam tollantur & nunc. Qua
morte? olim *de stercore boum lapidatus est piger.*
Eccl. 22. 2. hodie quidam censent, *ouis putridis*
esse lapidandū, quod contigit, *supra Embl. præced.*
nemorato Prædicanti. Lapidatione ergo tam
gnominiosa qui contaminari metuit, lampadē
suam adornet; excubet; vigilet; ne oscitando
sponsum & nuptias negligat.

Extingui quicunq; sinit sibi lampada morum,
Verè oleum atque operam perdidit ille suam.

Ovum

Ovum occîdens inexpectatæ morti admonitio.

EMBLEMA XCII.

NON TANTVM IN OLLA MOR IN OVO ETIAM LATET.

1. A *p. Sauseium cum à balineo reuersus mulsum bibisset, ouumq́ sorberet*, teste Plinio *l. 7. c 53. mors occupauit.* Vbi mors non est, si i *ouo* est? quod alioquin, ob testæ munimentum à veneni periculo tutissimum. Quot alij *ducun in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descen dunt? Iob. 21. 13.* apud Iouem pransi, apud Pro serpinam cænaturi, cum Epulone *Luc. 16.* cum Ammone *2. Reg. 13.* cum Holopherne *Iudith 13.* cum Nabal *1. Reg. 15*, cum Balthasare *Dan 5.* cum

cum filijs Iob. ruinâ domûs ac vino oppreſ-
Iob. 1. vel ebrijs, vel ebrioſis, de cratere ne-
ris, translatis ad eam menſam, *vbi ignis, & ſul-*
ur, & ſpiritus procellarum pars calicis eorum.
10. 6.
Thomas Cantiprat. *lib. 2. apum* §. *5.* ſcribit, 11.
odam veſpertino tempore, duos ſenes reli-
oſos commeſſatores, cum de more, vt ſe in-
rgitarent, accubuiſſent, alterum eorum, vix
artum ori bolum admouiſſe, cum interclusis
ucibus, intortíſque horrendum oculis, expi-
rit. Quo ſpectaculo admonitus ſocius, ſed ni-
il territus, ea auiditate perrexit in appoſitas
ſcas potumque incumbere, atque ingluuiem
farcire, vt cum iam penè creparet, nec moue-
e ſe loco poſſet, inſtar beſtiæ, in ſtratum aſpor-
andus eſſet. Nec ipſe diutius vixit, vino antè,
uàm tumulo ſepultus; in quo tantùm cibi &
otus fuerat aggeratum, vt animæ ampliùs non
uiſſe ſpirandi locus videatur. Simile idem *c. 56.*
. 2. refert, quod quibuſdam inter bibendum, de
nimæ immortalitate diſputantibus, eamque
arum credentibus euenit. Nam eorum vnus
Stygio veteratori Mercatoris habitu ſuperue-
nienti, animam ſuam, pro aliquot vini vrnis,
vendidit. Quem is hilariſſimè bibentem, cum
iam ſympoſium diſſoluendum eſſet, vnà cum
corpore viuum ad Inferos abſtulit, cum ioco
dicens,

dicens, equo ſibi vendito, etiam frænum debe

III. Et, in faſciculo, vel profanus ſcriptor mu
tas comprehendit mortes repentinas, Plini
ſcilicet *cit. lib. 7. c. 53. In primis*, inquiens, *m
raculo ſunt atque frequenti mortes repentinæ, h
eſt, ſumma vitæ felicitas, quas eſſe naturales doc
bimus. Plurimas prodidit Verrius: nos cum del
ctu modum ſeruabimus. Gaudio obiêre, præter Ch
lonem, de quo diximus, Sophocles & Dionyſius S
ciliæ Tyrannus, vterque accepto tragicæ victor
nuntio. Mater pugna illa Cannenſi, filio incolun
viſo, contra falſum nuntium. Pudore Diodorus ſap
entiæ Dialecticæ profeſſor, luſoria quæſtione non pr
tinus ad interrogationes Stilbonis diſſoluta. Nul
euidentibus cauſis obiêre dum calciantur matuti
duo Cæſares, Prætor & prætura perfunctus Dictat
ris Cæſaris pater. Hic Piſis exanimatus, ille Rom
Q. Fabius Maximus in conſulatu ſuo, pridie K
lend. Ianuarias: in cuius locum Rebilus paucißim
rum horarum Conſulatum petijt. Item C. Vulcati
Gurges Senator. omnes adeò ſani atque tempeſtiu
vt de progrediendo cogitarent. Q. Æmilius Lep
dus iam egrediens incuſſo pollice limini cubiculi.
Aufidius egreſſus cum in ſenatum iret, offenſo pe
in comitio. Legatus quoque, qui Rhodiorum cau
ſam in ſenatu magna cum admiratione, in limin
Curiæ protinus expirauit progredi volens. Cn. Be
bius Pamphilus, prætura & ipſe functus, cum à pue*

ro

uæsisset horas. A. Pompeius in Capitolio, cum os salutasset. M. Iuuentius Talua coss. cum sacri-ret. C. Seruilius Pansa, cum staret in foro, ad ta-nam, hora diei secunda, in P. Pansam fratrem in-us. Bebius Iudex, cum vadimonium differri iu-M. Terentius Corax, dum tabellas scribit in fo-Nec non & proximo anno dum Consulari viro urem dicit, eques Romanus, ante Apollinem reum, qui est in foro Augusti. Super omnes C. ius Medicus, dum inungit specillum per oculum bens. Iam L. Man. Torquatus Consularis, cum æna placentam appeteret. L. Durius Valla me-us, dum mulsi potionem haurit. P. Quintius pula, cum apud Aquilium Gallum cœnaret. De-nus Sauffeius scriba, cum domi suæ prãderet. Cor-ius Gallus Prætorius, & T. Ætherius eques Rom. Venere obiêre. Et quos nostra adnotauit ætas, duo questris Ordinis in eodem Pantomimo Mythico m forma præcellente. Operosissima tamen securi-s mortis in M. Ofilio Hilaro ab antiquis tradi-r, Comœdiarum histrione. Is cum populo admodũ acuisset, natali die suo, conuiuiumq́ haberet, edita na, calidam potionem in pultario poposcit, simulq́ rsonam eius diei acceptam intuens, coronam è ca-te suo in eam transtulit, tali habitu rigens, nullo ntiente, donec accubantium proximus, tepesce- potionem admoneret. Plura ibidem.

IV. Sed non necesse est, exempla Harpyiæ ist
aliunde petere, cuius monumenta vestigiáq
vbique occurrunt; vt miraculi instar sit, in
tot mortes, posse hominem mortis obliuis
Ex Asia rediens, inquit apud Ciceronem l.
Epist. Sulpitius, *cum ab Ægina Megaram v*
sus nauigarem, cœpi regiones circumcirca pros
cere. Post me erat Ægina: antè Megara: dex
Pyræus : sinistra Corinthus, quæ oppida quodan
tempore florentissima fuerunt, nunc prostrata & d
ruta ante oculos iacent, cœpi egomet mecum sic c
gitare. Hem nos homunculi indignamur, si q
nostrûm interijt, aut occisus est, quorum vita br
uior esse debet, cum vno loco tot oppidorum cad
uera proiecta iaceant. Quis nostrûm hac ætat
per Germaniam, proficiscens, & tot villas, d
mos, pagos, arces, & vrbes, laceratas, diruta
prostratas, solóque æquatas, aut exustas asp
ciens, non eandem meritò suscipiat cogitati
nem? Quod his tribus annis Germaniæ cont
git, omnibus aliquando continget German
Cademus. nescimus vbi. nescimus quando. C
demus, &, heu, nec illud certò scimus; ad A
strúmne casuri simus, an ad Aquilonem.
adhuc superbi sumus? adhuc immortalia od
fouemus, tam mortales? adhuc terram ama
mus, in qua tam intuti sumus, & tot miseri
obnoxij? Aliter sensit, qui dixit *Ps. 119. 5. H*
mihi,

hi, quia incolatus meus prolongatus est! aiit
il. 1. 13. Coarctor desiderium habens dissolui,
esse cum Christo. itémque *Rom. 7. 24. infelix*
o homo, quis me liberabit de corpore mortis huius?
uod profanus Poëta, seu Gallus, seu Maxi-
ianus *eleg. 1.* idem sensit, idem dixit his ver-
ulis:

Solue, precor, miseram tali de carcere vitam;
Mors est iam requies, viuere pœna mihi.

Ovorum collectio vindemiæ morti
admonet.

EMBLEMA XCIII.

CVRRITE DVCENTES SVBTE
MINA, CVRRITE FVSI.

1. REm, quam quotannis ludens Germani
in compluribus locis, ſpectat, doctiſ
mus, & diſertiſſimus Encomiaſtes h
verbis deſcribit. *Lepidũ illud quod intelligo ap*
Germanos alibi vigere. Cum poſt eſuriales ferias,
oua & viſcerationem reditur, in prata exeunt,
curſu certaturi, oua ſportis efferunt. Centum, duce
ta, aut plura, ordine, & paſſus vnius interuall
in longam lineam locata extendunt. Hæc ſingula i
reditúq; in ſportam iuxta poſitam properiter infer
meta

ta antagoniſtæ conſtituta, quam interea curren-
emetiatur. Certamen eſt, vter celerior ſit; hic
rrendo, an ille colligendo. Sed ſi ouum rumpit,
n collector priusquam abſoluit, victus eſt. Iucun-
m ſanè atq; honeſtum ſpectaculum, quod vt imi-
i luberet, libentiùs recenſui. Belgæ verò oui tri-
dium quoddam habemus, paſſim, atque inſtitui-
s. Saltant ſinguli, ſeu pueri, ſeu puellæ, gyróſq;
e quadam ducunt. Ouum circulo incluſum, &
nea ſcutella tectum iacet: hanc inter ſaltandum
dibus comprehendunt, & nudato ouo ad numeros
cumferunt. Cum fecerunt omnia, eodem inuolu-
rurſus ouum operiunt. Ruptum verò, aut læſum
lut in pœnam ſorbent. Hæc Putean. *or. 20.*

Hic quoque *ouorum* ludus, quid niſi vitæ cur- II.
ntis, & Mortis multos frangentis imago eſt?
unc iſtum mors colligit, nunc illum. Felix
ii interea optatam attingit metam, nec bra-
um negligit. *Sic currite, vt comprehendatis*, ait
poſtolus. *1. Cor. 9. 24.* Alioqui multi quidem
ſtadio currunt, ſed vnus duntaxat accipit bra-
um. Plures & *oua* frangunt, & tempora com-
ırunt; pauciores ita currunt vt in tempore ve-
ant. Quo identidem fugiente, identidem v-
ndum eſt. Monuit Perſius *Sat. 5.*

Viue memor lethi; fugit hora: hoc, quod loquor,
inde eſt.

Ionuit Senec. *l. 2. ep. 24. Quotidie morimur,*

quotidie enim demitur aliqua pars vitæ, & tu
quoque cum crescimus, vita decrescit. Infantia
amisimus; deinde pueritiam, deinde adolescentia
vsque ad hesternum, quidquid transijt tempor
perijt: hunc ipsum quem agimus diem cum mo
diuidimus. Et ibid. *Quemadmodum clepsydra n*
extremum stillicidium exhaurit, sed quidquid a
defluxit: sic vltima hora, qua esse desinimus, n
sola mortem facit, sed sola consummat. Monuit e
emplo Christus *Io. 9. 5.* inquiens: *Me opor*
operari opera eius, qui misit me, donec dies est: v
nit nox, quando nemo potest operari.

III. Vt ergo, qui cum currente certat, *ouis* coll
gēdis, aut qui in stadio decurrit, nusquam sub
stit, ita fas est, nullam vitæ horam, nullū mom
tum otio transmittere. *Ipse hominis seculique a*
ctor, ait S. Bern. *ep. 254. ad Garinum, quàm d*
cum hominibus versatus est, nunquid stetit? Et qu
dem, teste scriptura, pertransijt benefaciendo, & s
nando omnes. Petransijt ergo, sicut non infructuos
ita non remisse, non pigrè, non lento gradu, sed quen
admodum de eo scriptum est: Exultauit vt giga
ad currendam viam. Porrò currentem non appr
hendit, qui & ipse pariter non currit. Et quid pr
dest Christum sequi, si non contingat consequi? Id
eo Paulus ait, sic currite, vt comprehendatis. Ib
Christiane, fige tui cursus profectusq; metam, v
Christus posuit suam. Factus est, inquit, obedien
vsque

ſque ad mortem. Quantumlibet ergo cucurreris, ſi ſque ad mortem non perueneris, Brauium non ap-rehendes, Brauium Chriſtus eſt.

Igitur mors & meta eſt, & incitamentum IV.
urſus noſtri, non peccabit illius memor. *Eccli.* *40.* nec ſtabit otioſus, qui ſcit illam currere, forte non procul abeſſe. Quid enim facit, cui nga via, & breuis hora reſtat? quem delecta-t aliquid mox deſtitutū? quis negligens erit, ſtante iamiam iudice, & æternitate? Vnde ſa-taris regula S. Bernardi *in ſpec. Monach. In nni opere ſuo dicat ſibiipſi: Si modò moriturus eſ-s, faceres iſtud?* Et fortè modò es moriturus, leò incerta eſt hora, vt ſuſpecta ſit omnis hora: leò iubemur vigilare. *Marc. 13.35. Apoc. 3.3.* rgo *quoniam vbique te mors expectat*, ait S. Bern. *Med. c. 3. tu quoque ſi ſapiens fueris, vbique eam xpectabis.*

An non vbique expectat? Samſonem luden- V.
es, inter ſpectacula; filios Iob inter conuiuia; ueros Prophetæ caluitiem obijcientes, in cam-pis; Iezabelem in feneſtris; Holofernem in ca-ſtris; Siſaram in fuga; Iſboſet in conclaui; &, ſi profana placent, Ariſtobulum in balneis, Cæ-ſarem in curia, Carolomannum in venatu, Fri-dericum Imp. in natatu (vide Baron. *An.* 1190.) mors occupauit. Et ſi quiſque ſecum tantùm annos paucos reputet, quot non funerum, &

ſpecies,& cateruas inueniet? Nempe mors ve
ut *oua* colligens, cadauera in tumulos compor
tat; iam hunc à latere, illum ex oculis, alium
gremio noſtro abripit.

VI. Et non cogitamus,ſortem proximam ad no
venturam? Impedit ſcilicet eam cogitationem
hoſtis noſter,ne illa impediat peccatum. Quàm
enim potens ſit hoc remedium, aliquot exem-
plis docet Climachus *grad. 6*. Quorum vnum
eſt de eo,qui iam hora integra pro mortuo ha-
bitus,cum ad ſe redijſſet,remotis arbitris,ijſque
omnibus à ſe egredi iuſſis, qui morientem cir-
cumſteterant, rogauit, vt fores arctiſſimis vin-
culis obſerarent; atque ita poſtquam totos 12.
annos ſolo pane & aqua vitam ſuſtentans,nul-
li vnquam vel verbulo locutus fuiſſet,obitu tan-
dem inſtante, aperiri oſtium permiſit,& viſi-
tantibus hoc monito valedixit: *Parcite, fratres,
peccare is nunquam poteſt,qui ſeriò de morte cogi-
tat*. Scribit Thomas Cantiprat. *l. 2. apum c. 30*.
Sacerdotem Niuellenſem Guidonem nomine,
in Hannonia,curioſo mulieris aſpectu,ita exar-
ſiſſe, vt ipſos tres annos, illius etiam defunctæ
excitatum in pectore incendium reſtinguere
non poſſet, donec intempeſta nocte ſepulchro
illius patefacto, hauſtóque putentis cadaueris
fœtore penè exanimatus corruit, fortunato
caſu. Nam in grauiorem fœtorem incidiſſet, niſi
ita

ta lapſus eſſet. Simile quid refertur *in vitis PP.* *.2.n.10*. ſed maximè efficaciam oſtendit huius emedij, quod Cotonus *ſer. de morte*, narrat, de-icatam ſcilicet matronam, quæ è multis pœni-entijs nullam ſe admittere poſſe diceret, mira-biliter mutatam eſſe, ea vnica admiſſa, vt quoti-eſcunque manus ablueret, ſibiipſi tacita occi-neret: *Hæc caro vermium eſca erit.* Nihil tam po-tens in hoc genere, quàm mortis memoria; nec quidquam tam obuium; vt proinde vbiq; mor-borum noſtrorum remedia habeamus. Quare hæc ipſa eſt in morte vtilitas, quòd proſit ad vi-tam; & importunitate ſua ſit opportuna. Quis neget importunam, & humano arbitrio non ſubiacentem, vt humanam ſuperbiam ſubigat? Audi Corn. Gallum *eleg. 1.*

Dulce mori miſeris, ſed mors optata recedit:
At cum triſtis erit, præcipitata venit.

Et *eleg. 6.*

Omnibus eſt eadem lethi via, non tamen vnus
Eſt vitæ cunctis exitijq́ modus.
Hac pueri atq; ſenes pariter, iuueneſq́ ferentur,
Hac par diuitibus pauper egenus erit.
Ergo quod aſtrictum, quodq́ eſt vitabile nulli,
Feſtino greſſu vincere præſtat iter.

Ovorum diſcretio, diuini iudicij exa men metuendum docet.

EMBLEMA XCIV.

VENITE AD IVDICIVM.

1. VArij ſunt *oua* coϲta à crudis, dura à mollibus, bona recentiáque à malis vetuſtiſque diſcriminandi modi. Cruda menſæ impoſita & in gyrum voluta, difficulter, faciliùs molliter coϲta, dura facillimè circumaguntur. Porrò *recentia veteribus plurimùm præſtant*, ait Aldrouand. *l.14.Ornith.c.1. quippe optima ſunt recentiſſima, vetuſtiſſima autem peſſima: quæ verò in horum medio ſunt, proportione receſſus ab extremis bonitate, vel prauitate inter ſe differunt. Recentia à veteribus dignoſcuntur facillimè. Recentia*

plena

lena sunt, vetusta vt plurimùm circa partem latio-
rem inania. Vetustatis insuper signum est manife-
stissimum, si dum aperiuntur, vel refringuntur dif-
fluant, præsertim vitello: contra bonitatis, si aper-
to ouo vitellus integer manserit, & in medio eius
gutta rubicunda, velut sanguinea apparuerit. Idem auctor, *supra eodem cap. Quærat quispiam*, ait, *qua ratione cognoscatur, si quid ex illis nasciturum sit? Certa quidem illius indicia statuere difficilli-mum esse puto. Tradit tamen Albertus oua incuba-tioni idonea quarto die sanguineas trahere venas. Eo itaq; tempore ad solis radios examinari possunt, & in quibus venæ apparent, rursus supponi, alia mi-nimè. Videat autem quisquis introspexerit, si eadem die in acutiore parte clara appareant, hoc est, vt Plin. loquitur, cum purus & vniusmodi pelluceat color; nam talia ad generationem inepta sunt; item in quibus galli semen tunc non apparet, teste Varro-ne. Albertus septimo rursus die inspici iubet, & si quid est, quod soli obtentum non videatur alteratũ, abijci, ceu subuentaneum, ac inutile.*

Aristoteles *l. 2. de gener. c. 3.* tria inutilium ouorum indicia adducit, ait enim alijs minora esse, & plura numero gigni, quia cum imperfecta sint, minùs augentur, & quia minùs augentur, plura numero existunt, denique minus esse suauia, quia minùs concocta. Nam concoctum in quouis genere suauius est. Vt autem ad solem, II.

lem, ita ad lucernam ardentem *oua* solent explorari. Plin. *l. 10. c. 54. Quarto die, postquam cœpere incubari, si contra lumen, acumine ouorum apprehenso vna manu, purus & vniusmodi perluceat color, sterilia existimantur esse, próque eis alia substituenda.* Politiani versus non impoliti sunt:

Vocibus interea crebrum singultit acutis
Parturiens coniunx, quæ scilicet oua subinde
Tollit anus, signatq; dies, vigilémque lucernam
Consulit: & Lunæ crescentis tempora seruans
Vt primũ gallina glocit, número impare subdit,
Versatisq; diu, solers auscultat, an intus
Pipiat inuolucer pullus, tenerumq; putamen
Pertuderit molli rostro, atque erumpere tentet.

Noscuntur & ex alijs discriminibus. Etsi enim *intus omne ouum volucrum bicolor,* tamen *aquaticis lutei plus quàm albi, idq; ipsum magis luridũ, quàm ceteris piscium; vnus color, in quo nihil candidi. Auium oua ex calore fragilia, serpentium ex frigore lenta, piscium ex liquore mollia, aquatilium rotunda, reliqua ferè fastigio cacuminata,* ait Plin. *l. 10. c. 52.*

III. Hæc discrimina, & examina sunt *ouorum;* immo & hominum, qui si crudi sunt, difficillimè se sinunt rotari; in quibus aliquid coctius, versantur, nullo negotio in omnem partem, dextrorsum per felicitatem, & sinistrorsum per infortunia. Sed & boni à malis, in die iudicij, separa-

parabuntur, ſicut *oua* inania & vieta, à plenis & perfectis, iudicio lucis. Tunc enim ad amuſſim, immo ad vnguem omnia, quàm accuratiſſimè exigentur, & penſiculatiſſimè, vt examinatur argentum; tunc parua & magna, ad viuum reſecabuntur; tunc in apricum proferentur abſcondita tenebrarum. *Scrutabor Ieruſalem in lucernis*, ait ipſe Iudex *Sophon. 1.* Nihil vetat per Ieruſalem intelligi Eccleſiam, aut animas iuſtas. Quare appoſitè S. Bern. *ſerm. 55.* ait: *Quid in Babylone tutum, ſi Hieruſalem manet ſcrutinium?* Quando manet? Reſpondet Apoſtolus *Hebr. 9. 27. ſtatutum eſt hominibus ſemel mori, & poſt hoc iudicium.* In quo, *cuncta quæ fiunt, adducet Deus*, ait *Eccle. 12. 14. pro omni errato, ſiue bonum, ſiue malum illud ſit.* Quid multa? etiam pro verbo otioſo, *Matth. 12. 36.*

Hinc Dauid *Pſ. 118. 120. Pſ. 142. 2. Iob. 31.* IV.
14. & u. 23. Hilarion octogenarius (poſt 70. annos in ſolitudine conſumtos, ut refert, *in vita eius S. Hier.*) hinc Arſenius, *apud Sur. 19. Iulij*, moriturus; & S. Hubertus Epiſc. Leodienſis, *apud eund. 3. Nou.* iudicium tantopere timuerunt. Notum eſt, quàm aſſiduè tuba illa ſonuerit in auribus S. Hieronymi, cuius *in ep. ad Florent.* illa ſunt, *cunctis diebus ac noctibus operior, cum tremore reddere nouiſſimum quadrantem. Væ mihi*, ait S. Aug. *Medit. c. 39. miſero, cum venerit*

rit

rit dies iudicij, & aperti fuerint libri conscientia- rum, cum dicetur de me: Ecce homo, & opera eiu Quid faciam tunc, Domine Deus meus, cum cæ reuelabunt iniquitatem meam, & aduersum m terra consurget? Ecce nihil respondere potero, se demisso capite, præ confusione coram te stabo trepi dus, & confusus.

V. Iudicij memoria remedium est tutissimum contra peccata. Multi mutarunt remos, cum ad istum portum aspicerent; multi litem pero rarent, nisi vltimum forum istud censeren declinandum. Quod si viri sancti tam vehe menter timuerunt, quid non erit impijs faci endum? Hinc S. Basil. *in Ps. 33. Si quando,* ait, *senseris, te ad aliquod cieri peccatum, in mentem reuoca nulli mortalium tolerabile Christi iudicium, in quo quidem præsidet iudex in sublimi throno, astabit porrò omnis creatura ad eius aduentum con- tremiscens. Eò singuli sistentur examinandi de his, quæ gesserint in viuis. Eos autem, qui multa perpe- ram in vita admiserunt, horrendi quidam circum- stabunt angeli ignem expirantes, & vultum nocti similem præferentes, pro hominum mœrore atque odio. Deinde conspicient barathrum in imum pa- tens, impermeabiles quidem illas, ignemq; obscu- rum, causticas quidem vires habentem, luce verò destitutum &c. Hæc tu time, & eiusmodi timore eruditus, quasi freno quopiam, animam tuam, ad*

vitio-

itiosam concupiscentiam procliuem, cohibe. Ini-
uum pondus trutinam; merces mala fide am-
bulantes diem formidant; & multa nox aude-
et, ni instans dies minaretur, se fraudem de-
ecturum.

Aspicis, vt vacuo plenum discernat ab ouo
Phœbus, & ostendat, si quod inane fuit?
Ne latitare putes tua crimina, turpis amator;
Soli ostendetur, quod facis in tenebris.

Ova

Ova indicio, homines iudicio discri-
minantur.

EMBLEMA XCV.

HOC ALBA, AT ILLVD NIGRA GALLINA PEPERIT.

1. NOn tantùm luminis arbitrio, ad solem & lucernam, *oua* examinantur atque dignoscuntur. *Traditur quædam ars gallinarij cuiusdam, dicentis quod* (ouum) *ex quaque esset*, ait Plin. *l*, *10*. *c.55*. Ex Cicerone id habet, cuius illa à Nonnio citata sunt *4. Acad. Vidésne vt in prouerbio sit ouorum inter se similitudo? Tamen hoc accepimus, Deli fuisse complures, qui gallinas alere permultas, quæstus caussa solerent, hi quum ouum inspexerant, quæ id gallina peperisset,* *dice-*

cere solebant. *Minuta quidem obseruatio, sed obruatio*, ait Putean. *or. 20. Vel enim aliquid forae discrimen pro natura, aut magnitudine gallinae rat, vel certè in ouis singulis aliquid illi distingueunt, quod internosse vnusquisque non poterat. De lore quid attinet dicere? non eadem niue omnia alicant: sic homines distant, sic stellae lucent, sic dies si distinguuntur. In magnitudine & forma idem t. Nam alia aliis manifesta obseruatione maiora, ut minora sunt; alia aliis magis minusue siue acua, siue obtusa; quaedam longiora, quaedam rotundira: his venter tumet, his vertex coarctatur; tanuam membra videas, putes variari.*

Consimilem ferè artem tradit Io. Bapt. Porta *lib. 2. Mag. nat. c. 24. Siquis*, inquit, *cognoscere affectârit marem progigni, an feminam, sic cognoscet. Aristoteles ait, & probat Auicenna, ex orbiculari breuique ouo mas, ex oblongis acutisq; femina progignitur, & suffragatur ratio. Nam virtutis perfectio in masculis ouis aequaliter abit, & continet extrema: in oblongis a centro longiùs abit materia, in quo est vitalis calor. Nec inficior artificio ingenioq; enasci posse.* Sed videndus Albertus Rhodig. *c. 17. 27.* Nam Plin. *l. 10. c. 52.* ita loquitur: *feminam edunt, quae rotundiora gignuntur, reliqua marem.* Cuius sententiae est & Columella *lib. 1.* scribens. *Cum deinde volet aliquis quam plurimos mares excludi, longissima quaeque & acutissima oua* 11.

n sub-

ſubiiciet, & rurſus cum feminas, rotundiſſima. H
qui auiarijs præſunt. Alioqui in prouerbio e
ouum ouo ſimile eſſe. Sed perſpicaces facilè inu
niunt diſcrimen, vt in chartis luſorijs, vt in v
nis, vt in oſtreis, & echinis, apud Iuuen. *Sat*
4. ita & in *ouis*, quod alioquin omnino fugit
culos, aut palatos exſurdatos ac hebetiores.
III. Quis ergo opera ſua à diuino oculo, & m
ridiana illa luce abſcondet? præſertim in il
decretorio die, *in conſummatione ſeculi*, quand
exibunt angeli, & ſeparabunt malos de medio iuſ
rum, & mittent eos in caminum ignis? Matth. 2
32. & ſicut meſſor *zizania à tritico? Matth. 1*
40. Nunc quidem in oculis hominum Ziza
latent, inter triticum, & multos fallunt, Deu
non fallunt. Fefellit homines, non fefellit D
um Doctor ille Pariſienſis, de quo Franciſcus P
teus Generalis Carthuſianorum *in vita S. Br*
nonis. Sur. 6. Octob. & alij. In quo exemplo lu
culentè apparuit, quantùm noceat malis, in la
tebris ſuis confidere; aut animo duplici eſſe, ho
eſt, alium præ ſe ferre, & alium in ſe ferre.. I
ouis pro monſtro eſt, *δίδυμον* eſſe, hoc eſt, ſub ea
dem teſta luteum geminari; in homine deſij
jam monſtroſum videri, ſi laruam ferat; nimi
enim frequentia & conſuetudo fecit familiari-
tatem. At Deo nulla frequentia præſcribet, neq
vlla conſuetudo excuſationem pariet.. Bell
omnia

omnia nouit diſcriminare, etiam quæ nobis diſcrimen non videntur habere: omnibus hypocritis laruam detrahet. Penitiùs enim quàm humanus oculus, inſpicit diuinus. Quod non ignorauit S. Ambroſius, qui, vt refert, ex eius geſtis Petr. de Natalib. *lib. 2. c. 36.* in quadam villa Thuſciæ diuertens, cum ex hoſpite ſuo intellexiſſet, omnia illi ſemper fluxiſſe ad voluntatem, nec vnquam aliquid aduerſi accidiſſe, comitib. ſuis dixit. *Fugiamus actutum, quia Dominus non eſt in loco iſto.* Vix abierant, cum terra illico locupletem illum, omniaque illius abſorbuit. Hæc ſunt judicia Dei miſeros eſſe videntis, quos nos exiſtimaremus eſſe felices.

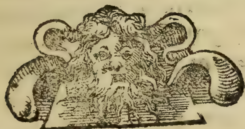
Hos acres Dei oculos timuit Cardinalis ille Iordanus, cum ad Chriſti judicis tribunal raperetur, de quo Cæſarius *lib. 12. c. 22.* Vtinam timuiſſet, & ille Anachortanus præſul, quem catenis oneratum vidit in jus duci Elias eremita *in ep. Cyrilli ad S. Auguſt.* Timuit certè S. Innocentius 3. *lib. 3. de contemtu mundi c. 15.* in hæc verba erumpens: *O quantus erit tunc timor & tremor, quantus erit fletus, & gemitus! nam ſi columnæ cæli contremiſcunt, & pauent ad nutum eius, peccatores quid facient? Si iuſtus vix ſaluabitur, impius & peccatores vbi parebunt? quis enim non timeat Iudicem potentiſſimum, ſapientiſſimum & iuſtiſſimum?* Hæc ille. Quod ſi quis metum illum IV.

vult mitigare, judicet ſe ipſum. *Si nos ipſi diiud-*
caremus, non vtique iudicaremur, ait. S. Paul. 1
Cor. 11. 31. Et Dauid *Pſ. 105. Beati qui cuſto-*
diunt iudicium, & faciunt iuſtitiam in omni tem-
pore.

V. *Debet enim vniuscuiusq; mens*, ait. S. Gregor. *li*
25. mor. c. 6. & cauſſas ſuas apud Dominũ, & cauſſ
domini contra ſolicita inquiſitione diſcutere: deb
cautè penſare, vel quæ ab eo bona perceperit, vel qu
mala bonis illius peruersè viuendo repoſuerit. Qu
electi quidem quotidie facere omnino non ceſſant
Vnde bene Salomon ait : Cogitationes juſtorum
judicia. *Accedunt enim ad ſecretarium iudic*
intra ſinum cordis: conſiderant, quàm diſtrictè qu
doque feriat, qui diu patienter expectat, metuunt
his quæ ſe egiſſe meminerunt, & puniunt flendo, quo
perpetraſſe ſe intelligunt &c. Ibi aduerſum ſe, quic
quid ſe impugnat, enumerant, ibi ante oculos ſu
omne quod defleant, coaceruant, ibi quidquid p
iram diſtricti iudicis decerni poſſit, intuentur, i
tot patiuntur ſupplicia, quot pati timent, nec deeſt
hoc iudicio mente concepto omne miniſterium, quo
punire reos ſuos plenius debeat. Nam conſcientia a
cuſat, ratio iudicat, timor ligat, dolor excrucia
Quod iudicium eò certiùs punit, quò interiùs ſæui
quia videlicet ab exterioribus non accedit. Ita d
quotidiano conſcientiæ examine ac judicio S
Gregorius. Quod cum tantùm proſit, quomo
do

lo poteſt vilipendi, ac negligi ? Nonne ſatius
eſt, talum reponere, & recantare, dum licet?
Quid ergo, velut ſtatua in ſua baſi, ita in malo
irmi hæremus, qui tam clementi iudicio muta-
e poſſumus tribunal tam tremendum? Sed nem-
oe, vt non eſt cuiusuis dicere, quod *ouum* è qua
ſit gallina; ita difficile multis eſt ſcire, quod o-
pus cuius ſit Spiritus. Igitur ſicut experientia ar-
tem parit, qua diſcerni poteſt albæ gallinæ *ouum*
etiam non admodum album, ab *ouo* gallinæ ni-
græ multò candidiore; ita qui aſſueſcit in ſe de-
ſcendere, atque actiones ſuas ad trutinam vo-
care, condiſcit tandem examuſſim bona à malis
dignoſcere; Quod qui non facit iudicio priua-
to & domeſtico, publicè nimis experietur, ac-
curatiorem iudicem id facturum; qui nullo ſe
colore, decipi patietur, & *oua* ex aue, non è ful-
gore æſtimabit.

Quid tibi blandiris, bona ſi facis, impie, quædam?
Quando etiã oua niger candida coruus habet.

Ova variè cocta, ſymbola ſunt variorum in Inferno, vel Mundo tormentorũ.

EMBLEMA XCVI.

VITASSENT IGNEM, SI NON TAM CRVDA FVISSENT.

1. NIcephorus, qui interpretationes ſomniorum, ordine alphabeti, expoſuit, & diductiùs Achemetes, *per ſomnium oua coquere, aut tenere*, ſuperſtitiosè indicium vult eſſe mœroris. Mihi certè hîc ſymbolum erunt triſtiſſimæ rei, quæ poteſt hominibus accidere. Quos cum ſæpius iam oſtenderim ſimiles eſſe *ouo*, paulo mox etiam docebo, more *ouorum*, in Inferno coquendos. Sed priùs aliquot modos *oua* coquendi afferam. Nam varius eſt *ouorm* coquen-

quendorum modus. In Burgundia magirus fuit, qui integrum conuiuium, & penè ſexcenta fercula è ſolis *ouis* dedit; ſimilis illi, de quo Liuius . 5: *de bello Macedonico*, qui vnum ſuem ita confecit, vt ex eo multas conuiuiorum varietates confecerit. *Oua igitur elixantur, aſſantur, friguntur; in aquis, in prunis, ſub cinere, in feru; integra, fracta, ſecta ſiue* ἡμίτομα, *ſeparata, intrita parantur*; quædam etiam *cruda* ſorbentur; quædam *dura*, quædam *liquida*, & *mollia*, hoc eſt, non multùm decocta, ſed media tantùm maturatione, quæ *ſorbilia*, vel *coagulata, elixa*, ſiue ἑφθὰ vocantur, & meliora ſunt duris, ſiue aſſatis, ſeu πνικτοῖς, ſiue *elixatis*, teſte Iſaac *in 5. doctr. cap. 17.* Cui ſubſcribit Haliabus *in 5. theorica cap. 26.*

Hæc tanquam minùs craſſa citiùs digérun- II.
tur; ſicut & his ipſis, in aqua calida fracta & decocta, meliora ſunt, quia ſine corticibus accuratiùs elixantur, in ſua naturali humiditate, per aquæ humectationem, cuſtodita, & ſubtiliora reddita Quin hoc modo etiam ſui odoris grauitatem amittunt: licet non pauci maiore appetitu ſumant ea, quæ in cortice elixantur. Almanſori *in 3. c. 14.* Galeno *in 3. alimentorum cap. 21.* ſunt optima *ouorum* ad alimentum & euchymiam *tremula*, quæ neque dura ſunt, neque mollia, ſed inter illa duo media. Iſaac *loc. cit.*

cit. docet *oua* carbonibus imposita, & sine fu
mo cocta meliora esse ijs, quæ sub cinere co
quuntur; *oua* autem frixa, seu patellata τηγανισ
ceteris esse peiora. Asserunt medici, apud Pute
an. *or.* 20. in *ouo luteum, quia calidioris aridio
risq; natura est, cum igne comparari & constitu
tanquam purissimum sit, & flammam ipse color lo
quatur. Hinc igitur obseruatum est, vitellum inti
ma caloris facultate facilè percoqui ac durescere
tardiùs albumen, quippe frigidum aqueúmq;. Ite
ouum igni tostum citiùs dissilire, quàm elixũ aqua
istic enim vi ignis testam velut ferruminari, imm
rumpi; quia difficilem exitum spiritus inueniunt
hîc laxari poros, vaporésque sine vitio putamin
exhalare.* De qua *ouorum* ruptione, Alexand
Aphrodisæus *l.* 1. *Probl.* 104. *Cur ouum*, ait, *no
quemadmodum cum assatur, sic etiam cum in aqu
feruenti decoquitur, rumpi possit? Quoniam ignem
sine aqua experitur humor. Contentus in eo immo
dicè recalescens copiam spirituum parit largiorem
quæ cum per angusta exire cogatur, disrupto oui te-
gumento, exiliat necesse est. Quod idem fit etiam in
dolijs, ceterisque fictilibus, si priùs, quàm mustum
efferueat, obdurentur. Adde quòd flamma nimia
testam oui corripiens rumpit; quod etiam vasis ficti-
libus euenit, cum vltra modum torrentur. Qua-
propter ouum plerique, antè quàm igni admoueant,
aqua diluunt, at verò aqua ebulliens paulatim pro*

sua

ſua mollitudine humores effundit, abſumitq́; rela-xando, non ſubitò corrumpit. Hæc ille.

Inuenti ſunt, qui inuenerint artem *oua* in chartâ oleo imbutâ coquendi; & cuius certum, attonitis ſpectantibus, eſt experimentum, quà *oua* in filo, velut ferrea ſartagine, coquuntur. Neque enim filum medio circumligatum *ouo* etiam in ardentibus prunis ardet; ſed integrum ipſum, *oua* toſta retrahit; eorum ſcilicet humore per ignem extracto vegetatum. Quo pacto nec ſtanneis ſcutellis, quidquam nocent prunæ, quàm diu in eis liquor continetur, quæ flammæ reſiſtens ſcutellas ſeruat illæſas. Quid quod, teſte Plinio *l. 29. c. 3.* in *ouo vis tanta eſt, vt lignum perfuſum ouo non ardeat, ac ne veſtis quidem contactu aduratur?* Norunt & aulicæ Iunones, *ouis* ipſam faciem illitam ſole non aduri. Fortaſſe & Hercules in Oetæo rogo non perijſſet, ſi *ouo* ſe vnxiſſet. Quanquam autem *oua* alias res contra ignem conſeruent, ſe ipſa tamen non ſeruant; & ſæpe cum ſua pernicie alios ſanant. Ab eorum teſta ad dolorem ventris tale medicamentum ponit Serenus: III

Præterea niuei ſterilis teſta vritur oui,
Quæ poſtquam in tetram fuerit conuerſa farinã,
Et calidis potatur aquis, & pota medetur.

Ita ſcilicet ſæpe multi præceptores, parentes, Confeſſarij, Concionatores, Magiſtratus, IV.

alios ab Inferno cohibent, quò ipſi ruunt, & more *ouorum*, coquuntur. Coqui autem impios. Mart. Delrio *l. 3. disq. Magic. p. 1. q. 7.* docet. dum refert, in quodam Flandriæ loco, tres ganeones, cum totidem proſtibulis, ad mediam vſque noctem Baccho, litaſſe. Id verò noctis cum eſſet, etiam Veneri voluiſſe. Vnus ergo pia, vt opinor, conſuetudine, inter ipſa ſcelera, virtutis memor: *Heus*, inquit, *epulatum ſatis; tempus porrò eſt, vt Deo gratiæ agantur.* Excipit alter: Ego Dæmoni gratias habeo, illi enim nunc ſeruio. Deflenda vox, riſu fuit excepta, ſed mox luendo. A menſa itur ad lectos, & comitantur, quæ non deberent. Nondum obdormierant, cum ecce tibi cubiculi fores, magno tumultu quatiuntur, panduntur. Exhorreſcunt cubantes, & fugere vellent, niſi ab ipſa fugæ via periculum immineret. Nec diu ianua ſtetit ocioſè reſerata. Ingreditur mox vir quiſpiam procerus, & ſemigigas. Habitus illi venatorius, aſpectus terribilis, facies atra. oculi flammæ ſimiles, & ſcintillantes. Ponè duo alij comitabantur, his varia culinæ inſtrumenta: quibus in cubiculi medio depoſitis, aggeſtáque materia, ingentem ignem excitauêre. Hic carbones explicat, ille follibus animat; flamma dum ſurgit, venator plus quàm tragico cothurno, toruiſſimo aſpectu, per cubiculum etiam pugnis minaciſſimè

nè iactatis terribiliter obambulat. Tandem, re-
us omnibus humi apparatis, focóque luculen-
issimè gliscente substitit; & ad sacrilegè iocan-
ium lectos conuersus: *Vbi est*, inquit, *ille, qui
aulo antè mihi gratias tam honestas egit? Adsum,
t & ego illi gratias reponam.* Tanta fuit conster-
atio, vt nemo omnium auderet respondere.
rgo silentibus cunctis, ipsáque euentus expe-
tatione attonitis, rectà ad blasphemi illius le-
tum accedit, & metu ipso semianimem, à le-
to, & latere meretricis abstractum, duobus illis
eterrimis cocis tradit, veru per viscera trans-
igendum, & flammis crudelissimè assandum.
Quod illi quidem strenuè fecerunt. Dum iste
iulabili vociferatione in hunc modum figitur,
dum trementia in veru viscera ac membra pal-
pitant, dum destillante adipe atque omento li-
quescente, prunæ strident, dum impius scurra
toto corpore sensim nigrescit vstulatus; vena-
tor ad reliquos conuersus: *Et vos*, ait, *idem me-
rebamini; sed nunc quidem ea mihi a Deo potestas
non est concessa; concedetur autem breui, nisi breui
vitam corrigatis.* Cum dicto spectra omnia di-
sparuerunt: solùm remansit in busto ferali, as-
satum cadauer, non in ferculum, sed in exem-
plum.

Vti & illud formidolosum de Presbytero, V.
quod Petrus Cluniacensis Abbas vberrimè nar-

rat *lib. 1. illustr. miraculor. c. 25*. apud castru
Liziniacum, in Pictauensi pago contigisse. V
Veneris potiùs, quàm Christi sacerdos, anim
iam fugiente, sub ipsum mortis momentum cl
mare cœpit: *Traditus sum horrendis tortoribu
igni inextinguibili, cum diabolo, & angelis eiu
perpetuò cruciandus. Ecce, ecce, ignita sartago, ple
na bullienti adipe, quam coram me tormentoru
ministri detulerunt, eamq; ad me frigendum, un
dique succenderunt, &c.* Plura ibid. His modi
oua ista, ratione prædita, in Inferno incendio
nec mitiùs coquentur. Immo erit vtique long
ibi maior varietas atrocitasque. Tormentorum
quàm sit in *ouis* coquendis. Varietatem illam &
Iliadem malorum, ipsæ scripturæ sæpius expri-
munt. Nam præter *pœnam* damni, & carcerem
æternum, omnes sensus patientur, fœtorem na-
res; *tenebras exteriores*, & horrenda spectra ocu-
li; amaritudinem gustus; opprobria aures; fri-
gus & æstum ignis totum corpus; & stridorem
dentium. Et quid non?

VI. Sunt quædam *oua* fracta in aquam effusa,
quæ Itali *disperdute*, & Germani quoque *oua per-
dita* vocant: in Acherunte homines quàm verè
erunt *oua perdita*? quàm *pnicta*, & *agitata*? quàm
suffocata? quàm *tremula*? quàm *tosta*? *assa*? *tiga-
nista*? Longè vtique consultius est, in hac vita,
& in fornace tribulationis, aut saltem in sarta-

gine

ine Purgatorij coqui. Hæc enim *oua* in cæle-
tem mensam inferuntur, illa Proserpinæ in cæ-
nam, aut Cerbero in offam cedunt. Vtrobique
O, O, & *ouum* perpetuò personabit. In cælo
enim beati dicent : *O quam bonus & suauis est, Domine spiritus tuus in omnibus! Sapi. 12. 1.* Itémque : *O Israel, quàm magna est domus Dei, & ingens locus possessionis eius! Magnus est, & non habet finem ; excelsus & immensus. Baruch. 3. 24.* In inferno autem æternus clamor erit ille: *O mors quàm amara memoria tua! Eccli. 41. 1.* Certè illud *Hei, hei* nunquam desinet, quam dolentis & ingemiscentis vocem Germani sine aspiratione exprimentes dicunt Ay/Ay/ quasi exclamarent, eiulantesque quererentur, se *ouum* perdidisse. Hæc *ouorum Musica*, istud *Hei, hei*, & Ay/ Ay/ æternùm in Inferno, inter stridentia flammis *oua* audietur, & nunquam exaudietur. Talis eiulatio, fuit, & est illius, qui amissas voluptates deplorans dixit:

Sed miseris solus superest, post omnia luctus:
Quot bona tunc habui, tot modò damna fleo.

Ova salamandras dantia, docent damnatorum corpora in igne duratura.

EMBLEMA XCVII.

VIVERE IN IGNE, MORI EST.

1. SAlamandra, *animal lacerti figura, stellatum, nunquam nisi magnis imbribus, proueniens, & serenitate deficiens*, est, teste Plin. *lib. 10. c. 67. Huic tantus rigor, vt ignem tactum extinguat, non alio modo, quam glacies.* Qui cap. seq. addit: *Quædam nihil gignunt, vt Salamandræ. Neque est iis genus masculinum fœmininumúe, sicut neque in anguillis, omnibusq; quæ nec animal, nec ouum ex se se generant.* In quem locum Iacobus Delecampius Medicus Cadomensis hæc annotat: *Grauida Salamandra in mense Martio pede & baculo elisa,*

sa,

a, lactea sanies ex omnibus corporis partibus, capite, dorso, aluo, cauda, pedibus exiliit, non aliter, quàm ex papilla vberis, digitis compressa: dum etiam ex disrupto ventre, plus quàm triginta fœtus adhuc palpitantes & in aqua natantes, ac plus quam triginta oua prodierunt. Ego quidem feminam dissecui prægnantem, tum ouis, tum catulis plenam; aliis inchoatis tantùm, aliis iam perfectis, gradientibus, & in aqua natantibus: vt falsum esse, quod tradit Plinius, nihil eas gignere, manifestum sit.

Porrò Salamandram in igne viuere, ante Plinium tradidit Aristot. *5. de hist. c. 19.* & post eum S. Augustin. *21. de Ciuit. c. 4. & l. 21. c. 4.* Qua de caussa dicitur à Sereno Salamandra *potens, nullisq; obnoxia flammis.* Sanè Cicerò *2. de Nat. Deor.* Solin. *c. 17.* Seneca *5. Nat. qq. c. 6.* & Philo *lib. de Gigantibus*, tradunt, in insulæ Cypri fornacibus, vbi chalcites lapis ingestus compluribus diebus crematur, bestiolas (quas pyraustas, pyrales, pyrogones, aut caryſtias nominant) nasci pennatas, magnis muscis paulo grandiores, quæ in igne victitent. II.

Quidam volunt non adscribendam frigidissimo huius animalis temperamento caussam, sed vel occulta id quadam vi, vel densitate corij, vel, quo semper madet, lentore fieri, vt flammæ resistat, etsi tandem, lentore illo consumto, vri possit. Quare & Galenus *3. de Temperam. c. 4.* III.

scri-

ſcribit, Salamandram ad certum vſque termi num ab igne nihil pati, vri autem, ſi longior ſpacio illi admoueatur. Quæ opinio vel ind mihi fit credibilior, quòd eadem ſit experienti in ligno *oui albumine perfuſo*. quamuis Dioſcori des *lib. 2. c. 56.* Marſilius *l. 21. Variar. obſeru. c* 23. & alij putent, id fruſtra credi.

IV. Certè de hominibus, damnatis id fruſtra nor creditur; qui non tantùm, ad certum durationi terminum, in igne viuunt, ſed æternùm; ah æternùm, æternùm! Nempe ita diuina vi corpora non pereunt, vt poſſint ſemper perire. & quidem magno numero. Sunt enim impij in corrumpendis aliorum moribus, & augenda multitudine damnatorum fæcundi, ſicut Salamandræ in *ouis* pariendis: cuius & lacteam ſaniem imitantur ſuo veneno, quo dum lactant, mactant. Sed mactant, vt in ipſis ignibus nunquam mortui, ſemper morituri. Itaque Salamandram aſpiciunt, quibus difficile eſt credere, *apud plures* illos, qui cum fæce plebis & principibus ſceleratorum in rogum æternæ calamitatis confertim contruduntur, corpus in flammis fore inconſumtum. Qui hanc durandi vim ſerpenti dedit, homini indere poteſt: vt quod Salamandræ eſt natura, peccatori ſit pœna. Qui ſi *ouis* Chriſti eſſe non vult, meminerit, apud Macarium Ægyptium *hom. 14.* referri, in montibus igneis

ani-

nimantes ouibus aſſimiles viuere ac nutriri, &
nde extractas interire; ita flammis poteſt diui-
a manus, quos vult alligare.

Aut ſi hoc fabuloſum quis exiſtimat; in me- V.
noriam reuocet, Kunigundas nudis veſtigijs,
er candentis ferri pauimentum, ſine combu-
tione ambulantes. Ob oculos ponat Ioannem
Petrum Cardinalem Albanum, qui, vt eſt in vi-
a S. Io. Gualberti apud *Sur. tom. 4.* & *Vrſper-
genſem An. 1088. Baron. tom. 11. An. 1062.*
nde *Ignei* cognomen inuenit, quòd, cum ſen-
im in rogo ſæpius inambulaſſet, ne veſtimento
quidem læſo, Simoniacam hæreſin conuiciſ-
ſet. Addat etiam *Chriſtinas mirabiles*, ſine no-
xâ in flammis verſatas. Addat tres pueros, intra
fornacem Babylonis, illæſos. Addat denique
ranas, muſcas, aliáque animalia in vltionem à
Deo Ægyptijs immiſſa, quæ teſte Ianſenio alijs-
que, cum ab Ægyptijs igne extirpanda fuiſſent,
etiam in medios ignes immiſſa, flammis conſu-
mi non potuêre, nec ignis in illa vim vllam
habuit, quàm diu ita Deus volebat. Hoc verò
tametſi in Exodo non narretur, veroſimile ta-
men eſt, id per manus accepiſſe auctorem libri
Sapi. qui *cap. 16. 18.* ita loquitur: *Quodam
tempore, manſuetabatur ignis, ne comburerentur,
quæ ad impios miſſa erant animalia: ſed vt ipſi vi-
dentes ſcirent, quoniam Dei iudicio patiuntur per-*

O *ſecu-*

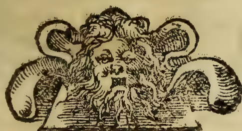
secutionem: Quanquam id nonnulli haud inconuenienter de ignitis serpentibus *Num. 21.* exponant.

VI. Vixerunt ergo hæ bestiæ, & illi homines in flammis integri, Deo protegente, cur non viuerent in æterno igne ad Stygem damnatæ Salamandræ, delicatuli illi fortunæ filij, Deo puniente? Viuent, ah viuent, in ipsa morte, & nunquam peribunt, vt possint semper perire. Quod si nolunt, aliam illis repeto artem. Apud Plin. *l. 29. c. 3. ouorum vis tanta est, vt lignum perfusum ouo non ardeat, ac ne vestis quidem contacta aduratur.* Quod ad certũ temporis spaciũ valet, nam humore illo desiccato, ignis præualet. At qui sanguine Christi se se per sacramenta communit, æternùm ab igne securus est. O insanũ, qui non potiùs vult hac vnda perfundi, quàm ista flamma vri! ah æternùm, æternùm! Quod ne fieret sancta quædam Salamandra, religiosus ille, apud Thomam Cantipr. *l. 2. Apum c. 30. §. 45.* in ignem se coniecit, quò impudicam inuitauit insidiatricem in Hispaniâ. Quis Salamandram non potiùs, quàm Dominicum vocasset? in prunis ardentibus iacens illæsus mansit. Quid mirum, quem cupidinis ignis non potuit lædere, nec rogus ille ausus est vrere; quem maluit intrare, quàm æternum, heu, heu, æternum, de quo nimis vere dicitur: VIVERE IN

IGNE

IGNE, MORI EST. Itaque ſicut Salamandram, in igne, non mori, mirabile; ita homines, in tali igne, viuere, miſerabile eſt.

Frigida vis quædam Salamandram, frigida virtus
Eſt, quæ damnatos viuere in igne facit.
Feruida ſi virtus igitur, tum frigidus ignis;
Frigida ſi virtus, feruidus ignis erit.

Ovum cœli, & hominis in cælum sub
uehendi symbolum.

EMBLEMA XCVIII.

OVA FER, VT POSSIS VEN-
DERE, DIGNA FORO.

1. *HOminem qui maximè laudare voluerun*
μικρόκοσμον, siue paruum mundum appell
uerunt, ait Putean. *orat. 20. sed eiusmo*
ouum est, ac possis encomij compendio eundem h
minem magnum ouum nuncupare. Nam ille
mundo se parem, aut similem reddat, hoc se dicit
se, quod ouum est. Ego penitus sic existimo, non a
am ob caussam cælesti forma ouum creari, quà
quia ipsum cælum ouum est. E Deorum domo, q
nihil sublimius est, similitudo deriuatur; vt in fr
gili

vili testa diuini aliquid inesse credas. Ac sanè cum nullum animal (quemadmodum obseruare licet) gallina frequentiùs erigat caput, cælumq́; spectet, indicare ipsa manifestissimo videtur signo, vnde concipiat. Cælum videt, & cum non intelligit, implente negocium suum natura, fœcundo partu quotidie exprimit. Quod si nectare & ambrosia suauem & securam Diuorum vitam expresserunt Poëtæ, ipsum quoque nectar & ambrosia *ouo* exprimitur. Nam *etsi omnes omnino cibi in damnum noxasq́; verti soleant, & veneno infici, tanto tamen sceleri ouum, aut omnino subductum, aut minùs obnoxium videatur. Quid enim? clausum munitum, & velut obsignatum est, atque ipsum pro antidoto valet.*

In *ouo* igitur ambrosia, in ambrosia vita beata significatur. Sed sanctum quoque scelerisq; purum hominem exprimit, ac *mundo corde* præditum, dignumq́ue *qui Deum videat, Matt. 5.* Nam *ob solam munditiem cibis omnibus ouum præferas*, ait idem auctor: *vt suapte natura purissimum est, ita nec coquentium, nec contrectantium manu inquinatur. Fumo non inficitur, fuligine non amarescit, cinere non conspurcatur. Sordibus arcendis testa à natura circumdata est; subit ignem, & sustinet; aquam, & arcet; non dehiscit, non rumpitur; cum vim patitur, totum propemodum in testam indurescit. Alia obsonia, quàm varia immunditia* II.

nauseam fastidiumq́; pariunt? ab olla & lance viti-um trahunt, saporq́; natiuus violatur. Quoties au[...] acres, aut insipidi, aut crudi, aut adusti? At ouum etiam sine sale sapit, aut tua manu inspergitur; sine igni coctum est, si recens, & sorbere placeat.

III. Hæc omnia homini cælesti gloriâ digno fa[...] est accommodare. Sed his omissis, quantam si-militudinem habet homo cum illo *ouo*, quod vnicum quotannis, seiugis equis, è ditissima vil-la, in curru, ad arcem quandam notissimam, in Sueuia sitam, hominum multorum memoria, tributi loco, dicitur subuectum? cuius loco in arce dolium vini in currum imponi solitum è di-uersis, fideque dignissimis viris audiui. Quan-quam alij, de origine illius moris interrogat[...] (inter quos etiam est, qui diu ibi Quæstorem egerat) nullum talis consuetudinis se vestigium meminisse testentur. At facilè potuit cum more ipso, in recentioribus ministris, memoria eius aboleri, quæ, vt fit, tenaciùs viuat in fama ce-terorum. Quanquam, mea non interest, histo-riamné, an fabulam in emblema mihi suppeditet antiquitas.

IV. Omnes profectò mortales tributarij sumus, nec tamen aliud à nobis exigit Deus, quàm nos ipsos, & animam nostram, quæ est thesaurus Dei. *Habemus autem thesaurum istum in vasis fictilibus* 2. *Cor.* 4. 7. vt *ouo* fragili similes simus. Hunc

the-

thesaurum, si cælo subuehamus, id experiemur, quod Sponsa, quæ dixit *Cant. 2. 4. Introduxit me rex in cellam vinariam.* Ibi enim bibet nobiscum *de genimine vitis. Matth. 26. 29.* Sponsus noster, quando *inebriabimur ab vbertate domus illius Psal. 35 9.* Ibi à sic ebrijs *per vicos ciuitatis Alleluia cantatur: Iob. 13. 22. Agnus enim, qui in medio throni est, reget, & ad vitæ fontes (Apoc. 7. 17.) deductos torrente voluptatis potabit. Psal. 35. 9.* In hac vita cum dulce aliquid bibimus, aliquid de torrente libamus; ibi torrentem ipsum gaudiorum bibemus. Quare non tam in nos gaudiũ, quàm nos in gaudium intrabimus: vt bombyci similes simus, volubili se nido, seu *ouo* potiùs inuoluenti, lanugine, aut telâ, vnguium carminatione in vellera, globositate ouali, tractâ; in quâ tutissimè conquiescit; alioqui symbolum hominis resurgentis. Plura Aristot. *5. Hist. c. 19. Plin. l. 11. c. 22. & 23.* Ita ergo & Sancti, in gaudium, quasi in nidum, aut *ouum*, aut cubiculum intrabunt. Hinc quando *Matth. 25. 21. qui quinque talenta acceperat, obtulit alia quinque talenta, dicens: Domine, quinque talenta tradidisti mihi, ecce alia quinque superlucratus sum:* dixit *illi Dominus eius: Euge serue bone, & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, super multa te constituam, intra in gaudium Domini tui.* Quo pacto inuenti sunt, nonnulli intemperan-

tes, qui ranæ instar, in vino natare, immo mer-
gi & suffocari infeliciter voluerunt; ita felicite
Beati in gaudijs natabunt; sed non nisi postqu
ouo suo, velut talento, bene vsi fuerint, ac don
Dei verè & reipsa multiplicârint.

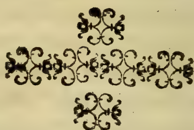
V. Ceteros malos, pigros, vltra Epimenidem
aut Endymionem dormientes, qui omnem vir-
tutis laborem, ex oculi angulo duntaxat aspici-
unt; inertes inquam, atque *inutiles seruos*, spo-
liatos in tenebras exteriores eijci jubebit Domi-
nus: nullam excusationem pigritiæ admissurus.
Sicut & inertem filium plexisse fertur homo vil-
lanus. Quem cum ex Academia redijsset ali-
quando filius, magna pecunia, frustra & sine
fructu, dilapidata, interrogauit parens, ecquid
tandem didicisset? Ibi promto responso filius,
è tribus, inquit, quinque facere. Quod cum
patri placuisset, experimentum eius rei videre
voluit. Respondit filius, breui fore occasionem
eius conspiciendæ. Commodùm postea in men-
sam inferebantur *oua tria*. Ibi gloriosus Schola-
sticus, hem, inquit, Pater, ex his tribus, *quinq;*
tibi *oua* faciam. Tum profectò, ait Parens, mag-
nus mihi Apollo eris, & noua veste dignus. Ita
ergo orditur filius: *Nuncquid*, Parens, *vbi tria*,
ibi etiam duo? Annuenti, infert, *Hìc ergo quinq;*
sunt oua. Siquidem, *Tria & duo faciunt quinq;*:
Hìc sunt tria & duo, Ergo quinque. Ad tam bel-
lam

lam collectionem subridēs Pater, Vt igitur vterque cœnet, ait, ego hæc *tria oua* comedam, tu duo reliqua cœnabis, quæ supputatione tua effecisti. Ita incœnatus mansit, qui in Academia aliud nihil didicit, quàm *regulam pigri*.

Continget idem omnibus, qui vel dormiendo, vel ociando, sedendoque ad *cœnam Agni* volunt peruenire. *Dico vobis*, ait *Luc. 14. 24. quòd nemo virorum illorum, qui vocati sunt, gustabit cœnam meam*. Et meritò, dignum est enim, vt *Si quis non vult operari, nec manducet. 2. Thessal. 3. 10*. Nuptias Agni adituro, *veste nuptiali* opus est. *Matth. 22. 11*. Christum à morte rediuiuum, tametsi se plurimis præbuerit conspiciendum, negat tamen S. Augustin. *tract. 76. in Io.* ab vllo impio visum: verba illius sunt: *Suscitatum Christum nemo vidit impiorum*. Quanto cum minùs in cælo videbunt desidiosi, & ex desidia scelerosi? Laborandum est igitur in *ouo* ad cœlestem arcem, & diuinas epulas subuectando. Quod fiet, si illud non patiamur vel manu, vel fumo, vel cinere, vel vlla re inquinari, aut veneno infici, aut ferro frangi; sed, cum gallina, sæpe ad *ouo* simile cælum, vultus nostros attollamus. Ita enim ideam concipiemus, vt *ouum* cœleste ad cœlum afferamus: illo *ouo* feliciùs coronandi, quàm lactucas nos soleamus coronare, aut à priscis secto *ouo* coronari solitum lacertum VI.

dixerit Martialis. Verùm quia neque crudum aliquid cœlo dignum est, *oui* instar, quod vel igni assatur, vel aquis elixatur, multis, *per ignem & aquam*, illuc est transeundum; sicut per ignem tres pueri *Dan. 3.* & Nicomediæ viginti Christianorũ millia, in Christi natali, templo inclusa, atque à Diocletiano exusta. *Niceph. l. 7. c. 6.* per aquam Israëlitæ, *Exod. 14.* per vtrumque innumerabiles alij sancti transierunt, dicturi olim: *Transiuimus per ignem, & aquam, & eduxisti nos in refrigerium. Psal. 65. 42.* Ita *oua* igni & aquis cocta cælo inferri; aut cruda priuari merentur. Itaque

Dic mihi, quis posthac precium non æstimet oui?
Ipsa ouo possunt sidera vendi, & emi.

Ova

Ova Paradisiacæ auis Beatos significantia, & parturientia.

EMBLEMA XCIX.

NVLLA EST FELICIOR ALES.

GVido Pancirollus in Nouorum repertorum *lib.2.tit.1.* seu potiùs Henricus Salmuth, *in illius tituli commentario*, mentionem facit de rara, inusitatæ formæ, sed venustissima aue, quam Moluccarum incolæ *Monuco diata*, quasi dicas *Auem Dei*, Lusitani *Passaros de Sol*, Græci *Apodem*; Latini *Auem Paradiseam* vocant, vt & Germani, à teneritudine, & ad stuporem bellâ diffusione plumarum; quæ, cometæ instar, à paruo capite, & à prima ceruicis vertebra, ac vel ab ipso initio rostri (quod 1.

ma-

magnitudine, & forma ſimile hirundini) incipiunt in longum molliſſimúmque, & ſemper latiorem cincinnum ita explicari, vt totum corpus, quod coturnicem mole vix æquat, pellucida lana, ac velut ralla veſte abſcondant, & auis aliud nihil, quàm plumarum colore luteo, puriſſimi auri modo ſplendentium, quà ceruiculam ſubtexunt; & quà mentum tegunt, mirificè viridantium pennarum faſciculus, aut ala quædam volitans eſſe videatur. Neque enim alis conſtat, cum tota illa vel lanea, vel plumea veſtis, ſit pro alâ.

11. De hac ergo *Dei, Solis,* & *Paradiſi aue* ille hæc habet. *Io. Hugo à Linſchoten, in Moluccæ inſulis, Aues has reperiri ſcribit; quas tamen nemo viuas viderit. Mortuæ enim duntaxat & exanimes ex alto decidunt, ac inuentæ apud iſtos populos in magna habentur veneratione. Aduerſus ſolem volant continuo in aëre, nullo terræ, dum viuunt, contactu. Apodes quippe ſunt, ſine alis, capite tantùm & corpore, verùm cauda maximè conſtantes. Quæ longiores pennæ in cauſa ſunt, vt mediocris putentur eſſe magnitudinis, cum corporis mole ſatis ſint paruæ. Quibuscum eleganter conuenit Io. Langij deſcriptio* (inquit *lib. 3. ep. Medicin.*) *aues albicantibus plumis inſignes, nuper ex nouis inſulis ad nos in Europam delatæ, Apodes: quæ cum pedibus careant, mutuo amplexu, roſtro repando, ſe ſe in aëre librant*

pen-

pendulæ; sibiipsis incubant, defessæ teneriorem arboris surculum amplectentes, oblongioribus caudæ pennis pendulæ quiescunt. Harum duas, marem nempe & feminam Dn. Doctori Paludano ad ornatum Musæi ipsius obtulisse se ait Linschotanus. Nos vidémus quotidie in magnatum pileis. Pergit, paulò post, Salmuth: *Constat ex maris dorso fila gemina, nigra, cornuum instar, vtrinque in rectũ extensa prodire: quorum vsum peritiores rerum naturalium esse existimant, vt femina dum oua parit, in eodem dorso cauitatem efformante, istis vinculis mari alligetur, atque ita in illo pullos excludat.* Caussino, infra citando auis hæc *terram viua nunquam tangit. Rore vescitur. Nauim quantumuis celerem circumuolat.* Eius plumis, immo toto corpore *reguli Machometani pro cristis vtuntur, ijsq́; se tutos in bellis, existimant.*

Ab hac Aue symbolum desumit Ioachim. Camerarius Ioachimi F. *Centuria 3. Emblem. 43.* in eos, qui, rebus terrenis fluxisq́ue spretis, ad cœlestia æternáque toto semper se animo conuertunt. Appositè sanè. Nam huic aliti, per omnia, æquiparantur diuina speculantes: sed quia præcipua diuinorum contemplatio est, velut in altero orbe, in cœlo, inter beatos; illos ipsos veras *Dei* & *Paradisi*, & *Solis aues* meritò vocaueris. nam plus quàm aquilino intuitu *aduersus solem volant continuò*, dum non modò insatiabili III.

li aſpectu Chriſti, qui *in ſole poſuit tabernaculum ſuum Pſ. 18.6.* clariſſimum atque glorioſiſſimũ corpus, ſed etiam Deum ipſum, *qui lucem inhabitat*, nobis nunc *inacceſſibilem. 1. Timoth. 6. 16.* inconniuente oculo, &, lapidis inſtar, immota mentis acie fixiſſimè intuentur. Hæc illorum vita, hæc lætitia, hæc beatitudo eſt, rapi in illam diuinitatem; & illum ſolem iuſtitiæ, illum fontem lucis, illum ſplendorem gloriæ, ſine intermiſſione, contemplari. Si enim tanta in terris voluptas eſt, ſpectaculis intereſſe, quodnam maius ſpectaculum, aut ſublimius, aut pulchrius poteſt optari, quàm videre omnia videntem Deum? & habere omnia bona continentem bonitatem?

IV. Quare facilè eſt Diuis ſine terræ contactu viuere; & terrenas venuſtates contemnere, immo nec fieri poteſt, vt non contemnant nauſeentque ſummis illis gaudijs ſatiati. Proinde, licet & ipſi ſint corporis aliquando gloria veſtiendi, eáque pulcherrima, tamen toti plumei, & è ſpiritu, aláq; velut vnicæ mentis in Deum euolantis conſtare videbuntur. Neque pedibus etiam indigebunt ſuſtineri, totis membris agiles. In ſolis, non iam Moluccis, ſed *fortunatis*, floridiſque illis cœli *inſulis* reperiuntur: neque à nobis in his terris ſæpe conſpiciuntur, vt ad eos videndos & ipſi tendamus; & quaſi *apodes* ter-

ram

am tangere desinamus, atq; ita in *Paradisi aues* nutemur, illis meditatione colligati, vt nobis *ua* sua, desideriáque imponant, è quibus aues *ile*, *cœlo*, *Paradiso*, *Deo* dignæ excludantur. Non potest enim fieri, vt qui seriò cœlestia Diorum imitatione, expendunt, terrena quæant, quæ ad cœlũ æstimata, sunt puncti instar.

Hinc S. Ignatij vox est: *Heu quàm sordet terra, cum cœlum aspicio?* Nempe possunt & in terris esse, qui *aues Paradisiacas*, si non felicitate, saltem virtute ac voluntate imitentur (sed à longè, atque imperfectè) vt *oua* auem. Neque enim tam plenè possunt concupiscere, quæ plenè nondum aspiciunt, aut cognoscunt. Quocirca interroganti sorori suæ: *Quid tandem cœlestis gloria esset?* respondit D. de Aquino Thomas (ut *in vita eius 7. Martij* refert Ribadeneira) *Antè, quàm tu ipsa illam merearis, à nemine, quæ sit, intelliges.* Quod ipsum cecinit auis illa, in tertium cœlum rapta; quæ gaudium illud concepit, cuius vt desideria in nobis, velut *oua* poneret, dixit *1. Cor. 2. 9. Oculus non vidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis ascendit, quæ præparauit Deus ijs, qui diligunt illum.* Quod ipsum quoq; cantauerat altera illa Paradisi auis Isaias *c. 46. A seculo non audierunt, neque auribus perceperunt: oculus non vidit, Deus, absque te, quæ præparasti expectantibus te.* V.

Præ-

VI. Præparauit locum, præparauit coronam, præparauit gloriam. De loco ait Baruch. *3.24. ô Israël, quàm magna est domus Dei, & ingens locus possessionis eius! Magnus est, & non habet finem: excelsus, & immensus. Et erat structura muri eius*, ait Io. *Apoc. 21. 2. ex lapide iaspide*, &c. De corona & gloria, Augustin. *c. 21. Soliloq.* verba sunt: *Si, mi Domine, pro hoc corpore ignobili, & corruptibili, tam magna & innumera beneficia præstas, à cælo, & aëre, à terra, & mari, &c. qualia, quæso, & quàm magna, & innumerabilia erunt illa bona, quæ præparasti diligentibus te, in illa cœlesti patria, vbi te videbimus facie ad faciem? si tanta facis nobis in carcere, quid ages in palatio? si tanta solatia in hac die lachrymarum, quanta conferes in die nuptiarum?*

VII. Tales cogitationes Angeli, velut Paradisiacæ aues hominibus sanctis ingerunt, vt in eis velut item Paradiso destinatis auibus *ouum*, hoc est ipsum cœlum excludant, pariantque desiderijs pijs excitatis, & vanis procul relegatis. Qui enim futura discit æstimare, nequaquam illud vsurpat: *In præsens oua, cras pullis sunt meliora.* Et quanquam certa incertis, hoc est, præsentia oua futuris pullis, sæpe in hac vita prudenter præferantur: nihil tamen stultius est, quàm vitam præsentem futuræ ante ferre. Qua de caussa rectè S. Hieronym. *ep. 22. Eustochium* sic alloquitur:

ur: *Quotiescunque te vana seculi delectauerit am- ntio: quoties in mundo aliquid videris gloriosum, id Paradisum mente transgredere: esse incipe, quod utura es*; nempe auis Paradisi.

Nicolaus Caussinus *in Polyhistore lib. 6. Symb. 78.* Monocodiatam scribit, *in aëre, absq; nido, absq; arbore, absq; saxo, aut altero fulcimento, nidificare, & oua parere in dorso maris sui comparis, ibique fouere, & excludere: nunquam vllo loco considere, semper in aëre subsistere*: aitque nonnullos putare, apud veteres, esse Rhynthacem, cuius Plutarchus meminit in Artoxerxe. Vbi sic loquitur: *Nascitur apud Persas exigua auis, quæ omni caret excremento, habetq; omnia intestina adipe differta: vnde vento arbitrantur, & rore hoc animal viuere.* De quo verè dici potest: IIX.

Sæua nec humani patitur contagia mundi
Par volucer superis.

Subijcit postea Caussinus, ex Gesneri tabula, de Paradisea aue sequens poëma, planè aue hac dignum, & in multas similitudines aptum.

Vos ô, queis cælum domus est, quos fortior aura IX.
Numinis ardenti suspendit in æthere nisu,
Heroës, pretiosæ animæ, mortale sonantem
Si licet in vestras musam deducere laudes,
Huc spectate Apodem; vobis natura laborat,
Atq; opere in pulchro partem facit, hoc quoq; nomen
Indus alit, Phœbi Indus amor, cui prima Deorum

Munera, & Eoæ custodia credita gazæ.
Nec verò tantùm unigenâ se Nilus alumno
Iactârit, licet ille sibi post fata superstes,
Inter odoratas Arabum de messe fauillas;
Hauriat è busto natali funere vitam.
Ac licet aut rostro chelidon, aut mole coturnix
Par fuerit, tamen & pennarum syrmate longo
Crescit in immodicum, quantus Iouis armiger ale
Titanum furias, sæuumq́ Capanea letho
Fulminat, aut Phrygios Domino transuectat amores
Principio enodes ceruix lentatur ad alas
Luteolas fuluo rutilat crispata metallo,
Sic color in pretio est. infernè virentia currit
Cyaneum per menta decus, Thaumatida ceu cum
Roscidus aduersó percussit Delius astro.
Excurrunt alæ in caudam tenuiq́ receptum
Transmittunt sub nube diem, nam fuscus incrrat
Splendor, clementiq́ faces demitigat vmbrâ.
Discolor interea primo sub tegmine pluma
Vellus agit, magnoq́ minor se lumine vestit
Astriferum missura iubar, blattamq́, crocumq́,
Camporumq́ oculos, vosq́ alba ligustra, tuasq́
Obscurat, Narcisse, comas. iam vilior aura
Ceston habet, vinciq́ dolet Cadmeia torquis.
Plus etiam ordo placet; natiuum circinat orbem
Nescia curuari, tergoq́ immobilis hæret.
Iliacâ talem clypeum de cæde reportat,
Æacides, & adhuc iaculis pendentibus horret,

Qua-

Qualis cæruleos caudæ ſtellantis honores
Explicat aprico volucris Iunonia Soli.
Iamq́ ſuperſtitio Scythicis adiuncta tyrannis
Circum mille fremant acies, & ferreus imber
Pila rotet, ſperant humanis inuia telis.
Pectora, & hoſtili certos de ſtrage triumphos,
Si criſtis aſſurgat Apus, galeamq́ coronet.
Nec minor eſt virtus: celeres præuertitur Euros
Aëra per liquidum: prono ratis æquore currat,
Læta laborantes impellant carbaſa venti,
Scilicet antevolat puppes, & remige pennâ
Hoſpita venturo præſignat littora nautæ,
Tellurem preſſiſſe pudet, frondoſa ſub auris
Eligitur Dryas, hîc tectum paruiq́ penates.
Incumbit ramis, & caudâ prenſat obuncâ,
Obſequio fugiente pedum, cæloq́ propinquus,
Matutina bibit roranti ex æthere mella,
Relliquias diuûm: menſis cum Aurora remotis
Faſtidita legit, miſtamq́ vapore caduco
Ambroſiam, latè mortalibus impluit ægris.
Hinc illa aërij mellis cæleſtia dona
Et non imparili diſtentæ nectare cannæ
Fortunatorum nemorum, quà primus in orbem
Circulus it, mediæ dirimens confinia lucis.
Si quando dulces ad vitæ lumina pullos
Eniti, fragiliq́ dedit committere cruſto
Caſta Venus, non furtiuo de ceſpite nidus,
Aut lutea aſſurgunt libantibus æquora pennis

 Mœnia,

Mœnia; compoſiti ſed mas ſinuamina dorſi
Subdit amans, viuaq; thorum de tergore plumâ
Et pater, & natale ſolum, facit: hîc pia coniunx
Spemq; metumq; locat, curui tum fornice ventris
Incubat, & ſimili reddit ſe prole parentem.
Dicite terrarum Domini, quos matre cadentes,
Excipiunt Indo Bithyna cubilia dente,
Quis Cæſar cunis vnquam tam mollibus infans
Vagijt, aut Graiâ qui Porphyrogennitus aulâ
Sarrano meruit nomen ſuſceptus in oſtro?
Ne tamen incurrat violento flamine Corus,
Dilectasq; euertat opes, mas licia caudam
In gemina extendit, multoq; volumine circum
Implicat impoſitæ ſocialia membra maritæ.
Æole, ſi quis ineſt ventis fauor, Æole ſi qua
Ius habet in ſuperos pietas, ô parce quietos
Sollicitare thoros! Notus hæc vt pignora perdat
Crudelis? thalamo iungat ferale ſepulchrum
Atque animam teſtâ triplicem peſſundet in vna
Crudelis? prolem per amica ſilentia fingit
Alcyone, & mediâ vitam de morte reportat,
Et meruêre Apodes, Apodes meruêre necari?
Sed ventis loquor, vnde ſciant miſereſcere venti?
Ite feri, effractis, ruite, exundate, cauernis
Vna omnes, quatite horriſonis ſtridoribus alas,
Vos me aridet Apus, veſtri ſecura furoris
V· ·ula nectit Amor, nodoq; arcanus honeſto
C · alituum par nobile, nobilis ales,

Ova

Ova metæ, meta cælestis gloriæ monimentum.

EMBLEMA C.

SIC CVRRITE, VT COMPREHENDATIS.

ONuphrius Panuinius Veronensis *de Ludis Circens. lib. 1. pag. 33. Metarum*, ait, *locatione terminum ac mundi finẽ designari voluêre, ab eo, quòd aliquis emensus finis sit, siue vt similitudinem Orientis, Occidentisq; solis repræsentarent. Ita Isidorus l. 18. Oua verò super metas locata in Castoris Pollucisq; honorem addita fuêre, quòd illos cygni ouo editos ex Ioue veteres scripserunt; quibus etiam (vt dixi) primò à Mercurio equos distributos fuisse, docet Stesithorus. De ouis Tertullianus:* 1.

Oua (inquit) honori Castoris & Pollucis adscribunt, qui illos ouo editos credendo, de cygno Ioue non erubescunt. Et infra *pag. 34. & 35. Iuxta singulas metas Columellæ aliquot erant trabeculæ sustinentes, quibus per singulas circuitiones agitatorum, à Circensium ministris quibusdam singula oua, & delphini erigebantur, & omnia curricula septem ouis* (ex vna parte) *& totidem* (ex altera parte, seu ad primã metam) *delphinis erectis* (septem enim metas conficiebant, septemque spacia decurrebant) *annotabantur. Cassiodorus: Nec illud putetur irritum, quòd metarum circuitus ouorum erectionibus exprimatur, quoniam actus ipse multis superstitionibus grauis, oui exemplo geniturum se artem aliquam profitetur, & ideò datur intelligi, volitantes atque inconstantissimos inde mores nasci, & quos auium matribus aptauerunt.* Denique *Dio lib.* XLIX. *scribit, Agrippam, quum videret, errare homines in Circo, propter circuituum numerum, delphinos, & ouata opera posuisse, quibus cursuum circuitiones, & conuersiones extenderentur.* Plura de his ouis Varro. *l. 1. de re rust.* & Liui. *lib. 15.* E quibus luce meridiana clarius est, *oua* in circo posita fuisse, ad notas curriculis numerandas.

II. Quid quod Circus ipse, seu Hippodromus, Soli consecratus *in oui lineam flexit aurigationem, vt toties ouum esset, quoties curreretur? Quin* Amphitheatrum quoque *tam spacio, siue arena,*

quàm

quàm cuneata mole in oui formam circumscriptum fuit. Ergo vbique *ouum*: & theatrum, & circus, & aurigationis linea, & meta, immo & ipse homo cum complicatus in vtero sedet, & pleraque in homine sensuum instrumenta, vt oculi, aures, os, lingua, ipsum caput, quod à vertice velut planiore fastigio in mentū acuitur, manus, vngues, cor, ventriculus, denique *nuces*, ait Putean. *Or. 20. glandes, pyra, pruna, corna, mora, & id genus, ouum referunt, aut imitantur: vt non frustra Empedocles arborum fructus oua appellârit.* Fodilia quoque, & margaritæ Romanis elenchi dictæ, ob longitudinem fastigiatam; & res infinitæ, siue in naturæ, siue in artium thesauris, *oui* figuram exhibent.

Quorsum hæc tot *oua*, aut *ouorum* vbique III. occurrentia simulachra? In hoc mundo, velut in Circo, aut Theatro versamur. Quin *spectaculū facti sumus, mundo, & Angelis, & hominibus. 1. Cor. 4. 9.* Immo ijs, qui in stadio decurrunt, Apostolus ipse nos comparauit. *1. Cor. 9. 24.* Quare, velut in Circo *oua* Castorum juxta metas, ita hæc vbique vel *oua*, vel *ouorum* simulachra statuuntur, vt & sciamus, notari omnes circuitiones nostras, & finis atque metæ nusquam non recordemur. Vehementissimus currenti stimulus est, brauij cupiditas, quæ assiduo eius aspectu incenditur; neque sustinet cunctationes, aut ad

plenilunium negotia differentes. Auidus ſimul cum aurora conſultat. Facilè amittit coronam lentus & procraſtinator. Quare & Paulus *1. Cor. 9. 24.* ait: *ſic currite, vt comprehendatis.* Atque, vt ad curſum faciat expeditos, addit: *Omnis autem, qui in agone contendit, ab omnibus ſe abſtinet, & illi quidem, vt corruptibilem coronam accipiant: nos autem incorruptam:* eamq́ue non vnicam tantùm, ſed multiplicem. Nam, ſicut quamlibet circuitionem agitatorum, *erectione oui*, notabant & numerabant Romani: ita omne opus bonum notat Deus, in cælo coronandum. Dicet enim: *Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum à conſtitutione mundi. Eſuriui enim, & dediſtis mihi manducare &c. Matth. 25.* Item: *Omnis, qui reliquerit domum, vel fratres, aut ſorores &c. Matth. 19.*

IV. Hæc *ouorum erectio*, & promiſſio præmiorum, quaſi acclamatio quædam eſt adhortantis, & dicentis: *Surge, propera. Cant. 2. 10. Si tibi vir grauis atque laudabilis*, ait S. Cyprian. *ep. 9. de mortalibus, aliquid polliceretur, haberes pollicenti fidem: nec te falli, aut decipi ab eo crederes, quem ſtare ſermonibus atque in actibus ſuis ſcires. Nunc Deus tecum loquitur, & tu mente incredula perfidus fluctuas? Deus tibi de hoc mundo recedenti immortalitatem, atque æternitatem pollicetur, & dubitas? hoc eſt Deum omnino non noſſe.* Multos autem

du-

dubitare, aut fluctuare, claro indicio est, quòd in circo non properent, in theatro sileant, in stadio consistant, aut alienis soleis velint decurrere. Si enim palæstritæ verbera, si vim luctatores, si inediam cursu certantes, si aurigantes agitationem & lapsum, si miles & tela, & ignes, si colonus pondus diei, & æstum, si venator frigora, & pluuias, & grandines, si mercator ipsius maris sexcenta pericula sustinet; spe lucri, prædæ, messis, stipendij, brauij, præmij, aut coronæ; quis credat, vllum cessatorem verè credere, aut sperare æternos honores, æternas opes, æterna regna? quę verè sperata, vel plumbeo pectori alas essent additura.

V. Quamobrem meritò aliàs laudatus Thomas Morus, in carcere, ab Aloysia vxore ad inconstantiam sollicitatus, vt vitæ huius bonis diutiùs frui posset, teste Nicol. Sandero *lib. 1. de Schism. Angl.* eam interrogauit, quàm diu existimaret, ea bona posse durare? Cúmque illa respondisset: Facilè, si Deo ita videretur, viginti adhuc annis illum bonis suis, & promissis honoribus frui posse; facessere eam jussit, & stultam appellauit mercatricem, quæ id ageret, vt maritus suus viginti annorum breuitate æternitatem commutaret, ad quam, non viginti, sed multa annorum millia nihili essent æstimanda. Vitæ igitur cursum felici morte absoluit, cum, ad

præmium curren ti propoſitum, oculos adiecit; neque jam pyrum pyro, aut vuam poſt vuam ſuccedere; ſed per niues ac hyemes ad vernas amoenitates eundum eſſe cogitauit. Quod & Moyſes fecit. *Aſpiciebat enim in remunerationem. Heb. 11. 26.* Sicut & S. Capraſius, qui, vt eſt *apud Sur. 20. Octob.* viſa cæleſti corolla, quam capiti S. Fidei in medijs flammis incendijſq; exiſtenti Angelus imponebat, mirificos animos ſumſit ad martyrium ſubeundum. Quid quòd hæc res etiam ipſos Ethnicos, primùm ad religionem, deinde ad omnia extrema, pro religione, ferenda inflammauit? Ita enim Theophilus miſſis duntaxat à Dorothea floribus ac pomis, hyeme natis, de cælo coniecturam fecit, & martyrem martyr eſt ſecutus, quam antè ſarcaſmis ſequebatur ad mortem euntem. *Sur. 6. Feb.*

VI. Nec alia res magnum illum Chriſti heroem Adrianum cepit, & in tantum fortitudinis culmen produxit. Quippe cum 28. annos natus eſſet, necdum ſciuiſſet, quid nomen ſecum ferret Chriſtianum, vidit admirabilem Martyrum in crudeliſſimis ſupplicijs patientiam, conſtantiam, fortitudinem. Quam cum attonitus ſpectaret, non potuit omittere, quin interrogaret, Quid ſe tam atrocibus tormentis ſperarent conſecuturos? Cui cum illi reſpondiſſent: *Speramus bona illa, quæ oculus non vidit, nec auris audiuit &c.*

dixiſ-

dixisses de cælo tactum Adriani animum, ita repentè accensus Christianæ religionis amore flagrauit; neque verò cælestibus illis bonis inhians dubitavit & ipse, pro Christi nomine eosdem agones subire, atque acerbissimos, toto corpore in frusta dissecto, sustinere cruciatus.

Et *nonne melius est*, ait S. Hieronym. *ep.22. ad Eustoch. breui tempore dimicare, ferre vallum, arma sumere, lassescere sub lorica, & postea gaudere victorem; quàm impatientia vnius horæ seruire perpetuò? Nihil amantibus durum est; nullus difficilis cupienti labor est. Respice quanta Iacob pro Rachele pacta vxore sustinuit.* Ac iterum. *Amemus & nos Christum, eiusq; semper quæramus amplexus, & facile videbitur omne difficile: breuia putabimus vniuersa, quæ longa sunt: & iaculo illius vulnerati, per horarum momenta dicemus: Heu me! quia peregrinatio mea prolongata est à me. Non sunt condignæ passiones huius temporis ad futuram gloriam.* Et quando etiam Euripides dixit: *Ex felicibus nullum putate beatum ante metam*; neque ipsa quidem huius temporis felicitas ad beatitudinem est æstimanda. VII.

Ad quam vt nos identidem extendamus, ijs, quæ retro sunt, obliuioni traditis, nos Meta, Metæ *oua*; *ouorum* omnia admonent: immo & ipsa de *ouis* Somnia. *Somniauit seruus quidam*, ait Or. 20. Put. *ouum sibi ab hero, sed coctum tradi:* IIX.

quod

quod ille sic accepit, vt nucleo vteretur, putamen abijceret. Quid factum? Prægnans hera erat, & mox filium enixa, è puerperio periit. Seruus igitur infanti nutricius datur, qui tum demum intellexit mulieris grauidæ imaginem esse, cocto maturitatem fætus designari, maternum corpus vita destitutum pro putamine habitum. Hoc somnivm, apud seruos Dei, non est somnium. Hi carnem, prægnantis; Spiritum, filij instar, habent. Corpus illis pro putamine, anima pro nucleo est. Libenter igitur corpus in sepulchrum abijciunt, dummodo cælo matura anima, per huius vitæ stadium feliciter delata, & inter tot pereuntes seruata, non talaribus Mercurij, non Pegasi alis, non essedo Triptolemi, aut Cereris vehiculo; sed ignea fidei, spei, & charitatis triga, velut Eliæ curru, sursum rapta euolet ad æternitatem.

FINIS.

Omnia ad maiorem Creatoris, Redemtoris, Iustificatoris, & summi Iudicis gloriam.

INDEX RERVM ET VERBORVM.

Prior numerus Emblema, posterior numerum marginalem Emblematis significat.

Agnus

Aqui-

virgi-

horri-

Ludus

Seleni-

Virgo,

F I N I S.

Monachij, Apud NICOLAM HENRICVM Electoralem Typographum.

M. Casparus Stocker, annis
22, Concionator Baldaufsicus, obijt
Ao Salutis 1663. Mense Martio.

